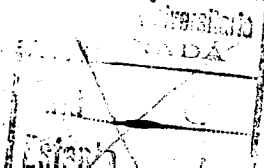

R-20151

D. IACOBI ANTONII BAL-
bi; Placentini epigramma.

CULTOR Heliconij Mirandula collis alumnus
Lustraret nitidi cum tuus arua solis.
Sicut apis legit uarios ibi sedula flores,
Ad nos et pleno detulit usq; sinu.
Filia quot Cereris Sicula non uidit in Enna,
Quis odor eximius, perpetuusq; decor.
Sed confusa uagas traheret ne copia mentis,
Obrueretq; magis se male turba sequens,
Ordine consuluit pulchro, longumq; laborans
Quosq; suis fixit, disposuiq; locis.
Pectoraq; edocuit titulis studiosa paratis
Pulchra quibus faciant ferta, quibusue fauos.
Quid moror: unus opes tantas conclusit in horto
Aonij nemoris, deliciasq; breui.
Quare Pyeridum iam non grauis obstet amicis,
Et labor, et longe tædia multa uie,
Huc alacres ueniant, quod erat procul ecce propinquum;
Horrebat saxis, que modo plana uia est.
Reddita confusis facies sua gratia uirtus,
Parnasum inueniet iam lare quisq; suo.

ij - PHILIP.

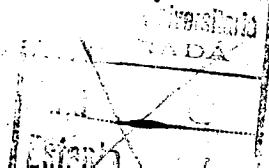

R-20151

D. IACOBI ANTONII BAL-
bi; Placentini epigramma.

CULTOR Heliconij Mirandula collis alumnus
Lustraret nitidi cum tuus arua solis
Sicut apis legit uarios ibi sedula flores,
Ad nos et pleno detulit usq; sinu.
Filia quot Cereris Sicula non uidit in Enna,
Quis odor eximius, perpetuusq; decor.
Sed confusa uagas traheret ne copia mentis,
Obrueretq; magis se male turba sequens,
Ordine consuluit pulchro, longumq; laborans
Quosq; suis fixit, disposuitq; locis.
Pectoraq; edocuit titulis studiosa paratis
Pulchra quibus faciantserta, quibusue fauos.
Quid moror: unus opes tantas conclusit in horto
Aonij nemoris, deliciasq; breui.
Quare Pyeridum iam non grauis obstet amicis,
Et labor, et longe tædia multa uie,
Huc alacres ueniant, quod erat procul ecce propinquum;
Horrebat saxis, quæ modo plana uia est.
Reddita confusis facies sua gratia uirtus,
Parnasum inueniet iam lare quisq; suo.

ij - PHILIP.

PHILIPPVS BEROAL

DVS LECTORI

Salutem.

MVS EST STUDIO SVRVM,
is plane laudabilis, ut celeberrimorum scriptorum uolumina perlegentes, annotent seligantq; non parum multa, quæ memoratu digna esse uideantur. Hoc Plinium illum multiscium factitasse tradunt, qui nihil unquam legit, quod non exciperet: qui dicere solebat, nullum librum esse tam malum, ut non aliqua ex parte prodesset. Hoc studiorum genere Cæsar dictator est delectatus, à quo adolescentulo feruntur condita, ob id dicta Collectanea. Nuperrime quoq; Octavianus Mirandula diui Augustini canonicus regularis sacerdotali dignitate præditus, nec minus doctrina, quam religione clarus, exemplo maiorum ex multijuga lectione collegit excerpfitq;, ueluti ex pulcherrimo prato, flosculos hosce odoratissimos, qui spirant sua uolentiam iucundissimam, qui tanquam amarinthi minime marcescunt. Sunt hæc ex sylua poetarum scitissime decerpta, quibus aut sententia naturalis moralisue, aut laus uirtutis, aut censoria morum castigatio, aut præcepta saluberrima continentur. Opus prorsus non minus conductibile, quam laboriosum. Lector perlege, letaberis, dicesq;
te non

te non parum debere celeberrimo præconi Octauiano, qui, quæ sparsim intercispimq; apud complusculos scriptores interuallata cum labore reperiebantur, ea in unum quasi corpus redacta collegit, tradiditq; studiosis, ut obuia sint, offerantq; sese citra morosam uestigiationem, citraq; satiationem.
Vale.

ij Reueren

REVERENDO IN
CHRISTO PATRI, ET D. COLEN
dissimo D. Octauiano Arcimboldo protonot. Apo
stolico, Octauianus Mirandula canoni-
cus Regularis Lateranensis, feli-
citatem optat.

DIV PATER AMPLISSI-
me à pluribus rogatus, ut illustrium
poetarum sententias clariores hinc
inde dispersas, in certum ordinem col-
lectas redigerem, opus consultò distu-
li: Vtpote quod cum magno labore
non parum discriminis habeat: & multo plus temporis
& studij exigat, quàm impositæ prædicandi sarcinæ man-
cipato, & sacris literis uacanti religioso concedi soleat:
Præter id, quod tam uaria, tam multiplex est almæ poësis
supellex, & tam obscura uatum in hoc opere perficien-
do sunt pertractanda uolumina, ut cuiq; etiam audentissi-
mo terrorem incutiant. Horum enim quedam ueluti in
uastissimam camporum planitiem, omnimoda rerum spe-
cie refertam se tam late aperiunt, ut nedum legendo pera-
grari facile, sed uix ingenij acumine complecti possint.
Alia uero in tam densam uerborum syluam sensus occlu-
dunt, ut nisi studio & labore uim inferam, se mihi mini-
me aperiri uidentur. Veruntamen priuatam hanc ratio-
nem ui-

nem uicit charitatis uigor, quæ nunquam querit quæ sua
sunt. Vicit diuî Platonis sententia, per quam docemur ho-
minem non tantum modo sibi nasci. Vicit & studentium
religiosorum frequens & iusta postulatio, quibus non abs-
que iniuria, quod fieri liceat, negari non potuit. Quapro-
pter rem pro uirili parte mea aggressus, quæ utilius, et ad
humanæ uitæ institutionem melius prolata esse mihi uisa
sunt, tanquam de Hesperidum hortis redolentiores fru-
ctus in unum colligens, opusculum hoc confeci, & inte-
gerrimæ D. V. ideo obtuli dedicauiq; ut qui omni fulges-
doctrina, & nobilissimis moribus institutus progenito-
rum uestigijs inherens sacrum uirtutibus domiciliū præ-
stas, censor optimus hoc legitime corrigas, approbes, cæ-
terisq; legendum tua auctoritate prebeas. Simul ut à tua
Lateranensi congregatione munus habeas, quod licet col-
latis per te erga eam beneficijs longe sit impar, tale
tamen est, ut in ipso, & summam animi
gratitudinem, & tui memori-
am cognoscere pos-
sis. Vale.

iiij ELEN.

ELENCHVS POETARVM,
ex quorum operibus Flores
collecti sunt.

Vergilius	C. Valerius Flaccus
Ouidius	Manilius
Horatius	Catullus
Iuuenalis	Propertius
Perfius	Tibullus
Lucanus	Claudianus
Seneca	Ausonius
Boetius	Quibus iam dudum
Plautus	accesserunt,
Terentius	Tit. Calphurnius
Lucretius	Petronius Arbitr
Martialis	Olympius Nemesianus
Silius Italicus	Cornelius Gallus
Statius	Paulinus.

INDEX

Locorum communium.

<i>Abſtinentia</i>	1	<i>Aula</i>	57
<i>Adoleſcentia</i>	2	<i>Autumnus</i>	58
<i>Aduerſitas</i>	3	<i>Auxilium</i>	<i>ibidem</i>
<i>Adulatio</i>	7		B
<i>Adulterium</i>	<i>ibidem</i>	<i>Beatitudo</i>	53
<i>Aetates</i>	8	<i>Bellum</i>	69
<i>Affectus</i>	11	<i>Beneſicentia</i>	62
<i>Afflictio</i>	12	<i>Blanditiæ</i>	63
<i>Aliena</i>	14	<i>Bonitas</i>	65
<i>Ambitio</i>	15	<i>Bonum</i>	66
<i>Ambiguitas</i>	16	<i>Breuitas</i>	69
<i>Amicitia</i>	17		C
<i>Amor</i>	22	<i>Cantus</i>	67
<i>Anima</i>	38	<i>Caſtitas</i>	<i>ibidem</i>
<i>Animus</i>	43	<i>Carmina</i>	68
<i>Animalia</i>	44	<i>Caufe</i>	71
<i>Artes</i>	48	<i>Cecitas</i>	72
<i>Aſperitas</i>	<i>ibidem</i>	<i>Cælum</i>	<i>ibidem</i>
<i>Aſtutia</i>	49	<i>Cibus</i>	74
<i>Aſſuetudo</i>	<i>ibidem</i>	<i>Chriſtus</i>	<i>ibidem</i>
<i>Attentio</i>	50	<i>Clementia</i>	77
<i>Auaricia</i>	51	<i>Cognitio ſui</i>	79
<i>Audacia</i>	56	<i>Communio rerum</i>	80
<i>Auditus</i>	57		

INDEX

Concordia	ibidem	Disimulatio	ibidem
Confessio	ibidem	Diuitie	114
Confortatio	82	Doctrina	120
Conscientia	81	Dolor	ibidem
Consilium	82	Dolus	124
Consolatio	83	Dormitatio	ibidem
Constantia	84	Dos	ibidem
Contagio	87	Dux	125
Conuittium	87		
Correctio	87	Ebrietas	127
Credulitas	ibidem	Electi	128
Crudelitas	88	Elementa	ibidem
Culpa	90	Eloquentia	129
Cupiditas	91	Exempla	131
Cura	94	Experientia	131
Curiositas	95		
		F	
		Facilitas	132
		Factum	133
Damnati	96	Fallacia	ibidem
Deceptio	ibidem	Fama	ibidem
Delitie	ibidem	Fames	146
Desidia	97	Fatum	ibidem
Desperatio	97	Fauor	138
Detractores	ibidem	Felicitas	ibidem
Deus	99	Fides	139
Dies	112	Fidelitas	132
Discipulus	112		
Discordia	113	Filij	

INDEX

Filij	133	Imperitia	ibidem
Finis	134	Imperium	ibidem
Forma	149	Impossibilia	173
Fornicatio	151	Incontinentia	174
Fortitudo	ibidem	Infamia	175
Fortuna	152	Infantia	ibidem
Fratres	156	Infernum	ibidem
Fraudulentia	157	Infirmitas	184
Frugalitas	ibidem	Ingenium	ibidem
Furor	159	Ingratitudo	185
Futura	160	Inimicitie	186
		Iniuria	187
	G	Innocentia	ibidem
Gaudium	160	Inuidia	ibidem
Gloria	161	Ira	191
Gratia	162	Iudicium	192
Gratitudo	ibidem	Ius	196
Gula	163	Iusticia	ibidem
		Iuuentus	199
	H		
Hypocrisis	164		
Homo	165		L
Honor	169	Labor	200
Hospitalitas	170	Lachrymæ	202
Humilitas	ibidem	Laus	203
		Lectio	205
	I	Leges	206
Ignauia	ibidem	Leticia	207
Ignorantia	173		
Ignota	172	Liberalitas	

INDEX.

<i>Liberalitas</i>	208	<i>Monitio</i>	<i>ibidem</i>
<i>Libertas</i>	209	<i>Mora</i>	232
<i>Libido</i>	<i>ibidem</i>	<i>Morbi</i>	232
<i>Licentia</i>	210	<i>Mores</i>	<i>ibidem</i>
<i>Licita</i>	<i>ibidem</i>	<i>Mors</i>	235
<i>Lingua</i>	211	<i>Motus</i>	241
<i>Liur</i>	187	<i>Mulier</i>	242
<i>Locus</i>	211	<i>Mundus</i>	249
<i>Loquacitas</i>	212	<i>Munera</i>	251
<i>Lucrum</i>	211	<i>Mutuum</i>	252
<i>Ludus</i>	213		
<i>Luxuria</i>	<i>ibidem</i>	<i>Natura</i>	252
		<i>Navigatio</i>	254
		<i>Neceſſitas</i>	255
		<i>Nobilitas</i>	257
		<i>Nox</i>	258
		<i>Nouitas</i>	<i>ibidem</i>
		<i>Obedientia</i>	259
		<i>Obluio</i>	260
		<i>Obſequium</i>	<i>ibidem</i>
		<i>Occaſio</i>	261
		<i>Ocium</i>	<i>ibidem</i>
		<i>Officium</i>	262
		<i>Onus</i>	<i>ibidem</i>
		<i>Opera</i>	263
		<i>Oratio</i>	

M

N

O

INDEX

<i>Oratio</i>	264	<i>Probitas</i>	<i>ibidem</i>
<i>Ornatus</i>	265	<i>Proditio</i>	308
		<i>Promiſſa</i>	<i>ibidem</i>
		<i>Proſperitas</i>	302
		<i>Prouidentia</i>	303
		<i>Prudentia</i>	304
		<i>Pudicitia</i>	<i>ibidem</i>
		<i>Pudor</i>	305
		<i>Pueritia</i>	307
		<i>Pulchritudo</i>	<i>ibidem</i>
		<i>Ratio</i>	308
		<i>Rapina</i>	309
		<i>Recreatio</i>	<i>ibidem</i>
		<i>Regnum</i>	310
		<i>Religio</i>	317
		<i>Rei</i>	318
		<i>Reprehenſio</i>	<i>ibidem</i>
		<i>Reſpublica</i>	321
		<i>Requies</i>	320
		<i>Reſurrectio</i>	<i>ibidem</i>
		<i>Ruina</i>	322
		<i>Rus</i>	<i>ibidem</i>
		<i>Sacerdotium</i>	323
		<i>Sacrificium</i>	324
		<i>Sanitas</i>	

P

R

S

INDEX

Sanitas	325	Timor	352
Sapientia	ibidem	Tyrannis	355
Scelus	328	Tormenta	356
Scientia	ibidem	Tribulatio	ibidem
Scriptum	329		V
Senectus	331	Venia	358
Sermo	335	Ver	359
Seruitus	335	Verbum	ibidem
Similitudo	338	Verecundia	358
Simulachra	ibidem	Veritas	ibidem
Simulatio	339	Vetita	359
Sitis	ibidem	Vicinitas	360
Sobrietas	ibidem	Vicissitudo rerum	ibid.
Solertia	340	Victoria	362
Somnus & somnia	ibidem	Vigilia	362
Spes	342	Vindemia	ibidem
Studium	343	Vindicta	363
Stulticia	344	Vis	364
Subditi	345	Viri	ibid.
Superbia	ibidem	Virginitas	365
	T	Virtus	ibidem
Taciturnitas	345	Vita	373
Templa	347	Vitia	375
Temporalia	ibidem	Voluntas	376
Tempus	348	Voluptas	377
Terra	351	Vsus	380
Testes	352		Vsura

INDEX

Vsura	381	Vulnera	382
Vtilitas	ibidem	Vultus	383
Vulgus	ibidem	Vxor	384

FINIS.

DE LAVDE CARMINVM,
& quod fama Poetarum sit perrennis,
ex Ouidij eleg. lib. 1.

Quid mihi liuor edax ignauos obijcis annos?
Ingenijq; uocas carmen inertis opus?
Non me more patrum, dum strenua sustinet aetas,
Præmia militiæ puluerulenta sequi?
Nec me uerbosas leges ediscere, nec me
Ingrato uoces profutuisse foro?
Mortale est, quod queris opus: mihi fama perennis
Queritur, ut toto semper in orbe canar.
Viuet Mæonides, Tenedos dum stabit, & Ide,
Dum rapidas Simois in mare uoluet aquas.
Viuet & Aescraeus, dum mustis uua tumebit,
Dum cadet incurua falce resecta ceres.
Battiades toto semper cantabitur orbe,
Quamuis ingenio non ualet, arte ualet.
Nulla Sophocleo ueniet iactura cothurno.
Cum sole & luna semper Aratus erit.
Ennius arte carens, animosiq; Accius oris,
Casurum nullo tempore nomen habent:

Varronem

Varronem, primamq; ratem quæ nesciat etas?
 Aureaq; Aesonio terga petita duci?
 Carmina sublimis tunc sunt peritura Lucreti,
 Exitio terras cum dabit una dies.
 Tityrus, & segetes, Aeneiaq; arma legentur,
 Roma triumphati dum caput orbis erit.
 Donec erunt ignes, arcusq; Cupidinis arma,
 Discentur numeri culte Tibulle tui
 Gallus & Hesperijs & Gallus notus Eois,
 Et sua cum Gallo nota Lycoris erit.
 Ergo cum silices, cum dens patientis aratri
 Depereant æuo, carmina morte carent.
 Cedant carminibus reges, regumq; triumpho,
 Cedat & auriferi ripa beata Tagi.
 Vilia miretur populus, mihi flauus Apollo
 Pocula Castalia plena ministret aqua.

ILLVSTRIVM POETARVM FLO-

res, per Octavianum Mirandulam collecti, & à
 studioso quodam summa diligentia in
 locos communes digesti.

A DE ABSTINENTIA.

Abstinentiæ commendatio.

Horatius satyr. 2. lib. 2.

Accipe nunc uictus tenuis quæ quan-
 taq; secum
 Adferat, in primis ualeas bene. Nam
 uariæ res
 Ut noceant homini, credas memor
 illius escæ

Quæ simplex olim sederit: at simul assis
 Miscueris elixa, simul conchylia turdis,
 Dulcia se in bilem uertent, stomachoq; tumultum
 Lenta feret pituita. Vides ut pallidus omnis
 Cœna de surgit dubia: quin corpus onustum
 Hesternis uitijs animum quoq; prægrauat unâ,

ILLVSTRIVM POETARVM

Atq; adfigit humo diuine particulam aure:
 Alter, ubi dicto citius curata sopori
 Membra dedit, uegetus præscripta ad munia surgit.

Abſtinentiæ præceptum, ſeu Pytag. dehortatio,
 præſertim ab eſu carniũ.

Ouid. 15. Metamorph.

Heu quantum ſcelus eſt in uifcere uifcera condi,
 Congeſtoq; auidum pingueſcere corpore corpus,
 Alteriuſq; animantem animantis uiuere leto.

Et infra.

Ergo ne pietas ſit uicta cupidine uentris:
 Parcite (uaticinor) cognatas cæde nefanda
 Exturbare animas, nec ſanguine ſanguis alatur.

Iuuenal. ſaty. 15.

Aſpi:imus populos, quorum non ſufficit ire
 Occidiſſe aliquem, ſed peſtora, brachia, uultum
 Credi:erint genus eſſe cibi. Quid diceret ergo,
 Vel quò non iugeret, ſi nunc hæc monſtra uideret
 Pythagoras? Cunctis animalibus abſtinuit qui
 Tanquam homine: & uentri indulſit non omne legu-
 men?

Abſtinere à uini potatione ſuperflua & Venere
 omnes debent.

Vergil. de Venere & Vino.

Nec Veneris, nec tu uini captaris amore.
 Vno nanq; modo Vina Venusq; nocent.

VA

FLORES:

Vt Venus eneruat uires, ſic copia Bacchi
 Et tentat gressus, d-bilitatq; pedes:
 Multos cæcus amor cogit ſecreta ſateri.
 Arcanum demens detegit ebrietas.
 Bellum ſepe petit ſeruus exitiale Cupido.
 Sæpe manus itidem Bacchus ad arma uocat.
 Perdidit horrendo Troiam Venus improba bello.
 Et Lapithas bello perdis Iacche graui.
 Deniq; cum mentes hominum furiarit uterq;
 Et pudor & probitas, & metus omnis abeſt.
 Compedibus Venerem, uinclis conſtringe Lyæum.
 Nec te muneribus ledat uterq; ſuis.
 Vna ſitim ſedant, natis Venus alma creandis
 Seruiat. hos fines tranſiſſe nocet.

Abſtinere à placitis, non minima uirtus:

Ouid. 16. Epistol. Heroid.

Diſce meo exẽmplo formoſis poſſe carere:
 Eſt uirtus placitis abſtinuiſſe bonis.

Abſtinentia carnales reſrenat motus.

Terentius in Eunucho.

Verbum Hercle hoc uerum eſt: ſine Cerere & Libero
 friget Venus.

DE ADOLESCENTIA:

Adoleſcentem uerecundum eſſe decet.

Plautus in Aſinaria.

Adoleſcentem uerecundum eſſe decet.

A

ILLVSTRIVM POETARVM

Adolescentes in bonum assuefa-
ciendi sunt.

Verg. 3. Georg.

**Tu quos ad studium, atq; usum formabis agrestem
Iam vitulos hortare, uiamq; insiste domandi
Dum faciles animi iuuenum, dum mobilis ætas.**

Idem ad Messalam.

**Sed quoniam ad tantas non primum nascimur artes
Nunc primum teneros firmamus robore neruos.**

Horat. lib. 3. Od. 21.

Et teneræ nimis

Mentes asperioribus

Formandæ studijs.

Idem lib. 1. Epist.

**Inter cuncta leges, & percunctabere doctos
Qua ratione queas traducere leniter æuam.**

Idem lib. 1. Epist.

**Fingit equum tenera docilem ceruice magister
Ire uiam, qua mōstret eques. Venaticus ex quo
Tempore ceruinam pelle latrauit in aula
Militat in syluis catulus. Nunc adhibe puro
Pectore uerba puer, nunc te melioribus offer.
Quo semel est imbuta recens, seruabit odorem
Testa diu.**

Iuuenal. saty. 14.

Gratum est quod patrie cinem, populoq; dedisti

FLORES.

**Si facis ut patriæ sit idoneus, utilis agris,
Vtilis & bellorum, & pacis rebus agendis.
Plurimū enim intererit quibus artibus, & quibus hūctū
Moribus instituas. Serpente ciconia pullos
Nutrit, & inuenta per deuia rura lacerta:
Illi eadem sumptis quærunt animalia pennis.
Vultur iumento, & canibus, crucibusq; relictis
Ad foetus properat, partem cadaueris adfert.
Hic est ergo cibus magni quoq; uulturis, & se
Pascens, propria cum iam facit arbore nidos.
Sed leporem, aut capream famulæ Iouis, & generosa
In saltu uenantur aues: nunc præda cubili
Ponitur, inde autem cum se matura leuabit
Progenies stimulante fame, festinat ad illam
Quam primum prædam rupto gustauerit ouo.**

Seneca in Octauia:

Regenda magis est feruida adolescentia.

Adolescentum facta parentibus celata haud esse debent

Terent. in Adelphis.

Quæ fert adolescentia

Ea ne me celet consuefeci filium.

Nam qui mentiri aut fallere insueuerit patrem, aut

Audebit, tanto magis audebit ceteros.

DE ADVERSITATE.

Aduersa amorem uirtutis haud eximere
ualent.

ILLVSTRIVM POETARVM

Silius Italic. lib. 10. bel. pu.

Neq; enim uirtutis amorem

Aduersa exemisse ualent.

Aduersa a quo animo tolerare uirtus est maxima:

Plautus in Asinaria.

Hem ista est uirtus, qñ usus est, qui malum fert fortiter.

Terent. in Phor.

Vnum hoc scio

Quod fors feret, feremus a quo animo. Da. Placet.

Heus istuc uiri est officium.

Fabij Maximi constantia, qui nec morte, nec aduer-
sis frangebatur.

Silius Italicus lib. 10. bel. pu.

Hos mulcens quastus Fabius, a se forme docebat

Cladibus irasci, uulgamq; arcebat ab ira.

Aduersis etenim frangi non esse uirorum

Qui Martem inscribant geni non posse dolores

Condere, & ex poena solatia poscere luctus.

Aduersa a quamimiter toleranda sunt.

Horac. ode. 7. lib. 1.

Albus ut obscuro deteget nubila caelo

Sæpe Notus, nec parturit imbres

Perpetuos sic tu sapiens finire memento

Tristitiam, uitæq; labores.

Idem ode. 3. lib. 2.

Aequam memento rebus in arduis

Seruare mentem, non secus in bonis

FLORES

Ab insolenti temperatam

Letitiam, moriure Deli.

Idem lib. 2. satyr.

Quocirca uiuite fortes,

Fortiaq; aduersis opponite pectora rebus.

Aduersis in rebus amicos paucos proba.

Ausonius in Pittaci sententia.

Plures amicos re secunda compares.

Paucos amicos rebus aduersis proba.

Aduersa ferre leue est, at perferre graue.

Seneca in Thieste.

Leue est miserias ferre, perferre est graue.

Aduersa patienter tolleranti, nil nocere ualeo.

Boëtius Metro 4. lib. 1.

Quisquis composito serenius aeo,

Fatum sub peccibus egit superbum,

Fortunamq; tuens utranq; rectus,

Inuidiam potuit tenere uultum:

Non illum rabies, minaq; Ponti

Versum funditus excitantis æstum

Nec ruptis quoties uagus caninis

Torquet fumificos Vesens uis ignes

Haud celsas soliti ferire turres

Ardentis in sulminis mouebit.

Aduersa pios religiosusq; homines reddunt.

Ouid. 11. Metamor.

Aspera crescit hyems, omniq; à parte feroces

LLVSTRIVM POETARVM

Bella gerunt uenti, fretaq; indignantia miscent.
Hic uotis numen adorat.

Idem lib. 3. Fausto.

Vincitur ars uento, nec iam moderator habenis
Utitur, at uotis is quoq; poscit opem.

Idem 1. Trist.

Dij maris & cœli (Quid enim nisi uota supersunt?)
Parcite quassatæ soluere membra ratis,
Idem eodem.

Ipsè gubernator tollens ad sydera palmas
Exposcit uotis, immemor artis, opem.
Quocunq; aspexit nihil est nisi mortis imago
Quam dubia timeo mente, timensq; precor.
Horat. oda. 16. lib. 2.

Ocium diuos rogat in patenti
Prensus Aegeo, simul atra nubes
Condidit lunam, neq; certa fulgent
Sydera nautis.

Aduersa uirtute insignito dulcia atq;
Icuiua sunt.

Luca, lib. 9. bel. ciuil.

Serpens, sitis, ador arenæ
Dulcia uirtuti, gaudet patientia duris,
Latius est quoties magno sibi constat honestum.

Aduersitas amicos probat, ostendit atq; disperdit.

Quid. 4. de Ponto.

DUM

FLORES.

Dum mea puppis erat ualida fundata carina
Qui mecum uelles currere primus eras.
Nunc quia contraxit uultum Fortuna recedis
Auxilio postquam scis opus esse tuo.

Idem 1. Trist.

Scilicet ut fuluum spectatur in ignibus aurum,
Tempore sic duro est inspicienda fides.
Dum iuuat & uultu ridet fortuna sereno
Indelibatas cuncta sequuntur opes.
At simul intonuit, fugiunt, nec noscitur ulli
Agminibus comitum qui modo cunctus erat.

Idem 3. de trist.

O mihi care quidem semper, sed tempore duro
Cognite, res postquam procubuerunt meæ.

Idem eodem.

Vt cecidi cunctiq; metu fugere ruinas,
Versaq; amicitiae terga dedere meæ.

Seneca in Agamemnone.

Fidem secunda poscunt, aduersa exigunt,
Aduersitas grauior est, quanto magis
improvisa euenit.

Terent. in Phor.

Incertum est quid agam, quia præter spem, atq; incredi-
bile hoc mihi obtigit.

Ita sum irritatus, animum ut nequeam ad cogitandum
instituire.

Quamobrè oēs cū secunda res sunt maxime, tū maxime

ILLVSTRIVM POETARVM

Meditari secum oportet, quo pacto aduersam ærumnam
ferant:

Pericla, damna, exilia &c.

Aduersitas ingenio sum hominem reddit
quandocq; & e contra.

Ouid. 6. Metamorph.

Os mutum facti caret indice, grande doloris
Ingenium est, miserisq; uenit solertia rebus.

Idem 2. de arte amandi.

Ingenium mala sepe mouent, quis crederet unquam
Aëreas homines carpere posse uias?

Idem de Sapho.

Nunc uellem facunda forem, doior artibus obstat,
Ingeniumq; meis substituit omne malis.

Idem lib. 4. de Ponto.

Nec tamen ingenium nobis respondet ut ante,
Sed siccum sterili uomere litus aro.

Scilicet ut limus uenas excæcat in undis.

Læsacq; suppresso fonte resisât aqua.

Pectora sic mea sunt limo uitata malorum:

Et carmen uena pauperiore fluit.

Idem 4. de trist.

Vtq; soporiferæ biberem si pocula lethes,
Temporis aduersi sic sensus abest.

Aduersitas laudabilem hominem facit, qui eam
æquanimiter tollerat.

• Ouid.

FLORES.

Ouid. lib. 5. de Trist.

Scilicet aduersis probitas exercita rebus,
Tristi materiam tempore laudis habet.
Si nihil infestus durus uidisset Vlisses,
Penelope felix, sed sine laude foret.

Aduersitas prodest homini magis, quam prosperitas,
eo quod in sui ipsius cognitionem, nec non
in Dei euerentiam se pessime inducit.

Ouid. lib. 11. Meta. de Mida uoto stulto.

Ad cœlumq; manus, & splendida brachia tollens:
Da ueniam Lencæ pater, peccatumus, inquit,
Sed miserere precor, speciosq; eripe damno.

Lucret. lib. 3. de rerum natu.

Multoq; in rebus acerbis
Acrius adueriunt animos ad religionem.
Quo magis in dubijs homines spectare periclis
Conuenit, aduersisq; in rebus noscere qui sint.
Nam ueræ uoces tum demum pectore ab imo
Eliciuntur, & eripitur persona, manet res.
Silius Italicus lib. 7. bel. pun.
Tanta adeo, cum res trepidæ reuerentia diuûm
Nascitur.

Aduersitarum expressio horribilis.

Ouid. 1. de Tristib.

Scire meos casus si quis desiderat omnes,
Plus quam quod fieri res finit, ipse petit.
Tot mala sum passus, quot in æthere sidera lucent,

Paruaq;

ILLVSTRIVM POETARVM.

Paruaq; quot siccus corpora puluis habet,
 Multaq; incredibili tulimus maiora, ratamq;
 Quamuis acciderint non habitura fidem.
 Pars etiam quaedam mecum moriatur oportet.
 Meq; uelim possint dissimulante tegi.
 Si uox in fragibilibus: pectus mihi firmitus esset,
 Pluraq; cum linguis pluribus ora forent,
 Non tamen idcirco complecterer omnia uerbis
 Materia uires exuperante meas.

Idem lib. 4. de tristis.

Meq; tot aduersis cumulat, quot littus arenas
 Quotq; fretum pisces, ouaq; piscis habet.
 Vere prius flores, aestu numerabis aristas,
 Poma per autumnum, frigoribusq; niues,
 Quam mala, quae patior, toto iactatus in orbe
 Dum miser Euxini littora seua peto.

Idem lib. 5. de Tristib.

Littora quot conchas, quot amœna rosaria flores,
 Quot ué soporiferum grana papauer habet:
 Sylua feras quot alit, quot piscibus unda natatur,
 Et tenerum pennis aëra pulsat auis,
 Tot premor aduersis, quae si comprehendere conor,
 Icarie numerum dicere coner aquae.

Valer. Flaccus lib. 3. Argonaut.

Bis Zephyri iam uela uorant, fiducia mœstis
 Nulla uiris, egro asidue mens capitur aestu:

Aduer-

FLORES.

Aduersis in rebus uitam paruifacere facile est, at
 contra, fortissimi pectoris est.

Martialis lib. 11. epig.

Rebus in angustiis facile est contemnere uitam.
 Fortiter ille facit, qui miser esse potest.

DE ADVLATIONE.)

Adulatorum effectus, seu proprium;

Terent. in Eunuchis.

Omnia habeo, nec quicquam habeo, nihil cum est, nihil
 desit tamen.

Est genus hominū qui esse primos se omnium rerū uolūt,
 Nec sunt: hos confector. hisce ego nō paro me ut irrideāt,
 Sed his ultro arrideo, et eorum ingenia admiror simul.
 Quicquid dicunt laudo: id rursus si negat, laudo id quoq;
 Negat quis, nego: ait, aio.

Postremo imperaui egomet mihi

Omnia assentariis quæstus nunc est multo uberrimus;

Iuuenalis saty. 3. de Græcis.

Quid quod adulandi grus prudentissima, laudat
 Sermonem indocti, faciens de formis amici,
 Et longum inualidi collum ceruicibus æquat
 Hercules, Antæum procul à tellure tenentis.
 Miratur uocem angustam, qua deterius nec
 Ille sonat, quo mordetur gallina marito.
 Natio comæda est, ridet maiore cachinno

Colu-

Concutitur, si flex si lachrymas aspexit amici,
Nec dolet, igniculum brumæ si tempore poscas,
Accipit Endromydem, si dixeris æstus, sudat.

Adulatores fugiendi paraficiendique sunt, quia sub adulatione haud exigua latent mala, moraliter.

Ouid. lib. 2. eleg.

Impia sub dulci melle uenena latent.

DE ADVLTERIO.

Adulterium non esse committendum.

Ouid. epist. 19. Heroid.

Elige de uacuis, quam non sibi uendicet alter,
Si nescis, dominum res habet ista suum.

Idem lib. 3. de arte aman.

Nupta uirum timeat, rata sit custodia nuptæ,
Hoc decet, hoc leges, iusq; pudorq; iubent.

Idem lib. 1. de re am.

Nil mihi cum nupta, Thais in arte mea est.

Horatius lib. 1. satyra. 2.

Desine matronas sectari, unde laboris
Plus haurire mali est, quam ex re decerpere fructus.

Adulteri malum exitum sortiuntur.

Horatius lib. 1. saty. 2.

Hic se præcipitem tecto dedit, ille flagellis
Ad mortem cæsus fugiens hic decidit acrem
Prædonum in turbam, dedit hic pro corpore nummos,

Hinc

Hinc perminxerunt calores: quin etiam illud
Accidit, ut quidam testis caudamq; salacem
Demeteret ferro.

DE AETATIBVS.

Ætas antiqua, quæ aurea dicebatur, a cupiditate semota fuit, sed
pace, nec non iusticia plena extitit, in quâ etiam
communia erant omnia.

Vergil. lib. 1. Georg.

Ante Iouem nulli subigebant arua coloni,
Nec signare quidem, aut partiri limite campum
Fas erat: in medium quærebant: ipsaq; tellus
Omnia liberius nullo poscente ferebat.

Ouid. 1. Metamorph.

Aurea prima fata est ætas, quæ uiridice nullo
Sponte sua sine lege fidem, rectumq; colebat, et infra
Nondum præcipites cingebant oppida fossæ.
Non tuba directi, non eris cornua flexi,
Non galeæ non ensis erat: sine militis usu
Mollia securæ peragebant ocia gentes.
Ipsa quoq; immunis, rastrisq; intacta, nec ullis
Saucia uomeribus per se dabat omnia tellus.

Idem lib. 1. Fasto.

Nondum iusticiam facinus mortale fugarat?
Ultima de superis illa reliquit humum.
Proq; metu populum, sine ui, pudor ipse regebat:
Nullus erat iustis reddere iura labor.

Petronius Arbiter in saty.

Indum non fulgebat ebur quod inhæserat auro,
 Nec iam calcato radiabat marmore terra
 Muneribus delusa suis, sed crate saligna
 Impositum Cereris uacue nemi, & noua terræ
 Pocula, quæ facili uilis rota finxerat actu.
 Hinc molli scille latus & de caudice lento
 Vimineæ lances, maculatâq; testa Lyæo.
 Et paries circa palea satiatus inani,
 Fortuitoq; luto clauus numerabat agrestes,
 Et uiridi iunco gracilis pendebat arundo.
 Præterea quæ fumoso suspensa tigillo,
 Conseruabat opes humilis casa, mitia seruo
 Inter odoratas pendebat texta coronas,
 Et thymbræ ueteres, & passis imaracemis.

Boëtius metro 5, lib. 3.

Felix nimium prior ætas,
 Contenta fidelibus aruis,
 Nec inerti pedita luxu,
 Facili quæ sera solebat
 Ieiunia soluere glande.

Somnos dabat herba salubres,

Potum quoq; lubricis amnis,
 Umbras aliissima pinus.
 Nondum maris alta secabat,
 Nec mercibus undiq; lectis
 Noua littorauit rathospes:

Odijs neq; fissus acerbis,
 Cruor horrida tinxerat arma,
 Quid enim furor hosticus ulla
 Vellet prior arma mouere?
 Cum uulnera seu uiderent,
 Nec præmia sanguinis ulla?

Auream illam ætatem Saturni tempore fuisse,
 poætæ passim adserunt.

Vergilius lib. 8. Aeneid.

Primus ab æthereo uenit Saturnus olympo
 Arma Iouis fugiens, & regnis exul adeptis.
 Is genus indocile, ac dispersum montibus altis
 Composuit, legesq; dedit, Latiumq; uocari
 Maluit, his quoniam latuisset tutus in oris.
 Aureaq; ut perhibent, illo sub rege fuere
 Secula, sic placida populos in pace regebat:
 Deterior donec paulatim ac decolor ætas,
 Et belli rabies, & amor successit habendi.

Iuuenal. saty. 6.

Credo pudicitiam Saturno rege moratam
 In terris, uisamq; diu, cum frigida paruus
 Præberet spelunca domos, ignemq; laremq;
 Et pecus, & dominos communi clauderet umbra.

Quid. lib. 3. eleg. siue amo.

At cum regna senex cœli Saturnus haberet,

Omne lucrum tenebris alta præmebat humus.

Aeraq; & argentum, cumq; auro pondera ferri
 Moenibus admorat, nullaq; massa fuit.
 At meliora dabat curuo sine uomere fruges,
 Pomaq;, & in quercu mellareperta caua.
 Nec ualido quisquam terram scindebat aratro,
 Signabat nullo limite fossor humum.
 Non freta demissi uerrebant eruta remi,
 Vltima mortali tum uia littus erat.
 Contra te solers hominum natura fuisi,
 Et nimium dominis ingeniosa tuis.

Seneca in Octauid.

Rursus ut stirpem nouam
 Generet renascens melior, ut quondam tulit
 Iuuenis, tenente regna Saturno poli.
 Tunc illa uirgo numinis magni dea
 Iustitia caelo missa, cum sancta Fide,
 Terras regebat mitis, humanum genus
 Non bella norant, non tubae fremitus truces,
 Non arida gentes, cingere assueuerant suas
 Mauris nec urbes; peruium cunctis iter:
 Communis usus omnium rerum fuit:
 Et ipsa tellus leta fecundos sinus
 Pandebat ultrò, tam pijs foelix parens
 Et tuta alumnis.

Tibullus eleg. 3. lib. 1.

Quam

Quam bene Saturno uiuebant rege priusquam
 Tellus in longis est patefacta uias.
 Nondum caruleas pinus contempserat undas,
 Effusum uentis praebueratq; sinum.
 Nec uagus ignotis repetens compendia terris
 Presserat: externa nauita merce ratem.
 Illo non ualidus subiit iuga tempore taurus,
 Non domito frenos ore momordit equus.
 Non domus ulla fores habuit, non fixus in agris
 Qui regeret certis finibus arua lapis.
 Ipsa mella dabant quercus, ultròq; ferebant
 Obuia securis ubera lactis opes.
 Non acies, non ira fuit, non bella: nec enses
 Immitti seuus duxerat arte saper.

Aetas argentea post Saturni mortem successit, aerea,
 et tunc minus bona, et tunc tamen melior.

Ouid. 1. Metamorph.

Postquam Saturno tenet res a non tartara misso
 Sub Ioue munus erat, subiitq; argentea proles,
 Auro deterior fuluo, pretiosior aere.
 Tibullus Eleg. 3. lib. 1.
 Nunc Ioue sub domino caedes, & uulnera semper.
 Nunc mare, nunc laeti mille repente uiae.
 Aetas aerea creuit, quae duabus supradictis peior est,
 non tamen in torum scelerata.

Ouid. 1. Metamorph.

Tertia post illam successit aenea proles,

*Senior ingenijs, & ad horrida promptior arma,
Non scelerata tamen.*

*Aetas ferrea postremum aduenit, in qua omnia
creuerit facinora.*

Ouid. 1. Metamorph:

De duro est ultima ferro.

*Protinus irrupit uena peioris in auum
Omne nefas, fugere pudor, uerumq; fidesq;
In quorum subiere locum fraudesq; doliq;
Insidiæq; & uis, & amor sceleratus habendi.
Nec tamen segetes, alimenta q; debita diues
Pescabatur humus, sed itum est in uiscera terræ:
Quasq; recondiderat, stygijsq; admouerat umbris,
Effodiuntur opes irritamenta malorum.
Iamq; nocens ferrum, ferroq; nocentius aurum
Prodiert: prælit bellum, quod pugnat utroq;
Sanguineaq; manu crepidantia concutit arma.
Vicitur ex rapto, non hospes ab hospite tutus,
Non socer à genero: fratrum quoq; gratia rara est.
Imminet exitio uir coniugis, illa mariti.
Lurida terribiles miscent aconita nouerca.
Filius ante diem patrios inquirat in annos.
Vista iacet pietas, & uirgo cæde madentes
Vltima coelestium terras Aethra reliquit.*

Iuuenal. saty 6:

Omne aliud crimen mox ferrea protulit ætas.

Tibul.

Tibullus eleg. 3. lib. 2:

Ferrea non uenerem, sed præadam secula laudant.

Præda tamen multis est operata malis.

Præda feras acies cinxit discordibus armis:

Hinc cruor, hinc cædes, mors propiorq; uenit.

Præda uago iussit geminare pericula ponto,

Bellica cum dubijs rostra dedit ratibus.

Aetas peior ferrea nunc agitur.

Iuuenal. saty. 13.

Non ætas agitur, peioraq; secula ferri

Temporibus, quorum sceleri non inuenit ipsa

Nomen, & à nullo posuit natura metallo.

Et sic indies malum augebitur.

Horat. Oda. 6. lib. 3.

Aetas parentum peior auis, tulit

Nos nequiores, mox daturos

Progeniem uitiosorem.

Iuuenal. satyra. 2.

Dedit hanc contagio labem,

Et dabit in plures. Sicut grex totus in agris

Vnius scabie cadit, & porrigine porci.

Aetas ultima in nos uenit.

Seneca in Thyeste.

In nos ætas ultima uenit.

O nos dura sorte creatos.

Aetas omnis à Deo proprium officium habet.

Seneca in Thebaide,

Propria describit Deus

Officia, & æuam per suos dicit gradus.

Lætitia iuuenem, frons decet tristis senem.

Acras noui aliquid assidue adportat, atq; ad
scientiam maxime confert.

Ouid. s. Metamorph.

Non omnia grandior etas

Quæ fugiamus habet: seris uenit usus ab annis.

Idem 15. Metamor.

Etenim mihi multa uetustas

Scire dedit.

Plaut. in Trinummio.

Sapientiæ etas condumentum sibi, sapiens etati cibus.

Terentius in Adelphis.

Nunquã ita quisquam bene subducta ratione aduitã suã

Quin res, etas, usus semper aliquid adportet noui,

Aliquid moneat, ut illa, quæ te scire credas, nescias:

Et quæ tibi putaris prima, in experiundo repudies.

Actas ut rosa perit.

Ausonius in Rosa.

V. m. Collige uirgo rosas dum flos nouus, & non a pubes,

Et memor esto æuam sic properare tuam.

DE AFFECTIBVS.

Affectiones animi sunt quardor, quæ ueri cognitionem
impediunt. Igitur refecandæ sunt, & ad hoc
exhortatio pulchra,

Boë

Boëtius metro 7. lib. 1.

Nubibus atris

Condita, nullum

Funderè possunt

Sylæra lumen.

Si mare uolens

Turbidus auster

Miscet æstum,

Vitrea dudum

Parq; serenis

Vnda diebus,

Mox resolutio

Sordida coeno

Visibus obstat.

Quiq; uagatur

Montibus altis

Defluus amnis,

Sepe resistit

Rupe soluti

Obice saxi.

Tu quoq; si uis

Lumine claro

Cernere uerum,

Tramite recto

Carpere callem:

Gaudia pelle,

Pelle timorem,

Spemq; fugato,

Nec dolor adsit.

Nubila mens est,

Vinctaq; serenis,

Hæc ubi regnant.

DE AFFLICTIONE.

Afflicto compatiendum est, & si non de ipsius
pœna, saltem de pœnæ merito.

Ouid. 2. de Ponto.

Et mala Nasonem, quoniam meruisse uidetur,

Si non ferre doles, at meruisse dole.

Afflictorum consoiatio illustris.

Vergil. lib. 1. Aeneid.

B 117

O socij (neq; enim ignari sumus ante malorum)
 O passi grauiora dabit Deus his quoq; finem.
 Vos & scyllam rabiem, penitusq; sonantes
 Accēsis scopulos, Vos & Cyclopea saxa
 Experti, reuocate animos, mœstumq; timorem
 Mittite, forsā & hæc olim meminisse iuuabit,
 Per uarios casus, per tot discrimina rerum
 Tendimus in Latium, sedes ubi fata quietas
 Ostendunt: illic fas regna resurgere Troie.
 Durate, & uosmet rebus seruate secundis.

Idem lib. 5. Aeneid.

Isq; his Aeneam solatus uocibus inquit:
 Nate dea, quò fata trahunt, retrahuntq; sequamur.
 Quicquid eris, superanda omnis fortuna ferendo est.

Idem lib. 6.

Tu ne cede malis, sed contra audentior ito,
 Quàm tua fortuna sinet.

Quid lib. 15. Metamor.

Quoties flenti Theseus heros
 Siste modum dixit: Hec unis fortuna querenda
 Sola tua est. similes aliorum respice casus:
 Mitius ista fer es, utinamq; exempla dolentem
 Non mea te possent releuare: sed & mea possunt.

Idem 1. Fasto.

Cui genetrrix flenti, fortuna uiriliter, inquit,
 (Siste puer lachrymas) ista ferenda tibi est.
 Sic erat in fatis.

Et infra.

Nec fera tempestas toto tamen errat in annos
 Et tibi, crede mihi, tempora ueris erunt.

Idem 4. de Ponto.

Nulla dies adeo est australibus humida nimbis,
 Non intermissis ut fluat imber aquis.

Nec sterilis locus ullus ita est, ut non sit in illo
 Mistra ferè duris utilis herba rubis.

Idem lib. 3. eleg.

Perfer & obdura, dolor hic tibi proderit olim,
 Sepe tulit festis succus amarus opem.

Idem ad Liuiam de morte filie
 consolatoria.

Silicet exiguo percussa es fulminis ictu,
 Fortior ut possis claudibus esse tuis.

Idem eadem epistola.

Imposuit te alto fortuna, locumq; tenere
 Iussit honoratum, Liuia perfer onus.
 Alta mane, supraq; tuos exurgere dolores,
 Infragilemq; animum, potes usq; tenere.

Horat. ode. 10. lib. 2.

Rebus angustiis animosus, atq;
 Fortis appare, sapienter idem
 Contrahes uento nimium secundo

Turgida uela.

Iuuenalis. satyra. 13.

Ponamus nimis gemitus, flagrantior equo
Non debet dolor esse tui, nec uulnere maior.

Idem eadem Satyra.

Rem pateris modicam, & mediocri bile ferendam,
Si flectas oculos maiora ad crimina.

Seneca in Thyeste.

Pectora longis hebetata malis
Iam sollicitas ponite curas.
Fugiat mœror, fugiatq; pauor,
Fugiat trepidi comes exili
Tristis ægestas, rebusq; grauis
Pudor afflictis, magis unde cadas
Quam quò refert: magnum ex alto
Culmine lapsum stabilem in plano
Figere gressum: magnum ingenti
Strage malorum pressum, fracti
Pondera regni non inflexa
Ceruice pati, neq; degenerem
Victumq; malis rectum imposita
Ferre ruinas, Sed iam sæui
Nubila fati pelle, ac miseri
Temporis onnes dimitte moras.
Redeant uultus ad læta boni.

Lucretius lib. 3. de nat. rerum.

Quid tibi tantopere est, mortalis, quod nimis ægris
Luctibus indulges? quid mortem congemis, & fles?

Cur

Cur non ut plenus uitæ conuiuia recedis,
Æquo animoq; capis feruoræ stulte quietem?
Statius 2. Sylvarum.

Hic finis raptò, quin tu iam uulnera sedas,
Et tollis mer sum luctu caput? Omnia functa
Aut moritura uides, obeunt noctesq;, diesq;,
Astraq;, nec solidis prodest sua machina terris.
Nam populos mortale genus, plebisq; caduce
Quis fleat interuul? hos bella, hos æquora poscunt.
His amor exitio, furor his, & seua Cupido:
Ut fileam morbos, hos ora rigentia brumæ,
Illos implacido letalis Syrius igni,
Hos manet imbrifero pallens autumnus hiatu.
Quicquid habet ortus, finem timet. Ibinus omnes,
Ibinus: immensis urnam quatit Aëacus umbris.

Idem 5. Sylvarum.

Parce precor lacrymis, seuo ne concute planctu
Pectora, nec crucia fugientem coniugis umbram.
Manilius lib. 2. Astronomican.

Quod si solerti circumspicis orania cura,
Fraudata inuenies amissis syæra membris.
Scorpius in libra consumit brachia, Taurus
Succidit in curuo claudus pede, lumina Cancro
Desunt, Centauro superest, & queritur unum:
Sic nostros casus solatur mundus in astris,
Exemploq; docet patienter damna subire,

Afflicto.

ILLVSTRIVM POETARVM

Afflictorum uita morris uices tenet

Seneca in Hercule Oeteo.

Mortis habet uices

Lentè cum trahitur uita gementibus.

Ad afflictis dubiam responfionem adferens,
ipforum salutem negat.

Hercules in Oedipo.

Dubiam salutem qui dat, afflictis negat.

Afflictis tempus immobile uidetur.

Ouid. 5. de Tristibus.

Vt sumus in Ponto, ter frigore constitit ister:

Fracta est Euxini dura terunda maris.

At mihi iam uideor patria procul esse tot annis,

Dardana quot Graio Troia sub hoste fuit.

Stare putes, adeo procedunt tempora tarde:

Et peragit lentis passibus annus iter.

Nec mihi solstitium quicquam de noctibus aufert.

Efficit angustos nec mihi bruma dies.

Scilicet in nobis rerum natura nouata est,

Cumq; meis omnia longa facit.

An peragunt solitos communia tempora motus?

Suntq; magis uitæ tempora dura meæ?

DE ALIENIS.

Aliena nobilitate melioratæ proprijs indicantur,
etiam si non sint.

Ouid.

FLORES.

Ouid. 1. de arte amandi.

Fertiliior seges ast alienis semper in agris:

Vicinumq; pecus grandius uber habet.

Horatius lib. 1. Satyr. 1.

Qui fit Mœcenas, ut nemo, quam sibi sortem,

Seu ratio dederit, seu fors obiecerit, illa

Contentus uiuat, laudet diuersa sequentes?

O fortunati mercatores, grauis annis

Miles ait, multo iam fractus membra labore.

Contra mercator, nauem iactantibus austris,

Militia potior, quidem enim? concurritur: horæ

Momento cita mors uenit, aut uictoria leta.

Agricolam laudat iuris legumq; peritus,

Sub galli cantu consultor ubi ostia pulsat.

Ille datis uadibus, qui rure extractus in urbem est,

Solos felices uiuentes clamat in urbe.

Idem lib. 1. Epist. 14. ad Villicum.

Rure ego uiuentem, tu dicis in urbe beatum.

Cui placet alterius, sua nimirum est odio fors:

Stultus uterq; locum immeritum causatur iniquè.

In culpa est animus, qui se non effugit unquam.

Aliena potius quàm propria homines inspiciunt, qui
haud parua castigatione digni sunt.

Horat. lib. 1. Satyr. 5.

Ego met mi ignosco Mæuius inquit,

Stultus et improbus hic amor est, dignusq; notari.

Cum

Cum tua pervideas oculis mala lippus inunctis,

Cur in amicorum vitijs tim cernis acutum,

Quam aut aquila, aut serpens Epidaurius?

Perfius Satyr. 4.

Vt nemo in sese tentat descendere, nemo,

Sed præcedenti spectatur mantica tergo.

Plautus in Stichos.

Sed curiosi sunt hic quam plures mali,

Alienas res qui curant studio maximo,

Quibus ipsi nulla est res, quam procurent sua.

Terentius in Heauton.

Tantumne ab re tua est otij tibi Chreme,

Aliena ut cures, eaq; nihil quæ ad te attinent?

ibidem.

Dij vestram fidem. itan' comparatam esse hominum natu-
turam omnium,

Aliena melius ut videant, & iudicent, quam sua?

Item in Hecyra.

Tua quod nihil refert, percunctari desinas.

Catullus ad Varum.

Nimirum idem omnes fallimur, neq; est quisquam

Quem non in aliquare videre Suffenum

Possis. suus cuiq; attributus est error,

Sed non videmus manticæ quod in tergo est.

DE AMBITIONE.

Ambitio

Ambitio avaritiæ nutritrix est, quæ potentum
vestibulis excubat.

Claudianus lib. 2. in Stiliconis laud.

Trudis avaritiam, cuius scedissima nutritrix

Ambitio, quæ vestibulis, foribusq; potentum

Excubat, & præcijs commercia poscit honorum

Pulsa simul.

Virtute ambire hominis est, non autem fautoribus, nam sua
fautorum habet, qui bene operatur.

Plaut. in Amphit.

☛ Virtute ambire oportet, non fautoribus:

Sat habet fautorum semper, qui recte facit:

Claudianus de III. cons. Honorij.

✦ Emitur sola virtute potestas.

Ambitio ad aulam, non regis amor multos conuocat.

Seneca in Hercule Oeteo.

Pauci reges, non regna colunt,

Plures fulgor conuocat aule.

Cupit hic Regi proximus ipsi,

Clarusq; latus ire per urbes.

Vrit miserum gloria pectus.

Ambitiosorum admonitio lepidissima, ut a regnan-
di cupiditate abstineant.

Vergil. 1. Georg.

Nec tibi regnandi ueniat tam dira cupido.

DE

DE AMBIGVITATE.

Ambiguitatis imitatio.

Vergil. 4. Aeneid.

Heu quid agat? quo nunc reginam ambire furentem
Audeat affatus? & quae prima exordia sumat?

Idem 8. Aeneid.

Atq; animum nunc huc celerem, nunc diuidit illuc,
In partesq; rapit uarias, perq; omnia uersat.

Idem Aeneid. 9.

Aut pugnam aut aliquid iam dudum inuadere magnum
Mens agitat mihi, nec placida contenta quiete est.

Ouid. Epist. 16. Heroid.

Et libet & timeo, nec adhuc exacta uoluntas
Est satis: in dubio pectora nostra labant.

Idem 3. de Ponto.

Quo pede nunc utar? dubia est sententia nobis.

Idem 4. de Ponto.

Nec quid agam inuenio, nec quid nolim, uel imue:

Nec satis utilitas est mea nota mihi.

Crede mihi, miseros prudentia prima relinquit,

Et sensus cum re, consiliumq; fugit.

Terentius in Phormione.

Incertum est quid agam, quia praeter spem, atq; incredi-
bile hoc mihi obtigit.

Ita sum irritatus, animum ut nequam ad cogitandum in-
stiterem.

DE

DE AMICITIA.

Amicitia maius nil dedit natura, nec rarius.

Manilius lib. 2. Astronomicon.

Idcirco nihil ex semet natura creauit
Pectore amicitiae maius, nec rarius unquam.
Vnus erat Pylades, unus qui mallet Horestes
Ipse mori, lis una fuit, pericula mortis
Alter quod raperet, fatum non cederet alter.
Et duo qui potuere sequi uix noxia poenis,
Optauitq; reum sponsor non posse reuerti:
Sponsorumq; reus timuit, ne solueret ipsum.

Amicitia inter pares contrahenda est.

Ouid. lib. 3. de Tristib.

Viue sine inuidia, mollesq; inglorius annos
Exige, amicitias & tibi iunge pares.

Amicitiae uerae ambiendae exemplum.

Ouidius ad pisonem

Dignare tuos aperire penates,
Hoc solum petimus, nec enim me diuitis uari
Imperiosa fames, & habendi saeva libido
Impulerant, sed laudis amor, iuuat optime tecum
Degere.

Amicitiae commendatio.

Ouid. lib. 3. de Ponto.

Fabula narrata est postquam uulgaris ab illo,
Laudarunt omnes facta, pietiq; fidem.

C

Scilicet hic etiam, qua nulla atrocior ora est,
Nomen amicitiae barbara corda mouet.

Amicitiae maximae exemplum.

Ouid. lib. 3. de Ponto.

Ire iubet Pylades charum periturus Orestem:

Hic negat, inq; uicem pugnat uterq; mori.

Exitit hoc unum quod non conuenerit illis:

Cetera pars concors, & sine lite fuit.

Idem 5. de Tristibus.

Nunquid Achilleos inter fera praelia fidi

Deferuit leuitas Automedontis equos?

Amicitia potentium inexperto dulcis apparet, quae tamen
macerotis plena est. Ideo uiranda.

Ouid. lib. 3. de Tristibus.

Vsibus edocto si quicquam credis amico,

Viue tibi: & longè nomina magna fuge.

Et infra.

Non foret Eumenides orbis, si filius eius

Stultus Achilleos non adamasset equos.

Nec natum in flamma uidisset, in arbore natus:

Cœperet genitor si Phaëthonta Merops.

Horat. lib. 1. Epistol.

Dulcis in expertis cultura potentis amici:

Expertus metuet. tu dum tua nauis in alto est,

Hoc age, ne mutata retrosum te ferat aura.

Amicitia in censu sua est.

Ouidius ad Pisonem.

Sed lateri nullus comitem circumdare querit,

Quem dat purus amor, sed quem tulit impia merces,

Nec quisquam uero precium largitur amico,

Quem regat ex aequo, uicibusq; regatur ab illo.

Amicitiae fictae inimicatio, seu reprehensio accerrima.

Ouid. lib. 1. de Tristibus.

Illud amicitiae sanctum & uenerabile nomen

Nunc tibi pro uili, sub pedibusq; iacet.

Catullus ad Alphenum

Alphene immemor atq; unanimis falsae sodalibus

Iam te nil miseret dure tui dulcis amicali.

Iam me prodere, iam non dubitas fallere perfide:

Nec facta impia fallacium hominum coelicolis placent:

Quae tu negligis, ac me miserum deseris in malis.

Eheu quid faciant dico homines, cui ue habeant fidem?

Certe tute iubebas animam tradere, inique me,

Inducens in amorem, quasi tuta omnia mi forent.

Idem nunc retrahis te, ac tua dicta omnia, factaq;

Ventos irrita ferre, & nebulas aëreas sinis.

Si tu oblitus es, at dii meminerunt, meminit fides,

Quae, te ut poeniteat postmodo facti faciet tui.

Amicitiae nunquam moriturae exemplum.

Paulinus ad Auso.

Hoc nostrae è ceruice iugum non seuaresoluit

Fabula, non terris absentia longe diremit,

Nec perimet, toto licet abstrahar orbe uel auro.

Non animo diuſus agam, prius ipſa recedet
Corpore uita meo, quàm ueſter peſtore uultus.

Ego te per omne quod datum mortalibus
Et deſtinatum ſeculum eſt,

Claudente donec continebor corpore,
Discernor orbe quolibet,

Nec corde longum, nec remotum lumine
Tenebo fibris inſitum.

Videbo corde, mente complectar pia
Vbiq; præſentem mihi.

Et cum ſolutus corporali carcere,
Terraq; prouolauero,

Quo me locarit axe communis pater,
Illic quoq; te animo geram.

Ad perſeuerantiam in amicitia exhortatio
digniſſima.

Quid. 2. de Ponto.

Fac modo permanas lapſo Græcine fidelis.

Duret & in longas impetus iſte moras.

Idem 1. de Triftib.

Qua potes excuſa, nec amici deſere cauſſam.

Quo pede cœpiſti, ſic bene ſemper eas.

Valerius Flaccus lib. 4. Argonaut.

Tu ſemper amoris

Sis memor, & chari comitis ne abſcedat imago.

Idem lib. 7.

Sis

Sis memor oro mei, contrà memor ipſa manebo,
Crede, tui.

Amicitie ueræ bono qui gaudet, ut in eo aſſidue
gaudeat exhortatio perpulchra.

Plautus in Moſtellaria.

Bene igitur ratio accepti atq; expenſi inter nos cõuenit.

Tu me amas, ego te amo, merito id fieri uterq; exiſtimat

Hæc qui gaudent, gaudeant perpetuo ſuo ſemper bono.

Amicus fidelis amico operam dare nunquam
occupatus eſt.

Plautus in mercatore.

Quanquam negotium eſt, ſi quid uis, Demipho

Non ſum occupatus unquam amico operam dare.

Amicus fidelis eſt, qui ancipiti in re, & ubi
opus eſt auxiliatur.

Plautus in Epidico.

Is amicus eſt, qui in re dubia te iuuat

Vbi re eſt opus.

Nihil homini amico ſi opportuno amicus.

Amici cum fortuna mutantur.

Petronius Arbitr in fragment.

Cum fortuna manet, uultum ſeruatis amici,

Cum cecidit, turpi uertitis ora fuga.

Amico bene ſi quis fecerit, ne pigeat,
ſed ſi e contra.

Plutus in Trinummo.

Bene ſi amico feceris, ne pigeat feciſſe,

Vt potius pudeat, ſi non feceris.

B in

ILLVSTRIVM POETARVM

Graphica descriptio ingenij, communitatisq; hominis inferioris erga amicum genere & fortuna superiorcm.

Ex Q. Ennij Annalium lib. 7. sub Historia Gemini Seruiliij.

Hocce locutus uocat, qui cum bene sepe libenter
Mensam, sermonesq; suos, rerumq; suarum
Comiter impertit, magna cum lapsa diei
Parte fuisset, de paruis, summisq; gerendis
Consilio indusero, lato, sanctoq; senatu,
Cui res audacter magnas, paruasq; iocumq;
Eloquret, quæ tincta malis, & quæ bona dictu
Euomeret, si quid uellet, tutoq; locaret,
Quo cum multa uolup^s, ac gaudia clamq; palamq;
Ingenium cui nulla malum sententia suadet,
Vt facinus faceret: lenis, haud malus, idem
Doctus, fidelis, suauis homo, facundus, suoq;
Contentus, scitus, atq; beatus, si cunda loquens in
Tempore, commodus, & uerborum uir paucorum
Multa tenens antiqua, sepulta, & sepe uetustas
Quæ facit, & mores, ueteresq; nouosq; tenentem,
Multorum ueterum leges, diuumq; hominumq;
Prudentem, qui multa loquûe, tacere ué posset,
Hunc inter pugnas compellat Seruilius sic.

Amicum in aduersitate positum deserere turpe est.

Quid, lib. 2. de Ponto.

Tur-

FLORES.

20

Turpe erit miseris ueteri tibi rebus amico

Auxilium nulla parte tulisse tuum:

Turpe referre pedem, nec passu stare tenacis:

Turpe laborantem deseruisse ratum:

Turpe sequi casum, & fortune accedere amicum,

Id nisi sit foelix, esse negare suum.

Non ita uixerunt S. rophio atq; Agamemnone nati

Non hoc aegide, Pyriiboiq; fides:

Quos prior est mirata, siquens mirabitur etas:

In quorum plausus tota theatra sonant.

Amicum deserere probum uirum pudet, nec decet.

Plautus in Trinummo.

Deserere illum, & deiuuare in rebus aduersis pudet.

Lucanus lib. 8. bel. ciuil.

Aduersis non deesse decet, sed leta secutos,

Nulla fides unquam miseris elegit amicos.

Amici peccantes reprehendendi sunt.

Quid, lib. 2. de Ponto.

Corripis, ut debes, stulti peccata sodalis:

Et mala me meritis ferre minora doles:

Vera facis, sed fera, me e conuitia culpa,

Affera confesso uerba remitte reo.

Amicum & propinquum peccantem non reprehendere, facinus est inmane.

Plautus in Trinummo.

Ne amicum castigare ob meritam malam noxiam,

Inmane est facinus, uerum in etate utile, et conducibile.

C iij

Nam ego amicum hodie meum concafigabo pro com-
merita noxia.

Inuitus, ni me id inuitet ut faciam fides.

Ausonius in Solonis sententia.

Clam coarguas propinquum, palam laudaueris.

Amicum qui non defendit alio culpante,
ille fugiendus est.

Horat. saty. 4. lib. 1.

Absentem qui rodit amicum,

Qui non defendit alio culpante, &c.

Hic niger est, hunc tu Romane cauet.

Amici bona quaeque largiuntur, at ingenio
cedere qui uelint, rari sunt.

Martial. 8. Epigram.

ingemo Aurum & opes, & rura frequens donabit amicus.

Qui uelint ingenio cedere, rari erit.

Amici fideles, certi, atque stabiles rari sunt.

Plautus in Bacchid.

Multi more isto, atque exemplo uiuunt, quos cum censeas

Tibi amicos, reperiuntur falsi falsimonij,

Lingua factiosi, inertes opera, sublesta fide.

Idem in Pseudulo.

Pauci ex multis sunt amici homini, qui certi sient.

Amicorum absentia amanti dura.

Terentius in Heauton.

Nam dum abs te abs sum, omnes mihi labores fuere, quos
cepi, leues,

Præterquam tui carendum quod erat.

Ami

Amicorum beneficia in eorum aduersitate maxime re-
memoranda atque reddenda sunt.

Plaut. in Capt. Philocrates:

Vt adhuc locorum feci, faciam sedulo,

Vt potissimum in rem quod recte conducat tuam,

Id petam, id persequarque corde, & animo, atque uiribus.

Et infra.

Si ego item memorem, quae me erga multa fecisti bene,

Nox diem adimat.

Aegio: Nunc adest occasio

Benefacta cumulare, ut erga hunc rem geras fideliter.

Silius Italicus lib. 11. belli Punic.

Quae tanta obliuio recti,

Magnam, atque in magnis rebus populisque, uirisque

Aduersam ostentare fidem: Nunc tempus inire

Praelia pro Rutulis, nunc signa aciemque mouere,

Dum trepidæ res, & medicinam uulnera poscunt.

Is locus officio, cum cessant prospera, cumque

Dura ad opem fortuna uocat. Nam leta fouere

Haudquaquam magni est animi decus.

Verba sunt Decij Capuani de fidelitate Roma-

nis post Cannensem cladem seruanda.

Amicorum communia sunt omnia.

Terent. in Adelph.

Nam uetus uerbum hoc quidem est:

Communia esse amicorum inter se omnia.

ILLVSTRIVM POETARVM

Amicorum confortatio, est dolorum alleviatio atq; diminutio.

Ouid. 1. de Ponto.

Reddita cofuse nuper solatia menti
Auxilium nostris spemq; tulere malis:
Vtq; Machaonijs Pæantijs artibus heros
Lenito medicam uulnere sensit opem:
Sic ego mente iacens, & acerbo saucius ictu,
Admonitu cœpi fortior esse tuo.
Et iam deficiens sic ad tua uerba reuixi,
Vt solet infuso uena redire mero

Amicorum incommoda æquo animo toleranda sunt,
hoc enim est amicitie insolubile uinculum.

Horat. satyr. 3. lib. 1.

At pater ut gnati, sic nos debemus amici
Si quod sit uitium non fastidire &c.
Hæc res & iungit, iunctos & seruat amicos.

Amicorum uisio amanti non paruum
gaudium adfert.

Terentius in Eunucho.

O festus dies hominis, amice:
Salue, nemo est, quem ego magis nunc cupcrem uide-
re, quam te.

Amicos consulere debemus in re
ambigua.

Plautus in Menæchmis.

Ibo

FLORES. 22

Ibo & consulam hanc rem amicos, quid faciendum cen-
seant.

DE AMORE.

Amor Deus est. si uer puer alatus, ut a
multis fingatur.

Seneca in Hippolyto.

Deum esse Amorem, turpiter uitio fauens
Finxit libido, quoq; liberior foret,
Titulum furori numinis falsi addidit:
Natum per omnes, scilicet, terras uagum
Erycina mittit, ille per cœlum uolans
Proterua tenera tela moritur manu,
Regnumq; tantum minimus in superos habet.
Vana ista demens animus asciiuit sibi,
Venerisq; numen finxit, atq; arcus Dei.

Idem in Octauia.

Volucrem esse amorem fingit immitem Deum
Mortalis error, armat & telis manus,
Arcusq; sacros instruit seua face:
Genitumq; credit Venere, Vulcano satum.

Amor mentis uis est maxima, atq;
blandus animi calor.

Seneca in Octauia.

Vis magna mentis, blandus atq; animi calor
Amor est. iuente gignitur luxu, otio
Nutritur inter lata fortuna bona.

Proper-

Propertius lib. 2. eleg.

Quicumq; ille fuit puerum qui pinxit Amorem,
 Nonne putas miras hunc habuisse manus?
 Hic primum uidit sine sensu uiuere amantes,
 Et leuibus curis magna perire bona.
 Idem non frustra uentosas addidit alas,
 Fecit & humano corde uolare Deum,
 Scilicet alterna quoniam iactamur in unda,
 Nostraq; non ullis permanet aura locis.
 Et merito hamatis manus est armata sagittis,
 Et pharetra ex humero gnosa utroq; iacet.
 Ante ferit quoniam tuti quam cernimus hostem,
 Nec quisquam ex illo uulnere sanus abit.

Amor cæcus dicitur, eo quod cæcos amantes reddit.

Ouid. Epist. l. 1. Heroid.

Quid deceat non uidet ullus amans.

Seneca in Hippelito.

Quæ memoras scio

Vera esse nutritrix, sed furor cogit sequi
 Peiora, uadit animus in præceps sciens,
 Remeatq; frustra sana consilia appetens.
 Sic cum grauatam nauita aduersa ratem
 Propellit unda, cedit in uanum labor,
 Et uicta prono puppis aufertur uado.
 Quod ratio poscit, uincit, ac regnat furor,
 Potensq; tota mente dominatur Deus.

Idem

Idem in Medea.

Cæcus est ignis stimulatus ira,
 Nec regi curat patiturue frenos.
 Haud timet mortem, cupit ire in ipsos
 Obuius enses.

Plautus in Trinummo.

Scio te sponte non tuapte errasse, sed amorem tibi
 Pectus obscurasse.

Propert. lib. 2. eleg.

Ante pedes cæcis lucebat semita nobis.

Scilicet in sano nemo in amore uidet,

Idem eodem ad Demophoontem.

Quæris Demophoon, cur sim tam mollis in omnes?
 Quod queris quare non habet ullus amor.

Amor stabilis sede in aliqua non est, sed ubiq; errat.

Ouid. 3. de arte amandi.

Errat, & in multa sede moratur Amor.

Amans immoderate famam propriam paruifacit,
 ideo talis amor surdus dicitur.

Propertius lib. 2. eleg. ad Cynthiam.

Ab pudeat, certe pudeat, nisi forte quod aiunt,
 Turpis amor surdis auribus esse solet.

Amor carnalis diuitijs alitur.

Ouid. 2. de Remed. amoris.

Diuitijs alitur luxuriosus amor.

CMP

Cur nemo est Hecaten, nulla est, quæ ceperit Irum?
Nempe, quod alter egens, altera pauper erat.

Amor carnalis otio nutritur, ac luxu
 iuuentæ gignitur.

Ouid. de remed. amoris lib. 1.

Ergo ubi uisus eris, nostra medicabilis arte,
Fac monitis fugias otia prima meis.

Hæc ut ames faciunt: hæc ut fecere, tuentur:
Hæc sunt iocundi causa, cibique mali.

Otia si tollas, periere Cupidinis arcus:
Contemptaque iacent, & sine luce faces.

Ouid. lib. 1. eleg.

Et in uacuo pectore regnat amor.

Seneca in Octauid.

Amor est. iuuentæ gignitur luxu, otio
Nutritur inter læta fortunæ bona.

Quem si fouere, aut alere desistas, cadit,
Brenique uires perdit extinctus sum,

Amoris artes quæ sint, & qualem hominem
 potissimum possulet.

Plautus in Trinummo.

Amoris artes eloquar, quemadmodum expediant, nunquam
Amor quenquam nisi cupidum hominem postulat, se in
plagas

Conijcere eos cupit, eos consecratur, subdole blandi-
tur, ab re.

Consultit,

Consultit, blandiloquentulus, harpago, mendax, cupes,
auarus,

Elegans, dissipiator, latebricolarum hominum corruptor
Blandus, inops, celati indagator. nam quam ad quod
clamat,

Quam extemplo seuis sagittis percussus est, illico res
foras

Labitur, liquitur, da mihi hoc uel meum, si me amas,
si audis,

Ibi ille cuculos: ocelle mi, fiat & istuc, & si amplius uis
dari,

Dabitur. ibi illa pendentem ferit. iam amplius. non sat
Id est mali, nisi amplius etiam, quod bibit, quod
come est,

Quod facit sumpti, nox datur, ducitur familia
tota,

Vestis pici, unctor, auricustos, stibellifera, sandali-
gerula.

Cantrices, cistellatrices, nuncij, renunciij, raptores pa-
nis & penti.

Fit ipse, dum illis comis est, inops amator.

Amator credulus siue suspiciosus est.

Ouid. episto. 6. Hypsiphyle Iaso:

Credula res amor est, utinam temeraria dicar,
Criminibus falsis insimulasse uirum.

Amatoris

Amaroris manum celerem esse oportet.

Plautus in Bacchid.

Celerem oportet esse amatoris manum.

Amasia uisio amanti ebibit sanguinem.

Plautus in Gurgulione.

Susilite obsecro, & mittite istanc foras,

Quæ mihi misero amanti ebibit sanguinem.

Amans carnaliter amasiam fugiat.

Ouid. 1. de Remedio amoris.

Tu tantum, quamuis firmis retinebere uinclis,

I procul, & longas carpere perge uias.

Nec quot transferis, sed quot tibi, quære, supersunt

Millia: nec, maneat ut prope, finge moras.

Tempora nec munera, nec crebro respice Romam

Sed fuge. tutus adhuc Parthus ab hoste fuga est.

Idem lib. 2. de Remed. amoris.

Manat amor tectus, si non ab amante recedas,

Turbaq; in hoc omnes ingeniosa sumus.

Proximus à tectis ignis defenditur egré:

Vtile finitimis abstinuisse locis.

Non facile esuriens posita retinebere mensa:

Et multam saliens incitat unda sitim.

Amor carnalis fugiendo uincitur, contra
uero augetur.

Ouid. 10. Metamorph.

Ire libet

Ire libet procul hinc, patriæq; relinquere fines,
Dum scelus effugiam. retinet malus ardor amantem:

Idem lib. 2. de Remedio amoris.

Vt penè extinctum cinerem, si sulphure tangas

Viuet, & ex minimo maximus ignis erit:

Sic, nisi uitaris quicquid reuocabit amorem,

Flamma redardefcet, quæ modo nulla fuit.

Amor carnalis uisione caussatur.

Vergil. Ecloga 8.

Vt uidi, ut perij, ut me malus abstulit error:

Ouid. Epistola 12. Heroid.

Tunc ego te uidi, tunc cœpiscire quis esses:

Illa fuit mentis prima ruina meæ.

Et uidi & perij, nec notis ignibus arsi,

Ardet ut ad magnos pinea teda deos.

Plautus in Mercatore.

Ego ille aspicio forma eximia mulierem,

Quam ego postquam aspexi, non ita amo, ut sani solent

Homines, sed eodem pacto, ut insani solent.

Amor carnalis euanescit citissime
tempore absentiaq;.

Ouid. 2. de arte amandi.

Lente scunt tempore curæ,

Vanescitq; absens, & nouus intrat amor.

Claudianus in Epist. ad Olibrium.

Spatio debilitatur amor.

D

Amor carnalis labore fedatur.

Idem lib. 1. de Remed. amoris.

Finem qui quæris amoris,

Cedit amor rebus, res age, tutus eris.

Quæritur, Aegisthus quare sit factus adulter.

In promptu causa est, desidiosus erat.

Amor carnalis timoris res est plena.

Ouid. Epistola. 1. Herot.

Quando ego non timui grauiora pericula ueris?

Res est solliciti plena timoris amor.

Amor carnalis mala innumera secum adfert,
nec non miserum amantem reddit.

Plautus in Mercatore.

Nam amorem hæc cuncta uitia sectari solent:

Cura, ægrotudo, nimiaq; elegantia.

Hoc non illum modo, qui amat, sed quenq; attigit,

Magno atq; solido mulctat infortunio.

Nec post profecto quisquam sine grandi malo,

Præterquam res patitur studet elegantia.

Sed amori accedunt etiam ultra hæc, quæ diximus,

Insomnia, erumna, error, & terror, & fuga,

Ineptia, stultitiaq; adeo, & temeritas,

Incogitantia, excors immodestia,

Petulantia, cupiditas, & maleuolentia.

Inheret etiam auuiditas, desidia, iniuria,

Inopia, contumelia, & dispendium.

Idem

Idem in Trinummo.

Nam qui in amore præcipitauit, peius perit, quam si
saxo saliat.

Terentius in Eunucho.

Here, quæ res in se neq; consilium, neq; modum

Habet ullam, eam consilio regere non potes.

In amore hæc omnia insunt uitia: Iniuria,

Suspiciones, inimicitia, inducia,

Bellum, pax rursum: incerta hæc si tu postules

Ratione certa facere, nihil plus agas,

Quam si des operam, ut cum ratione insanias.

Tibullus Elegia ulti. lib. 2.

Acer amor fractas utinam tua tela sagittas,

Sed licet extinctas aspiciamq; faces.

Tu miserum torques, tu me mihi dira precari

Cogis, & insana mente nefanda loqui.

Vergil. Ecloga. 8.

Sæuus amor docuit natorum sanguine matrem

Commaculare manus. Vt de Medea legitur. Sic &

Scylla. Nisi regis filia amoris impatiens, patrem inter

emit, de quo Ouid. lib. 7. Metamor. ad longum.

Amor carnalis ab animo illico refecandus
est, & ad hoc exhortatio utilis.

Ouid. 1. de remed. amoris.

Vtile propositum est sæuus extinguere flammæ,

Nec seruum uitij pectus habere suum.

Me duce damnosas homines compefcite curas:

Recta q̄; cum socijs me duce nauis eat.

Ibidem.

Dum licet, & modici tangunt precordia motus,

Si piget, in primo limine fiste pedem.

Opprime, dum noui sunt, subiti mala semina morbis

Et tuus incipiens ire resistat equus.

Nam mora dat uires & c. Ibidem.

Quale fit id, quod amas, celebri circumspecte mente.

Et tua Lesuro subtrahere colla iugo.

Ibidem.

Verba dat omnis amans, reperitq̄; alimenta morando:

Optima uindictæ proxima quæq̄; dies.

Ibidem.

Sed quia delectat ueneris decerpere flores:

Dicimus asidue, cras quoq̄; fiet idem.

Interea tacite serpunt in uiscera flammæ:

Et mala radices altius arbor agit.

Idem Epistola 16. Heroid.

Dum nouus est, cæpto potius pugnemus amoris:

Flamma recens parua sparsa resedit aqua.

Seneca in Hippolyto.

Compefce amoris impij flammæ precor.

Plautus in Trinummo.

Mille modis amor

Ignor

Ignorandu' si procul adhibendus est, atq̄; abstinentum.

Nam qui in amore præcipitauit, peius perit, quam si
faxo saliat. Terent. in Andria.

Ab quanto satius est, te id dare operam, qui istum amo-
rem ex animo dimoueas tuo,

Quam id loqui, quò magis libido frustra incédatur tua!

Propertius lib. 2. Eleg.

Dum licet, iniusto subtrahere colla iugo.

Amor amantem maxime cruciat.

Virgil. Ecloga 2.

Metamen urit amor. Quis enim modus adsit amoris

Idem. 4. Aenid.

At regina graui iam dudum faucia cura,

Vulnus alit uenis, & cæco carpitur igni. Ibidem.

Est mollis flamma medullas

Interea, & tacitum uiuit sub pectore uulnus.

Vritur infælix Dido, totaq̄; uagatur

Urbe furentis, Qualis coniecta cerua sagitta,

Quam procul incautam nemora inter Cresia fixit

Pastor agens telis, liquitq̄; uolatile ferrum

Nescius. illa fuga syluas saltusq̄; peragrat

Dictæ eos, hæret lateri letalis arundo.

Quid. 1. Metamorph.

Vtq̄; leues stipulæ demptis adolentur arists,

Vt facibus sepes ardent, quas forte uiator

Vel nimis admoit, uel iam sub luce reliquit:

D ij

*Sic Deus in flammis abiit: sic pectore toto
Vritur, & sterilem sperando nutrit amorem.*

Idem 3. lib. Metamor.

*Sed tamen hæret amor, crescitq; dolore repulsa,
Et tenuant uigiles corpus miserabile curæ,
Adducitq; cutem macies.*

Idem lib. 10. Metamor.

*Noctis erat medium, curasq; & corpora somnus
Soluerat, at uirgo Cinyreia peruigiligne
Carpitur indomito, furio saq; uota retractat:
Et modo desperat, modo uult tentare, pudetq;,
Et cupit, & quid agat non inuenit utq; securi
Saucia trabs ingens, ubi plaga nouissima restat,
Quò cadat in dubio est, omniq; à parte timetur:
Sic animus uario labefactus uulnere nutat
Huc leuis, atq; illuc, momentaq; sumit utroq;.*

Idem 2. de Remed. amoris.

*Artibus innumeris meus oppugnatur amantum,
Ut lapis æquoreis undiq; pulsus aquis.*

Idem Epistola 11. Heroid.

*Fugerat ore color, maciesq; adduxerat artus,
Sumebant minimos ora coacta cibos.
Nec somni faciles, & nox erat annua nobis,
Et gemitum nullo læsa dolore dabam.*

Idem Epistola 13. Heroid.

Sive

*Sive lateat Phœbus, seu terris altior extat,
Tu mihi luce dolor, tu mihi nocte uenis.*

Ouid. 2. de Arte amandi.

Quod iuuat exiguum est, plus est quod lædit amantes:

Proponant animo multa ferenda suo.

Quod lepores in Atho, quot apes pascentur in Hybla,

Cerula quot baccas Palladis arbor habet,

Littare quot conchæ, tot sunt in amore dolores:

Quæ patimur, multo spicula felle madent.

Seneca in Hippolyto.

*Torretur æstu tacito, & inclusus quoq;,
Cum uis tegatur, proditur uultu furor:*

Erumpit oculus ignis, & lassæ genæ

Lucem recusant, nil idem dubiæ placet,

Artusq; uariæ iactat incertus dolor.

Nunc ut soluto labitur moriens gradu,

Et uix labante sustinet collo caput:

Nunc se quieti reddit, & somni immemor

Noctem querelis ducit: attolli iubet,

Iterumq; poni corpus, & solui comas,

Rursusq; fingi, semper impatiens sui.

Mutatur habitus, nulla iam Cereris subit

Cura, aut salutis: uadit incerto pede,

Iam uiribus defæta: non idem uigor,

Non ora tingens nitida purpureus rubor.

Populatur artus cura, iam gressus tremunt,

Tenerq; nitidi corporis cecidit decor.
 Et, qui tenebant signa Phœbeæ facis
 Oculi, nil gentile, nec patrium micant.
 Lachrymæ cadunt per ora, & assiduo genæ
 Rore rigantur, qualiter Tauri iugis
 Tepido madescunt imbre profusa niues.

Idem in eadem tragœdia.

Pectus insanum uapor

Amorq; terret, intima sæuis uorat.
 Penitus medullas, atq; per uenas meat
 Visceribus ignismersus & uenis latens:
 Ut agilis altas flamma percurrit trabes.

Plautus in Milite,

Sum ne ego miser, qui nusquam bene queo quiescere?
 Si domi sum, foris est animus: sin foris sum, animus do-
 mi est.

Ita mihi in pectore atq; in corde facit amor incendium.

Propertius lib. 3. eleg. ad Cynthiam.

Non tot Achæmenijs armantur susa sagittis
 Spicula, quot nostro pectore fixit amor.

Ouid. lib. 6. Metamor.

Concipit interea ualidos Aëtias ignes,
 Et luctata diu. postquam ratione furorem
 Vincere non poterat, frustra Medea repugnans:
 Nescio quis deus obstat, ait, mirumq; quid hoc est
 Aut aliquid certe simile huic, quod amare uocatur.

Amant

Amanti ob amari absentiam candida nigra, dulcia
 amara, &c. uidentur.

Titus Calphurnius Eclog. 3.

Te sine uel misero mihi lilia nigra uidentur,
 Nec sapiunt fontes, & acescunt uina bibenti:
 At si tu uenias, & candida lilia fient,
 Et sapient fontes, & dulcia uina bibentur.

Olympius Nemesianus Eclog. 2.

Heu heu nulla meæ tangit te cura salutis,
 Pallidior buxo, uiolæq; similimus atræ.
 Omneis ecce cibos, & nostri pocula Bacchi
 Horreo, nec placido memini concedere somno.
 Te sine, ue misero, mihi lilia nigra uidentur,
 Pallentesq; rosæ, nec dulce rubens hiacynthus,
 Nullos nec myrtus, nec laurus spirat odores.
 At si tu uenias, & candida lilia fient,
 Purpleæq; rosæ: tum dulce rubens hiacynthus,
 Tunc mihi cum myrto laurus spirabit odores.

Amans .i. terrena miser est, atq; instabilis.

Plautus in Persa.

Miser est qui amat.

Propert. ad Cynthiam lib. 2. eleg.

Non ita Carpathiæ uariant aquilonibus undæ,

Nec dubio nubes uertitur atra Notor:

Quàm facile irati uerbo mutantur amantes:

Ibidem eleg. 18.

*Durius in terris nihil est quod uuat amante,
- Nec modo, si sapias, quod minus esse uelis.*

Amator & re & animo perit.

Plautus in Truculento.

Bis perit amator, ab re, atq; animo simul.

Amor & melle, & felle fecundissimus est.

Plautus in Cistellaria.

*Amor & melle et felle est fecundissimus: gustu dat dulce,
Amarum ad satietatem usq; aggerit.*

Amor uulnus immedicabile.

Ouid. lib. 1. Metamor.

*Certa quidem nostra est, nostra tamen una sagitta
Certior, in uacuo quæ uulnera pectore fecit.
Inuentum medicina meum est, opiferq; per orbem
Dicor, & herbarum subiecta potentia nobis.
Hæc mihi quod nullis amor est sanabilis herbis,
Nec profunt domino, quæ profunt omnibus, artes.*

Idem Epistola 5.

*Me miseram, quod amor non est medicabilis herbis,
Desistit uor prudens artis ab arte mea.*

Propert. lib. 2. eleg. ad Meccenatem.

*Omnes humanos sanat medicina dolores:
Solutus amor morbi non amat artificem.
Tarda Philoctetæ sanauit crura Machaon,
Phœnicis Chiron lumina Phyllirides,*

Et

Et Deus extinctum Cresis Epidaurius herbis

Restituit patrijs Androgeona focis.

Mysus & Hæmonia iuuenis, qua cuspide uulnus

Senserat, hac ipsa cuspide sensit opem.

Hoc si quis uitium potuit mihi demere, solus

Tantalea poterit tradere poma manu.

Dolia uirginis idem ille repleuerit urnis,

Nec tenera assidua colla grauentur aqua.

Idem Caucaasca soluet de rupe Promethei

Brachia, & à medio pectore pellet auem.

Amor immoderata res est.

Virgil. Eclog. 2.

Me tamen urit amor. Quis enim modus adsit amoris!

Ouid. 4. de Ponto.

Verum quid faciam? res immoderata cupido est:

Da ueniam uitio mitis amice meo.

Propert. lib. 2. eleg.

Errat qui sinem uesani querit amoris.

Verus amor nullum nouit habere modum:

Amor laborem non sentit.

Seneca in Hippolyto.

Non me per altas ire si iubeas niues

Pigeat gelatis ingredi Pindi iugis.

Non si per ignes ire, & infesta agmina,

Cuncter paratis ensibus pectus dare.

Plautus in Mercatore.

Neg;

ILLVSTRIVM POETARVM

Neq; ulla mihi obstat amnis, neq; mōs, neq; adeo mare.
Nec calorē, nec frigus metuo: neq; uentū, neq; grandinē.
Imbrem perpetiar, laborem sufferam, solem, sitim.
Non concedā, neq; cōquiescam usquam noctu, neq; diuis,
Prius profecto, q̄ aut amicam, aut mortē inuestigauero.

Amor militiæ species est.

Ouid. 2. de arte amandi.

Militiæ species amor est, discedite segnes.

Nec sunt hæc timidis signa tuenda uiris.

Nox & hyems, longæq; uia, sæuiq; labores

Mollibus his castris, & dolor omnis inest.

Sæpe feres imbrem cœlesti nube solutum,

Frigidus in uda sæpe iacebis humo.

Idem lib. 1. eleg.

Militat omnis amans, & habet sua castra Cupido.

Attice, crede mihi, militat omnis amans.

Quis nisi uel miles, uel amans & frigora noctis,

Et densomistas perferet imbre niues.

Amor audacem fortem uē amantem reddit.

Ouid. lib. 4. Metamor.

Callida per tenebras uersato cardine Thybe

Egreditur, fallitq; suos, adopertaq; uultum

Peruenit ad tumultum, dictaq; sub arbore sedit.

Audacem faciebat amor.

Idem lib. 6. Metamorph.

Et nihil

FLORES:

Et nihil est quod non effreno captus amore
Aulit.

Idem 13. Epistola Heroid.

Fortius ille potest multo qui pugnat amore.

Amor inertes odit.

Ouid. 2. de Arte amandi.

Amor odit inertes.

Amor metu caret.

Seneca in Medea:

Amor timere neminem ueris potest,

Statius ad Claudiam uxorem:

Isset ad Iliacas (Quid enim deterret amantes?)

Penelope gausa domos, si passus Ulysses.

Amor adeo mutat amantes ut uix cognoscantur.

Terentius in Eunuch.

Dij boni quid hoc morbi est? Adeon' homines immutari

Ex amore, ut non cognoscas eundem esse?

Amor celari non potest.

Ouid. 4. Metamorph:

Ex æquo captis ardebant mentibus ambo:

Consciuis omnis abest, nutu, signisq; loquuntur

Quoq; magis tegitur, tectus magis aestuat ignis.

Idem Epistola 12. Heroid.

Per fide sensisti. Quis enim bene celat amorem?

Eminet indicio prodita flamma suo.

Idem

ILLVSTRIVM POETARVM

Idem 15. epist. Heroid.

Sed male dissimulo. Quis enim celaverit ignem?

Lumine qui semper proditur ipse suo.

Idem eadem Epistola.

Qua licet & possum, luctor celare furorcm,

Sed tamen apparet dissimulatus amor:

Stattius lib. 1. Achilleid.

Nec latet haustus amor, sed fax uibrata medullis

In uultus atq; ora redit, lucemq; genarum

Tingit, & impulsam tenui sudore pererrat.

Amor mulierum immoderatus bellorum
sæpe causâ exitiit.

Vergil. de Venere & Vino.

Bellum sæpe petit ferus exitiale Cupido.

Quid 2. lib. eleg.

Nisi raptâ fuisset

Tyndaris, Europe pax, Asiaq; foret.

Fœmina syluestres Lapithas, populumq; bififormem

Turpiter apposito uertit in arma mero.

Fœmina Troianos iterum noua bella mouere

Impulit, in regno iuste Latine tuo.

Fœmina Romanis iterum nunc urbe recenti

Immisit foceros, armaq; fœua dedit.

Amor obstinatis frena imposuit sæpe, atq; odium
in intimum amorem uertit.

Seneca in Hippolyto.

Nibil

FLORES.

Nibil immune est, odiumq; perit,

Cum iussit amor, ueteres cedunt

Ignibus iræ.

Idem eadem Tragedia.

Sæpe obstinatis induit frenos amor,

Et odia mutat.

Amor nouercas etiam uincit.

Idem ead. Trag.

Quid plura canam?

Vincit fœuas cura nouercas,

Amor uincit omnia, nulliq; parcat.

Vergil. Ecloga 10.

Omnia uincit amor, & nos cedamus amori.

Idem ad Messalam.

Omnia uincit amor. Quid enim non uinceret illes?

Quid. 1. Metamorph.

Filius huic Veneris, figat tuus omnia Phœbe,

Te meus arcus, ait: quantoq; animalia cedunt

Cuncta Deo, tanto minor est tua gloria nostra.

Quid. epist. 3. Heroid.

Quicquid amor iussit, non est contemnere tutum:

Regnat, & in superos ius habet ille Deos.

Idem epist. 9. Heroid.

Quem non mille fræ, quem non Sthenelius hostis,

Non potuit luno uincere, uincit amor.

Seneca in Hippolyto.

Iste

Iste lasciuus puer ac renitens,
 Telo quam certo iaculatur arcu:
 Labitur totas furor in medullas,
 Igne furtiuo populante uenas.
 Non habet latam data plaga frontem,
 Sed uorat tectas penitus medullas.
 Nulla pax isti puero, per orbem
 Spargit effusas agilis sagittas.

Propert. lib. 1. eleg. ad Aemulum suum Gallum.

Nec tibi nobilitas poterit succurere amanti,
 Nescit amor priscis cedere imaginibus.

Idem lib. 2. eleg. ad Cynthiam:

Quò fugis ah demens, nulla est fuga, tu licet usq;
 Ad Tanaim fugias, usq; sequetur amor.
 Non si Pegasæo uerteris in aëre dorso,
 Nec tibi si Persæ mouerit ala pedes,
 Vel si te sectæ rapiant talaribus auræ
 Nil tibi Mercurij proderit alta uia.
 Instat semper Amor supra caput, instat amanti,
 Et grauis ipse super libera colla sedet.
 Excubat ille acer custos, & tollere nunquam
 Te patietur humo lumina capta semel.

Amoris finis mors tantum.

Nec modus & requies, nisi mors, reperitur amoris.

Amorem inueteratum deponere facile non est.

Seneca

Seneca in Hippolyto.

Qui blandiendo dulce nutriuit malum,
 Sero recusat ferre quod subiit iugum.

Amans uitiose, si ab illo liberari cupit, sæpe propria
 recogiter mala, mulierumq; scelera.

Ouid. lib. 1. de Remed. amoris.

Tu modo, qui quod amas ægrè dediscis amare,
 Nec potes, & uelles posse, docendus eris.
 Sæpe refer tecum scelerata facta puellæ:
 Et pone ante oculos omnia damna tuos,

Terentius in Eunuchio.

Id uero est, quod mihi puto palmarium,
 Me repperisse, quo modo adolescentulus
 Meretricum ingenia, & mores posset noscere
 Mature, ut cum cognorit, perpetuo oderit.
 Quæ dum foris sunt, nihil uidetur mundius,
 Nec magis compositum quicquam, nec magis elegans?
 Quæ cum amatore suo cum coenant, liguriunt.
 Harum uidere ingluuiem, sordes, inopiam,
 Quam inhonestæ solæ sint domi, atq; auide cibi,
 Quo pacto ex iure hesternò panem atrum uorent:
 Nosse hæc omnia hæc salus est adolescentulis.

Amanium imagines proijciendæ sunt.

Ouid. lib. 2. de Remedio amoris.

Si potes & ceras remoue, quid imagine muta
 Carperis: hoc perijt Laodameta modo.

ILLVSTRIVM POETARVM

Amarium scripta igni tradenda sunt.

Ibidem.

Scripta caue relegas, blandæ seruata puellæ:
Constantes animos scripta reiecta mouent.
Omnia pone ferros, quamuis inuitus, in ignes:
Et dic, ardoris sit roguis iste mei.

Amor grauitasq; morum haud bene conueniunt.

Ouid. lib. 3. Metamor.

Non bene conueniunt, nec in una sede morantur
Maiestas & amor.

Amantibus lex dari non potest.

Boëtius metro 12. lib. 3.

Quis legem dat amantibus?
Maior lex amor est sibi.

Amoris ianæni expressio lepidissima.

Vergil. Ecloga 1.

Ante leues ergo pascentur in æthere cerui,
Et freta destituent nudos in littore pisces,
Ante pererratis amborum sinibus exul
Aut Arrarum Parthus bibet, aut Germania Tigrim,
Quam nostro illius labatur pectore uictus.

Idem in Meccœnatis obitum,

Et decet, & certè uiuam tibi semper amicus,
Nec tibi, qui moritur, desinit esse tuus,
Ipse ego quicquid ero, cineres interq; sanillas,
Tunc quoq; non potero non memor esse tui.

Idem

FLORES

24

Idem ad Battarum.

Dulcia amara prius fient, & mollia dura:
Candida nigra oculi cernent, & dextera leua:
Migrabunt castus aliena in corpora rerum:
Quam tua de nostris emigret cura medullis:

Olympius Nemesianus Ecloga 2.

Nam dum Pallas amat turgenteis sanguine baccas,
Dum Bacchus uites Deus, & fata poma Priapus,
Pascula lata pales: Idas te diliget unam.

Ouid. Epistola 17. Heroidæ

Rupe sedens aliqua spectro tua littora tristis,
Et quò non possum corpore, mente feror.

Idem lib. 2. de Ponto.

Ante meos oculos præsto est tua semper imago.
Et uideor uultus mente uidere tuos.

Deniq; tantus amor nobis charissime semper,
Quantus in Aeacide, Actorideq; fuit.

Non ego, si biberes securæ pocula lethes
Excidere hæc credam pectore posse tuo.

Longa dies citior brumali tempore, noxq;
Tardior hyberna solstitialis erit.

Nec Babylon æstus, nec frigora Pontus habebit,
Calthaq; Pestanas uincet odore rosas,

Quam tibi nostrarum ueniant obliuia rerum.

Idem eodem lib. ad Rufum.

E 2

ILLVSTRIVM POETARVM

Vt quanquam longe toto simus orberemoti,
 Scire tamen possis nos meminisse tui.
 Nominis ante mei uenient obliuia nobis
 Pectore quam pietas sit tua pulsa meo.
 Et prius hanc animam uacuas reddemus in auras
 Quam fiat meritigratia uana tui.

Idem 4. de Ponto.

Damihī (si quid ea est) hebetantem pectora lethem,
 Oblitus potero non tamen esse tui.

Claudianus in Epist. ad Olibrium.

Excidimī sine tibi lucem iam condet Hydaspes,
 Et Tartestaco sol oriāre uado.
 Candescat Gethicis Meroë conuersa pruinis,
 Claraq; se uetito proluat Vr̄sa mari.

Plautus in Trinummo.

Omnibus amicis, quod mihi est, cupio esse idem:
 Terentius in Hecyra.

Verum te hoc moneo unum: qualis sim amicus,
 Aut quid possim, potius quam inimicus, periculū facias.
 Lucretius 1. de nat. rerum.

Sed tua me uirtus tamen, & spe cōtata uoluntas
 Suauis amicitiae, quemuis perferre laborem
 Suadet, & inducit noctes uigilare serenas.

Amor uerus aduersis rebus crescit.

Ouid. 4. de Ponto.

Nam

FLORES.

59

Nam tum praesiteris uerum mihi semper amorem,
 Hic tamen aduerso tempore creuit amor.

Amor suauia, iucundauit omnia reddi,
 ubi uero abest e contra.

Plautus in Casina.

Nam ubi amor condimentum inerit, cuius placiturum
 credo.

Neq; falsum prorsus, neq; suauē esse potest quicquam,
 ubi amor

Non admiscetur: fel, quod est amarum, id mel faciet,
 Hominem ex tristī lepīdum, & lenem.

Amor coniugij sacramentum caste necit.

Boëtius metro 8. lib. 1.

Hic & coniugij sacrum

Castis necit amoribus.

Verus coniugalis amor in quo consistat.

Ouidius lib. 5. Trist.

Esse bonam facile est, ubi quod uetat esse, remotum est,

Et nihil officij nupta quod obstat habet.

Cum deus intonuit non se subducere nimbo,

Id demum est pietas, id socialis amor

Amoris coniugalis uis.

Martialis lib. 1. epig. de Portia.

Coniugis audisset fatum cum Portia Bruti,

Et subtracta sibi quaereret arma dolor:

Nondum scitis, ait, mortem non posse negari,

Credideram satis hoc uos docuisse patrem.

E 19

ILLVSTRIVM POETARVM

Dixit, & ardentes auido bibit ore fauillas.
Inunc, & ferrum turba molesta nega.

Stattius lib. 3. Sylvarum:

Isset ad Iliacas (Quid enim deterret amantes?)
Penelope gauisa domos, si passus Vlysses.

Idem ad Abscantium:

Laudentur proavis, seu pulchro munere formæ,
Quæ morum caruere bonis, falsoq; potentes
Laudis egent ueræ, tibi quanquam & origo niteret,
Et felix species, multumq; optanda maritis:
Ex te maior honos, unum nouisse cubile.
Vnum secretis agitare sub osibus ignem.
Illum nec Phrygius uitiaisset raptor amorem,
Dulichijus proci, nec qui fraternus adulter
Casta Mycæno connubia polluit auro.
S: Babylonis opes, Lyde si pondera gazæ,
Indorumq; dares, Serumq; Arabumq; potentes
Diuitias: mallet cum paupertate pudica
Intemerata mori, uitamq; impendere famæ.
Nec frons triste rigens, nimiusq; in moribus horror,
Sed simplex, hilarisq; fides, & mixta pudori
Gratia: Quod si anceps metus ad maiora uocasset,
Illa uel armiferas pro coniuge læta cateruas,
Fulmineosq; ignes, medijsq; pericula ponti
Exciperet, melius quod non aduersa probarunt.

Amans

FLORES.

70

Amans licita, s. perseuerare debet, moraliter.

Quid, 1. de Remed. Amoris.

Si quis amat quod amare inuat, feliciter ardet:
Gaudeat, & uento nauiget ille suo.

Amantes carnaliter aduertunt ea quæ non
creduuntur.

Terentius in Heauton.

Noui ego amantium animum, aduertunt grauius quæ
non censeas.

Amantes carnaliter ærare, satietate ue
suar deserunt amantias.

Plautus in Mustel.

Stulta es tu plane,
Quæ illum tibi æternum putas fore amicum, & bens-
uolentem.
Moneo ego, te deseret ille ætate, & satietate.

Paulo post.

Si dictis nequis perduci, ut uera hæc credas
Mea dicta, ex factis nosce rem, uides quæ sim, & quæ
fui ante:

Nihil ego minus, quam nunc tu amata sum, atq; mi
modo gessi morem,

Qui pol me, ubi ætate hoc caput colorem commutauit,
Reliquit, deseruitq; me: tibi idem futurum credo.

Idem in Epidico.

Illam amabam olim, nunc iam alia cura impendet pe-
lori:

E iij

ILLVSTRIVM POETARVM

Amantium iræ amoris redintegratio est.

Plautus in Amphitryone.

Nam in hominum ætate multa eueniunt huiusmodi.

Capiunt uoluptates, mox rursum miseria.

Iræ interueniunt, redeunt rursum in gratiam.

Verum iræ, si quæ forte eueniunt huiusmodi

Inter eos, rursum si reuentum in gratiam est,

Bis tanto amici sunt inter se quam prius.

Terentius in Andria.

Amantium iræ amoris redintegratio est.

Ouid. lib. 2. de arte aman.

Quæ modo pugnarunt iungunt suæ uostræ columbæ,

Quarum blanditias uerbaq; murmur habet

Horat. saty. 3. lib. 2.

In amore hæc sunt mala: bellum,

Pax rursum.

Amor creaturis naturaliter omnibus incit ad finem

boni, nec aliter durare possunt.

Boëtius metro 6. lib. 1.

Hic est cunctis communis amor,

Repetuntq; boni sine teneri.

Qui non aliter durare queant,

Nisi conuerso rursus amore

Refluant caussæ, quæ dedit esse.

Amor coclicolarum. i. sanctorum immensus est.

Plautus in Persa.

Sagaristio: Es ne tu huic amicus? Dord. Tanquam di

amnes, qui coelum colunt.

Amor

FLORES.

57

Amor auro non uirtute conciliatur .s. seipsum.

Ouid. 2. de Arte amandi.

Aurea nunc uerè sunt secula, plurimus auro

Vanit honos, auro conciliatur amor.

Ipse licet uenias Musis comitatus Homere,

Si nihil attuleris, ibis Homere foras.

Amor in hospitibus certus, stabilisq; non est.

Ouid. epist. 16. Heroid.

Certus in hospitibus non est amor, errat ut ipse

Cunq; nihil speres firmitus esse, fugit.

Hypsipyle testis, testis Minoia uirgo,

In non exibitis utraq; iuncta toris.

Omnia Medæ fallax promisit Iason.

Pulsa est Aesoniam non minus illa domo.

Amans properat quæq; agit, & male.

Plautus in Pœnulo.

Ita me dij ament, tardo amico nihil est quicquã iniquius,

Præsertim homini amanti, qui, quicquid agit, properat omnia.

Olympius Nemesianus Ecloga. 4.

Quisquis amat pueros ferro præcordia duret.

Nil properet, discatq; diu patienter amare,

Prudentesq; animos teneris non spernat in annis.

Perferat et fastus, sic olim gaudia sumet,

Si modo sollicitos aliquis deus audit amantes.

ILLVSTRIVM POETARVM

Amant longa uidentur omnia.

Ouid. epist. 18. Heroid.

Longa mora est nobis omnis, quæ gaudia differt.

Da ueniam fassæ, non patienter amo.

Horat. lib. 1. epist. ad Mecæ.

Vt nox longa quibus mentitur amica, diesq;

Longa uidetur opus debentibus, ut piger annus

Pupillis, quos dura premit custodia matrum.

Amare oportet omnes, qui quod dent
habent, uulgare dictum.

Plautus in Truculento.

Amare oportet

Omnes, qui quod dent habent. Nam mihi hæc meretrix

Quæ hic habet Phronesium suum nomen, omnem

Ex pectore mouit meo Phronesim. Nam *epist. 101*

Est sapientia.

Amare recusat unusquisq;, quæ ha-
bere minime sperat.

Ouid. epist. 10. Heroid.

Ferrea, crede mihi, non sum, sed amare recuso

illum, quem fieri uix puto posse meum.

Amari cupidus, alios amet.

Ouid. 2. de Arte amandi.

Sit procul omne nefas: ut emeris, amabilis esto.

Martial. 6. Epigram.

Vt

FLORES.

38

Vt præstem Pyladem, aliquis mihi præstet Orestem.

Hoc non fit uerbis Marce, ut ameris ama.

Amari potius q̄ timeri eligere debet quilibet.

Plautus in Alinaria.

Nolo ego metui, amari mauolo.

Amat seipsum unq̄ quisq; super omnia.

Terentius in Andria.

Verum illud uerbum est, uulgo quod dici solet:

Omnes sibi melius esse malle, quàm alteri.

Idem in Adelpis.

Quenquam ne hominem in animo instituere, aut

Parare quod sit charius, quàm ipse est sibi

Ouid lib. 3. de art. amandi.

Non auis aucupibus monstrat qua parte petatur,

Non docet infestos currere cerua canes.

Amor bonus leges seruat.

Statius 1. Syluarum.

Discite securi, quorum de pectore mixtæ

In longum coiere faces, sanctusq; pudicæ

Seruat amicitia leges amor.

Amor patriæ dulcis, immensusq; est.

Ouid. 1. de Ponto.

Rursus amor patriæ ratione ualentior omni,

Quod tua fecerunt scripta, retexit opus.

Ibidem.

Nescio qua natale solum dulcedine cunctos

Ducit, & immemores non sinit esse sui,

Quid

Quid melius Roma? Scythico quid frigore peius?
 Huc tamen ex illa barbarus urbe fugit.
 Cum bene sint clausæ cauea Pandione natæ,
 Nititur in sylvas quæq; redire suas.

DE ANIMA.

Anima desuper datur. s. à Deo.

Iuuenalis satyr. 15.

Sensum à coelesti demissum traximus arce,
 Cuius egent prona, & terram spectantia: mundi
 Principio indulsit communis conditor illis
 Tantum Animas, nobis Animum quoq; mutuus ut nos
 Affectus petere auxilium, & præstare tuberet:
 Dispersos trahere in populum, migrare uetusto
 De nemore, & proauis habitatas linguere sylvas:
 Aedificare domos, laribus coniungere nostris
 Tectum aliud, tutos uicino limine somnos
 Vt collata daret fiducia. protergere armis
 Lapsam, aut ingenti nutantem uulnere ciuem:
 Communi dare signa tuba, defendier isdem
 Turribus, atq; una portarum clauæ teneri.

Boëtius metro. 6. lib. 3.

Hic clausit membris animos
 Celsa sede petitos.
 Mortales igitur cunctos
 Edidit nobile germen.

Idem Metro. 9. lib. 3.

Tu caussis animas paribus, uitasq; minores
 Prouehis, & leuibus sublimes curribus aptas
 In cœlum, terramq; seris, quas lege benigna
 Ad te conuersas reduci facis igne reuerti.

Silius Italic. lib. 15. belli Punici.

Postquam conticuit, finisq; est addita dictis,
 Tunc Virtus. quâsnam iuuenem florentibus, inquit,
 Pellicis in fraudes annis, uitæq; tenebras?
 Cui ratio & magna coelestia semina mentes
 Munere sunt concessa Deum, mortalibus altè
 Quantum coelicolæ, tantundem animalibus istè
 Præcellunt cunctis. tribuit nanq; ipsa minores
 Hos terris natura deos.

Valerius Flaccus lib. 3. Argonauticam.

Dicam, ait, ac penitus caussas labemq; docebo
 Mopsus, ad astra tuens. Nam si mortalia membra
 Sortitusq; breues, & parui tempora fati.
 Perpetimur, socius superi quondam ignis Olympi:
 Fas ideo miscere neces, ferroq; morantes
 Exigere hinc animas, redituraq; semina cœlo.

Manilius lib. 4. Astronomic.

Iam nusquam natura latet, peruidimus omnem,
 Et capto potimur mundo, nostrumq; parentem
 Pars sua conspicuus, genitiq; accedimus astris.
 An dubium est habitare Deum sub pectore nostro?

In caelumq; redire animas, caeloq; ueniree
 Utq; sit ex omni constructus corpore mundus
 Aetheris atq; ignis summi, terraeq; marisq;
 Spiritum. & in toto rapidum qui iussa gubernat
 Sic esse in nobis terrena corpora sortis,
 Sanguineasq; animas animi, qui cuncta gubernat,
 Dispensatq; hominem. quid mirum noicere mundum
 Si possunt homines, quibus est & mundus in ipsis,
 Exemplumq; Dei quisq; est, & in imagine paruae
 An quoquam gentios, nisi caelo, credere fas est
 Esse homines?

Vergil. 6. Aeneid.

Igneus est ollis uigor, & coelestis origo.

Paulinus ad Auso.

Mens quippe lapsis quae superstes artibus

De stirpe durat caeluti,

Sensus necesse simul, & affectus suos

Teneat aequa & uitam suam.

Anima creatur denuo iuxta corporis exigentiam, & ambo simul crescunt, atq; deficiunt, ut Epicurei tenent.

Lucret. 3. de rerum natura.

Præterea gigni pariter cum corpore, & unâ,
 Crescere sentimus, pariterq; senescere mentem.
 Nam uelut infirmo pueri, teneroq; uagantur
 Corpore: sic animi sequitur sententia tempus.

Inde

Inde ubi robustis adoleuit uiribus ætas
 Consilium quoq; maius, & auctior est animi uis.
 Post ubi tam ualidis, quassatum st uiribus aui
 Corpus, & obtusis ceciderunt uiribus artus,
 Claudicat ingenium, delirat linguaq; mensq;
 Omnia deficiunt, atq; uno tempore defunt.
 Quapropter fateare necesse st, quæ fuit ante
 Interijisse, & quæ nunc est nunc esse creatam.

Horum opinio in hoc uera est cum dicit, quod rationalis anima creatur. Supra: Anima desuper datur. Sed quod cum tempore crescat, deficiatq; hoc falsum est, ut infra liquet: Anima immortalis.

Anima immortalis est, non autem brutorum, ut quidam ponunt, sed rationalis tantum.

Propert. lib. 4. eleg.

Sunt aliquid manes, letum non omnia finit:

Luridaq; euictos effugit umbra rogos.

Claudianus de quarto Honorij consulatu.

Disce orbis, quod quisq; sibi quum conderet artus
 Nostros æthereis miscens terrena Prometheus,
 Synceram patri mentem furatus Olympo
 Continuit claustris, indignantemq; reuinxit.
 Et cum non aliter possent mortalia fingi:
 Adiunxit geminas, ille cum corpore lapsæ
 Intereunt, hæc sola manet, bustoq; superstes.
 Euolat: hanc alta capitis fundauit in arce

Mandatis

Mandatricem operum, prospecturamq; labori.
 Illas inferius collo, præceptaq; summe
 Passuras domine, digna statione locauit.

Anima mortalis est, secundum Epicureorum
 insulsam opinionem.

Seneca in Troade.

Hæc omnes petimus fata, nec amplius
 Iuratos superis qui tetigit lacus,
 Vsqvam est. Vt calidis furnus ab ignibus
 Vanescit per spatium breue sordidus:
 Vt nubes grauidas quas modo uidimus,
 Arctoi boreæ dissipat impetus:
 Sic hic, quo regimur, spiritus effluet.
 Post mortem nihil est, ipsaq; mors nihil.
 Velocis spatij meta nouissima.
 Spem ponant auidi, solliciti metum.
 Queris quo iaceas post obitum loco?
 Quo non nata iacent:
 Tempus nos auidum deuorat, & chaos:
 Mors indiuidua est noxia corpori,
 Nec parcens animæ.

Lucretius 1. de nat. rerum.

Ennius æternis exponit uersibus, edens
 Quod neq; permaneant animæ, neq; corpora nostra.

Anima agilis est & inuisibilis.

Vergilius

Vergil. Ecloga 1.

O Melibœe Deus nobis hæc ocia fecit.

Idem 6. Aeneid. Aeneæ uerba ad patrem.

Da iungere dextras

Da genitor, teq; amplexu ne subtrahe nostro.
 Sic memorans largo fletu simul ora rigabat.
 Ter conatus ibi collo dare brachia circum,
 Ter frustra comprehensa manus effugit imago,
 Par leuibus uentis, uolucrisq; simillima somno.

Ouid. lib. 8 Metamor.

Inq; leues abiit paulatim spiritus auras.

Silius Italicus lib. 13. bel. pu.

His alacer colla amplexu materna petebat,
 Umbraq; ter frustra per inane petita se fellit.

Anima dei in contemplatione sita toruos inue-
 tur tyrannos a uera patria exules.

Boëtius metro 1. lib. 4.

Quod si terrarum placeat tibi
 Noctem relictam uisere,
 Quos misere toruos populi timent
 Cernet tyrannos exules.

Anima a terrenis subleuata obscuras ruinas uitæ, deumq;
 finem, ac principium suum esse cognoscit.

Boëtius metro 10. lib. 3.

Hoc quicquid placet, excitatq; mentes
 Infimis tellus aluit cauernis.

ILLVSTRIVM POETARVM

Splendor, quo regitur, uigetq; cœlum
Vitat obscuras animæ ruinas.

Idem metro 1. lib. 4.

Huc si te reducem referat uia,
Quam nunc requiris immemor,
Hic, dices, memini, patria est mihi,
Hinc ortus, hîc sistam gradum.

Animæ corporibus unitæ in obscuro carcere, nec non
multis passionibus deditæ dicuntur esse.

Vergil. 6. Aeneid.

Seminibus quantum non noxia corpora tardant,
Terreniq; hebetant artus, moribundaq; membra.
Hinc metuunt, cupiuntq; dolent, gaudentq; nec auras
Respiciunt clausæ tenebris, & carcere cæco.

Animæ bonæ, seu purgatæ ad loca ducuntur
amoenissima. i. ad cœlum, moraliter.

Vergil. 6. Aeneid.

Hic locus est, partes ubi se uia findit in ambas.
Dextera, quæ Ditis magni sub mœnia tendit:
Hac iter Elysium nobis: At Leua malorum
Exercet pœnas, & ad impia Tartara mittit.

Ibidem.

Exinde per amplum.

Mittimur Elysium, & pauci læta arua tenemus.

Lucanus lib. 31. bel. ciuil.

Sedibus Elysij, campoq; expulsa piorum,

FLORES.

42

Ad stygias, inquit, tenebras, manesq; nocentes
Post bellum ciuile trahor.

Lucret. 2. de natura rerum.

Et quod missum est ex ætheris oris,
Id rursum cœli stellantia templa receptant.

Martial. 12. Epigram.

Accipient olim cum te loca læta piorum,
Non erit in stygia notior umbra domo.

Silius Italicus lib. 2. bel. pu.

At uos sydereæ, quas nulla æquauerit ætas,
Ite decus terrarum animæ, uenerabile uulgus
Elysium, & castas sedes decorate piorum.

Idem lib. 10. bel. pu.

Hæc Libys atq; repens crepitantibus undiq; flammis
Aethereas anima exultans euasit in auras

Idem 13. bel. pu.

Tum seducta loco, & laxata lucida nocte
Claustra nitent, quæ secreti per limitis umbram
Elysios ducunt campos, hic turba piorum
Nec stygio in regno, cœli nec postea sub axe,
Verum ultra oceanum. Idem 15. lib.

At queis seruatus seminis ortus
Cœli porta patet.

Stattius lib. 10. Thebai.

Dant clara meanti

Astra locum. Idem lib. 5. Syluarum.

Parce precor lachrymis, seu nec concute planctu
Pectora, nec crucia fugientem coniugis umbram:
Sic ego nec furias, nec deteriora uidebo
Tartara, & Elyfias foelix admittar ad oras.

Manilius lib. 2. Astrono.

Noftra loquar, nulli uatum debebimus orfa,
Nec furtum, fed opus ueniet, foloq; uolamus
In caelum curru, proprietate pellimus undas.

Animæ hominum poft mortem in brutorum
corpora ingrediuntur fecundum Pythagoro
ricorum opinionem, quæ falſa eſt.

Ouid. lib. 15. Metamor.

Morte carent animæ, ſemperq; priore relicta
Sede, nouis domibus uiuunt, habitantq; receptæ.
Ipſe ego (nam memini) Troiani tempore belli
Panthoides Euphorbus eram. Ibidem.

Inq; ferinas

Poſſumus ire domos, pecudumq; in corpora condi,
Corpora quæ poſſunt animas habuiſſe parentum,
Aut fratrum, aut aliquo iunctorum federe nobis
Aut hominum certe. Tibullus 4. Eleg. lib.

Quinetiam mea tunc tumulus cum texerit oſſa,
Seu matura dies fato properat mihi mortem,
Longa manet ſeu uita, tamen mutata figura
Seu me finget equum rigidos percurrere campos
Doctum, ſeu tardi pecoris ſim gloria taurus,
Sive ego per liquidum uolucris uehar aëra pennis:

In quemcunq; hominem me longa receperit ætas,
Inceptis de te ſubtexam carmina chartis.

Claudianus 1. de raptu Proſerpine.

Quos ubi per uarios annos, per mille figurat,
Egit letheo purgatos flumine, tandem
Rurſus ad humanæ reuocat primordia uitæ,

DE ANIMO.

Animi cupiditates qui ſubegit rationi, his
larius regnat. quam ſi totum mun-
dum ſuo ſubijceret imperio.

Horat. Oda. 2. lib. 2.

Latius regnes auidum domando
Spiritus, quàm ſi Libyam remotis
Gadibus iungas, & uterq; Pænus.

Seruiat uni.

Animum uincens in iuuentute, innumera reportabit bonas,
ſi uero ſuperarus fuerit, tunc e contra erit.

Plautus in Trinummio.

Qui homo cū animo inde ab ineunte ætate depugnat ſuo
Vtrū id itane eſſe mauelit, ut eū animus æquum cenſeat,
An ita potius, ut parentes eum eſſe, & cognati uelint?
Si animus hominē ppulit, actū eſt: ſi aīo ſeruiuit, nō ſibi,
Si ipſe animum perpulit, dum uiuit, uictor uictorū cluet.
Tu ſi animum uiciſti potius, quàm animus te, eſt quod
gaudeas.

Animus æger, ſeu malo deprauatus ap-
petitur, falſa pro ueris uidet.

Seneca in Oedipo.

An aeger animus falsa pro ueris uidet?

Horat. saty. 2. lib. 2.

Rusticus, anormis, sapiens, crassaq; Minerua
 Discite non inter lances, mensasq; nitentes,
 Cum stupet insanis acies fulgoribus, & quum
 Accliuus falsis animus meliora recusat,
 Verum hic impransi mecum disquirite.

Animi corporisq; ægritudinis inti-
 mario perpulchra.

Ouid, lib. 1. de Ponto.

Viuimus, ut nunquam sensu careamus amaro,
 Et grauior longa sit mea pœna mora.
 Sic inconsumptum Tityi, semperq; renascens
 Non perit, ut possit semper perire, iecur.
 Siue dies igitur caput hoc miserabile cernit,
 Siue pruinosæ noctis aguntur equi:
 Sic mea perpetuis liquefcunt pectora curis,
 Ignibus admotis ut noua cera solet.

Ibidem ad Rufinum.

Nec tamen exhibuit tanta facundia uires,
 Ut mea sint dictis pectora sana tuis.
 Ut multum demas nostro de pectore curæ,
 Non minus exhausto, quod superabit, erit.
 Idem lib. 3. de Tristib.

Nec

Nec cœlum nec aquæ faciunt, nec terra, nec auræ:

Hei mihi perpetuus corpora languor habet.

Seu uitiant artus ægræ contagia mentis,

Siue mei caussa est in regione mali.

Ut tetigi Pontum, uexant in somnia, uixq;

Ossa tegit macies, nec iuuat ora cibus.

Quq; per autumnum per tussis frigore primo

Est color in folijs, quæ noua læsit hyems:

Is mea membra tenet, nec uiribus alleuor ullis:

Et nunquam queruli caussa doloris abest.

Nec melius ualeo, quam corpore, mente, sed ægra est

Vtraq; pars æque, binaq; damna fero.

Idem 4. Tristium.

Nam neq; sunt uires, nec qui color esse solebat:

Vix habeo tenuem, quæ tegat ossa, cutem.

Corpore sed mens est ægro magis ægra, maliq;

In circumpectu stat sine fine sui.

Animus corpuscæ cœli temperie iuuatur.

Ouidius 2. De Ponto.

Temperie cœli corpuscæ; animusq; iuuatur,Animus corporales roborat uires,
& omnia uincit.

Idem ibidem.

Omnia deficiunt, animus tamen omnia uincit:

Ille etiam uires corpus habere facit.

Animus æquus ærumnæ condimentum est.

Plantus in rudente.

Animus æquus optimum est ærumnæ condimentum.

Idem in Captiuis.

In re mala animo sibi bono utare, adiuuat.

Idem Pseudulo.

Bonus animus in re mala, dimidium est mali.

*Animus impatiens uerba monentis respuit,
nec non odio habet.*

Ouid. lib. 1. de Remed. amo.

Impatiens animus, nec adhuc tractabilis arte,

Respuit, atq; odio uerba monentis habet.

*Animus ambiguus ad utranq; partem
facillime uertitur.*

Terent. in Andria.

*Dum in dubio est animus, paulo momento hinc illuc
impellitur.*

*Animus meru, cupiditate ue presius bonum sibi oblatum
corrumpit, suisq; haud frui ualer bonis.*

Horat. 2. Epist. lib. 1.

Qui cupit, aut metuit, iuuat illum sic domus & res,

Vt lippum pictæ tabulæ, sumenta podagram,

Auriculas citharæ collecta sorde dolentes.

Animi anxietas homini haud parum nocet.

Ouid. lib. 1. de Ponto.

Iam mihi deterior canis aspergitur etas:

Iamq; meos uultus ruga senilis arat.

Iam uigor & quasso languent in corpore uires:

Nec iuuenti lusus qui placuere iuuant.

Nec

Nec me, si subito uideas, agnoscere possis,

Aetatis, facta est tanta ruina meæ.

Confiteor facere hoc annos, sed & altera causa est:

Anxietas animi, continuusq; labor.

Idem 2. de Ponto.

Vnda locusq; nocent, & causa ualentior istis

Anxietas animi, quæ mihi semper adest.

*Animi cruciatus uulnus insanabile esse di-
citur. Quia difficillime sanatur.*

Ouid. 1. de Ponto.

Cura quoq; interdum nulla est medicabilis arte:

Aut si sit, longa est attenuanda mora.

*Animi anxietas mora, nec non labore quandoq; sana-
tur, ut iam ex Ouid. offendimus, & Seneca
in Agamemnone docet his uerbis.*

Proinde quicquid est, da spatium & tempus tibi:

Quod ratio nequit, sepe sanauit mora.

*Animo imperare qui non potest, in serui-
ture esse debet.*

Martialis 2. Epigram.

Reges & dominos habere debet,

Qui se non habet, atq; concupiscit

Quod reges dominiq; concupiscunt.

*Animo obtemperasse exilis est uoluptas,
nec non pigebit quandoq;.*

Plautus in Bacchid;

Paulisper Lyde est libido.

*Homini suo animo obsequi. Iam aderit tempus cū se etiā
Ipse oderit.*

*Animo homines obsequi decet, dum-
modo sit in bonum.*

Plautus in Amphitryone.

*Amat, sapit, rectè facit, animo quando obsequitur suo,
Quod oēs homīes facere oportet, dū id modo fiat bono.*

Animo culpa detento nil miserius.

Plautus in Mustellaria.

Nihil est miserius, quā animus hominis conscius.

DE ANIMALIBVS.

*Animalia naturæ instinctu quoquo modo
futura præcognoscunt.*

Iuuenalis Satyra. 2.

Loripedem rectus derideat, æthiopem albus

Ausonius in Pittaci sent.

Ignoscas alijs multum, nil tibi.

Feliciter sapit, qui alieno periculo sapit.

Plautus.

Feliciter sapit is, qui alieno periculo sapit.

Terentius in Heaut.

Ex alijs periculum facito, tibi quod ex usu fiet.

Tibullus lib. 3. eleg. 7

*Vos ego nunc moneo, felix quicumq; dolore
Alterius discas posse carere tuo.*

Manilius lib. 2. Astrono.

*Deniq; sic pecudes, & muta animalia, terris
Cum maneant ignara sui, legisq; per æuum:
Natura tamen ad mundum reuocante parentem,
Attollunt animos, cœlumq; ad sidera seruant.
Corporaq; ad lunæ nascentis cornua lustrant,
Venturasq; uident hyemes, reditura serena.*

Horat. lib. 1. Satyr. 1.

*Paruula (nam exemplo est) magni formica laboris
Ore trahit quodcumq; potest, atq; addit aceruo,
Quem struit, haud ignara, ac non incauta futuri.
Quæ simul inuersum contristat Aquarius annum,
Non usquam prorepat, & illis utitur ante
Quæsitis patiens.*

*Vergil. 4. Geor. de Apibus sic loquens, ait:
Præterea regem, non sic Aegyptus, & ingens
Lydia, nec populi Parthorum, aut Medus Hydaspes
Observant: rege incolumi, mens omnibus una est:
Amisso, rupere fidem, constructaq; mella
Diripere ipsæ, & crates soluere fauorum.
Ille operum custos, illum admirantur, & omnes
Circumstant fremitu denso, stipantq; frequentes:
Et sæpe attollunt humeris, & corpora bello
Obiectant, pulchramq; petunt per uulnera mortem:*

ILLVSTRIVM POETARVM

His quidam signis, atq; hæc exempla secuti,
Esse apibus partem diuinæ mentis, & haustus
Aethereos dixere.

Ouid lib. 14. Metamor. de Cygni natura
Carmina iam moriens canit exequialia Cygnus.

Idem 7. epist. Heroid.

Sicubi fata uocant, udis abiectus in herbis,
Ad uada Mæandri concinit albus olor.

Martialis in Xenijs.

Dulcia defecta modulatur carmina lingua,
Cantator cygnus funeris ipse sui.

Iuuenal. satyr. 12.

Imitatus castora, quise
Eunuchum ipse facit, cupiens euadere damno
Testiculorum, adeo medicatum intelligit inguen.

Claudianus in præfat. in III. Honorij
Aug. consulat.

Paruos non aquilis fas est, educere foetus,
Ante fidem Solis, iudiciumq; poli:
Nam pater excusso salijt cum germine proles,
Ouaq; maternus rupit hiulca tepor:
Protinus implumes conuertit ad æthera nidos,
Et recto flammæ imperat oræ pati.
Consulit ardentes radios, & luce magistra
Naturam, uires, ingeniumq; probat.

Degener

FLORES:

47

Degener & refugo torfit qui lumina uisus,
Vnquibus hunc scuis ira paterna ferit.
Exploratores oculis qui pertulit ignes,
Sustinuitq; acie nobiliore diem,
Nutritur uolucrumq; potens, & fulminis hæres,
Gesturus summo tela trifulca Ioui.

Animalia paucioribus indigent q̄ homines.

Lucret. lib. 5. de nat. rerum.

At uariæ crescunt pecudes, armenta feræq;
Nec crepitacula eis opus est, nec cuiq; adhibenda' st
Almæ nutricis blanda, & infracta loquela:
Nec uarias querunt uestes pro tempore coeli,
Deniq; non armis opus est, non mœnibus altis,
Quis sua tutentur, quando omnibus omnia largè
Tellus ipsa parit, naturaq; dædala rerum.

Animalia quæq; in hostes suos insurgunt.

Propertius lib. 2. eleg. ad Cynthiam

Non solum taurus ferit uncis cornibus hostem,
Verum etiam instanti læsa repugnat ouis.

Horatius Epod. lib.

Neq; hic lupis mos, neq; fuit leonibus
Vnquam, nisi in dispar, feris:

Iuuenalis Satyr. 15.

Sed iam serpentum maior concordia, parcit
Cognatis maculis similis fera. Quando leoni

Fortior

ILLVSTRIVM POETARVM

Fortior eripuit uitam leo? quo nemore unquam
 Expirauit aper maioris dentibus apri?
 Indica tigris agit rapida cum tigride pacem
 Perpetuam, seuis inter se conuenit urfis.

Animalia laudum munera cuncta suo
 depromunt domino.

Ouidius in Philomela.

Cuncta suo domino depromunt munera laudum,
 Seu semper sileant, siue sonare queant.

Animalia lunæ ad motum alterantur.

Manilius lib. 2. Astronom.

Ad lunæ motum uariant animalia corpus.

Animalia naturaliter deuitant ea,
 quæ semel læserunt.

Ouid. lib. 2. de Ponto.

Qui semel est læsus fallaci piscis ab hamo,
 Omnibus unca cibus æra subesse putat.
 Sæpe canem uisum longè fugit agna, lupumq;
 Credit, & ipsa suam nescia uitat opem.

Idem lib. 1. de Tristib.

Terretur minimo pennæ stridore columba,

Vnguibus accipiter faucia facta tuis.

Non procul à stabulis audet discedere, si qua

Excussa est auidi dentibus agna lupi.

Horat. lib. 1. epist. ad Quintium.

Cautus enim metuit foueam lupus, accipiterq;

Suspectos laqueos, & opertum miluius hamum.

DE

FLORES.

49

DE ARTE.

Artium ingenuarum uis.

Ouid lib. 6. Metamor:

Non illa loco, neq; origine gentis
 Clara, sed arte fuit.

Ibidem.

Lydiæ tamen illa per urbes
 Quæsierat studio nomen memorabile, quamuis
 Orta domo parua, paruis habitabat hyppis.

Idem lib. 1. de Ponto.

Artibus ingenuis, quarum tibi maxima cura est,
 Pectora mollescunt, asperitasq; fugit.

Idem 2. de Ponto.

Artibus ingenuis quæsitæ est gloria multis.

Non solum iuris, sed bonarum etiam artium
 studijs uacandum est.

Ouid. 1. de arte amandi.

Disce bonas artes, moneo, Romana iuuentus,
 Non tantum trepidos, ut tueâre reos.

Idem lib. 2. de art. amandi.

Nec leuis ingenuas pectus coluisse per artes
 Cura sit, & linguas edidicisse duas.

Ars naturæ defectum in multis supplet.

Ouid. 1. de arte amandi.

Arte citæ, ueloq; rates, remoq; reguntur.

Arte leuis curcus, arte regendus amor.

Sed

Sed tamen & tauri ceruix oneratur aratro.

Frenaq; magnanimi dente teruntur equi.

Ouid. de Philomela.

Pfittacus humanas depromit uoce quærelas,

Atq; suo domino χαῖρε, sonatq; uale.

Pica loquax uarias modulatur gutture uoces,

Scurriliter strepitu quicquid & audit, ait.

Persius in Proœmio.

Quis expediuit pfittaco suum χαῖρε,

Picasq; docuit nostra uerba conari:

Magister, artis ingeniq; largitor

Venter, negatas artifex sequi uoces.

Stattius lib. 1. Sylvarum.

Pfittace dux uolucrum, domini sacunda uoluptas,

Humanæ solers imitator Pfittace lingue.

Artes ubiq; locorum homines comitantur.

Ouid. lib. 4. Trist.

Sola comes nostræ perfitit illa fugæ.

Sola nec insidias inter, nec militis ensem,

Nec mare, nec uentos, barbariemq; timet.

DE ASPERITATE.

*Asperitas odium, bellaq; causat, atq; in
omni re nociua est.*

Ouid. 2. de Arte amandi.

Dextera

Dextera præcipue capit indulgentia mentes:

Asperitas odium seuatq; bella mouet.

Odimus accipitrem, quia uiuit semper in armis,

Et pauidum solitos in pecus ire lupos.

DE ASTVTIA.

*Asturi qui maxime uidentur, quan-
doq; decipiuntur.*

Plautus in Captiuis.

Qui cauet ne decipiatur, uix cauet cum etiam cauet.

Etiam cum cauisse ratus est, saepe is cautor captus est,

Terentius in Andria.

Fallacia alia aliam trudit.

Astutum fallere difficile est.

Seneca in Troade:

Simulata remoue, non facile est tibi

Decipere Vlyssēm. i. uafrum, astutum, uersipellem.

DE ASSVETVDINE.

Ab assuetis non fit passio.

Ouid. 3. de Ponto.

Hoc quoq; Naso ferēs: etenim maiora tulisti:

Iam tibi sentiri sarcina nulla potest.

Ductus ab armento taurus detrectat aratrum,

Subtrahit & duro colla nouella iugo.

Nos quibus assueuit fatum crudeliter uti,

Ad mala iam pridem non sumus ulla rudes:

Idem 3. de Tristibus.

Quiq; fugax rerum, securaq; in otia natus,
Mollis, & impatiens ante laboris eram,
Vltima nunc patior, nec me mare protubus orbum
Perdere, diuersa nec potuere uie.
Sufficitq; malis animus. Nam corpus ab illo
Accepit uires, uixq; ferenda tulit.

Idem lib. 5. de Tristib.

Pone metum, ualeo, corpusq; quod ante laborum
Impatiens nobis, inualidumq; fuit,
Sufficit, atq; ipso uexatum induruit usu.
An magis infirmo non uacat esse mihi?

Idem lib. 2. de art. amandi.

Nil assuetudine maius.

Idem eodem lib.

Quod male fers, assuesce, bene multa metustas
Lenit.

Seneca in Thyeste.

Iam tempus illi fecit arumnas leues.

Idem in Octauia.

Parcite lachrymis, urbis festo
Letoq; die.
Non hoc primum
Pectora uulnus mea senserunt:
Grauiora tuli.

Valerius Flac. lib. 5. Argonaut.

Alci-

Alcidem Stheleno ipse satus, tamen aspera regum
Perpetimur iuga, nec melior parere recuso.

Propertius lib. 2. eleg.

Ac ueluti primo taurus detrectat aratra,
Post uenit assueto mollis ad arua iugo.

Claudianus lib. 2. in Ruffinum.

Iam nulli flebile damnum,

Sed cursus solennis erat, campusq; furori
Expositus, sensumq; mali detraxerat usus.

Assueta d. ff. culter relinquuntur.

Horatius saty. 5. lib. 2.

Sic tibi Penelope frugi est, quæ si semel uno
De sene gustarit, tecum parrita lucellum:
Ut canis à corio nunquam absterrebitur udo.

DE ATTENTIONE.

Attenti auditores ut sint, exhortatio
accommodata.

Vergil. lib. 5. Aeneid.

Accipite hæc animis, lætasq; aduertite mentes:
Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit.

Idem 10. Aeneid.

Accipite ergo animus, atq; hæc mea figite dicta.

Idem 11. Aeneid.

Nunc adeo quæ sit dubiæ sententia menti,
Expediam, & paucis (animos adhibete) docebo,

Idem in Aetna.

Tu modo subtiles animo duce percipe curas,

ILLVSTRIVM POETARVM

Occultamq; fidem manifestis astruc rebus.
Mille sub exiguo ponam tibi tempore ueras
Res, oculiq; docent, certas res credere cogunt.

Ouid. lib. 1. Fastorum

Disce metu posito uates operose dierum,
Quod petis, et uoces percipe mente meas.

Plautus in Captiuis.

Nunc hoc animaduertite, ut ea quæ sentio pariter sciatis.

Terentius in Eunuchis.

Date operam, et cum silentio animaduertite.

Silius Italicus lib. 15.

Mente fauete pari, atq; aures aduertite uestras.

Manilius lib. 3. Astrono.

Huc ades o quicumq; meis aduertere coeptis
Aurem oculosq; potes, ueras et percipe uoces.
Non ad iuratos reges, Troiamq; cadentem
Impendas animum, nec dulcia carmina quaeras:
Ornari res ipsa negat, contenta doceri.

Plautus in Menæchmis.

Salutem primum, iam à principio propitiam
Mibi atq; uobis spectatores nuncio.
Adporto uobis Plautum lingua, non manu:
Quæso ut benignis accipiatis auribus.
Nunc argumentum accipite, atq; animum aduertite,
Quam potero in uerba conferam paucissima.

Atten-

FLORES.

51

Attentionis maxime intimatio perpulchra.

Propertius lib. 2. eleg.

Nunc mihi, si qua tenes, ab origine dicere prima
Incipe, suspensis auribus ista bibam.

DE AVARITIA.

Auaritia scelerum omnium mater est.

Claudius 2. lib. in Stiliconis laudes.

At primum scelerum matrem, quæ semper habendo
Pius sitiens patulis rimatur faucibus aurium,
Trudis auaritiam.

Petronius arbiter in Satyris.

Orbem iam totum uictor Romanus habebat,
Qua mare, qua terræ, qua sydus currit utrunq;
Nec satiatus erat, grauidis freta pulsa carinis
Iam peragrabantur, si quis sinus abditus ultra,
Si qua foret tellus, quæ fuluum mitteret aurum:
Hostis erat: fatiscq; intristia bella paratis
Querebantur opes, non uulgo nota placebant
Gaudia, non usu plebeia trita uoluptas.

Ibidem.

Nec minor in campo furor est, emptiq; Quirites
Ad prædam strepitumq; lucri suffragiis uertunt.
Venalis populus, uenalis curia patrum.
Est fauor in pretio senibus quoq; libera uirtus
Exciderat, sparsisq; opibus conuersa potestas,

G ij

Ipsaq; maestas auro corrupta iacebat.

Lucanus lib. 3. bel. ciuil.

*Vsq; adeo solus ferrum, mortemq; timere
Auri nescit amor. Pereunt discrimine nullo
Amisssæ leges: sed pars uilissima rerum
Certamen mouisset opes.*

Idem lib. 7. bel. ciuil.

*Impulit amentes, aurique cupidine cæcos
Ire super gladios, superq; cadauera patrum,
Et cæfos calcare duces.*

Propertius eleg. 7. lib. 3.

*Ergo sollicitæ tu caussa pecunia uitæ es,
Per te immaturum mortis adimus iter.
Tu uitij hominum crudelia pabula præbes,
Semina curarum de capite orta tuo.*

Idem lib. 3. eleg. 13.

*At nunc desertis cessant sacraria lucis,
Aurum omnes uicta iam pietate colunt.
Auro pulsa fides, auro uenalia iura.
Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor.*

Tibullus 10. Elegia. lib. 1.

*Quis fuit horrendos primus qui protulit enses?
Quam ferus, ac uerè ferreus ille fuit.
Tunc cædes hominum generi, tunc prælia nata,
Tunc breuior diræ mortis aperta uia est.*

At ni-

*At nihil ille miser meruit, nos ad mala nostra
Vertimus in seuss, quod dedit ille, feras.
Diuitis hoc uitium est auri: nec bella fuerunt,
Faginus adstabat cum cyphus ante dapes.
Non arces, non uallus erat, somnumq; petebat
Securus uarias dux gregis inter oues.*

*Auaritia homines ad omnia fere pericula,
atq; incommoda impellit.*

Horatius lib. 1. saty. 1.

*Cum te neq; feruidus æstus
Dimoueat lucro, neq; hyems, ignis, mare, ferrum
Nil obset tibi, dum ne sit te ditior alter.*

Idem 1. lib. Epistola 1.

*Impiger extremos currit mercator ad Indos
Per mare, paupericem fugiens, per saxa, per ignes.*

Manilius lib. 4. Astro.

*Vt ueniant gemmæ, totus transibitur orbis.
Nec lapidum pretio pelagus coepisse pigebit.
Annua solliciti consumunt uota coloni,
Et quantæ mercedis erunt fallacia rura.
Queremus lucrum nauis, mortemq; sequemur
In præda. pudeat tanto bona uelle caduca.*

Idem lib. 5. Astro.

*Nihil est audere uelictum.
Questus naufragio petitur, corpusq; profundo
Immissum pariter, quam præda exquiritur ipsa.*

G iij

ILLVSTRIVM POETARVM

Nam semper tanti merces est parua laboris.
 Censibus aequantur concha, rapidumq; notari
 Vix quiquam est locuples, oneratur terra profundo,
 Tali sorte suas arteis per littora tractat.
 Aut emit externos pretio, mutatq; labores
 Insitor aequore uaria sub imagine mercis.

Propertius lib. 3. eleg.

Ergo sollicita tu censa pecunia uitae es.
 Per te immaturum mortis adimus iter.
 Tu uitijs hominum crudelia pabula praebes,
 Semina curarum de capite orta tuo.

Auarus assidue eger.

Horat. lib. Epistolarum 1.

Semper auarus eget, certum uoto pete finem.
 Idem oda. 16. lib. 3.

Multa petentibus
 Desunt multa.

Ausonius in Bia sententijs.

Quis diues? qui nil cupit. Quis pauperi auarus.
 Claudia. in Ruff. 1. lib.

Semper inops quicumq; cupit.
 Auarus hydroptico assimilatur.
 Horat. Oda. lib. 2.

Crescit indulgens sibi dirus hydrops,
 Nec sitim pellit, nisi caussa morbi
 Fugerit uenis, & aquosus albo
 Corpore languor.

Aua

FLORES.

53

Auarus insanissimus est, sed non cognoscitur, quia maior hominum pars eodem uitio iactatur.

Horat. satyr. 3. lib. 2.

Si quis emat citharas, emptas comportat in unum,
 Nec cithara studio, nec musae deditus ulli
 Si scalpra, & formas non sutor: nautica uela
 Auersus mercatoris: delirus, & amens
 Vndiq; dicatur merito. Quid discrepat istis,
 Qui numos, aurumq; recondit, nescius uti
 Compositis, metuensq; uelut contingere sacrum?
 Nimirum insanus paucis uideatur, eo quod
 Maxima pars hominum morbo iactatur eodem.

Auarus periurus exigua fiet re.

Iuuenalis satyr. 14.

Falsus erit testis, uendet periuria summa
 Exigua, Cereris tangens aramq; pedemq;

Auarus seruus est.

Horat. lib. 1. epist. 17. ad Quintium.

Quo melior seruo, quo liberior fit auarus,
 In triuijs fixum cum se demittit ob assem,
 Non uideo. Nam qui cupiet, metuet quoq; porro.
 Qui metuens uiuet, liber mihi non erit unquam.
 Perdidit arma, locum uirtutis deseruit, qui
 Semper in augenda festinat, & obruitur re.

Auari diuitias dummodo possideant, Deum,
 poenaque omnem paruifaciant.

Iuuenalis 13. Satyra.

Est alius metuens, ne crimen poena sequatur,
 Hic putat esse Deos, & peierat, atq; ita secum:
 Decernat, quodcumq; uolet de corpore nostro
 Isis, & irato feriat mea lumina sistro,
 Dummodo uel cæcus teneam, quos abnego, numos.

Auari insanabiles sunt.

Horatius oda. 24. lib. 3.

Scilicet improbae

Crescunt diuitiae, tamen

Curtæ nescio quid semper abest rei.

Idem satyr. 1. lib. 1

At bona pars hominum decepta cupidine falso,
 Nil satis est, inquit: Hos & Tantalo comparat ibidem.
 Tantalus à labris sitiens fugientia captat
 Flumina. quid rides? mutato nomine de te
 Fabula narratur: congestis undiq; saccis
 Indormis inhians, & tanquam parcere sacris
 Cogeries, aut pictis tanquam gaudere tabellis.
 Nescis quid ualeat numus, quem præbeat usum?
 Panis ematur, olus, uini sextarius, adde
 Quis humana sibi doleat natura negatis.

Lucanus lib. 7. bel. ciuil.

Inuenère quidem spoliato plurima mundo,
 Bellorum in sumptus congestæ pondera massæ,
 Sed non impleuit, cupientes omnia, mentes.

Quic

Quicquid fodit Hiber, quicquid Tagas extulit auri,
 Quodq; legit diues summis Arimaspus arenis
 Vtrapiant.

Seneca in Hercule Oeteo.

Cupit hic gazis implere famem:

Nec tamen omnis plaga gemmiferi

Sufficit Istri nec tota sitim

Lydia uincit, nec quæ Zephyro

Subdita tellus, stupet aurato

Fulmine clarum radiare Tagum:

Nec si totus seruiat Hebrus,

Ruræq; diues cingat Hydaspes,

Intraq; suos currere fines

Spectet toto flumine Gangem.

Auidis, auidis natura parum est.

Boëtius metro. 2. lib. 2.

Si quantas rapidis flatibus incitus

Pontus uersat arenas,

Aut quot stelleris edita noctibus

Cælo sydera fulgent,

Tantas fundat opes, nec retrahat manum

Pleno copia cornu,

Humanum miseræ haud ideo genus

Cessat flere querelas.

Quamuis uota libens excipiat Deus

Multi prodigus auri,

Et

Et claris auidos ornet honoribus,
 Nil iam parva uidentur,
 Sed quæ sita uorans senu rapacitas
 Alios pandit hiatus.
 Quæ iam præcipitem fræna cupidinem
 Certo sine retentent?
 Largis cum potius muneribus fluens
 Sitis ardescit habendi
 Nunquam diues agit, qui trepidus gemens
 Sese credit egentem.

Idem metro. 3. lib. 3.

Quamuis fluente diues auri gurgite
 Non expleturas cogat auarus opes,
 Oneretq; baccis collarubri littoris,
 Ruraq; centeno scindat opima boue,
 Nec cura mordax deserit superstitem:
 Defunctumq; leues non comitantur opes.
 Claudianus de inexplebili auaritia Ruffi-
 ni, lib. 1. in Ruffinum sic ait.

Plenus seuitiæ, lucricq; cupidine feruens,
 Non tartestiacis illum satiaret arenis
 Tempestas pretiosa Tagi, non stagna rubentis
 Aurea Pactoli: totumq; exhausit Hermum,
 Ardebit maiore siti.

Ibidem de eodem.

Illecebris capitur, nimiumq; clatus auaro
 Pascitur intuitu.

Et

Et iterum.

Crescebat scelerata sitis: prædeq; recentis.
 Incestus flagrabat amor, nullusq; petendi
 Cogendiu pudor: crebris periuria noctit
 Blanditijs, sociat perituro fœdere dextras,
 Si semel è tantis poscenti quisq; negasset,
 Effera prætumido quatiebat corda furore.

Auari odiosi sunt omnibus, etiam propinquis.

Horatius satyr. 1. lib. 1.

Non uxor saluum te uult, non filius, omnes
 Vicini oderunt, noti, pueri, atq; puellæ.
 Miraris, cum tu argento post omnia ponas,
 Si nemo præstet, quem non merearis, amorem?

Plautus in Trinummio.

Philo. De magnis diuitijs si quid.

Demas, plus sit, an minus? Lysit. Minus pater, sed ciui
 Immunisico scis quid cantari solet: qd' habes, ne habeas:
 Et illud, quod nunc non habes, habeas malum, qñquidem
 Nec tibi bene esse potes pati, nec alteri.

Imprecatio Iuuenalis saty. 12. ut à
 nullo auarus ametur.

Viuat Pacuuius queso, uel Nestora totum:
 Possideat, quantum rapuit Nero: montibus aurum
 Exæquet, nec amet quenquam, nec ametur ab ullo.

Auari timent assiduum.

Horat.

ILLVSTRIVM POETARVM

Horat. satyr. 1. lib. 1.

An uigilare metu exanimen, noctesq; diesq;
Formidare mulos fures, incendia, seruos,
Nete compilent, fugientes, hoc iuuat? Horum
Semper ego optarim pauperrimus esse bonorum.

Auaro diuitiæ nihil profunt, cum eis
uti necsiai.

Quid. li. 3. de sine titulo.

Quid mihi fortuna tantum? quid regna sine usu?
Quid nisi possedi diues auarus opes?
Sic aret medijs taciti uulgator in undis,
Pomaq; que nullo tempore tangat, habet.

Auarorum excusatio, seu sub specie boni
deceptio, formicæ exemplo.

Horat. satyr. 1. lib. 1.

Ille grauem duro terram qui uertit aratro,
Perfidus hic caupo, miles, nauta q; per omne
Audaces mare qui currunt, hac mente laborem
Sese ferre, senes ut in otia tuta recedant
Aiunt: cum sibi sint congesta cibaria. Sicut
Paruula (nam exemplo est) magni formicæ laboris
Ore trahit quodcumq; potest, atq; addit aceruo
Quem struit, haud ignara, ac non incauta futuri.
Quæ simul inuersum contristat Aquarius annum,
Non usquam prorepat, & illis utimur ante
Quæ sitis patiens.

Auaro.

FLORES.

10

Auarorum opes luxu hæredes profundunt.

Claudianus de bello Gild.

Quodcumq; profunda

Traxit auaritia, luxu peiore refundit.

Auarorum intimatio reprehensioq; aceruina.

Horat. lib. 3. Oda. 24.

Intactis opulentior

Thesauris Arabum, & diuitis Indiæ,

Cæmentis licet occupes

Tyrrhenum omne tuus, & mare Ponticum:

Si figit adamantinos

Summis uerticibus dira necessitas

Clauos: non animum metu,

Non mortis laqueis expedies caput.

Idem lib. 1. Satyr. 1.

Quid iuuat immensum te argenti pondus, & aurî
Furtim defossa timidum deponere terræ?

Quod si comminuas, uilem redigatur ad assem,

At ni id sit, quid habet pulchri constructus aceruus?

Millia frumenti tua triuerit area centum,

Non tuus hoc capiet uenter plus, quàm meus.

Iuuenalis Satyra. 12.

Sed quis nunc alius, qua mundi parte, quis aude?

Argento præferre caput, rebusq; salutem?

Non propter uitam faciunt patrimonia quidam,

Sed cæci nitio propter patrimonia uiuunt.

Idem

Idem satyr. 14.

Sed quò diuitias hæc per tormenta coactas?
Cum furor haud dubius, cum sit manifesta phrenêsis,
Vt locuples moriaris, egenti viuere fato?

Persius satyra 6.

Vende animam lucro, mercare, atq; excute solers
Omne latas mundi, ne sit præstantior alter
Cappadocas rigida pingues pauisse catasta.
Rem duplica, feci, iam triplex, iam mihi quarto,
Iam decies, redit in rugam, depinge ubi sistam,
Inuentus Chryssippe tui finitor acerui.

Martialis 9. lib. Epigram.

Rape, congere, aufer, posside, relinquendum est.

Auaris diuitiæ nil sunt, nisi temperato
splendeant usu.

Horatius oda. 2. lib. 2.

Nullus argento color est auaris
Abdito terris inimicæ lamæ
Crispe Salusti, nisi temperato
splendeat usu.

DE AVDACIA.

Audaciam reprimendam esse exhortatio dignissima.

Stattius lib. 10. Theba.

Ille monet, ne fræna animo permitte calenti:

Da spatium tenuemq; moram: mala cuncta ministras
Impetus, hoc oro munus concede parenti.

Idem lib. 11. Theb.

Adde moram scelerei, & metire quod audes.

Ouid. lib. 11. Metamor.

Inquit: In audaces non est audacia tuta.

Audentes Deus iuuat, seu fortuna, ut
uulgo aiunt.

Vergil. 6. Aeneid.

Tu ne cede malis, sed contra audentior ito
Tibullus.

Audendum est, fortes adiuuat ipse Deus

Vergil. lib. 10. Aeneid.

Audentes fortuna iuuat.

Claudianus ad Probinum.

Fors iuuat audentes, præsci sententia uatis.

Ouid. lib. 11. Metamor.

Audentes Deus ipse iuuat.

Idem 2. lib. Fastorum.

Audebinus ultima, dixit.

Viderit, Audentes forsq; Venusq; iuuat.

Terentius in Phormione

Fortes fortuna adiuuat.

Valerius Flaccus lib. 4. Argonaut.

Stetimus tamen, & Deus adfuit ausis,

Qui idem iterum aderit credo Deus.

ILLVSTRIVM POETARVM

DE AVDITV.

Auditui uisus semper est præferendus.

Horat. in art. poet.

Segnius irritant animos demissa per aurem,
Quam quæ sunt oculis subiecta fidelibus, & quæ
Ipse sibi tradit spectator.

Idem.

Nec retinent patulæ commissæ fideliter aures.

Audem uisui præferens laudandus non est.

Plautus in Truculento.

Non laudandus est, qui plus credit quæ audit, quam
Quæ uidet. non placet cum illi plus laudant quæ audiunt,
Quam quæ uident. Pluris est oculatus testis unus,
quam auriti
Decem. qui audiunt, audita dicunt: qui uident, plane
sciunt.

DE AVLA.

Aulâ in sublimi fraudes, & scelera
maxime regnant.

Seneca in Hippolyto.

Fraus sublimi regnat in aula.

Idem in Thyeste.

Vt nemo doceat fraudis, & sceleris uiam,
Regnum docebit.

Aula exeat pius esse uolens.

Lucanus lib. 3. bel. civil.

Exeat aula

FLORES.

Qui uolet esse pius. Virtus & summa potestas
Non coeunt.

DE AVTVMNO.

Autumnus est morbosus.

Ouid. lib. 2. de art. amat.

Sepe sub autumno, cum formosissimus annus,
Plenaq; purpureo subrubet uua mero,
Cum modo frigoribus premimur, modo soluimur æstu,
Aere non certo corpora languor habet.

DE AVXILIO.

Auxilium inferendum est mora seclusa.

Ouid. lib. 4. Metamor.

Ad opem breuis hora ferenda est.

Idem lib. 2. de Ponto.

Brachia da lassæ potius prendenda natanti,

Nec pigeat menti supposuisse manum.

Auxilij diuini imploratio discretissima.

Vergilius 2. Aeneid.

Iuppiter omnipotens, precibus si flecteris ullis,

Aspice nos, hoc tantum: & si pietate meremur,

Da deinde auxilium pater, atq; hæc omnia firma.

Auxilij imploratio lepidissima.

Vergil. 1. Aeneid.

Ad te confugio, & supplex tua numina posco.

Idem 2. Aeneid.

Quod te per superos, & conscia numina ueri,

ILLVSTRIVM POETARVM

*Per, si quis est quæ restat adhuc mortalibus usquam,
Intemerata fides, oro, mihi ere laborum
Tantorum, miserere animi non digna ferentis.*

Ouid. Epistola 1. Heroid.

*Victa precor, genibusq; tuis regalia tendo
Brachia.* Idem 1. de Tristib.

*Quo magis, ô pauci, rebus succurrite læsis,
Et date naufragio littora tuta meo.*

B

DE BEATITVDINE.

Beatitudo hæc in uita non est, nec esse
potest ante obitum.

Ouid. lib. 3. Metamor.

Scilicet ultima semper

*Expectanda dies homini est, diciq; beatus
Aute obitum nemo, supremaq; funera debet:*

Ausonius in Solonis sententijs.

Dico tunc vitam beatam, cum peracta fata sunt.

Ad ueram beatitudinem omnes uocantur,
ubi consummata requies est.

Boëtius metro 10. lib. 3.

*Huc omnes pariter uenite capti
Quos fallax ligat improbis catenis
Terreas habitans libido mentes:
Hic uobis requies erit laborum,
Hic portus placida manens quiete.*

Hoc

FLORES.

Hoc unum miseris patens asyllum.

Beatus bonus, sapiens ac tantum esse potest.
Horatius lib. 1. Epist. ad Quintium.

Tu recte uiuis, si curas esse quod audis.

Lactanius iam pridem omnis te Roma beatum.

Sed uereor ne cui de te plus, quam tibi credas.

Neue putes alium sapiente bonoq; beatum.

Beatus dicitur qui aduersa æquanimiter suffert.
Terentius in Phormione.

Beatus es, ni unum desit, animus, qui modeste istæc ferat.

Beatus possidens multa non est, nec recte dic-
tur, sed potius uirtute præditus.

Horatius Oda. 9. lib. 4.

Non possidentem multa, uocaueris

Recte beatum: rectius occupat

Nomen beati, qui deorum

Inuneribus sapienter uti,

Duramq; callet pauperiem pati,

Perusq; leto flagitium timet:

Non ille pro cheris amicis,

Aut patria timidus perire.

Beati diuina uisione illustrati, ecclesia, nec
non terrena cernunt, ut de Pomptio
Magno dicitur.

Lucanus lib. 9. bel. ciuil.

Non illuc auro positi, nec thure sepulti

Perueniunt. Illic postquam se lumine uero

Impleuit, stellisq; uagas miratur, & astra

ILLVSTRIVM POETARVM

Fixa polis: uidit quanta sub nocte iaceret
Nostra dies, risitq; sui ludibria trunci.

Supra de eodem titulo: Anima Dei in
contemplatione sita &c.

Beatorem gaudia immensa atq; sincera
sunt, nec non eorum loca amoenis-
sima esse dicuntur, moraliter.

Valerius Flaccus lib. 1. Argon. ut. ubi de
duabus gemmeis portis loquitur.

Ast aliam (s. portam) tentare nefas, & tendere contra.

Rara, & sponte patet, si quando pectore ductor
Vulnera nota gerens, galeis præfixa, rotisq;
Cui domus aut studium mortales pellere curas,
Culta fides, longeq; metus, atq; ignota cupido.
Seu uenit in uictis, castaq; in ueste sacerdos.

Quos omnes tenis plantis, & lampada quassans
Progenies Atlantis agit, lucet uia late
Igne dei, donec syluas, & amœna piorum
Deueniant, camposq; ubi sol, totumq; per annum
Durat aprica dies, thysiq; choriq; uirorum,
Carminaq; & quorum populis iam nulla cupido.

Tibullus Elegia 3, lib. 1. de camporum Ely-
siorum amœnitate in hunc modum loquitur.

Hic choreæ, cantusq; uigent, passimq; uagantes
Dulce sonant tenui gutture carmen aues.

Fert

FLORES: 60

Fert casiam non culta seges, totosq; per agros
Floret odoratis terra benigna rosis.

Claudianus item lib. 2. de raptu Proserp:

Amissum ne crede diem, sunt altera nobis
Sydera, sunt orbis alij, lumenq; uidebis
Purus; Elysijsq; magis mirabere campos,
Cultoresq; pios. Illic pretiosior etas:
Aurea progenies habitat, semperq; tenemus
Quod superi meruere semel: nec mollia desunt
Prata tibi. Zephyris illic melioribus halant
Perpetui flores, quos nec tua protulit Actæa.
Est etiam lucis arbor prædiues opacis,
Falgentes uiridi ramos curuata met illo.
Hec tibi sacra datur, fortunatumq; tenebis
Autumnum, & fuluis semper ditabere pennis.

DE BELLO.

Bellum ex cupiditate ortum habet.

Lucanus lib. 1. bel. ciuil.

Hinc usura uorax, auidumq; in fœnore tempus:
Et concussa fides, & multus uile bellum.

Tibullus eleg. 10. lib. 1.

Quis fuit horrendos primus qui protulit enses?

Quam ferus, & uere ferreus ille fuit?

Tunc cædes hominum generi, tunc prælia nata,

Tunc breuior diræ mortis aperta uia est.

H iiij

ILLVSTRIVM POETARVM

At nihil ille miser meruit, ad nos mala nostra
 Vertimus, in seuas quod dedit ille fratas.
 Diuitis hoc uitium est auri: nec bella fuerunt
 Faginus astabat cum cyphus ante dapes.
 Non arces, non uallus erat, somnumq; petebat
 Securus uarias dux gregis inter oues

Belli amor creuit maxime.

Vergil. lib. 1. Georg.

Quippe ubi fas uersum, atq; nefas, tot bella per orbem
 Tam multa scelerum facies: non ullus aratro
 Dignus honos: squalent abductis arua colonis:
 Et curuæ rigidum falces conflantur in ensem.
 Hinc mouet Euphrates, illinc Germania bellum:
 Ticinæ ruptis inter se legibus urbes
 Arma ferunt, seuit toto Mars impius orbe.
 Ut cum carceribus sese effudere quadrigas
 Addunt se in spatia, & frustra retinacula tendens
 Fertur equis auriga, neq; audit currus habenas.

Belli ciuiliis causæ quæ sint.

Lucanus libro 1. bel. ciuil.

Fert animus causas tantarum expromere rerum,
 Immensumq; aperitur opus, quid in arma furentem
 Impulerit populum, quid pacem excusserit orbi.
 Inuida satorum series, summisq; negatum
 Stare duu, nimioq; graues sub pondere lapsus.

Ibidem.

Tu causa malorum

Facta

FLORES.

Facta tribus dominis communis Roma, nec unquam
 In turbam: missi feralia foedera regni.

Belli ciuiliis, nec non generalis repræ-
 sentatio aspernata.

Horatius lib. Epodon.

Quo quo scelesti ruitis? aut cur dextris
 Aptantur erces conditiæ
 Parumne campis, atq; Neptuno super
 Fusum est latini sanguinis?
 Neq; hic lupis mos, nec fuit leonibus
 Vnquam, nisi in dispar, feris.
 Furor ne cæcus, an rapit uis acrior?
 An culpa? responsum date.
 Tacent, & ora pallor albus inficit,
 Mentesq; percussæ stupent.

Lucanus libro 1. bell. ciuil.

Quis furor ô ciues? quæ tanta licentia ferri,
 Gentibus inuisis Latium præbere cruorem?
 Cumq; superba foret Babylon spolianda trophis
 Aufonijs, umbraq; erraret Crassus inulta;
 Bella geri placuit nullos habitura triumphos.
 Heu quantum terræ potuit pelagiq; parari
 Hoc, quem ciuiles hauscrunt sanguine dextræ.

Idem lib. 2 bel. ciuil.

Nobilitas cum plebe perit, lateq; uagatur
 Ensis, & à nullo reuocatum est pectore ferrum.

ILLVSTRIVM POETARVM.

Stat cruor in templis, multaq; rubentia cæde
 Lubrica saxa madent, nulli sua profuit ætas,
 Non senis extremum piguit feruentibus annis
 Præcipitasse diem, nec primo in limine uitæ
 Infantis miseri nascentia rumpere fata.
 Crimine quo parui cædem potuère mereri?
 Sed satis est iam posse mori.

Tibullus Elegia 10. lib. 1.

Quis furor est atram bellis accersere mortem?
 Imminet, & tacito clam uenit illa pede.
 Quam potius laudandus hic est, quem prole parata
 Occupat in parua pigra senecta casa.
 Ipse suas sectatur oues, at filius agnos,
 Et calidam fesso comparat uxor aquam.

Belli euentus uariis.

Vergilius lib. 10. Aeneid.

Hic magnus sedet Aeneas, secumq; uolutat
 Euentus belli uarios.

Ouid. lib. 7. Metamor.

Sexta resurgebant orientis cornua lunæ:
 Et pendeat adhuc belli fortuna, diuq;
 Inter utrunq; uolat dubijs Victoria pennis.

Ouid. lib. 1. de arte amandi.

Mars dubius, nec certa Venus, uictiq; resurgunt,
 Quosq; neqes unquam posse iacere, cadunt.

Seneca in Thebaid.

Nunc

FLORES.

Nunc belli mala

Propone, dubias Martis incerti uices.
 Licet omne tecum regis robur trahas,
 Licet arma longe miles, ac late explicet,
 Fortuna belli semper ancipiti in loco est.

Silius Italicus lib. 6. bel. pu.

Et incerti fellax fiducia Martis.

Bello salus nulla est, igitur pax ab omni-
 bus poscenda est.

Vergil. 11. lib. Aeneid.

Nulla salus bello, pacem te poscimus omnes.

Belli tempore portas claudere prodest.

Ouid. eleg. 6. lib. 1.

Vrbibus obsessis clausæ munimina porta
 Profunt, in media pace quid arma times?

Ouid. 4. de Ponto.

Hic, ubi barbarus hostis

Vt fera plus ualeant legibus arma facit.

DE BENEFICENTIA.

Beneficium in bonos collatum haud
 parum prodest.

Plautus in Captiuis.

Quod bonis bene fit beneficiū, gratia ea grauida ē boni:
 Idem in Persa.

Si quid bonis boni fit, esse idem & graue, & gratū solet.
 Idem in Rudente.

Bonis

ILLVSTRIVM POETARVM

Bonis quod bene fit, haud perit.

Beneficium accipere qui fit, sed reddere
nescit, improbus est.

Plautus in Persa.

Improbus est homo:

Qui beneficium sit sumere, & reddere nescit

Beneficij accepit recordatio perpetua esse debet, & ad
hoc exhortatio dignissima.

Plautus in Captiuis.

At scire tum memento, quando hic quod uoles habebis.

**Nam serè maxima pars morem hunc homines habent,
quod sibi uolunt.**

Dum id impetrat boni sunt, sed id ubi ià penes sese habet.

Ex bonis pestimi, & fraudulentissimi sunt.

Beneficia alteri impensa rememoranda non sunt.

Terentius in Andria.

Si tibi quid feci, aut facio, quod placet Simo:

Et id gratum fuisse aduersum te, habeo gratiam.

Sed hoc mihi molestum. Nam istæ commemoratio,

Quasi exprobatio est inmemoris beneficij.

Martialis lib. 5. Epigram.

Quæ mihi præstiteris, memini, semperq; tenebo.

Cur igitur taceo Posthume, tu loqueris?

Incipio quoties alicui tua dona referre,

Protinus exclamat, dixerat ipse mihi.

Non bellè quedam faciunt duo, sufficit unus

Huic operi, si uis ut loquar, ipse tace.

Crede

FLORES: 63

Crede mihi, quamuis ingentia Posthume dones,

Autoris pereunt garrulitate sui.

Ausonius in senect. Chilonis:

Tu benè sic facias non meminisse fas est.

Beneficium, cum opus est, à quouis etiam
homine accipiendum est.

Terentius in adelph:

**Abs quiuis homine, cum opus est, beneficium accipere
gaudeas.**

**Verum enim uerò id demum iuvat, si quem æquum est
benefacere, is facit.**

DE BLANDITIIS:

Blandiri ut deponantur admonitio notabilis.

Quid. lib. 3. eleg.

Desine blanditias, & uerba potentia quondam

Perdere, non ego sum stultus, ut ante fui.

DE BONITATE:

Bonus est, qui leges & parum statuta ad unguem seruat,
quiq; ab inimicis etiam extollitur.

Horatius lib. 1. epist. ad Quintium.

Vir bonus est quis?

Qui consulta patrum, qui leges, iuraq; seruat.

Terentius in Hecyra.

Namq; eo pacto maxime apud te meo erit ingenio fides.

CAD

ILLVSTRIVM POETARVM

Cum illa, quæ nunc in me iniqua est, æqua de me dixerit

Bonus ætatis suæ spatium ampliat.

Martialis lib. 10. Epigram.

*Ampliat ætatis spatium sibi uir bonus, hoc est
Viuere bis, uita posse priore frui.*

Bonus est, qui studet esse, quod ab alijs audit.

Horat. lib. 1. epist. ad Quintium.

*Tu rectè uiuis, si curas esse, quod audis.
Iactamus iam pridem omnis te Roma beatum.*

Bonus est, qui in Deo tantum spem collocat, nec pro
ipso tormenta mortem uic horret.

Horatius ibidem.

*Vir bonus & sapiens audebit dicere: Pentheu
Rector Thebarum, quid me perferre, patiq;
Indignum coges? Adimam bona, nempe pecus, rem,
Lectos, argentum: tollas licet: in manicis, &
Compedibus sæuo te, sub custode tenebo.
Ipse Deus, simulatq; uolam, me soluet, opinor.
Hoc sentit, moriar. Mors ultima linearerum est.*

Bonus est, maximis in diuitijs positus qui non peccat,
quia hoc facile non est.

Martial. 11. Epig. In laudem Neruæ Traiani.

*Tanta tibi est rectè reuerentia, Cæsar, & æqui,
Quanta Numæ fuerat: Sed Numa pauper erat.*

Ardua res hæc est, opibus non tradere mores.

Et cum tot Croesos uiceris, esse Numam.

Bonus

FLORES. 64

Bonus est, qui uirtutis amore non peccat.

Horatius lib. 1. epist. ad Quintium.

Oderunt peccare boni uirtutis amore.

Bonus ut malos non sit: ear admonitio illustis.

Horatius lib. 1. satyr. 4.

Sulcius acer

*Ambulat, & Caprius, rauci male, cumq; libellis,
Magnus uterq; timor latronibus, at bene si quis
Et uiuat puris manibus, contemnat ut. umq;*

Bonis bene erit, malis uero è contra.

Plautus in Captiuis.

Bene merenti, bene profuerit: male merenti, par erit.

A bonis quæ expetantur potissimum.

Plautus in Trinummo.

*Boni sibi hæc expetunt, rem, fidem, honorem,
Gloriam & gratiam, hoc probis pretium est:*

Boni rari sunt.

Vergilius de uiro bono:

*Vir bonus & sapiens, qualem uix repperit ullum
Millibus è cunctis hominum, consultus Apollo.*

Iuuenalis 12. satyra.

*Rari quippe boni, numero uix sunt totidem, quot
Thebarum portæ, uel diuitis hostia Nili.*

Boni malis pareat. s. sæpissime.

Seneca in Hercule furente.

Sontibus parent boni.

Lus

Ius est in armis, opprimit leges timor.

Veteres boni laudantur, sed eorum mores
& ritus non obseruantur.

Ouid. lib. 1. Fast.

Laudamus ueteres, sed nostris utimur annis:

Bono confumarouē uiro quæ conueniant.

Vergil. in Viro bono.

Iudex ipse sui, totum se explorat ad unguem.

Quid proceres, uaniq; ferat quid opinio uulgi,
Securus: mundi instar habens, teres atq; rotundus,

Externæ ne quid labis per leuia fidat.

Ille dies quàm longus erit sub sydere cancri,

Quantaq; nox tropico se porrigit in capricorno

Cogitat, & iusto trutinæ se examine pensat:

Ne quid hiet, ne quid protuberet, angulus æquis

Partiōis ut coëat, nil ut deliret amissis,

Sit solidum quodcunq; subest, nec inania subtus

Iudicet admotus digitis pellentibus ictus.

Ibidem.

Non prius in dulcem declinat lumina somnum,

Omnia quàm longi reputauerit acta diei:

Quo prætergressus, quid gestum in tempore, quid non?

Cur isti facti decus abfuit, aut ratio illi?

Quid mihi præteritum? cur hæc sententia sedit,

Quam melius mutare fuit? miseratus egentem,

Cur aliquem fracta persensi mente dolorem?

Quid

Quid uolui quod nolle bonum foret? Vtile honesto

Cur malus ante tuli? Num dicto, aut deniq; uultu

Perstrictus quisquam? Cur me natura magis, quàm

Disciplina trahit? Sic dicta & facta per omnia

Ingrediens, ortoq; à uespere cuncta reuoluens,

Offensus prauis, dat palmam & præmia rectis.

DE BONO.

Veri boniq; fons est Deus.

Paulinus in Epist. ad Auso.

Quid enim tenere uel bonum aut uerum queant,

Qui non tenent summæ caput,

Veri boniq; somitem & fontem deum?

Summa boni quæ sit.

Ausonius de 7. Sapientum sententijs:

Quæ nam summa boni? Mens, quæ sibi conscia recte

Bona nostra tum cognoscimus, cum
à nobis sublata sunt.

Plautus in Captiuis.

Tum deniq; homines nostra intelligimus bona,

Quum, quæ in potestate habuimus, ea amisimus.

Bona citius, ac prius quam mala e' me-
dio rolluntur.

Ouid. eleg. 6. lib. 2.

Optima prima serè manibus rapiuntur auaris,

Implentur numeris deteriora suis.

Meliora potius facienda, quam præcanda sunt.

Ouid. lib. 7. Metamor.

*Dij meliora uelint: quanquam non ista precanda,
Sed facienda mihi.*

Bona procras inanda non sunt. Nam
ea differre sapientis non est.

Tibullus lib. 1. Elegia 4.

At si tardus eris, errabis, transiet etas

*Quàm cito, non segnis stat, remeatq; dies:
Quàm cito purpureos deperdit terra colores,
Quàm cito formosas populus alba comas.
Vidi iam iuuenem premere cum senior etas
Mœrentem stultos præterisse dies.*

Martialis lib. 1. Epigram. ad Iulium.

*Non bene distuleris, uideas quod posse negari,
Et solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum.
Expectant cura q; catenatiq; labores.
Gaudia non remanent, sed fugit iua uolant.
Hæc utraq; manu, complexuq; asserere toto.
Sæpe fluunt, imo sic quoq; lapsa sinu.
Non est, crede mihi, sapientis dicere, uiuam.
Sera nimis uita est crastina u ue hodie.*

Bona uera quæ sint, pauci cognoscere ualent.

Iuuenalis 10. satyra.

*Omnibus in terris, quæ sunt à Gadibus usq;
Auroram & Gangem, pauci dignoscere possunt
Vera bona, atq; illis multum diuersa, remota*

Erro

*Erroris nebula Quid enim ratione timemus?
Aut cupimus? Quid tam dextro pede concipis, ut te
Conatus non pœniteat, uotiq; peracti?*

Ad peragendum bonum exhortatio lepidissima,
Horat. lib. 1. Epist. ad Bullatium.

*Tu quamcunq; Deus tibi fortunauerit horam
Grata sume manu, nec dulcia differ in annum.
Ut quocunq; loco fueris, uixisse libenter
Te dicat.*

Seneca in Hippolyto.

Aetate frueri, mobili cursu fugit.

Optimos uitæ dies

Effluere prohibe.

Ibidem.

Dum licet, utere.

*Tempus sed tacitum subruit, horaq;
Semper præterita deterior subit.*

Martialis lib. 4. Epigram.

*Si sapiis, utaris totis Coline diebus,
Extremumq; tibi semper adesse putes.*

Bonum, bene uic non nult, nisi qui bene operatur.

Plautus in Trinummio.

Ne quicquã illud uerbum est: bene uult, nisi qui benefacit.

Nihil suauius quam bene rem gerere.

Plautus in Captiuis.

Quid est suauius, quam bene rem gerere bono publico?

Bonum, quod quisq; operatur, sibi facit.

Plautus in Trinummo.

Quid exprobras bene quod fecisti tibi fecisti, non mihi.

Bonum summum speculari qui uult, omnium
 terrenarum rerum cupiditates a se re-
 secare debet. quia si non, quic
 quid perspicuum est, perdet.

Boëtius metro 12, lib. 3.

**Vos hæc fabula respicit,
 Quicumq; in superum diem
 Mentem ducere queritis.
 Nam qui tartareum in specus
 Victus lumina flexerit,
 Quicquid præcipuum trahit,
 Perdit, dum uidet inferos.**

DE BREUITATE.

Breuitas in dicendo habenda est.

Horat. de arte poetica.

**Quicquid percipies, esto breuis, ut cito dicta
 Percipiant animi dociles, teneantq; fideles.**

Terentius in Andria.

Quin tu uno uerbo dic, quid est quod me uelis.

Aulus Gellius in Paulino.

**Est etenim comis breuitas, sic fama renatum
 Pythagoram docuisse refert, cum multa loquaces
 Ambiguè sererent uerbis, contra omnia solum**

Est,

**Est, respondebat, uel non: ò certa loquendi
 Regula, nam breuius nihil est, nec plenius istis,
 Quæ firmata probant, aut infirmitata reclinant.**

Ibidem.

Nemo filens placuit, multi breuitate loquendi.

Nimia breuitas obscuram reddit orationem.

Horatius de arte Poëtica.

**Decipimur specie recti, breuis esse laboro,
 Obscurus fio, sectantem leuia, uerui
 Deficiunt, animiq; professus grandia, turget.
 Satis breue est cui nihil demi potest.
 Martialis lib. 2. Epigram.**

Non sunt longa, quibus nihil est quod demere possis.

C

DE CANTV.

Cantus laborem mollit atq; fallit.

Ouidius lib. 1. Trist.

**Hoc est cur cantet uinctus quoq; compede fossor,
 Indocili numero, cum graue mollit opus:
 Cantet & in nitens limo, & pronus arenæ
 Aduerso tardam qui uehit amne ratem.
 Quiq; reser pariter lentos ad pectora remos,
 In numerum pulsa brachia uersat aqua.
 Fessus et incubuit baculo, saxoq; resedit
 Pastor, arundineo carmine mulcet oues:**

I iij

Cantantis pariter pariter data pensa trahentis

Fallitur ancilla decipiturq; labor.

Fertur & abducta Lyrneſide triftis Achilles

Aemonia curas attenuaſſe lyra.

Cum traheret ſyluas Orpheus, & dura canendo

Sax. i bis amiſſa coniuge mœſtus erat.

Bona uoce præditus cantare debet.

Idem i. de arte amandi.

Si uox ex canta, ſi mollia brachia ſalta,

Et quacunq; potes dote placere, place.

Cantorum uitiū quale ſit.

Horatius lib. i. Saty. 3.

Omnibus hoc uitium eſt cantoribus, inter amicos

Vt nunquam inducant animum cantare rogati:

Inuiſi nunquam deſiſtent.

DE CASTITATE.

Caſtitas uxoris dos magna apud Cetas.

Horat. Oda. 24. lib. 3.

Dos magna parentum

Virtus, & metuens alterius uiri

Certo foedere caſtitas.

Caſticitas ſeu uirginitatis ſeruandæ confortatio.

Ouid. lib. i. Metamor.

Sæpe pater dixit: generum mihi filia debes.

Sæpe pater dixit, debes mihi nata nepotes.

Illa uelut crimen tedas exoſa iugales,

Pulchra uerecundo ſuffundens ora rubore,

Inq;

Inq; patris blandis hærens ceruice lacertis:

Da mihi perpetua, genitor chariſſime, dixit

Virginitate ſui, dedit hoc pater ante Dianæ.

Idem lib. 3. Metamor.

Ante ait moriar, quam ſit tibi copia noſtri.

Idem Epistoła 8. Heroid.

Pro ſomno lachrymis oculi ſunguntur abortis.

Quaq; licet fugio, ſicut ab hoſte uiro.

Seneca in Hercule furente. Megæra:

Grauent catenæ corpus, & longa fame

Mors protrahatur lenta, non uincet fidem

Vis nulla noſtram, moriar Alcide tua.

Plautus in Perſa.

Perſa: Tua iſt hæc poteſtas eſt, pater, ueruntamen

Quanquam res noſtræ ſunt, pater, pauſercule,

Modicæ, & modeſtæ, meliùſt tamen ita uiuere.

Nam ubi ad paupertatem acceſſit inſamia,

Gravior paupertas ſit, fides ſubleſtor.

Idem in Sticho. Pinacium:

Non quo dedisti nuptum abire nolumus,

Caſtitas Deo Grata eſt.

Tibullus lib. 2. eleg.

Vos quoq; abeſſe procul in beo: diſcedat ab aris

Cui talit heſterna gaudia nocte Venus.

Caſta placent ſuperis.

I iij

Vergilius. 3. Aeneid.

*Hac casti maneant in religione nepotes.**Romani usq; adeo Castitati studebant, ut uirgines uctales etiam uiuas tumularent, ob uirginitatis uiolentiam,*

Ouidius lib. 5. Fasto.

*Nullaq; dicetur uittas temerasse sacerdos**Hoc duce, nec uua defodietur humo.**Sic incesta perit: quia quam uiolauit, in illa**Conditur: & tellus, Vestaq; numinidem est.*

Iuuenal. saty. 4.

*Incestus, cum quo nuper uittata iacebat**Sanguine adhuc uiuo terram subitura sacerdos.*

DE CARMINIBVS.

Vtilitas carminum quæ sit.

Horat. lib. 1. Epist. ad Augustum.

*Scribimus indocti doctiq; poemata passim.**Hic error tamen, & leuis hæc insania quantas**Virtutes habeat, sic collige:**Torquet ab obscænis iam tunc sermonibus aurem,**Mox etiam pectus præceptis format amicis,**Asperitatis & inuidiæ corrector, & iræ.**Recte facta refert, orientia tempora notis**Instruit exemplis: inopem solatur, & ægrum:*

Castis

*Castis cum pueris, ignara puella mariti**Disceret unde preces, uates nî Musa dedisset?**Poscit opem chorus, & præsentia numina sentit.**Cœlestes implorat aquas docta prece blandus**Auertit morbos, metuenda pericula pellit,**Impetrat & pacem, & locupletem frugibus annum.**Carminibus dii superi, placantur carmine manes.*

Olympius Nemesianus Eclog. 2.

*Tum uero ardentes flammati pectoris æstus**Carminibus, dulciq; parant releuare querela.*

Idem Ecloga 4.

Cantet amat quod quisq; leuant & carmina curas.

Carmina homines beant ac mori uerant.

Horatius Oda. 6. lib. 4.

*Dignum laude uirum Musa uetat mori.**Cœlo Musa beat.*

Idem oda. 9. lib. 4.

*Vixere fortes ante Agamemnona.**Multi, sed omnes illachrimabiles**Vrgentur, ignoti q; longa**Nocte, carent quia Vate sacro.*

Ouidius lib. 4. de Tristibus.

*Carminibus fit uiuax uirtus, expersq; sepulchri.**Notitiam seræ posteritatis habet.*

Idem lib. 1. eleg.

Scindentur uestes, gemmae frangentur, & aurum,
Carmina quam tribuent fama perennis erit.

Tibullus Elegia 4. lib. 1.

Quem referent Musa uiuet dum robora tellus,
Dum caelum stillas, dum uehat amnis aquas.

Carminum uis.

Ouid, lib. 2. Fastorum.

Quod mare non nouit, quae necit Ariona tellus
Carmine currentes ille tenebat aquas.

Nomen Arionium Siculas impleuerat urbes,
Captaque erat Lyricis Ausonis ora sonis.

Ibidem.

Protinus in medias ornatas desiliit undas.

Spargitur impulsae caerulea puppis aquae.

Inde (fide maius) tergo Delphina recuruo

Se memoranti oneri supposuisse nouo.

Ille sedens, citharamque tenens, pretiumque uehendi

Cantat, & aequoreas carmine mulcet aquas.

Silius Italicus lib. 11. bel. pu.

Altera turbatum pleetro moderata profundum

Et tenuit Phocas, & in omni Protea forma

Traxit, & aequorco portauit Ariona dorso.

Ibidem legis & Amphiona lyrae sonitu Thebae
nam ciuitatem construxisse. Idem & Propertius
lib. 3. affirmat.

Saxa

Saxa Cytheronis Thebas agitata per artem,

Sponte sua in muri membra coisse ferunt.

Sic & Orpheus carminibus et cithara traxisse feras,

fyluas &c. à poëtis fabulatur, eò quod effrenatos ho-

minum animos sua leniuit doctrina atque eloquentia:

nec non in unum eos redigit, qui per deua ibant, fe-

rarumque more uiuebant.

Vergilius de Orpheo.

Threicius quondam uates fide creditur canora

Mouisse sensus acrium ferarum,

Atque amnes tenuisse uagos,

Et furda cantu concitasse saxa.

Suauifonosque modos testudinis arbores secuta

Umbra feruntur praebuisse uati.

Sed placidis hominum dictis fera corda mitigauit,

Doctaque uitam uoce temperauit.

Iustitiam docuit, coetu quoque congregauit uno,

Moresque agrestes expoliuit Orpheus,

Horatius de arte Poëtica.

Syluestres homines sacer interpretisque Deorum

Caedibus & uictu foedo deterruit Orpheus,

Dictus ob hoc lenire tigres, rabidosque leones:

Dictus & Amphion Thebane conditor urbis

Saxa mouere sono testudinis, & prece blanda

Ducere quo uellet. Fuit haec sapientia quondam

Publica priuatis fecernere, sacra prophanis:

Concu-

ILLVSTRIVM POETARVM.

Concubitu prohibere uago. dare iura maritis.
Oppida moliri. leges incidere ligno.
Sic honor & nomen diuinis uaribus, atq;
Carminibus uenit. post hos insignis Homerus.

Carminibus Ouidius ab incunte ætate deditus fuit.
Ouidius lib. 4. de Tristibus.

At mihi iam puero cœlestia sacra placebant,
Inq; suum furtim Musa trahebat opus.
Sponte sua carmen numeros ueniebat ad aptos,
Et quod tentabam scribere uersus erat.

Carmina mentis tranquillitatem, nec non
scribentis otium exigunt.

Ouidius de Sapho.

Nec mihi, dispositis iungam quæ carmina neruis
Proueniunt, uacuae carmina mentis opus.
Idem lib. 1. de Tristibus.

Carmina proueniunt animo deducta sereno:
Nubila sunt subitis tempora nostra malis.
Carmina secessum scribentis, & otia querunt:
Me mare, me uenti, me fera iactat hyems.

Horatius lib. 2. epist. ad Iulium Florum.

Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit urbem.

Carmina honorem debitum non habent. i. uirtutes
in precio non sunt, sed diuitiæ.

Ouidius lib. 2. de arte amandi.

Quid

FLORES.

71

Quid tibi præcipiam teneros quoq; mittere uersus?
Hei mihi non multum carmen honoris habet.
Carmina laudantur. sed munera magna petuntur:
Dummodo sit diues barbarus, ille placet.
Ibidem.

Ipse licet uenias musis comitatus Homere,
Si nihil attuleris, ibis Homere foras.

Titus Calphurnius Ecloga 4.

Leuibus quem sæpe cicutis
Ludere conantem uetisti fronte paterna,
Dicentem Corydon non te semel ista notauit:
Frangere puer calamos, & inaneis desere Musas,
Et potius glandes, rubicundaq; collige corna,
Duc ad mulctra greges, & lac uenale per urbem
Non tactis porta. quid enim tibi fistula reddet
Quo tutèrè famam? certe mea carmina nemo,
Præter ab his scopulis uentosa remurmurat Echo.

Vide infra tit. de Virtute. Virtutis
præmium &c.

DE CAUSSIS.

Causa pagaronis rerum omnium est caliditas
cum humiditate temperata.

Ouidius lib. 1. Metamor.

Quippe ubi temp. nem sumpserè humorq; calorq;
Concipiunt, & ab his oriuntur cuncta duobus.
Cumq; sit ignis aquæ pugnax, uapor humidus omnes

Res

Res creat, & discors concordia foetibus apta est.

Causas omnium querere uanum est.

Vergilius in Aetna.

**Sed frustra certis disponere singula causis
Tentamus.**

Boëtius metro 2. lib. 5.

Puro clarum lumine Phoebum

Melliflui canit oris Homerus,

Qui tamen intima uiscera terræ

Non ualet, aut pelagi, radorum

Infirma perrumpere luce.

Causas rerum qui potuit cognoscere, is foelix.

Vergilius 2. Georgicorū.

Foelix qui potuit rerum cognoscere causas.

Causas omnium rerum, praesertim diuinarum inuestigare uelle, inscitia est, atq; fas non est.

Vergilius in Aetna.

Nam quæ mortali spes est, quæ amentia maior

In Iouis errantem regno perquirere uelle?

Ouidius lib. 3. Fausto.

Emissi laqueis quid agant, quæ carmina dicant,

Quaq; trahant superis sedibus arte Iouem,

Scire nefas homini est, nobis concessa canentur.

Causas terrenarum rerum inquirere hominis est.

Vergilius in Aetna.

Sed

Sed prior hæc hominum cura est cognoscere terram,

Et quæ nunc miranda tulit natura notare:

Hæc nobis magna affinis cœlestibus astris.

Ibidem.

Tantum opus ante pedes transire & perdere segnes

Torquemur miseri in paruis.

Ibidem.

Leues cruciant animos & corpora cause.

Ouid. lib. 3. Fausto.

Nobis concessa canentur

Quæq; pio dictu uatis ab ore licet.

Causæ eiusdem diuersi quandoq; sunt effectus, & hoc ob materię uariam dispositionem.

Ouid. lib. 1. de Remed. amo.

Discite sanari per quem didicistis amare:

Vna manus uobis uulnus opemq; feret.

Terra salutiferas herbas, eademq; nocentes

Nurit: & urticæ proxima sæpe rosa est.

Vulnus Achilleo, quæ quondam scelerat hosti

Vulneris auxilium Pelias hasta tulit.

Idem lib. 4. de Ponto.

Nulla dies adeo est australibus humida nimbis,

Non intermissis, ut fluat imber aquis:

Nec sterilis locus ullus ita est, ut non sit in illo

Mista ferè duris utilis herba rubis.

Causa iusta uirtutem militis promouet, iniusta deprimis.

Propert.

*Frangit & attollit vires in milite caussa:
Quæ nisi iusta subest, excutit arma pudor.*

DE CAECITATE.

Cæcitatæ humanæ detestatio.

Lucretius lib. 2. de nat. rerum.

*O miseræ hominum mentes, & pectora cæca.
Qualibus in tenebris vitæ, quantisque periculis
Degitur hoc æui quodcumque est:*

Ouid. 6. Metamor.

*Pro superi, quantum mortalia pectora cecæ
Noctis habent.*

DE COELO.

Cœlum peregrinas non patitur passiones.

Ouidius lib. 1. Metamorph.

*Hæc super imposuit liquidum & gravitate carentem
Aethera, nec quicquam terrenæ fecis habentem.*

Cœlestia signa quæ.

Vergil. de sig. cœlestib.

*Primus adest Aries, Taurus insignibus auro
Cornibus, & Fratres, & Cancer aquaticum signum.
Tum Leo terribilis Nemeæ, atque in uba Virgo:
Libra subit, caudaque animal quod dirigit ictum.
Armatusque arcu Chiron, & corniger Hircus,
Fusor aquæ simul, & fulgenti lumine Pisces.*

Manilius lib. 1. Astronom.

*Aurato princeps Aries in uellere surgens
Respicit admirans aduersum surgere Taurum,
Submisso uultu Geminos & fronte uocantem:
Quos sequitur cancer, cancerum Leo, Virgo leonem.
Aequato tum libra die cum tempore noctis,
Attrahit ardenti fulgentem Scorpion astro.
In cuius caudam contentum dirigit arcum
Mixtus equo, uolucrum missurus iamque sagittam.
Tum uenit augusto Capricornus sydere flexus.
Post hunc inflexam diffundit aquarius urnam.
Piscibus assuetas auide subeuntibus undas.
Quos aries tangit claudentibus ultima signa.*

Cœlum beatorum est locus.

Ouid. lib. 1. Metamor.

*Neu regio foret ulla suis animalibus orba:
Astra tenent cœleste solum, formaque deorum.*

Ibidem.

*Est uia sublimis cœlo manifesta sereno,
Lactea nomen habet, candore notabilis ipso.
Hac iter est superis ad magni tecta tonantis,
Regalemque domum: dextra læuaque deorum
Atria nobilium ualuis celebrantur apertis.
Plebs habitat diuersa locis, à fronte potentes
Cœlicola, clarique suos posuere penates.
Hic locus est, quem si uerbis audacia detur,
Haud timeam magni dixisse palatia cœli.*

Coelum ardua acquiritur uia.

Ouid. lib. 5. de Tristibus.

*Ipse quoq; aethereis meritis inuectus es arcus:
Quo non exiguo facta labore uia est.*

Seneca in Hercule furente.

Non est ad astra mollis è terris uia.

Valerius Flaccus lib. 1. Argonaut.

*Tendite in astra uiri, mea primum regia mundo
Iapeti post bella truces Phlegraeq; labores,
Imposuit durum uobis iter, & graue caeli
Instituit, sic ecce meus, sic orbe peracto
Liber, & expertus terras remeauit Apollo:*

Coelum uirtutibus homines adipiscuntur, non pecunia.

Horatius Oda. 2. lib. 3.

*Virtus recludens immeritis mori
Coelum, negata tentat iter uia:
Coetusq; uulgares, & udam
Spernunt humum fugiente penna.*

Seneca in Octauia.

*Pulchrum eminere est inter illustres uiros,
Consulere patriæ, parcere afflictis, fera
Cede abstinere, tempus atq; iræ dare,
Orbi quietem, seculo pacem suo:
Hæc summa uirtus, petitur hæc coelum uia.*

Sic

*Sic illa patriæ primus Augustus parens
Complexus astra est, colitur & templis Deus.*

Idem in Hercule Oeteo.

Sed locum uirtus habet inter astra.

Valerius Flaccus lib. 6. Argonaut.

Nulla coelum reparabile gaza.

Silius Italicus 13. l. b. bel. pu.

*Audendo bella expedit, pigra extulit astris
Haud unquam sese uirtus.*

Coelestia cognoscentes terrena quæq;
parui faciunt atq; contempnunt.

Manilius lib. 2. Astrono.

*illa fuit, quæ diuitias, quæ despicit aurum,
Imperia & fasces, mollemq; per ocia luxum,
Et blandis aduersa sonis, dulcemq; per aures
Affectum, & modico noscenda ad fata labore.*

DE CIBO.

Cibus uires debilitans roborat.

Valerius Flaccus lib. 2. Argonaut.

*Hæc ubi dicta dedit, Cereris tum munere fessas
Restituunt uires, & parco corpora baccho.*

Ciborum uarietas tam animo, quam
corpori nocet.

Horatius saty. 2. lib. 2.

Nam uaria res

Vt noceant homini, credas, memor illius *escæ*,
 Quæ simplex olim tibi federit. At simul assis
 Miscueris elixæ, simul conchyliâ turdis,
 Dulcia se in bilem uertent, stomachoq; tumultum
 Lenta feret pituita. Vides ut pallidus omnis
 Coena de surgit dubia? Quin corpus onustum
 Hesternis uitijs animum quoq; prægrauat undâ,
 Atq; affigit humo diuinæ particulam auræ.

Ciborum parcus ad omne opus promptus est.

Horatius saty 2. lib. 2.

Alter ubi dicto citius curata sopori
 Membra dedit, uegetus præscripta ad munia surgit.

DE CHRISTO.

Christi dei aduentus, uere, & moraliter, seu pie intelligendo.

Claudianus de laude Christi.

Proles uera Dei, cunctisq; antiquior annis,
 Nunc genitus, qui semper eras, lucisq; repertor:
 Ante tuæ, matrisq; parens: quem misit ab astris
 Aequæ uis genitor, uerbiq; in semina fufum
 Virgineos habitare sinus, & corporis arctû
 Iussit inire uias, paruâq; in sede morari,
 Quem sedes non ulla capit, qui lumine primo
 Vidisti, quicquid mundo nascente creatas.

Ipse

Ipse opifex, opus ipse sui, dignatus iniquas
 Aetatis sentire uices, & corporis huius
 Dissimiles perferre modos, hominemq; subire,
 Vt possis monstrare deum, ne lubricus error,
 Et decepta diu uarij solertia mundi,
 Pectora tam multis sinerent mortalia seclis
 Autorem nescire suum:

Vergilius Ecloga 4.

Vltima Cumæi iam uenit carminis *ætæ*.
 Magnus ab integro seclorum nascitur ordo.
 Iam redit & uirgo, redeunt Saturnia regna.
 Iam noua progenies cælo dimittitur alto.

Titus Calphurnius Ecloga 1.

Vos ô præcipue nemorum gaudete coloni,
 Vos populi gaudete mei, licet omne uagetur
 Securo custode pecus, nocturnaq; pastor
 Claudere fraxinea nolit præsepia crate,
 Non tamen insidias prædator ouilibus ulla
 Adferet, aut laxis abiget iumenta capistris.
 Aurea securâ cum pace renascitur *ætæ*,
 Et redit ad terras tandem squalore sita;
 Alia Themis posito, iuuenemq; beata sequuntur
 Secula, maternis caussam qui lussit in uinis.
 Dum populos Deus ipse reget, dabit impia uictas
 Post tergum Bellona manus, spoliataq; telis
 In sua uesanos torquet uiscera morsus.

K ij

Et modo quæ toto ciuilia distulit orbe
 Secum bella geret: nullos iam Roma Philippos
 Deslebit, nullos ducet captiua triumphos,
 Omnia tartareo subigentur carcere bella,
 Immergentiq; caput tenebris, lucemq; timebunt:
 Candida pax aderit, nec solum candida uoltu,
 Qualis sepe fuit, quæ libera Marte professo,
 Quæ domito procul hoste, tamen grassantibus armis
 Publica diffudit tacito discordia ferro.
 Omne procul uitium simulatæ cedere pacis
 Iussit, & insanos dementia condidit ensis.
 Nulla catenati feralis pompa senatus
 Carnificum lassabit opus, nec carcere pleno
 Infelix raros numerabit curia patres.
 Plena quies aderit, quæ stricti nescia ferri,
 Altera Saturni reuocet Latialia regna,
 Altera regna Numæ, qui primus uantia cæde
 Agmina Romuleis, & adhuc ardentia castris
 Pacis opus docuit, iussitq; silentibus armis
 Inter sacra tubas, non inter bella sonare.
 Nec iam adumbrati faciem mercatus honoris,
 Nec uacuos tacitus fasces, & inane tribunal
 Accipiet consuli: sed legibus omne reductis
 Ius aderit, moremq; fori, uoltumq; priorem
 Reddet, & afflictum melior deus auferet æuum.
 Exullet, quæ cunq; notum gens ima iacentem,

Ere

Erectumq; colit boream, quæ cunq; uel ortu,
 Vel patet occasu, mediouæ sub æthere seruit.

Idem Ecloga 4.

Illius ut primus senserunt numina terræ,
 Cœpit & uberior, succis fallentibus olim
 Luxuriare seges, tandem legumina plenis
 Vix resonant siliquis, nec præfœcata malignum
 Messis habet lolium, nec inertibus albet auenis.
 Iam neq; damnatos metuit lactare ligones
 Fossor, & inuento (si fors dedit) utitur auro.
 Nec timet, ut nuper, dum iugera uersat arator,
 Ne sonet offenso contraria uomere massa,
 Iamq; palam presso magis ac magis instat aratro.

Quæ Christus humano generi præstitit
 terit bona, moraliter & uere.

Lucretius lib. 5. de nat. rerum.

Veridicis igitur purgauit pectora dictis,
 Et finem statuit cupidinis atq; timoris.
 Exposuitq; bonum summum, quò tendimus omnes.
 Quid foret, atq; uiam monstrauit tramite paruo,
 Quæ possemus ad id recto contendere cursu,
 Quid uic mali foret in rebus mortalibus, atq;
 Quod fueret naturali iure, atq; ueniret,
 Seu casu, seu ui, quod sic natura parasset:
 Et quibus e portis occurri cuiq; deceret.
 Et genus humanum frustra plerunq; probauit

K iij

Voluerē curarum tristes in pectore fluctus.

Claudianus de Christo seruatore.

*Christe potens rerum redeuntis conditor æui,
Vox summi, sensusq; Dei, quem fundit ab alta
Mente pater, tantiq; dedit consortia regni:
Impia iu nostræ domuisti crimina uitæ,
Passus corporea mundum uestire figura,
Affariq; palam populos, hominēq; fateri.*

Ibidem.

*Quin & supplicij nomen nexuq; subisti,
Vt nos subriperes leto, mortemq; fugares,
Morte tua.*

Miracula Christi.

Claudianus de Mirac. Christi:

*Angelus alloquitur Mariam, quo præscia uerbo
Concipiat, salua uirginitate deum.
Dant tibi Chaldæi prænuncia munera reges,
Myrrham homo, rex aurum, suscipe thura deus.
Permutat lymphas in uina liquentia Christus,
Quo primum factō se probat esse Deum.
Quinq; explent panes, pisces duo, millia quinq;
Et Deus ex paruo plus superesse iubet.
Editus ex utero cæcus noua lumina sensit,
Et stupet ignotum se meruisse diem.
Lazarus è tumulo, Christo in clamante resurgit,
Et duræ mortis lex resoluta perit.*

Nutan-

*Nutantem quatit unda Petrum, cui Christus in alto
Et dextra gressus firmat, & ore fidem.
Exanguis Christi contingit sæmina uestem,
Stat cruor in uenis, fit medicina fides.
Iussus post multos graditur paracliticus annos
(Mirandum) lecti portitor ipse sui.*

*Christi uox contra damnatos in iudicij uniuersalis die
pronuncianda (moraliter dico) quæ erit. Ea uoce prola-
ta atq; audita, demonum turba in eos ruent.*

Ouid, lib. 3. Metamor.

*Præcipitem famuli rapite hunc, cruciataq; duris
Corpora tormentis stygia demittite morti.*

Ibidem.

Ruit omnis in unum

*Turba furens, cuncta coeunt, trepidumq; sequuntur,
Iam trepidum, iam uerba minus uiolenta loquentem,
Iam se damnantem, iam se peccasse fatentem.*

DE CLEMENTIA.

Clementiæ uis & laus summa.

Claudianus in Stiliconis laud. lib. 2.

*Principio magni custos Clementia mundi,
Quæ Iouis incoluit zonam, quæ temperat æthram
Frigoris & flammæ mediam, quæ maxima natu
Cœlicolum. Nam prima chaos Clementia soluit,
Congeriem miserata rudem, uultuq; sereno*

Discubis tenebris in lucem secula fudit.

*Clementia pro aris & templis hominum
pectus frui.*

Claudianus in Stiliconis Laudes. 2. lib.

Hæc Dea pro templis & thure calentibus aris

Te fruitur, posuitq; suas hoc pectore sedes.

*Clementiæ doctrina præceptaq;
Claudianus ibidem.*

Hæc docet ut poenis hominum, uel sanguine pasci

Turpe ferumq; putes, ut ferrum Marte cruentum

Sic cum pace premas, ut non insensu alendis

Materiam præstes odijs, ut fontibus ultro

Ignouisse uelis, deponas ocyus iram,

Quam moueas, precibus nunquam implacabilis obstes.

Obuia prosternas, prostrataq; more leonum

Despicias. Alacres ardent cum sterneret tauros,

Transiliunt prædas humiles. hæc ipse magistra

Dat ueniam uictis, hæc exhortante calores

Horrificos, & quæ nunquam nocitura timentur

Iurgia, contentus solo terrore coercet,

Aetherei patris exemplo, qui cuncta sonoro

Concutiens tonitru Cyclosum spicula, defert

In scopulos, & monstrâ maris, nostrisq; cruoris

Parcus, in Oeteis exercet fulmina syluis.

Clementiæ germana est fides.

Claudianus in Stiliconis laudes. lib. 2.

Huic

*Huic diuæ germana fides, eademq; sororis
Corde tuo delubra tenens sese omnibus actis
Inferit.*

Ibidem.

Hæc nullo docuit liuescere furo.

Nunquam falsa loqui, nunquam promissa morari:

Inuisos odisse palam, non uirus in alto

Condere, non letam speciem prætere fraudi,

Sed certum, menti q; parem componere uultum

Occulto seuire uetat, prodesse remittit.

Clementiæ bona commodaue.

Claudianus ibidem.

Hæc & amicitias longo post tempore firmat,

Mansuroq; adamante ligat, nec mobile mutat

Ingenium paruo strepitu, nec uincula noxæ

Dissolui patitur, nec fusidire priorem.

Allicitur uentente nouo, benefacta tenere,

Respuere offensas facit, pariterq; minoris

Officij, magniq; memor, superare laborat.

Utq; hostes armis, meritis sic uincit amicos.

Hæc fouet absentes, hæc longe sola remotis

Consulit, hæc nullis auidam rumoribus aurem

Pandit, ut ignauum nunquam lesura clientem

Insidiosa tuos alienent murmura sensus.

Non uiuis annexus amor, meminisse sepultos

Definit

Definit in prolem, transcurrit gratia patrum.

Clementia res succedunt melius q̄ feritate.

Claudianus in Consulatū Manlij.

Se iactent alij, studeant feritate timeri,
Addictōq; hominum cumulent æraria censu.

Lene fluit Nilus, sed cunctis amnibus extat
Vtilior, nullas confessus murmure uires.

Acrior ac rapidus tacitas prætermeat ingens
Danubius ripas. Eadem Clementia sæui

Gurgitis immensum deducit in ostia Gangem.
Torrentes immane fremant, lapsisq; minentur

Pontibus: inuoluant spumoso uertice syluas.

Pax maiora decet, peragit tranquilla potestas,
Quod uiolenta nequit, mandataq; fortius urget
Imperiosa quies.

Clementia nihil in homine melius.

Terentius in Adelphis.

Re ipsa repperi

Facilitate nihil esse homini melius, neq; clementia.

Clementia timoris maximum remedium est.

Seneca in Octauia.

Magnum timoris remedium clementia.

Clementia sola æquat nobis Deos.

Claudianus de quarto Honorij Consulatū.

Sis pius in primis. Nam cum uincamur in omni

Munere,

Munere, sola Deos æquat clementia nobis.

DE COGNITIONE SVI.

Cognoscunt sese pauci.

Persius Satyra .4.

Vt nemo in sese tentat descendere nemo,
Sed præcedenti spectatur mantica tergo.

Horat. satyr. 3. lib. 1.

Meuius absentem Neuium cum carperet, heustu,
Quidam ait, ignoras te, an ut ignotum dare nobis
Verba putas? Egomet mi ignosco Meuius inquit.
Stultus & improbus hic amor est, dignusq; notari:

Terentius in Heauton.

Dij uestram fidem. itan' comparatam esse hominum
naturam omnium,

Aliena melius ut uideant & iudicent, quàm sua?

An eo fit, quia in re nostra, aut gaudio sumus præpedi-
ti num: o, aut ægritudine?

Cognoscere seipsum debet unusquisq; in actione pro-
pria, & adhuc admonitio lep. dissima,

Horatius lib. 1. satyr. 3.

Deniq; teipsum

Concute num tibi quid uitiorum in seuerit olim
Natura, aut etiam consuetudo mala. Namq;
Neglectis urenda filix innascitur agris.

Persius satyr. 1.

Necte quæsiueris extra.

Idem satyra. 1.

Disciteq; ô miseri, & causas cognoscite rerum,
 Quid sumus, aut quidnam uicturi gignimur, ordo
 Quis datus, aut metæ, quàm mollis flexus, & undæ,
 Quis modus argento, qui i fas optare, quid asper
 Vtile numus habet, patriæ charisq; propinquis
 Quantum elargiri deceat, quem te deus esse
 iussit, & humana qua parte locatus es in re
 Disce.

Idem 4. satyr.

Respice quod non es, tollat sua munera cerdo:
 Tecum habita, & noris quàm sit tibi curta supellex.

Scipsum ignorare & aliena scire uituperabile.

Iuuenalis satyr. 11.

illum ego iure

Despiciam, qui scit quanto sublimior Athlas
 Omnibus in Libya sit montibus: hic tamen idem
 Ignoret quantum ferrata distet ab arca
 Sacculus, è cælo descendit *γυῖθι σκαδρῖν*,
 Figendum, & memori tractandum pectore, siue
 Coniugium queras, uel sacri in parte senatus
 Esse uelis. Nec enim lorica poscit Achillis
 Therfites, in qua se traducebat Vlysses:
 Ancipitem seu tu magno discrimine causam
 Protegere affectas, te consule, dic tibi quis sis,

Orator

Orator uehemens, an Curtius, an Matho. Buccæ
 Noscenda est mensura tua, spectandaq; rebus
 In summis, minimisq; etiam cum piscis emetur:

DE COMMVNIONE RERVM,

Communia naturaliter sunt omnia. De quo uide
 etiam titulum de Elementis.

Horatius satyra. 2. lib. 2.

Nam propriæ telluris herum natura, neq; illum
 Nec me, nec quenquam statuit. Nos expulit ille,
 illum aut nequities, aut uafri inscitia iuris:
 Postremum expellet certe uiuacior heres.

Communia erant omnia antiquitus.

Seneca in Hippolyto.

Hoc equidem reor

Vixisse ritu, prima quos mistos dies
 Profudit: nulla his auri fuit
 Cecus Cupido, nullos in campo facer
 Diuisit agros arbiter populis lapis.
 Nondum secabant credule pontum rates:

Verg. lib. 2. Georg.

Ante Iouem nulli subigebant arua coloni:
 Nec signare quidem, aut partiri limite campus
 Fas erat, in medium quærebant &c.

DE CONCORDIA.

Concordia paruo diues est.

Silius

ILLVSTRIVM POETARVM

Silius Italicus 9. lib. bel. pub.

Velle ac nolle ambobus idem, sociataq; leto

Mens duo, ac paruis diues concordia rebus:

Ad Concordiam seruandam exhortatio.

Titus Calphurnius Eclog. 2.

Estis pares, & ob hoc concordēs uiuite, nam uos

Et decor, & cantus, & amor sociauit, & etas.

Claudianus in Epithal. Pal. & Ser:

Viuite concordēs, & nostrum discite munus.

Concordiæ maritalis descriptio.

Ouid. lib. 8. meta.

Sed pia Bacus anus, pariliq; etate Philemon

illa sunt annis iuncti iuuenilibus, illa

Consenuere casa, paupertatemq; ferendo

Effecere leuem: nec iniqua mente ferendam.

Nec refert dominos illic, famulosue requiras.

Tota domus duo sunt, ijdemq; parentq; iubentq;

DE CONFESSIONE.

Confessio, peccati erratiue ueniam impetrat.

Ouid. lib. 11. Metamor.

Mite deum numen Bacchus, peccasse fatentem

Restituit, factiq; fide data munera soluit.

Idem lib. 10. Metamor:

Numen confessis aliquod patet.

Que

FLORES.

81

Que sint Confessionis impedimenta.

Terentius in Adelphis.

Nunc illud est, quod si oēs omnia sua consilia conferant,

Atq; huic malo salutem querant, auxiliij nihil adferant,

Tot res repente circumuallant, unde emergi non potest:

Vis, egestas, iniustitia, solitudo, infamia.

Hoc cene seculum? o scelera, o genera sacrilega.

Confessio peccata remittenda sunt.

Horatius saty. 3. lib. 1.

Qui ne tuberibus proprijs offendat amicum,

Postulat, ignoscet uerrucis illius, æquum est

Peccatis ueniam poscentem reddere rursum.

Claudianus in Epigram. satis factionis.

En adsum, & ueniam confessus crimina posco:

Manibus Hectoreis atrox ignouit Achilles.

Victrices furias matris placauit Orestes.

Reddidit Alcides Priamo quas ceperat arces:

Pelleum iuuenem regum flexere ruinae.

Darium famulis manibus doluisse peremptum

Fertur, & ingenti solatus fata sepulchro,

Tradita captiuo spatiosior India Poro:

Conditor hic patriæ, sic hostibus ille pepercit.

Hunc uirtus tua digna sequi.

DE CONSCIENTIA.

Conscientia bona æneus est homini murus.

Hora, lib. 1. Epist. ad Mæcenatem.

L

At pueri ludentes, rex eris aiunt,
Si recte facies. hic murus abeneus esto,
Nil conscire sibi, nulla peccata rescere culpa.

Ouid. lib. 4. Fastr.

Consciamens recti sume mendacia ridet.
Sed nos in uitium credula turba sumus.

Plautus in Amphit.

Qui non deliquit, decet
Audacem esse, & confidenter pro se & proterue loqui.

Conscientia stimulus nocentem assidue rodit.

Ouid. lib. 1. de Ponto.

Estur ut occulta uitiata putredine nauis,
Acquereos scopulos ut cauat unda salis,
Roditur ut scabra postum rubigine ferrum,
Conditus ut tineae carpitur ore liber.
Sic mea perpetuos curarum pectora morsus
Fine quibus nullo conscientur habent.
Nec prius hi mentem stimuli, quam uita reliquent:
Quiq; dolet, citius, quam dolor ipse, cadit.

Idem lib. 1. Fastr.

Consciamens ut cuiq; sua est, ita concipit intra
Pectora, pro facto spemq; metumq; suo.
Iuuenal. 13. satyra.

Exemplo quodcumq; malo committitur, ipsi
Displicet auctori, prima haec est ultio, quod se

Iudice

Iudice nemo nocens absoluitur, improba quamuis
Gratia fallacis praetoris uicerit urnam.
Quid sentire putas omnes Caluine recenti
De scelere, & fidei uiolatae crimine?

Ibidem.

Nullane periuri capitis fraudisq; nephanda
Poena erit? abreptum crede hunc grauiore catena
Procinus, & nostro (quid plus uelit irae) necari
Arbitrio.

Ibidem.

Cur tamen hos tu

Enasisse putes, quos dixi conscia facti
Mens habet attonitos? & surdo uerbere caedit
Occultum quatiente animo tortore flagellum?
Poena autem uehemens, ac multo sauior illis,
Quas & Seditius grauis inuenit & Rhadamanthus,
Nocte dieq; suum gestare in pectore testem.

Lucanus lib. 7. bel. ciuili.

Omnes in Caesare manes

Hunc omnes gladij, quos aut Pharsalia uidit,
Aut ultrix uisura dies stringente senatu,
Illa nocte premunt: hunc infera monstra flagellant.
Heu quantum misero poenae mens conscia donat.
Seneca in Hippolyto.

Quid poena praesens, consciae mentis pauor,
Animusq; culpa plenus, & semet timens?

L ij

ILLVSTRIVM POETARVM

Scelus aliqua tutum, nulla securum tulit.

Plautus in Milite.

At hoc me facinus miserum macerat,
Meumq; cor, corpusq; cruciat,

Terentius in Andria.

Vix sum apud me, ita minus commotus est metu.

Stattius lib. 3. Thebaid.

Inuigilant animo, scelerisq; parati

Supplicium exercent cura. Tunc plurima uersat
Pessimus in dubijs timor.

Plautus in Mustellaria.

Nihil est miserius, quam animus hominis conscius.

DE CONFORTATIONE.

Lepidissima sui ipsius confortatio.

Ouidius lib. 5. de Tristibus.

Quid dubitas, et tuta times? accede, rogaq;

Cæsare nil ingens mitius orbis habet.

Seneca in Hippolyto.

Aude anime, tenta, perage mandatum tuum.

Intrepida consent uerba, qui timide rogat

Docet negare.

De Confortatione afflictorum lege tit. de Afflictione.

DE CONSILIO.

Consi

FLORES:

83

Consilium bonum, uel saluberrimum alteri impendere, & sibi non posse consulere flagitium est,

Terentius in Heauton.

Tene isthuc loqui?

Nonne flagitium est, te alijs consilium dare,
Foris sapere, tibi non posse te auxiliariers

Plautus in Epidico.

Quid faciam? men' rogas? tu quidem
Antehac alijs solebas dare consilia mutua.

Salubre consilium ægrotis sani facile dant,
at ubi ipsi decumbunt consilio egent.

Terentius in Andria.

Facile omnes cum ualemus recta consilia ægrotis damus
Tu si hic sis, aliter sentias.

Malum consilium consultori pessimum.

Claudianus lib. 1. in Eutrop.

Quam bene dispositum terris, ut dignus iniqui
Fructus consilij, primis autoribus instet.

Sic multos fluuiouates arente per annos,
Hospite qui cæso monuit placare tonantem,
Inuentas primum Busiridis imbuit aras:
Et cecidit sæui, quo dixerat, hostia sacri.

Sic opifex tauri, tormentorumq; repertor,
Qui funesta nouo fabricauerat era dolori,
Primus in expertum Siculo cogente tyranno
Sensit opus, docuitq; suum mugire iuencum:

ILLVSTRIVM POETARVM

Consilium post facta inutile.

Ouid. lib. 2. de Ponto.

Cum poteram recto transire Ceraunia uelo,
Vt fera uitarem saxa, monendus eram.
Nunc mihi naufragio quid prodest dicere factis
Qua mea debuerit currere cymba uia.

Consilio prius, quam armis sapientem
tem experiri decet.

Terentius in Eunucho.

Omnia prius experiri consilio, quam armis sapientem
debet.

Consilium exire capiendum est.

Ouidius lib. 1. eleg. siue am.

Consilium nobis resq; locusq; dabunt.

DE CONSOLATIONE.

Consolandi sunt homines congruo tempore.

Ouidius 4. de Ponto.

Temporis officium solatia dicere certi est
Dum dolor in cursu est, dum petit aeger opem.
Et cum longa dies sedauit uulnera mentis
Intempestiue qui mouet illa, nonat.

Consolari amicum scelus non est.

Ouid. 3. de Ponto.

Nec scelus admittis, si consoleris amicum,
Mollibus & uerbis aspera fata leues.

DE

FLORES.

24

DE CONSTANTIA.

Constantia quibus lastruat hominem.

Claudianus 2. paneg. in laud. Stilico:

Constantia, futile nequid,
Infirmumq; geras.

Constantiae maximae intimatio,
exemplaq; celeberrima.

Vergil. 4. Aeneid.

Mens immota manet, lachrymae uoluuntur inanes.

Ouid. lib. 8. metamor.

Flamma Meleagrus ab illa
Vritur, & caecis torreris uiscera sentit
Ignibus, ac magnos superat uirtute dolores
Ibidem lib. 9.

Nec t. ad a. cepti

Vlta mei capiam, dum spiritus iste manebit.

Ibidem lib. 13. Metamor.

Fortis, & infelix, & plus quam foemina, uirgo
Ducitur ad tumulum, diraq; fit hostia busto.
Vtere iam dudum generoso sanguine dixit,
Mors tantum uellem matrem mea fallere posset.

Idem Epist. 15. Paris Helena.

Nec piget, haud unquam stulte elegisse uidebori
Permanet in uoto mens mea firma suo.

Idem lib. 5. de Trist. Epistola loquitur de Ouidio

L iiii

ILLVSTRIVM POETARVM

Fert tamen (ut debet) casus patienter amarus,
More nec indomiti frena recusat equi.
Nec fore perpetuam sperat; sibi numinis iram,
Consciis in culpa non scelus esse sua.

Horatius Oda. 9. lib. 4.

Est animus tibi

Rerumq; prudens, & secundis
Temporibus, dubijsq; rectus.

Lucanus lib. 5. bel. ciuil.

Intrepidus quacunq; datis mihi numina mortem
Accipiam.

Idem lib. 9. bel. ciuil.

Ille deo plenus tacita quem mente gerebat.
Effudit dignas adytis è pectore uoces.
Quid quæri Labiene iubes? an liber in armis
Occubuisse uelim potius, quàm regna uidere?
An si uita nihil, sed longa? an differat ætas?
An noceat uis ulla bono? fortunaq; perdat
Opposita uirtute minas: laudandaq; uelle
Sit satis, & nunquam successu crescat honestum?
Scimus & hoc nobis non altius inseret Hammon.

Silius Italicus lib. 1. belli Punici.

At Pœni, succersa ira, turbataq; luctu,
Et sæuis gens leta, ruunt, tormentaq; portant.
Non ignes, candensq; calybs, non uerbera passim
Ictibus innumeris lacerum scindentia corpus,

Carni

FLORES.

85

Carnifices uè manus, penitus uè infusa medullis
Pestis, & in medio lucentes uulnere flammæ
Cessauere serum uisu dictuq; per artem
Sæuitiæ extenti, quantum tormenta iubebant
Creuerunt artus, atq; omni sanguine rupto
Ossa liquefactis fumarunt feruida membris:
Mens intacta manet, superat, ridetq; dolores.
Spectanti similis, fessiq; labore ministros
Increpitat, dominiq; crucem clamore reposcit.

Statius lib. 2. Syluarum.

Ast hic, quem gemimus scelix: hominesq; deosq;
Et dubios casus, & cæcæ lubrica uita.
Effugit immunis fati, non ille rogauit,
Non timuit, metuit uè mori.

Idem lib. 5. syluarum de Priscilla.

Nec tamen hic mutata quies, probitas uè secundis
Intumuit, tener idem animo, moresq; modesti
Fortuna crescente manent.

De Fabij Maximi Constantia pete tirulum. De aduersitate.

Hannibalis constantiam Silius Italicus
sic inter cætera lib. 3. bel. pu. describit.

An Romana iuga, & famulas Carthaginis arces
Perpetiar? stimulant manes: noctisq; per umbras
Increpitans genitor, stant aræ atq; horrida sacra
Ante oculos: breuitasq; uetat mutabilis horæ
Prolatate diem. Et qui sim nesciat omnis

ILLVSTRIVM POETARVM

Gens hominum, letiq; metu decora alta relinquam?
Quantum etenim distant à morte silentia uitæ

De Reguli constantia Horat. oda 1.

lib. 3. sic ait.

Fertur pudicæ coniugis osculum,
Paruosq; natos, ut capitis minor
A se remouisse, & uirilem
Toruus humi posuisse uultum.
Donec labanteis consilio patres
Firmaret author, nunquam aliàs dato,
Interq; merentis amicos,
Egregius properaret exul.
Atqui sciebat, quæ sibi barbarus
Tortor pararet: non aliter tamen
Dimouit obstantes amicos,
Et populum reditus morantem:
Quàm si clientum longa negocia
Dijudicata lite relinqueret,
Tendens Venafranos in agros,
Aut Lacedæmonium Tarentum.

Reguli orationem in hunc modum Sili-
us Italicus lib. 6. bel. pu. describit.

Tum palmas simul attollens, ac lumina cœlo:
Iustitiæ, rectiq; dator, qui cuncta gubernas,
Nec leuior mihi diua fides, Serranæq; Iuno,
Quos reditus testes iurata mente uocauì,

Sit

FLORES: 80

Sit mihi fas me digna loqui, Latioq; tueri
Voce focos. Ibo ad Tyrios non segnior, inquit,
Stante fide reditus, & saluo fœdere pœnæ:
Sic nobis rerum exitio desistite honorem
Tendere: tot bellis, totq; annis fregimus æuum.
Nunc etiam uinculis, & longo carcere torpent
Captiuo in senio uires. fuit ille, nec unquam
Dum fuit à duro cessauit munere Martis
Regulus, ex angui spectatis corpore nomen.
At non Carthago fraudum domus, inscia quantum
E nobis restit. iuuenes parat aspera ferro
Pectora captiuos nostra pensare senectâ.
Ite dolos contra: gensq; astu fallere læta
Discat me capto, quantum tibi Roma super sit.
Nec uero placeat, nisi quæ de more parentum
Pax erit, exposcunt Libyci, nobisq; dedere.
Hæc referenda pari libeat si pendere bellum
Fœdere, & ex æquo geminas conscribere leges.
Sed mihi sit stygios ante intrauisse penates,
Talia quàm uideam ferientes pacta Latinos.
Hæc fatus Tyriæ sese iam reddidit træ.

De Scæuolæ constantia sic Martialis. lib. 1. Epig.

Dum peteret regem decepta satellite dextra
Iniecit sacris se peritura fœcis.
Sed tam seua pius miracula non tulit hostis.
Et raptum flammis iussit abire uirum.

Vrere

ILLVSTRIVM POETAR VM.

Vrere quam potuit contempto Mutius igne,
 Hanc spectare manum Porſena non potuit.
 Maior deceptæ fama eſt & gloria dextræ,
 Si non erraſſet, fecerat illa minus.
 De eodem & Silius Italicus lib. 9. bel. pu.
 Scipionis conſtantiam exprimit Silius Ita-
 licus lib. 13. his uerbis.

Tum iuuenis, quæcumq; datur fors durior æui
 Obuitemur, ait, culpa modo peſtora ceſſent.
 Idem de Camilli conſtantia lib. 7. ait.

Quantus, qualisq; fuiſti
 Cum pulſus lare & extorris Capitolia curru
 Intrares exul, tibi corpora caſa Camille
 Damnata quot ſunt dextræ pacata fuiſſent
 Nè conſulta uiro, mensq; impenetrabilis iræ:
 Mutæſſentq; ſolum ſceptris Aenèia regna.
 Nullaq; nunc ſtares terrarum uertice Roma.
 Coclitis Conſtantiam & fortitudinem idem
 his uerbis lib. 13. adumbrat.

Tulit ille ruentem
 Tybridis in ripas regem, ſoluſq; reuulſo
 Ponte, ſerox ponte excluſit redeuntia regna.

Conſtans eſt, qui aduerſa æque ac pro-
 ſpera æquanimitèr ſuffert.

Horatius Oda. 10. lib. 2.

Sperat in ſeſtis, metuit ſecundis

Alteram

Alteram ſortem: bene præparatum
 Peſtus.

Conſtantem uirum blanda non mo-
 uent uerba, moraliter.

Vergilius lib. 3. Georg.

Non umbræ aliorum nemorum, non mollia poſſunt
 Prata mouere animum.

DE CONTAGIONE.

Contagia ſunt uitanda, nam multa mala inferre ſolent.

Ouid. lib. 2. de re. amo.

Si quid amas, nec uis, facias contagia uites,
 Hæc etiam pecori sæpe nocere ſolet.

Dum ſpectant oculi leſos læduntur & ipſi:
 Multaq; corporibus tranſitione nocent.
 In loca nonnunquam ſiccis arentia glebis
 De prope currenti flumine manat aqua.

Iuuenalis ſatyra. 2.

Dedit hanc contagio labem,
 Et dabit in plures. Sicut grex totus in agro
 Vnius ſcabie cadit, & porrigine porci,
 Vnaq; conſpecta liuorem ducit ab uua.

Vergilius ecloga 1.

Nec mala uicini pecoris contagia lædent.

Ouid. 3. de Ponto.

Quis non è timidus ægri contagia uitat,
 Vicinum metuens ne trahat inde malum?

Contagia malorum hominum nihil nocent
 purè ac bene uiuenti.

Paulinus

ILLVSTRIVM POETARVM

Paulinus ad Auso.

Non recipit meus pura malum, neq; leuibus hærent
Inspersæ fibræ maculæ, si Vascone saltu
Quisquis agit purus sceleris uitam inter iniquos,
Nullæ ab inhumano morum contagia ducit
Hospite.

DE CONVITIO.

Conuiuium indignis si dicitur, maledictum, si uero
dignis, benedictum esse dicitur.

Plautus in Gurgulione.

Indignis si male dicitur, maledictum id esse dico:
Verum si dignis dicitur, benedictum' si meo quidem aîo.

DE CORRECTIONE.

Cottigere opus aliquod, quàm scribere laboriosius

Ouidius 1. de Ponto.

Cum relego scripsisse pudet, quia plurima cerno,
Me quoq; qui feci, iudice digna lini,
Nec tamen emendo, labor hic quàm scribere maior
Mensq; pati duram susinet ægra nihil.

Idem lib. 3. de Ponto.

Scribentem iuuat ipse fauor, minuitq; laborem,
Cumq; suo crescens pectore feruet opus.
Corrigere at res tantò magis ardua, quantò
Magnus Aristarcho maior Homerus erat.

DE CREDVLITATE.

Credendum cito non est,

Ouidius

FLORES.

88

Ouid. lib. 3. de Arte amandi.

Nec cito credideris, quantum cito credere ledas
Exemplum uobis non leue Procris erit.

Nulla res tam facilis est, quin in inirio
difficilis se credita.

Lucretius lib. 2. de nat. rerum.

Sed neq; tam facilis res ulla est, quin ea primum
Difficilis magis ad credendum constet. Itemq;
Nil adeo magnum, neq; tam mirabile quicquam,
Quod non paulatim minuant mirari omnes.

Propria prius conscientie credendum,
q' alterius encomio.

Horatius lib. 1. Epist. ad Quintium.

Tu recte uiuis, si curas esse quod audis.
Iactamus iam pridem omnis te Roma beatum.
Sed uereor ne cui de te plus, quàm tibi credas,
Neque putes alium sapiente, bonoq; beatum.

Credibilia, scilicet, credenti nihil nocet.

Ouid. lib. 2. eleg.

At uos quod quisq; loquatur
Credite, credenti nulla procella nocet.

Idem lib. 3. de Tristib.

Vix equidem credar, sed cum sint præmia falsi
Nulla, ratam debet testis habere fidem.

DE CRVDELITATE.

Crudelitaris maxime inuimatio.

Ouidius

Ouid. epist. 7. Heroid.

Te lapis & montes, innatq; rupibus altis

Robora, te seuæ progenere feræ.

Idem lib. 3. de Tristib. Contra insultan-
tem exilio suo.

Sæuior es tristi Busiride, sæuior illo

Qui falsum lento torruit igne bouem,

Quiq; bouem Siculo fertur donasse tyranno,

Et dictis artes conciliaffe suas.

Lucanus lib. 2. bel. ciuil.

Quid sanguine manes

Placatos Catuli refræm? cum uictima tristis

Inferias Marius, forsân nolentibus umbris,

Pendit in expleto non fanda piacula bustor:

Cum laceros artus, æquatq; uulnera membris

Vidimus, & toto quamuis in corpore cæso,

Nil animæ letale datum, moremq; nefandæ

Dirum sæuitiæ pereuntis parcere morti,

Auulsæ cecidere manus, exactaq; lingua

Palpitat, & muto uacuum ferit æra motu.

Hic aures, aliis spiramina naris aduncæ

Amputat, ille cauis euoluit sedibus orbes,

Vltimaq; effodit spectatis lumina membris.

Vixerat ulla fides, tam sæui criminis unum

Tot pœnas cepisse caput. sic mole ruinæ

Fracta sub ingenti miscentur pondere membra.

Nec

Nec magis informes ueniunt ad littora trunci
Qui medio periere freto.

Claudianus lib. 1. in Ruffinum.

Quis prodere tanta relatu

Funera? quis cædes possit deslere nefandas?

Quid tale immanes unquam gessi se feruntur,

Vel Scinis Isthmiaca pinu, uel rupe profunda

Scyron, uel Phalaris tauro, uel carcere Sylla?

O mites Diomedis equi, Eufiridis aræ

Clementes. Iam Cinna pius: Iam Spartace lenis

Ruffino collatus eris.

DE Tullie Seruij Tullij filie, crudelitate (quæ per
patris cadauer carpentum, in quo sedebat, ire
coëgit) sic scribit Ouid. lib. 6. Fast.

Filia carpento patrio initura penates,

Ibat per medias alta feroxq; uias.

Corpus ut aspexit, lachrymis auriga profusis

Resistit, hunc tali corripit illa sono:

Vadis, an expectas precium pietatis amarum?

Duc inquam inuitas ipsa per ora rotas.

Certa fides facti est, dictus Sceleratus ab illa

Vicus, & æterna res ea pressa nota est.

Ob hoc tam immane facinus Tullia non solum hic pu-
nita est, sed & in inferno acerrimas pœnas sustinet.

Seneca in Octauia.

Dedit infandi

Sceleris poenas cum Tarquinio
Tullia coniunx, quæ per casti
Membra parentis egit sauos
Impia currus, laceroq; seni
Violenta rogos nata negauit.

Silius Italicus lib. 13. bel. pun.

Cum subito aspectu turbatus Scipio, poscit
Quæ poenæ caussa, et qui sint in crimine manes.
Tum uirgo patrios fregit quæ curribus artus,
Et stetit adductis super ora tremantia frenis
Tullia, non ullo satis exhaustura labores,
Ardenti Phlegethonte natat, fornacibus atris
Fons rapidus furit, atq; iustas sub gurgite cautes
Egerit, et scopulis pulsat flagrantibus ora.

Ouidius lib. 1. eleg. de Eriphyla
à filio interempta.

Ex quibus exierat, traiecit uiscera ferro
Filius, et poenæ caussa monile fuit.

Silius Italicus lib. 6. bel. Punic. de Poenorum in
Regulum ciuem Romanum crudelitate,
inter alia sic ait,

Præfixo paribus ligno mucronibus omnes
Armantur laterum crates, densusq; per artem
Texitur erecti, stantisq; ex ordine ferri
Infœlix simulus, somnibusq; hac fraude negatus:

Quos

Quoscuq; inflexus producto tempore tortor
Inclinauit iners, fodiunt ad uiscera corpus.

De Syllæ crudelitate sic Lucanus lib. 2. bel. ciuili:

Sylla quoq; immensis accessit cladibus ultor:
Ille quod exiguum restabat sanguinis urbi
Hauisit, dumq; nimis iam putrida membra recidit,
Excessit medicina modum, nimiumq; secuta est,
Quæ morbi duxere manus, periere nocentes.
Sed cum iam soli possent superesse nocentes.
Tunc data libertas odijs, resolutaq; legum
Frenis ira ruit, non uni cuncta dabantur,
Sed fecit sibi quisq; nefas, semel omnia uictor
Iusserat, insanulum domini per uiscera ferrum
Exegit famulus, nati maduere paterno
Sanguine, certatum est, cui ceruix cæsa parentis
Cederet. in fratrum cecinerunt præmia fratres,
Busta repleta fuga, permistaq; uina sepultis
Corpora, nec populum latebræ cepere ferarum.
Hic laqueo fauces, elisaq; guttura fregit,
Hic se præcipiti iaculatus pondere, dura
Defiluit percussus humo, mortesq; cruento
Victori rapuere suas, hic robor a busti
Extruxit ipse sui, nec dum omnia sanguine fuso,
Defilit in flammis, et dum licet occupat ignes.
Colla ducum pilo trepidam gestata per urbem,

ILLVSTRIVM POETARVM

Et medio congesta foro, cognoscitur illic
 Quicquid ubiq; iacet scelerum: non Thracia tantum
 Vidit Bistonij stabulis pendere tyranni.
 Possibus Antei Libyæ, nec Græcia mærens
 Tot laceros artus Pisea fleuit in aula.

Cruelitaris reprehensio perpulchra.
 Ouid. lib. 5. de Tristibus.

Que tibi res animas in me facit improbe? curue
 Cassibus insultas, quos potes ipse pati?
 Nec mala te reddunt mitem, placidumue iacenti
 Nostra? quibus possunt illachrymare fera?
 Exiget at dignas ultrix Rhamnusia poenas,
 Imposito calcas, quod mea facta, pede.

Idem lib. 7. Metamor.

Dij te summe uocant ò nostri infamia seclii
 Orbe suo, tellusq; tibi, pontusq; negetur.

Ad crudelitatem deponendam exhorratio.

Martialis lib. 9. Epigram.

Deponas animos truces monemus.

Cruelis existens multos caueat.

Ausonius in sentent. Periandri.

Multis terribilis, caueo multos:

DE CVLPA.

Culpæ conscius dum reprehenditur,
 paller, stupet, ac tacet.

Ouid.

FLORES:

Ouid. lib. 2. Metamor.

Heu quàm difficile est crimen non prodere uultu.

Horatius lib. Epodon.

Furor ne cæcus, an rapit uis acrior?
 An culpa? responsum date.

Tacent, & ora pallor albus inficit,
 Mentèsq; perculsa stupent.

Iuuenalis Satyra 1.

Ense uelut stricto, quoties Lucidius ædens
 Infremuit, rubet auditor, cui frigida mens est.
 Criminibus tacita sudant præcordia culpa,
 Inde iræ & lachrymæ.

Seneca in Oedipo.

Effare, dubitas? cur genas mutat color?
 Quid uerba queris? ueritas odit moras.

Culpa cui obiecta est, omne, quod dubium putat, odit.

Seneca in Oedipo.

Quisquis in culpa fuit,
 Dimissus, omne odit quod dubium putat.

Culpa nemo carere dicitur.

Terentius in Hecyra.

Mulier fecit. Mirandum ne id est? Censen te posse
 Vllam reperire mulierem, quæ careat culpa?
 An quia non delinquant uiræ?

Culpa uicarij confidenter pro se loqui debet.

M. iiij

ILLVSTRIVM POETARVM

Plautus in Amphitryone.

Mulier es, audacter iuras. Alc. Quæ non deliqui, decet
Audacem esse: confidenter pro se, & proteruè loqui.

Idem in Captiuis.

Decet innocente: n feruum, atq; innoxium
Confidentem esse, suum apud herum potissimum.

Culpa si non reciditur supplicio, nihil
profunt tristes querie: onia.

Horatius Oda. 24. lib. 3.

Quid tristes queri nonia
Si non supplicio culpa reciditur?

DE CVPIDITATE.

Cupiditatis sedes, iecur.

Claudianus de quarto Honorij cons.

At sibi cuncta petens, nil collatura cupido
In iecur, & tractus imos compulsa recessit.
Quæ uelut immanes referat dum belua uictus
Expleri, pasciq; nequit, nunc uerberè curas
Torquet auaritiæ, stimulis nunc flagrat amorem,
Nunc gaudet, nunc mœsta dolet, faciatq; rursus
Exorditur, caesaq; redit pollentius hydra.

Cupiditas diuiciarum, malo: um fere
omnium causa est.

Vergilius lib. 3. Aencid.

Quid non mortalia pectora cogis

Auri sacra fames?

Ouidi-

FLORES.

92

Ouidius lib. 13. Metamor.

Consilium sapiens, sceleris nisi præmia, magnas
Adiecisset opes, animi irritamen auaris

Horatius Oda. 10. lib. 3.

Concidit auguris
Argiui domus, ob lucrum
Demersa excidio. Et diffidit urbium
Portas uir Macedo, & subruit emulos
Reges muneribus. munera nauium
Satios illaqueant duces.

Iuuenalis satyra. 11.

Inde ferè scelerum causse, nec plura uenena
Miserunt, aut ferro grassatur sæpius ullum
Humane mentis uitium, quàm seua cupido
In homini census. Nam diues qui fieri uult,
Et cito uult fieri: sed quæ reuerentia legum,
Quis metus, aut pudor est unquam properantis auaritæ

Seneca in Hippolyto.

Rupere fœdus impius lucri furor,
Et ira præceps.

Plautus in Captiuis.

Odi ego aurum, multa multis sæpe suasit perperam.

Lucretius lib. 3. de nat. rerum.

Deniq; auariciæ, & honorum ceca cupido,
Quæ miseros homines cogunt transcendere fines

M iii

*Iuris, & interdum socios, scelera m̄q; ministros
Noctes atq; dies niti praestante labore
Ad summas emergere opes.*

Idem lib. 5.

*Nunc aurum & purpura curis
Exerceant hominum vitam, belloq; fatigant.*

Silius Italicus lib. 13. bell. pun.

*Prodigere in bellum facilis praemissa feroces
Augebant animos argenti pondera & auri.*

Cupiditas habendi maxime credit.

Vergilius de Aetna. Subter

Scrutamur rimas, euertimus omne profundum.

Quæritur argenti semen nunc aurea uena.

Boëtius Metro. 5. lib. 2.

*Sed seuior ignibus Aetnae
Feruens amor ardet habendi.*

Cupiditas hominum, finem non habet.

Ouid. lib. 1. Fastorum.

*Vix ego Saturno quenquam regnante uidebam,
Cuius non animo dulcia lucra forent.*

Tempore creuit amor, qui nunc est summus, habendi:

Vix ultra quò iam progrediatur habet.

*Pluris opes nunc sunt, quàm prius temporis annis,
Dum populus pauper, dum noua Roma fuit.*

At postquam fortuna loci caput extulit huius,

Et tetigit summos uertice Roma Deos,

Creua

Creuerunt & opes, & opum furiosa libido:

Et cum possideant plurima, plura petunt:

Quærere ut absument, absumpta requirere certant,

Atq; ipsa uitij sunt alimenta uices.

Sic quibus intumuit suffusa uenter ab unda,

Quo plus sunt potæ, plus sitiuntur aquæ.

Idem lib. 2. eleg.

Venator sequitur fugientia, capta relinquit

Semper, & inuentis ulteriora petit.

Iuuenalis satyr. 14.

Interea pleno cum turget sacculus ære

Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit,

Et minus hanc optat, qui non habet, ergo paratur

Altera uilla tibi, cum rus non sufficit unum:

Et proferre libet fines, maiorq; uidetur,

Et melior uicina seges, mercaris & hanc, &

Arbusta, & densa montem qui cauet oliua.

Martialis lib. 12. Epigram.

Habet Africanus millies, & tamen captat,

Fortuna multis nimis dat, satis nulli.

*Homines cupiditate habendi cæcati, uilla
nociuæ non cernunt.*

*Ouidius lib. 11. Meta. de Mide uoto, ut omnia
quæ tangeret in aurum mutarentur:*

Huic deus optanti gratum, sed inutile fecit

Muneris arbitrium: gaudens altore recepto.

Ille male usus donis, ait: Effice quicquid
 Corpore contigero sulum uertatur in aurum.
 Annuit optatis, nocituraq; munera soluit
 Liber, & indoluit quod non meliora petisset.
 Letus abit, gaudetq; malo Berecynthus hæros,
 Pollicitiq; fidem tangendo singula tentat.
 Tum uero siue illa sua Cerealia dextra
 Munera contigerat, Cerealia dona rigebant.
 Siue dapes auido conuellerè dente parabat:
 Lamina filua dapes admoto dente rigebant.
 Miscuerat puris authorem muneris undis,
 Fusile per rictus aurum fluitare uideres.
 Attonitus nouitate mali diuesq; miserq;
 Effugere optat opes, & quæ modo nouerat, odit.
 Copia nulla famem releuat, sitis arrida guttur
 Vrit, & inuiso meritis torquetur ab auro.

Lucretius lib. 4. de nat. rerum:

Nam faciunt homines plerumq; cupidine cæci
 Et tribuunt ea, quæ non sunt sibi commoda uere.

Cupiditas regnandi malum exitum habet.

Maphæus Vegius lib. 13. Aeneid. Vergil. addito.

Quantos humana negotia motus
 Alternasq; uices miscent? quo turbine fertur
 Vita hominum? O fragilis damnoſa superbia sceptri.
 O furor, o nimium dominandi innata cupido,
 Mortales quò cæca uehis? quò gloria tantis

Infla=

Inflatos transfers animos quæſta periclis?
 Quot tecum infidias? quot mortes? quanta malorum
 Magnorum tormenta geris? quot tela? quot enses
 Ante oculos si cernis habes? heu dulce uenenum
 Et mundi fatalis honos. heu tristia regni
 Munera, quæ haud paruo consent: & grandiarerum
 Pondera, quæ nunquam placidam promittere pacem
 Nec requiem conferre queant. heu fortis acerbæ
 Et miseræ regale decus: magnoq; timori
 Suppositos regum casus, paciq; negatos.

Cupiditatem Alexandri Magni his uerbis

Iuuenalis satyr. 10. perstringit.

Vnus Pellæo iuueni non sufficit orbis,
 Aestuat infœlix angusto limite mundi,
 Ut Gyaræ clausus scopulis, paruaq; Seripho,
 Quum tamen à sigulis munitam intrauerit urbem,
 Sarcophago contentus erit.

Cupidus timidusq; cathenam nectis
 qua trahi ualeat.

Boëtius Metro. 4. lib. 1.

At quisquis trepidus pauet uel optat
 Quod non sit sibi suiq; iuris
 Abiecit clypeum, totq; motus,
 Nescit, qua ualeat trahi cathenam.

Cupidorum castigatio accommodata,

Iuuenalis satyr. 3.

Tanti

ILLVSTRIVM POETARVM

Tanti tibi non sit opaci

Omnis arena Tagi, quodq; in mare uoluitur aurum
 Ut summo careas, ponendaq; præmia sumas
 Tristis, & à magno semper timearis amico.

DE CVRIS.

Inanis hominum curæ taxatio.

Perſius ſatyr. 1.

O curas hominum, ô quantum est in rebus inane?

Cura interdum nulla arte nisi inora est medicabilis.

Ouid. lib. 1. de Pont o.

Cura quoq; interdum nulla medicabilis arte:

Aut si sit, longa est attenuanda mora.

Curæ animo incluse affligunt magis q̄ propalaræ.

Statius lib. 3. Thebaid.

Inuigilant animo, sceleris parati

Supplicium exercent curæ.

Seneca in Medea.

Nulla uis flammæ, tumidiq; uenti

Tanta, nec teli metuenda torti,

Quanta cum coniunx iuuuata tede

Ardet & odit.

Curæ hominum opibus haud leuantur,
 sed crescunt magis.

Horatius Oda. 19. lib. 2.

Non

FLORES.

Non enim gaze, neq; consularis
 Submouet licet miseros tumultus
 Mentis, & curas laqueata circum
 Tecta uolantes.

Idem lib. 3. Oda. 1.

Timor & minæ

Scandunt eodem quo dominus: neq;

Decedit ærata triremi: &

Post equitem sedet atra cura.

Idem oda. 16. lib. 3.

Crescentem sequitur cura pecuniam,

Maiorumq; fames.

Tibullus eleg. 3. lib. 3?

Nam graue quid prodest pondus mihi diuitis auri,

Aruaq; si findant pinguiam ille boues?

Quid uè domus prodest Phrygijs innixa columnis,

Tenare siue tuis, siue Chariste tuis?

Et nemora in domibus sacros imitantia lucos,

Aurateq; trabes, marmoreumq; solum?

Quid uè in Erithræo legitur quæ littore concha,

Tinctaq; Sydonio murice lana iuuat?

Et quæ præterea populus miratur in illis,

Inuida quæ falso plurima uulgus amat.

Non opibus mentes homini, curæq; leuantur

Nam fortuna sua tempora lege gerit.

Claudianus lib. 2. in Rufinum?

Ac

ILLVSTRIVM POETARVM

At procul exanguis Ruffinum perculit horror:
 Infectæ pallore genæ, stetit ore gelato
 Incertus peteret ne fugam, ueniãme subactus
 Posceret, an tantos sese transferret in hostes.
 Quid nunc diuitiæ: quid fului uasta metalli
 Congeries? quid purpureis effulta columnis
 Atria? prolataeue iuuant ad sydera moles?
 Addit iter, numeratq; dies, spacioq; uiarum
 Metitur uitam, torquetur peste futura:
 Nec recipit somnos, et saepe cubilibus amens
 Excutitur, pœnamq; luit formidine pœnæ.

DE CVRIOSITATE.

Curiosus alienas res procurat.

Plautus in Stichis.

Sed curiosi sunt hic quàm plures mali.

Alienæ res qui curant studio maximo,

Quibus ipsis nulla est res, quam procurent, sua.

Terentius in Andria.

More hominum euenit, ut quid sim nactus mali

Prius rescires tu, quàm ego illud, quod tibi euenit boni.

Curiosus nullus est qui maleuolus non sit.

Plautus in Stichis.

Nam curiosus nemo est, qui non sit maleuolus.

DE

FLORES.

D
 DE DAMNATIS.

Damnati multi, electi uero pauci.

Vergil. lib. 6. Aeneid.

Pauci quos æquus amauit

Iupiter, aut ardens euexit ad æthera uirtus:

Damnati quietem optant, sed Deiles
 iustitiãq; uentant.

Horatius lib. Epodon, Oda. 17

Optat quietem Pelopis infidi pater

Egens benigne Tantalus semper dapit.

Optat Prometheus obligatus aliti.

Optat supremo collocare Syssiphus

In monte saxum, sed uentant leges Iouis.

Damnatorum pœnæ diuersæ, innumeræ
 biles atq; perpetuæ sunt.

Ouidius in Ibim.

Nox iam ille modis lacerabitur umbra, tuasq;

Acacus in pœnas ingeniosus erit.

Nec mortis pœnas mors altera finiet huius,

Horatq; erit tantis ultima nulla malis.

Nec mala uoce mea poterunt tua cuncta refriri,

Ora licet tribuas multiplicata mihi.

DE DECEPTIONE.

Deceptus semel, ueretur etiam non uerenda,

Plautus

Plautus in Captiuis.

Nunc certum est, nulli post hæc quicquam credere.
Satis sum deceptus semel.

Ouid. lib. 2. de Ponto ad Atticum.

Proxima subsequitur quid agas audire uoluntas:

Et modo quicquid agas, sit tibi cura mei.

Nec dubito quin sit, sed me timor ipse malorum

Sæpe superuacuos cogit habere metus:

Da ueniam queso, nimioq; ignosce timori:

Tranquillas etiam naufragus horret aquas:

Ibidem.

Membra reformidant mollem quoq; saucia tactum,

Vanaq; sollicitis incitat umbra metum.

Sic ego fortuna telis confixus iniquis,

Pectore concipio nil nisi triste meo.

Decipi te potius suas q̄ tu alios fallas,

Seneca in Thebaid.

Quoties necesse est fallere, aut falli à suis,

Patiare potius ipse, quam facias seclius.

DE DELITIIS.

Delitijs ad astra non iur.

Seneca in Hercule furente.

Non est ad astra mollis è terris uia.

Ouid. lib. ult. de Tristib. Elegia. 3.

Ipse

Ipse quoq; æthereas meritis inuectus es arces,
Quò non exiguo facta labore uia est.

Delitiosorum intimatio per pulchra, seu potius reprehensio notabilis.

Iuuenalis satyra 13.

Tenunc delitias extra communia censes

Ponendum: quia tu gallinæ filius aibe,

Non uiles pulli nati infelicibus ouis.

DE DESIDIA.

Desidia Aegistho causa adulterij fuit.

Ouid lib. 2 de Remed. amoris.

Queritur, Aegisthus quare sit factus adulter:

In promptu causa est, desidiosus erat.

Pugnabant alij tardis apud Ilion armis,

Quo tulerat uires Græcia tota suas.

Siue operam bellis uelit dare, nulla gerebat,

Siue foro, uacuum litibus Argos erat.

Quod potuit fecit: ne nil ageretur, amaui.

Sic uenit ille puer, sic puer ille manet.

Desidiam uitare qui cupit, amet.

Ouid. lib. 1. eleg. siue amo.

Qui non uult fieri desidiosus, amet.

Nam inertes amor odit, ut supra titulo De amore ostensum est prolixius.

DE DESPERATIONE.

Non est desperandum in aduersis.
Ouidius lib. 2. de Ponto:

*Confugit interdum templi uiolator ad aram,
Nec petere offensi numinis horret opem,
Seneca in Medea.*

*Qui nil potest sperare, desperet nihil
Desperatio audaces homines reddit.*

Ouid. 2. de Ponto.

*Qui rapitur fati, quid præter fata requirit?
Porrigit ad spinas, durâq; saxa manus
Accipitrem metuens pennis trepidantibus ales,
Audet in humanos fessa uenire sinus.
Nec se uicino dubitat committere tecto
Quæ fugit infestos territa cerua canes.*

Desperare salutem nonnunquam solatio est.

Ouid. 3. de Ponto.

*Proximus huic gradus est, bene desperare salutem,
Seq; semel uera scisse perisse fide.*

DE DETRACTORIBVS.

Detractores bonum quicq; corrum-
pere student possuntq;.

Terentius in Andriæ prologo.

*Id isti uituperant factum, atq; in eo disputant.
Contaminari non decere fabulas.*

Faci-

*Faciunt ne intelligendo, ut nihil intelligant.
Dehinc ut quiescant, porrò moneo: & desinant
Maledicere, malefacta ne noscant sua.*

Terentius in Phormione.

*Nihil est Antipho,
Quin male narrando possit de prauariet.
Tu id quod boni est excerpis, dicis quod mali est.*

Detractores fugiendi sunt summopere.

Horatius saty. 4. lib. 1.

*Absentem qui rodit amicum,
Qui non defendit alio culpante, solutos
Qui caprat risus hominum, famamq; dicacis?
Fingere qui non uisa potest, commissa tacere
Qui nequit, hic niger est, hunc tu Romane caueo.
Idem lib. 1. Epist. ad Lollium.*

*Vt penitus notum si tentet crimina serues,
Tuterisq; tuo fidentem præsidio, qui
Dente Theonino quum circumroditur. ecquid
Ad te post paulo uentura pericula sentis?
Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet
Et neglecta solent incendia sumere uires.*

Detractores muribus similes sunt, eo quod
alienum cibum, id est, famam, assi-
due rodunt, id est, deturpant.

Plautus in Captiuis.

Quasi mures semper edimus alienum cibum

ILLVSTRIVM POETARVM

Vbi res prolatae sunt: quum rus homines eunt,
Simul prolatae res sunt nostris dentibus,

Detraكتورum admonitio lepidissima.
ut a sua desistant detractioe.

Horatius Epodon lib. Oda. 6.

Cave, cave, nanq; in malos asperrimus
Parata tollo cornua:
Qualis Lycambe spretus infido gener,
Aut acer hostis Bubalo.
An si quis atro dente me petuerit,
Inultus ut flebo puer?

Vide item tit. de Alienis de Mevio, qui
Neuium teste Horatio lib. 1. saty. 3. carpserrat.

Martialis lib. 6. Epigram.

Audes praeterea, quos nullus nouerit, in me
Scribere uersiculos, miseris & perdere chartas.
At si quid nostrae tibi bilis inuulerit ardor,
Viuet, & haerebit, totoq; legetur in orbe.
Stigmata nec uasra delebit Cinnamus arte.
Sed miserere tui, rabido nec perditus ore
Fumantem nasum niui tentaueris urfi.
Sit placidus licet, & lambat digitosq; manusq;
Si dolor & bilis, si iusta coegerit ira,
Vrsus erit, uacua dentes in pelle fatiges,
Et tacitus queras, quam possis rodere carnem.

Terent.

FLORES. 99

Terentius in Eunucho.

Nullum est iam dictum, quod non dictum sit prius.
Quare aequum est uos cognoscere atq; ignoscere.

DE DEO.

Deus creator gubernatorq; omnium rerum.

Boetius Metro 5. lib. 1.

Ostelliferi conditur orbis,
Qui perpetuo nexus solio
Rapido caelum turbine uersas,
Legemq; pati sidera cogis:
Tu frondis tuae frigore brumae
Stringis lucem breuiore mora.
Tu cum feruida uenerit aestas,
Agiles noctis diuidis horas,
Tua uis uarium temperat annum:
Ut quas Borae spiritus aufert,
Reuehat mitis Zephyrus frondes.
Quaeq; arcturus semina uidit,
Sirus altas urat segetes.
Nihil antiqua lege solutum
Linquis propriae stationis opus:
Omnia certo sine gubernas.

Deum fecisse omnia ex quodam chaos quidam asse-
runt, sed falso, cum ueritas doceat omnia
ex nihilo esse producta.

N ii

ILLVSTRIVM POETARVM

Ouid. lib. 1. Metamor.

Ante mare & terras, & quo tegit omnia cœlum,
 Vnus erat toto nature uultus in orbe
 Quem dixere chaos, rudis indigestaq; moles,
 Nec quicquam nisi pondus iners, congestaq; eadem
 Non bene iunctarum discordia semina rerum. &c.
 Hanc Deus & melior litem natura diremit.
 Nam cœlo terras, & terris absceidit undas:
 Et liquidum spisso secreuit ab aère cœlum.
 Que postquam euoluit, cœcoq; exemit aceruo,
 Dissotiatâ locis concordî pace ligauit.

Reliqua suis locis patebunt.

Idem lib. 1. Fasto.

Me Chaos antiqui (nam sum res prisca) uocabant;
 Aspice quàm longi temporis acta canam.
 Lucidus hic aër, & que tria corpora restant,
 Ignis aqua & tellus, unus aceruus erant.
 Ut simul hæc rerum secessit lite suarum,
 Inq; nouas abijt massa soluta domos &c.

Vide item Claudianum de laude Stilico-
 nis 2. lib. titulo de Clementia.

Deum autem gubernare omnia, passim
 aurores tradunt.

Horatius Oda. 12. lib. 1.

Qui res hominum ac decrum
 Qui mare & terras, uarijsq; mundum.

Tem.

FLORES.

100.

Temperat horis.

Vergilius Ecloga 8.

Nec curare Deum credis mortalia quenquam?

Horatius Oda. 4. lib. 3.

Qui terram inertem, qui mare temperat
 Ventosum, & urbes, regnaq; tristia,
 Diuosq; mortalesq; turbas,
 Imperio regit unus æquo.

Titus Calphurnius Ecloga 4.

Deus ipse canatur,

Qui populos, urbesq; regit, pacemq; togatam.

Seneca in Hippolyto.

O magna parens natura Deum,
 Tuq; igniferi rector olympi,
 Qui sparsa cito sydera mundo,
 Cursusq; uagos rapis astrorum,
 Celeriq; polos cardine uersas,
 Cur tibi tanta est cura perennes
 Agitare uias ætheris altis?
 Ut nunc canæ frigora brumæ,
 Nudent syluas,
 Nunc arbutis redeant umbræ
 Nunc æstiuæ colla leonis
 Cererum magno seruore coquant,
 Vires suas temperat annus.

N. iij

Boëtius Metro 6. lib. 4.

Sedet intera conditor altus,
 Rerumq; regens flectit habenas,
 Rex & dominus, fons & origo,
 Lex & sapiens arbiter æqui,
 Et quæ motu concitat ire
 Sifit retrahens, ac uaga firmat.
 Nam nisi rectos rauocans itus,
 Flexos iterum cogat in orbes,
 Quæ nunc stabilis continet ordo,
 Dissep̄ta suo fonte futiscant.

Silius Italicus lib. 6. bel. pun.

Iustitia, rectiq; dator qui cuncta gubernas,

Statius lib. 5. Theba.

Cuncta hæc superum demissa suprema
 Mente fluunt.

Manilius lib. 1. Astrono.

Ac mihi tam præsens ratio non ulla uidetur,
 Quæ pateat mundum diuino numine uerti,
 Atq; ipsum esse deum, nec forte coisse magistra,
 Ut uoluit credi, qui primus moenia mundi
 Semunibus struxit minimis, inq; illa resoluit.
 Equis & maria, & terras, & sydera cœli,
 Aetheraq; immensos fabricantem finibus orbes,
 Soluentemq; alios, constare & cuncta reuerti

In sua

In sua principia, & rerum mutare figuras.
 Quis credat tantas operum sine numine moles
 Ex minimis, cœcoq; creatum fœdere mundum?
 Si fors ista dedit nobis, fors ipsa gubernet.
 At cur dispositis uicibus consurgere signa:
 Et uelut imperio præscriptos reddere cursus
 Cernimus, ac nullis properantibus ulla relinquis
 Cur eadem æstiuas exornant sydera noctes
 Semper, & hybernas eadem, certamq; figuram,
 Quisquis dies reddit mundo, certamq; relinquis
 Claudianus lib. 1. in Ruffinum.

Sæpe mihi dubiam traxit sententia mentem,
 Curarent superi terras, an nullus inesset
 Rector, & incerto fluerent mortalia casu:
 Nam cum dispositi quæsissem fœdera mundi,
 Præscriptosq; maris fines, anniq; meatus,
 Et lucis noctisq; uices, tunc omnia rebar
 Consilio firmata Dei, qui lege moueri
 Sydera, qui fruges diuerso tempore nasci,
 Qui uariam Phœben alieno iusserit igne
 Compleri, solemq; suo, porrexerit undis
 Littora, tellurem medio librauerit axe.

Deus immobilis cuncta mouet, seu moueri fact.

Seneca in Thyeste.

Res Deus nostras celeri citatas

Turbine uersat.

Boëtius Metro. 9. lib. 3.

O qui perpetua mundum ratione gubernas
Terrarum cœliq; sator, qui tempus ab æuo
Ire iubes stabilisq; manens das cuncta moueri.
Quem non externæ pepulerunt fingere caussæ
Materiæ fluitantis opus, uerum insita summi
Forma boni, liuore carens.

Plautus in Rudente.

Qui gentes omnes, mariaq; & terras mouet,
Eius sum ciuis ciuitate cœlitum & c.

Manilius lib. 1. Astronomic.

Deus est qui non mutatur in æuo.

Nunquam transuersas solem decurrere ad arctos
Nec mutare uias, & in ortum uertere cursus,
Auroramq; nouis nascentem ostendere terris,
Nec lunam certos excedere luminis orbis:
Sed seruare modum, quo crescat, quo uue recedat,
Nec cadere in terram pendentia sydera cœlo.

Deum mundi animam esse quidam asserunt sed falso.
quia nunc passibilis esset, nisi intelligant
quod Deus sit omnia. i. omnium causa.

Vergilius Eclog. 3.

Ab Ioue principium Musæ: Iouis omnia plena.
Ille colit terras, illi mea carmina curæ.

Idem lib. 4. Georgic.

Deum nanq; ire per omnes

Terrasq;

Terrasq; tractusq; maris, cœlumq; profundum:
Hinc pecudes, armenta, uiros, genus omne ferarum
Quemq; sibi tenues nascentem arcescere uitas.

Idem lib. 6. Aeneid.

Principio cœlum ac terras, camposq; linquentes,
Lucentemq; globum lune, Titaniaq; Astra
Spiritus intus alit, totamq; infusa per artus
Mens agitat molem, & magno se corpore miscet:
Inde hominum pecudumq; genus, uitaq; uolantum,
Et quæ marmoreo fert monstra sub æquore pontus.
Igneus est ollis uigor, & cœlestis origo.

Lucanus lib. 9. bel. ciuil.

Estq; Dei sedes nisi terra, & pontus, & ær
Est cœlum, & uirtus, superos quid querimus ultra?
Iupiter est quodcunq; uides, quodcunq; moueris.

Manilius lib. 1. Astrono.

Hoc opus immensi constructumq; corpore mundi
Membræq; naturæ diuersa condita forma
Aëris atq; ignis, terræ, pelagiq; iacentis
Vis animæ diuina regit, sacroq; meatu
Conspirat Deus, & tacita ratione gubernat.
Et multa in cunctas dispensat fœdera partes,
Altera & alterius uires faciatq; feratq;
Summaq; per uarias maneant cognata figuras.

Idem lib. 2. Astrono.

Nanq; canam tacita naturæ mente potentem

Infusumq;

Insuperumq; deum cœlo, terrisq;, fretoq;,
 Ingentemq; æquali moderantem scedere molem,
 Totumq; alterno consensu uiuere mundum,
 Et rationis agi motu, cum spiritus unus
 Per cunctas habitet parteis atq; irriget orbem:
 Omnia peruolitans, corpusq; animale figuret.
 Quod nisi cognatis membris contexta maneret
 Machina, & imposito pareret tota magistro,
 Ac tantum mundi regeret prudentia sensum,
 Non esset statio terris, non ambitus astris,
 Hæreretq; uagus mundus, standoq; rigeret,
 Nec sua dispositos seruarent sydera cursus.
 Noxq; alterna diem fugeret, rursumq; fugaret.
 Non imbres alerent terras, non æthera uenti.
 Nox pondus grauidas nubes, nec flumina pontum
 Nec pelagus fontis, nec staret summa per omneis
 Pars semper partes æquo digesta parente
 Ut neq; deficerent undæ, nec sydera nobis,
 Nec cœlum iusto maius uic minus uic uolaret.
 Motus alit, non mutat opus, sic omnia toto
 Dispensata manent mundo, dominumq; sequuntur.
 Hic igitur Deus & ratio, quæ cuncta gubernat
 Ducit ab æthereis terrena animalia signis.
 Quæ quanquam longo cogit submoia recessu,
 Sentiri tamen ut uitamq; ac fata ministrant
 Gentibus, ac proprios per singula corpora mores

Nec minus est quærenda fides, sic temperat arua
 Cœlum, sic uarias fruges redditq; rapitq;,
 Sic pontum mouet, & terris immittit & aufert.

Deus amore gubernat omnia.

Boëtius lib. 2. Metro. 8.

Quod mundus stabili fide
 Concordes uariat uices,
 Quod pugnantia semina
 Fœdus perpetuum tenent,
 Quod phœbus roseum diem
 Curru prouehit aureo,
 Ut quas duxerit hesperus
 Phœbe noctibus imperet.
 Ut fluctus audidum mare
 Certo sine coërceat,
 Ne terris liceat uagis
 Latos tendere terminos.
 Hanc rerum seriem ligat
 Terras ac pelagus regens,
 Et cœlo imperitans Amor.

Idem lib. 4. metro. 6.

Hic est cunctis communis amor.
 Repetuntq; boni sine teneri,
 Qui non aliter durare queant
 Nisi conuerso rursum amore

Refluant

Refluant caussæ, quæ dedit esse.

Claudianus de 4. Honorij consulatu

Nonne uides operum qui se pulcherrimus ipse
Mundus amore ligat, nec ui connexa per animum
Conspirant elementa sibi? qui limite Phœbus
Contentus medio, contentus littore pontus:
Et qui perpetuo terras ambitq; uehitq;
Nec premat incumbens oneri, nec cesserit, ær:

Deus animantibus omnibus gignitiuam uirtutem tra-
didit ob speciei conseruationem.

Seneca in Hippolyto.

Prouidit ille maximus mundi parens,
Cum tam rapaces cerneret futi minas,
Vt damna semper sobole repararet noua:

Olympius Nemesianus eclog. 4.

Cerua marem sequitur, taurum formosa iuuenca,
Et uenirem censere lupæ, sensere leonæ,
Et genus æreum uolucres, et squamea turba,
Et montes syluæq; suos habet arbor amores.

Deus audit omnia quæ homines fantur, ui-
derq; moraliter, ut Ouid.
lib. iiii. de Ponto.

Et tamen hæc tangent aliquando Cæsaris aures:
Nil illum, toto quod fit in orbe, latet.
Tu certe scis hæc superis ascite, uidesq;
Cæsar, et est oculis subdita terra tuis.

Et

Et uerè ut Plautus in Capt.

Est profecto Deus qui quæ nos gerimus auditq; et uidet!

Deus solus nouit omnia, præsentia, præterita & futura.
Ergo Iupiter, Diana, Cæsar &c. non sunt
Dij, quia non nouerunt omnia.

Ouid. lib. 1. de Tristib.

Si tamen acta deos nunquam mortalia fallunt,
A culpa facinus scitis abesse mea.
Iuuenalis satyr. 10.

At illis

Notum, qui pueri, qualisq; futura sit uxor.
Lucanus lib. 6. bel. ciuil:

Nequeunt animam sibi reddere fata
Consumpto iam iure semel.

Ouid. lib. 1. de Ponto.

Nescit enim Cæsar (quamuis Deus omnia norit)
Ultimus hic qua sit conditione locus.

Deus uidet cuncta.

Ouid. lib. 13. metamor.

Aspiciunt oculis superi mortalia iustis.
Boëtius metro. 2. lib. 5.

Haud sic magni conditor orbis.

Huic ex alto cuncta tuenti

Nulla terræ mole resistunt.

Non nox atris nubibus obstat:

Quæ sint, quæ fuerint, ueniantq;

Vno

Vno mentis cernis in ictu.

Quem quia respicit omnia solus,

Verum possis dicere solem.

Statius lib. 5. sylvarum.

Vidit, qui cuncta suorum

Nouit, & inspectis ambit latus omne ministris:

Nec mirum, uidet ille ortus obitusq;, quid Arctos,

Quid boreas hybernus agat, ferriq;, togæq;

Consilia, atq; ipsam mentem probat.

Deus causas omnium cognoscit tantum.

Vergilius in Aetna.

Solis scire modum, & quanto minor orbita luna est,

Cur illi breuior, cur isti peruolet orbis

Scire uires etiam signorum, & tradita iura,

Nubila cur caelo terræ denunciet imbres,

Quo rubeat phœbe, quo frater palleat igni,

Tempora cur uariant anni, primaq; iuuenta,

Ver æstate præit, cur astas ipsa senescit,

Autumnoq; obrepit hyems, & in orbe cucurrit,

Axem scire helices, & tristem nosse cometem,

Lucifer unde micet, quaq; hesperus, unde bootes,

Saturni cur stella tenax, cur martia pugnax,

Quo rapiant nautæ, quo sydere lintea tendant:

Scire uias maris, & cœli prædicere cursus,

Quò uolet orion, quò sæuus incubet index,

Et

Et quæcunq; iacent toto miracula mundo,
Non digesta pati, nec aceruo condita rerum,
Sed manifesta, notis certa disponere sede.
Singula, diuini est animi, ac iucunda uoluptas.

Deus uolita peragit omnia.

Ouid. lib. 8. Metam.

Immensa est, finemq; potentia cœli

Non habet: & quicquid superi uoluere peractum est:

Deus uitam uiuentium dat aufertq;.

Horatius lib. 1. Epist. ad Lollium.

Sed satis est orare Iouem, qui donat & aufert:

Det uitam, det opes, æquum mi animum ipse parabo:

Deus potest omnia.

Ouid. lib. 4. Metamor.

Pars omnia ueros

Posse deos memorant.

Idem lib. 8. Metamor.

Immensa est, finemq; potentia cœli

Non habet.

Ouid. lib. 1. de arte amandi.

Facile est omnia posse deo.

Deus pater est omnium.

Boëtius metro 6. lib. 3.

Omne hominum genus in terris

Simili surgit abortu.

Vnus enim rerum pater est,

ILLVSTRIVM POETARVM

Vnus qui cuncta ministrat.
Ille deãit Phœbo radios.
Dedit & cernua lune.
Ille homines etiam in terris
Dedit & sydera cœlo.

Lucretius lib. 2. de nat. rerum.

Deniq; cœlesti fumus omnes semine oriundi,
Omnibus ille idem pater est.

Deus perfectissimus est, perfectiq; cum
etis mundi partes absoluit.

Boëtius metro 9. lib. 3.

Perfectusq; iubet perfectum absoluerè partes.

Deus pulcherrimus est.

Ibidem.

Tu cuncta superno

Ducis ab exemplo. pulchrum pulcherrimus ipse
Mundum mente gerens, similiq; imagine formans.

Deus prudentissimus est. nam terras
ab aquis prudenter se iunxit.

Horat. Oda. 3. lib. 1.

Nequicquam Deus abscedit
Prudens Oceano dissociabili
Terras. si tamen impie
Non tangen ta rates transiliunt uada.

Deus tempora quæq; proprijs officijs aptat.

Boëtius metro. 6 lib. 1.

Signat

FLORES

Signat tempora proprijs
Aptans officijs Deus.
Nec quas ipse coercuit
Miseri patitur uices.

Deus principio caret, moraliter.

Lucanus lib. 3. bel. ciuil.

Si numina nasci

Credimus? Haud quenquam fas est cœpisse deorum.

Deo nihil maius est.

Horat. lib. 1. Oda. 12.

Unde nil maius generatur ipso,
Nec uiget quicquam simile, aut secundum.

Deo subijciuntur omnia.

Ouid. lib. 4. de Tristibus.

Nil ita sublime est, supraq; pericula tendit,
Non sit ut inferius, suppositumq; Deo.

Dei uoluntate omnia fiunt, quæ semo
ta, nihil fieri, seu esse potest.

Lucanus lib. 9. bel. ciuil.

Hæremus cuncti superis, temploq; tacente
Nil agimus nisi sponte Dei.

Plautus in Amphitryone.

Ita quoq; comparatum est in ætate hominum,
Ita dijs placitū, uoluptati ut mœror comes cōsequatur.

Dei uoluntas, seu dispositio im-
mutabilis est.

Statius lib. 1. Achilleidos.

Nepete Dardaniam frustra Theti mergere classem
Fata uetant, ratus ordo Deum, miscere cruentas
Europæq; Asiaq; manus, consultaq; bella
Iupiter, & tristes edixit cædibus annos.

Deo resistere fas possibileq; homini non est.

Claudianus lib. 1. in Ruffinum.

Signa quidem ô socia diuos attollere contra
Nec fas est, nec posse reor.

Deus manum si subtraheret suam, id est, amor-
reæ, a rerum gubernatione, omnia
in nihilum cederent.

Boëtius metro s. lib. 8.

Hic si frena remiserit
Quicquid nunc amat inuicem
Bellum continuo gerit.
Et quam nunc socia fide
Pulchris montibus incitant
Certant soluere machinam.

Deus inuisibilis est. s. corporali uisione.

Lucretius lib. 5. de nat. rerum.

Tenuis enim natura deum, longeq; remota
Sensibus a nostris, animi uix mente uidetur.

Deus cognoscibilis est per effectus tantum.

Lucanus lib. 3. bel. ciuil.

Ignar-

Ignarum mortale genus per fulmina tantum
Sciret adhuc cælo solum regnare tonantem.

Deus requies, uektor, dux, uia, principium,
finis ue ultimus est omnium.

Boëtius metro 9. lib. 3.

Tu requies tranquilla pijs, te cernere finis,
Principium, uektor, dux, semita, terminus idem.

Deus diligit nos magis, quam ipsi nos.
Iuuenalis satyra 10.

Nam pro iucundis aptissima quæq; dabunt dij.
Charior est illis homo quam sibi.

Deus honorandus est super omnia,
& animo & lingua.

Virgilius lib. 1. Georg.

In primis uenerare deos, atq; annua magnæ
Sacra refer Cereri.

Ouid. lib. 15. Metamor.

Cognouit numina castus
Eunctus uitta crines albente sacerdos.
En deus est, deus est, animis linguisq; fauete
Quisquis adest, dixit.

Idem lib. 1. de art. aman.

Expedit esse deos, & ut expedit, esse putemus,
Dentur in antiquos thura, merumq; focos.

Deo parent omnia & ab illius natura
dependent, moraliter.

Petronius arbiter in frag.

Quicquid in orbe uides paret mihi, florida tellus
 Cum uolo spissatis arefcit languida succis.
 Cum uolo fundit aquas scopulis. atq; horrida saxa
 Niliades iaculantur aquas. Mihi pontus inertes.
 Submittit fluctus, zephyriq; recentia ponunt
 Ante meos sua flabra pedes. Mihi flumina parent,
 Hyrcanaeq; tigres: iusti & seruire dracones.

Cui Deus beneuult, illi ne bina quidem
 uenena nocere possunt.

Ausonius in Epigram.

Toxica zelotypo dedit uxor mœcha marito,
 Nec fatis ad mortem credidit esse datum.
 Miscuit argenti letalia pondera uiui,
 Cogeret ut scelus in uis geminata necem.
 Quàm pia cura Deum prodest crudelior uxor,
 Et cum fata uolunt, bina uenena iuuant.

Deus mentes & pectora hominum gau-
 der inhabitare non metallo &c.

Statius lib. 12. Theba.

Nulla autem effigies, nulli commissa metallo
 Forma Dei, mentes habitare & pectora gaudet.

Deus scit quæ nobis potissimum conueniant,
 ideoq; dei uoluntas ubiq; petenda est.

Iuuenalis Satyra. 10.

Nil ergo optabunt homines? Si consilium uis,

Permit-

Permittet ipsis expendere numinibus, quid
 Conueniat nobis, rebusq; sit uti'e nostris.
 Nam pro iocundis aptissima quæq; dabunt dii.
 Charior est illis homo, quam sibi. Nos animorum
 Impulsu, & cæca, magnaq; cupidine ducti
 Coniugium petimus, partumq; uxoris. At illis
 Netum qui pueri, quælisq; futura sit uxor.

Deus maiora dona, quam exigimus sepe
 præstat moraliter.

Quid lib. 2. de Trifibus.

Non precor ut redeam, quam uis maiora petitis
 Credibile est magnos sepe dedisse deos.

Deus bonorum omnium remunerator est.

Quid lib. 2. Fasto.

Dij pia facta uident. Astris Delphina recepit
 Iupiter & stellas iussit habere nouem.

Plautus in Capt.

Est profecto deus, qui, quæ nos gerimus auditq;, & uidet
 Bene merenti bene profuerit, male merenti par erit.

Deus misericors est summo opere, moraliter.

Quid lib. 3. de Ponto.

Crede mihi miseris, cælestia numina parcunt.
 Nec semper læsos, & sine fine premunt.

Idem lib. 3. de Trifibus.

Si quoties peccant homines sua fulmina mittat
 Iupiter, exiguo tempore inermis erit.

Nunc ubi detonuit, strepituq; exterruit orbem,
Purum discussis aëra reddit aquis.
Iure igitur rectorq; deum, genitorq; uocatur:
Iure capax mundus nil Ioue manus habet.

Deus orantes exaudit.
Ouid. lib. 1. de Arte amandi.

Flectitur iratus uocerogante deus.
Idem lib. 2. de Tristibus.

Sed solet interdum fieri placabile numen,
Nube solet pulsa candidus ire dies.

Martialis s. lib. Epigram.

Et dominum mundi flectere uota solent.

Deus orantes in eorum detrimentum, exaudit
sæpius, ut moraliter de Midæ re-
gis historia explicari potest.

Ouid. lib. 11. Metamor.

Huic deus optanti gratum, sed inutile fecit
Muneris arbitrium, gaudens altore recepto:
Ille malè usurus donis, ait: Effice quicquid
Corpore contigero filium uertatur in aurum.
Annuit optatis, nocituraq; munera soluit
Liber, & indoluit quod non meliora petisset, &c.

Reliqua pete ex tit. de Cupiditate.

Deus nunc haud sincere colitur,
Stattius lib. 5. Thebaid.

Niger omnibus aris

Ignis,

Ignis, & in nullis spirat Deus integer extis.

Deus cor hominum mutare potest.

Vergil. lib. 1. Aeneid.

Ponuntq; ferocia Pœni

Corda, uolente Deo.

Deus superbis reficit, atq; eos humiliat.

Horatius Oda. 24. lib. 1.

Valet ima summis

Mutare, & insignem attenuat Deus,
Obscura promens.

Seneca in Hercule furen.

Dominare tumidus, spiritus altos gere.
Sequitur superbos uictor à tergo Deus.

Deum offendens, s. peccando, impune non erit.

Lucanus lib. 3. bel. ciuil.

Quis enim lefos impune putaret
Esse Deos? seruat multos fortuna nocentes,
Et tantum miseris irasci numina possunt,

Ouid. lib. 1. de arte amandi.

Nec secura quies illos, similisq; sopori
Detinet, innocui uiuite, numen adest.
Reddite depositum, pietas sua sædera seruet,
Fraus absit, uacuas cædis habete manus.

Deus tyrannos alacriter punit.

Persius satyra. 3.

ILLVSTRIVM POETARVM

Magne pater Diuūm seuos punire tyrannos
 Haud alia ratione uelis, cum dira libido
 Mouerit ingenium feruenti tincta ueneno,
 Virtutem uideant intabescantq; relicta.
 An ne magis Siculi gemuerunt era iuuenit?
 Et magis auratis pendens laquearibus ensis
 Purpureus subter ceruices terruit?

Deus malorum accerrimus punitore est.

Ouid. lib. 1. Metamor.

Occidit una domus, sed non domus una perire
 Digna fuit: qua terra patet, seua regnat Erinnyis.
 In facinus iurasse putes, dent ocyus omnes
 Quas meruere pati (sic stat sententia) pœnas.

Horat. Oda. 3. lib. 3.

Scimus ut impios

Titanas immanemq; turbam
 Fulmine sustulerit caduco.

Dei ira malum omne secum trahit, moraliter, nec ei
 quicquam resistere potest.

Ouid. lib. 3. de Tristib.

Omne trahit secum Cæsaris ira malum.

Ibidem lib. 4.

Nil adeo ualidum est (adamus licet alliget illud)

Vt maneat rapido firmius igne Iouis.

Dei ira quos premit, miseros facit.

Seneca in Hercule Oeteo.

Cœlestis

FLORES.

110

Cœlestis ira quos premit miseros facit,
 Humana nullos.

Deus timendus est, & ad hoc exhortatio uulgi.

Vergil. lib. 1. Aeneid.

Si genus humanum & mortalia temnitis arma,
 At sperate deos memores sandi atq; nefandi.

Plautus in Pseudulo.

Deos maxime æquum est metuere.

Deus iudex iustissimus rerum omnium est.

Plautus in Rudente.

Quotidie ille scit, quis hic quærat malum.
 Qui hic litem adipisci postulat periurio.
 Mali res falsas qui impetrant apud iudicem.
 Iterum ille eam rem iudicatam iudicat.
 Maiore multa mulctat, qui litem adferunt.
 Bonos in alijs tabulis exscriptos habet.

Deus peccantibus quandoq; obstat.

Statius lib. 3. Thebaid.

Deus ecce furentibus obstat.

Deo opera hominum bona malæ sine
 nihil conferunt.

Lucanus lib. 3. bel. ciuil.

Si cœlicolis furor arma dedisset,
 Aut si terrigenæ tentarent astra gigantes,
 Non tamen auderet pietas humana uel armis,
 Vel uotis prodesse Ioui; fortisq; deorum.

Ignarum

ILLVSTRIVM POETARVM

Ignarum mortale genus.

Dei gloria augeri non potest, moraliter.

Ouid. lib. 2. de Tristib.

*Non tua carminibus maior fit gloria, nec quo
Ut maior fiat, crescere possit, habet.*

Dei ignorare bona scelerum omnium causa est.

Silius Italicus lib. 4. bel. pu.

*Heu primæ scelerum causæ mortalibus ægris
Naturam nescire Deum.*

Dei dona sunt quæ homines possident.

Martial. lib. 11. Epigram.

*Omnia cum tibi sint dono concessa Deorum,
Si quod habes, non uis, ergo quid accipies?*

Deo gratiæ ob bona innumera nobis concessa assidue
referendæ sunt, aliorum exemplo.

Sic Tityrus apud Vergilium Eclog. 1.

O Melibœæ, Deus nobis hæc otia fecit.

*Namq; erit ille mihi semper Deus, illius aram
Sepe tener nostris ab ouilibus imbuet agnus.
Ille meas errare boues, ut cernis, & ipsum
Ludere, quæ uellem calamo permisit agresti.*

Item & Demipho apud Terent. in Phor.

*Dijis magnas merito gratias habeo, atq; ago,
Quando enenere hæc frater nobis prosperè.*

DEUS

FLORES.

Deus terrena paruifacientibus, amore sui,
s. innumera largitur bona.

Horatius Oda. 16. lib. 3.

*Quanto quisq; sibi plura negauerit
Adijs plura feret.*

Deo uacans segnis uocandus non est.

Paulinus.

*Huic uacantem, uel studentem, deditum
In hoc reponentem omnia
Ne quæso segnem, ne uè peruersum putes,
Ne crimineris impium.*

Dei spiritus in Poëris esse dicitur. Quia
quicquid boni dicunt a Deo est.

Ouidius lib. 6. Fastorum.

*Est Deus in nobis, agitante calescimus illo.
Impetus hic sacra semina mentis habet.*

Idem lib. 3. de arte amandi.

*Est Deus in nobis, sunt & commercia cæli,
Sedibus æthereis spiritus ille uenit.*

Dei charitatem seu lucem quisquis notare poterit,
solis radios lucidos esse negabit.

Boëtius metro. 10. lib. 3.

*Hanc quisquis poterit notare lucem,
Candidos Phœbi radios negabit.*

Deum uidens faelix est.

Ouidius lib. 2. de Ponto.

Fælices

ILLVSTRIVM POETARVM.

*Fœlices illi, qui non simulachra, sed ipsos,
Quiq; deum coram copora uera uident.*

Dei uisio est ultimatus hominum finis.

Boëtius metro. 9. lib. 3.

*Tu requies tranquilla pijs, te cernere finis,
P rincipium, uector, dux, semita, terminus idem.*

Idem metro. 12. lib. 3.

*Fœlix qui potuit boni
Fontem uifere lucidum.*

Dij gentium nihil numinis habent,
quia uicti dicuntur.

Vergil. lib. 1. Aeneid.

*Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat equor,
Ilium in Italiam portans, uictosq; penates.*

Martial. lib. 8. Epigram.

*Qui fingit sacros auro uel marmore uultus,
Non facit ille deos, qui rogat ille facit.*

Dijs eguandus est, qui cum fortuna, id est,
aduersitate moritur.

Seneca in Hercule Oetoe.

*Pars ille est superis, cui pariter dies
Et fortuna fuit.*

Deos nocere ac inuidere mortalibus non decet.

Claudianus de r. pt. Proserp. . 6. 3.

Nec enim liuescere fas est,

Vel nocuisse deos.

DE

FLORES.

119

DE DIE.

Nullus est dies in ore uacans in hac uita.
Seneca in Troade.

Nulla dies

*Mœre caret, sed noua sietus
Causa ministrat.*

Hoc adeo uerum esse Dionysius tyrannus exem-
plo notabili comprobauit, cum cuidam, qui illum
fœlicem adferebat, ensẽ alligatum setæ equinae
capiti superimponeret.

Horatius Oda. 1. lib. 1.

*Districtus ensis, cui super impia
Ceruice pendet, non Sicula dapes
Dulcem elaborabunt saporem.
Non aurum citharæq; cantus
Somnum reducens.*

Dies læticæ post ærumnas quandoq; aduenit
Tibullus eleg. 5. lib. 3.

Venit post multos una serena dies.

Ouid. lib. 2. de Tristib.

*Sed solet interdum fieri placabile numen.
Nube solet pulsa candidus ire dies.*

Dies sereni plures quàm nebulosi.

Ouid. 5. de Trist.

*Si numeres anno soles, & nubila toto,
Inuenies nitidum sæpius esse diem.*

Dies

ILLVSTRIVM POETARVM

Dies perfido nocendi aditum præstat.

Seneca in Oedipo.

Aditum nocendi perfido præstat dies.

Dei indagatio lepidissima.

Vergil. lib. 11. Aeneid.

**Aurora interea miseris mortalibus almam
Extulerat lucem, referens opera atq; labores.**

DE DISCIPVLIS.

Discipulorum officium.

Ausonius in protreptico ad nepot:

Disce libens, tetrici nec præceptoris habenas
Detestare nepos, nunquam horrida forma magistri:
Ille licet tristis senio, nec uoce serenus
Aspera contractæ minitetur iurgia frontis
Nunquam inanis erit, placet assuetudine uultus,
Qui semel imbuerit, rugas nutricis amabit,
Qui refugit matrem. Pappos, auiasq; trementes
Anteferunt patribus feri noua cura nepotes.
Sic neq; Peliden terrebat Achillea Chiron
Thessalico permixtus equo, nec Pinnifer Atlas
Amphitryoniaden puerum, sed blandus uterq;
Mitibus alloquijs teneros mulcebat alumnos.
Tu quoq; ne metuas quamuis schola uerbere multo
Incepit & truculenta senex gerat ora magister.

Degene-

FLORES.

112

Degeneres animos timor arguit, at tibi consta
Intrepidus, nec te clamor, plageq; sonantes,
Nec matutinis agitet formido sub horis,
Quod sceptrum uibrat ferulæ, quod multa supellex
Virgea, quod mollis scuticam prætexit aluta,
Quod feruent trepido sub sellia uestra tumultu.
Pompa loci, & uani fugiatur scæna timoris.
Quid, lib. 1. Artis.

Phyllirides puerum citharæ præfcit Achillem,
Atq; animos molli contudit arte feros:
Qui toties socios, totius exterruit hostes
Creditor annosum pertimuisse senem.
Quis Hector sensurus erat poscente magistro,
Verberibus iussas præbuit ille manus,

DE DISCORDIA.

Discordix descriptio.

Petronius Arbiter Satyricus.

Intremuere tubæ, ac scisso Discordia crine
Extulit ad superos Stygium caput huius in ore
Concreterus sanguis, contusaq; lumina stebant.
Stabant irati scabra rubigine dentes,
Tabo lingua fluens, obfessa draconibus ora.
Atq; inter toto laceratam pectore uestem
Sanguineam tremula quatiebat lampada dextra.

Discordia res maxime dilabuntur.

P

ILLVSTRIVM POETARVM

Vergilius in Bucol. 1. Ecloga.
 Impius hæc tam culta non alia miles habebit?
 Barbarus has segetes? en quo discordia cives
 Perduxit miseros: en queis conseruimus agros?

Discordia cœlos intravit, & superos
 ad bella coegit.

Silius Italicus 9. lib.
 Discordia demens
 Intravit cœlos, superosq; ad bella coëgit.
 Discordia demens dicitur, eo quod dementet homines,

Discordia gaudet ima summis permiscere,
 Silius Italicus 13. bel. pu. sec.

Et discordia gaudens
 Permiscere fretum cœlo.

DE DISSIMVLATIONE.

Dissimulatores intinatio reprehensione
 dignissima.

Martialis lib. 4. Epigram.
 Decipies alios uerbis uultuq; benigno.
 Nam mihi tam notus dissimulatores eris:

Dissimulata uerba sæpe profectu carent,
 Ouid. lib. 3. de Ponto.

Cum toties eadem dicam uix audior ulli,
 Verbaq; profectu dissimulata carent.
 Dissimulare afflictio non est facile.

Tibullus

FLORES.

Tibullus Elegia 7. lib. 3:
 Hei mihi difficile est imitari gaudia falsa.
 Difficile est tristi fingere mente iocum.
 Nec bene mendaci risus componitur ore.
 Nec bene sollicitis ebria uerba sonant.

Cornelius Gallus.

Certe difficile est abscondere pectoris æstus
 Panditur & clauso sæpius ore furor.

Dissimulasse uile multis fuit.

Ouid. lib. 2. Fastorum.

Brutus erat stulti sapiens imitator, ut esset
 Tutus ab insidijs dire Superbe tuis.

Idem lib. 2. de arte Amandi.

Vtile quæ multis dissimulasse fuit.

DE DIVITIIS.

Diuitiarum uis ac potestas.

Petronius Arbiter in Satyr.

Quisquis habet nummos securæ nauiget auræ
 Fortunamq; suo temperet arbitrio.

Vxorem ducat Danaën, ipsumq; licebit
 Achrisum credere quod Danaën.

Carmina componat, declamet, concrepet, omneis
 Et peragat causas, sitq; Catone prior

Iurisconsultus paret, non paret habento,
 Atq; esto quicquid Seruius & Labeo.

P ij

ILLVSTRIVM POETARVM

*Multa loquor, quiduis nummis presentibus opta,
Et ueniet. Clausum possidet arca Iouem.*

*Diuitiæ animi corporis uicæ ægritudines
non laxuant.*

Horatius lib. 1. Epistol. ad Lollium:

*Non domus & fundus, non aris acerbis & auri
Ægroto domino deduxit corpore febres,
Non animo curas. Valeat possessor oportet
Si comportatis rebus bene cogiet uti.*

*Diuitiæ non sunt appetendæ affectu,
scilicet, maximo quia congestæ assidue
hominem cruciant.*

Iuuenalis satyra 10.

*Sed plures nimia congesta pecunia cura
Strangulat, & cuncta exuperans patrimonia census.*

*Diuitiæ mentis aciem haud illustrant,
Sed potius in ueri boni ignorantia cæcos
inuoluunt possidentium animos.*

Boëtius metro 2. lib. 1.

*Heu quam præcipiti mersa profundo
Mens hebet, & propria luce relicta
Tendit in externas ire tenebras?
Terrenis quoties flatibus acta
Crescit in immensum noxia cura.
Hic quondam cælio liber aperto,
Suetus in æthereos ire meatus,*

Cerne

FLORES.

*Cernebat rosei lumina solis,
Visebat gelidæ sydera lune,
Et quæcunq; uagos stella recursum
Exercet uarios flexa per orbes,
Compressam numeris uictor habebat.*

Idem metro. 10. lib. 3.

*Non quicquid tagus aurcis arenis
Donat, aut Hermus rutilante ripa,
Aut Indus calido propinquus orbi,
Candidis miscens uirides lapillos,
Illustrant aciem; magisq; cæcos
In suas condunt animos tenebras.*

Diuitiæ ignobilem nobilitate haud ualent.

Horat. lib. Epodon. in Menam.

*Licet superbus ambules pecunia,
Fortuna non mutat genus.*

*Diuitiæ à morte reuocare uel libera-
re neminem possunt.*

Valerius Flaccus lib. 6. Argonaut.

Nulla cælum reparabile gaza.

Horatius Oda. 3. lib. 2.

*Cedes coemptis saltibus & domo
Villaq; flauus quam Tybridis lauat,
Cedes: & extractis in altum
Diuitijs potietur hæres.
Diues ne prisco natus ab Inacho*

Nil interest, an pauper & infima
De gente, sub diuo moreris
Victima nil miserantis orci.

Idem Oda. 1. lib. 3.

Est ut uir uiro latius ordinet
Arbusta fulcis, hic generosior
Descendat in campum petitor.
Moribus hic meliorq; fama
Contendat, illi turba clientum
Sit maior, æqua lege necessitas
Sortitur insignes & imos.

Omne capax mouet urna nomen.

Hora. lib. 2. Epist. ad Florum.

Quid uici profunt, aut horreat: quid uic Calabris
Saltibus adiecti Lucani, si metit orcus
Grandia cum paruis non exorabilis auro?

Seneca in Octauia.

Licet extruat marmoribus atq; auro tegat
Superbus aulam, limen armatæ ducis
Seruent cohortes: & licet mittat immensas opes
Exhaustus orbis, supplices dextram petant
Parthi cruentam regna diuitias ferant:
Veniet dies, tempusq; quod reddet suis
Animam nocentem sceleribus, iugulum hostibus
Desertus & districtus, & cunctis egens.

Martialis lib. 4. Epigram.

Diuitior Crispo, Traſea: onstantior, ipſo
Lautior, & nitidoſis meliore licet.
Nil adijcit penſo Lachæſis, fuſoq; ſororum
Explicat, & ſemper de tribus una negat:

Statius lib. 5. Syluar.

Quid probitas, aut caſta fides? quid numina profunt
Culta Deum: furæ miſeram circum undiq; lethi
Vallauere plagæ, tenuantur dura ſororum
Licia, & exacti ſuperſt pars ultima ſili.
Nil famuli cætus, nil ars operoſa mendantum
Auxiliata malis.

Auſonius in Epigram.

Effigiem rex Cræſe tuam ditiffime regum
Vidit apud manes Diogenes Cynicus.
Conſtitit, utq; procul ſolito maiore cachinno
Concuſſus dixit, quid tibi diuitiæ
Nunc profunt regum rex ô ditiffime, cum ſis
Sicut ego ſolus, me quoq; pauperior?
Nam quæcumq; habui mecum ſero, cum nihil ipſe
Ex tantis tecum Cræſe ſeras opibus.

Diuitiæ ut in morte homines haud ſequuntur, ita nec auro ſepultos inccelum perducunt.

Ouidius 5. Trist.

Non ego diuitias dando tibi plura dedissem,
Diuitis admanes nil feret umbra suos

Horatius Oda. 14. lib. 2.

Languida tellus, & domus, & placens
Vxor, neq; horum, quas colis, arborum
Te præter inuisas cupressos
Vlla breuem dominum sequetur.

Idem lib. 2. Epist. ad Iul. Florum:

Sepe uocat usq; suam, qua populus a:cita certis
Linitibus uicina refugit iurgia, tanquam
Si propriam cuiquam, puncto quod mobilis horæ,
Nunc prece, nunc precio, nunc ui, nunc sorte suprema
Permutet dominos & cedat in altera iura.
Sic quia perpetuus nulli datur usus, & hæres
Heredem alterius, uelut unda superuenit undam.

Silius Italicus lib. 5. bel. pun.

Ditissimus agri

Occumbis generose Volunx, nec clausa repostis
Pondera thesauris patrio, nec regia quondam
Præfulgens ebore & possessa mapalia soli
Prosuerint. Quid rapt a iuuant: quid gentibus auri
Nunquam extincta sitis? modo quem fortuna fouendo
Congestis opibus, donisq; referfit opimis,
Nudum tartarea portabit nauita cymbæ

Propertius lib. 3. eleg. ad amicam iratam.

Nunc

Nunc maris in tantum uentis iactamur, & hostem
Querimus, atq; armis nectimus arma noua.
Haud ullas portabis opes Acherontis ad undas.
Nudus ad infernæ stulte uehererates:
Victor cum uictis pariter miscbitur umbris.
Consule cum Mario capte Iugurtha sedes.
Lydius Dulichio non distat Cræsus ab Iro,
Optima mors parca, quæ uenit apta die.

Lucanus lib. 9. bel. ciuil.

Non illuc auro positi, nec thure sepulti
Perueniunt.

Diuitiæ male acquisite diurnæ esse non possunt, &
ur ita sint præcatio notatu digna.

Ouid. lib. 3. eleg.

O si neglecti quisquam est deus ultor amantis,
Iam male quæsitæ puluere uertat opes.

Diuitiæ malorum innumerum sæpe causa sunt.

Tibullus Elegia 9. lib. 1.

Sæpe solent auro multa subesse mala.

Diuitiæ maximæ sunt, æquo animo parce uiuere.

Lucretius lib. 5. de nat. rerum.

Quod si quis uera uitam ratione gubernat,
Diuitiæ grandes homini sunt, uiuere parce
Æquo animo neq; enim est usquam penuria parui.

ILLVSTRIVM POETARVM

Diuitiæ homini nihil profunt, nisi eis uratur.

Cornelius Gallus.

Quid mihi diuitiæ, quarum si demeris usum,
 Quamuis largus opum, semper egenus ero?
 Immo etiam pœna est, partis incumbere rebus
 Quas cum possideas, est uiolare nefas.
 Non aliter sitiens uicinas Tantalus undas
 Captat, & appositis abstinet ora cibus.

Diuitiarum accumulatores seipfos fraudant, suo malo,
 quas alij cum gaudio profundunt.

Plautus in Aulul.

Heu me miserum, miserum, perij male perditus, pessime
 ornatus eo.

Tantum gemitu & male molestiæ, hic dies mihi obtulit
 famem & pauperiem.

Perditissimus ego sum omnium in terra.

Nam quid mihi opus uita' si, qui tantum auri
 Perdidit, quod custodiui sedulo? ego met me fraudauit
 Animumq; meum, geniumq; meum, nunc eo alij letifis
 cantur meo malo & damno: pati nequeo.

Diuitiarum custodia maxima est, quæ misera esse
 dicitur, quia miserum seipsum
 hominem reddit.

Iuuenalis satyr. 14.

Tantis parta malis cura maiore metuq;
 Seruantur: misera est magni custodia census,

Diui-

FLORES: 118

Diuitijs parent omnia.
 Horatius satyr. 3. lib. 2.

Omnis enim res

Virtus, fama, decus, diuina, humanaq; pulchris
 Diuitijs parent, quas qui construxerit, ille
 Clarus erit, fortis, iustus, sapiens, etiam rex,
 Et quicquid uolet, hoc ueluti uirtute paratum
 Sperauit magnæ laudi fore.

Lucret. lib. 5. de nat. rerum.

Posterius res inuenta' si, aurumq; repertum.
 Quod facile & ualidis, & pulchris dempsit honorem.
 Diuitioris enim sectam plerumq; sequuntur
 Quamlibet & fortes, & pulchro corpore creti.

Quid. lib. 3. eleg. de auri potentia.

Iupiter admonitus nihil esse potentius auro,
 Corruptæ precium uirginis ipse fuit.
 Dum merces aberat durus pater, ipsa seuera,
 Aerati postis, ferrea turris erat:
 Sed postquam sapiens in munera uenit adulter,
 Præbuit ipsa sinus, & dare iussa, dedit.

Vt diuitijs largiantur pauperibus exhor-
 ratio obseruatione digna.

Horatius satyr. 2. lib. 2.

Ego uectigalia magna
 Diuitiasq; habeo, tribus amplas regibus, ergo
 Quod superat, non est melius quo insumere possis?

Cui

ILLVSTRIVM POETARVM.

Cur eget indignus quisquam te diuite? quare
Templaruunt antiqua deum? cur improbe charæ
Non aliquid patriæ tanto emetiris aceruo?
Vn inimirum tibi rectæ semper erunt res?

Et infra.

Nam pro priæ telluris herum natura, neq; illum,
Nec me, nec quenquam statuit.

Quatenus utendum diuitijs.

Ausonius in Epigram.

Re fruerè, ut natus mortalìs, dilige sed rem,
Tanquam immortalis, fors est in utroq; uerenda.

Diuitiæ bona quæq; temporalia recte
utenti bona sunt, & e contra.

Terentius in Heauton.

Quid reliqui est quin habeat, quæ quidem esse in homi-
ne dicuntur bona, parentes,

Patriam incolumem, amicos, genus, cognatos,
Diuitias? atq; hæc perinde sunt: ut illius animus est,
qui ea possidet.

Qui uti scit, ei bona sunt: illi, qui non utitur recte, mala.

Diuitiæ imperant, si eis uti homines igno-
rant, sin uero e contra, seruiunt.

Horatius lib. 1. Epist. ad Fuscum.

Imperat, aut seruit collecta pecunia cuiq;
Tortum digna sequi potius, quàm ducere funem.

Diuitiæ immensæ animo non sufficiunt.

luue-

FLORES.

119

Iuuenalis satyr. 14.

Nec Cræsi fortuna unquam, nec Persica regna
Sufficient animo, nec diuitiæ Narcissi,
Indulsiit Cæsar cui Claudius omnia.

Diuitiæ in communi ut ponantur, uel ut contemnan-
tur exhortatio perpulchra.

Horatius Oda. 24. lib. 3.

Vel nos in Capitolium
Quò clamor uocat & turba fauentium,
Vel in mare proximum
Gemmas & lapides, aurum & inutile
Summam materiam mali
Mittamus.

Terent. in Adelphis.

Pecuniam in loco negligere, maximum interdum eslu-
crum.

Ditior esse nequit quæ uictui suppetunt habens, una
cum corporali ualitudine.

Horatius lib. 1. epist. ad Iccium.

Tolle querelas.

Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus.
Si uentri bene, si lateri est, pedibusq; tuis, nil
Diuitiæ poterunt regales addere maus.

Ditior est qui nil cupit, q̄ qui torum
possidet orbem.

Iuuenal. satyr. 14.

Sensit Alexander, testa cum uidit in illa

Magnum

ILLVSTRIVM POETARVM

Magnum habet itatorem, quanto scelicior hic, qui
Nil cuperet, quam qui totum sibi posceret orbem,
Passurus gestis æquanla pericula rebus.

Ausonius in Biæ Pyrenæi sententijs.

Quis dives? qui nil cupit.

Diues amicos habet, pauper è contra.

Plautus in Stichos.

Nã hoc tu facito cogites, ut cuiq; homini res parata est,
Firmi amici sunt: si res lassæ labant, itidem amici colla-
basunt.

Res amicos inuenit.

Diues esse, fieriq; cito qui uult, quid fas sit atq; ne-
fas haud curat, cernitq;.

Iuuenal. satyr. 14.

Nam diues qui fieri uult,

Et cito uult fieri, sed quæ reuerentia legum?

Quis meus, aut pudor est unquam properantis auaricæ

Diues si beneficium ab aliquo receperint iporum gra-
tia leuis est, sin uero iniuriam, iras plumbeas gerunt.

Plautus in Pseudulo.

Verum ita sunt isti nostri diuites,

Si quid benefacias, leuior pluma est gratia: si quid p-
catum est,

Plumbeas iras gerunt.

Diuites elati atq; superbi sunt.

Terentius

FLORES.

129

Terentius in Hecyra.

Quid paululum uobis accessit, sublati sunt animi.

Diuites pauperes fastidire non debent, &
ad hoc notabilis exhortatio.

Martial. lib. 3. Epigrammatum.

Sunt tibi, confiteor, diffusi iugera campi,
Vrbaniq; tenent prædia multa lares,
Et seruit dominæ numerosus debitor arca,
Sustentatq; tuas aurea mensa dapes,
Fastidire tamen noli Ruffine minores,
Plus habuit Didymus, plus Philomelus habet.

DE DOCTRINA:

Doctrina in tenera ætate acquisita indele-
bilis esse dicitur.

Seneca in Troade.

Dediscit animus sero, quod didicit diu.

Ouid. lib. 6. Fastorum.

Cætera iam pridem didici puerilibus annis,

Non tamen idcirco prætereunda mihi.

Qui bona didicit, haud æquum facit
si ea dediscit.

Plautus in Amphitryone.

Haud æquum facit, qui quod didicit, id dediscit.

Addiscere qui dedignatur, non leui casti-
gatione dignus est.

Horatius

ILLVSTRIVM POETARVM

Horatius de Arte Poëtica.

Cur nescire pudens præuè, quàm discere malor:

Idem lib. 1. Epist. ad Mæccenat.

Ne cures ea, quæ stultè miraris & optas:

Discere & audire, & meliori credere non uis.

Doceri ab hoste fas est. s. quandoq;

Quid. lib. 4. Metamor.

Fas est & ab hoste doceri.

Docere quilibet audet ea, quæ bene
didicit, at non è contra.

Horatius lib. 2. epist. ad Augustum.

Nauem agere ignarus maris timet, abrotanum ægro
Non audet, nisi qui didicit, dare. Quod medicorum est
Promittunt medici, tractant fabrilia fabri.

Propert. lib. 2. eleg ad Mæccenat.

Nauita de uentis, de tauris narrat arator,
Enumerat miles uulnera, pastor oues:

Docere ignota atq; non scita nullus potest.

Horatius lib. 1. epist. ad Lollium.

Inter cuncta leges, & percuncta habere doctos,
Quaratione queas traducere leniter æuam.

Docens utilia desistere non debet Horatij exemplo.

Horatius satyr. 3. lib. 2.

Dixerit insanum qui me, totidem audiet, atq;
Respicere ignato disset pendenti a tergo.

DE DOLORE.

Quis

FLORES.

121

Quis uere atq; ex animo doleat.

Martialis lib. 1. Epigram.

Non luget quisquis laudari Gellia quærit,
Ille dolet uere, qui sine teste dolet.

Doloris maximi inimario.

Ouidius in lib. de Sappho.

Et lachrymæ deerant oculis, & uerba palator
Astrictum gelido frigore pectus erat.
Postquam se dolor imminuit, mea pectora planxi.
Nec puduit ruptis exululare comis.
Non aliter, quàm si nati pia mater adempti
Portat ad extructus corpus inane rogos.

Idem lib. 2. de Ponto.

Iam dolor in morem uenit meus: utq; caducis
Percussu crebro saxa cauantur aquis,
Sic ego continuo fortunæ uulneror ictu.
Vixq; habet in nobis iam noua plaga locum.
Nec magis a sîduo uomer tenuatur ab usu:
Nec magis est curuis Appia trita rotis,
Pectora quàm mea sunt serie calcata malorum.

Idem lib. 3. de Ponto.

Vtq; reformidant infuetum lumina solem,
Sic ad letitiam mens mea segnis erat.

Idem lib. 1. de Tristibus.

Quocunq; aspiceres, gemitus, luctusq; sonabant.
Formæq; non taciti funeris intus erat.

Q

Silice t exemplis in parvis grandibus uti,

H sic facies Troiz cum aperetur erat.

Idem lib. 1. de Tristibus.

Nil nisi flere libet, nec nostro parciore inber

Lumine de uerna que niue manat aqua.

Ibidem.

Vix re me dices, sed sic, ut uiuere nolim.

Nec mala tam longa nostra leuata mora.

Idem lib. 5. de Tristibus.

Mens tamen agræ iacet, nec tempore robora sumpfit.

Affectusq; animi, qui fuit ante, manet.

Quæq; mora spaciq; suo coitura putari

Vulnera, non aliter, quam modo facta dolent.

Silicet exiguis prodest damnoſa uetustas,

Grandibus accidunt tempora damna malis.

Plautus in Milite.

*Cor miserum meum quidem guttatim contabescit, quasi
in aquam indideris salem.*

Dolorem comitatur gaudium.

Claudianus. de bell. Get.

Semperq; uicissim

Gaudia præmissi cumulant inopina dolores.

Dolore uinci malum est, nec uirum decet.

Seneca in Thebaid.

Sed flecte mentem, pectus antiquum aduoca,

Victasq;

Victasq; magno pectore erumnas doma,

Resiste, tantis in malis uinci malum est.

Ibidem.

Pauca ô parens magnanime miseranda precor,

Vt uerba nata mente placata audias:

Non te ut reducam ueteris ad speciem domus

Habitumq; regni flore pollente incliti.

Peto, aut ut iras tempore, aut ipsa mora

Fractas remisso pectore ac placido seras.

Et hoc decebat roboris tanti uirum,

Non esse sub dolore, nec uictum malis

Dare terga: non est ut puras uirtus patet

Timere uitam, sed malis ingentibus

Obstare, nec seuertere, ac retro dare.

Dolor constantes e iam frangit.

Valerius Flaccus lib. 3. Argonaut.

Bis zephyri iam uela uocant, fiducia mœstis

Nulla uiris, e gro assidue mens carpitur æstu.

Ipse etiam Aesonides, quam quam tristissima rerum

Castissima ducit, uulnq; premeda sereno,

Dulcibus indulget lachrymis, aperitq; dolorem.

Tibullus lib. 3. Elegia 2.

Non ego firmus in hoc, non hæc patientia nostro

Ingenio: frangit fortia corda dolor.

Dolor inclusus homines magis cruciat.

Ouid. lib. 5. de Tristibus.

Strangulat inclusus dolor, atq; cor aestuat intus,

Cogitur & vires multiplicare suas.

Seneca in Agamemno.

Magis exurunt, quos secreta lacerant curae.

Dolor animum summopere rodit, in-
genio item artibusq; aduersatur.

Statius lib. 2. Thebaid.

Excedere animum dolor, iraq; demens.

Ouid. lib. de Sappho.

Nunc uellem sacunda forem, dolor artibus obstat,

Ingeniumq; meis substitit omne malis.

Non mihi respondent ueteres in carmine uires,

Plectra dolore tacent, muta dolore lyra est.

Dolor lachrymis egeritur, uindictaq; minuitur.

Ouid. lib. 4. de Tristibus.

Fleq; meos casus, est quaedam flere uoluptas.

Expletur lachrymis, egeriturq; dolor.

Seneca in Troade.

Arbitrio tuo

Implere lachrymis fletus, erumnas leuat.

Ouidius lib. 1. de sine titulo,

At tu, ne dubita, minuet uindicta dolorem.

Leuis est dolor, qui consilium capere potest.

Seneca in Troade.

Leuis est dolor qui consilium capere potest.

Maiores

Maiores dolor causatur ut plurimum ex
terrenarum rerum, quam de amicorum
& propinquorum amissione.

Iuuenalis satyra 13.

Quandoquidem accepto claudenda est ianua damno,
Et maiore domus gemitu, maiore tumultu
Planguntur nummi, quam funera: nemo dolores
Fingit in hoc casu, uestem deducere summam
Contentus uexare oculos humore coacto:
Ploratur lachrymis amissa pecunia ueris:

Dolor ut absit ab aliquo depreca-
rio lepidissima.

Ouid. lib. 5. de Tristibus.

Dij facerent utinam talis status esset in illo,
Ut non tristitia causa dolenda foret.

Doloris immensi ex alicuius amici
morte causati expressio.

Vergil. lib. 4. Georg. de Orpheo

Euridicen de stente,

Septem illum totos perhibent ex ordine menses
Rupe sub aerea deserti ad Strymonis undam
Fleuisse, & Helidis haec euoluisse sub antris:
Mulcentem tigres, & agni em carmine quercus:
Qualis populea moerens philomena sub umbra
Amisos queritur foetus, quos durus arator
Obseruans, nido implumes detraxit. At illa

Plet noctem, ramoq; sedens miserabile carmen
Integrat, & mœstis late loca questibus implet.

Ouid. lib. 3. Metamor.

Non mihi si centum deus ora sonantia linguis,
Ingeniumq; capax, totumq; Heli:ona dedisset,
Tristia prosequerem miserarum dicta sororum.

Idem lib. 13. Meta. de Hecubæ dolore

Aspicit eiectum Polydori in littore corpus.
Factaq; Threicijs ingentia uulnera telis.
Troades exclamant, obmutuit illa dolore:
Et pariter uocem lachrymasq; introrsus obortas
Deuorat ipse dolor, duroq; simillima saxo
Torpet, & aduersa figit modo lumina terra,
Interdum toruos extollit ad æthera uultus,
Nunc positi spectat uultum, nunc uulnera nati,
Uulnera precipue; seq; armat & instruit ira.
Qua simul exarsit, tanquam regina maneret
Vlcisci statuit, pœnaq; in imagine tota est.
Viq; furit Catulo lactante orbata leena,
Signaq; nacta pedum, sequitur, quæ non uidet, hostem:
Sic Hecube postquam cum luctu miscuit iram,
Non oblita animorum, annorum oblita suorum,
Vadit ad artificem diræ Polymestora cedis,
Colloquiumq; petit: nam se monstrare relictum
Velle, latens illi, quod nato redderet aurum.

Credi

Credidit Odrysius, prædeq; assuetus amore
In secreta uenit.

Idem lib. de Philomena.

Omnis adest Aetas, mœrent iuuenesq; senesq;
Ausoniae matres, Ausoniaq; nurus.

Horatius Oda 9. lib. 2.

Tu semper urges scilicibus modis
Miseri a lempum, nec tibi uestpero
Surgente cedunt amores,
Nec rapitum fugiente solem.

Statius lib. 5. Sylvarum.

Sera quidem tanto struitur medicina dolori,
Altera cum uolucris Phœbi rota torqueat annum.
Sed cum plaga recens, & adhuc in uulnere primo
Bis gra domus questu, miseramq; accessus ad aurem
Coniugis orbat, tunc flere, & scindere uestes,
Et famulos lajare greges, & uincere planctus,
Fataq; & iniusti rabidis pulsare querelis
Cœlicolas, solamen erat. Licet ipse leuandos
Ad gemitus syluis comitatus, & amnisus Orpheus
Adforet, atq; omnis pariter matertera uatem,
Omnis Apollineus regeret, Bacchiq; sacerdos
Nil cantus, nil fila, deis pallentis Auerni,
Eumenidumq; audita comis mulcere ualerent,
Tantus in attonito regnabat pectore luctus.

Q iij

ILLVSTRIVM POETARVM

DE DOLO.

Dolus an virtus in hoste quis querit,
q. d. nullus uel rarus.

Vergilius lib. 2. Aeneid.

Mutemus clypeos, Danaumq; insignia nobis
Aptemus. Dolus an virtus, quis in hoste requirat?

Dolosi ut vulpes fugiendi.

Horatius de arte poetica.

Nunquam te fallant an. mi sub uulpe latentes.

DE DORMITATIONE.

Dormiens multum infelix dicitur.

Ouid. lib. 2. eleg.

Infelix tota quicumq; quiescere nocte
Sustinet, & somnos premia magna uocat.

Dormientes libenter cum paruo
damno haud quiescunt.

Plautus in Rudente.

Vigilare decet hominem

Qui uult sua tempori conficere officia.
Nam qui dormiunt libenter sine lucro, & cum malo
quiescunt.

DE DOTE.

Dos puellarum uera diuitiae non sunt,
sed pudicitia, pudor, cupiditatumq;
refrenatio.

Horat.

FLORES.

127

Horatius Oda. 24. lib. 2.

Dos est magna parentum
Virtus, & metuens alterius uiri
Certo foedere castitas,
Et peccare nefas, aut precium mori.

Plautus in Amphitryone.

Non ego illam mihi dotem duco esse, quae dos dicitur,
Sed pudicitiam & pudorem, & sedatum cupidinem,
Deum metum, parentum amorem, & cognatum concordiam
Tibi morigera, atq; ut munifica sim bonis, pro sim probis
Idem in Aulul.

Dum modo morata recte ueniat, dotata est satis

Ausonius in Bie sententijs.

Quae dos matronis pulcherrima? Vita pudica.

Dos magis, quam fama puellarum diligitur.

Plautus in Persa.

Tace stulta, non tu nunc hominum mores uides.
Quo iusmodi hic cum mala fama facile nubitur,
Dum dos sit, nullum uitium uitio uortitur.

Dotem accipiens imperium uendit.

Plautus in Afnaria.

Argentum accepi dote, imperium uendidi,
Vide de his plura in titulo De mulieribus.

Mulieres dotatae. &c.

DE DVCIBVS.

ILLVSTRIVM POETARVM

Dux aſius uirtute atq; in omni re præcedere
debet, præcipit: Catonis exemplo,
& ad hoc exhortationi: stabilis.

Lucanus lib. 9. bel. ciuil.

Ô quibus una ſalus placuit mea ſigna ſecutis
Indomita ceruice moti, componite mentes
Ad magnum uirtutis opus, ſummoſq; labores.

Primus arenas

Ingre diar, primuſq; gradus in puluere ponam,
Me calor æthereus ſeriat, mihi plena ueneno
Occurrat ſerpens, fatoq; pericula ueſtra
Prætentate meo: ſitiat quicumq; bibentem
Viderit, aut umbras nemorum quicumq; petentem
Aeſtuet, aut equitem peditum præcedere turmas
Deſiciat, ſi quo fuerit diſcrimine notum
Dux an miles eam.

Et infra.

Ipe manu ſua pila gerens, præcedit anhelis
Militis ora pedes, monſtrat tollere labores,
Non iubet, & nulla uehitur ceruice ſupinus,
Carpentog; ſedens, ſomni parcifſimus ipſe eſt.
Vltimo hauſit aquæ, cum tandem fonte reſperto
Indiga cogatur latices potare iuuentus,
Stat dum lixa bibat.

Et infra de eodem Catone.

Cogit tantos tollere labores

Summa

FLORES.

120

Summa ducis uirtus, qui nuda ſuſus arena
Excubat, atq; omni fortunam prouocat hora.

Silius Italic. lib. 1. bel. pu.

Primus inire manum, poſtremus ponere Martem.

Claudianus de 4. Honorij conſulatu.

Nec deſine tales

Nate ſequi: ſi bella tonant, prius agmina duris
Exercere ſtudijs, & ſæuo præſtræ Marti.
Non brumæ requies, non hybernacula ſegnes
Eneruent torpore manus.

Et ſequitur.

Si longa moretur

Obſidio, tum uota caue ſecura remittas,
Incluſumq; putes: multis damnoſa fuere
Gaudia, diſperſi pereunt ſomnoq; ſoluti.
Sæpius incaute nocuit uictoria turbæ.
Ne tibi regificis tentoria longa redundant
Delicijs, non imbelles ad ſigna miniſtros
Luxuries armata trahat: neu ſtantibus auſtris,
Neu pluuijs cedas, neu deſenſura calore
Aurea ſubmoueant rapidos umbracula ſoles,
Inuentis utere cubis, ſolabere partes
Aequali ſudore tuas. Si collis iniquus.
Primus ini. Syluam ſi cedere prouocat uſus,
Ne pudeat ſumpta quercum ſtrauiſſe bipenni:
Calcatur ſi pigra palus, tuus ante profundum

Præterea

Prætentent sonipes, primus tu protere curru
 Herentes glacie liquido tu scinde natatu.
 Nunc eques in medias equitum te confere turmas,
 Nunc pedes astitas pediti, tum promptius ibunt
 Te facio: tum conspicuus, gratusq; geretur
 Sub te teste labor.

Ducis est subiectis parere, superbos uero debellare

Vergil. 6. Aeneid.

Hæc tibi erunt artes, pacisq; imponere morem,
 Parcere subiectis, & debellare superbos.

Claudianus de bel. Getico.

Ignoscere pulchrum

Iam misero, pœnæq; genus uidisse precantem.

Ducis præsentia non parum prodest,
 absentia uero è contra.

Vergil. lib. 9. Aeneid.

Tum uero incumbunt, urgetq; præsentia Turni.

Plautus in Amphitryone.

Vbi summus imperator non adest ad exercitum,
 Citius quod non factu est usus fit, quàm quod factu est
 opus.

Ducis uirtus maxima est hostem interimere,
 ex Neronis sententia.

Seneca in Octauia.

Extinguere hostem maxima est uirtus ducis.

Nulla ductis uirtus excellentior esse dicitur
 amore & liberalitate.

Martial. lib. 5. Epigram.

Quatenus

Quatenus non hi sunt, esto tu Cæsar amicus.
 Nulla dulcis uirtus dulcior esse potest.

Duci turpis est somnolentia.

Silius Italicus lib. 3. bel. ciuil.

Turpe duci totam somno consumere noctem
 O rector Libyæ, uigili stant bella magistro.

Dux optimus quis sit.

Claudianus de bel. Getico.

Ductorq; placebat,

Non qui præcipiti traheret simul omnia casu,
 Sed qui matura uel leta, uel aspera rerum
 Consilio momenta regens, nec tristibus impar,
 Nec pro successu tumidus, spaciùmq; morandi,
 Vincendiq; modum mutatis nosset habenis.

Duce percusso milites diffugiunt.

Ouid. lib. 3. Fastorum.

Diffugiunt Tyrii, quo queng; agit error, ut olim
 Amisso dubiæ rege uagantur apes.

Valerius Flaccus lib. 4. Argonau.

Bebricas extemplo spargit fuga, nullus adempti
 Regis amor, montem celeres syluamq; capeffunt.

Ciues seruare uirtus est maxima ducis
 ex Senecæ sententia.

Seneca in Octauia.

Seruare ciues, maior est uirtus patriæ patri.

E

DE

ILLVSTRIVM POETARVM.

DE EBRIETATE.

Ebrietas quæ sit secunda.

Ouid lib. 2. de re. amo.

*Aut nulla ebrietas, aut tanta sit, ut tibi curas
Eripiat, si qua est inter utrunq; nocet.*

Ebrietatem subsequitur Caranonorum proditio,
Philtauria & superbia.

Vergilius de Venere & uino.

Arcanum demens detegit ebrietas.

Horatius lib. 1. Oda. 18.

Subsequitur cæcus amor sui,

*Attollens uacuum plus nimio gloria uerticem,
Arcanq; fides prodiga perlucidior nitro.*

Idem lib. 1. epist. ad Torquatum

*Quid non ebrietas designat? operta recludit,
Spes iubet esse ratas, in prælia trudit inermem,
Sollicitis animis onus eximit, addocet arteis.
Fœcundi calices quem non fecere disertum?
Contracta quem non in paupertate solutum?*

Ebrietas uera ut nocet, sic ficta prodest sæpe.

Ouidius de arte amandi.

Ebrietas ut uera nocet, sic ficta iuuabit.

Ebrietas uoluptatis comes est.

Silius Italicus lib. 15. bel. pun.

*Ebrietas tibi fida comes, tibi luxus, & atris
Cycate semper uolitans infamia pennis.*

Vinum immoderate sumptum non parum obest.

Ouid.

FLORES.

Ouid lib. 2. de rem. amo.

*Quid tibi præcipiam de Bacchi munere queris
Vina parant animos Veneri.*

Idem de arte amandi lib. 1.

Vina parant animos, faciuntq; caloribus aptos.

Cura fugit multo, diluiturq; mero.

Tunc ueniunt risus, tunc pauper cornua sumit.

Tunc dolor, & cura, rugaq; frontis abit.

Tunc aperit mentes auorarißima nostro

Simplicitas, artes excutiente Deo.

Tibullus lib. 1. eleg. 7.

Ille liquor docuit uoces inficere cantu,

Mouit & ad certos nescia membra modos.

Bacchus & agricola magno conficta labore

Pectora, tristitia dissoluenda dedit.

Bacchus & afflictis requiem mortalibus adfert.

Crura licet dura compe de pulsa senent:

Horatius Oda. 18. lib. 1.

At ne quis modici transfiliat munera Liberi

Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero

Debellata, monet Siihonijs non leuis Euhius,

Cum fas atq; nefas exiguò sine libidinum

Discernunt auidi,

Propertius lib. 2. eleg. ad Cinthiam.

Vino forma perit, uino corrumpitur etas

DE ELECTIS.

Electi

Electi sunt pauci.

Vergil. lib. 6. Aeneid.

Pauciquos æquus amavit

Iupiter, aut ardens euexit ad æthera uirtus.

Ibidem.

Paucilata arua tenemus.

Idem in Viro bono.

Vir bonus & sapiens (qualem uix repperit unum

Millibus è multis hominum consultus Apollo)

Ausonius de septem sapientum senten.

Plures esse Bias prauos: quem clara Pyrene.

DE ELEMENTIS.

Elementa quatuor sunt, ex quibus duo leuia existunt.
s. ignis & ær, quæ sursum naturaliter tendunt. Aqua ue
to & terra grauiasunt, & deorsum naturaliter tendunt.

Ouid. lib. 15. Metam.

Quatuor æternus genitalia corpora mundus

Continet, ex illis duo sunt onerosa, suoq;

Pondere in inferius, tellus atq; unda feruntur.

Et totidem grauitate carent, nulliq; premente

Alta petunt, ær atq; ære purior ignis.

Idem lib. 1. Fastorum.

Altum petit flamma, propior locus æra cepit:

Sederunt medio terra fretumq; loco.

Manilius lib. 1. Astronom.

Ignis in æthereas uolucer se transtulit auras,

Summaq;

Summaq; complexus stellantis culmina cœli

Flammaram uallo natura moenia fecit.

Proximus in tenuis descendit spiritus auras

Æraq; extendit medium per inania mundi,

Ignem flatus alit uicinus subditus astris.

Tertia fors undas strauit, flatusq; natanteis

Aequore persudit toto nascentia ponto,

Vi liquor exhalet tenuis, utq; euomet auras,

Æraq; ex ipso ducentem semina pascit.

Vltima subsedit glomerato pondere tellus.

Ouid. lib. 1. Metamor.

Igneat conuexiuis, & sine pondere cœli

Emicuit, summaq; locum sibi legit in arce.

Proximus est ær illi leuitate, locoq;

Densior his tellus, elementaq; grandia traxit,

Et pressa est grauitate sui: circumfluus humor

Vltima possedit, solidumq; coercuit orbem.

Ibidem.

Neu regio foret ulla suis animalibus orba,

Astra tenent cœleste solum, formæq; deorum.

Cesserunt nitidis habitandæ piscibus undæ.

Terra seras cepit, uolucres agitabilis ær.

Elementa generabilia corruptibilia u
inuicem sunt.

Ouid. lib. 15. Metamor.

Quæ quanquam spacio distant, tamen omnia sunt
 Ex ipsis, & in ipsa cadunt: resolutaq; tellus
 In liquidas rarefcit aquas, tenuatur in auras,
 Aërâq; humor abit, dempto quoq; pondere rursus
 In superos aër tenuissimus emicat ignes.
 Inde retro redeunt, idemq; retextitur ordo,
 Ignis enim densum spissatus in aëra transit,
 Hinc in aquas, tellus glomerata cogitur unda.

Elementa omnia & coelestia quæq;
 communia sunt.

Ouid. lib. 6. Metamor.

Accessit, positoq; genu Titania terram
 Pressit ut hauriret gelidos potura liquores:
 Rustica turba uetat, dea sic affata uetantes:
 Quid prohibetis aquas? Vsus communis aquarum est?
 Nec solem proprium natura, nec aëra fecit,
 Nec tenues undas: ad publica munera ueni.
 Quæ tamen, ut detis, supplex oro.

DE ELOQVENTIA:

Eloquentiæ uis quanta.

Vergilius lib. 1. Aeneid.

Sic ait, & dicto citius tumida æquora placat,
 Collectasq; fugat nubes, solemq; reducit.
 Ac ueluti magno in populo cum sæpe coorta est
 Seditio, sæuitq; animis ignobile uulgus,

Idemq;

Idemq; faces & saxa uolant, furor arma ministrat:
 Tum pietate grauem, ac meritis si forte uirum quem
 Conspexere, silent, arrectisq; auribus adstant.
 Ille regit dictis animos, & pectora mulcet:
 Sic cunctus pelagi cecidit fragor, æquora postquam
 Prospiciens genitor. &c.

Ouidius ad Pisonem

Iudicis affectum, possessaq; pectora tentas,
 Vicius sponte sua sequitur quocunq; uocasti,
 Fiet si fieri libet, gaudet gaudere coactus,
 Et te dente capit iudex, si non habet, iram.
 Sic auriga solet seruentia Theffalus ora
 Mobilibus frenis in aperto flectere campo,
 Qui modo non solum rapido permittit habenas
 Quadrupedi, sed calce citat, modo torquet in auras
 Flexibiles rictus, & nunc ceruice rotata
 Incipit effusus in gyrum carpere cursus.
 Quis non attonitus iudex tua respicit ora?
 Quis regit ipse suam, nisi per tua pondera mentem?
 Nam tu siue libet pariter cum grandine nimbos
 Densaq; uibrata iaculari fulmina lingua,
 Seu iuuat astrictas in nodum cogere uoces
 Et dare subtili uiuacia uerba catena
 Vim Laërtiadae, breuitatem uincis Atridae:
 Dulci siue mauiis, liquidoq; fluentia cursu
 Verba, nec incluso, sed aperto pingere flore.

ILLVSTRIVM POETARVM

Incluta Nestorij cedit tibi gloria medis.

Eloquens forti uiro dignior est,
eiq; præponitur.

Ouid. lib. 1. *Metamor.*

Quippe manu fortes, non sunt tibi Marte secundis
Concilijs cessere meis. tibi dextera bello
Vtilis, ingenium est quod eget moderamine nostro.
Tu uires sine mente geris mihi cura futuri est.
Tu pugnare potes, pugnandi tempore mecum.
Eligit Atrides. Tu tantum corpore prodes,
Nos animo. Quantoq; ratem qui temperat anteit
Remigis officium, quanto dux milite maior:
Tanto ego te supero: nec non in corpore nostro
Pectora sunt potiora manu: uigor omnis in illis.

Ibidem.

Mota manus procerum est, & quid facundia posset
Tunc patuit, fortisq; uiri tulit arma disertus.

Valerius Flaccus lib. 4. *Argonaut.*

Sed te non animus, nec solis uiribus æquum
Credere: sæpe acri potior prudentia dextra.

Eloquentiæ fructus maximus est.

Ouid. lib. 2. de *Tristib.*

Discitur, innocuas ut agat facundia causas.
Protegit hæc fontes, immeritosq; premit.
Lucanus lib. 7. *bel. ciuil. de Cicerone.*

Romani maximus autor

Tullius

FLORES

231

Tullius eloquij, cuius sub iure, togaq;
Pacificas saeuus tremuit Catilina secures:
Addidit i ualida robur facundia caussa.

Quidius Ad *Pisorem.*

Quin age maiorum iuuenis facundæ tuorum,
Scande super titulos, & auitæ laudis honores
Armorumq; decus præcede forensibus actis.
Sic etiam magnæ iam tunc Cicerone iuuentæ
Laurea facundis cefferunt arma togatis.

Eloquentia affectu maximo appetenda
non est, cum noccat quandoq;.

Iuuenalis *satira. 10.*

Eloquium ac famam Demosthenis, aut Ciceronis
Incipit optare.
Eloquio sed uterq; perit orator, utrumq;
Largus & exundans letho dedit ingenij fons.
Ingenio manus est, & ceruix cæsa, nec unquam
Sanguine cauidici maduerunt rostra pufilli.

DE EXEMPLIS.

Exempla aliorum quam uim habeant.

Horatius lib. 1. *Ser. saty. 4.*

Insuevit pater optimus hoc me
Ut fugerem, exemplis uitiorum quæq; notando,
Cum me hortaretur parce, frugaliter, atq;
Viuerem uti contentus eo, quod mi ipse parasset:

R. ij

Nonne uides Albi ut male uiuat filius? utq;
 Barus inops: magnum documentum, ne patriam rem
 Perdere quis uelit, à turpi meretricis amore
 Cum deterreret, Sectani dissimilis sis.
 Ne sequerer moechas, concessa cum uenere uti
 Posses deprehensi non bella est fama Treboni:
 Aiebat. &c. Sic me
 Formabat puerum dictis, & siue iubebat
 Ut facerem quid, habes autorem, quo facias hoc,
 Vnum ex iudicibus selectis obijciebat,
 Siue uctabat, an hoc inhonestum, & inutile factum
 Nec ne sit addubites? flagrat rumore malo cum
 Hic atq; ille. Auidos uicinum finus ut agros
 Exanimat, mortisq; metu sibi parcere cogit
 Sic tenens alienæ opprobria sepe
 Absterrent uitijis.

Iuuenalis saty 147

Sic natura iubet, uelocius & citius nos
 Corruptunt uiciorum exempla domestica, magnis
 Cum subeant animos autoribus. &c.

Ibidem.

Quoniam dociles imitandis
 Turpibus ac prauis omnes sumus.

DE EXPERIENTIA.

Experientia ad scienciam acquiren-
 dam maxime confect.

Terent.

Terentius in Adelphis.

Nanquã ita quisquam bene sub ducta ratione ad uitã fuit.
 Quin res, etas, usus semper aliquid adportet noui,
 Aliquid non eat, ut illa quæ te s: ire credas, nescias,
 Et quæ tibi putaris prima, in experiundo repudies.

Ouid. lib. 6. Metamor.

Seris uenit usus ab annis.

Experientia facit artem.

Manilius lib. 1. Astronomicon.

Postquam omnis cœli species redeuntibus astris
 Percepta, in proprias sedes, & reddita certis
 Fatorum ordinibus sua cuiq; potentia formæ,
 Per uarios usus artem experientia fecit,
 Exemplo monstrante uiam.

Ouid. lib. 1. de arte Aman.

Scit bene uenator ceruis ubi retia tendat,
 Scit bene qua frendens ualle moretur aper.
 Aucupibus noti frutices: qui sustinet hamos
 Nouit quæ multo pisce natentur aquæ

Experientia est prouidentie magistra.

Propertius eleg. 11. lib. 3.

Venturam melius præ sagit nauita mortem:
 Vulneribus didicit miles habere metum.

Ouid. lib. 2. de Ponto.

Da ueniam quæ so nimioq; ignosce timori,
 Tranquillas etiam naufragus horret aquas.

R iij

Qui semel est leſus fallaci piſcis ab hamo
 Omnibus una cibus æra ſubeſſe putat
 Sæpe canem uifum longe fugit agna, lupumq;
 Credit, & ipſe ſuam neſceta uitat opem.
 Membra reformidant mollem quoq; ſaucia taſtum,
 Vanaq; ſollicitis incitat umbra metum;
 Sic ego fortunæ telis confixus iniquis,
 Pectore concipio nil niſi triſte meo.

F

DE FACILITATE.

Facilia quæq; in principio difficilia uidentur.
 Lucretius lib. 2. de nat. rerum.

Sed neq; tam facilis res ulla ſt, quin ea primum
 Difficilis magis ad credendum conſtit.

Facilia aggredi difficile non eſt.
 Ouid. lib. 3. de Triſt.

In cauſſa facili, cuius licet eſſe diſerto,
 Et minime uires frangere quaſſa ualent.
 Subruere eſt arces, & ſtantia mœnia uirtus:
 Quilibet ignau præcipitata premunt.
 Manilius lib. 3. Aſtronomicôn.
 Facile eſt uentis dare uela ſecundis,
 Fœcundumq; ſolum uarias agitare per arteis,
 Auroq; atq; ebori decus addere, cum rudis ipſa
 Materies nitent.

Facilitate atq; clementia nil homini melius.

Terentius in Adelpbis.

Re ipſa repperi.

Facilitate nihil eſſe homini melius, neq; clementia.

DE FACTO.

Quæ quis uult facere ea publicare non debet.

Auſonius in ſententijs Thaletis.

Quod facturus eris, dicere ſuſtuleris.

Factum æternum haud eſſe poteſt, quia
 nil fit æternum

Seneca in Hercule Oeteo.

Verum eſt quod cecinit ſacer
 Tangens Threïciam chelym
 Orpheus Calliope genus:
 Acternum fieri nihil,

Facti fama etiam poſt mortem manet.

Ouid. lib. 2. Faſte.

Fama manet facti, poſito uelamine currunt.

Et memorem famam qui bene geſſit habet.

Factum ſemel infectum fieri non poteſt ob
 contradictionis repugnantiam.

Horatius Oda. 29. lib. 3.

Cras uel atra

Nube polum pater occupato,

Vel ſole puro, non tamen irritum

Quodcunq; retro est efficiet, neq;
 Distinget, infectumq; reddet
 Quod fugiens semel hora uexit.

Plautus in Aulularia:

Factum est illud, fieri infectum non potest.

Idem in Captiuis.

Quod male feci crucior, modo si infectum fieri possit.

Facinus maximum absq; periculo
 non committitur.

Terent. in Heauton.

Non fit sine periculo facinus magnum & memorabile.

DE FALLACIA.

Fallacia alia aliam saepe expellit.

Terentius in Andria.

Fallacia alia aliam trudit.

Fallere aliquem sub amici nomine, tura frequensq;
 est uia, at criminosa tamen.

Ouid. lib. 1. de arte amandi.

Tuta, frequensq; uia est per amici fallere nomen.

Tuta frequensq; licet sit uia, crimen habet.

Fallentes fallere licet.

Ouid. lib. 1. de arte amandi.

Fallite fallentes: ex magna parte profanum

Sunt genus: in laqueos quos posuere cadant.

DE FAMA.

Fama

Fama uelox est, atq; cundo crescit, merito
 igitur fallax loquaxq; dicitur.

Vergil. lib. 4. Aeneid.

Extemplo Libye magnas it fama per urbes:

Fama, malum, quo non aliud uelocius ullum,

Mobilitate uiget, uiresq; acquirit eundo.

Parua metu primo, mox sese attollit in auras,

Ingiturq; solo, & caput inter nubila condit.

Illam terra parens ira irritata deorum

Extremam (ut perhibent) Coeo, Enceladoq; sororem

Progenit, pedibus celerem, & pernicious alis,

Monstrū horrendū, ingēs: cui quot sunt corpore plumae.

Tot uigiles oculi subter (mirabile dictu)

Tot lingua, totidem ora sonant, tot surrigit aures.

Nocte uolat caeli medio, terraeq; per umbram,

Stridens: nec dulci declinat lumina somno.

Luce sedet custos, aut summi culmine tecti,

Turribus aut altis, & magnas territat urbes,

Tam ficti, prauiq; tenax, quam nuncia ueri.

Ouid. lib. 9. Metamor.

Fama loquax peruenit ad aures

Deianira tuas, quae ueris addere falsa

Gaudet, & e minimo sua per mendacia crescit.

Idem lib. 12. Metamor.

Orbe locus medio est inter terrasq; fretumq;

Caelestisq; plagas, triplicis confinia mundi,

Vnde

Vnde quod est usquam. quamuis regionibus absit,
 Inspicitur, penetratq; cauas uox omnis ad aures.
 Fama tenet, summaq; domum sibi legit in arce,
 Innumerosq; aditus, ac mille foramina tectis
 Addidit, & nullis inclusit limina portis.
 Nocte dieq; patet, tota est ex aere sonanti,
 Tota fremit, uocesq; refert, iteratq; quod audit.
 Nulla quies intus, nullaq; silentia parte.
 Nec tamen est clamor, sed parua murmura uocis.
 Atria turba tenet, ueniunt leue uulgus, euntq;
 Mixtaq; cum ueris passim commenta uagantur,
 Millia rumorum, confusaq; uerba uolutant.
 Equibus hi uacuas implent sermonibus aures,
 Hinarrata serunt aliò, mensuraq; ficti
 Crescit, & auditis aliquid nouus adijcit author.
 Ipsa quid in caelo rerum pelagoq; geratur,
 Et tellure uidet, totumq; inquit in orbem.

Idem lib. 4. de Ponto.

En ego letarum uenio tibi nuncia rerum
 Fama, per immensas aëre lapsa uias.

Martial. lib. 7. Epigram.

Certus abest autor, sed uox hoc nunciat omnis
 Credo tibi, uerum dicere fama soles.

Plautus in Persa.

Inimici famam non ita, ut nata est, serunt.

FAMA

Famam bonam amittere peius est, &
 nobilissima quæq;.

Horatius satyr. 2. lib. 1.

Vnde

Fama malum grauius, quam res, trahit. An tibi abunde
 Personam satis est, non illud, quicquid ubiq;
 Officit, euitare, bonam deperdere famam?

Famam incontaminatam seruans diues sat est:

Plautus in Mustella.

Ego si bonam famam mihi seruassero, sat ero diues:

Fama hominum licet longa sit, tamen a morte
 secunda tandem delebilis est.

Boëtius metro 7. lib. 2.

Quid o superbi colla mortali iugo
 Frustra leuare gestiunt?
 Licet remotos fama per populos means
 Diffusa linguas explicet,
 Et magna titulis fulgeat claris domus,
 Mors spernit altam gloriam,
 Inuoluit humile pariter, & celsum caput,
 Aequatq; summis infima,
 Vbi nunc fidelis ossa Fabricij manent?
 Quid Brutus, aut rigidus Cato?
 Signat superstes fama tenuis, pauculis
 Inane nomen literis.
 Sed quid decora nouimus uocabula?

Diars

Num scire consumptos datur?
Iacetis ergo prorsus ignorabiles,
Nec fama notos efficit.
Quod si putatis longius uitam trahi,
Mortalis aura nominis.
Cum fera uobis rapiet hoc etiam dies
Iam uos secunda mors manet.

Ausonius lib. Epigram.

Miremur perisse homines, monumenta fatiscunt.
Mors etiam saxi, nominibusq; uenit.

Fama, seu uirtutis nomen superest tantum,
cætera uero mortis sunt.

Ouid. lib. 2. Fastorum.

Fama manet facti, posito uelamine currunt.
Et memorem famam, qui bene gessit, habet.
Idem de Sapho.

At mihi Pegasides blandissima carmina dictant.
Iam canitur toto nomen in orbe meum.

Idem lib. 3. de Ponto.

Corpora debentur mæstis exanguia bustis.
Effugiunt structos nomen honosq; rogos.
Occidit & Theseus, & qui comitauit Orestem,
Sed tamen in laudes uiuit uterq; suas.

Idem 4. de Ponto.

Famaq; post cineres maior uenit,
Idem lib. 1. eleg.

Scindens

Scindentur uestes, gemma frangentur, & aurum.
Carmina, quam tribuent, fama perennis erit.

Idem lib. 3. de tristib.

Singula quid referam? nil non mortale tenemus
Pectoris exceptis ingenijq; bonis.

En ego cum patria caream, uobisq; domoq;
Raptaq; sint adimi quæ potuere mihi,
Ingenio tamen ipse meo comitorq; fruorq;
Cæsar in hoc potuit iuris habere nihil.

Quilibet hanc seuo uitam mihi finiat ense,
Me tamen extincto fama superstes erit.

Propert. lib. 3. eleg.

At non ingenio quæsitum nomen ab æuo
Excidet, ingenio stat sine morte decus.

Ausonius in Thaletis sententijs.

Vita perit mortis, gloria non moritur.

DE FAME.

Famis descriptiq.

Ouid. 8. Metamor.

Est locus extremis Scythiæ glacialis in oris
Triste solum, sterilis, sine fruge, sine arbore tellus.
Frigus iners: illic habitant Pallorq; Tremorq;
Et ieiuna fames:

Et infra.

Quæsitamq; famem lapidoso uidit in antro,

Vnguibus

Vnguibus & raris uellentem dentibus herbas.
 Hirtus erat crinis, caua lumina pallor in ore,
 Labra in cana situ, scabri rubigine dentes,
 Dura cutis, per quam spectari uiscera possent,
 Ossa sub incuruis extabant arida lumbis.
 Ventris erat pro uentre locus, pendere putares
 Pectus, & à spine tantummodo crate teneri.
 Auxerat articulos macies, genuumq; tumebat
 Orbis, & immodico prodibant tumere tali.

Larrante stomacho omnis mora bilem mouet.

Plautus in Amphitryone.

Fames, & mora bilem in nasum conciuunt.

Esurienti dulcia gustabilia ue sunt quæq;.

Ouid. lib. 6. Metamor.

Haustris aquæ mihi nectar erit: uitamq; fatebor
 Accepisse simul, uitam dederitis in undis.

Horatius satyr. 2. lib. 2.

Ieiunus stomachus raro uulgaria temnit.

DE FATO.

Fatum (scu causarum ordo) immutabile est, ex quo humanum
 genus regi necessario quidam opinantur, sed falso, nisi intelli-
 gant per fatum Dei uoluntatem, & hæc immutabilis est, ut
 supra ostensum titulo de Deo.

Vergil. lib. 6. Aeneid.

Desine fata Deum flecti sperare precando.

Iuuenalis satyr. 9.

Fata regunt homines.

Seneca in Oedippo,

Fatis agimur, credite fatis.

Non sollicitæ possunt curæ

Mutare rati stamina fusi.

Quicquid patimur mortale genit;

Quicquid facimus uenit ex alto,

Seruatq; sua decreta colus,

Lacheisis dura reuoluta manu.

Omnia secto tramite uadunt

Primusq; dies dedit extremum:

Non illa deo uertisse licet,

Quæ nexa suis currunt causis:

It cuiq; ratus prece non ulla

Mobilis ordo: multis ipsum

Timuisse nocet: multi ad fatum

Venere suum, dum fata timent.

Idem in Octauia.

Regitur fatis mortale genus

Nec sibi quisquam spondere potest

Firmum & stabile: perq; casus

Voluitur uarios semper nobis

Metuenda dies.

Manilius lib. 2. Astro.

Mitto, quod certum est, & inuicibile fatum.

Idem lib. 4., Astrono.

Soluite mortales animos, curasq; leuate
 Totq; superuacuis uitam deflete querelis.
 Fata regunt orbem, certa stant omnia lege,
 Longaq; per certos signantur tempora cursus.
 Nascentes morimur, finisq; ab origine pendet.
 Tunc & opus, & regna fluunt, & sepius orta
 Paupertas, artesq; date, moresq; creati,
 Et uitia & clades, damna & compendia uitæ.
 Nemo caret damno, poterit nec habere negatum,
 Fortunam uis suis inuitam perdere uotis,
 Ausugere instantem, Sors est sua cuiq; serenda.
 At nisi fata darent leges uitæq; necisq;
 Fugissent ignes Aeneam, Troia sub uno
 Non euersa uiro, fatis uicisset in ipsis,
 Aut lupa proiectos nutrisset Martia fratres,
 Romaq; sic enata foret, pecudumq; magistri
 In Capitolinos auxissent culmina monteis,
 Includitue sua potuisset Iupiter arce
 Captus, uel caput hic orbis foret igne sepulto,
 Vulneribus uictor repetisset Mutius urbem
 Solus, & oppositis clausisset Horatius armis
 Pontem, urbemq; simul rupisset foedera uirgo,
 Tresq; sub unius fratres uirtute iacerent.
 Nulla acies tunc euicit, pendebat ab uno
 Roma uiro, regnumq; orbis sortita iacebat.

Fatum diuinæ subijcitur potestati,
 Statius lib. 7., Sylvarum.

Heu durus fati tenor, est ne quod illi
 Non liceat: quantæ poterant mortalibus annis
 Accessisse moræ? si tu pater omne teneres
 Arbitrium, cæco gemeret mors clusa barathro.
 Longius & uacue posuissent stamina Parcæ.

Fata. i. aduersa qui proculcauit, ac ubi
 tæ bona. i. prospera proiecit, nullo est
 opus est ut mortem cupiat petarq;
 Vtrunq; enim uelle timidi est.

Seneca in Oedipo:

Qui fata proculcauit, ac uitæ bona
 Proiecit atq; abscidit, & casus suos
 Onerauit, ipsi, ceu uideo, nullo est opus
 Quare ipse mortem cupiat, aut quare petat,
 Vtrunq; timidi est uelle. Contempsit mori
 Qui non concupiscit,

DE FAVORE:

Favor hominum nulla arte quæritur melius, quam seruire hominibus

Quid. lib. 2. de Ponto.

Conueniens hominum est, hominem seruire uoluptas.

Et melior nulla quæritur arte fauor.

Quis non Antiphaten Lastrigona deuouet? aut quis

Munifici mores improbat Alcinoi?

Favor ad opus adiuvat, laboremq; minuit.

ILLVSTRIVM POETARVM

Quid lib. 3. de Ponto.

Scribentem inuat ipse fauor, minuitq; laborem,
Cumq; suo crescens pectore seruet opus.

DE FELICITATE.

Felix, boni fontem, i. deum uidere qui potuit,
Boëtius metro. 12. lib. 3.

Felix qui potuit boni
Fontem uisere lucidum.
Felix qui potuit grauis
Terra soluere uincula

Felix non erat, qui potuit cadere,
Boëtius metro 1. lib. 1.

Quid me felicem toties iactastis amici?
Qui cecidit stabili non erat ille gradus.

Felix dicitur, quem aliena pericula
cautum reddunt.

Tibullus Eleg. 7. lib. 3.

Vos ego nunc moneo, felix quicumq; dolore
Alterius discas posse carere tuo.

Plautus.

Feliciter sapit, qui alieno periculo sapit.

Terentius.

Ex alijs periculum facito tibi quod ex usu fiet:

Felix dicitur, mortis metum qui suis
subicit pedibus.

Virgi

FLORES 139

Virgilius lib. 2. Georg.

Felix qui potuit rerum cognoscere causas,
Atq; metus omnis, & inexorabile fatum
Subiecit pedibus, strepitumq; Acheruntis auari.

Felix dicitur, qui suis contentus uiuit, neq;
se alijs negotijs immiscet.

Claudianus de Sene Veronensi.

Felix, qui proprijs æuum transegit in aruis.
Ipsa domus puerum quem uidet ipsa senem,
Qui baculo nitens, in qua reptauit harena.
Vnius numerat secula longa casæ.
Illum non uario traxit fortuna tumultu,
Nec bibit ignotas mobilis hospes aquas.
Non freta mercator timuit, non classica miles,
Non rauci lites pertulit ille fori.
Indocilis rerum, uicina nescius urbis,
Aspectu fruitur libertiore poli.
Frugibus alternis, non consule computat annum.
Autumnum pomis, uer sibi flore notat.
Idem condit ager soles, idemq; reducit,
Metiturq; suo rusticus orbe diem.
Ingentem meministi paruo qui gramine quercum,
Aequæuumq; uidet consensuisse nemus.
Et infra.
Erret & extremos alter scrutetur Iberos.
Plus habet hic nitæ, plus habet ille uisæ.

S 139

ILLVSTRIVM POETARVM

Felix esse dicitur qui terrenas cupiditates superauit.

Iuuenalis satyra 13.

Plurima felix

Paulatim uisita atq; errores exiit omnes.

Boëtius metro 12. lib. 3.

Felix qui potuit grauis

Terra soluere uincula.

Felices dicuntur, æquanimiter sustinentes incommoda præcætu uitæ.

Iuuenalis satyra 13.

Dicimus autem

Hos quoq; felices qui ferre incommoda uitæ,
Nec iactare iugum uita didicere magistra.

Felices uocantur illi, quorum amor. s. dei, & proximi usq; ad mortem persequatur.

Horatius Oda. 13. lib. 1.

Felices ter & amplius

Quos irrupta tenet copula, nec malis

Diuisus querimonijs

Suprema citius soluet amor die.

DE FIDE.

Fidei commendatio maxima, ea quod sine ipsa pax nusquam reperitur.

Silius Italicus lib. 2. bel. pun. 2.

FLORES.

140

Ante Iouem generata decus diuūmq; hominumq;
Qua sine non tellus, pacem non æquora norunt
Iustitiæ consors, tacitūmq; in pectore numen
Exitium ne tuæ dirum spectare Sagunthi,
Et tot pendentem pro te dea cernere pœnas.
Vrbem lenta potes? moritur tibi uulgus, & una
Te matres uincente fame: te mœsta uirorum
Ora uocant, primaq; sonant te uoce minores:
Fer cœlo auxilium, & fessis da surgere rebus.
Hæc satius Alcmena.

Fidei ad Herculem responsio lepidissima, quæ ait se regiones omnibus mortalibus polluas habitare non posse.

Ibidem.

Contra cui talia uirgo:

Cerno equidem, nec pro nihilo est mihi fœdera rumpi,
Statq; dies ausis olim tam tristibus ultor:
Sed me pollutas properantem linquere terras,
Sedibus his, tellisq; Iouis succedere adegit
Fœcundum in fraudes hominum genus, impia liquit,
Et quantum terrent, tantum metuentia regna,
Et furias auri, nec uilia præmia fraudum,
Et super hæc ritu horrificos, ac more ferarum
Viuentis rapti populos, luxuq; solum
Omne decus, multaq; oppressum nocte pudorem.
Vis colitur, turrisq; locum sibi uendicat ensis,

Ante

5 iij

Et probris cessit uirtus. En aspice gentes,
Nemo insons, pacem seruant commertia culpa.

Fides clementiæ germana.

Claudianus lib. 2. in Stiliconus laudes,
Huic diuæ germana, fides, eademq; sororis
Corde tuo delubra tenens.

Fides amorem amicitiasq; maxime seruat.

Ibidem.

Hæc & amicitias longo post tempore firmat,
Mansuroq; adamante ligat, nec mobile mutat
Ingenium, parua strepitu nec uincula noxe
Dissolui patitur, nec fastidire priorem
Allicitur ueniente nouo, benefacta tenere,
Respuere offensas facilis, pariterq; minoris
Officij, magniq; memor superare laborat:
Vtq; hostes armis, meritis sic uincit amicos.

Propertius lib. 2. eleg.

Multum in amore fides, multum constantia prodest.

Fides Deo placet magis, quam sacrificium,
Ouidius Epistola 18.

Non boue mactato coelestia numina gaudent,
Sed quæ præstanda est, & sine teste, fide.

Fides tarda solet esse in rebus magnis.

Ouid. Epistola 16. Heroid.

Tarda solet magnis rebus inesse fides.

Fides ad

Fides aduersis rebus abest.

Lucanus lib. 9. de bel. ciuil.

Clausa fides miseris.

Seneca in Hercule Oetco.

Non rata fides ubi iam melior
Fortuna ruit.

Silius Italicus lib. 11. bel. Pu. secun.

Stat nulla diu mortalibus usquam

Fortuna titubante fides,

Fides empta haud perdurat.

Claudianus de 4. Honorij consulatione.

Perdurat non empta fides, nec pectora merces
Alligat.

Fides opere, non uerbo præstanda est.

Ouidius 2. Fastorum.

Surgit, cui dederat clarum Collatia nomen,
Non opus est uerbis, credite rebus, ait.

Fides regnis postponenda non est.

Silius Italicus, lib. 2. bel. pun. secun.

Quis uero non æqua dedit uictoria nomen?
Audite ô gentes, non rumpite foedera pacis
Nec regnis postferre fidem.

Fides prohibet arcana loqui.

Seneca in Oedipo.

Patere, ne te cogat ad uerum dolor.
Senex. Prohibet fides.

Fides in senibus maior est, ÷ in iuuenibus,
ipsa quippe robustos annos exigit.

Lucanus lib. 8. bel. ciuil.
Ardua quippe fides robustos exigit annos
Ibidem de Ptolomeo rege.
Pellæusq; puer gladio tibi colla recidit
Migne tuo.

Seneca in Octauia.
Teneris in annis haud satis clara est fides.
Claudianus de quarto Honorij Consul.
Premissa futuris
Dant exempla fidem.

Fides atq; taciturnitas seruis necessaria est.
Terentius in Andria.
Nihil istac opus est arte ad hanc rem, quam paro,
Sed his, quas semper in te intellexi sitas,
Fide & taciturnitate.

Fides nusquam tuta est.
Vergilius lib. 4. Aeneid.
Nusquam tuta fides.

Manilius lib. 2. Astrono.
Perq; tot etates hominum, tot tempora & annos
Tot bella, & uarios etiam sub pace labores,
Cum fortuna fidem quærat nix inuenit usquam.

At

At quanta est scelerum moles per secula cuncta,
Quamq; onus inuidiæ non excusabile terris.
Venales ad fata patres matrumq; sepulchra
Imposuit, phœbus noctem terrasq; reliquit.
Quid loquor auersas urbeis, & prodita templa,
Et uarias pacis clades, & mixta uenena,
Insidiasq; fori, cædes in mœnibus ipsis,
Et sub amicitia grassantem nomine turbam,
Et fas atq; nefas mixtum, legesq; per ipsas
Sicut nequities, poenas iam noxia uincit,
Scilicet in multis quoniam discordia uincit.
Corpora nascuntur, pars & sublata per orbem,
Et fidei rarum scædus, pacisq; tributum:
Vtq; sibi cœlum, sic tellus dissidet ipsa,
Atq; hominum gentes inimica sorte feruntur.

Fidei uiolator amarissimas luet poenas.
Silius Italicus lib. 13. bel. pun. secun.
Dubio qui frangere rerum
Gaudebit pacta, ac tenues spes linquet amici.
Non illi domus aut coniunx, aut uita manebit
Vnquã expers luctus, lacrimæq; aget æquore semper.
Ac tellure premens, aget ægrum nocte dieq;
Despecta ac uiolata fides.

Quærum nummorum habent homines,
sanrum habent & fidei.

Iuuenalis satyra. 3.

Quantum

ILLVSTRIVM POETARVM

Quantum quisq; sua nummorum continet arca
Tantum habet & fidei.

DE FIDELITATE.

Fidelis in pecunijs, etiam in arcano tegero
do fideijs existimandus est.

Terentius in Phormione.

Cuius tu fidem in pecunia perspexeris,
Verè re ei uerba credere?

Fidem in mala iniusta ue causa seruare scelus est,

Seneca in Hercule Oeteo.

Præstare fateor posse me tacitam fidem
Si scelere careat, interim scelus est fides.

Fidelitatis seruandæ precatio, seu ad-
monitio dignissima.

Ouidius Epist. 19. Heroid.

Vt ualeant, aliæ ferrum patiuntur, & ignes,
Fert alijs tristem succus amarus opem.
Nil opusest istis tantum periuria uita,
Teq; simul serua, meq; datamq; fidem.

Seneca in Hercule Oete.

Sed te per omne cœlitum numen precor,
Per hunc timorem, quicquid arcani apparo
Penitus recondas, & fide tacita premas.

Plautus in Cap.

Fæc fidelis sis fideli, caue fluxam fidem geras.

Silius

Silius Italicus lib. 13. bel. pun:
Vox (.f. fidei) occulta subit, passim diffusa per aures:
Fœdera mortales ne seuo rumpite ferro,
Sed castam seruate fidem, fulgentibus ostro
Hæc potior regnis.

Fidelitatis seruandæ promissio promptissima.

Terentius in Phormione.

Isthæc mihi res sollicitudini est,
Neq; defesciscar unquam adeo experier,
Donec tibi id, quod pollicitus sum, effecero.

Ibidem.

Quanta hæc mea paupertas est, tamen
Adhuc curau i unum hoc quidem, ut mihi esset fides.

Fidelissimi uiri inimatio perpulchra, maxime in pro-
missorum synceris, obseruatione.

Plautus in Asinaria.

Eidem homini si quid recte curatum uelis
Mandes, moriri sese miserè mauolet,
Quàm non perfectum reddat, quod promiserit.

Fideles seu fœdera obseruantes tunc egent,
fœdisfragi uero ditantur.

Claudianus lib. 2. in Eutrop.

At nunc qui fœdera rumpit,
Ditatur, qui seruat, eget.

DE FILIIS:

Filij

ILLVSTRIVM POETARVM.

Filij domandi sunt, atq; ad laborem paulatim assuefaciendi, moraliter.

Vergilius lib. 3. Georg.

Tu quos ad studium atq; usum formabis agrestem
Iam vitulos hortare: uiamq; insiste domandi,
Dum faciles animi iuuenum, dum mobilis etas.
Ac primum laxos tenui de uimine circlos
Cervici subnecte, dehinc ubi libera colla
Scruitio adsuêrint, ipsis è torquibus aptos
Iunge pares, & coge gradum conferre iuuenços.

Claudianus in panegy. tert. Honorij consulat.

Mox ubi firmasti recti uestigia gressu,
Non tibi desidias molles, nec marcida luxu
Ocia, nec somnos genitor permisit inertes,
Sed noua per duros instruxit membra labores,
Et cruda teneras exercuit indole uires,
Frigora seua pati, grauibus non cedere nimbis,
Aestiuum tolerare iubar, transnare sonoras
Torrentum furias, ascensu uincere montes,
Planitiem cursu, ualles & concaua saltu,
Nec non in clypeo uigiles perducere noctes,
In galea portare niues, nunc spicula cornu
Tendere, nunc glandes Baleari spargere funda:
Quoq; magis nimium pugnae inflammaret amorem
Facti tui numerabat aui.
Hos tibi uirtutum stimulos, hæc femina laudum,

Hec

FLORES.

144

Hæc exempla dabat, non odius hausit Achilles
Semiferi præcepta senis, seu cuspidis artes,
Siue lyre cantus, medicas seu disceret herbas.

Filij a parentum moribus degenerant.

Horatius Oda. 6. lib. 3.

Aetas parentum peior auis, tu it
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem uiciosiorem.

Filij tales esse dicuntur, ut eos parentes esse sinant.

Terentius in Adelphis.

Sic fiet modo, ut nunc est, quæ so,
Ut quisq; filium suum uult esse, ita est.

Filij parentum acta moresq; ut plurimum imitantur,

De quo infra tituli. de parentibus plura.

Horatius Oda. 4. lib. 4.

Fortes creantur fortibus & bonis.
Est in iuuençis, est in equis patrum
Virtus: nec imbellem feroces
Progenerant aquilæ columbam.

Seneca in Hippolyto.

Redit ad autores genus,
Stirpemq; primam degener sanguis refert.

Filij obediens hilariter quod decet
parentibus peragunt.

Terentius in Andria. Pamphi

Neq; istic, neq; alibi tibi usquam erit in me mora.
Si. Facis quod te decet

CUM

Cum isthoc, quod postulo, impetro cum gratia.

Filij parentum mortem appetunt sapissime.

Terent. in Adelp.

Porro autem dum studeo illis ut quam plurimum
Facerem, contriui in querendo uitam, atq; etate meam.
Nunc exacta etate hoc fructu pro labore ab his sero,
odium:

Meam autem mortem expectant.

Filias nuptui inuitas tradere inficitia est.

Plautus in Stich.

Stulticia est pater uenatum ducere inuitos canes.
Hostis est uxor, inuita que ad uirum nuptum datur.

Filiarum pudicitiam parentes seruare
non nimis possunt.

Plautus in Epidico.

Docte et sapienter

Dicis, non nimis potest pudicitiam quisquam sue seruare
re filie.

DE FINE.

Finis acta probat.

Ouid Epist. 1. Heroid.

Exitus acta probat, careat successibus opto
Quisquis ab euentu facta notanda putat.

Miserabilis summorum imperatorum
ac regum finis.

De Crassi sine sic Ouid. lib. 6. Fasto.

Crassus ad Euphraten aquilas, natumq; suosq;
Perdidit, et lecto est ultimus ipse datus.

Et Lucanus lib. 1. bel. ciuil.

Miserando funere Crassus

Assyrias latio maculauit sanguine Carras.

De croesi sine in hunc modum Ouidius
lib. 4. de Ponto.

Diuitis audita est cui non opulencia Croesi?

Nempe tamen uitam captus ab hoste tulit,

Ibidem de Dionisij tyranni sine.

Ille Syracusa modo formidatus in urbe

Vix humili duram repulit arte famem:

Idem lib. 5. de Tristib. de eodem.

Vilia qui quondam miseris alimenta negarat

Nunc mendicato pascitur ille cibo:

De eodem sic Iuuenalis 10. saty.

Qui dabat olim

Imperium, fasces, legiones, omnia, nunc se

Continet, atq; duas tantum res anxius optat.

Idem eadem satyra de Hannibalis sine:

Expende Hannibalem, quot libras in duce summo

Inuenies? hic est quem non capit Africa Mauro

Perfusa Oceano, Nilog; admota tepenti.

Rursus ad Aethiopum populos, altosq; elephantos

Addit imperijs Hispania, Pyreneum.

Transiit: opposuit natura alpemq; niuemq;
 Diduxit scopulos. & montem rupit aceto,
 Iam teret Italiã, tamen ultra pergere tendit.
 Actum (inquit) nihil est, ni poeno milite portas
 Frangimus, & medio uexillum pono suburra.
 O qualis facies, & quali digna tabella
 Cum Getula ducem portaret bellua luscum.
 Exitus ergo quis est? gloria, uincitur idem,
 Nempe & in exilium præceps abis, atq; ibi magnus
 Mirandusq; cliens sedet ad prætoria regis
 Donec Bithyno libeat iugulare tyranno.
 Finem animæ, quæ res humanas miscuit olim
 Non gladii, non saxa dabunt, non tela, sed ille
 Cannarum uindex & tanti sanguinis ultor
 Annulus, idemens, & sæuas curre per alpes.
 Ut pueris placeas, & declamatio fiat.

Idem Silius Italicus lib. 2. bell. pu.

Vagus exul in urbe

Errabit toto, patrijs proiectus ab oris,
 Tergaq; uertentem trepidans Cathago uidebit.
 Sæpe Sagunthinis somno exterritus umbris,
 Optabit cecidisse manu, ferroq; negato
 Inuictus quondam slygiis bellator ad undas
 Deformata feret luenti membra ueneno.

Sic & Manilius lib. 4. Astrono.

Quid refram Cannas, admotaq; moribus arma

Varronemq;

Varronemq; pigrum? magnum? quod uiuere posset,
 Postq; tuos Trasimene lacus Fabiumq; morantem
 Accepisse iugum victas Carthagensis arces:
 Spectatum Hannibalem nostris cecidisse cathenis
 Exiliumq; rogi furtiuam morte lasse.

De Marij sine, qui septies Cons. fuit, sic
 Ouidius lib. 4. de Ponto.

Ille Iugurthino clarus Cymbroq; triumpho:
 Quo uictrix toties consule Roma fuit
 In coeno Marius iacuit, cannaq; pallustri
 Pertulit, & tanto multa pudenda uiro.

Iuuenalis 10 satyra.

Exilium & carcer Mynturnarumq; paludes
 Et mendicatus uicta Carthagine panis
 Hinc causas habuere, quod illo ciue tulisset
 Natura in terris: quid Roma beatius unquam?
 Sic circumducto captiuorum agimine, & omni
 Bellorum pompa animam axalasset opimam,
 Cum de Theutonico uellet descendere currus?

Lucanus item lib. 2. bel. ciuili.

Cum post Theutonicos uictor Libycosq; triumphos
 Exullimosa Marius caput abdidit ulna,
 Stagna auidi texere soli, laxaq; paludes
 Depositum fortuna tuum, mox uincula ferri
 Exedere senem, longusq; in carcere pædor.

Idem.

Idem pelago delatus iniquo.
 Hostilem in terram, uacuisq; mapalibus actus
 Nuda triumphati iacuit per regna Iugurthæ,
 Et Pœnos pressit cineres, solatia fati
 Carthago, Mariusq; tulit. Et mox:
 Septimus exequitur repetitis fascibus annus,
 Ille fuit uitæ Mario modus, omnia passo
 Quæ peior fortuna potest, atq; omnibus uso
 Quæc melior, mensq; homini quid fata pararent.

Manilius lib. 4. Astrono.

Et Cimbrum in Mario, Mariusq; in carcere uinctum
 Quod consul toties exul, ex exule consul.
 Et iacuit Libycis compar iactura ruinis,
 Atq; crepidinibus cepit Cartaginis urbem.
 Hoc nisi fata darent unquam fortuna tulisset?

De Pompeij magni sine sic Oui. lib. 4. de Ponte.

Quid fuerat Magno maius? tamen ille rogauit
 Submissa fugiens uoce clientis opem.
 Cuiq; uiro totus terrarum paruit orbis
 Indignus eff;ctus omnibus ipse magis.

Item Iuuenalis satyra 10.

Prouida Pompeio dederat Campania febres
 Optandas, sed multæ urbes, & publica uota,
 Vicerunt. Igitur fortuna ipsius & urbis
 Seruatum uictis caput abstulit. Hoc cruciatu
 Lentulus, hac poena caruit, ceciditq; Cethegus

Integer,

Integer, & iacuit Catilina cadauere toto.

Manilius item lib. 4. Astrono.

Quis te Niliaco pruritum littore Magne
 Post uictas Matridatis opes, pelagusq; receptum,
 Et tres emenso meritos ex orbe triumphos?
 Cumq; etiam posses alium componere magnus
 Crederet, ut corpus sepeliret naufragus ignis,
 Et collecta rogi facerent fragmenta carinae?
 Quis tantum mutare potest sine numine fati
 De Caesaris miserabili sine hac Ma-

nilius lib. 4. Astrono.

Ille etiam cælo genitus, cæloq; receptus
 Cum bene compositis uictor ciuilibus armis
 Iura togæ regeret, toties prædicta cauere
 Vulnere non potuit, toto spectante senatu.
 Indicium dextra retinens, nomenq; cruore
 Deleuit proprio, possent ut uincere fata.

De Priami sine miserabili Iuuenal. saty. 10.

Incolumi Troia Priamus uenisset ad umbras
 Assarici magnis solennibus, Hectore funus
 Portante, ac reliquis fratrum ceruicibus, inter
 Il adum lachrymas, ut primos edere planctus
 Cassandra inciperet, scissaq; Polyxena palla,
 Sifores extinctus diuerso tempore, quo iam
 Cœperat audaceis Paris & edificare carinas.
 Longa dies igitur quid contulit? Omnia uidit

T 17

Euerſa, & flammiſ Aſiam, ferroq; cadentem.
 Tunc miles tremulus poſita tulit arma tiara,
 Et ruit ante aram ſummi Iouis, ut uetulus boſ,
 Qui domini cultris tenuē & miſerabil collum
 Præbet, ab ingrato iam faſtiditus aratro.
 Exitus ille ut cunq; hominiſ.

Seneca in Troade de eodem.

Ille tot regum parens
 Caret ſepulchro Priami, & flamma indiget
 Ardente Troiſ.

Maniliuſ lib. 4. Aſtrono.

Quid numerem euerſas urbeſ, regumq; ruinaſ?
 Inq; rogo Cræſum, Priamumq; in littore truncum,
 Cui nunc Troia roguſ?

De Ruſſini interitu Claudia. lib. 2. in Ruſſi

Vnuſ per medioſ audendi promior enſe
 Proſilit erecto, dictiſq; & uulnere toruiſ
 Appetit, hac Sticchio, quem icſaſ pellere dextra
 Te ferit, hoc abiens inuadit uiſcera ferro
 Sic fatuſ: meritoq; latus tranſuerberat icſtu,
 Felix illa manuſ talē qua prima cruorem
 Hauſerit, & ſiſi poenam libauerit orbis,
 Mox omneſ fodunt haſtiſ, artuſq; nefandoſ
 Dilaniant, uno rot corpore pila tepeſcunt.
 Et non inſecto puduit mucrone reuerti.
 Mi uultuſ auidoſ, & adhuc ſpirantia uellunt

Lumina, truncatoſ alij rapuere laterioſ.
 Amputat, ille pedeſ, humerumq; quatit ille ſolutiſ
 Nexibuſ. hic fracti reſerat curuamina dorſi.
 Hic iecur, hic cordiſ fibreſ, hic candit anhelat
 Pulmoniſ latebraſ: ſpaciū non inuenit ira,
 Nec locuſ eſt odiſ conſumpto ſunere, uix tum
 Deſeritur, ſparſumq; cadit per tela cadauer.
 Nec minus aſſiduſ certant illidere ſaxiſ
 Prodigiale caput, quod iam de cuſpide ſumma
 Nutabat, digna rediens ad mœnia pompa.
 Dexteratunc etiam ludo conceſſa uagatur,
 Aëra peteſ, poenāſq; animi perſoluit auari
 Terribili lucro, uitioſq; imitata retentuſ
 Cogitur adductiſ digituſ inſſectere neruiſ.

De Xerxiſ exercituſ ac ſine Iuuenaliſ.
 ſatyra in hunc modum ſcribit.

Creditur olim

Vel ſicatuſ Athoſ, & quicquid Græcia mendax
 Audet in hiſtoria, cum ſtratum claſſibuſ iſſidem,
 Suppoſituſq; rotis ſolidum mare, credimus altoſ
 Deſeſſiſſe amneſ, epotaq; ſumma Medo
 Prandente, & madidiſ cantat quæ Soſtratuſ aliſ.
 Ille tamen qualis redijt Salamine relicta
 In Coruſ atq; Eurum ſoluiſ ſœuire flagelliſ
 Barbaruſ Arolio nunquam hoc in carcere paſſoſ,
 Ipſum compeſcibuſ, qui uiceraſ Ennoſigeumſ?

ILLVSTRIVM POETARVM

Mitius id sane, quod & non & stigmatē dignum
 Creādit, huic quisquam uellet seruire deorum?
 Sed qualis redijt? nempe una naue cruentis
 Fluctibus, ac tarda per densa cadauera prora.
 Has toties optata exegit gloria pœnas.

Finis attendendus est in re omni, nam metrum
 & mensura omnium agentium est.

Iuuenalis saty. 10.

Festino ad nostros, & regem transeo Ponti,
 Et Crœsum, quem uox iusti sacunda Solonis
 Respicere ad longæ iustitiae spacia ultima uitæ.

Ausonius de septem Sapient.

Expectare Solon finem docet, ortus Athenis.

Finis uitæ incertus est.

Ouidius de Philomena.

Vita data est utenda, data est sine fœnore nobis
 Mutua, nec certa persoluenda die.

Horatius Oda. 13. lib. 2.

Quod quisq; uitet, nunquam homini satis
 Cautum est in horas.
 Sed improuisa lethi
 Vis rapuit, rapietq; gentes.

Horatius lib. Epodon.

Fugit iuuentus & uerecundus color,
 Reliquit ossa pelle amicta lurida,

FLORES.

149

Tuis capillus albus est odoribus.
 Nullum à labore me reclinat ocium.
 Vrget diem nox & dies noctem. neq; est
 Leuare tenta spiritu præcordia.

Seneca in Thyeste.

Nemo tam diuos habuit fauentes
 Crastinum ut posset sibi polliceri.

Statius lib. 2. Syluarum.

Nos anxia plebes,
 Nos miseri, quibus unde dies suprema, quis æui
 Exitus, incertum, quibus instet fulmen ab astris,
 Quæ nubes fatale sonent. nil flecteris istis?
 Sed flectere libens.

Ouid. lib. 5. de Tristib.

Nil homini certum est, fieri quis posse putaret
 Vt facerem in medijs hæc ego sacra Getis?

Ad proprium finem omnia tendunt naturaliter, nec
 unquam quiescunt, quousq; ei uita fuerint.

Boëtius metro. 2. lib. 3.

Repetunt proprios quæq; recursus,
 Redituq; suo singula gaudent.
 Nec manet ulli traditus ordo,
 Nisi quod fini iunxerit ortum,
 Stabilemq; sui fecerit orbem.

DE FORMA.

ILLVSTRIVM POETARVM

Forma colorq; naturalis nemini uitio datur, sed acrius.

Propert. lib. eleg. 18. lib. 2.

Vt natura dedit, sic omnis recta figura:
Turpis Romano Belgicus ore color.

Forma bonum fragile est.

Ouid lib. 2. de arte amandi.

Forma bonum fragile est, quantumq; accedit ad annos

Et minor, & spacio carpitur ipsa suo.

Nec semper uiolat, nec semper lilia florent.

Et riget amissa spina relicta rosa.

Et tibi iam uenient cani formose capilli.

Iam uenient rugæ, quæ tibi corpus arent.

Idem de faciei med.

Formam populabitur etas

Et placidus rugis uultus aratus erit:

Tempus erit, quo uos speculum uidisse pigebit,

Et ueniet rugis altera causa dolor.

Petronius Arbiter in satyr.

Quod solum formæ decus est, cecidere capilli,

Vernantesq; comas tristes abegit hyenas.

Nunc umbra nudata sua iam tempora moerent.

Areæq; attritis ridet adusta pilis.

O fallax natura Deum, quæ prima dedisti

Ætatis nostræ gaudia, prima rapis.

Seneca in Hippolyt.

Anceps

FLORES.

Anceps forma bonum mortalibus

Exigui donum breue temporis.

Vt uelox celeri pede laberis.

Non sic uere nouo prata decentia

Æstatis calidæ dissipiat uapor

Sæuit Solsitio cum medius dies.

Sed noctem breuibus præcipitat rotis

Languescunt folio lilia pallido,

Et gratæ capiti deficiunt rose.

Vt fulgor teneris qui radiat genis

Momento rapitur, nullaq; non dies

Formosi spoliū corporis abstulit.

Res est forma fugax.

Idem in Hercule Oeteo.

Vt alta syluas forma uernantes alit

Quas nemore nudo primus inuestit tepor

At cum solutos extulit Boreas Notos,

Et se uatotas bruma decussit comas,

Deforme folijs aspicias truncis nemus

Sic nostral longum forma percurrens iter

Deperdit aliquid semper, & fulget minus,

Malisq; minus est, quicquid in nobis fuit

Olim petitum cecidit, & partu labat.

Materq; multum rapuit ex illo mihi

Ætas citato senior eripuit gradu.

Nemesianus Eclog. 41

Non

ILLVSTRIVM POETARVM.

Non hoc semper eris, perdunt & gramina flores,
Perdit spina rosas, nec semper lilia cadent,
Nec longum tenet uua comas, nec populus umbras,
Donum forma breue est, nec se tibi commodat omnis.

Propertius lib. 2. eleg.

Nec forma æternum, aut cuiquam est fortuna perennis.

Forma pudicitie contraria est atq; nocua.

Ouidius lib. 1. Metamor.

Sed te decor iste quod optas

Esse uetat, uotoq; tuo tua forma repugnat.

Idem epistola. 15. Heroid.

Lis est cum forma magna pudicitie.

Iuuenalis. 10. satyra.

Formam optat modico pueris, maiore puellis
Murmure, cum Veneris, sanum uidet anxia mater.
Sed uetat optari faciem Lucretia qualem
Ipsa habuit: cuperet Rutile Virginia gibbum
Accipere, atq; suam Rutile dare, filius autem
Corporis egregij miseros trepidosq; parentes
Semper habet. Rara est adeo concordia formæ
Atq; pudicitie.

Terentius in Andria.

Huius formam atq; etatem uides.

Nec clam te est, quam illi nunc utraq; res inutiles
Et ad pudicitiam, & ad rem tutandam sient.

Seneca

FLORES.

Seneca in Hippol.

Raro forma uiris (secula prospice)
Impunita fuit.

Cuiq; sua forma grata est.

Ouidius de faciei medica:

Est etiam placuisse sibi quæcunq; uoluptas.

Virginibus cordi, grataq; forma sua est.

Laudatas homini uolucris Iunonia pennas

Explicat, & forma multa superbit auis.

Forma donec mulieribus adest, diliguntur
ab adolescentibus.

Terentius in Heauton.

Quippe forma impulsiostra nos amatores colunt:

Hæcubi immutata est, illi suum animum aliò conferunt.

Forma tam mala, quam bona latere non potest.

Ouidius 4. de Ponto.

Tam mala Thersiten prohibebat forma latere,

Quam pulchra Nereus conspiciendus erat.

Formam superbia comitatur.

Ouidius lib. 1. Fastorum.

Fastus inest pulchris, sequitur superbia formam.

Forma uirio perit.

Propertius lib. 2. eleg.

Vino forma perit, uino corrumpitur etas:

Vino sepe suum nescit amica uirum.

ILLVSTRIVM FOETARVM

DE FORNICATIONE.

Fornicationis desectatio castigatioq; uehement.

Horatius satyr. 2. lib. 1.

Quid inter

Est, in matrona, ancilla, peccesue togata?

Ibidem.

Quare, ne poeniteat te

Desine matronas sectarier, unde laboris

Plus haurire mali est, quam exre decerpere fructus.

DE FORTITVDINE.

Fortis est qui æquanimiter utraq; forte
nam sustinet.

Horatius Oda. 10. lib. 2,

Sperat infestis, metuit secundis

Alteram fortem bene præparatum

Pectus.

Ibidem.

Rebus angustiis animosus, atq;

Fortis appare, sapienter idem

Contrahes uento nimum secundo:

Turgida uela.

Fortissimus est, qui pati metuenda promptus est,
& insistent, & differre potest.

Lucanus lib. 7. bel. ciuil.

Fortissimus ille est,

Qui promptus metuenda pati, si cominus insistent,

Et differre potest.

Forti

FLORES: 67a

Forti uito omne solum patria est.

Ouidius lib. 1. Fastorum.

Omne solum forti patria est, ut piscibus æquor.

Vt uolucris uacuo quicquid in orbe patet.

Stattius lib. 5. Theb.

Omne homini natale solum.

Fortis miser non dicitur.

Seneca in Hercule furente.

Quemcunq; fortem uideris, miserum ne ges

Fortitudo affectu maximo appetenda
non est, quia per se nocua est.

Iuuenalis Satyra. 10.

Viribus ille

Confusus perijt, admirandisq; laceratis.

Fortitudo bonum fragile est.

Ouid. 15. Metamor.

Fletq; Milo senior cum spectat inanes

illos qui fuerant solidarum more ferarum

Herculeis similes, fluidos pendere lacertos.

Fortitudinem bonum fragile esse, & floris in morem cito euas-
nescere, moraliter, Fabula illa de Aiace innuit, qui cū seipsum
inreremisset, cruor ille in florem dicitur commutatus.

Ouid. lib. 13. Metamor.

Hectora qui solus, qui ferrum, ignesq; louemq;

Sustinuit, toties unam non sustinet iram.

Inuictumq; uirum uicit dolor, arripit ensem;

Et meus hic certe est, an & hunc sibi poscit Vlysses?
 Hoc ait, utendum est in me mihi, quiq; cruore
 Sæpe Phrygum maduit domini nunc cæde madebit,
 Ne quisquam Aiace[m] possit superare nisi Ajax.
 Dixit, & in pectus tum demum uulnera passura.
 Qua patuit ferro letalem condidit ensam.
 Nec ualuere manus infixum educere telum.
 Expulit ipse cruor, rubefactaq; sanguine tellus
 Purpureum uiridi genuit de cæspite florem.

Fortis à debili opprimitur quandoq;.

Ouidius lib. 2. de reme. amo.

Parua necat morsu spaciosum uipera taurum.

A cane non magno sæpe tenetur aper.

DE FORTVNA.

Fortuna instabilis uersat hominum opera,
 secundum quosdam.

Vergilius Eclog. 9.

Sors omnia uersat.

Idem de Fortuna.

Fortuna potens tantum
 Iuris atrox quæ uendicatis,
 Euerisq; bonos, eligis improbos,
 Nec seruare potes muneribus fidem.
 Fortuna immeritos auget honoribus.
 Fortuna innocuos cladibus afficit.
 Iustos illa uiros pauperie grauat,

Indignos

Indignos eadem diuitijs beat.

Hæc aufert iuuenes, & retinet senes,
 Iniusto arbitrio tempora diuidens.

Quod dignis adimit transfert ad impios,
 Nec discrimen habet, rectaq; iudicat:
 Inconstans, fragilis, perfida, lubrica.
 Nec quos clarificat perpetuo fouet,
 Nec quos deseruit perpetuo premit.

Seneca in Hippolyto.

Res humanas ordine nullo

Fortuna regit, spargitq; manu

Munera cæca, peiora fouens.

Manilius lib. 2. Astrono.

Fortunæ prima fors data est, illa per artem
 Censetur titulo, quia proxima conuenit in se.
 Fundamenta domus, domuiq; hærentia cuncta:
 Qui modus in seruis, quis sit consensus, in armis.

Ouidius Epist. consol. ad Liuiam.

Nempe per hos etiam fortuna iniuria mores
 Regnat, & incerta est hic quoq; nixa rota.
 Hic quoq; sentitur, ne quid non improba carpat,
 Sæuit, & iniustum ius sibi, ubiq; facit.
 Scilicet immunis si luctus una fuisset
 Liuia, fortunæ regna minora forent.
 Lucanus lib. 2. bell. ciuil.

Siue nihil positum est, seu fors incerta uagatur.
 Ferq; refertq; uices, & habent mortalia casum
 Sic subitum quodcunq; paras,
 Plautus in captiuis.

Fortuna humana fingit artatq; ut lubet.
 Manilius lib. 2. Astrono.

Quod fortuna ratum faciat quis dicere falsum
 Audeat? & tantæ suffragia uincere sortis?
 Ausonius in Epigram.

Fortuna nunquam in colem statu,
 Semper mouetur, uariat & mutat uices.

Et summa in imum uertit, ac uersa erigit.
 Istorum omnium opinio est falsa, ut infra
 titulo de Sapientia liquebit, & hic ex
 Oratione Epistola 1. Heroid.

Cureat successibus opto.

Quisquis ab euentu facta notanda putat.

Fortuna seu casus diuinæ subijcitur portanti.
 Ouib. lib. 4. de Ponto.

Ludit in humanis diuina potentia rebus.
 Et certam præfens uix habet hora fidem.
 Boëtius metro 5. lib. 1.

Rupis Achemenæ scopulis ubi uersa sequentum
 Pectoribus figi, spicula pugna fugax.
 Tigris & Euphrates uno se fronte resoluunt,
 Et mox adiunctis dissociantur aquis.

Sico.

Si coeant cursumq; iterum reuocentur in unum
 Confluat alterni quod trahit unda uadi.
 Conueniant puppes, & uulsi flumine trunci,
 Mistaq; fortuitos implicet unda modos.
 Quos tamen ipsa uagos terræ decliua casus
 Gurgitis & lapsi defluus ordo regit.
 Sic quæ permissis fluitare uidetur habenis.
 Fors patitur frenos, ipsaq; lege meat.

Fortunam deam facere inscitia est.

Iuuenalis satyra. 10.

Nullum numen abest si sit prudentia, sed te
 Nos facimus fortuna deam cæloq; locamus.

Fortuna fortes timere dicitur, ignauos
 uero premere.

Seneca in Medea.

Fortuna fortes metuit, ignauos premit.

Fortuna opes auferre posse dicitur, V. 115. *h. sen. 14*
 animum uero non inime.

Seneca in Medea.

Fortuna opes auferre, non animum potest.

Fortunam prosperam retinens hic sapiens
 habetur, aduersam uero stultus.

Plautus in Pseudulo.

Centum doctum hominum consilia, hæc una deuicit Dea
 Fortuna: atq; hoc uerum est, perinde, ut quisq; ea utitur,
 Ita præcellet, atq; exinde sapere cum omnes dicimus.

ILLVSTRIVM POETARVM

Bene ubi quid discimus consilium accidisse, hominem ca-
tum eum

Esse declaramus: stultum autem illum quoi uortit malè.

Fortunæ, id est, præsentis uitæ bona
fragilia instabiliq; sunt.

Quid, lib. 4. de Ponto.

Quid facis ah demens? cur si fortuna recedat

Naufragio lachrymas eripis ipse tuo?

Hæc dea non stabili, quam sit leuis orbe fatetur,

Quid summum dubio sub pede semper habet.

Idem lib. 3. de Tristibus.

Nempe dat, & quodcunq; libet fortuna, rapitq;.

Irus & est subito qui modo Cræsus erat.

Idem 5. de Tristibus.

Pasibus ambiguis fortuna uolubilis errat.

Et manet in nullo certa tenaxq; loco.

Sed modo leta manet, uultus modo sumit acerbos,

Et tantum constans in leuitate sua est.

Nos quoq; floruimus, sed flos fuit ille caducus,

Flammaq; de stipula nostra breuisq; fuit.

Horatius Oda. 34. lib. 1.

Hinc apicem rapax

Fortuna cum stridore acuto

Sustulit, hinc posuisse gaudet.

Idem Oda 29. lib. 3.

Fortuna sauo leta negotio, &

FLORES.

55

Ludum insolentem ludere pertinax

Transmutat in certos honores,

Nunc mihi nunc alij benigna.

Iuuenalis satyra 7.

Si fortuna uolet, fies de rhetore consul.

Si uolet hæc eadem fies de consule rhetor,

Seneca in Hercule furente.

Iniqua rara maximis uirtutibus

Fortuna parcit, nemo se tuto diu

Periculis offerre tam crebris potest.

Quem sepe transit casus, aliquando inuenit.

Idem in Hippolyto.

Nec ulli præstat uelox

Fortuna fidem.

Idem in Medea.

Rapida fortuna, ac leuis.

Præcepsq; regno eripuit, & exilio dedit.

Confide regnis cum lenis magnas opes

Huc ferat, & illuc casus.

Idem in Octauiæ.

Quid me potens fortuna fallaci mihi

Blandita uultu, sorte contentum mea

Alte extulisti? grauius ut ruerem, edita

Recepisti us arce, totq; prospicerem metus?

Ibidem, Nero.

Fortuna nostra cuncta permittit mihi

ILLVSTRIVM POETARVM

Sen. Crede obsequenti parcus, leuis est dea.

Boëtius metro 1 lib. 1

Dum leuibus male fida bonis fortuna fauere

Pene caput tristis miserat hora meum.

Nunc quia fallacem mutauit nubila uultum

Protrahit ingratas impia uitamoras.

Idem metro. 3. lib. 2.

Cum polo Phœbus roseis quadrigis

Lucem spargere cœperit.

Pallet albentes hebetata uultus,

Flammis stella prementibus.

Cum nemus flatu Zephyri tepenti

Vernis irrubuit rosis.

Spirat insanum nebulosus Auster,

Iam spinis abeat decus.

Sæpe tranquillo radat sereno

Immotus mare fluctibus.

Sæpe feruentes Aquilo procellas

Verfo concitat æquore.

Rara si constat sua forma mundo

Si tantas uariat uices,

Crede fortunis hominum caducis;

Bonus crede fugacibus.

Terentius in Hecyra.

O fortuna, ut nunquam perpetuo es bona.

FLORES.

Manilius lib. 3. Astrono.

Idcirco tanta est rerum discordia in æuo,

Et subtexta malis bona sunt: lachrymæq; sequuntur

Vota, nec in cunctis seruat fortuna tenorem.

Vsq; eadæo permixta fluit, nec permanet usquam,

Amisitq; fidem uariando cuncta per omnes

Non annis anni, non menses mensibus usq;

Conueniunt, seq; ipse dies, aliumq; relinquit.

Horæq; non ulli similis producitur hora.

Idem lib. 4. Astrono.

Quid numerem euersas urbes, regumq; ruinas?

Inq; rogo Cræsum? Priamumq; in littore truncum

Cui ne Troia rogus? quid Xerxem, maius & ipso

Naufragium pelago? quid captos agmine regest

DE FRATRIBVS.

Fratrum beneuolentia tenuis est.

Vergilius lib. 1. Aeneid.

Regna Tyri germanus habebat

Pygmalion, scelere ante alios immanior omnes.

Quos inter medius uenis furor. Ille Sichæum

Impius ante aras, atq; auri cæcus amore

Clam ferro incautum superat, securus amorum

Germanæ, factumq; diu celauit, & ægram

Multa malus simulans uana spe ludit amantem.

ILLVSTRIVM POETARVM

Ouid. lib. 1. Metamor.

Viuitur ex raptō, non hospes ab hospite tutus,
Non socer à genero: fratrum quoq; gratia rara est.

Silius Ital. lib. 10. bel. pu.

Impia circo

In numero fratres cauea damnante furorem
Pro sceptro armatis in erunt praelia dextris.
Is gentimos durus erat, patriumq; petebant
Orbati solium lucis discrimine fratres.

Stattius lib. 11. Theb.

Nondum ille peractis

Manibus, ultrices animam seruabat in iras.
Vtq; superstancem pronumq; in pectore sensit,
Erigit occulte strum, uitæq; labantis
Reliquias tenues oadio supplcuit, & ensem
Iam letus fratri frater sub corde reliquit.

Manilius lib. 4. Astrono.

Ecce patrem nati perimunt, natosq; parentes.
Mutuaq; armati cocunt in uulnera fratres.

Romulus fratrem suum Remum re-
gnandi cupiditate tractus interimi
mandauit, quod foissam transiliceras.

Ouid. lib. 4. Fasto.

Hoc celer uiget opus, quem Romulus ipse uocaret:
Sintq; Celer cura, dixerat, ista tue.

FLORES:

179

Neue quis aut muros, aut factam uomere fossam
Transseat: audentem talia dede neci.
Quod Remus ignorans humiles contemnere muros
Cœpit, & his poculis dicere tutus erit?
Nec mora, transilijt. retro Celer occupat ausum.
Ille premit duram sanguinolentus humum.

Horatius lib. Epod.

Acerba fata Romanos agunt,
Scelusq; fraternæ cædis,
Vt immerentis fluxit in terram Remi,
Sacer nepotibus cruor.

Lucanus lib. 1. bel. ciuil.

Nulla fides regni socis, omnisq; potestas
Impatiens consortis erit, nec gentibus ullis
Credite: nec longe fatorum exempla petantur,
Fraterno primi maderunt sanguine muri.

DE FRAVDVLENTIA.

Fraudulenti uirtute præditos sæ-
pissime perdunt.

Ouidius lib. 2. Fastorum.

Sic iterum, sic sæpe cadunt ubi uincere aperte
Non datur, insidias, armâq; tecta parant.
Fraude perit uirtus.

Fraudem fraude pellere licet.

Ouidius lib. 3. de arte amandi.

ILLVSTRIVM POETARVM

Iudice me, fraus est concessa repellere fraudem.
Armaq; in armatos sumere iura sinunt.

DE FRVGLITATE.

Frugalitatis commendatio dignissima.
Horatius Oda. 16. lib.

Bene est cui Deus obtulit
Parca quod satis est manu.

Idem lib. 1. Epist. ad Lollium:
Quod satis est cui contingit, nil amplius optet.
Idem satyra. 1. lib. 1.

At qui tantuli eget, quantum est opus, is neq; limo
Turbatam haurit aquam, neq; uitam amittit in undis.
Ibidem.

Nescis quid ualeat nummus, quem praebeat usum?
Panis ematur, olus, uini sextarius, adde
Quis humana sibi doleat natura negatis.
Supra de his plura tit. de Natura, inueni-
es: Natura paucis &c.
Seneca in Thyeste.

O quantum bonum est
Obstare nulli, carpere securas dapes.
Humi iacentem scelera non intrant casam.
Tutusq; mensa carpitur angusta cibis.
Exhortatio ad frugalitatem.
Iuuenalis satyr. 14.

Viuite contenti casulis, & collibus istis.

O pueri,

FLORES. 179

O pueri Marfus dicebat, & Hernicus olim
Vestinusq; senex panem quaramus aratro
Qui satis est mensis.

Persius satyra. 3.

Rure paterno
Est tibi far modicum, purum, & sine labe salinum,
Quid metuas? cultrixq; soci securo patella,
Hoc satis est.

Plautus in Rudente.

Quicquid est domi, id sat est habendum.

De frugalitate quorundam principum ac regum,
nec non Philosophorum.

Claudianus lib. 1. in Rufin.

Contentus honesto

Fabricius paruo spernebat munera regum,
Sudabatq; graui consul Seranus aratro,
Et casa pugnaces Curios angusta tenebat.
Hac mihi paupertas augustior, hac mihi tecta
Culminibus maiora tuis, tibi querit inanes
Luxuries nocitura cibos, mihi donat inemptas
Terra dapes. Rapiunt Tyrios tibi uellera succos,
Et picturate saturantur murice uestes:
Hic radiant flores, & prati uiua uoluptas
Ingemo uariata suo fulgentibus illic
Surgunt strata toris: hic mollis panditur herba
Solllicitum curis non abruptura soporem.

Turba

Turba salutantum latas ibi perstrepat ædes:
Hic animum cantus, labentis murmura riuu.
Viuitur exiguo melius &c.

Reliqua tit. de Natura scripta sunt.
Iuuenalis satyr. 14. de Diogene.

Sensit Alexander, testa cum uidit in illa
Magnum habitatorem, quanto felicior hic, qui
Nil cuperet, quam qui totum sibi posceret orbem.

Ibidem.

Mensura tamen quæ
Sufficiat sensus, si quis me consolatur, ædam,
In quantum sitis atque fames, et frigora poscunt.
Quantum Epicure tibi paruis sufficit in hortis,
Quantum Socratici coeperunt ante penates.

Idem satyr. 15.

Pythagoras cunctis animalibus abstinuit, qui
Tanquam homine, et uentri indulgit non omne legumen:

Tibul. de seipso eleg. 1. lib. 1. sic ait.

Me mea paupertas uitæ traducat inertis
Dum meus assiduo luceat igne focus.

Ibidem.

Fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis
Pocula, de facili, composuitque luto.

Martialis in Xeniji, de Porfena Thusa
scie regis frugalitate, in hunc
modum scribit.

Arretina

Arretina nimis ne sperne uasa monemus.

Lautus erat Thuscis Porfena fictilibus.

Item de Agathocle Siciliae regis frugalitate, nec non modestia, Ausonius
lib. Epigram. sic

Fama est fictilibus coenasse Agathoclea regem,
Atque abacum Samio saepe onerasse luto,
Fercula gemmatis cum poneret aurea uasis,
Et misceret opes, pauperumque simul.

Querenti causam, respondit: Rex ego qui sum,
Sicaniæ figulo sum genitore satus.

Fortunam reuerenter habet, quicumque repente.
Diues ab exili progredere loco.

Quanto securius autem biberint ex uasis
fictilibus, uel unicus Iuuenalis abunde testatur
satyr. 10.

Sed nulla aconita bibuntur

Fictilibus: tunc illa time cum pocula sumes
Gemmata, et laios setinum ardebit in auro.

Item Seneca in Thyeste.

Venenum in auro bibitur, expertus loquor.

Item in Hippolyto, idem Seneca.

Regios luxu procul

Est impetus fugisse, sollicito bibunt
Auro superbi, quam iuuat nuda manu
Captasse fontem: celerius somnus premit

Securo

ILLVSTRIVM POETARVM

Securo dura membra uersantur thoro.

Idem in Herc. Oeteo.

Pectora pauper securo

Tenet è patula pocula fugo,

Sed non trepida tenet illa manu.

Carpit faciles, uilesq; cibos,

Sed non strictos respicit enses.

Aurea miscet pocula sanguis.

DE FVRORE:

Furor amoris comes est.

Ouidius lib. 1. eleg. siue amo.

Blanditiæ comites tibi erunt, terræq; furorq;

Assiduè partes turba secuti tuas.

Furenti furiosoq; cedendum est.

Ouidius lib. 1. de amoris remed.

Dum furor in cursu est, currenti cede furori.

Difficiles aditus imperus omnis habet.

Stultus ab obliquo, qui cum discedere possit

Pugnet, in aduersas ire natator aquas.

Furentibus Deus obstat.

Statius lib. 3. Thebaid.

Deus ecce furentibus obstat.

Nimius furor euentu caret.

Claudianus de bel. Getic.

sed caret euentu nimius furor, improba nunquam

Spes lætata diu.

FUROR

FLORES.

166

Furor maximus infontem hominem reddit. (Id est, primus animi morus) quia in hominum potestate non est.

Seneca in Hercule furente:

Solus te iam præstare potest

Furor infontem, proxima puris

Sors est manibus, nescire nefas.

DE FVTVRIS.

Futura cælari homines Deus uoluit,
ut timenti sperare liceat.

Horatius Oda. 29. lib. 2.

Prudens futuri temporis exitum

Caliginosa nocte premit Deus,

Ridetq; si mortalis ultra

Fas trepidat.

Lucanus lib. 2. bel. ciuil:

Sit subitum quodcumq; paras, sit cæca futuri

Mens hominum sati, liceat sperare timenti:

Futura scire homini fas non est.

Statius lib. 3. Thebaid.

Quid crastina uolueret etas

Scire nefas homini.

Admonitio ut a futurorum inuesti-
gatione desistant.

Horatius Oda. 9. lib. 1.

Quid

ILLVSTRIVM POETARVM

Quid sit futurum cras, fuge querere. &
 Quem fors dierum cunq; dabit lucro
 Appone.

Idem oda. 11. lib. 1.

Tu ne quaesieris (scire nefas) quem mihi, quem tibi
 Finem dii dederint Leucothoë, nec Babylonios
 Tentaris numeros, ut melius quicquid erit pati,
 Seu plures hyemes, seu tribuit Iupiter ultimam.

Futura incerta sunt.

Ovidius lib. 2. Fastorum.

Exitus in dubio est.

Silius Italicus lib. 10. bel. pun.

Nostros fortuna labores
 Versat adhuc, casusq; iubet nescire futuros.

G

DE GAUDIO.

Extremum gaudij luctus occupat.

Ovidius lib. 7. meta.

Gaudia principium nostri sunt saepe doloris.

Post tristitiam gaudium sequitur

Ovidius 7. metam.

FleBILE principium melior fortuna secuta est.

Idem 4. de Ponto.

Nil

FLORES.

161

Nil adeo fortuna grauis miserabile fecit,
 Ut minuant nulla gaudia parte malum.
 Nulla dies adeo est australibus humida nimbis
 Non intermissis ut fluat imber aquis.

Idem 6. Fasto.

Scilicet interdum miscentur tristia letis.

DE GLORIA.

Gloria temporalis arte quaeritur,
 nec non uirtute.

Ouid. lib. 2. de Ponto.

Artibus ingenuis quaesita est gloria multis:

Idem de Philomela.

Facta ducis uiuent, operosaq; gloria rerum.

Hæc manet, hæc auidos effugit una rogos.

Gloriæ cupido contra patriam
 quosdam induxit.

Iuuenalis saty. 10.

Patriam tamen obruit olim

Gloria paucorum, & laudis tituliq; cupido.

Gloriæ seculi cupidus, cœli gloriam
 intueri debet, & tunc talis gloriam pu
 debet, & ad hoc exhortatio pulchra.

Boëtius metro 7. lib. 2.

Quicumq; solam mente præcipiti petit,
 Summumq; credit gloriam.

X

ILLVSTRIVM POETARVM

Late patentes ætheris cernat plagas,
Arctumq; terrarum situm.
Breuemq; replere non ualentis ambitum
Pudebit aucti nominis.

Gloriam temporalem fere tuncti appetunt.
Valerius Floccus lib. 1. Argonaut.

Si qua operis tanti domino consurgere ponto
Fama queat, tu sola animos, mentemq; per uris
Gloria, te uiridem uidet immunemq; senectæ.
Phasidis in ripa stantem, iuu nesq; uocantem.

Gloria temporalis amor ad ardua homi-
nes impellit, nec non uires illis præbet.

Ouid. lib. 5. de Tristib.

Deniq; non paruas animo dat gloria uires,
Et facunda facit pectora laudis amor.

Ouid. 4. Tristium.

Ardua per præceps gloria uadit iter

Idem 4. de Ponto.

Excitat auditor studium, laudatq; uirtus
Crescit, & immensum gloria calcar habet.

Silius Italicus lib. 6. bel. Pun.

Arripuit, traxitq; utrum sax mentis honestæ
Gloria.

Propertius lib. 4. eleg.

Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria uires.
Non iuuat ex facili lecta corona iugo.

FLORES

103

Vane gloriosorum castigatio digna.
Terentius in Phormione.

Non sat est tuum te officium fecisse, id si non fama ap-
probatur.

DE GRATIA.

Gratia tarda ingrata esse solet.

Ausonius in Epigram.

Gratia, quæ tarda est, ingrata est. gratia nanq;
Cum fieri properat, gratia grata nimis.

Ibidem.

Sibene quid facias, facias cito. nam cito factum
Gratum erit: ingratum gratia tarda facit.

Ouid. lib. 3. de Ponto.

Gratiaq; officio, quod mora tardat abest.

Gratia pro rebus gratis datis debetur.

Ouid. lib. 1. eleg. siue am.

Gratia pro rebus merito debetur inemptis.

Gratia pluma leuior est.

Plautus in Pœnulo:

Si quid benefacias, leuior pluma est gratia:
Si quid peccatum sit, plumbeas iras gerunt.

DE GRATITVDINE.

Gratitudinis maxime demonstra-
tio dignissima.

ILLVSTRIVM POETARVM

Vergil. lib. 2. Aeneid.

Dij (si qua est caelo pietas, quae talia curet)
Perfoluant grates dignas, & praemia reddant
Debita.

Ovidius in Ibis.

Dij melius, quorum longe mihi maximus ille est,
Qui nostras inopes noluit esse uidas.
Huic igitur meritas grates quas cunq; licebit
Pro tam mansueto pectore semper agam.

Idem lib. 2. de Ponto.

Ore ferant grates (quoniam non possumus ipsi)
Dij tibi, qui referent si pia facta uident:

Idem lib. 4. de Ponto.

Immemor illorum, uestri non immemor unquam,
Qui mala sollicitè nostra leuatis, ero.

Ibidem,

Semper inoblita repetam tua munera mente,
Et mea me tellus audiet esse tuum.

Idem 1. de Tristib.

Hec mihi semper erunt imis infixæ medullis,
Perpetuusq; animæ debitor huius ero.
Spiritus hic uacuas prius extenuandus in auras
Ibit, & intepido deseret ossa rogo,
Quàm subeant animo meritorum obliuia nostro.
Et longa pietas excidat ista die.

Dij tibi

FLORES.

103

Dij tibi sint faciles, & opis nullius egentem,
Fortunam praestent dissimilemq; meae.

Idem 4. de Ponto.

Pro quibus ut meritis referatur gratia, iurat
Se fore mancipium tempus in omne tuum.
Nam prius umbrosa carituros arbore montes,
Et freta uelivolae non habitura rates,
Fluminaq; in fontes cursu reditura supino
Gratia quàm meriti possit abire tui.

Idem lib. 5. de Tristibus.

Dum lumen solare tenebo
Seruiet officio spiritus iste tuos:

Plautus in Mostellaria,

Nunquam ego illi possum gratiam referre, ut me-
ritus est de me.

Terentius in Adelphis.

Quid ego nunc te laudem, sat certo scio:
Nunquam ita magnifice quicquam dicam, id uirtus
quin superet tua.

Ibidem.

Ab uereor coram in os te laudare amplius,
Ne id assentari magis, quam quod habeam gratum,
facere existimes.

Stattius lib. 7. Theba.

Nec laudare satis, dignasq; rependere grates
Sufficiam, referent superi.

ILLVSTRIVM POETARVM

Idem lib. 4. Sylvarum.

Qua celebrem mea uota byra? Quas soluere grates
Sufficiam? non si pariter mihi uertice læto,
Nectat odoratas & Smirna & Mantud laurus
Digna loquar.

Vergil. lib. 1. Aeneid.

Grates persoluere dignas.

Non opis est nostræ Dido.
Dij tibi si qua pios respectant numina, si quid
Vsquam iustitiæ est, & mens sibi conscia recte
Præmia digna ferant.

DE GULA.

Gulosus & liber nullus esse potest.

Horatius saty. 2. lib. 2.

Rusticus, anormis, sapiens, crassaq; Minerua,
Discite, non inter lances, mensasq; nitentes,
Cum stupet insanis acies fulgoribus, & cum
Accliuus falsis animus meliora recusat.
Verum hic impransi mecum disquirite. cur hoc?
Dicam, si potero. malè uerum examinat omnis
Corruptus iudex.

Guloforum effectus, castigatioq; acerrima.

Iuuenalis saty. 11.

Multos porrò uidēs, quos sæpe elusus ad ipsum

Credi

FLORES.

104

Creditor introitum solet expectare macelli
Et quibus in solo uiuendi causa palato est
Interea gustus elementa per omnia querunt
Nunquam animo precijs obstantibus.

Lucanus lib. 4. bel. ciuil.

O prodiga rerum

Luxuries, nunquam paruo contenta paratis,
Et quaesitorum terra, pelagoq; ciborum
Ambitiosa fames, & laute gloria mensæ.

Statius lib. 4. Syluar.

Ah miseri, quos nosse iuuat, quid Phasidis ales,
Distet ab hyberna Rhodopes grue, quis magis anser
Extæ ferat? cur Thuscus aper generosior Umbro,
Lubrica qua recubent conchilia mollius algæ?

Gulosi delectabiliora esse dicuntur,
quæ pluris emuntur.

Iuuenalis satyra. 11.

Interius si

Attendas, magis illa iuuant, quæ pluris emuntur.

Petronius Arbitr.

Ingeniosa gula est, Siculo scarus æquore mersus
Ad mensam uiuus perducitur, atq; Lucrinis
Eruta littoribus uendunt conchilia cœnas,
Vt renouent per damna famem, iam Phasidis unda
Orbata est aibus, mutoq; in litore tantum
Solæ desertis aspirant frondibus aure.

X iij

H

DE HYPOCRISI.

Hypocritarum castigatio dignissima.

Iuuenalis saty. 2.

Vltra Sauromatas fugere hinc libet, & glaciale
Oceanum, quoties aliquid de moribus audent,
Qui Curios simulant, & Bacchanalia uiuunt.
Loripedem rectus derideat, aethiopem albus.
Quis tulerit Gracchos de seditione querentes?
Quis cœlum terris non misceat, & mare cœlo
Si fur displiceat Verri, homicida Miloni?
Clo dius accuset machos? Catilina Cethegum?
In tabulam Sylla si dicant discipuli tres?

Persius satyra 5.

Pelliculam ueterem retinens, & fronte politus
Astutam uapido geris sub pectore uulpem.

Seneca in Hippolyt.

Vbi uultus ille, & uicta maiestas uiri,
Atq; habitus horrens, prisca & antiqua appetens,
Morumq; senium triste, & aspectu graue?
O uita fallax abditos sensus geris,
Animisq; pulchram turbidis faciem induis.
Pudor impudentem celat, audacem quies.
Pietas nefandum, uera fallaces probant,
Simulantq; molles dura.

Hypo

Hypocritæ regnant, quia nigrum in candidum, hoc est,
malum in bonum uertunt, & è contra.

Ouid. lib. 11. Metamor.

Nascitur Autolicus furtum ingeniosus ad omne,
Qui facere assueuerat, patriæ non degener artis,
Candida de nigris, & de candentibus atra.

Iuuenalis satyr. 3.

Cedamus patria, uiuat Arturius isthic,
Et Catulus, maneant qui nigrum in candida uertunt.

DE HOMINE.

Homo ex anima & corpore compositus est.

Ouidius lib. 15. Metamor.

Nos quoq; pars mundi, quoniam non corpora solum.
Verum etiam uolucres animæ sumus.

Homo mundi pars nobilissima.

Ouidius lib. 1. Metamor.

Sanctius his animal, mentisq; capatius altæ
Deerat adhuc; & quod dominari in cætera posset
Natus homo est, siue hunc diuino semine fecit
Ille opifex rerum mundi melioris origo.

Homini tantum status rectus est datus, ut cœlestia
intueatur contemplerurq;.

Ouidius lib. 1. Metamor.

Pronaq; cum spectent animalia cætera terram
Os homini sublime dedit, cœlumq; tueri

Insit, & erectos ad sydera tollere uultus.

Boëtius metro 5. lib. 5.

*Quàm uarijs terras animalia permeant figuris.
Nanq; alia extento sunt corpore, pulueremq; uerrunt,
Continuumq; trahunt ui pectoris incitata sulcum.
Sunt quibus alarum leuitas uaga, uerberetq; uentos,
Et liquida longi spacia ætheris enatet uolatu.
Hæc pressisse solo uestigia, gradibusq; gaudent,
Vel uirides campos transmittere, uel subire syluas.
Quæ uarijs uideas licet omnia discrepare formis,
Prona tamen facies hebetes ualet ingrauari sensus.
Vnica gens hominum celsum leuat altius cacumen.
Atq; leuis recto stat corpore, despicitq; terras.
Hæc (nisi terrenus male desipis) admonet figura.
Qui recto cælum uultu petis, exerisq; frontem,
In sublime feras animum quoq; ne grauiata pressum
Inferior sidat mens corpore celsius leuato.*

Silius Italicus lib. 13. bel. ciuil.

*Nonne uides hominum, ut celsos ad sydera uultus.
Sustulerit Deus, ac sublimia finxerint ora,
Cum pecudes uolucrumq; genus, formasq; ferarum,
Segnem, atq; obscœnam passim strauisset in aluum?*

Manilius lib. 4. Astrono.

*Proiecta iacent animalia cuncta
In terra, uel mersa uadis, uel in aëre pendent.
Omnibus una quies, uenter sensusq; per artus.*

Et

*Et quia consilium non est, & lingua remissa,
Vnus & inspectus rerum, uireq; loquendi.
Ingeniumq; capax uarias educit in arteis.
Hic partus, qui cuncta regit, secessit in orbem
Et domuit terram ad fruges, animalia cœpit,
Imposuitq; uiam Ponto, stetit unus in arce
Erectus, capitis uictorq; ad sydera mittit
Sydereos oculos, propiusq; aspectat olympum,
Inquirítq; Iouem, nec sola fronte Deorum
Contentus manet, & cælum scrutatur in alto.
Cognatumq; sequens corpus se querit in astris.*

Claudianus de raptu Proserp. lib. 3.

*Quid mentem traxisse polo? quid profuit altum
Erexisse caput? pecudum si more pererrant
Auiæ?*

*Homines diuinorum tantum capaces sunt, & hæc
cognitio a mutorum grege eos seiungit.*

Iuuenalis satyr. 15.

*Quis enim bonus & face dignus
Arcana, qualem Cereris uult esse sacerdos?
Vlla aliena sibi credet mala: separat hæc nos
A grege mutorum, atq; ideo uenerabile soli
Sortiti ingenium, diuinorumq; capaces,
Atq; exercendis capiendisq; artibus apti.*

*Principium operationum suarum, ac exitum, ho-
mines in Deo collocare debent.*

Horatius

ILLVSTRIVM POETARVM

Horatius Oda. 5. 2.

Dijs te minorem quod geris imperas.

Hinc omne principium, huc refert exitum.

Hominum genus felix dicitur, si Dei amor, quo cœlum
regitur, suos animos regat.

Boëtius metro. 7. lib. 3.

O scelix hominum genus

Si uestros animos amor,

Quo cœlum regitur, regat.

Hominem misericordem, & ad omnia
promptum esse oportet.

Plautus in Mostel.

Misericordias tandem habere hominem oportet.

Idem in Milite.

At quidem illuc ætatis, qui sit, non inuenies alterum

Lepidiorem ad oēs res, nec qui amicus amico sit magis.

Homines in malum proniores sunt quàm in bonum.

Quid. lib. 4. Pastorum.

Sed nos in uitium credula turba sumus.

Horatius. lib. 1. epist. ad Lollium.

Vt iugulent homines surgunt de nocte latrones,

Vt te ipsum serues non expergiseris?

Iuuenalis satyra. 5.

Paucæ adeo Cereris uittas contingere dignæ.

Idem satyra. 13.

Mobilis

FLORES.

157

Mobilis, & uaria est ferme natura malorum
Cum scelus admittunt, super est constantia, quid fas
Atq; nefas, tandem incipiunt sentire peractis
Criminibus, tamen ad mores natura recurrit
Damnatos, fixa & mutari nescia. Nam quis
Peccandi finem posuit sibi? quando recepit
Eiectum semel adtrita de fronte ruborem?
Quisnam hominum est quem tu contentum uideris uno
Flagitio?

Terent. in Adel.

Nam tu quid agas,

Vbi si quid bene præcipies nemo obtemperet?

Claudianus lib. 2. in Eutrop.

Paruæ poterunt impellere causæ

In scelus, ad mores facilis natura reuerti.

Homo ex lapidibus factus est post diluuium, ut
fabulatur Quid lib. 1. Meram. quibus inuitus
humanae conditionis miseria, ut ipse declarat.

Magna parens terra est, lapidesq; in corpore terre
Ossa reordici: iacere hos post terga iubemur
Contingis augurio, quanquam titannia mota est
Spes tamen in dubio est, adeo cœlestibus ambo
Diffidunt monitis. Sed quid tentare nocebat?
Discedunt, uelantq; caput, tunicasq; recingunt,
Et iussos lapides, sua post uestigia mittunt.
Saxa (Quis hoc credat nisi sit pro teste uetustas)

Ponere

ILLVSTRIVM POETARVM

Ponere duriciem cœpere, suumq; rigorem.
 Molliriq; mora, mollitaq; ducere formam.
 Mox ubi creuerunt, naturaq; mitior illis
 Contrigit, ut quædam sic non manifesta uideri
 Forma potest hominis, sed uti de marmore cœpta.
 Non exacta satis, rudibusq; simillima signis
 Que tamen ex illis aliquo pars humida succo,
 Et terrena fuit, uersa est in corporis usum.
 Quod solidum est, stectiq; nequit mutatur in ossa:
 Que modo uena fuit, sub eodem nomine mansit,
 Inq; breui spacio superiorum numine saxa
 Missa uiri manibus faciem traxere uirorum,
 Et de scemineo reparata est scemina iactu.
 Inde genus durum sumus, experiensq; laborum:
 Et documenta damus, qua simus origine nati.

Hominum perniciës maxima est ho-
 mo, scilicet, malus.

Plautus in *Afinaria*.

Lupus est homo homini, non homo, quum qualis sit non
 nouit.

Ausonius in *Bie Pirenæi sententijs*

Perniciës hominum quæ maxima? Solus homo alter.

Homo alteri quod fecerit, hoc idem
 ab alio recipere debet.

Ouidius. lib. 13. *Metamor.*

Et eget auxilio qui non tulit? utq; reliquit

Sic

FLORES.

108

Sic linquendus erit, legem sibi dixerat ipse.

Hominum incommoda scire uolenti, unum, uel
 unam domum intueri sat est, quia fere
 omnes æque uitiosi sunt.

Vergilius lib. 2. *Aeneid.*

Accipe nunc Danaum insidias, & crimine ab uno
 Disce omnes.

Iuuenalis 13. *Satyra.*

Humanæ generis mores tibi nosse uolenti
 Sufficit una domus, paucos consume dies, &
 Dicere te miserum, postquam illinc ueneris, aude:

Homines corporalem ob ualitudinem acquirendam & com-
 seruandam innumera fere incommoda sustinent, pro anima
 uero nec unum uix sustinere cæci uolunt.

Ouidius lib. 1. *de remed. amoris.*

Dura aliquis præcepta uocet mea, dura satemur
 Esse, sed ut ualeas multa dolenda ferens.

Sæpe bibi succos, quamuis inuitus, amaros

Aeger, & oranti mensa negata mihi est:

Vt corpus redimas ferrum patieris & ignes,

Arida nec sitiens ora leuabis aqua.

Vt ualeas animo quæquam tolerare negabis?

At precium pars hæc corpore maius habet.

Horatius lib. 1. *epist. ad Lollium.*

Nam cur

Que lædunt oculos festinas demere, si quid

Est

Est animus, differtur curandi tempus in annum?

Homines amandi sunt, non eorum munera.

Ovidius Epist. 16. Heroid.

Aut ego perpetuo famam sine labe tenebo

Aut ego te potius, quam tua dona sequar.

Atq; ea non sperno.

Homines elari atq; humiles sunt, sicut se res dant.

Terentius in Hecyra.

Profecto hoc sic est, ut puto

Omnibus nobis ut res dant sese, ita magni atq; humiles sumus.

Hominis ornamentum barba est.

Ovidius lib. 13. Metamor.

*Nec mea quod rigidis horrent densissima fetis
Corpora turpe puta, turpis sine frondibus arbor.
Turpis equus nisi colla iubæ fluitantia uelent.
Pluma tegit uolucres, ouibus sua lana decori est:
Barba uiros, hirtæq; decent in corpore setæ.*

Homo mortuus idem non est prius erat.

Ovidius lib. 3. de Tristib.

*Hector erat tunc cum bello certabat, & idem
Tractus ab Aemonio non erat Hector equo.*

Humanæ miseræ descriptio seu expressio notabilis.

Vergilius

Vergilius lib. 3. Georg.

*Optima quæq; dies miseris mortalibus æui
Prima fugit, subeunt morbi, tristisq; senectus,
Et labor, & duræ rapit inclementia mortis.*

Horatius Oda. 7. lib. 4.

Puluis & umbra sumus.

Statius lib. 2. Sylvarum.

Nos uilis turba caducis.

*Deseruire bonis, semperq; optare parati
Spargimur in casus, celsa tu mentis ab arce
Despicis, errantes, humanaq; gaudia rides.*

Ouid. lib. 15. Metamor.

*Editus in lucem iacuit sine uiribus infans,
Mox quadrupes, rituq; tulit sua membra ferarum.
Pausatimq; tremens, & nondum poplite firmo
Constitit, adiutis aliquo conamine neruis.
Inde ualens ueloxq; fuit, spaciūq; iuuentæ
Transit, & emeritis medijs quoq; temporis annis
Labitur occidue per iter de cliue senectæ,
Subruit hæc æui demoliturq; prioris
Robora.*

Cornelius Gallus.

*O quam dura premit miseris conditio uitæ,
Nec mors humano subiacit arbitrio.
Dulce mori miseris, sed mors optata recedit,
At cum tristis erit, præcipitata uenit.*

ILLVSTRIVM POETARVM

DE HONORIBVS.

Honores uerū non sent foruit muneris.

Aufonius in Solonis sententia

Non erunt honores unquam fortuiti muneris.

Honorantur hodie non nisi diuites,
quibus honores ueniam exponuntur.

Ouid. lib. 1. Fasto.

In pretio precium nunc est, dat censūs honores,

Census amicitias, pauper ubiq; iacet.

Idem lib. 3. eleg.

Curia pauperibus clausa est, dat census honores,

Inde grauis iudex, inde seuerus eques.

Honores ac opes ut stolidæ mentes
amplius accumulēt in precatō,
quo postea illis liceat uera dona cog-
noscere.

Boëtius metro 8. lib. 3.

Quid dignum stolidis mentibus imprecet

Opes, honores ambiant,

Et cum falsa graui mole parauerint,

Tum uena cognoscant bona.

Honoris non inter mori uiri intimario.

Vergilius Ecloga 5.

Dum iuga montis aper. fluuios dum piscis amabit,

Dum thymo pascentur apes dum rore cicadae,

Semper honos, nomenq; tuum, laudesq; manebunt.

Idem

FLORES.

176

Idem lib. 1. Aeneid.

In freta dum fluuij currunt, dum montibus umbræ

Lustrabunt, conuexa polus dum sidera pascet.

Semper honos, nomenq; tuum, laudesq; manebunt.

Honorabilis uiri, qui ab omnibus poetis
carmine celebreretur digni, intimatio.

Olympius Nemesianus Ecloga 1.

Nanq; fuit dignus senior, quem carmine Phœbus,

Pan calamis, fidibusq; Linus modulatibus Orpheus

Concinerent, atq; acta uiri, laudesq; sonarent.

DE HOSPITALITATE.

Hospitibus. f. bonis quod conferretur,
conferenti quæstus est.

Plautus in milite.

In bono hospite atq; amico quæstus est, quod sumitur.

Hospes eijcitur turpius quam non admittitur.

Ouid. lib. 5. de Tristib.

Turpius eijcitur, quam non admittitur hospes.

In hospitibus certum amorem non esse,
supra tit. de amore offensum est.

Amor in hospitibus certus. &c.

Hospes ab hospite non est hodie tutus.

Ouid. lib. 1. Met.

Viuitur ex raptō, non hospes ab hospite tutus.

DE HUMILITATE.

X ij

ILLVSTRIVM POETARVM

Humiles Deus extollit, superbos uero
deprimit humiliarq;.

Horatius Oda. 34. lib. 1.

Valet ima summis

Mutare, & insignem attenuat Deus,
Obscura promens.

Idem Oda. 4. lib. 3.

Vim temperatam dii quoq; prouehunt
In maius: idem odere uires
Omne nephas animo mouentes.
Testis mearum Centimanus gigas
Sententiarum, notus & integræ
Tentator Orion Dianæ
Virginea domitus sagitta.
Iniecta monstris terra dolet suis,
Mæretiq; partus fulmine luridum
Missos ad orcum.

Claudianus de sepulchro speciosæ.
Magna repente ruunt, summa cadunt subito.

Humili uiro laus uera sæpe contigit.

Seneca in Thyeste.

Laus uera humili sæpe contigit uiro.

I

DE IGNAVIA.

Ignauia admodum nocet.

Ouidi

FLORES.

171

Ouid. lib. 1. de Ponto.

Cernis ut ignauum corrumpant ocia corpus.
Ut capiant uitium ni moueantur aque.
Et mihi si quis erat dicendi carminis usus
Deficit, estq; minor factus inerte situ.

Ignauos præmit fortuna.

Seneca in Medea.

Fortuna fortes metuit, ignauos premit.

Ignauorum ac inertium reprehensio,
& ad uirtutem amplectendam exhortatio illustris.

Ouid. Hertid. epist. 16.

Ad possessa uenis, præreptaq; gaudia serus,
Spes tua lenta fuit, quod petis alter habet.

Boëtius metro 6. lib. 4.

Ite nunc fortes ubi celsa magni
Duxit exempli uia, cur inertes
Terga nudatis? superata tellus
Sydera donat.

Ignauis recte cauent ne sibi inuideatur.

Plautus in Bachid.

Sibi ne inuideatur, ipsi ignauis recte cauent.

DE IGNORANTIA.

Ignorantia quandoq; excusatur.

Ouidius Heroi. epist.

Y iiij

Præterita ueniam dabit ignorantia culpa.

Ignorantia hominum reprehensio
grauis, quod in terrenis rebus sapien-
tiores sunt, quam in inquisitione sum-
mi boni.

Boëtius metro 8. lib. 3.

Heu heu quæ miseros tramite deuo
Abducit ignorantia.
Non aurum in uiridi quæritis arbore,
Nec uitæ gemmas carpitis,
Non altis laqueos montibus abditis
Vt pisce ditetis dapes.
Nec uobis capreas si libet sequi
Tyrrena captatis uada,
Ipsos quin etiam fluctibus abditos
Norunt recessus æquoris,
Quæ gemmis nunciis nuda seracior,
Vel quæ rubentis purpureæ
Nec non quæ tenero pisce, uel asperis
Præstant Echinis litorea.
Sed quonam lateat, quod cupiunt, bonum
Nescire cæci sustinent,
Et quo stelliferum transibij polum
Tellure, diuersi petunt.

Ignorare ea, quæ unicuique in statu
suo scire conuenit, malum est non
mediocre, nec non inertis.

Horat.

Horatius saty. 6. lib. 2.

Sed quod magis ad nos
Pertinet, & nescire malum est, agitamus: utrumne
Diuitijs homines, an sint uirtute beati,
Quid ad amicitias, usus, rectumue trahat nos.
Et quæ sit natura boni, summumque quid eius.
Seneca in Oſtania.
Inertis est nescire quid liceat sibi.

Ignorans & indoctus non est poeta
uocandus.

Horatius in arte poetica

Descriptas seruare uices operumque colores
Cur ego si nequeo ignoroque, poeta salutor?
Cur nescire pudens præuè, quam discere malo?

Ignorantia malorum iners remedium est.
Seneca in Oedipo.

Iners malorum remedium ignorantia est.

DE IGNOTIS.

Ignota quæque difficilia uidentur, co-
gnita uero facilia.

Terentius in Heauton.

Omnia hæc dum incipias grauiasunt, dumque igno-
res ubi cognoueris facilia.

Ignoti nulla cupido.

Ouid. lib. 3. de art. aman.

X iij

Quod latet ignotum est, ignoti nulla cupido.

Fructus abest, facies cum bona teste caret.

Ignoræ rei nullus respectus.

Ouid. lib. 3. de art. aman.

Tu licet & Thamyram superes. atq; Orphea cantu,

Non erit ignotæ gratia magna lyre.

Si uenirem Couis nunquam pinxisset Apelles,

Merfa sub æquoreis illa lateret aquis.

DE IMPERITIA.

Imperito homine cur nihil sit iniustus.

Terentius in Adelphis.

Homine imperito nunquam quicquam iniustus.

Qui nisi quod ipse facit, nihil rectum putat.

DE IMPERIO.

Imperium in bonos difficile non est.

Plautus in milite.

Facile est imperium in bonis.

Imperium amicitia adiunctum stabilius est, quam quod uis fit.

Terentius in Adelphis.

Nimum ipse durus est præter æquum & bonum.

Et errat longe mea quidem sententia

Qui imperium credat grauius esse, aut stabilius

Vi quod sit, quam illud, quod amicitia adiungitur.

Mea est

Mea est sic ratio, & sic in animum induco meum.

Malo coactus qui suum officium facit,

Dum id rescitum iri credit, tantisper cauet,

Si sperat fore clam, rursus ad ingenium redit.

Ille, quem beneficio adiungas ex animo facit,

Studet par referre, præsens, absensq; idem erit.

DE IMPOSSIBILI.

Impossibilia fieri exigentis, intimatio perpulchra.

Plautus in Mostel.

Vna opera ebur attramento candefacere postulas.

Impossibilitatis expressiones.

Vergilius Eclog. 1.

Ante leues ergo pascentur in æthere cerui,

Et freta destituent nudos in littore pisces,

Ante pererratis amborum finibus exul,

Aut Ararim Partus bibet, aut Germania Tygrim:

Quam nostro illius labetur pectore uultus.

Ouidius in Ibim.

Definet esse prius contrarius ignibus humor

Iunctaq; cum luna lumina solis erunt:

Parsq; eadem cæli zephyros emittet & euros,

Et tepidus gelido flabit ab axe notus.

Ibidem.

Et uer autumno, brumæ miscbitur æstas,

Atq; eadem regio uester & ortus erit,

ILLVSTRIVM POETARVM

Quàm mihi sit tecum positus, quæ sumpsimus, armis
Gratia, commissis improbe rupta tuis:

Quàm dolor hic unquam spacio euanescere possit,
Leniat aut odium tempus, & hora meum.

Pax erit hæc nobis, donec mihi uita manebit.

Cum pecore infirmo quæ solet esse lupis.

Seneca in Thyeste.

Amat Thyestem frater, æthereas prius
Perfundet arctos Pontus, & Siculi rapax

Consistat æstus unda, & Ionia seges

Matura pelago surget, & lucem dabit.

Nox atrox terris, ante cum flammis aquæ,

Cum morte uita, cum mari uentus fidem

Fœdusq; iungent.

Ouidius lib. 2. de Ponto.

Longa dies citior brumali tempore, noxq;

Tardior hyberna solstitialis erit.

Nec B. yblyon æstus, nec frigora pontus habebit

Caltaq; Pestanas uincet odore rosas,

Quàm tibi nostrarum ueniant obliuia rerum.

Ibidem ad Græcinum.

Nam prius incipient turres uitare columbæ,

Antra fera, pecudes gramina, mergus aquas,

Quàm male se præstet ueteri Græcinus amico.

Ouidius, 2. de Ponto.

Cinyphia

FLORES. 174

Cinyphia segetis citius numerabis aristas,
Aliaq; quàm multis floreat Hybla thymis.

Et quos aues motus nitantur in æra pennis,
Quotq; natent pisces æquore, certus eris,

Quàm tibi nostrorum statuatur summa laborum,
Quos ego sum terra, quos ego passus aqua.

Ibidem ad Rufum.

Nominis ante mei uenient obliuia nobis
Pectore, quàm pietas sit tua pulsa meo:

Et prius hæc animam uacuas reddemus in auris,
Quàm fiat meriti gratia uana tui.

Perfius satyr. 5.

Sambucam citius caloni aptaueris alto.

Olympius Nemesianus Eclog. 1.

Nanq; prius siccis Phocæ nascuntur in aruis,

Hirsutusq; fretu uiuet leo, dulcia mella

Sudabant taxi, confusis legibus anni

Ante dabit florcis autumnus, uer dabit uuas.

Messsem tristis hyems, æstas tractabit oliuis,

Quàm taceat Melibœe tuas mea fistula laudeis.

Claudianus in Paneg. Probi. & c.

Ante dabunt hyems Nylum, per flumina damæ

Errabunt, glacièq; niger damnabitur Indus,

Ante Thyestæis iterum conterrita mensis

Intercisa dies r. efugos uertetur in ortus,

Quàm probus à nostro possit discedere sensu.

Idem

ILLVSTRIVM POETARVM

Idem lib. 1. in Eutrop.

Iam testudo uolat, profert iam cornua uultur,
 Prona petunt retro fluiui uada, Gadibus ortum
 Armenij texere diem, iam frugibus aptum
 Aequor, & assuetum syluis delphina uidebo,
 Iam coeleis homines iunctos, & quicquid inane
 Nutrit, Iudaicis quæ pingitur India uelis.

DE INCONTINENTIA.

Mulieres incontinentes sunt magis, quàm uiri.

Propert. lib. 3. eleg. de incontin. mulier.

Obijcitur toties à te mihi nostra libido,
 Crede mihi, uobis imperat ista magis.
 Vos ubi contempti rupistis frena pudoris
 Nescitis captæ mentis habere modum,
 Flamma per incensas citius sedatur aristas,
 Fluminâq; ad fontis sint reditura caput,
 Et placidum Syrtis portum, & bona littora nautis
 Præbeat hospicio seuæ Malea suo,
 Quæ in possit uestros quisquam deprindere cursus,
 Et rapidæ stimulos frangere nequitia.
 Testis Cretæi fastus, quæ passa iuueni
 Induit abiegnæ cornua falsa boui.
 Testis Thessalico flagrans Salmonis Enipea
 Quæ uoluit liquido tota subire Deo.

Crimen

FLORES.

179

Crimen & illa fuit patria succensa senecta
 Arboris in frondes condita myrrha nouæ.
 Nam quid Medææ refram, quo tempore matris
 Iram natorum cæde piuit amor?
 Quid uic Clytemnestræ, propter quam tota Mycenis
 Infamis stupro stat Pelopea domus?
 Tuq; ô Minoa uenundata Scylla figura
 Tondens purpurea regna paterna coma:
 Hanc igitur portem uirgo desponderat hosti.
 Nisi tuas portas fraude reclusit amor.

DE INFAMIA.

Infamia est immortalis, igitur summo pe-
 re uiuanda est.

Plautus in Persa.

Pater, hominum immortalis est infamia,
 Etiam tum uiuit, cum esse credas mortuam.
 Paupertas fit grauior si ad illam accedat infamia.

Plautus in Persa.

Quanquam res nostræ sunt pater pauperculæ,
 Modicæ, & modestæ meliùs tamen ita uiuere.
 Nam ubi ad paupertatem accessit infamia,
 Grauior paupertas fit, fides sublestior.

Infamia aliena teneros animos sæpe a uitij absterret,
 ut funus uicinum ægros ab inferenda morte.

Horatius satyr. 4. lib. 1.

Auidos

ILLVSTRIVM POETARVM

Auidos uicinum finus ut egros
 Exanimat, mortisq; metu sibi parcere cogit:
 Sic teneros animos aliena opprobria sepe
 Absterrent uicijs.

DE INFANTIA.

Infantis miseria quæ sit
 Ouidius lib. 15. Metamor.

Editus in lucem iacuit sine uiribus infans.
 Lucretius lib. 5. de nat. rerum.

Tum porrò puer (ut seuis proiectus ab undis
 Nauita) nudus humi iacet infans indigus omni
 Vitali auxilio, cum primum in luminis oras
 Nixibus ex aluo matris natura profundit,
 Vagituq; locum lugubri complet, ut æquum³ st,
 Cui tantum in uita reslet transire malorum.

Infantia pueritiâ e ueri adsimulatur.

Ouidius lib. 15. Metamor.

Nam tener & lacteus, pueriq; simillimus æuo
 Vere nouo est: tunc herba recens, & roboris expers
 Turget, & insolida est, & spe delectat agrestes. &c.

DE INFERNO.

Infernales furie tres sunt, quæ nocentes assidue,
 acriterq; cruciari dicuntur.

Ouidius in Ibm.

Hic tibi de furijs scindit latus una flagello
 Vt sceleris numeros confiteare tui.

Alterâ

FLORES.

176

Alterâ tartareis sectos dabit anguibus artus:
 Tertia fumantes incoquet igne genas.

Inferni cruciatus innumeri petunt.

Ouid. lib. 4. Metam.

Mille capax aditus, & apertas undiq; portas
 Vrbs habet: utq; fretum de tota flumina terra,
 Sic omnes animas locus accipit ille, nec ulli
 Exiguus populo est, turbamûe accedere sentit.
 Errant exangues sine corpore & ossibus umbræ?

Idem in Ibm.

In loca ab Eljsijs diuise fugabere campis,
 Quasq; tenet sedes noxia turba coles.
 Quisq; gerunt humeris perituras Belides undas
 Exulis Aegypti turba cruenta nurus.

Seneca in Hercule. furent:

Quid iuuat durum properare satum?
 Omnis hæc magnis uaga turba terris
 Ibit ad manes, facietq; inertii
 Vela cocyto.

Idem in Oedipo.

Longus ad manes properatur ordo
 Agminis mæsti.

Silius Italicus lib. 2. bel. pun.

Tum demum ad manes perfecto munere Erinny
 Iunoni laudata redit, magnamq; superba
 Exultat rapiens secum sub tartara turbam.

Propertius

Propert. lib. 2. eleg. ad Iouem.

Sunt apud infernos tot millia formosarum,
Pulchra sit in superis scilicet una locis.

Vobiscum est Iope, vobiscum candida Tyro,
Vobiscum Europe, nec proba Pasiphaë.

Et quot Troia tulit uetus, & quot Achaia formas,
Et Phœbi & Priami diruta regna senis,

Et quæcunq; erat in numero Romana puella
Occidit, has omnes ignis auarus habet.

Claudianus lib. 2. de Rapt. Proserp.

Conueniunt animæ, quantas uiolentior auster
Decutit arboribus frondes, aut nubibus imbres
Colligit, aut frangit fluctus, aut torquet arenas,
Cunctaq; præcipiti stipantur secula cursu
Insignem uisura nurum.

Silius Italicus lib. 13. bel. pun.

Regna, ait, hic tenebras agitant, uolitantq; per umbras,
Innumeri quondam populi, domus omnibus una.

In medio uisum late se tendit inane.

Huc quicquid terræ, quicquid freta, & igneus æther
Nutriuit primo mundi genitales ab æuo

Mors communis agit, descendunt cuncta capitiq;
Campus iners quantum interiijt, restatq; futurum.

Inferni initium seu uia.

Vergilius lib. 6. Aeneid.

At leua malorum

Exercet pœnas, & ad impia tartara mittit.

Ouid. lib. 4. Meta.

Est uia decliuus funesta nubila taxo,
Ducit ad infernas per multa silentia sedes,
Styx nebulas exhalat iners, umbræq; recentes
Descendunt illac, simulachraq; sancta sepulchris.
Pallor, hyemsq; tenet late loca senta, nouiq;
Qua sit iter manes, stygiam quod ducat ad urbem
Ignorant: ubi sit nigri fera regia Ditis.

Seneca in Hercu. fur.

Spartana tellus nobile attollit iugum,
Densis ubi æquor Tænarus syluis premit,

Hic ora soluit Ditis inuisi domus,

Hicq; rupes alta, & immenso specu

Ingens uorago faucibus uastis patet:

Lacumq; pandit omnibus populis iter:

Hinc implent uacuis spacia laxantur locis.

In quo omne uersum pereat humanum genus,

Nec ire labor, ipsa deducit uia:

Vt sepe puppes æstus inuitas rapit,

Sic proitus aër urget.

Silius Italicus lib. 12. bel. Pu. sec.

vicina palus fama est. Acherontis ad undas

dere iter, cæcas stagnante uoragine fauces

laxat & horrendos aperit telluris hiatus,

Interdumq; nouo perturbat lumine manes.

Statius lib. 2. Theba.

Hoc ut fama loco pallentes deuius umbras
Trames agit, nigriq; Iouis uacua atria ditat
Mortibus, Arcadij perhibent si uera coloni.
Stridor ibi & gemitus poenarum, atroq; tumultu
Feruet ager: saepe Eumenidum uocesq; manusq;
In medium sonuere diem, laethiq; triformis
Ianitor agricolas campis auditus abegit.

Valerius Flaccus lib. 1. Argonaut.

Ingenti iacet ore chaos, quod pondere fessam
Materiem, lapsamq; queat consumere mundum:
Hic geminae aeternum portae, quarum altera dura
Semper lege patens, populosq; regesq; receptat.

Claudianus lib. 1. in Ruffinum.

Est locus extremum pandit qua Gallia litus
Oceani praetentus aquis, quo fertur Vlysses
Sanguine libato populum mouisse silentium.
Illic umbrarum tenui stridore uolantum.
Flebilis auditur quaestus, simulachra coloni
Pallida, defunctasq; uident migrare figuras.

Idem lib. 2. in Ruffi.

Est locus infaustis, quo conciliantur in unum
Cocytus Phlegetonq; uadis inamoenus uterq;
Alueus, hic uoluit lachrymas, hic igne redundat.

Turris

Turris per geminos flammis uicinior amnes
Porrigitur, solidosq; rigens adamante, sinistrum
Protulit igne latus, dextra cocytia fundit
Aequora, triste gemens & fletu concita plangit.
Huc post emeritam mortalia saecula uitam
Deueniunt, ubi nulla manent discrimina sati,
Nullus honor, uanoq; exutum nomine regem
Perturbat plebeius egens.

An sit inferni poena aliqua & quod
non sit secundum quorundam in
sulfam opinionem.

Seneca in Herc. fur.

Vera ne est fama, inferis
Tam fera reddi iura & oblitos sui
Sceleris nocentes debitas poenas dare?
Quis iste ueri recto atq; aequi arbiter?

Idem in Troade.

Tanara, & aspero
Regnum sub domino, limen & obsidens
Custos, non facili Cerberus ostio
Rumores uacui, uerbaq; inania,
Et par sollicito fabula somnio.

Lucretius lib. 3. de nat. rerum.

Post mortem deniq; nostram
Num quid ibi horribile apparet? Num triste uidetur.

Quicquam? nonne omni somno securius extat?
 Atq; ea nimirum quæcunq; Acheronte profundo
 Proditæ sunt esse, in uita sunt omnia nobis:
 Nec miser impendens magnum timet ære saxum
 Tantulus, ut fama sit cassa formidine torpens.
 Sed magis in uita diuim metus urget inanis
 Mortales, casti mq; timent, quem cuiq; ferat fors.
 Nec Tityon uolucres ineunt Acheronte iacentem,
 Sed Tityus nobis hic est in amore iacentem,
 Quem uolucres lacerant, atq; exest anxius angor,
 Aut alia quauis scindunt torpedine curæ. & c.

Inferni poena diuersa est secundum
 hominum merita.

Vergili. lib. 6. Aeneid.

Nec non & Tityon terræ omniparentis alumnum
 Cernere erat, per tota nouem cui iugera corpus
 Porrigitur, rostroq; immanis uultur adunco
 Immortale iecur tundens, fœcundaq; penis
 Viscera, rimaturq; epulis, habitatq; sub alto
 Pectore, nec fibris requies datur ulla renatis.
 Quid memorem Lapithas, Ixiona, Pirithoum q;
 Quos super alta silex iam iam lapsura cadentiq;
 Imminet adsimilis: lucent genitalibus altis
 Aurea fulcra thoris, epulæq; ante ora paratæ
 Regifico luxu: furiarum maxima iuxta

Accubat, & manibus prohibet contingere mensas,
 Exurgitq; uocem attollens, atq; intonat ore:
 Hic quibus inuisi fratres dum uita manebat.
 Pulsatusue parens, & fraus innexa clientis
 Aut qui diuitijs soli incubuere repertis,
 Nec partem possidere suis, quæ maxima turba est:
 Quiq; ob adulterium casti, quiq; arma secuti
 Impia, nec ueriti dominorum fallere dextras
 Inclusi pœnas expectant.

Ibidem.

Saxum ingens uoluunt alij radijsq; rotarum
 Districti pendent, sedet æternumq; sedebit
 Infelix Theseus, Phlegyasq; miserimus omnes
 Admonet, & magna testatur uoce per umbras:
 Discite iustitiam moniti, & non temnere diuos.
 Vendidit hic auro patriam, dominumq; potentem
 Imposuit, fixit leges precio atq; refixit.
 Hic thalamum inuasit natæ, uetitosq; hymenæos.
 Ausi omnes immane nefas, ausoq; potiti.
 Non mihi si linguæ centum sint, oraq; centum,
 Ferrea uox, omnes si celerum comprehendere formas,
 Omnia pœnarum percurrere nomina possem.

Ibidem.

Quin & suprema cum lumine uita reliquit,
 Non tamen omne malum miseris, nec funditus omnes
 Corporeæ excedunt pestes, penitusq; necesse est

Multa diu concerta modis inolescere miris.
 Ergo exercentur pœnis, ueterumq; malorum
 Supplicia expendunt: alie penduntur inanes
 Suspense ad uentos, alijs sub gurgite uasto
 Infectum eluitur scelus, aut exuritur igni.
 Quisq; suos patimur manes.

Ouid. lib. 3. Metamor.

Parsq; forum celebrant, pars imi tecta tyranni,
 Pars aliquas artes antiquæ imitamina uitæ
 Exercent: aliam partem sua pœna coercent.
 Viscera præbebat Tityus laudanda, nouemq;
 Iugeribus distractus erat. Tibi Tantale nullæ
 Deprenduntur aquæ, quæq; imminet effugit arbor
 Aut petis, aut urges ruiturum Sisyphæ saxum,
 Voluitur Ixion, & se sequiturq; fugitq;
 Moliriq; suis letum patruclibus ausæ
 Assidue repetent, quas perant, Belides undas

Horatius Oda. 13. lib. 2.

Quam penè furie regna Proserpinæ,
 Et iudicantem uidimus Aeacum,
 Sedesq; discretas piorum, &
 Aeolijs fidibus quærentem

Sappho puellis de popularibus.
 Et te sonantem plenius aureo
 Alcæ plectro dura nauis,
 Dura fugæ mala, dura belli.

Idem

Idem Oda. 14. lib. 2.

Visendus ater flumine languido
 Cocytus errans, & Danaï genus
 Infame, damnatusq; longi
 Sisyphus Aeolides laboris.

Seneca in Herc. furente.

Quod quisq; fecit patitur, auctorem scelus
 Repetit, suoq; premitur exemplo nocens.

Silius Italicus lib. 13. bel. pu. 2.

Has inter formas coniunx luuonis auernæ
 Suggestu residens cognoscit crimina Regum:
 Stant uincti, seroq; piget sub iudice culpæ.
 Circumerrant furie, pœnarumq; omnis imago.
 Quam uellent nunquam sceptris fulsisse superbis.
 Insultant duro imperio, non digna, non æqua,
 Non licitum uiuis tandem permissa queruntur.
 Tunc alius seuis religatur rupe catenis,
 Ast alius subigit saxum, perq; ardua montis.
 Vipereo domat hunc æterna Megæra flagello.
 Talia letiferis restant patienda tyrannis.

Statius lib. 8. Theba.

Forte sedens mediæ regni infælicis in arce
 Dux Erebi, populos poscebat crimina uitæ
 Nil hominum miserans, iratusq; omnibus umbris.
 Stant furie circum, uariaq; ex ordine mortes,

Z iij

Sæuæq; multisonas exercet pœna cathenas.
 Est: serunt animas, & eodem pollice damnant.

Valerius Flaccus lib. 3. Argonaut.

Quippe nec in uentos, nec in ultima soluimur ossa:
 Ina manet, duratq; dolor.

Ibidem.

Quisq; suos fontes inimicæq; pectora pœnis
 Implicat & uaria meritos formidine pulsant.
 At quibus in uita maduerunt sanguine dextræ
 Si fors sæua tulit miseris, uel proxima culpa
 Hos uarijs mens ipsa modis agitât, sua carpunt
 Facta uiros refides, etiam nil amplius ausi
 In lachrymas humilesq; metus, ægramq; fatiscunt
 Segnitiam.

Tibullus Elegia 3. lib. 1.

At scelerata iacet sedes in nocte profunda
 Abdita, quam circum flumina nigra sonant,
 Tisiphoneq; impexa feros pro crinibus ungues
 Sæuit, & huc illuc impia turba fugit.
 Illic Iunonem tentare Ixionis ausi
 Versantur celeri noxia membra rota,
 Porrectusq; nouem Titius per iugera terræ,
 Assiduas in atro uiscere pascit aues.
 Tantalus est illic, & circum stagna, sed acrem
 Iam iam poturi deserit unda sitim.

Et Danaï proles, Veneris quod numina læsit
 In caua lethæas dolia portat aquas.

Ouidius in Ibim.

Poma pater Pelopis præsentia quærit, & idem
 Semper eget, liquidis semper, abundat aquis.
 Iugeribusq; nouem qui summus distet ab imo
 Viscera quæ assidue debita præbet aui.

Inferni custos Cerberus est iuxta
 Poëtarum figmentum.

Tum niger in turba serpentum Cerberus ore
 Stridet, & æratas excubat ante fores.

Vergil. 6. Aeneid.

Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci
 Personat, aduerso recubans immanis in antro.

Quid autem sibi hoc figmenti uelit, Lucretius
 lib. iij. de nat. re. interpretatur.

Cerberus & furia, iam uero & lucis egenus
 Tartarus, horriferos eructans faucibus æstus,
 Qui neq; sunt usquam, nec possunt esse profecto,
 Sed metus in uita pœnarum pro malefactis
 Est insignibus insignis, scelerisq; numella,
 Carcer, & horribilis de saxo iactus eorum
 Verbera, carnifices, robur, pix, lamina, tedæ,
 Quæ tamen & si absunt, at mens sibi conscia facti
 Præmetuens adhibet stimulos, torretq; flagellis,
 Nec uidet interea qui terminus esse malorum

ILLVSTRIVM POETARVM

Posit, nec quis sit pœnarum deniq; finis,
Atq; eadem metuuit magis, hæc ne in morte grauescant.
Hic Acherusia fit stultorum deniq; uita.

Inferni pœna æterna est.
Ouid. in Ithim.

Nec mortis pœnas mors altera finiet huius
Horaq; erit tantis ultima nulla malis.

Iuuenalis satyra. 2.

Esse aliquos manes, & subterranea regna,
Et contum, & stygioranas in gurgite nigras,
Atq; una transire uadum tot millia cymba
Nec pueri credunt, nisi qui nondum ære leuantur.
Sed tu nera puta. Curius quid sentit, & ambo
Scipiadae? quid Fabritius? manesq; Camilli?
Quid Cremeræ legio? & Cannis consumpta iuuentus,
Tot bellorum animæ?

Lucanus lib. 3. bel. ciuil.

Sedibus Elysijs, campoq; expulsa piorum
Ad stygias, inquit, tenebras, manesq; nocentes
Post bellum ciuile trahor.

Seneca in Hercu. furen,

Certus inclusos tenet

Locus nocentes, utq; fert fama, impios
Supplicia uinculis sæua perpetuis domant.
Rapitur uolucris tortus Ixion rota.
Cerule saxum grande Sisyphæa sedet.

In amne

FLORES.

182

In amne medio faucibus siccis senex
Sectatur undas, abluit mentum latex,
Fidemq; cum iam sæpe decepto dedit
Perit unda in ore, poma destituunt famem.
Præbet uolucris Tityus æternas daptes.
Vrnasq; frustra Danaides plenas ferunt.
Errant furentes impiæ Cadmeides,
Terretq; mensas auida Phineas auis.

Ibidem.

Qualis est nobis animus remota
Luce, cum mœstus sibi quisq; sensit
Obrutum tota caput esse terra.
Stat chaos densum, tenebræq; turpes,
Et color noctis malus, & silentis
Ocium mundi, uacuaq; nubes
Sera nos illo referat senectus

Ibidem.

Nemo ad id sero uenit, unde nunquam
Cum semel uenit, potuit reuerti.

Sillius italicus lib. 15. bel. pun.

Sed fœdere certo

Degeneres tenebris animas damnauit Auernis.

Statius lib. 4. Theba.

Tartareæ sedes, & formidabile regnum
Mortis inexpletæ, tuq; ô seuisime fratrum
Cui seruire dati manes, æternaq; sontum

Supplicia

ILLVSTRIVM POETARVM

Supplicia, atq; ima famulantur regia mundi
Soluite pulsanti loca muta.

Ibidem-

Audiris genitor, uulguſq; exangue propinquat
Panditur Elyſium chaos, & telluris opertæ
Deſilit umbra rapax, ſyluæq; & nigra pateſcunt
Tartara liuentes Acheron electat arenas,
Fumidus atra uadis Phlegethon incendia uoluit,
Et Styx discretis interflua manibus obſtat
Ipfum pallentem folio, circumq; miniſtras
Funestorum operum Eumenides, Stygiæq; ſeueros
Iunonis thalamos, & mœſta cubilia cerno.
In ſpeculis mors atra ſedet, dominiq; ſedentes
Adnumerat populos, maior ſupereminet ordo.

Statius lib. 11. Theb.

Ite truces animæ funeſtaq; tartara letho
Polluite, & cunctas Herebi conſumite pœnas.

Idem lib. 3. Sylua.

Ad manes ignare fugis, nec flectere parcas
Aut placare malæ datur aſpera numina lethes.

Valerius Flaccus lib. 3. Argon.

Cum deinde tremendi

Ad ſolium uenère Iouis, quæ ſtuq; neſandam
Edocuere necem.

Claudianus lib. 2. de rapt. Proſerp.

Tu damnatura nocentes.

TU

FLORES.

183

Tu requiem latura pijs, te iudice fontes
Improba cogentur uitæ commiſſa fateri.

Apud inferos animarum iudices Aeacus, Minos, &
Rhadamanthus eſſe dicuntur, eo q̄ in hac uir-
ta iuſtiſſimi fuerunt.

Ouidius lib. 13. Metamor.

Aeacus huic pater eſt, qui iura ſilentibus illic
Reddit ubi Aeolidem ſaxum graue Siſiphon urget.

Idem in Ibim.

Noxia mille modis lacerabitur umbra, tuasq;

Aeacus in pœnas ingenioſus erit.

Horatius Oda. 13. lib. 2.

Et iudicantem uidimus Aeacum.

Idem Oda. 8. lib. 42

Ereptum Stygijs fluctibus Aeacum

Virtus, & fauor, & lingua potentum

Vatum, diuitibus conſecrat inſulis.

Vergil. lib. 6. Aeneid.

Gnoſius hæc Rhadamantus habet duriffima regna,

Caſtigatq; auditq; dolos, ſubigitq; fateri,

Quæ quis apud ſuperos furto lætatus inani

Diſtuit in ſeram commiſſa piacula mortem.

Seneca in Hercule ſuren.

Non unus alta ſede quæſitor ſedens

Iudicia trepidis ſera ſortitur reis.

Auditur illo Gnoſius Minos ſero,

Rhada-

Rhadamanthus illo Thetidis hoc audit focer.

Statius lib. 4. Thebaid.

Arbiter hos dura uersat Cortinæus una,
Vera minis poscens, agitq; expromere uitas
Vsq; retro, & tandem pœnarum lucra fateri.

Propertius lib. 3. eleg.

Non tamen immerito Minos sedet arbiter orci:

Victor erat, quamuis aquus in hoste fuit.

Claudianus lib. 2. in Ruffin.

Quæstor in alto

Conspiciuus solio pertentat crimina Minos,
Et iustis dirimit fontes. quos nolle fateri
Viderit, ad mala mox transmittit uerbera fratris:
Nam iusta Rhadamanthus agit cum gesta superni
Curriculi, totosq; diu prospexerit actus,
Exæquat damnum meritis.

Inferni regressus non est.

Seneca in Herc. furen.

Atq; audidum chaos

Gradumq; retro flectere, haud unquam sinunt.

Vmbra tenaces,

Ibidem.

Sed nemo ad id sero uenit, unde nunquam

Cum semel uenit, potuit reuerti.

Idem in Hippolyt.

Nonnunquam amplius

Conuexa

Conuexa tetigit supra, qui mersus semel
Adijt silentem nocte perpetua domum.

DE INFIRMITATE.

Infirmitatis maximæ intimatio.

Ouidius lib. 3. de tristib.

Nec cœlum, nec aquæ faciunt, nec terra, nec auræ.

Hei mihi perpetuus corpora langor habet.

Seu uitiant artus ægra contagia mentis,

Sive mei causa est in regione mali.

Vt tetigi Pontum uexant insomnia, uixq;

Ossa tegit macies, nec iuuat ora cibus.

Quiq; per autumnum percussis frigore primo

Est color in folijs, quæ noua læsit hyems:

Is mea membra tenet, nec uiribus alleuor ullis,

Et nunquam quæruli causa doloris abest.

Idem lib. 4. de Tristib.

Nam neq; sunt uires, nec qui color esse solebat.

Vix habeo tenuem, quæ tegat ossa cutem:

Infirmos sanari puder ubi turpis est medicina.

Seneca in Oedipo.

Vbi turpis est medicina sanari pudet.

Infirmitas parua causa nocet.

Ouidius lib. 2. de remed. amo.

Admonitu recreatur amor, uulnusq; nonatum

Scinditur, infirmis causa pusilla nocet.

DE

ILLVSTRIVM POETARVM:

DE INGENIO.

Ingenium olim erat in precio.

Ouidius lib. 3. eleg.

Ingenium quondam fuerat preciosius auro,
At nunc barbaries grandis, habere nihil.

Ingenium exornat sæpe corporalem de-
formitatem, ut de Ouidio liquet.

Ouidius de Sapho.

Si mihi difficilis formam natura negauit,
Ingenio formæ damna rependo meæ.

Titus Calphurnius Eclog. 2.

Rusticus est, fateor, sed non est barbarus idas:

Ingenio comparatum decus mortem eua-
dit, reliqua uetustate destruantur.

Propert. eleg. 2. lib. 3.

Nam neq; Pyramidum sumptus ad sidera ducti,

Nec Iouis Elæi cælum imitata domus,

Nec Mausolæi diues fortuna sepulchri

Mortis ab extrema conditione uacat:

Aut illis flamma, aut imber subducit honores,

Annorum aut ictu pondera uicta ruent.

At non ingenio quesitum nomen ab æuo.

Excidet, ingenio stat sine morte decus:

Ingenio, non ætate sapientia acquiritur.

Plautus in Trinummo.

Non

FLORES.

189

Non ætate, uerum ingenio adipiscitur sapientia.

Ingenio alterius, etiam amicissimi,
qui uelit cedere raro inuenitur.

Martialis lib. 8. Epigram.

Aurum, & opes, & rura frequens donauit amicis,

Qui uelit ingenio cedere rarus erit.

Ingenium dilatione, nec non aduer-
sitate torpescit.

Ouid. lib. 5. de Tristib.

Adde quod ingenium longa rubigine læsum

Torpet, & est multo quàm fuit ante minus,

Fertilis assiduo si non renouetur aratro

Nil nisi cum spinis gramen habebit ager.

Idem de Sapho.

Nunc uellem facunda forem, dolor artibus obstat,

Ingeniumq; meis substitit omne malis.

Ingenium aduersa nudare, prospera
uero celare solent.

Horatius saty. 8. lib. 2.

Ingenium res

Aduersæ nudare solent, celare secundæ.

Ingenia summa sæpe in occulto latent.

Plautus in captiuis.

Sæpe summa ingenia in occulto latent.

Ingenium subitis inest casibus.

Martialis lib. 1. Epigram.

O quantum est subitis casibus ingenium.

AA

ILLVSTRIVM POETARVM

DE INGRATITVDINE.

Ingratitudinis cast gatio uehemens.

Ouid. lib. 5. Metamor.

Conanti mittere Cephæus

Quid facis exclamat, quæ te germane furentem
Mens agit in facinus? meritisne hæc gratia tantis
Redditur? hæc uis am seruaie dote rependis?

Plautus in Añnaria.

Ingrata atq; irrita esse omnia intelligo,
Quæ dedi, & quod benefeci: at posthac tibi
Male quod potero facere, faciam, meritoq; id faciã tuo?

Martialis lib. 5. Epigram.

Sæpe salutatus, nunquam prior ipse salutas.
Sic eris æternum Pontii iane uale.

Ingratitudinis suaximã expressio.

Ouid. 2. de Tristib.

Hoc precium uitæ, uigilatorumq; laborum
Cæpimus, ingenio est pœna reperta meo.

Aufonius in Epigram.

Ingrato homine terra penus nil creat.

Catullus.

Desine de quoquam quicquam bene uelle mereri.

Aut aliquem fieri posse putare piuum.

Omnia sunt ingrata, nihil fecisse benigne est,

Imò etiam tædet, tædet obestq; magis.

Vt mi

FLORES.

186

Vt mihi quem nemo grauius nec acerbius urget
Quam modo, qui me unũ, atq; unicum amicũ habuit

Iuuenalis satyra. 7.

Scire uolunt omnes, mercedem soluere nemo

Seneca in Herc. Oct.

Quis memor uiuet tui

O nate populus? Omne nam ingratum est genus:

Iuuenalis sa: 9. 3.

Hic tunc Umbritius, quando artibus, inquit, honestis
Nullus in urbe locus, nulla emolumenta laborum.
Res hodie minor est heri quàm fuit, atq; eadem cras
Deteret exiguis aliquid.

Ingratum amans nihil amat.

Plautus in Persa.

Etenim nihil amas, cum ingratum amas.

Ingratum esse, est miserum esse.

Plautus in Cistella.

Hercle miserum est ingratum esse hominem:

Ingrato meritum exprobare, uoluptas est.

Ouidius Epistola 12. Heroid.

Est aliqua ingrato meritum exprobrare uoluptas.

Hac fruar, hæc de te gaudia sola feram.

Ingrati sodales dimittendi sunt, &

ad hoc exhortatio.

Iuuenalis 11. satyra.

Ingratos ante omnia pone sodales.

Ad ij

ILLVSTRIVM POETARVM

DE INIMICITIIS:

Inimicitiarum nunquam intermoriturarum expressio.

Ouidius in Ibis.

Pax erit hæc nobis, donec mihi vita manebit,
Cum pecore infirmo quæ solet esse lupis.

Seneca in Medea.

Dum terra cœlum media libratum feret,
Nitidusq; certas mundus euolet uices,
Numerusq; arenis decrit, & solem dies,
Noctem sequentur astra, dum siccas polus
Verfabit arctos, flumina in pontum cadent,
Nunquam meus cessabit in pœnas furor.

Inimicitia ac reliqua uicia omnia hoc seculo potissimum exercentur.

Ennius lib. 8. Annalium

Pellitur è medio sapientia, uigetur res.
Sperritur orator bonus, horridus miles amatur.
Haud doctis dictis certantes, nec maledictis
Miscet inter sese inimicitias agitantes.
Non ex iure manu confertum, sed mage ferro
Rem repetunt, regnumq; petunt, uadunt solida ui:

Inimici minas contemnentis exemplum.

Ouid. 2. de Ponto.

Sed licet arma feras, & uulnera seua mineris,
Non tamen efficies ut timeare mihi.

FLORES:

187

DE INIURIA.

Iniuria ignem, id est, odium uel furorem extinctum suscitatur.

Ouid, lib. 3. de arte aman. 1

Qualibet extinctos iniuria suscitatur ignes:

Iniuria nondum illata satius est resistere, quam acceptam ulcisci.

Terentius in Eunuch.

Sed quod cauere possis stultum admittere est.

Malo ego nos prospicere, quàm hunc ulcisci accepta iniuria.

Iniuriam immerenti inferre, iniquum atq; stultitia maxima est.

Terentius in Hecyra.

Offerre iniuriam me tibi immerenti iniquum est.

Plautus in Gurgul.

Male mereri de immerente infcitia est.

DE INNOCENTIA.

Innocens ubiq; tutus est, nihilq; times.

Horatius Oda. 22. lib. 1.

Integer uita, scelerisq; purus
Non eget Mauri iaculis, nec arcu,
Nec uenenatis grauida sagittis
Fusce pharetra.

Sive per Syrteis iter astuosas,
Sive facturus per inhospitalem

ILLVSTRIVM POETARVM

Caucasum, uel quæ loca fabulosus
Lambit Hydaspes.

Innocens & iustus Dei iram haud meretur.
Ouid. lib. 5. Trist.

Nec fore perpetuam sperat sibi numinis iram
Conscius in culpa non scelus esse sua.

Innocens, seu mens recti conscia, fa-
mæ mendacia parui pendit.
Ouid. lib. 4. Fasto.

Conscia mens recti famæ mendacia ridet.
Sed nos in uitium credula turba sumus.

Innocens: diuini calumnia intenditur, ut ex
lite quæritus aliquid abradatur.
Ouid. eleg. de Nuce.

Sic reus ille scire est, de quo uictoria lucro
Esse potest, inopis uindictæ facta carent.

DE INUIDIA ET LIVORE.

Inuidiæ descriptio, seu effectus ipse
us expressio propriissima.

Vergilius de luore.

Liuor tabificum malis uenenum
Intactis uorat osibus medullas,
Et totum bibit artubus cruorem,
Quid quisq; furit inuidetq; forti
Ut detur sibi poena semper ipse est.

FLORES

188

Testatur gemitu graues dolores.
Suspirat, gemit, incutitq; dentes.
Sudat frigidus, intuens quod odit.
Effundit mala lingua uirus atrum,
Pallor terribilis genas colorat.
Infelix macies renodat ossa.
Non lux, non cibus est suauis illi,
Nec potus inuat, aut sapor Lyæii
Nec si pocula Iuppiter propinet,
Atq; hæc porrigat & ministret Hebe,
Aut tradat Ganymedes ipse nectar.
Non somnum capit, aut quiescit unquam,
Torquet uiscera carnifex cruentus.
Vesano tacitos mouet furores
Intentans animo faces Erinnyis.
Et talis Tylij, quo uultur intus
Qui semper lacerat comesti mentem,
Viuat pectore sub dolente uulnus,
Quod Chironia nec manus leuaret,
Nec Phœbus, sobolesue chara Phœbi.

Ouidius lib. 2. Metamor.

Huc ubi peruenit bello metuenda uirago,
Constitit ante domum. Neq; enim succedere lectum
Fas habet: & postea extrema cuspide pulsat.
Concussa patuere fores. uides intus edentem

Vipereas carnes uitiorum alimenta suorum
Inuidiam.

Pallor in ore sedet, macies in corpore toto.

Nusquam recta acies, liuent rubigine dentes,

Pectora felle urent, lingua est iussusa ueneno.

Risus adest, nisi quem uisi mouere dolores.

Nec fruatur somno, uigilantibus excita curis.

Sed uidet ingratos, infabescitq; uidero.

Successus hominum carpitq; et carpitur una

Suppliciumq; suum est. Et infra.

Illam deam obliquo fugientem lumine cernens,

Murmura parua dedit, successibus atq; Minerae

Indoluit, baculumq; capit, quem spinea totum

Vincula cingebant, adopertaq; nubibus atris

Quacunq; ingreditur florentia proterit arua,

Exuritq; herbas, et summa papauera carpit.

Affiatuq; suo populos, urbesq; domosq;

Polluit, et tandem Tritonida conspicit arcem

Ingenijs, opibusq; et festa pace urentem.

Vixq; tenet lachrymas, quia nil lachrymabile cernit,

Cunctaq; magna facit, quibus irritata dolore

Cecropis, occulto mordetur, et anxia nocte.

Anxialuce gemit, lentaq; miserrima tabe

Liquitur, ut glacies incerto saucia sole,

Stattius lib. 2. Theba.

Nec liuida tabes.

Inuidia

Inuidiae functus, quanquam etiam lumine caesus
Defuit, unus tibi ante alios, cui leua uoluntas
Semper, et ad superos, hinc et grauis exitus eui
Insultare malis, rebusq; aegrescere letis.

Inuidiae domus, & illius conditiones,

Ouidius lib. 2. Metam.

Protinus inuidiae nigro squalentia tabo
Testa petit, domus est imis in uallibus antri
Abdita, sole carens, non ulli peruia uento.
Tristis et ignaui plenissima frigoris, et quae
Igne uacet semper, caligine semper abundet.

Ouidius lib. 3. de Ponto.

Liuor, iners uitium, mores non exit in altos,
Utq; latens in auipepa serpit humo.

Inuidia mortalibus dirum exitium est, quae restau-
desq; hominum crescere non permittit.

Sillius Italicus lib. 11. bel. pun.

Dum malus obtrectat facta immortalia liuor,
Nec finit adiutas ductoris crescere laudes.

Idem 17. lib. bel. pun.

O dirum exitium, o nihil unquam
Crescere, nec magnas patiens exurgere laudes
Inuidia.

Inuidia summa petit.

Ouidius lib. 1. de remed. amoris.

Summa petit liuor, perflant altissima uenti.

Stattus lib. 5. Syl.

Quisnam impacata consanguinitate ligauit
 Fortunam, inuidiamq; deus? quis iussit iniquas
 Aeternum bellare deas? nulli nne notauit
 Illa domum, toruo quam non hæc lumine figat
 Protinus, & scua perturbet gaudia dextras?
 Florebant hilares inconcusisq; penates,
 Nil mæstum quid enim, quamuis infida leuisq;
 Casare tam dextro possit fortuna timeris?
 Inuenere uiam liuentia fata, piunq;
 Intrauit scua larem. Sic plena maligno
 Afflantur uineta noto, sic alta senescit
 Imbre seges: minio rapida sic obuia puppi
 Inuidet, & uelis adnubilat aura secundis.

Inuidia maius tormentum a Siculis tyran-
 nis non est inuentum.

Horatius lib. 1. epist. ad Lollium.

Inuidia Siculi non inuenere tyranni
 Maius tormentum.

Inuidia, uitium anliuersale esse dicitur.

Plautus in Bacchid.

Nullus est, qui non inuideat.

Rem secundam obtingere.

Inuidia, nirtus magnanima caret.

Silius Italicus lib. 13. bel. pun.

Magnanima inuidia uirtus caret.

Claudianus

Claudianus in Stiliconis laud. 3.

Nulli pars amula defuit unquam,

Quæ grauis obstreperet laudis, stimulisq; malignis
 Facta sequi batur quamuis ingentia liuor.

Solutus hic inuidiæ fines uirtute reliquit

Humanumq; modum, quis enim liuescere possit

Quod nunquam pereunt stelle, quod Iuppiter olim

Possideat cælum, quod nouerit omnia Phœbus?

Est aliquod meriti spaciun, quod nulla furentis

Inuidiæ mensura cadit.

Inuidiam habens, diu haud esse solet.

Propert. lib. 2. eleg.

Inuidiam quod habet, non solet esse diu.

Inuidere alieno bono non decet.

Persius satyr. 3.

Neq; inuideas quod multa fidelia putet

In locuplete penu, defensis pinguibus umbris.

Et piper, & perne Marfi monumenta clientis

Menaq; quod prima nondum defecerit orca.

Superbis foelicibus inuidens, est demens.

Ausonius in Pyraci sententijs.

Demens superbis inuidet foelicibus.

Inuidus aliena suis meliora esse assidue iudicat.

Ouidius lib. 1. de arte aman.

Fertilior seges est alienis semper in agris

Vicinumq; pecus grandius uber habet.

Inuidus

ILLVSTRIVM POETARVM

Inuidia aliena bona semper vituperat.

Ouidius lib. 2. de remed. amo:

Ingenium magni liuor detrectat Homeri

Quisquis es, ex illo Zoile nomen habes.

Inuidus cupit bona quæq; peruertere.

Horatius satyr. 3. lib. 1.

At nos uirtutes ipsas inuertimus, atq;
 Sincerum cupimus uas incrustare. Probus quis
 Nobiscum uiuit, multum demissus homo, illi
 Tardo cognomen pingui damus. hic fugit omneis
 Infidus, nulliq; malo latus obdit apertum,
 Cum genius hoc inter uitæ uersetur, ubi acris
 Inuidia, atq; uigent ubi crimina, pro benefano,
 Ac non incauto, fictum astutumq; uocamus.
 Simplicior si quis, qualem me sepe libenter
 Obtulerim tibi Mecœnas, ut forte legentem,
 Aut tacitum impellat, quouis sermone molestus,
 Communi sensu planè caret, iniquimus.

Inuidus parem habere non patitur.

Lucanus lib. 1. bel. ciuil.

Stimulos dedit amula uirtus

Nec quemquam iam ferre potest Cæsariæ priorem,
 Pompeiusue parem.

Lucretius lib. 3. de nat. rerum.

Macerat inuidia ante oculos illum esse potentem,
 Illam aspectari claro qui incedit honore.

Ipsi

FLORES.

191

ipsi se in tenebris uolui, cænoq; queruntur:

Inuidi antiqua nouis semper præferunt.

Martial. lib. 3. Epigram.

Esse quid hoc dicam, uiuis quod fama negatur.

Et sua quod rarus tempora lector amat.

Hi sunt inuidiæ nimirum Regule mores,
 Præferat antiquos semper ut illa nouis.

Inuidi ex aliorum bonis assidue cruce-
 ciantur, & malis lætantur.

Horatius lib. 1. Epist. ad Lol.

Inuidus alterius rebus macrescit opimis.

Trentius in Adel.

Hoc cene est credibile aut memorabile
 Tanta uæcordia innata cuiquam ut fiet
 Vt malis gaudeat, atq; ex incommodis
 Alterius sua ut comparet commodas

Inuidi doctos ac uirtute præditos dum uiuunt odio ha-
 bent. postq; uero e medio sublati sunt, eos optant ac de-
 syderant.

Ouidius lib. 3. de Ponto.

Scripta placent à morte quidem. quia lædere uiuos

Liur, & inuiso carpere dente solet.

Idem 4. de Ponto.

Non solet ingenijs summa nocere dies

Idem lib. 1. elegia.

Pascitur

ILLVSTRIVM POETARVM

Pascitur in uiuis liuor, post fata quiescit.
 Tunc suus ex merito queng; tuetur honos.
 Horatius Oda. 24. lib. 3.
 Clarus post genitis, quatenus heu nefas,
 Virtutem incolumen odimus,
 Sublatam ex oculis querimus inuidi.
 Idem lib. 2. epist. ad Aug. stum.
 Vrit enim fulgore suo, qui prægrauat artes
 Infra se positas, & extinctus amabitur idem.
 Silius Italicus. lib. 1. bel. pu.
 O dirum exitium mortalibus, ô nihil unquam
 Crescere, nec magnos patiens exurgere laudes
 Inuidia.

Inuidorum castigatio uehemens.

Martial. lib. 1. Epigram.

Qui ducis uultus, & non legis ista libenter
 Omnibus inuideas luide nemo tibi,

DE IRA.

Ira in primis refrenanda est, & ad
 hæc admonitio.

Ouidius epist. 3. Heroid.

Vince animos, iramq; tuam qui cætera uincis.
 Horatius lib. 1. epist. ad Lol.

Ira furor breuis est, animum rege, qui nisi parat
 Imperat, hunc frenis, hunc tu compeſce cathena.
 Seneca in Theba.

Pone

FLORES.

199

Pone uesanos, precor,
 Animi tumores, teq; pietati refer.
 Terentius in Adelph.
 Tandem reprime iracundiam, atq; ad te redi.
 Statius lib. 8. Theb.
 Ille monet, ne frena animo permitte calenti,
 Da spaciū, tenuemq; moram: male cuncta ministras
 Impetus, hoc oro munus concede parenti.
 Aufonius de 7. Sapient.
 Periander, trepidam moderare Corinthius, iram
 Ira non fit diuturna.
 Ouidius lib. 1. eleg. 8.
 Sed nunquam dederis spaciūsum tempus in Ieam:
 Sepe simul tates ira morata facit.

Irae sedes ubi.

Claudianus. de 4. honorij conf.

Iram sanguinei regio sub pectore cordis
 Protegit imbutam flammis, auidamq; nocendi,
 Præcipitemq; sui rabie succensa tumescit,
 Contrahitur stupefacta metu, cumq; omnia secum
 Duceret, & requiem membris uesana negaret,
 Inuenit pulmonis opem, madidumq; fluenti
 Præbuit, ut tumida ruerent in mollia fibræ.

Ira animi uis hominis, id est, rationem aufert.
 Terentius in Heauton.

Præ iracundia

Menedemo

Menedeme non sum apud me.

Idem in Adolph.

Ab me miserum, uix sum campos animi, ita ardeo iracundia.

Ira quicquid suggerit irato, atq; adeo etiam quicquid gerit, teli uice est.

Claudianus de Iracundo.

In iaculum quodcumq; gerit dementia mutat,
Omnibus armatur rabies pro cuspide ferri.
Cuncta uolant dum dextra ferox in uulnere sauit,
Pro telo geritur quicquid suggesterit ira.

Ouidius epist. 6. Heroid.

Quelibet iratus ipse dat arma dolor.

Ira Dei, & si lenta sit, tamen magna esse dicitur.

Statius 5. Theb. 4.

Dijis uisum turbare domos, nec pectora culpa
Nostra uacant, nullos Veni sacra uimus ignes,
Nulla deæ sedes, mouet & cœlestia quondam
Corda dolor: lentoq; iræ pœni agmine pœna.

Iuuenalis. 13. satyra.

Vt sit, magna tamen certe, lenta ira deorum est.

Ira deturpat iratum.

Ouidius lib. 3. de arte amand.

Ora tument ira, nigrescunt sanguine uenæ,
Lumina Gorgoneo seuius angue micant.

Ira

Ira reddit iratum fortem.

Vergilius lib. 5. Aeneid.

At non tardatus casu, neq; territus heros,
Acrior ad pugnam redit, & uim suscitât ira.

Ouid. lib. 1. elegiar.

Quas libet infirmas adiuuat ira manus.

Ira inclusa magis nocet quam referata.

Seneca in Medea.

Ira, quæ tegitur nocet
Professa perducunt odia uindictæ locum.

Ira mora euanescit ut glacies.

Ouid. 1. de arte amand.

Vt fragilis glacies, interit ira, mora.

Ira & uinum arcana non retinent.

Horatius lib. 1. Epist. ad Quæntium:

Arcanum neq; tu scrutaueris ullius unquam,
Commissumue teges, & uino tortus & ira.

Iracundi facta infecta uolunt esse,
quæ dolor & ira suaserunt.

Horatius lib. 1. Epist. ad Lollium.

Qui non moderabitur iræ
Infectum uolet esse dolor quod suaserit & mens,
Dum pœnas odio per uim festinat inulto.

Ira minas ingentes parturit.

Ouid. Epist. 12. Heroid.

Sed quid prædicere pœnam

Bb

Attinet, ingentes parturit ira minas.

Iraus haud facile flectitur.

Seneca in Medea,

Difficile quàm sit animum ab ira flectere

Iam concitatum, quàmq; regale hoc putet

Sceptra superbas quisquis admouit manus

Qua cepit ire, regia didici mea.

Ira hominis descriptio.

Perfius satyra 3.

Nunc face supposita feruescit sanguis & ira,

Scintillant oculi, dicisq; facisq; quod ipse

Non sani est hominis, non sanus iuret Orestes.

DE IUDICIO.

Iudicium quid sit.

Petronius Arbiter in saty.

Ergo iudicium nihil est, nisi publica merces

Atq; eques in caussa, qui sedet, empta probat.

*Iudicium rectum, uerumq; non cer
nit iudex, amo: e scilicet seu odio,
uel pecunia corruptus.*

Horatius saty. 2. lib. 2.

Dicam si potero, male uerum axaminat omnis

Corruptus iudex.

*Iudicij uniuersalis dies ob immenta
hominum facinora indubie adueni
et, in quo igne quæq; terrenacrema
buntur.*

Ouidi

Ouid. lib. 1. Metamor.

Esse quoq; in fatis reminiscitur adfore tempus

Quo mare, quo tellus, correptaq; regia cœli

Ardeat, & mundi moles operosa laboret.

Lucanus lib. 7. bel. ciuil.

Nil ægis hac ira, tabesque cadauera soluat

An rogus haud referet: placido natura receptat

Carctæ sinu, sinemq; sui sibi corpora debent,

Hos Cæsar populos si nunc non ufferit, ignis

Vret cum terris, uret cum gurgite Ponti.

Communis mundo superest rogus, o sibus astra

Mixtura.

Seneca in Herc. Oetco.

Iam iam legibus obrutis

Mundo conueniet dies,

Australis polus corruet.

Quicquid per Libyam iacet,

Et Spartus Garamas tenet:

Arctous polus obruct,

Quicquid subiacet axibus,

Et siccus boreas ferit,

Auulsum trepido polo.

Titan excutiet diem,

Cœli regia concidet,

Certos atq; obitus trahet,

Atq; omnes pariter deos

Perdet mors aliqua, & chaos,
Et mors fata nouissima.
In se constituet sibi.

Lucretius lib. 5. de nat. rerum:
Principio maria, & terras, cœlumq; tuere
Quorum naturam triplicem, tria corpora Memmi,
Tres species tam dissimiles, tria talia texta
Vna dies dat: exitio, multosq; per annos
Sustentata ruet moles, & machina mundi.

Seneca in Herc. furente.
Rerumq; mœstus finis, & mundi ultima
Immotus aër hæret, & pigro sedet
Nox atra mundo, cuncta mœrore horrida,
Ipsaq; morte peior est mortis locus.

Idem in Octauia.
Nunc adest mundo dies
Supremus ille, qui premat genus impium
Cœli ruina, rursus ut stirpem nouam
Generet renascens melior, ut quondam tulis
Iuuenis.

In iudicij ultimi die non misericor-
diæ sed tantum uindictæ in malis
locus erit, in quo occulta quæq; ho-
minum nuda aperiaq; omnibus erunt,

Manilius lib. 5. Astrono.
Quæ sitor scelerum ueniet, uindexq; reorum,

Qui commissâ suis rimabitur argumentis,
In lucemq; trahet, tacitaq; licentia fraude.
Hinc etiam immitis tortor, pœnæq; minister,
Et quisquis uero fauit, culpam hæ perodit,
Proditur, atq; alto qui iurgia pectore tollat.

Huc poterunt Tyndari uerba apud Plautum
in captiuis moraliter trahi, ubi ait:
Nunc spes, opes, auxiliaq; à me segregant, spernuntq;
me.
Hic ille? si dies, quum nulla uitæ salus sperabilis est
mecum,
Neq; exilium exitio? si, neq; adeo spes, quæ mihi hunc
aspellat.
Nec mendacijs subdolis mihi usquam mantellū est meis.
Nec sy:ophantijs, nec fucis ullum mantellum obuia? si.
Neq; precatio perfidijs mi is, nec malefactis fuga? si.
Nec confidentiæ usquam hospitium? si, nec diuorticu-
lum dolis.
Operta quæ suere, aperta sunt. patent præstigiæ,
Omnis res palam est, neq; ullum Pol de hac re nego-
cium est.

Quin male occidam, oppetamq; pestem.

Sic & illud eiusdem in Truculento.
Væ misero mihi, mea nunc facinora
Aperiuntur, clam quæ speraui fore.

Iudicium seu sententia hominum fallax est.

Ouid. lib. 5. Fasto.

*Ipsa doce, que sis, hominum sententia fallax
Optima: tu proprij nominis autor eris.*

Nullus index accusati causam, seu rati-
onem, ipso non respondente, noscere ualebit.

Terentius in Phormio.

*An quisquam index est, qui possit noscere
Tua iusta, ubi tute uerbum non respondeas?*

Iudex in omni re irreprehensibilis erit.

Terentius in Heauton.

Tu es index, ne quid accusandus sis uide.

Iudex sententiam haud proferre de-
bet, nisi utraq; parte diligenter audi-
ta, quod nisi fecerit, licet æquum sta-
tuere, haud tamen iustus erit.

Seneca in Medea.

*Qui statuit aliquid parte inaudita altera
Æquum licet statuerit, haud æquus est.*

Iudicis est æquum honestumq; iuri-
tati præponere.

Horatius Oda. 9. lib. 4.

*Vindex auaræ fraudis, & abstinentis
Ducentis ad secuncta pecunie,
Consulq; non unius anni,
Sed quoties bonus atq; fidus*

Iudex

*Iudex honestum prætulit utili, &
Reiecit alto dona nocentium
Vultu, & per obstantes cateruas
Explicuit sua uictor arma.*

Iudicis officium est non tantum res,
sed & tempora perscrutari, quo per-
acto tutus erit.

Ouid. lib. 1. de Tristibus.

*Iudicis officium est, ut res, ita tempora rerum
Quærere, quæ sito tempore tutus erit.*

Iudicis corrupti castigatio seuera.

Ouid. lib. 1. eleg.

Non bene selecti iudicis arca patet.

DE IVRE.

Iura cur inuenta sint.

Horatius lib. 1. Sermo.

Iura inuenta metu iniusti.

Ius summum summa malitia est quandoq;.

Terentius in Heauton.

Verum illud Chreme

Dicunt, ius summum summa sæpe malitia est.

Iura inuenta sunt pro communi bo-
no, atq; utilitate inter homines con-
seruanda.

Horatius saty. 3. lib. 1.

Bb iij

Iura inuenta metu iniusti fateare necesse est,
 Tempora si fastosq; uelis euoluere mundi.
 Nec natura potest iusto discernere iniquum.
 Diuidit ut bona diuersis, fugienda petendis.

Iura permittunt arma in armatos sumere.

Ouid. lib. 3. de arte aman.

Iudice me, fraus est concessa repellere fraudem.
 Armaq; in armatos sumere iura sinunt.

Ius hodie in armis est.

Ouid. lib. 5. de Tristib.

Non metuunt leges, sed cedit uiribus æquum
 Victaq; pugnaci iura sub ense iacent.

Seneca in Herc. furen.

Ius est in armis, opprimit leges pudor.

Ius perijt omnino.

Seneca in Agamemnone.

Periere mores, ius, decus, fides.

Ius sæpe ui opprimitur.

Lucanus lib. 1. bel. ciuil.

Imminet armorum rabies, ferriq; potestas
 Confundet ius omne manu, sceleriq; nefando
 Nomen erit uirtus, multosq; exibat in annos.

DE IUSTITIA.

Iusticiæ uis.

Claudianus de cons. Manlij Theod.

Tu prima hominem syluestribus antris
 Elicis, & fœdo detergis sæcula uictu.
 Te propter colimus leges, animosq; ferarum
 Exuimus nititis quisquis te sensibus hausit
 Irruet intrepidus flammis, hyberna secabit
 Acquora, confertos hostes superabit incermis.
 Ille uel Aethiopum pluuijs solabitur æstus,
 Illum trans Scythiam uernus comitabitur ær.

Iusticia deperdita est, quæ ad cœlos enolasse fertur
 ob summam hominum maliciam.

Ouidius lib. 1. Metamor.

Victa iacet pietas, & uirgo cæde madentes
 Vltima cœli stum terras Astrea reliquit.

Iuuenalis satyr. 6.

Paulatim deinde ad superos Astrea recessit,
 Hac comite, atq; duæ pariter fugere sorores.

Seneca in Octauia.

Neglecta terras fugit, & mores feros
 Hominum cruenta cæde pollutas manus
 Astrea uirgo syderum magnum decus.
 Cupido belli creuit, atq; auri fames,
 Totum per orbem maximum exortum est malum
 Luxuria, pestis blanda, cui dedit uires,
 Roburq; longum tempus, atq; error grauis,
 Collecta uitia per tot ætates diu
 In nos redundant, seculo premimur graui

Tu prima

Quo scelera regnant, seuit impietas furens,
 Turpis libido dominatur Potens Venere.
 Luxuria uictrix orbis immensas opes
 Impridem auaris manibus, ut perdat, rapit.

Iusticia administranda est secundum hominum merita,
 non autem iuxta sanguinis affinitatem, nobilitatemq;
 idq; puiscorum Romanorum exemplo.

Ouidius lib. 13. Metamor.

Proposita arma peto: meritis expendite causam.

Nec sanguinis ordo,

Sed uirtutis honos spolijs queratur in istis.

Seneca in Octauia.

Vera priorum uirtus quondam
 Romana fuit, uerumq; genus
 Martis in illis, sanguisq; uiris.
 Illi reges hac expulerant
 Vrbe superbos, uliq; tuos
 Sunt bene manes, uirgo dextra
 Cesa parentis, ne seruitium
 Paterere graue, et improba ferret
 Premia uictrix dira libido.
 Te quoq; bellum triste secutum est
 Mactata tua miseranda manu
 Nata Lucreti stuprum saui
 Passa tyranni.

Iusticia armis ualentior est.

Ouidius

Ouidius lib. 3. Fastorum.

Exiit feritas, armisq; potentius aequum est.
 Et cum ciue pudet conseruisse manus.

Iusticia rectum utili praeponere suadet.

Claudianus. lib. 1. in Stiliconis laud.

Iusticia utilibus rectum praeponere suadet,
 Communesq; sequi leges, iniustaq; nunquam
 Largiri socijs.

Iusticie maxime exemplum in necis autores.

Ouidius lib. 1. de arte aman.

Dicitur Aegyptus caruisse iurantibus arua
 Imbribus, atq; annos sicca fuisse nouem,
 Tum Thrasius Busrim adit, monstratq; piari
 Hospitis effuso sanguine posse Iouem.
 Illi Busris: fies Iouis hostia primus,
 Inquit, et Aegypto tudabis hospes aquam.
 Et phalaris tauro uiolenti membra Perilli
 Torruit, infelix imbuit autor opus.
 Iustus uterq; fuit. Neq; enim lex iustior ulla est
 Quam necis artifices arte perire sua.

Iusti uiri descriptio elegans.

Olympius Nemesianus Eclog. 1.

Heu Melibœe iaces letali frigore segnis
 Lege hominum, caelo dignus canente senecta,
 Concilioq; deum, plenum tibi ponderis aequi

Pectus

Pectus erat, tu ruri colūm discernere lites
 Assueras, uarias patiens mulcedo querelas,
 Sub te ruris amor, sub te reuerentia iusti
 Floruit, ambiguos signisuit terminus agros
 Blanda tibi uultu grauitas, & mitte ierena
 Fronte, supercilium, sed pectus mitius ore.

Iustum à rectitudine neq; tyrannorum, neq;
 populi minx mouere queunt.

Horatius Oda. 3. lib. 3.

Iustum, tenacem propositi uirum
 Non ciuium ardor praua iubentium,
 Non uultus instans tyranni
 Mente quatit solida: neq; auster
 Dux inquieti turbidus Adriæ,
 Nec fulminantis magna manus Iouis
 Si fractus illabatur orbis
 Impavidum ferient ruinæ.

Iniusta à iustis impetrare non decet, iusta autem
 ab iniustis exigere incuita est.

Plautus in Amphitry.

Iustam rem, & facilem esse oratum à uobis uolo.
 Nam iuste ab iustis iustus sum orator datus.
 Nam iniusta ab iniustis impetrari non decet.
 Iusta autem ab iniustis petere insipientia est.
 Quippe illi iniqui ius ignorant, neq; tenent.

Iusta exigentem, ea impetrare oportet.

Plautus

Plautus in Stichos.

Bonum ius dicis

Impetrare oportet, quia æquum postulas.

DE IUVENTUTE.

Iuuentus senectæ similis grauior est.

Ausonius in Chilonis sentent.

Illius iuuentus grauior, quæ similis senectæ.

Ouidius ad Pisonem.

Est mihi, crede, meis animus constantior annis.

Quomuis nunc iuuenile decus mihi pingere malas
 Cœperit.

Iuuenilis ætas non est inutiliter terenda.

Tibullus lib. 1. eleg. 4.

At si tardus eris, errabis, transiet ætas

Quàm citò non segnis stat remeatq; dies,
 Quàm citò purpureos deperdit terra colores,

Quàm citò formosas populus alta comas,
 Quàm iacet infirmæ, uenère ubi fata, senectæ,

Qui prior Aëleo est carcere missus equus.
 Vidi iam iuuenem præmeret cum senior ætas,

Mœrentem stultos præterijisse dies.

Iuuenilis ætas ualentior atq; uberior est alijs.

Ouidius lib. 15. Metamor.

Fitq; ualens iuuenis. Neq; enim robustior ætas

ILLVSTRIVM POETARVM

Vlla, nec uberior, nec quæ magis ardeat ulla.

Iuuenes castigandi sunt, & ad hoc exhortatio.

Plautus in Bacchid.

Cura, & castig: hominem probe,

Qui de decorat te, me, amicos atq; alios flagitijs suis

Iuuenes in officio retinendi sunt.

Seneca in Octavia.

Regenda magis est feruida adolescentia.

Iuuenes compri fugiendi sunt.

Ouidius epist. 4. Heroid.

Sint procul à nobis iuuenes, ut foemina, compti:

Fine coli modico forma uirilis amat.

Iuuenes in malum maxime procliues sunt.

Seneca in Thyeste.

Peiora iuuenes facile præcepta audiunt:

Iuuenes læticia decet, senes uero seueritas.

Seneca in Hippolyto.

Propria describit deus

Officia, & æuum per suos ducit gradus.

Læticia iuuenem, fons decet tristis senem:

Iuuenes sanctos, id est, uirtute claros, atq; pios
fata sordida haud attingunt.

Vergilius in Aetna.

Nec sanctos iuuenes attingunt sordida fata.

Sed iuri cessere domus & iura piorum.

Iuuenile

FLORES.

200

Iuuenile uitium est impetum animi regere non posse.

Seneca in Troade.

Iuuenile uitium est, regere non posse impetum.

Iuuenum mores, seu proprietates quæ sint.

Horatius de arte Poëtica.

Imberbis iuuenis tandem custode remoto,

Gaudet equis canibusq; & aprici gramine campi.

Careus in uitium seclit monitoribus asper,

Vtilium tardus promissor, prodigus eris,

Sublimis, cupidusq; & amata relinquere pernix.

Terentius in Andria.

Ita est

Quod pleriq; omnes faciunt adolescentuli,

Vt animum ad aliquod studium iungat: aut equos alere.

Aut canes ad uenandum, aut ad Philosophos.

Iuuenibus assentatio parentum, aut pro-
pinquorum non parum nocet.

Plautus in Bacchidib.

Hei mihi, hei mihi, istæc illum perdidit assentatio.

Nam absq; te esset, ego illum haberem rectum ad ingenium bonum,

Nunc propter te, tuamq; prauos fastu' st fiduciam.

Iuuenilis ardor primo impetu furit,
ac citissime euanescit.

Seneca in Octavia.

Iuuenilis ardor impetu primo furit.

Languescit

*Languescit idem facile: nec durat diu
In Venere turpi: ceu leuis flammæ uapor.*

L

DE LABORE.

*Laboribus uacandum est, dum anni,
tempus uiresq; sinunt.*

Ouidius lib. 2. de arte amandi,

*Dum uires anniq; sinunt tolerate labores.
Iam ueniet tacito curua senecta pede.
Aut mare nauigijs, aut uomere scindite terram,
Aut fera belligeras addite in arma manus.*

Idem lib. 3. de arte amandi.

*Venturæ memores iam nunc estote senectæ
Sic nullum uobis tempus abibit iners.
Dum licet, & ueros etiam nunc editis annos
Discite, eunt anni more fluentis aquæ.*

Titus Calphurnius Eclog. 5.

Iam certe potes insudare labori.

Iam pro me gnauam potes exercere iuuentam.

Tibullus Eclog. 8. lib. 1.

*At tu dum primi floret tibi temporis ætas
Vtere, nam tardo labitur illa pede.*

*Laboris impatiens ad uirtutis culmen non ascendet,
fructusq; eius haud capiet, moraliser.*

Claudia,

*Claudianus in Nupt. Honorij:
Non quisquam fruitur ueris odoribus,
Hyblaëos latebris nec spoliat fauos
Si fronti caueat, si timeat rubos.
Armat spina rosas, mella tegunt apes.*

*Labores, quibus Hercules cœlum
meruisse dicitur.*

Boëtius metro 7. lib. 8.

*Herculem duri celebrant labores.
Ille Centauros domuit superbos,
Abstulit sæuo spoliū leoni,
Fixit & certis uolucres sagittis:
Pomacernenti rapuit draconi.
Aureo leua grauior metallo
Cerberum extraxit triplici cæthena.
Victor immitem posuisse fertur
Pabulum sæuis dominum quadrigis.
Hydra combusto perijt ueneno.
Fronte turbatus Achelous amnis
Ora demersit pudibunda ripis.
Strauit Anthem Libycis arenis.
Cacus Euandri satiauit iras.
Quosq; pressurus foret altus orbis,
Setiger spumus humeros notauit.
Ultimus cœlum labor irreflexo
Sustulit collo, perciunq; rursus*

ILLVSTRIVM POETARVM

Vltimi cœlum meruit laboris.
Ite nunc fortes ubi celsa magni
Ducit exempli uia.

Laboris continui intimatio perpulchra.

Horatius lib. Epod. ad Candidam.

Nullum à labore me reclinat otium.
Vrget diem nox, & dies noctem, neq; est
Leuare tenta spiritu præcordia.

Labor continuus res fortissimas debilitat, atq; corrumpit, senectamq; præmaturam inducit.

Ouid. lib. 1. de Ponto:

Confiteor facere hoc annos, sed & altera causa est,
Anxietas animi, continuusq; labor.
Cernis ut in duris (& quid boue firminus?) aruis
Fortia taurorum corpora frangat opus.
Que nunquam uacuo solita est cessare nouali
Fructibus assiduus lassæ senescit humus.
Occidet, ad circisi quis certamina semper
Non intermissis cursibus ibit æquus.
Firma sit illa licet, soluetur in æquora nauis.
Que nunquam liquidis sicca carebit aquis
Me quoq; debilitat series immensa laborum,
Ante neuum tempus cogit & esse senem.
Ocia corpus alunt, animus quoq; pascitur illis.
Immodicus contra carpit utrunq; labor.

FLORES.

201

A labore quandoq; cessandum, moraliter.

Verg. 3. Ecloga.

Claudite iam riuos pueri, sat prata biberunt.

Seneca in Herc. furen.

Post multa uirtus opera laxari solet.

Labor assiduus uincit omnia, atq; inuestigat.

Vergil. 1. Georg.

Labor omnia uincit

Improbis, & auris urgens in rebus egestas.

Terentius in Heauton.

Nihil tam difficile est, quin inquirendo inuestigari
possit.

DE LACHRYMIS.

Lachrymis dolor egeritur atq; leuatur.

Ouid. lib. 4. de Tristib.

Fleq; meos casus, est quædam flere uoluptas.

Expletur lachrymis, egeriturq; dolor,

Seneca in Troade.

Arbitrio tuo

Implere lachrymis, fletus erumnas leuat.

Lachrymæ interdum pondus uerborum habent.

Ouid. 3. de Ponto.

Nec tua si fletu scindentur uerba, nocebit,

Interdum lachrymæ pondera uocis habent.

ILLVSTRIVM POETARVM

Amici mortui desendi non sunt, quia
lachrymis ad vitam reuocari non possunt.

Ouidius Epistola ad Liuiam consol.

Supprime iam lachrymas, non est reuocabilis istis

Quem semel umbriferam nauita iynre tulit,

Sed rigida ius est, & ineuitabile mortis.

Propertius lib. 4. eleg. ad Paulum.

Desine Paule meum lachrymis urgere sepulchrum:

Panditur ad nullas ianua nigra preces:

Cum semel infernas inirarunt funera leges

Non exorato stant adamante uia.

Telicet orantem susce Deus audiat aula:

Nempe tuas lachrymas littora surda bibent.

Lachrymæ ex maxima sæpe læti-
tia profiliunt.

Plautus in Sticho.

Ego te nunc conspicio libens, ut præ lætitia lachrymæ
Profiliunt mihi.

Terentius in Adelphis.

Homini illico lachrymæ cadūt, quasi puero, præ gaudio:

Lachrymæ misericordiam sæpissi-
me impetrant.

Ouid. 1. de arte amand.

Et lachrymæ profunt, lachrymis adamanta mouebis:

Idem lib. 1. de Ponto.

Quidq;

FLORES.

203

Quidq; facis lachrymis opus est, non sanguine dixit.
Sæpe per has flecti principis ira solet.

Lachrymas puellarum arma esse.

Oui. lib. 4. Meta. his uerbis innuit,

Lumina, quod potuit, lachrymis impleuit abortis.

DE LAVDE.

Laus uera bonis ac doctis post obitum obtingit.

Propertius eleg. 1. lib. 3.

Omnia post obitum fingit maiora uetustas,

Maius ab exequijs nomen in ora uenit,

Laudandi præsentis cur non sint.

Terentius in Adelphis.

Ah uereor coram in os te laudare amplius,

Ne id assentari magis, quam quod habeam gratum, facere
existimes.

Laudibus alienis non accedendum
est, sed quisque de seipso examen sus-
cipiat, uerum sit necne quod ab a-
lijs audit.

Persius satyra 1.

Non si quid turbida Roma

Eleuet accedas, examenq; improbum in illa

Castiges trutina, nec te quæseris extra

Idem satyra 4.

Respue quod non es, tollat sua munera cerdo.
Tecum habita, & noris quam sit tibi curta supellex.

Laudari magis animo, quam uoce uult,
ille qui ueri fauoris gloriam quærit.

Seneca in Thieste.

At qui fauoris gloriam ueri petit
Animo laudari magis, quam uoce uolet.

Laus uera etiam humili uiro contingit,

Seneca in Thyeste.

Laus uera humili sæpe contingit uiro.

Laudari appetunt omnes, quod re-
prehensibile non est, nisi finem recti
in laudibus collocet.

Ouid. lib. 1. de arte aman.

Laudatas ostendit auis Iunonia pennas,
- Si tacitus spectes, illa recondit opes.
Quadrupedes inter rapidi certamina cursus,
Depexæq; iubæ, plausaq; colla iuuant.

Idem de faciei medicamine.

Laudatas homini uolucris Iunonia pennas
Explicat, & forma multa superbit auis.

Iuuenalis 10. Satyra.

Bellorum exuuia truncis affixa trophæis,
Lorica, & fracta de castide buccula pendens,
Et curtum temone iugum, uictæq; triremis
Aplustre, & summo tristis captiuus in arcu

Humid

Humanis maiora bonis creduntur: ad hæc se
Romanus, Grauiusq; & Barbarus induperator
Erexit, causas discriminis atq; laboris
Inde habuit: tanto maior fama sitis est, quam
Virtutis.

Persius satyra 1.

Vsq; adeone
Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter?
At pulchrum est digito monstrari, & dici, hic est.

Ibidem.

Rides ait, & nimis uncis
Naribus indulges, an erit qui uelle recuset
Os populi meruisse, & cedro digna locutus
Linquere? Et sequitur,
Non ego, quum scribo, si forte quid aptius exit,
Quando hæc rara auis est: si quid tamen aptius exit,
Laudari metuam. neq; enim mihi cornea fibra est.
Sed recti finemq; extremumq; esse recuso.

Parce laudabimus aliquem, ne postea
illi peccata nobis pudorem incuriant.

Horatius lib. Epist. 1. ad Lollium.

Qualem commendes etiam atq; etiam aspice, ne mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem,
Fallimur, & quondam non dignum tradimus. Ergo
Quem sua culpa premit deceptus, omitte tueri.

Cc iij

ILLVSTRIVM POETARVM

Laudare seipsum potest quis, duplici de
causa, & primo ad audientium ædificatio
nem, secundo ad suis ipsius defensionem pur
gationemq; ut Virg. l. 1.

Ouid. lib. 13. Metamor.

Ergo operum, quoniam nudum certamen habetur,
Plura quidem feci, quam quæ comprehendere dictis
In prompta mihi sit, &c.

Laudare sua, & aliena uiruperare ne
modo debet.

Horatius lib. 1. Epist. ad Lollium.

Nec tua laudabis sua, aut aliena reprehendes.

Sua unusquisq; laudat.

Ouid. lib. 2. Fasto.

Quisq; suam (s. uxore) laudat, studijs certamina crescunt.

Idem lib. 3. de Ponto.

Ipse ego librorum uideo delicta meorum,
Cum sua plus iusto carmina quisq; probet.
Auctor opus laudat, sic forsitan Accius olim
Thersiten facie dixerit esse bona.

Valerius Flaccus lib. 5. Argo.

Est auctor, & rerum cunctis tutela suarum.

Laudum cupidus de se credit omnia.
Iuuenalis satyra 4.

Nihil est quod credere de se
Non possit, cum laudatur dijs æqua potestas.

Laus propria sordet.

Plau-

FLORES: 305

Plautus in Epidico:

Nam strenuiori deterior si prædicat suas pugnas, de
illius ore fiunt sordide.

Laus ad clementiam inducens lepidissimam,

Ouidius lib. 9. Metamor.

Neq; est de tigride natus,

Nec rigidos silices, solidum uic in pectore ferrum,
Aut adamantha gerit, nec lac bibit ille leenæ.
Vincetur, repetendus erit, nec tædia coepti
Vlla mei capiam dum spiritus iste manebit.

Laus Homeri illustris.

Silius Italicus lib. 13. bel. Pun.

Meruit Deus esse uideri,

Et fuit in tanto non paruum pectore numen.
Carminibus complexus terram, mare, sidera, manes:
Et cantu musas, & Phœbum æquauit honore.
Mamilius lib. 2. Astron.

Maximus Iliacæ gentis certamina uates
Ore sacro cecinit patriam, & sua iura petentem
Dum dabat, eripuit cuiusq; ex ore profuso
Omnis posteritas latices in carmina duxit,
Amnemq; in tenues ausa est deducere riuos
Vnius fecunda bonis.

Salustii laus summa.

Martial. in Apophoretis.

Hic erit, ut perhibent doctorum corda uirorum

Primus Romana Crispus in historia.

Philomelæ laus.

Ovidius lib. de Philomela.

Dulcis amica ueni noctis solatia præstans.

Inter aues etenim nulla tibi similis.

Tu Philomela potes uocum discrimina mille,

Mille potes uarios ipsa referre modos.

Nam quamuis alte uolucres modulamina tentent,

Nulla potest modulis æquualere tuis.

Insuper est auium spacijs garrire diurnis.

Tu cantare simul nocte dicq; potes.

Ibidem.

Scribere me uoces auium Philomela coëgit,

Quæ cantu cunctas exuperat uolucres.

LECTIO.

Lectiois utilitas.

Horatius lib. 1. epist.

Inter cuncta leges, & percunctabere doctos

Qua ratione queas traducere leniter æuum,

Ne te semper inops agitet, uexetq; cupido,

Ne pauor & rerum mediocriter utilium spes.

Virtutem doctrina paret, natura ne donet,

Quid minuat curas, quid te tibi reddat amicum,

Quid purè tranquillet, honos, an dulce lucellum,

An secretum iter, & fallentis semita uitæ.

Claudia

Claudianus de 4. Honorij Aug. con.

Interea musis animus dum mollior instet,

Et quæ mox imitère legas, nec desinat unquam

Tecum Graia loqui tecum Romana uetustas:

Antiquos euolue duces, assuesce futura

Militiæ, latium retro te confer in æuum.

Libertas quæ sita placet mirabere Brutum,

Perfidiam damnas, Metij satiâbere pœnis,

Triste rigor nimius, Torquati despue mores,

Mors impensa bonum, Decios uenerare ruentes,

Vel solus quid fortis agat, te ponte soluto

Oppositus Cocles, Mutij te flamma docebit,

Quid mora perfringat, Fabius quid rebus in arctis

Dux gerat, ostendet Gallorum strage Camillus,

Discitur hinc, nullos meritis obistere casus,

Prorogat æternam feritas tibi Punica famam

Regule, successus superant aduersa Catonis.

Discitur in quantum paupertas sobria possit,

Pauper erat Curius reges cum uinceret armis,

Pauper Fabritius Pyrrhi cum sperneret aurum.

Sordida Serranus flexit dictator aratra,

Lustratæ lictore casæ facesq; salignis

Postibus affixit, collectæ cossule messes,

Et sulcata diu trabeato rura colono.

Quid, & quo modo legendum.

Ausonius in Protreptico.

Perlege

ILLVSTRIVM POETARVM

Perlege quodcunq; est memorabile, prima mouebo,
 Perlege quodcunq; est memorabile. Et ut tibi prosit,
 Conator Iliados, & amabilis orsa Menandri
 Euoluenda tibi, tu flexu & acumine uocis.
 Innumeros numeros doctis accentibus effert,
 Affertusq; impone legens, distinctio sensum
 Auget, & ignauis dant interualla uigorem,
 Equando ista meæ contingent dona senectæ?
 Quando oblita mihi tot carmina, totq; per auum
 Connexa historia soccos, aulæq; regum,
 Et Melicos, lyricosq; modos præfando nouabis?
 Obductosq; seni facies puerascere sensus?
 Te præeunte nepos modulata poemata Flacci,
 Altisonumq; iterum fas est didicisse Maronem,
 Tu quoq; qui latiam lecto sermone Terenti
 Comis & astricto percurre pulpita socco,
 Ad noua uix memorem diuerbia coge senectam.

Non esse legendas fabulas.

Martial. lib. 10 Epigram.

Qui legis Oedipodem, caligantemq; Thyestem,
 Colchidas, & Scyllas, quid nisi monstra legis?
 Quid te uana iuuant miseræ ludibria chartæ?
 Hoc lege, quod possis dicere iure, meum est.

DE LEGIBVS.

Legem statuens legi se subijcere debet.

Auso

FLORES. 207

Ausonius in Pythaci sententijs.
 Pareto legi quisquis legem sanxeris.
 Leges laxæ sunt, ne fortes debiliores opprimerent.
 Ouidius lib. 3. Fasto.
 Inde datæ leges, ne fortior omnia posset:
 Cœptaq; sunt purè tradita sacra coli.
 Leges sine moribus uanæ sunt, & nihil proficuum.

Horatius Oda. 24. lib. 3.

Quid leges sine moribus
 Vanæ proficiunt? si neq; feruidis
 Pars inclusa caloribus
 Mundi, nec boreæ finitimum latus,
 Duratæq; solo niues
 Mercatorem abigunt, horrida callidi
 Vincunt æquora nauitæ?

Legum & iuris peritus ad iudicium
 præstandum idoneus erit.

Plautus in Epidico.

Periphanes:

Quem hominem inuenimus ad eam rem utilem? Apoc.
 hic erit optimus,

Hic poterit cauere rectè, iura qui & leges tenet.

Legibus quod est sancium rescindi non debet,
 nec non incerpisse turpe fuit.

Terentius in Phormione.

Mihi non uidetur, quod sit factum legibus,

Rescindi

Rescindi posse, & turpe inceptum est.

Ibi leges nihil possunt, ubi pecunia regnat.

Petronius Arbitrator satyricus.

Quid faciant leges, ubi sola pecunia regnat?

Aut ubi paupertas vincere nulla potest?

Leges à malis moribus in potestatem redactæ sunt, partibusq; adfixæ, ubi illos adfigi æquius fuerat.

Plautus in Trinummo.

Mores leges perduxerunt iam in potestatem suam:

Et sequitur. Eæ miseræ etiam

Ad parietem sunt fixæ clavis ferreis, ubi malos mores

Adfigi nimio fuerat æquius.

Leges nullo discrimine pereunt.

Lucanis lib. 3. bel. ciuil.

Pereunt discrimine nullo

Amissæ leges: sed pars utilissima rerum

Certamen mouistis opes.

DE LAETICIA.

Læticie maximæ intimatio.

Statius lib. 2. Sylvarum.

Securæ procul hinc abite mortes,

Nec utæ genialis est origo.

Cedat luctus atrox, genisq; manent

Iam dulces lachrymæ, dolorq; fessus.

Quicquid fleuerat ante, nunc adoret.

Idem

Idem lib. 5. Sylvarum.

Qualem te superi Priscilla, hominesq; benigno
Aspexere die, cum primum ingentibus actis
Admotus coniunx, uicisti gaudia cœnæ.

Læti ut uiuant homines admonitio lepidissima.

Seneca in Herc. furente.

Dum fata sinunt

Viuite læti, properat cursu

Vita citato, uolucrisq; die

Rotæ præcipitis uertitur anni.

Duræ peragunt pensa sorores,

Nec sua retro fila reuoluunt.

At genus hominum fertur rapidis

Obuia satis, incerta sui,

Stygias ultro quærimus undas:

Ouidius lib. 1. de arte amandi.

Si uox est cantata, si mollia brachia salta,

Et quacunq; potes dote placere, place.

Idem lib. 2. de art.

Qui sermone placet taciturna silentia uitet.

Qui canit arte canat, qui bibit arte bibat.

Læti (id est prosperis) rebus modus ponendus est.

Statius lib. 2. Thebaid.

Pone modum lætis, satis ostro diues, & auro

Conspicuus tenuem germani pauperis pannum

Risisti

Risisti, moneo regnorum gaudia temet
Dedoceras, patiensq; fugæ mereare reuertier.

DE LIBERALITATE.

Liberalitas immortalẽm hominem reddit, quia
eius fructus. s. fama remanet tantum.

Horatius Oda. 2. lib. 2.

Viuet extento Proculcius æuo,
Notus in fratres animi paterni,
illum aget penna metuente solui

Fama superstes.

Idem Oda 7. lib. 4.

Cuncta manus auidas fugient hæredis amico
Quæ dederis animo.

Martial. lib. 5. Epigram:

Extra fortunam est quicquid donatur amicis.
Quas dederis, solas semper habebis opes.

Idem lib. 8. Epigram.

Qui donas, facis ipse Blesianum.
Hoc longum tibi. uita dum manebit,
Hoc & post cineres erit tributum.

Liberalitatis maximæ intimatio.

Vergil. 11. Aeneid.

Ante oculos, interq; manus sunt omnia uestras.

Ouidius lib. 3. Fasto.

Quid moror, & uarijs onero tua pectora causis?
Eminet ante oculos, quod petis, ecce tuos.

Claudi

Claudianus in Panegyrico Prob. Probi.

Hic non diuitias nigrantibus abdidit antris,
Nec tenebris damnauit opes, sed largior imbre
Sueuerat innumeras hominum ditare cateruas.
Quippe uelut densa currentia mûnera nimbo,
Cernere semper erat populis unciare penates,
Assiduos intrare inopis, remeare beatos.
Præcepta illa manus fluuios superabat Iberos
Aurea dona uomens.

Idem lib. 1. in Eutrop.

Nil negat, & sese uel non poscentibus offert.

DE LIBERTATE.

Libertas nulla gratior est, quam sub rege pio.

Claudianus 3. lib. in Stilico. laudes.

Fallitur egregio quisquã sub principe credit
Seruitium, nunquam libertas gratior extat,
Quam sub rege pio.

Libertas operandi quid uis, pluri-
morum malorum causa est, præci-
pue adolescentibus.

Statius lib. 5. Sylvarum.

Quem non corrumpit pubes effrena, noue q;
Libertas properata togæ: cenescia falcis
Sylua comas tollit, fructumq; expirat in umbras.

Dd

ILLVSTRIVM POETARVM

Liberi naturaliter sunt homines libentius, quam serui.

Plautus in Captiuis.

Omnes profecto liberi libentius
Sumus, quam seruimus,

Liber captiuus aui pene similis est.

Plautus in Captiuis.

Liber captiuus aui fere similis est.
Semel fugiendi si data est occasio,
Satis est: nunquam post illum possis prendere

Liber quis uere sit.

Horatius saty. 7. lib. 2.

Quisnam igitur liber? Sapiens, sibiq; imperiosus,
Quem neq; pauperies, neq; mors, neq; uincula terrent;
Responsare cupidinibus, contemnere honores,
Fortis, & in seipso totus teres, atq; rotundus
Externi ne quid ualeat per leue morari,
Inquem manca ruit semper fortuna.

DE LIBIDINE.

Libido s. dominandi, uel carnis, sanctos. i. uirtute praeditos sepe uicit.

Seneca in Hippolyto:

Vincit sanctos dira libido.

Libido in uetita irrui.

Claudianus lib. 2. in Eutrop.

FLORES.

210

Sed quia caecus inest uicij amor, omne futurum
Despicitur, suadentq; breuem praesentia fructum.
Etruit in uetitum damni secura libido.

Libidini homo naturaliter deditus est.

Terentius in Andria.

Ingenium est omnium

Hominum ab labore procliuē ad libidinem.

DE LICENTIA.

Licentiam refrenare debet, qui ciuili
um rabiem sedare, & pater patriae
inscribi cupit.

Horatius Oda. 24. lib. 3.

O quisquis uolet impias
Caedes aut rabiem tollere ciuicam:
Si quaeret pater urbium
Subscribi statuis, indomitam audeat
Refrenare licentiam.

Licentia omnes deteriores reddit,
praecipue tamen adolentes.

Terentius in Heauton.

Nam deteriores omnes sumus licentia.
Quodcumq; inciderit in mentem uolet,
Neq; id putabit prauum an rectum sit quod petet.
Tu rem perire, & illum non poteris pati.
Dare denegarīs, ibit ad illum illico,

ILLVSTRIVM POETARVM

Quem maxime apud te ualere sentiet,
Abiturum se abs te esse illicò minabitur:

Idem in Adelpis.

Verum nimia illa licentia

Profecto euadet in aliquod magnum malum.

Iuuenalis 14. satyra.

Nemo satis credit tantum delinquere, quantum

Permittas, ad eò indulgent sibi latius ipsi.

Claudianus de quarto honorij consul.

Procliuior usus

In peiora datur suadetq; licentia luxum,

Illecebrisq; effrena fauet: tunc uiuere caste

Aspereius, cum prompta Venus: tum durius iræ

Consulimus, cum pœna patet.

DE LICITIS.

Licita ingrata sunt atq; contemnuntur,
illicita uero & uetita e contra appetuntur.

Ouid. lib. 2. eleg.

Quod licet, ingratum est, quod non licet acrius urit.

Idem lib. 3. de sine tit.

Cui peccare licet, peccat minus. Ipsa potestas.

Semina nequitiae languidiora facit.

Nitimur in uetitum semper, cupimusq; negata.

Sic interdictis imminet æger aquis.

Non

FLORES.

311

Non omnia quæ licent perpetranda sunt,
sed quæ decent. Nam quæ decent facere
laus est, non autem quæ licent.

Seneca in Octauia.

Id facere laus est, quod decet, non quod licet.

Claudianus de quarto Honorij cons.

Sed comprime motus,

Nec tibi quid liceat, sed quid fecisse decebit

Occurrat, mentemq; domet respectus honesti

Plura de his quaeras infra in tit. de uetitis.

DE LINGVA.

Lingua interpret est animi.

Horatius de arte Poëtica.

Post adfert animi motus interprete lingua.

Lingua non semper profert, ea quæ
sunt in mente, hoc est, lingua non
semper animi interpret est.

Ouid. lib. 2. de Tristibus.

Crede mihi distant mores à carmine nostro.

Vita uerecunda est, musa iocosa mea est.

Nec liber indicium est animi, sed honesta uoluntas

Plurima mulcendis auribus apta refert.

Accius esset atrox, conuiuia Terentius esset,

Essent pugnaces qui fera bella canunt.

Da ii

ILLVSTRIVM POETARVM

Omne genus scripti grauitate Tragedia uincit,
Hec quoq; materiam semper amoris habet.

Martialis lib. 1. Epigram.

Innocuos censura potest permittere luxus.
Lasciuua est nobis pagina, uita proba est.

Lingua habere uenalem praefertim
in iudicio turpe est.

Ouid. lib. 1. eleg.

Turpe reos empta miseros defendere lingua,
Quod faciat magnas turpe tribunal opes.

Lingua est pessima pars in malo homine.

Iuuenalis satyra 9.

Viendum est recte cum propter plurima, tum his
Praecipue causis, ut linguis mancipiorum
Contemnas. Nam lingua mali pars pessima serui.

DE LOCO.

In loco desipere dulce est.

Horatius Oda. 12. lib. 4.

Misce stultitiam consilij breuem.

Dulce est desipere in loco.

Ouidius ad Phionem.

Temporibus seruire decet: qui tempra certis
Ponderibus pensauit, eum si bella uocabunt,
Miles erit: si pax, positis toga gestiet armis.
Hunc fora pacatum, bellantem castra docebunt.

FLORES.

212

Idem lib. 1. de art. aman.

Si uox est cantata, si mollia brachia salta,
Et quacunq; potes dote placere, place?

Locus & res saepe consilium in rebus
dubijs dare solent.

Ouid. lib. 1. de Tristib.

Difficile est tamen hic remis utaris, an aura
Dicere. consilium resq; locusq; dabunt.

Loco suo apte collocanda sunt ea, de
quibus nobis erit dicendum.

Horatius de arte Poetica.

Singula quaeq; locum teneant sortita decenter.

DE LOQVACITATE.

Omnes mulieres loquaces habentur.

Plautus in Asinaria.

Nam multum loquaces merito habemur omnes,
Nec mutam profecto repertam ullam esse
Hodie dicunt mulierem illo in seculo.

Loqui tacenda laudabile non est.

Ouid. lib. 2. de art. aman.

Eximia est uirtus prestare silentia rebus.
At contra grauis est culpa, tacenda loqui.

Loquacitas nocet plurimum.

Horatius lib. 1. Epist. ad Scauam.

Sed tacitus passci si posset coruus haberet

ILLVSTRIVM POETARVM

Plus dapis, & rixæ multo minus, inuidiæq;.

Ouid. lib. 2. eleg.

Querit aquas in aq. is, & poma fugacia captat

Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit.

Auionus ad Paul.

Vt diuersa sibi, uicinaq; culpa est,

Multa loquens, & cuncta silens.

Loquax & garrulus est omnis, qui
multa percontatur.

Horatius lib. 1. Epist. ad Lollium.

Percontatorem fugito. Nam garrulus idem est.

DE LVRO.

Lucri amorem ut deponant cupidi,
saltem ex iugi mortis memoria, ex-
hortatio pia.

Horatius Oda. 12. lib. 4.

Verum pone moras, & studium lucri
Nigrorumq; memor dum licet ignium.

Lucrandi causa ad quæq; pericula
se homines exponunt.

Tibullus eleg. 9. lib. 1.

Lucra petens habili tauros adiungit aratro,

Et durum terra rusticus urget opus.

Lucra petuturos freta perq; patentia uentis

Ducunt instabiles, ydera certa rates.

FLORES.

213

Lucrandi causa rem diuinam cupidi deserunt.

Plautus in Pseudulo.

Si lucri quid detur, potius rem diuinam deseram.

Lucrum maximum est interdum, pecuniam in loco negligere.

Terentius in Adelph.

Pecuniam in loco negligere maximum interdum est lu-
crum.

Ouidius lib. 2. de remed. amo.

Munera, quæ dederas habeat sine lite iubeto:

Esse solent magno damna minora bono.

Lucrum omne utile homini non est.

Plautus in Capt.

Non ego omnino lucrū omne esse utile homini existimo

Scio ego multos iam lucrū luculentos homines reddidit

Est etiam ubi profecto damnū præstat facere, q̄ lucrum.

Odi ego aurum, multa multis sæpe suasit perperam.

Lucri odor cupido bonus est etiam ex qualibet re, Senten-
tia Vespasiani est Imperatoris, quam Iuena. sary. xiiij. ponit.

Nec credas ponendum aliquid discriminis inter

Vnguenta, & corium. Lucri bonus est odor ex re

Qualibet.

DE LVDO.

Ludus multorum malorum causa est.

Horat. lib. 1. epist. ad Mecænat.

Ludus enim genuit trepidum certamen, & iram.

ILLVSTRIVM POETARVM

Ira truces inimicicias, & funebre bellum.

Ouidius lib. 1. de arte aman.

Sic ne perdidit non cessat perdere lusor

Et reuocat cupidas alea sæpe manus.

In ludo pectora nostra patent.

Ouidius lib. 3. de art. amandi.

Tunc sumus incauti, studioq; aperimur ab ipso

Nudaq; per lusus pectora nostra patent.

Ira subit, deforme malum, lucriq; cupido,

Iurgiaq; & rixæ, sollicitusq; dolor.

Crimina dicuntur, resonat clamoribus æther,

Innocat iratos & sibi quisq; deos.

Nulla fides tabulis, quæ non per uota petuntur,

Et lachrymis uidi sæpe madere genas.

Ludus est malus illis, qui crudo sunt stomacho.

Horatius satyr. 5. lib. 1.

Lusum it Mecænas, dormitum ego, Vergiliusq;

Nanq; pila lippis inimicum, & ludere crudis.

DE LVXVRIA.

Luxuria orbis uictrix rapit opes, et iterum turpiter perdat.

Seneca in Octauia.

Turpis libido dominatur (scilicet, nunc) potens Venere,

Luxuria uictrix orbis immensas opes.

Iam pridem auaris manibus, ut perdat, rapit.

Luxuria

FLORES.

214

Luxuria malum prædulce ac pestis blanda dicitur, eo quod homines caligine non parua habet atq; efformat.

Claudianus lib. 2. in Stilic. laudes.

Nec te iucunda fronte fessillit

Luxuries prædulce malum, quæ dedita semper

Corporis arbitrijs, hebetat caligine sensus,

Membraq; Circæis effæminat acruis herbis.

Blanda quidem uultu, sed qua non tetrior ulla

Interius fucata genas, & amicta dolosis

Illecebris, toruos auro circumligat hydros.

Illa uoluptatum multos inexit hamis.

Seneca in Octauia.

Totum per orbem maximum exortum est malum

Luxuria, pestis blanda, cui dedit uires

Roburq; longum tempus, atq; error grauis.

Luxuria oritur maxime ex nimia rerum copia, ocio, seu prosperitate, quæ innumerorum malorum causa est, licet per accidens.

Horatius lib. Epod.

Alterâ iam teritur bellis ciuilibus atas

Suis, & ipsa Roma uiribus ruit,

Quam neq; finitimi ualuerunt perdere Marsi,

Minacis aut Hetrusci Porfene manus,

Aemula nec uirtus Capuæ, nec Spartacus acer,

Novisq; rebus infidelis Allobrox,

Nec

Nec fera cærulea domuit Germania pube,
 Parentibusq; abominatus Hannibal,
 Impia perdemus deuoti sanguinis ætas,
 Ferisq; rursum occupabitur solum.

Iuuenalis satyra. 6.

Nil non permittit mulier sibi, turpe putat nil
 Cum uirides gemmas collo circumdedit, & cum
 Auribus extensis magnos committit elenchos.

Lucanus lib. 1. bel. ciuil.

Namq; ut opes nimias mundo fortuna subacto
 Intuit, & rebus mores cessere secundis,
 Prædaq; & hostiles luxum suasere rapinæ,
 Non auro, tectis uè modus: mensasq; priores
 Aspernata fames, cultus gestare decoros
 Vix nuribus, rapuère mares fœcunda uirorum
 Paupertas fugitur, totoq; accersitur orbe
 Quo gens quæq; perit.

Seneca in Hippolyto.

Quisquis secundis rebus exultat nimis,
 Fluitq; luxu, semper insolita appetens,
 Hunc illum magnæ dira fortunæ comes
 Subit libido: non placent suetæ dapes,
 Non tecta, sani mores, aut uilis cibus.
 Cur in penates rarius tenues subit
 Hæc delicatas eligens pastis domos?
 Cur sancta paruis habitat in tectis Venus?

Mediumq;

Mediumq; sanos uulgus affectus tenet,
 Et se coërcent modica? contra diuites,
 Regnoq; sulti, plura quàm fas est, petunt?
 Quod non potest, uult posse, qui nimium potest,

Ibidem.

Rupère fœdus impius lucri furor,
 Et ira præceps, quæq; succensas agit
 Libido mentes, uenit imperij sitis
 Cruenta facinus, præda maiori minor
 Pro iure uires esse.

Silius Italicus lib. 15. bel. pu.

Inde aspice late

Florentes quondam luxus quas uerterit urbes.
 Quippe nec ira deum tantum, nec tela, nec hostes
 Quantum sola uoces animis illapsa uoluptas.

Propert. lib. 3. eleg.

Proloquar, atq; utinam patriæ sim uerus aruspex,
 Frangitur ipsa suis Roma superba bonis.

Claudianus lib. 3. in Stilic. laudes.

Nam cætera regna
 Luxuries uitijs, odijsq; superbia uertit.
 Sic male sublimes fregit Sparthanus Athenas,
 Atq; idem thebis cecidit. Sic Medus ademit
 Assyrio, Medoq; tulit moderamina Perses.
 Subiecit Persen Macedo, cessurus & ipse
 Romanis, hæc augurijs firmata Sibyllæ.

Iidem

ILLVSTRIVM POETARVM

Idem lib. 3. de rapt. Proserp.

Sed quod dissuasor honesti

Luxus, & humanas oblimat copia mentes,
Prouocet ut segnes animos.

Luxuria à toris mcestis abesse solet.

Ouidius lib. 1. de Ponto.

Nec uires admit Veneris damnosa uoluptas:
Non solet in mcestos illa uenire thoros.

Luxuriæ ded tuis in iuuentute qui fuit, in senectute,
& gratudineu potius uitam odit.

Persius satyra. 5.

Hic campo indulget, hunc alea decoquit, ille
In Venerem putris, sed cum lapidosa chiragra
Fregerit articulos ueteris ramal: a fagi,
Tunc crassos transisse dies, lucemq; palustrem,
Et sibi iam ferè uitam ingemuère relictam.

Luxuria, cum omni ætati est turpis, tum
senectuti foedissima est.

Ouidius lib. 1. eleg. siue amo.

Quæ bello est habilis, Veneri quoq; conuenit ætas.
Turpe senex miles, turpe senilis amor.

Luxuriæ detestatio notabilis, quæ in ho-
mine maior, q̄ in brutis esse dicitur.

Seneca in Hippol.

O tetrum genus

Non ulla uinctum lege melioris soli.

FLORES: 215

Fere quoq; ipsæ ueneris euitant nefas,
Generisq; leges inscius seruat pudor.

Ouidius lib. 9. Metamor. Sodomiticum
uitium his uerbis adumbrat.

Nec uaccam uaccæ, nec equas urit amor equarum:

Vrit oues aries, sequitur sua foemina taurum.

Sic & aues coeunt, interq; animalia cuncta

Foemina foemineo correpta cupidine nulla est.

M

DE MALITIA.

Malicia atq; impietas hominum maxime creuit.

Ouidius lib. 5. de Tristib.

Sive locum spectro, locus est inamabilis, & quo

Esse potest toto tristius ore nihil,

Sive homines, uix sunt homines hoc nomine digni,

Quamq; lupi seuæ plus feritatis habent.

Non metuumt leges, sed cedit uiribus æquum,

Victaq; pugnaci iura sub ense iacent.

Iuuenalis satyri. 1.

Nil erit ulterius quod nostris moribus addat

Posteritas, eadem capient facientq; minores:

Omne in præcipiti uicium stetit.

Seneca in Hippol.

Inuenit artes bellicus Mauors nouas,

Et mille formas mortis. hinc terras cruor
 Infecit omnes fūus, & rubuit mare.
 Tunc scelera d'empto fine per cunctas domos
 Ière, nullum caruit exemplo nefus.
 A fratre frater, dextera nati parens
 Cecidit, maritus coniugis ferro iacet,
 Perimuntq; fœtus impiæ matres suos.
 Taceo nouercas: mitius nil: si feris.

Idem in Octauia.

Sed in parentis uiscera intrauit suæ
 Deterior. etas. eruit ferrum graue
 Aurumq; seuas mox & armauit manus.
 Partita fines, regna constituit, nouas
 Extruxit urbes, tecta defendit suis
 Aliena telis, aut petit, aliena imminens:

Plautus in Bacchidibus.

Edepol nati illorum mores, per quam meditatè teneis,
 sed etiam unum hoc,
 Ex ingenio malo malum inueniunt suo.
 Nulli amici sunt, inimicos ipsi in se omnes habent,
 Atq; se cum frustrantur, frustrari alios stolidi
 Existimant.

Plautus in Trinummo.

Noui ego hoc seculum moribus quibus sit, malus bonus
 malum.
 Esse uolt, ut sit sui similis, turbant miscet mores mali,
 rapax.

Auarus.

Auarus, inuidus, sacrum, prophanum: publicum, pri-
 uatum habent:
 Hinc a gens, hæc ego doleo, hæc sunt, quæ excruciant.
 Hoc dies noctesq; tibi canto, ut caueas, quod manu non
 queunt
 Tangere, tantum fas habent, quo manus abstineant.

Catullus.

Sed postquam tellus scelere est imbuta nefando,
 Iustitiamq; omnes cupida de mente fugarunt
 Perfudere manus fraterno sanguine fratres.
 Destitit extinctos natus lugere parentes,
 Optauit genitor primæui funera nati,
 Liber ut inuuptæ postetur flore iuuentæ:
 Ignaro mater subtriciens se impia nato,
 Impia non uerita est diuos scelere penates.
 Omnia fanda, nefanda malo permixta furore
 Iustificam nobis mentem auertere deorum.
 Quare nec tales dignantur uisere coctus,
 Nec se contingi patiuntur lumine claro.

Malus fœlix esse nequit, etiam si di-
 tissimus sit.

Iuuenal saty. 4.

Quid refert igitur quantis iumenta fatiget
 Porticibus? quanta nemorum uectur in umbra?
 Iugera quod uicina foro? quas emerit ædes?
 Nemo malus fœlix.

Be

ILLVSTRIVM POETARVM

Nemo usque adeo malus est, quin bonus.
effici possit, si reprehensionis aures accom-
modet.

Horatius lib. 1. Epist. ad Mecœna.

Inuidus, iracundus, iners, uinosus, amator?
Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit,
Si modo culturæ patientem commodet aurem.

Nemo repente fuit pessimus.

Iuuenalis 2. saty.

Nemo repente fuit turpissimus, accipient te
Paulatim qui longa domi redimicula sumunt
Frontibus, & toto posuere monilia collo.

Lucanus lib. 1. bel. ciuil.

Nullus semel ore receptus
Pollutas patitur sanguis mansuescere fauces.

Omnis malus seruus est etiam si rex sit.

Boëtius metro 2. lib. 4.

Quos uidere sedere celfo	Hinc enim libido uersat
Solij culmine reges	Auidis corda uenenis,
Purpura claros nitente,	Hinc flagellat ira mentem
Septos tristibus armis,	Fluctus turbida tollens.
Ore toruo comminantes	Mœror aut captos fatigat,
Rabie cordis anhelos.	Aut spes lubrica torquet.
Detrahat si quis superbis	Ergo tum caput tot unum
Vani tegmina cultus,	Cernas ferre tyrannos;
Iam uidebit intus atras	Non facit quod optat ipse

Domi

FLORES.

215

Dominos ferre catenas, Dominis pressus iniquis.

Claudianus de 4. Honorij cons.

Tu licet extremos late dominere per Indos,
Te Medus, te mollis Arabs, te Seres adorent,
Si metuis, si praua cupis, si duceris ira
Seruitij patiere iugum, tolerabis iniquas
Interius leges. tunc omnia iure tenebis
Cum poteris rex esse tui.

Mali à stans nihil differunt, nisi quod
illorum imago uiuit.

Iuuenalis satyra. 8.

At tu.

Nil nisi Cecropides, truncoq; similimus Herme.
Nullo quippe alio uincis discrimine, quam quod
Illi marmoreum caput est, tua uiuit imago.

Mali ad nocendum assidue proni sunt, &
eis nullum tempus ad nocendum angustum est.

Seneca in Medea.

Nullum ad nocendum tempus angustum est malis.

Mali conscius diligitur tantum.

Iuuenalis satyra. 3.

Quis nunc diligitur, nisi conscius? & cui seruens
Aestuat occultis animus semperq; tacendis?
Nil tibi se debere putat, nil conferet unquam
Participem qui te secreti fecit honesti.

Ec ij

*Cæcus erit Verri, qui Verrem tempore quo uult
Accusare potest.*

Quod malis omnia ex sententia ut pluri-
mum licet dunt bonis uero contra, hinc
quidam de dei providentia dubitant, alie
rerunt hominum genus a fortuna regi (ut
dicitur de fortuna orientum est) sed falso.
Tolluntur autem et aliam, ut lapsu maio-
re ac grauiore manent.

Seneca de Hippolyto.

*Sed cur idem qui tanta regis,
Sub quo nostri pendere mundi
Libyatis sacra ducunt orbem,
Hominum tantum idas securus,
Mors solutus prodeffe bonis
Nocuisse malis.*

Boetius meto. 7. lib. 1.

*Omnia certo sine gubernus
Hominum solas respicis actus
Merito rector cohibere modo.
Nam cur tantos lubrica uersat
Fortuna uices? premia infantes
Debita sceleris noxia pona.
At peruersi residunt cæso
Mores solio, sanctiq; calcant
Inuiso iure colla nocentes.
Latet obscuris condita uirtus*

*Clara tenebris, iustusq; tulit
Crimen iniqui.
Nil per iuria, nil nocet ipsis
Fraus mendacij coempta colore.
Sed cum libuit uiribus uti
Quos innumeri metuunt populi
Summos gaudeant subdere reges.
O iam miseras respice terras
Quisquis rerum fœdera nectis.
Operis tanti pars non uilis.
Homines quatimur fortunæ salo:
Rapidus rector comprime fluctus,
Et quo cœlum regis immensum
Firma stabiles fœdere terras.*

Claudianus lib. 1. in Ruffinum.

*Sed cum res hominum tanta caligine uolui
Aspicerem, lætosq; diu florere nocentes,
Vexariq; pios rursus labefacta cadebat
Religio, causæq; uitam non sponte sequebar
Alterius, uacuo quæ femina currere motu
Affirmat, magnumq; nouas per inane figuras,
Fortuna, non arte regi, quæ numina sensu
Ambiguo, uel nullo putat, uel nescia nostri.
Abstulit hunc tandem Ruffini: pœna tumultum
Abstulitq; deos: iam non ad culmina rerum*

ILLVSTRIVM POETARVM

Inuictos creuisse queror: tolluntur in altum
Vt lapsu maiore ruant.

Mali sunt, bonis qui maledicunt.

Plautus in Bacchidibus,

Mali sunt homines, qui bonis dicunt male,

Mali non quiescunt, nisi prius ali-
quod malum perpetrauerint.

Iuuenalis satyra. 3.

Ebrius ac petulans, qui nullum forte cecidit
Dat pœnas, noctem patitur lugentis amicum
Pelidæ, cubat in faciem, mox deinde supinus.
Ergo non aliter poterit dormire, quibusdam
Somnum rixa facit.

Malo benefacere tantum periculum
est, quantum bono malefacere.

Plautus in Penulo.

Malo benefacere tantundem
Est periculum, quantum bono malefacere,

Malos homines terra nunc educat.

Iuuenalis satyra 15.

Terra malos homines nunc educat.

DE MALIS.

Mala æquanimiter sustinens demum
haud parua reportabit bona.

Plautus in Asinaria:

FLORES.

220

Fortiter malum qui patitur, idem post potitur bonum.

Mala incerra dubiaq; magis angunt hominem.
Seneca in Agamemnone.

Exprome, clades scire qui refugit suas
Grauat timorem: dubia plus torquent mala:

Illata mala æquanimiter rolerat, qui
maiora ueretur.

Seneca in Hercule furente:

Quisquam: ne segnis tanta tolerauit mala,
Maiores quisquis timuit?

Mala alterius prius rescimus, quam bona.
Terentius in Andria.

More hominum euenit, ut quid sim nactus mali
Prius rescires tu, quàm ego illud quod tibi euenit boni.

Maxima mala non diu latitant.
Seneca in Medea.

Magna non latitant mala.

DE MATRIMONIO.

Matrimonium inter æquales bene contra-
hitur, & sic contrahendum est.

Ouid. lib. Epist. 9. Heroid.

Quam male inæquales ueniunt ad aratra iuuenti,
Tam premitur magno coniuge nupta minor.
Non honor est, sed onus species la sura ferentes.
Si qua uoles apte nubere, nube pari.

Ee iij

ILLVSTRIVM POETARVM

Ad contrahendum matrimonium
mora utilis esse dicitur.

Ouid. lib. 3. Feflo.

*Nubere si qua uoles, quamuis properabitis ambo,
Differ, habent parua commoda magna mora.*

Matrimonium Et regnum duos una non capit.

Ouid. lib. 3. de arte aman.

Non bene cum socijs regna Venusq; manent.

Seneca in Ag memnone.

Nec regna socium ferre, nec tede sciunt.

Matrimonij encomium.

Horatius lib. 1. car. ode. 13.

Felices ter & amplius

Quos irrupta tenet copula, nec malis

Diuulsus querimonijs

Suprema citius, soluet amor die.

Propertius lib. 2. eleg.

Exemplo iuncta tibi sint in amore columbae.

Masculus, & totum femina coniugium.

DE MEDICINA.

Varia medicina danda est iuxta æ-
gritudinum exigentiam.

Ouid. lib. 2. de remed. amoris.

Nam quoniam uariant animi, uariabimus artes.

Mille mali species, mille salutis erunt.

Medicina congruo tempore data prodest.

Ouid. lib. 1. de rem. amo.

FLORES.

221

*Temporibus medicina ualeat: data tempore profunt,
Et data non apto tempore uina nocent.*

Medicina omnes morbos sanare potest.

Propertius lib. 2. eleg.

Omnes humanos sanat medicina dolores,

Solus amor morbi non amat artificem.

*Medicus bene habentibus non est opus,
sed male habentibus.*

Ouidius lib. 3. de Ponto.

Firma ualent per se, nullumq; Machaona querunt,

Ad medicam dubius confugit eger opem.

Medicus non potest omnes ægritudines sanare.

Ouidius lib. 1. de Ponto.

Non est in medico, semper relectur ut eger

Interdum docta plus ualeat arte malum.

Afferat ipse licet sacras Epidaurius herbas

Sanabit nulla uulnera cordis ope.

Tollere nodosam nescit medicina podagram,

Nec formidatis auxiliatur aquis.

Cura quoq; interdum nulla est medicabilis arte

Et si sit, longa est extenuanda mora.

DE MEDIOCRITATE.

*Mediocritas in omni re tenenda est, & ad
hoc exhortatio lepidissima.*

Ouidius lib. 2. Metamor.

Altius egressus coelestia tecta cremabis,
Inferius, terras: medio tutissimus ibis.

Idem lib. 8. Metamor.

Postquam manus ultima coepto
Imposita est, geminas opifex librauit in alas,
Ipse suum corpus, motaq; pendit in aura,
Instruit & natum: medioq; ut limite curas
Icare, ait, moneo, ne si demissior ibis,
Vnda grauet pennas, si celsior, ignis adurat:
Inter utrunq; uola.

Horatius Oda. 10. lib. 2.

Rectius uiues Lycini: neq; altum
Semper urgendo neq; dum procellas
Cautus horrescis, nimium premendo.

Littus iniquum.

Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obsoleiti
Sordibus tecti, caret inuidenda.

Sobrius aula.

Seneca in Oedipo.

Fata si liceat mihi
Fingere arbitrio meo,
Temperem Zephyro leui
Vela, ne pressæ graui
Spiritu antenna tremant
Lene, sed modicum fluens

Aura, nec uergens latus
Ducat intrepidam ratem,
Tuta me media uehat
Vita decurrente uia.
Gnosium regem timens
Alta dum demens petit
Artibus fidens nouis,
Certat & ueras aues
Vincere, & falsis nimis
Imperat pennis puer,
Nomen eripuit freto.
Callidus medium senex
Dædalus librans iter
Nube sub media stetit
Alitem spectans suam.
Quicquid excessit modum
Pendet instabili loco.

Idem in Agamemnone,

Fœlix mediæ quisquis turbæ
Partem quietus aura stringit
Littora tuta, timidusq; mari
Credere cymbam remo terras
Propiore legit.

Boëtius metro 4. lib. 2.

Quisquis uolet perennem
Cautus ponere sedem,

ILLVSTRIVM POETARVM

Stabilisq; nec sonori
 Sterni flatibus Euri,
 Et fluctibus minantem
 Curat spernere pontum
 Montis cacumen alti,
 Bibulas uitet arenas,
 Illud proteruus auster
 Totis uiribus urget,
 Hæ pendulum solutæ
 Pondus ferre recusant:
 Fugiens periculosam
 Sortem sedis amcenæ
 Humili domum memento
 Certus figere saxo.
 Quamuis tonet ruinis
 Miscens aquora uentus,
 Tu conditus quieti
 Fœlix robore ualli
 Ducens serenus æuum
 Ridens ethereas iras.

Terentius in Andria.

Nam id arbitror
 Apprime in uita esse utile, ne quid nimis.

Martialis lib. 1. Epigram.

Illud quod medium est, atq; inter utrunq; probatur.
 Mediocri

FLORES:

23

Mediocris deferens malos exitus ha-
 ber, ut exemplis liquet.

Ouidius lib. 8. Meta. de Icaro.

Cum puer audaci cœpit gaudere uolatu,
 Deseruitq; ducem cœli cupidine tactus
 Altius ægit iter, rapidi uicinia solis
 Mollit odoratus pennarum uincula ceras:
 Tabuerant caræ, nudos quatit ille lacertos,
 Remigioq; carens non ullas percipit auras.
 Oraq; cœrulea patrium clamantia nomen
 Excipiuntur aqua, quæ nomen traxit ab illo:

Idem. 1. de Tristib.

Dum petit infirmis nimium sublimia pennis
 Icarus, Icaris nomina fecit aquis.

Ibidem de Phaëtonte.

Vitaret cœlum Phaëton si uiueret, & quos
 Optauit stulte tangere, nollet equos.

Seneca in Herc. Oeteo.

Quisquis medium defugit iter
 Stabili nunquam tramite curret:
 Dum petit unum præbere diem
 Patriosq; puer concitat axes
 Nec procul solitum percurrit iter
 Sed Phœbeis ignota secat
 Sydera flammis errante rota
 Secum pariter perdidit orbem.

Medium

Medium cœli cum peregerat iter
 Tenuit Latias Dædalus oras
 Nulliq; dedit nomina ponto.
 Sed dum uolucres uincere ueras
 Icarus auidet, patriasq; puer
 Despiciat alas, phœboq; uolat
 Proximus, ipse dedit ignoto
 Nomina Ponto.

Ouidius lib. 3. de Tristib.

Qui cadit in plano (uix hoc tamen euenit ipsum)
 Sic cadit, ut tacta surgere possit humo:
 At miser Elpenor tecto delapsus ab alto
 Occurrit regi flebilis umbra suo.
 Quid fuit ut tutas agitaret Dædalus alas?
 Icarus immensas nomine signet aquas?
 Nempe quod hic altè, demissius ille uolabat.
 Nam pennas ambo non habuere suas.

Lucanus lib. 1. bel. ciuil:

In se magna ruunt, lætis hunc numina rebus
 Crescendi posuere modum.

Medium uirtutem in se habere dicitur.

Horatius lib. 1. epist. ad Quintium

Virtus est medium uitiorum utrinq; redactum.

DE MEDITATIONE.

Meditatio id est, quod recte geris.

Ausonius

Ausonius de ludo sept. Sapient.
 μελέτη τὸ πρῶν qui dixit & dictum probo,
 Meditationem id esse, rectè quod geras.

Meditans omnia negocia ad rem gerendam solus est
 efficax, & is sapiens habetur.

Ausonius de ludo sept. Sap.

Is quippe solus rei gerendæ est efficax,
 Meditatur omne qui prius negocium.

Terentius in Adelphis.

O Demea, istuc est sapere, non quod ante pedes modo est
 Videre, sed etiam illa quæ futura sunt
 Prospicere.

Præmeditanda sunt omnia negocia.

Ausonius de ludo sept. Sap.

Aduersa rerum, uel secunda prædicat
 Meditanda cunctis comicus Terentius,
 Locare sedes, bellum gerere, aut ponere
 Magnas, modicasq; res etiam, paruas quoq;
 Agere uolentem semper meditari decet.
 Nam segniores amnes inceptis nouis,
 Meditatio si rei gerendæ desuit.

Ibidem.

Nihil est quod amplio rem curam postulet,
 Quàm cogitare quid gerendum sit, dehinc
 Incogitantes fors, non consilium regit.

DE MENDACIO:

Mendacium dicere scelus est, præsertim parentibus.
 Plautus

Plantus in Mercat.

Mihi scelus uidetur me parenti proloqui mendacium:

Mendacium ut fugiatur, & uerum dicatur,
admonitio notabilis.

Terentius in Heauton.

Quid dicam? quam causam adferam? Syr. Quin nolo
mentiare.

Aperte, ita ut res sese habet, narrato.

Plautus in Persa.

Mendacium ad polleas, atq; haud te decet,

Mendacium constantior negare solet,
qui uera dicere didicit.

Plautus in Amphitryone.

A. c. Cur negas? Amphit. Quia uera didici dicere.

Mentiri qui nequit, Romæ inutilis est.

Iuuenalis satyr. 3.

Quid Romæ feci, mentiri nescio, librum
Si malus es, nequeo laudare, & poscere: motus
Astrorum ignoro, cinis promittere patris
Nec uolo, nec possum: ranarum uiscera nunquam
Inspexi, serre ad nuptiam quæ mittit adulter,
Quæ mandat, norint alij.

DE MENTE.

Mens temporalibus dedita rebus maxime hebetatur
Boëtius metro 12. lib. 3. de Euridice ab Orpheo marito
suo liberata, q̄ retro ad inferos respexit.

Vos

Vos hæc fabula respicit
Quicumq; in superum diem
Mentem ducere queritis.
Nam qui tartareum in specus
Victus lumina flexerit
Quicquid præcipuum trahit,
Perdit, dum uidet inferos.

Plura de his inuenies in titulo de affectibus:

Mens boni conscia sperat, mali uero e contra.

Ouidius lib. 1. Fasto.

Conscia mens, ut cuiq; sua est, ita concipit intra
Pectora, pro facto spemq; metumq; suo.

Mentes peruersæ omnia, in malum
scilicet, interpretando, corrumpere
possunt, quæ tamen solida permanent.

Ouid. lib. 2. de Tristib.

Omnia peruersæ poterunt corrumpere mentes,
Stant tamen illi suis omnia tuta locis.

DE MERETRICIBVS.

Meretrices summo opere fugiendæ sunt, eo
quod bona quæq; & præcipue sapientiæ,
am ab homine auferunt.

Plautus in Truculento.

Meretrix meum herum
Miserum sua blanditia intulit in

ff

ILLVSTRIVM POETARVM

Pauperiem, priuauit bonis, luce, honore, atq; amicis!

Ibidem.

Nam mihi hæc meretrix

Quæ hic habet Phronesium suum nomen, omnem

Ex pectore euomit meo Phronesim.

Meretrices eo, quod infatigabiles sunt
mari assimilantur.

Plautus in Truculento.

Meretricem ego item esse veor

Mare ut est, quod des deuorat, nunquam abundat.

Des quantum uis, nusquam

Apparet neq; datori neq; acceptrici.

Meretrices deum non uerentur.

Terentius in Hecyra.

Nec polistæ metuunt deos, nec hos respicere deos
opinor.

Meretrices munera captant suo corpore.

Quid, lib. 1. eleg siue amo.

Stat meretrix certo cuius mercabilis ere

Et miseræ iusso corpore quærit opes.

Ibidem.

Sola uiro mulier spolijs exultat adeptis,

Sola locat noctes, sola locanda uenit.

Meretrices reprehensio accommodata.

Horatius Oda. 13, lib. 4.

Quò fugit Venus heu? quòue color decedens?

FLORES.

220

Quò motus? quid habes illius, illius

Quæ spirabat amores,

Quæ me surripuerant mihi?

Fœlix post Cynaram, notaq; & artium

Gratarum facies, sed Cynaræ breues

Annos fata dederunt,

Seruitura diu parem

Cornicis uetula temporibus Licen,

Possent ut iuuenes uisere seruidi

Multo non sine risu

Delapsam in cineres facem.

DE METV.

Metum auget, scelus qui obruit scelere,

Seneca in Agamemnone.

Quod metuit auget, qui scelere scelus obruit;

Metus est malus rerum interpres.

Claudianus de bel. Geti.

Sed malis interpres rerum metus, omne trahebat

Augurium peiore uia.

Metus laudare quos cogit, eosdem
& inimicos reddit.

Idem in Thyeste.

Quos cogit metus

Laudare, eosdem reddit inimicos metus.

ILLVSTRIVM POETARVM

Ouid. lib. 2. eleg.

Quem metuit quisq; perisse cupit:

DE MILITIA.

Militiæ togatæ elegans descriptio.

Ouidius ad Pisonem.

Nec enim si bella quierunt.

Occulit & uirtus: licet exercere togatæ
 Munera militia, licet & sine sanguinis hausta
 Mitia legitimo sub iudice bella mouere.
 Hic quoq; seruati continget gloria ciuis,
 Altaq; uictoricis intexunt limina palmæ.
 Olim turba uias impleuerat agmine denso,
 Ardua nunc eadem stipat fora, cum tua mæstos
 Defensura reos uocem sacundia mittit.
 Seu trepidos ad iura decem citat hasta uirorum
 Et sic mare iubet centeno iudice causas.
 Seu capitale nefas operosa diluis arte

Milites omnes impii, perfidi, & ad omnia uicia
 perpetranda parati, si lucrum detur.

Lucanus lib. 10. bel. ciuil.

Nulla fides pietasq; uiris, qui castra sequuntur.
 Venalesq; manus: ubi fas, ubi maxima merces.

* Milites duce percusso diffugiunt.

Ouidius lib. 3. Fastorum

FLORES.

327

Diffugiunt Tyrii quo quenq; agit error: ut olim
 Amisso dubiæ rege uagantur apes.

Valerius Flaccus lib. 4. Argonaut.

Bebricas extemplo spargit fuga, nullus adempti
 Regis amor: montem celeres, syluamq; capeffunt.

DE MISERIA.

Miseriæ maximæ inimitatio.

Ouid. lib. 5. de Tristib.

Si mihi non parcis, fortunæ parcere debes.

Non habet in nobis ullius ira locum.

Elige nostrorum minimum, minimumq; malorum

Isto, quo quereris grandius illud erit.

Quam multa madidæ calantur arundine fossæ,

Florida, quam multas Hybla tuetur apes,

Quam multæ gracili terrena sub horrea ferre

Limite formicæ grana reperta solent,

Tam me circumstat denforum turba malorum.

Crede mihi, uero est nostra querela minor.

His qui contentus non est, in litus arenas,

In segetem spicas, in mare fundat aquas.

Intempestiuos igitur compesce furores,

Vela neq; in medio desere nostra mari.

Idem 4. de Ponto.

Tempora nam miseræ complectar ut omnia uita

A meritis eius pars mihi nulla uacat.

ILLVSTRIVM POETARVM

Quæ numero tot sunt, quot in horto fertilis arui
Punica sub lento cortice grana rubent,
Africa quot segetes, quot Tmolia terra racemos,
Quot Sicyon baccas, quot parit Hybla fauos.

Miseria caret inuidia.

Plautus in Truculento.

Mauelim mihi inimicos inuidere, quam me inimicis
meis.

Nam inuidere alij bene, tibi male esse, miserum
est

Qui inuident egent, illi, quibus inuidetur rem habent.
Aufonius in Cleoboli sententijs.

Fortunæ inuidia est immeritus miser.

Miseriam fide carere miserimum est.

Ouid. 4. de Ponto.

Qui ueniunt istinc uix uos ea credere dicunt,
Quam miser est, qui fert æstiora fide.

Miserias ferre leue est, perferre autem graue.

Seneca in Thieste.

Erras, malorum sensus accrescit die.

Leue est miserias ferre, perferre est graue.

Miser est qui grauius amat, qui uero
leuiter foelix.

Tibullus lib. 2. Eleg. 1.

Ah miseri, quos hic grauius Deus urget, at ille

Felix, cui placidus leniter afflat amor,

FLORES:

228

Quis miser, quis miserior, quis uero
miserimus sit.

Plautus in Captiuus.

Miser homo est, qui ipse sibi, quod edat, querit, & id
agrè inuenit,
Sed ille est miserior, qui & agrè querit, & nihil inuenit,
Ille miserimus est, qui quom esse cupit, quod edat non
habet.

Miser non est cui mori facile est, sed
cui è contra euenit.

Seneca in Herc. Oeteo.

Nunquam est ille miser, cui facile est mori.

Idem in Agamemnone.

O quam miserum est, nescire mori.

Miser timet assidue, ne deterius ei contingat.

Ouid. lib. 14 Metamor.

At Agmon.

Feruidus ingenio, eum uero & cladibus asper:
Quid iupere est quod iam patientia nostra recuset
Ferre uiri dixit? Quid habet Cytherca quod ultra
(Velle puta) faciat? Nam dum peiora timentur
Est locus in uoto.

Miserum se credit nullus, nisi ad for-
liciores comparatus.

Seneca in Troade.

Nemo se credit miserum, licet sit.

Tolle felices, remoueto multo
 Diuites auro, remoueto centum
 Rura qui scindat opulenta bobus,
 Pauperi surgent animi iacentes.
 Est miser nemo, nisi comparatus.

Qui miser est, ut Hercules fuit, hic
 deus non est.

Seneca in Herc. furente.

Quencunq; miserum uideris, hominem scias.

Miseri deum colere maxime debent.

Teneca in Agamemnone.

Miseris colendos maxime superos reor.

Miseri increduli dicuntur.

Seneca in Hercule Oeteo.

Misera mens incredula est.

Miseri, maleuolentes atq; inuidi de aliorum bonis
 sunt, cupiuntq; illis omnes esse similes.

Plautus in Captiuis.

Quia tute ipse egres in patria, nec tibi quid niuas domi³ st
 Omnes inuenire similes tibi uis, non mirum facis.
 Est miserorum ut maleuolentes sint, atq; inuideant
 bonis.

Pudore uicant miseri.

Seneca in Odipo.

Nullus est miseris pudor.

Statius lib. 8. Theba.

Nec habent extrema pudorem.

Miseri

Miseri quod nimis uolunt hoc facile credunt,
 immo quod nimis metuunt.

Seneca in Hercule furen.

Quod nimis miseri uolunt

Hoc facile credunt.

Megæ. Immo quod metuunt nimis

Nunquam amoueri posse, nec tolli putant.

Miseri suspiciosi sunt, seq; negligi semper credunt.

Terentius in Adelph.

Omnes, quibus res sunt minus secunde magis sunt nescio
 quomodo:

Suspiciosi, ad contumeliam omnia accipiunt magis,

Propter suam impotentiam se semper credunt negligi.

Miserorum est nunquam lætis rebus credere atq; gaudere.

Seneca in Thieste.

Proprium hoc miseros sequitur uicium

Nunquam rebus credere lætis.

Rideat foelix fortuna licet,

Tamen afflictos gaudere piget.

Miseris unicum solatium est, socium in poenis habere.

Seneca in Troade.

Dulce mœrenti populus dolentium,

Dulce lamentis resonare gentes,

Lentius luctus lachrymæq; mordent

Turba quas fletu simili frequentat.

ILLVSTRIVM POETARVM

Ferre, quam sortem patiuntur omnes,
Nemo recusat.

Ibidem.

Aequior casum tulit, & procellas
Mille qui ponto pariter carinas
Obrui uidet.

Miserimus nil ueretur.

Ouidius lib. 14. Metamor.

Sors autem ubi pessima rerum est.
Sub pedibus timor est, securaq; summa malorum.
Seneca in Oedipo.

Solent extrema securos facere mala.

Miserimus mortem optat, quia miserix finis est.

Ouidius lib. 3. Metamor.

Outinam à nostro secedere corpore possem.
Nec mihi mors grauis est posituro morte dolores.
Idem epist. 20. Heroid.

Occurrunt animo pereundi mille figuræ.

Morsq; minus pœnæ, quam mora mortis habet.
Seneca in Troade.

Si uis Vlysse cogere Andromachem metu,
Vitam minare, iam mori uotum est mihi.

Ouidius lib. 1. de Tristibus.

Nec letum timeo, genus ac miserabile leti.

DE MISERICORDIA.

Misericordix ac uenix nullus est post mortem locus.

Statius

FLORES.

230

Statius lib. 3. Syluarum.

Ad manes ignare fugis, nec flectere parcas,
Aut placare male, datur aspera numina letes.

Ouidius epist. ad Liuiam de morte fil.

Supprime iam lachrymas, non est reuocabilis istis,
Quem semel umbrifera nauita lintre tulit.

Propertius lib. 3. eleg.

Desine Paule meum lachrymis urgere sepulchrum,
Panditur ad nullas ianua nigra preces.

Reliqua pete ex tit. de Lachrymis.

Item titulo de inferno.

Misericordix imploratio piissima.

Ouidius lib. 13. Metamor.

Tantum misere, precesq;

Supplices exaudi, tibi enim succumbimus uni,

Seneca in Troade.

Pedibus admoueo tuis

Misere matris, & preces placidus pius,
Patiensq; recipe, quoq; te celsum altius
Superi leuarunt, mitius lapidos preme.

Claudianus in Epig. Satisfactionis ad Hadria.

Me precor, heu me reddo mihi grauibusq; medere
Vulneribus, uitamq; iube, famamq; reuerti.

Quæ per te recidit, per te fortuna resurgat.
Sanus Achillæis remeant Thelephus herbis,
Cuius pertulerat uires, & sensit in uno.

Letalem

ILLVSTRIVM POETARVM

Letalem, placidamq; manum: medicina per hostem
Contigit, & pepulit, quos fecerat ipse, dolores

Plautus in Captiuis.

Nunc obsecro te unum hoc,

Quoniam nobis dii immortales animũ ostenderunt suũ,
Vt q herum me tibi fuisse, atq; esse nunc conseruũ uelint,
Quod antehac pro iure imperitabam meo, nunc te oro
per precem,

Per fortunam incertam, & per mei te erga bonitatem
patris,

Perq; conseruitium cõmune, quod hostica euenit manu.
Ne me secus honore honeste, quam ego te quom seruias
bas mihi.

Atq; qui fueris, & qui nunc sis, meminisse ut meminerũ
Claudianus lib. 2. in Eutropiam.

In te iam spes una mihi, pro fronde Mineruæ.

Has tibi protendo lachrymas, succurre uenti.

Eripe me tandem, seruilibus eripe regnis.

Neue adeo cunctos paucorum crimine damnes,

Nec noua tot meritis offensa prioribus obstat.

Iam iam flecte animum: suprema pericula semper

Dant ueniam culpæ.

Misericors magis est, qui aliqua mala per-
petuus est, quàm qui nulla.

Vergilius lib. 1. Aeneid.

Non ignara mali miseris succurrere disco.

Misericors

FLORES:

23

Misericors pro uita mortem sæpe misero dedit.

Seneca in Troade.

Agamem. Cur dextra regi spiritum eripuit tuæ?

Pyrrh. Mortem misericors sæpe pro uita dabit.

DE MODO.

Modus in omnibus rebus seruandus est, eo quod
omne nimium sit uiruperabile.

Horatius satyra. 1. lib. 1.

Est modus in rebus, sunt certi deniq; fines,

Quos ultra citraq; nequit consistere rectum:

Idem lib. 1. Epist. ad Numitium.

Insani sapiens nomen feret, æquus iniqui

Vltra quàm satis est uirtutem si petit ipsam.

Plautus in Penulo.

Modus omnibus in rebus soror

Optimum est habitu, nimia omnia nimium exhibent
negocium

Hominiibus ex se.

Ausonius de septem sapient.

Et Mitylenæis nimium nil Pittacus oris.

Mensuram optimum ait Cleobolus Lyndius in re:

Modum excedens instabile est, moderata uero durans.

Seneca in Troade.

Moderata durans.

Iuuenalis satyr. 10.

Nec

ILLVSTRIVM POETARVM

Nec unquam
Sanguine cauidici maduerunt rostra pusilli.

DE MONITIONE.

Monitio utilis est, etiamsi illud, ad quod
horris aliquem, agat.

Ouidius lib. 2. de Ponto.

Ergo quod fuerat stimulus factura sine ullis,
Ple-nus autorem te quoq; nacta facit.

Acer & ad palmæ per se cursumus honores,
Si tamen hor:eris, fortius ibit equus.

Idem lib. 5. de Tristib.

Nec te credideris, quia non facis ista, moneri.
Vela damus quamuis remige puppis eat.

Qui monet ut facias, quod iam facis, ille monendo
Laudat, & hortatu comprobat acti suo.

Idem lib. 2. de remed. amo.

Nunc opus est celeri subdere calcar equo.

Monentis uerba impatiens animus odit.

Ouidius lib. 1. de remed. amoris.

Impatiens animus, nec adhuc tractabilis arte
Respuit, atq; odio uerba monentis habet.

Monitio loco, tempor. q; congruo fieri debet.

Ouidius lib. 1. de remed. amo.

Quis matrem nisi mentis inops in funere nati
Flere uetat?, non hoc illa monenda loco est.

Idem lib. 1. de Ponto.

Vtq;

FLORES:

232

Vtq; Machaonijs Peantius artibus heros
Lenito medicam uulnere sensit opem.
Sic ego mente iacens, & acerbo saucius ictu,
Admonitu cœpi fortior esse tuo.
Et iam deficiens sic ad tua uerba reuixi:
Vt solet infuso uena redire mero.

DE MORA:

Mora omnis refecanda est, eo quod damnosa
est fere in omni re.

Ouidius lib. 11. Metamor.

Sed mora damnosa est, nec res dubitare remittit:
Dum superest aliquid, cuncti coëamus ad arma:

Lucanus lib. 2. bel. ciuil.

Tolle moras, semper nocuit differre paratis,
Seneca in Thyeste.

Serum est cauendi tempus in medijs malis.

Silius Italicus lib. 4. bel. pun:

Pelle moras, breuis est magni fortuna fauoris.

Manilius lib. 4. Astron.

Mora sepe malorum

Dat causas.

Ouidius lib. 1. de rem. amo.

Vidi ego quod fuerat primo sanabile uulnus

Dilatatum longe damna tulisse moræ.

Mora omnis amanti longa uiderur.

Ouidius Epist. 18. Heroid.

Longa

ILLVSTRIVM POETARVM.

Longa mora est nobis omnis quæ gaudia differt:
Da ueniam fesse, non patienter amo.

Mora in amore uires haud paruas amanti præbet.
Ouidius lib. 1. de remed. amo.

Nam mora dat uires, teneras mora percoquit uias
Et ualidas segetes, quod fuit herba facit.
Quæ præbet latas arbor spaciantibus umbras
Quo posita est primum tempore uirga fuit.
Tunc poterat manibus summa tellure reuelli,
Nunc stat in immensum uiribus aucta suis:
Ibidem.

Verba dat omnis amans reperitq; alimenta morando,
Idem Heroi. epist. 19.

Assumpsit uires, auctaq; flamma mora est:
Quiq; fuit nunquam paruus uel tempore longo
Ex spe, quam dederas tu mihi, crescit amor.
Seneca in Agamem.

Quod ratio nequit, sepe sanauit mora.
Mora omnis properanti longa est.
Seneca in Agamemnone.

Omnisq; nimium longa properanti mora est.
Mora ad præstandum auxilium breuis esse debet.
Ouidius lib. 4. Metamor.

Ad opem breuis hora ferenda est.

Mora

FLORES. 233

Mora sepe sanat, quod ratio nequit sanare.

Seneca in Agamemnone.

Proinde quicquid est, da spacium & tempus tibi:
Quod ratio nequit, sepe sanauit mora.
Ouid. lib. 3. Fasto.

Differ, habent parue commoda magna moræ.

DE MORBIS.

Non omnis morbus est sanabilis

Ouid. lib. 1. de Ponto:

Non est in medico semper releuetur ut eger.
Interdum docta plus ualet arte malum:
Cernis ut è molli sanguis pulmone remissus
Ad stygias certo limite ducat aquas.
Adferat ipse licet sacras Epidaurius herbas
Sanabit nulla uulnera cordis ope.
Tollere nodosam nescit medicina podagram.
Nec formidatis auxiliatur aquis.

Idem lib. 3. de Ponto.

Curando fieri quædam maiora uidemus
Vulnera, quæ melius non tetigisse fuit.

Aliud est sentire, aliud tollere morbum.

Ouid. lib. 3. de Ponto.

Non eadem ratio est sentire, & tollere morbos.
Sensus inest cunctis, tollitur arte malum.

Gg

ILLVSTRIVM POETARVM

Morbis quam primum, antequam inualuerint occurrendum.

Ouid. lib. 1. de rem. amo.

Opprime dum noua sunt subiti mala semina morbi,
Et tuus incipiens iræ resistat equus.

Ibidem.

Principijs obsta, sero medicina paratur,
Cum mala per longas inualuere moras.
Sed propera, nec te uenturas differ in horas.

Ibidem.

Vidi ego quod fuerat primo sanabile uulnus
Dilatatum longæ damna tulisse moræ.

Perfius saty. 3.

Helleborum frustra cum iam cutis egræ tumebit
Pofcentes uideas, uenienti occurrite morbo

Morbi diuersi, diuersis medicamentis sunt
sauandi.

Ouid. lib. 2. de rem. amo:

Nam quoniam uariant animi, uariabimus artes:
Mille mali species, mille salu. is erunt.
Corpora uix ferro quedam sanantur acuto.
Auxilium multis succus, & herba fuit.

DE MORIBVS.

Ad bonos mores nunquam sera est uia.

Seneca in Agamemnone.

FLORES.

234

Nam sera nunquam est ad bonos mores uia.
Quem poenitet peccasse penè est innocens:

Mores bene componere maximum
est opus hominum.

Ouid. lib. 3. de art. amandis

Maius opus mores composuisse suos:

Vnusquisq; sese moribus eorum con
formare debet, quibuscum conuer
satur.

Terentius in Adelphis.

Sedulo moneo quæ possum pro mea sapientia:
Verum quid facias? ut homo est, ita morem geras:

Mores mali ut herba irrigua succreuerunt.

Plautus in Trinummo.

Mores mali, quasi herba irrigua
Succreuerunt uberrime, neq; quicquam hic uile nunc est,
Nisi mores mali, eorum licet iam messem metere maxi
mam.

Mores leges in potestatem suam perduxerunt,
quia non quod licet hodie fit, sed quod
libet. Igitur refecandi sunt.

Plautus in Trinummo.

Nunc mores nihil faciunt quod licet,
Nisi quod lubet: ambitio iam more sancta est, libera est
à legibus.

Ibidem.

Mores

Leges perduxerunt iam in potestatem suam:

Et misere etiam

Ad parietem sunt fixæ clavis ferræis, ubi malos mores
Adfigi nimio fuerat æquius,

Terentius in Heauton.

Quam multa iniusta ac praua fiunt moribus. f. prauis.

Morigeratae erunt tam mulieres, quam uir-
gines, & ut tales sint admonitio bona.

Ouid. de fac. medica.

Prima sit in uobis morum tutela puellæ.

Ingenio facile conciliante placent.

Certus amor morum, formam populabitur ætas.

Horatius lib. 3. Oda. 7.

Prima nocte domum claude, neq; in uias

Sub cantu querulæ despicere tibiæ.

Et te sæpe uocanti

Duram difficilis mane.

De morum mundicia, elegancia, &
ciuilitate.

Ouid. lib. 3. de art. ama.

Mundiciæ placeant, fuscetur corpora campo,

Sit bene conueniens, & sine labe toga.

Linguaq; nec rigeat, careant rubigine dentes.

Nec uagus in laxa pes tibi pelle natet.

Quid si præcipiam ne fuscet inertia dentes,

Oraq; suscepta mane lauentur aqua?

Nec male deformat rigidos tonsura capillos,

Sit coma, sit docta barba resecta manu.

Et nihil emineant, & sint sine sordibus ungues:

Inq; caua nullus stet tibi nare pilus.

Nec male odorati sit tristis anhelitus oris,

Nec ledat nares uirq; paterq; gregis.

Sint modici risus, paruaq; utrinq; lacuna,

Et summos dentes ima labella tegant.

Nec sua perpetuo contendant illa risu,

Sed leue, nescio quid, foemineumq; sonet.

Est & in incessu pars non temnenda decoris,

Allicit ignotos, illa fugatq; uiros.

Carpe cibos digitis, est quidam gestus edendi,

Ora, nec immunda tota perunge manu,

Neue domi præsume dapes, sed desine citra

Quam cupias, paulo quam potes esse minus.

Nec coram mistas ceruæ sumptisse medullas

Nec coram dentes perficuisse probem.

Ista dabunt faciem, sed erunt de forma uisu

Multaq; dum fiunt turpia, facta placent.

Certa tibi à nobis dabitur mensura bibendi,

Officium præsent mensq; pedesq; suum.

Iurgia præcipue uino stimolata caucto,

Et nimium faciles ad fera bella manus.

Occidit Euricion stulte data uina bibendo

Aptior est dulci mensa merumq; ioco.

Parua monere pudet, telorum dicere iactus,

Vt sciat & uires tessera missa tuas.

ILLVSTRIVM POETARVM

*Sed minimus labor est sapienter iactibus uti,
 Maius opus, mores composuisse juos.
 Tunc sumus incauti, studioq; aperimur in ipso,
 Nudaq; per lusus pectora nostra patent.
 Pertinet ad faciem rabiolos comperere mores,
 Candida pax homines, trux decet ira feras
 Ora tument ira, nigrescunt sanguine uenæ
 Lumina Gorgoneo seuius angue micant
 Odimus immodicos (experto credite) fistus
 Sape tacens odij semina uultus habet.
 Spectantem spectæ, ridenti mollia ride,
 Innuet, acceptas tu quoq; redde notas
 Rara tamen menda facies caret, occulte mendas
 Quodq; potes uitium corporis abde tui.*

Plautus in Pœnulo.

*Liberos homines per urbem modico magis par est gradus
 Ire, seruuile esse duco sustinamem currere.*

DE MORTE

Mortis memoria iugis esse debet, idq; etiam
 dei præcepto, cui totus Epicuræi repugnant,
 sed falso.

Horatius lib. 1. Epist. ad Albium.

*Inter spem curamq; timores inter et iras
 Omnem crede diem tibi diluxisse supremum,*

FLORES.

216

*Grata superueniet, quæ non sperabitur hora.
 Persius satyra 5.
 Viue memor leti, fugit hora, hoc quod loquor inde est.
 Ausonius in Chilonis sententia.
 Viue memor mortis, memor ut sis uiuæ salutis.
 Tristia cuncta exuperans.*

Martialis lib. 1. Epigram.

*Expectant curæq; catenati labores.
 Gaudia non remanent, sed fugitiua uolant.
 Hæc utraq; manu, complexuq; asserere toto
 Sape fluunt, imò sic quoq; lapsa sinu.
 Non est crede mihi, sapientis dicere uiuam.
 Sera nimis uita est crastina, uiue hodie.*

Idem lib. 2. Epigram.

*Pange thoros, pete uina, rosas cape, tingere nardo.
 Ipse iubet mortis te meminisse Deus.*

Lucretius lib. 3. ex Epicureorum in sua
 opinione sic ait:

*Et metus ille foras præceps Acherontis agendus
 Funditus, humanam qui uitam turbat, ab imo
 Omnia suffundens mortis nigrore, nec ullam
 Esse uoluptatem liquidam, puramq; reliquit.*

Mors communis est omnibus, nulliq; parcat.

Mapheus Vehius lib. 13. Aenei. Verg. addito.

Heu mortem inuisam, quæ sola ultricibus armis

ILLVSTRIVM POETARVM

Elatos frenas animos, communia toti
Genti sceptrā tenens, æternāq; fœdera seruans.
Quæ magnos paruosq; teris, quæ fortibus æquas
Imbelles, populisq; duces, seniumq; iuuentæ.

Vergil. Elegia in Mecœnatis obitu.

Illā rapit iuuenes prima florente iuuentā,
Non oblita rapit, sed tamen illa senes.

Ouid. lib. 3. eleg.

Scilicet omne sacrum mors importuna prophanat.

Omnibus obscuras inijcit illa manus.

Idem ad Liuiam de morte filij.

Fata manent omneis, omneis expectat auarus

Portitor, & turbæ uix satis una ratis.

Tendimus huc omnes, metam properamus ad unam.

Omnia sub leges mors uocat atra suas.

Ibidem.

Fortunæ arbitrijs tempus dispensat ubiq;

Illā rapit iuuenes, sustulit illa senes.

Quaq; ruit, furibunda ruit, totumq; per orbem

Fulminat, & cæcis cæca triumphat equis.

Horatius Oda. 4. lib. 1.

Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas,

Regumq; turres, o beate Sexti.

Idem Oda. 28. lib. 1.

Omnes una manet nox,

Et calcanda semel uia leti.

FLORES. 237

Mista senum ac iuuenum densantur funera, nullum
Sæua caput Proserpina fugit.

Idem Oda. 14. lib. 2.

Scilicet omnibus

Quicumq; terræ nunere uescimur

Enauiganda, siue reges

Siue inopes erimus coloni.

Idem Oda. 2. lib. 3.

Mors & fugacem persequitur uirum,

Nec parcit imbellis iuuentæ

Poplitibus, timidoq; tergo.

Idem satyr. 6. lib. 2.

Neq; ulla est

Aut magno, aut paruo leti fuga.

Iuuenalis satyr. 10.

Mors sola fatetur

Quantula sunt hominum corpuscula.

Lucanus lib. 9. bel. ciuil.

Sortilegis egeant dubij, semperq; futuris

Casibus ancipites, me non oracula certum,

Sed mors certa facit, pauido fortiq; cadendum est.

Seneca in Herc. furent.

Tibi crescit omne

Et quod occasus uidet, & quod ortus.

Parce uenturis tibi mors paramur,

Sis licet segnīs properamus ipsi.

Prima quæ uitam dedit hora, carpfit.

Martialis lib. 1. Epigram.

Nullo fata loco possis excludere, cum mors
Venerit, in medio Tibure Sardinia est.

Propertius lib. 2. eleg. ad Iouem.

Longius, aut propius mors sua quæq; manet.

Idem eleg. 5. lib. 3.

Haud ulla portabis opes Acherontis ad undas,
Nudus ad infernas stulte uehère rates.

Victor cum uictis pariter miscbitur umbris,
Consule cum mario capte Iugurtha sedes.

Lydus Dulichio non distat Cræsus ab Iro.
Optima mors parca quæ uenit apta die.

Ouidius 10. Metamor.

Omnia debentur uobis, paulumq; morati
Serius, aut citius sedem properamus ad unam,
Tendimus huc omnes.

Idem lib. 3. eleg. 8. Quod mors etc.

Quid genus aut uirtus, aut optima profuit illi
Mater, & amplexum Cæsaris esse focos,
Aut modo tam pleno stuitantia uela theatro,

Et per maternas omnia gesta manus,
Occidit, & misero steterat uigessimus annus.
Tot bona tam paruo clausit in orbe dies.

I nunc tolle animos, & tecum finge triumphos,
Stantia in plausum tota theatra uuent.

Attali

Attalicas supera uestes, atq; omnia magnis

Gemmea sit ludis, ignibus ista dabis.

Sed tamen huc omnes, huc primus & ultimus ordo,

Et mala, sed cunctis ista terenda uia est.

Exoranda canis tria sunt latrantia colla,

Scandenda est torui publica cymba senis.

Ille licet ferro cautus se condat, & ære,

Mors tamen inclusum protrahit inde caput.

Nerea non facies, non uis exemit Achillem,

Cræsum nec Pæctoli, quas parit humor, opes.

Claudianus lib. 2. de raptu Proser.

Sub tua purpurei uenient uestigia reges

Deposito iuxu, turba cum paupere mixti:

Omnia mors æquat.

Mortis terminus à Deo unicuiq; fixus est,
ultra quem transgredi nemo potest.

Ouidius ad Liuiam de morte filij.

Sed rigidum ius est, & inuitabile mortis:

Seneca in Herc. furent.

Certo ueniunt ordine parca.

Nulli iusso cessare licet,

Nulli scriptum proferre diem.

Recipit populos urna citatos.

Idem in Herc. Oeteo.

Tunc solamina cantibus

Querens

Quærens flebilis modis.
 Hoc Orpheus cecinit Geticis
 Leges in superos datas.
 Et qui tempora digerens
 Quatuor præcipitis deus
 Anni disposuit uices
 Nulli non auidas polo
 Parcas flamina nectere.

Lucretius lib. 3. de nat. rerum.

Certa quidem finis uitæ mortalibus adstat,
 Nec deuitari letum pote quin obeamus.

Martialis lib. 4. Epigram.

Lanifi cas nulli tres exorare puellas
 Contigit, obseruant, quem statuere diem.
 Diuitior Crispo, Trasea constantior ipso,
 Lautior & nitido sis meliore licet,
 Nil adijcit penso Lacheſis, fusoq; sororum:
 Explicat, & semper de tribus una negat.

Silius Italicus lib. 3. bel. pun.

Et pace & bello cunctis stat terminus æui.
 Extremumq; diem primus tulit.

Tibullus eleg. 7. lib. 1.

Huac cecinere diem paræ fatalia nentes
 Stamina, non ulli dissoluenda deo.

Mortis genera multa ac diuersa sunt

Cornelius Gallus,

Omnibus

Omnibus est eadem leti uia, non tamen unus
 Est uitæ cunctis, exitijq; modus.
 Hac pueri, atq; senes pariter iuuenesq; ferentur.
 Hac par diuitibus pauper egenus erit.

Statius lib. 9. Theba.

Mille modis leti miseris mors una fatigat.

Idem lib. 2. Syluar.

Nam populus mortale genus, plebisq; caducæ
 Quid fleat interitus? hos bella, hos æquora poscunt,
 His amor exitio, furor his, & sæua cupido.
 Ut fileam morbos, hos ora rigentia brumæ,
 Illos implacido letalis Syrius igni,
 Hos manet imbrifero pallens autumnus hiatu,
 Quicquid habent, ortus finem timet, ibimus omnes
 Ibimus, immensis urnam quatit Aeacus umbris.

Seneca in Theba.

Eripere uitam nemo non homini potest,
 At nemo mortem: mille ad hanc aditus patent.

Mors timenda non est, quia huius mi
 serix terminus est.

Lucanus lib. 8. bel. ciuil.

Mors ultima pœna est
 Nec metuenda uiris.

Mortem qui non timet dijs adſimularur.

Seneca in Agamem.

Qui uultus Acherontis atri,

Qui

Qui stygia tristem non tristis uidet,
 Audetq; uitæ ponere finem
 Par ille regi, par superis erit.

Mors miseris solatium & munus esse dicitur,
 quia æterna: cum presentis uicis finis est.

Ouidius lib. 1. de tristib.

Nec letum timeo genus ac miserabile leti.

Demite naufragium, mos mihi munus erit.

Idem lib. 4. de Tristib.

Vra tamen spes, quæ me solatur in istis,
 Hec fore morie mea non diuturna mala.

Seneca in Troade.

Hercu. Fœlix Priamus

Dicite cunctæ, liber manes

Vadit ad imos, nec feret unquam

Victa grauium ceruice iugum.

Chor. Fœlix Priamus dicimus omnes

Secum excedens sua regna tulit,

Nunc Elysij nemoris tutus

Errat in umbris interq; pijs

Felix animas Hæctora querit.

Cita mors præstat.

Ouidius 3. de Ponto.

Mitius ille perit subita qui mergitur unda,

Quam sua qui liquidis brachia lassat aquis:

Mors

Mors fœlix dicitur quando hominem in prosperitate possi-
 tum non interimit. & nec ita quoq; uenit, surda autem, &
 crudelis quando afflictos interimere negat.

Boëtius metro 1. lib. 1.

Mors hominum fœlix, quæ se nec dulcibus annis
 Inferit & mœsis sæpe uocata uenit.

Heu heu quam surda miseros auertitur aure
 Et sientes oculos claudere sua negat.

Mortem optare timidi est, atq; adeo malum,
 peius autem illam timere.

Ouidius 4. Metam.

Timidi est optare necem.

Seneca in Oedipo,

Vtrumq; (-s. mortem cupere, & mortem petere) timidi
 est uelle.

Ausonius in Periandri sentent.

Mortem optare malum, timere peius.

In malis rebus morte nihil est melius.

Plautus in Rudente.

Neq; est

Melius morte in malis rebus.

Mori contemnit qui non concupiscit.

Seneca in Oedipo.

Contempfit mori

Qui non concupiscit.

Mors ultima linea rerum esse dicitur.

Horat.

Horatius lib. 1. epist. ad Quintium.
Mors'ultima linea rerum est.

Mori innocenter satius est q̄ peccare, qui au-
rem ob uirtutem perit, non interit.

Ouidius lib. 5. de Tristib.
Maxima poena mihi est ipsum offendisse, priusq̄
Venisset mallet funeris hora mihi.

Plautus in captiuis.
Dum ne ob malefacta pereo, parui aestumo,
Si ego hic peribo.

At erit mihi ob factum mortuo memorabile!
Qui per uirtutem peritat non interit.

Claudianus de bel. Gildon.
Nonne mori satius, uita quam ferre pudorem?

Mortui defendi non sunt, ut supra tit. de lachry-
mis ostensum est, sed potius uiuentes.

Ouidius lib. 15. Metamor.
Mors tantum uellem matrem mea fallere posset.
Mater obest, minuitq̄; necis mihi gaudia, quamuis
Non mea mors illi, uerum sua uita gemenda est.

Mortui honorandi sunt tumulo sacrificioq̄s.

Ouidius lib. 2. Fasto.
Est honor & tumulis animas placare paternas,
Paruaq̄; in exstructas munera ferre pyras.
Parua petunt manes, pietas pro diuite grata est
Munere: non auidos Styx habet ima deos.

Iuuenalis

Iuuenalis Satyra. 3.

Quoties huic talis ad illos
Umbra uenit, cuperent lustrari, si qua darentur
Sulphura cum tedis, & si foret humida laurus.

Morientis mortuiue periphraſis.

Sillius Italicus lib. 12. bel. Pun.

Soluitur omne decus leto niueosq̄; per artus
It stygius color, & formæ populantur honores?
Ambrosiæ cecidere comæ, uiolataq̄; ceruix
Marmoreum in iugulum collo lambente recumbit:
Haud secus oceano rediens cythareius ignis
Cum se uenari iactat splendore reſecto,
Si subita inuadat nubes, hebetatur in atris
Decreſcens tenebris languentia lumina condit.

Stattius lib. 3. ſyluar.

Fœlix ò si longa dies, si cernere uultus
Natorum, uirideisq̄; genas tibi iuſta dediffent
Stamina, ſed media cecidere abrupta iuuenta
Gaudia, florentesq̄; manu ſcudit Atropos annos.
Qualia pallentes declinant lilia culmos,
Pubentesq̄; roſæ primos moriuntur ad auctros,
Aut ubi uerna nouis expirat purpura pratis.

DE MOTV.

Motu continuo quæq̄; mouemur.

Ouid. lib. 15. Metamor.

Hh

*Omnia mutantur, nihil interit, errat, & illinc
Huc uenit, hinc illuc. Ibidem.*

*Cum sint huc forsitan illa
Hæc translata illuc, summa tamen omnia constant.
Nil equidem durare diu sub imagine eadem
Crediderim, sic ad ferrum uenistis ab auro
Secula, sic toties uersa est fortuna locorum:
Vidi ego, quod fierat quondam floridissimatellus
Esse fretum, uidi factas ex æquore terras.*

Horatius Oda. 29. lib. 3.

Cætera fluminis

*Ritu feruntur, nunc medio in alueo
Cum pace delabentis Hetruscum
In mare, nunc lapides adesos,
Stirpesq; raptas, & pecus & domos
Voluentis unâ, non sine montium
Clamore, uicineq; syluæ
Cum uera deluuit quietos
Irritat amnes,*

Lucrotius lib. 1. de nat. rerum.

Semper in aëthæo motu res quæq; geruntur.

Boëtius metro 9. lib. 3.

Qui tempus ab æuo

Ire iubet, stabilisq; manens das cuncta moueri.

Manilius lib. 4. Astro.

Est æquale nihil, terrenos aspice tractus,

*Et maris, & notis fugientia flumina ripis.
Crimen ubiq; frequens, & laudi noxia iuncta est:
Sic sterilis terris lætis interuenit annus,
Ac subito rumpit paruo discrimine fœtus.
Et modo portus erat pelagi, iam facta charybdis,
Laudatiq; cadit post paulum gratia ponti,
Et nunc per scopulos, nunc campos ilabitur amnis,
Aut faciens iter, aut quærens uenitur, rediturue.*

DE MULIERIBVS.

Mulier ad fructum & prolem nascitur.

Claudianus in Euirop. lib. 1.

Nascitur ad fructum mulier, prolemq; futuram.

*Illam uel sapientissima est, quæ se-
cundis in rebus seipsam nouit, & ad
uicta æquanimiter sustinet.*

Plautus in Stich.

*An. Quæ tibi mulier uidetur multo sapientissima?
Pa. Quæ tum, quom res secundæ sunt se potuit noscere?
Et quæ æquo animo patietur sibi esse peius,
quam fuit.*

*Mulieris officium est educare liberos
& colo uiram tolerare &c.*

Vergilius s. Aeneid.

Cum femina primum,

Cui tolerare colo uitam, tenuiq; Mineruâ

Impositum cinerem, & sopitas suscitatur ignes,
Noctem addens operi, famulasq; adlucina longo
Exercet penso, castum ut seruare cubile
Coniugis, & possit paruos educere natos.

Mulier casta esse dicitur, de qua uulgi facia mentiri ueretur.

Ausonius in Bia senten.

Quæ casta est? De qua mentiri fama ueretur.

Mulier casta est, ea, quæ seipsam custodit, non quam uir, quia tunc & si corpus sit castum, ramentum mens adultera est.

Ouid. lib. 3. eleg. siue amo.

Dure uir imposito teneræ custode puellæ
Nil agis, ingenio quæq; tuenda suo est.
Si qua metu dempto casta est, ea deniq; casta est,
Quæ, quia non liceat, non facit, illa facit.
Ut iam seruaris bene corpus, adultera mens est,
Nec custodiri, ni uelit, ulla potest.
Nec mentem seruare potes, licet omnia claudas:
Omnibus exclusis intus adulter erit.

Ibidem.

Centum fronte oculos, centum ceruice gerebat
Argus, & hos unus sæpe fessit amor.
In thalamo Danaë saxo ferroq; perenni,
Quæ fuerat uirgo tradita, mater erat.
Propertius lib. 2. eleg. ad Cynthia.

Quos igitur tibi custodes? quæ limina ponam,
Quæ nunquam supra pes, inimicus eat?
Nam nihil inuitæ tristis custodia prodest:
Quam peccare pudet Cynthia, tuta sat est.

Mulier illa bona est quæ malefacere potest, & non facit.

Plautus in Stich.

Ant. Dic uicissim nunc iam tu. Pin. Quid uis tibi dicam pater?

An: Vbi facillime spectatur mulier, quam ingenio est bono?

Pina. Quoi malefaciundi est potestas, quæ ne faciat, id temperat.

Ant. haud male istuc.

Mulier corrupta semel, postea raro abstinebit, non secus, ac canis a gustato uncto corio.

Horatius satyra 6. lib. 2.

Sic tibi Penelope frugi est, quæ si semel uno
De senegustarit, tecum partita lucellum:
Ut canis à corio, nunquam absterrebitur uncto.

Mulier si benefacere inceperit, eius cito odium percipit, contra uero, si male quidpiam inceperit facere.

Plautus in Truculento.

Male quod mulier inceperit, nisi efficere perpetrat
Id illi morbos id illi senio est, ea illi miseræ miseriam est.

Hib ij

Si benefacere incœperit, eius enim citò odium percipit;
Nimisq; pauca sunt de fessa malè quæ facere occœ-
perint,

Nimisq; pauca efficiunt, si quid occœperint benefacere.
Mulieri nimio malefacere melius est onus, quam bene.

Mulier, mala quæ fieri uideret re-
cens, bona non est.

Plautus in Persa.

Virgo atq; mulier nulla erit, quin sit mala,
Quæ reticet, si quid fieri peruorsa uidet.

Mulier mala uoluntatem pro ratione habet.

Iuuenalis satyra 6.

Pone crucem seruo, meruit quo crimine seruus
Supplicium? quis testis adeste? quis detulit? audi
Nulla unquam de morte hominis contatio longa est.
Ab demens, ita seruus homo est, nil fecerit, esto,
Hoc uolo, sic iubeo: sit pro ratione uoluntas.
Imperat ergo uiro.

Mulier malorum dux, nec non scelerum artifex esse dicitur.

Seneca in Hippolyto.

Sed dux malorum foemina, & scelerum artifex
Obsedit animos, cuius incesta stupris
Fumant tot urbes. bella tot gentes gerunt,
Et uersa ab imo tot populos premunt,

Mulier seuisima tunc esse dicitur,
cum stimulos adio admouet pudor,
nec non si repudiata fuerit.

Iuuenalis satyra 20.

Mulier seuisima tunc est.

Cum stimulos odio pudor admouet.

Ouid. lib. 2. de arte amand.

Sed neq; fuluus aper media tam seuius in ira est,
Fulmineo rabidos dum rotat ore canes,

Nec lea cum catulis lactantibus ubera præbet,
Nec breuis ignaro uipera læsa pede,

Fœmina quàm socij deprensæ pellice lecti
Ardet, & in uultu pignora mentis habet,

In ferrum flammæq; ruit, positoq; decore
Fertur, ut Aonij cornibus ista Dei

Coniugis admissum, uiolataq; iura mariti
Barbara per natos Phærias ulta suos.

Altera dira parens hæc est, quam cernis hirundo,
Aspice, signatum sanguine pectus habet.

Hoc bene compositos, & firmos rumpit amores.
Crimina sunt cautis ista timenda uiris.

Seneca in Herc. Oeteo.

O quam cruentus foeminas stimulauit dolor
Cum patuit una pellici & nuptæ domus,

Scylla & charybdæ Sicula contorquens freta
Minus est timenda, nulla non melior fera est.

ILLVSTRIVM POETARVM

Muliere nihil peius, neq; audacius.

Plautus in Milite.

Quid peius muliere atq; audacius? q. d. nihil.

Iuuenibus nil illecebrosius muliere,
uino & nocte.

Ouid. lib. 1. elegia.

Nox & amor, uinumq; nihil moderabile suadent.

Illa pudore uacat, liber, amorq; metu.

Plautus in Bacchidibus.

Illecebrosius fieri nihil potest nox, mulier, uinum

Homini aulescentulo.

Muliere nihil miserius, cuius blandiria est
uiscus merus, illaqueans. s. animam.

Plautus in Bacchid.

Miserius nihil est, quam mulier.

Uiscus merus uestra est blandicia.

Muliere superba atq; diuice nihil
intolerabilius.

Iuuenalis satyra. 6.

Malo Venusinam, quam te Cornelia mater
Gracchorum, si cum magnis uirtutibus adfers

Grande supercilium, & numeras in dote triumphos.

Ibidem.

Intolerabilius nihil est quam foemina diues.

Mulieres ad ludos & choreas non aliter
ruunt, quam apes ad flores, & formicae ad
cibum, ut spectentur simul & inspiciant.

Ouidi

FLORES.

248

Ouidius lib. 1. de arte amand.

Vt redit, itq; frequens longum formica per agmen

Granifero solitum dum uehit ore cibum.

Aut, ut apes saltusq; suos, & olentia nocte

Pascua, per flores, & thyma summa uolant:

Sic ruit in celebres cultissima foemina ludos.

Copia iudicium saepe morata meum est.

Spectatum ueniunt, ueniunt spectentur ut ipsae

Ille locus casti damna pudoris habet.

Mulieres ad lachrymas procliuēs sunt.

Ouidius lib. 2. de remed. amo.

Neue puellarum lachrymis moueare caueto.

Vt flerent oculos erudiere suos.

Idem lib. 3. de arte aman.

Quo non ars penetrat, discunt lachrymare decenter:

Quoq; uolunt plorant tempore, quoq; modo:

Iuuenalis satyr. 1.

Tunc grauis illa uiro, tunc orba tigride petor

Tunc simulat gemitus occulti conscia facti.

Aut odit pueros, aut ficta pellice plorat.

Vberibus semper lachrymis, semperq; paratis

In statione sua.

Mulieres dolis & audacia plenas sunt, nam
si in culpa aliqua deprehenduntur, illico
ad fraudes & conuicia prorumpunt.

Propert. lib. 2. eleg. 6. ad Amicam.

ILLVSTRIVM POETARVM

Sed uobis facile est uerba, & componere fraudes.

Hoc unum didicit foemina semper opus.

Tibullus elegia 4. lib. 3.

Ab crudele genus, nec fidum foemina nomen,

Ab pereat didicit fallere si qua uirum.

Iuuenalis satyr. 6.

Nihil est audacius illis

Deprensas, iram atq; animos à crimine sumunt

Seneca in Hippolyto.

Deprehensa culpa est, anime quid segnis stupes?

Regeramus ipsa crimen, atq; ultro impiam

Venerem arguamus: scelere uelandum est scelus.

Tutissimum est inferre, cum timeas gradum.

Ibidem.

Quid sinat inausum foeminae preceps furor?

Nephanda iuueni crimina in fonti parat.

In scelere quaerit crine lacerato fidem.

Decus omne turbat, capitis humectat genus.

Instruitur omnis fraude foeminea dolus.

Mulieres bonorum agendorum immemores sunt, malo
rum uero nequaquam, quia ad maliciam proniores sunt.

Plautus in Milite.

Si quid faciendum est mulieri male, atq; maliciose

Ea sibi immortalis memoria è meminisse, et sempiternum

Sin bene, aut quid fideliter faciendum sit eadem ueniunt

Obliviosè extemplo, ut fiant meminisse nequeunt.

Terentius

FLORES.

216

Terentius in Hecyra.

Proh deum atq; hominum fidem, quod hoc genus est? &
qua haec coniuratio?

Ut omnes mulieres eadem aequae studeant, nolintq; oia:

Neq; ueclinata quicq; ab aliarum ingenio ullam reperies,

Itaq; adeo uno animo omnes socrum oderunt nurus:

Viris esse aduersas aequae studium est, similis pertinacia.

In eodem omnes mihi uidentur ludo doctae ad maliciam.

Mulieres dotatae uiros opprimunt, ut &
supra eodem tit. dictum est, indotatae uero
sub uiri potestate sunt.

Plautus in Asinaria.

Haec sunt atq; aliae multae in magnis dotibus

Incommoditates, sumptuosq; intolerabiles.

Nam quae indotata est, ea est in potestate uiri,

Dotatae mactant & malo damno uiros.

Mulieres gubernare continuus & maximus
labor est, quia immoderate sunt, cum in omni-
bus, tum uero maxime in cultu.

Plautus in Penulo.

Negotij sibi, qui uolet uim parare, nauem, & mulierem

Haec duo sibi comparato. Nam nullae magis res duae

Plus negotij habent: eas forte si exornare occaeperis,

Neq; unq; haec duae res satis ornantur, neq; eis ulla satis

Ornandi satietas est, atq; haec uti loquor nunc modo

Docta

Docta dico. Nam nos usq; ab aurora ad hoc qd' est dies.
 Postq̄ illuxit aurora nunq̄ cessauimus ex industria
 Ambe lauari, atq; fricari, aut tergeri, aut ornari,
 Poliri, expoliri, pingi, fingi: & binæ unâ singulis
 Quæ datæ nobis ancillæ, eæ nos lauando, eluendo operantur.
 Dederunt, ab gerundaq; aqua sunt uiri defessi duo,
 Apagesis negocij in muliere quantum una est: si uero
 duæ,

Sat scio maximo uni populo, quoi lubet, plus satis dantur.
 Potes sunt, quæ noctes diesq; in omni ætate semper
 Ornantur, lauantur tergentur, poliuntur. Postremo
 modus

Muliebris nullu' st. neq; unquam lauando & fricando
 mus saturæ

Nam quæ lauta est, nisi perculsa est, meo animo quasi
 uenusta est.

Terentius in Heauton.

Nosti mores mulierum, dum poliuntur, dum communtur.
 Annus est.

Mulieres prodigæ sunt non cogitantes unde
 census uel minuatur uel augeatur.

Iuuenalis satyr. 6.

Tamen utile quid sit

Prospiciunt aliquando, frigusq; famemq;
 Formica tandem quidam expauere magistra.
 Prodigæ non sentit pereuntem foemina censum.

Ac

Ac uelut exhausta rediuiuus pullulet arca
 Nummus, & è pleno semper tollatur aceruo,
 Non unquam reputat quanti sua gaudia consistit,
 Mulierum ornatus maxime creuit, ita ut
 quod addant fete non habeant.

Ouidius lib. 3. de arte aman.

Sed neq; ramosa numerabis in ilice frondes,
 Nec quot apes hyblæ, nec quot in alpe feræ,
 Nec mihi tot cultus numero comprehendere fas est,
 Adicit ornatus proxima quæq; dies.

Fœmina caniciem germanis inficit herbis

Et melior uero quæritur arte color

Fœmina procedit densissima crinibus emptis,

Proq; suis alios efficit ære suos.

Quid de ueste loquar non iam segmenta requiro,

Nec quæ de Tyrrio murice lana rubet.

Iuuenalis satyr. 3.

Hic ultra uires habitus nitor, hic aliquid plus
 Quàm satis est, interdum aliena sumitur arca
 Commune id uitium est, hic uiuimus ambitiosa
 Paupertate omnes.

Mulieres infideles sunt.

Catullus de muliere sua.

Nulli se dicit mulier mea nubere malle

Quàm mihi, non si se Iupiter ipse petat,

Dicit, se si mulier cupido quod dicit amanti

Inuendo, & rapida scribere oportet aqua.

Titus

Titus Calphurnius eglog. 3.

Mobilior uentis ô sœmina, sic tua Phyllis,
Quæ sibi (nam memini) si quando solus abesses,
Mella etiam sine te, iurabat amara uideris

Ibidem.

Credere pastores lenibus nolite puellis.

Mulieres inuincibilem uincere dicuntur;
ut de Hercule liquet.

Ouidius epist. 9 Heroid.

Fœmâ Pelasgiadas subito peruenit ad uibes
Decolor, & factis inficienda tuis.

Ogem nunquam Iuno seriesq; immensa laborum
Frugerit, huic Iolœ imposuisse iugum.

Plus tibi, quàm Iuno, nocuit Venus illa premendo
Saspulit, hæc humili sub pede colla tenet.

Tene ferunt geminos præfuisse tenaciter anguis,
Cum tener in cunis, tam Ioue dignus eras?

Cœpisti melius, quàm desinis: ultima primis
Cedunt. dissimiles hic uir, & ille puer:

Quem non mille feræ, quem non Stenocleius hostis,
Non potuit Iuno uincere, uicit amor.

Seneca in Herc. furent.

Fortem uocemus cuius ex humeris leo
Donum puellæ factus, & claua excidit,
Fulsitq; pictum ueste Sidonia latus?

Fortem uocemus cuius horrentes comæ

Maduere

Maduere nardo, laude qui notas manus
Ad non uirilem tympani mouit sonum,
Mitra ferocem barbara frontem premens?

Idem in Hippolyto.

Natus Alcmena posuit sagittas,

Et minax uasti spoliū leonis,

Passus aptari digitis smaragdos,

Et dari legem ruidibus capillis.

Crura distincto religauit auro,

Luteo plantas cohibente focco.

Et manu clauam modo qua gerebat

Fila deduxit properante fuso.

Propert. lib. 3. eleg. de Imperijs sem.

Quid mirare meam si uersat sœmina uitam,

Et trahit ad dictum sub sua iura uirum:

Omphale in tantum formæ processit honorem

Lydia Gyæo tincta puella lacu,

Vt qui parato statuisset in orbe columnas,

Tam dura traheret mollia pensa manu.

Mulieres inconstantes sunt.

Vergilius lib. 4. Aeneid.

Eia rumpe moras (uariū, & mutabile semper
Fœmina.)

Titus Calphurnius eglog. 3.

Mobilior uentis ô sœmina.

Propertius lib. 2. eleg. ad Amicam.

Non

ILLVSTRIVM POETARVM

Non sic incerto mutantur flumine Syrtes,
 Nec folia hyberno tam tremefacta Noto;
 Quam cito foeminea non constat foedus in ira,
 Siue ea causa grauis, siue ea causa leuis.
 Tibullus elegia 4. lib. 3.

Sed flesti poterit, mens est mutabilis illi,
 Tu modo cum multa brachia tende fidei

Mulieres litigiosae sunt in omnibus.

Iuuenalis satyra. 6.

Nulla ferè causa est in qua non foemina litem
 Mouerit, accusat Manilia si rea non est.
 Componunt ipse pro se, formantq; libellos:
 Propertius lib 2. eleg. 6.

Non sic incerto mutantur flumine Syrtes,
 Nec folia hyberno tam tremefacta Noto:
 Quam cito foeminea non constat foedus in ira:
 Siue ea causa grauis, siue ea causa leuis.

Mulieres nuptae uiro fideles esse, cumq; time-
 re debent, ut lex & ius iubent.

Ouidius lib 3. de arte aman.

Nupta uirum timeat, rata sit custodia nuptae,
 Hoc decet, hoc leges, iusq; pudorq; iubent.

Mulierum est ingenium, ut cum uiri uolunt,
 nolint, cum uero nolint, ulro cupiant.

Terentius in Eunucho.

Immo certe noui ingenium mulierum:

Nolunt

FLORES.

249

Nolunt ubi uelis, ubi nolis cupiunt ultro.

Mulieres recte olent, ubi nihil olent.

Plautus in Mostellaria.

Mulier recte olet, ubi nihil olet:

Mulieres naturaliter timidae sunt. Nam
 hanc passionem Deus (qui naturae crea-
 tor est) eis dedit, ut expugnari possent, ma-
 licia aurem illas audaces reddit ut supra
 eodem tit. ostensum est. Mulieres audae
 tissimae &c.

Seneca in Octauia.

Mulier, dedit natura cui prouum malo
 Animum, ad nocendum pectus instruxit dolis;
 Sed uim negauit, ut ne inexpugnabilis
 Effet, sed aegras frangeret uires timor.

Mulierum ira immitigabilis est.

Iuuenalis satyra 6.

Credamus Tragicis quicquid de Colchide torua
 Dicitur, & Progne: nil contra conor, & ille
 Grandia monstra suis audebant temporibus, Sed
 Non propter nummos. minor admiratio summis
 Debetur monstribus, quoties facit ira nocentem
 Hunc sexum, & rabie iecur incendente feruntur
 Praecipites: ut saxa iugis abrupta quibus mons
 Subtrahitur, cliuq; latus pendente recedit.

Propertius lib. 3. eleg. ad Cynthiam de Lycinna.

ILLVSTRIVM POETARVM

At tu non meritam parcas uexare Lycinniam.
Nescit uestra ruens ira referre pedem.

Ob superius enarrata mulierum uicia, uitam
de sunt mulieres quoad eius fieri potest, id
quod & Plautus in Stichio indicat.

An. Age: tu altera uita fit conditio penfior,
Virginem, an uiduam habere: Pi. Quanta mea sapien-
tia est,

E malis multis, malum quod minimum est, id minimum est
malum.

Qui potest mulieres uitare, uitet, ut quotidie
Pridie caueat, ne faciat, quod se pigeat postridie.

Mulierem paruas frequenter defor-
mant, iuuentamq; minuunt.

Quid lib. 3. de art. amandi.

Adde, quod & partus faciunt breuiora iuuenta
Tempora: continua messe senescit ager.

Mulierum uisio hominibus haud parum nocet.

Vergil. lib. 3. Georg.

Carpit enim uires paulatim, uritq; uidendo
Foemina.

Propertius lib. 3. eleg.

Qui uidet, is peccat, qui non te uiderit, ergo
Non cupiet, fatis crimina lumen habet.

DE MVNDO.

FLORES.

250

Mundus æternus est, ut quidam Philoso-
phi & Poetæ adserunt, principio ac fine ca-
rens, quorum opinionem falsam esse, supra
tit. de Deo, dictum est, Deus creator
omnium &c.

Manilius lib. 1. Astrono.

Hæc æterna manet, diuisq; simillima forma.
Cui neq; principium est usquam, nec finis in ipso,
Sed similis toto remanet, perq; omnia par est.

Ibidem.

At manet incolumis mundus, suaq; omnia uersat,
Quæ nec longa dies auget, minuitq; senectus,
Nec motus puncto currit, cursq; fatigat.
Idem semper erit, quoniam semper fuit idem.
Non alium uidere patres, alium uen potes
Aspicient.

Mundus ordinate situs est.

Manilius lib. 1. Astrono.

Sed facies quæcunq; tamen sub origine rerum
Conuenit, & certo d gestum est ordine corpus.

Ibidem.

Quicquid subduxit flammis natu: apercit
Succubitura oneri, formas disiungere tantum
Contenta, ut stellis ostendere sydera certis.
Linea designat species, atq; ignibus ignes
Respondent, media extremis, atq; ultima summis.

ii ij

ILLVSTRIVM POETARVM

Mundus sphaericus cum partibus.
sui. s. f. principalibus, quæ sunt cælium, sem
orbes, planetæ, atq; elementa quatuor.

Manilius lib. 1. Astrono.

Est igitur tellus mediam sortita cavernam
Aëris, & toto pariter sublata profundo.
Nec patulas distenta plagas, sed condita in orbem
Vndiq; surgentem pariter, pariterq; cadentem.
Hæc est natura facies: Sic mundus & ipse
In conuexa uolans, teretes facit esse figuras
Stellarum, solisq; orbem lunæq; rotundum.

Mundi annihilatio ueniet, uel mundus in
chaos resoluatur secundum quosdam.

Lucanus lib. 1. bel. ciuili.

Sic cum compage soluta
Secula tot mundi suprema coegerit hora
Antiquum repetens iterum chaos, omnia mixtis
Sydera syderibus concurrent, ignea pontum
Astra petent, tellusq; extendere littora nolet
Excucietq; fretum. fratri contraria phœbe
Ibit, & obliquum bigas agitare per orbem
Indignata, diem poscet sibi, totaq; discors
Machina diuisi turbabit fœdera mundi.

Seneca in Octauia.

Qui sese nescit tantus in cæcum chaos
Cassurus iterum.

FLORES.

258

Mundus autem secundum ueritatem, non
quoad essentiam annihilabitur, sed quoad
orbium motus, operationesque omnium in
feriorum. Vide tit. Iudicij dies &c.

DE MVNERIBVS.

Munera hodie magis diliguntur quam scientiæ.

Quid lib. 2. de arte aman.

Carmina laudantur, sed munera magna petuntur.

Dummodo sit diues barbarus, ille placet.

Idem lib. 2. eleg.

Qui dabit, ille tibi magno sit maior Homero.

Crede mihi, res est ingeniosa dare.

Idem lib. 2. de arte aman.

Ipse licet uenias Musis comitatus Homere,

Si nihil attuleris tibi homere foras.

Munera non homines tantum, sed
& deos placare dicuntur.

Quid lib. 2. de art. aman.

Munera (crede mihi) placant hominesq; deosq;

Placatur donis Iuppiter ipse datis.

Quid faciet sapiens? stultus quoq; munere gaudet.

Ipse quoq; accepto munere mitis erit,

Munera magnates etiam, ac potentes
illa queant.

Horatius Oda. 15. lib. 3.

ILLVSTRIVM POETARVM

Et diffidit urbium

Portas uir Macedo, & subruit emulos

Reges muneribus, munera nauium

Sauos illaqueant duces,

Munera diuicibus etiam à pauperibus
elargiuntur, quibus tamen æ-
quius erat elargiri.

Terentius in Phormione.

Quàm inique comparatum est, qui minus habent
Vt semper aliquid addant diuitioribus.

Martialis lib. 5. Epigram.

Semper eris pauper, si pauperes Aemiliane,
Dantur opes nullis nunc, nisi diuitibus.

Munera à diuitibus extorquenda sunt.

Ouid. lib. 1. eleg.

Nec tamen indignum est à diuite præmia posci,

Munera poscenti quæ dare possit, habet.

Carpite de plenis pendentes uitibus uuas,

Præbeat Alcinoi poma benignus ager.

Munera preciosiora & acceptiora habentur,
si à splendido uiro elargiantur.

Ouid. lib. 4. de Ponto;

Multiplicat tamen hunc grauitas auctoris honorem.

Et maiestatem res data dantis habet.

Idem Epistola. 16. Heroid.

Sic acceptissima semper

FLORES

272

Munera sunt, auctor quæ preciosa facit.

Munera danti prodesse dicuntur.

Ouid. lib. 4. de Ponto.

Dignus es argento, si tuo quoque dignior auro.

Sed te, cum donas ista, iuuare solent.

DE MUTVO.

Mutuo dans aliquid, aut a amico,
aut rem perdere necesse erit, ob sum-
mam hominum maliciam huius seculi.

Plautus in Trinummo.

Si quis mutuum quid dederit, sit pro proprio perditum,
Quom iam repetas, inimicum amicum beneficio inue-
nis tuo.

Si magè exigere cupias, duarum rerum exoritur optio:
Vel illud, quod credideris perdas, uel illum amicum ami-
feris.

Nam ego talentum mutuuum

Quod dederam, talento inimicum mihi emi amicum
uendidi.

Mutuum si quis, ut decet, reddit, ei
magna habenda est gratia.

Terentius in Phormione.

Præsertim ut nunc sunt mores, cò res redijt:
Si quis quid reddit, magna habenda est gratia.

Prodigiosa est fides si etiam depo-
situm reddam.

Iuuenalis satyra 13.

Nunc si depositum non inficietur amicus,
 Si reddat ueterem cum tota cyugine follem,
 Prodigiousa fides, & Thuscis digna tabellis,
 Quæq; coronata iustrari debeat agna.

N

DE NATVRA.

Natura renouatrix rerum dignissima est,

Ouid. lib. 15. de Metamor.

Nec species sua cuiq; manet, rerumq; nouatrix
 Ex alijs alias reparat natura figuras.

Natura potentior est arte simpliciter, a
 qua ramen aliquoties adiunatur, ut ante a
 nobis dictum est. Ars naturæ &c.

Ouid. lib. 9. Metamor.

Huc licet è toto solertia confluat orbe,
 Ipse licet reuolet cæratiss Dædalus alis,
 Quid faciet? num me puerum de uirgine doctis
 Artibus efficiet? num te mutabit Ionte?
 Dijq; mihi faciles quicquid uoluere dederunt.
 Quodq; ego, uult genitor, uult ipsa socerq; futurus,
 At non uult natura, potentior omnibus istis.

Natura ad diuersa homines inclinat, & unus
 quisq; semina suæ sequitur naturæ,

Horatius

Horatius de arte Poëtic.

Format enim natura prius nos intus ad omnem
 Fortunarum habitum, iuuat, aut impellit ad iram.
 Aut ad humum mœrore graui deducit, & angit,
 Post adfert animi motus interprete lingua.

Propert. lib. 3. eleg. 9.

Sunt quibus Elææ concurrit palma quadrigæ,

Sunt quibus in celeres gloria nata pedes.

Hic satus ad pacem, hic castrensibus utilis armis

Naturæ sequitur semina quisq; suæ.

Persius satyr. 5.

Mille hominum species, & rerum discolor usus,

Velle suum cuiq; est, nec uoto uiuitur uno,

Mercibus hic Italis mutat sub sole recenti

Rugosum piper, & pallentis grana cucumi.

Hic satus irriguo mauult turgescere somno,

Hic campo indulget, hunc alea decoquit. ille

In Venerem putris.

Natura (id est, Deus, qui naturæ autor est) beatis omni-
 bus esse dedit, si quis eius donis uti cognouerit.

Claudianus lib. 1. in Rufinum.

Viuitur exiguo melius. Natura beatis

Omnibus esse dedit, si quis cognouerit uti.

Hæc si nota forent frueremur simplici cultu:

Classica non fremeret, non stridula fraxinus iret.

Non uentus quateret puppes, non machina muros.

ILLVSTRIVM POETARVM

Natura paucis minimisq; contenta est.
Iuuenalis satyr. 14.

Mensura tamen quæ

Sufficiat sensus, si quis me consulat, edam.
In quantum sitis atq; fames, & frigora poscunt.
Quantum Epicure tibi paruis sufficit in hortis
Quantum Socratici cœperunt ante penates.
Nunquam aliud natura, aliud sapientia dicet.
Lucanus lib. 4. bel. civil.

Discite quàm paruo liceat producere uitam,
Et quantum natura petat. non erigit ægros
Nobilis ignoto diffusus consule Bacchus.
Non auro, myrrhaq; bibunt, sed gurgite puro.
Vita redit: satis est populis fluiuisq; ceresq;.

Ea quæ natura nobis in seuis non facile relinquuntur.
Iuuenalis satyr. 13.

Tamen ad mores natura recurrit
Damnatos, fixa & mutari nescia.

Horatius lib. 1. epist. ad Fuscum.
Naturam expellas furca, tamen usq; recurrit
Et male perrumpet furrim fastigia uictrix.
Tolle periculum

Ima uaga profiliet frenis natura remotis.

Idem 1. lib. epist. ad Lolium
Quo semel est imbuta recens seruabit odorem
Testa diu.

Claudianus

FLORES. 254

Claudianus in Eutropium lib. 2.
Ad mores facilis natura reuerti.

DE NAVIGATIONE.

Nauigantes ad mortem accedere dicuntur.
Ouidius lib. 2. de sine tir.

Nauita sollicitus quoq; uentos horret iniquos
Et prope tam letum, quàm prope cernit aquam,
Quod si concussas Triton exasperat undas,
Qui tibi nunc toto est, nullus in ore color,
Tu sæcunda uoces generose sydera Leda,
Et foelix dicas, quem sua terra tenet.
Horatius Oda. 3. lib. ...

Illirobur, & æstriplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commisit pelago ratem
Primus, nec timuit præcipitem Africum
Dæcertantem aquilonibus,
Nec tristes hyadas, nec rabiem noti.
Ibidem.

Audet omnia perpeti
Gens humana ruit per uetitum nephas.
Iuuenalis 12. satyra.

I nunc & uentis animam committe dolato
Confusus ligno, digitis à morte remotus
Quatuor, aut septem si sit latissima teda.
Seneca in Medea.

Audax

Aud: x nimium qui freta primus
 Rate tam fragili perfida rupit,
 Terrasq; suas post terga uidens
 Animam leuibus credidit auris.
 Dubiaq; secans æquora cursu
 Potuit teneri fidere ligno
 Inter uitæ mortisq; uias
 Nimium gracili limite ducto.

Terentius in Hecyra.

Non Hercle uerbis

Parmono dici potest tantum, quàm re ipsa, nauigare in
 commodum est.

Par. It. uine est: Sof. O fortunate nescis quid mali prete-
 rieris

Qui nunquam es ingressus mare, Nam alias ut omittam
 Miseras, unam hanc uide, dies triginta, aut plura
 In nauis fui, cum interea semper mortē expectabā miser.
 Ita usq; aduersa tempestate usi sumus.

Ad nauigandum lucri cupiditas homines impellit.

Tibullus eleg. 9. lib. 1.

Lucra petitueros freta perq; patentia uentis
 Ducunt instabiles sydera certa rates.

Propertius lib. 3. eleg. 7. de morte Peli.

Iterates curæ, & leti quoq; textile causas.
 Ista per humanas mors uenit acta manus.

Terra

Terra parum fuerat, terris adiecimus undas,
 Fortuna: miseræ auximus arte uias.
 Ancora te teneat, quem non tenere penates?
 Quid meritum dicas, cui sua terra parum este
 Ventorum est quodcunq; paras, haud ulla carina
 Consenuit: fallit portus & ipse fidem.

Nauigare qui primo cepit, is negatas a na-
 tura uias, arte præbuit.

Claudianus in præsa. lib. 1. de rapt. Proserp.

Inuenta secuit primus qui nauis profundum,
 Et rudibus remis sollicitauit aquas:
 Qui dubijs ausus committere flatibus alnum,
 Quas natura negat, præbuit arte uias.
 Tranquillis primum trepidus se credidit undis.
 Littora securo tramite summa legens
 Mox longos tentare sinus, & linquere terras
 Et leni cœpit pandere uela Noto:
 Ast ubi paulatim præceps audacia creuit,
 Cordaq; languentem dedidicere metum.
 Iam uagus irrupit pelago, cœlumq; secutus
 Aegæas hyemes, Ioniumq; domat.

Nauigantes naufragium ne patiantur optimas præcio-
 sasq; res abijciunt, ut Catullus fecisse dicitur a luuenae
 nale satyra xij.

Accidit & nostro similis fortuna Catullo,
 Cum plenus fluctu medius foret alueus, & iam
 Alternans

ILLVSTRIVM POETARVM

Alternum puppis latus euertentibus undis
 Arboris incertæ nullam prudentia cani
 Rectoris confirret opem, decidere iactu.
 Cœpit cum uentis, imitatus Castora, qui se
 Eunuchum ipse facit, cupiens euadere damno
 Testiculorum, adeo medicatum intelligit inguen,
 Fundite quæ mea sunt, dicebat, cuncta Catullus
 Præcipitare uolens etiam pulcherrima, uestrem
 Purpuream, teneris quoq; Mæcœnatis aptam.

DE NECESSITATE.

Quod mutari non potest, ac fieri necesse
 est, id æquo animo ferendum est.

Terentius in Ales'phis.

Placet tibi factum Mitios' Mi. Non, si quam
 Mutare, nunc cum nequeo æquo animo sero.

Ausonius in Perian'dri senten.

Faxis ut libeat quod necesse est.

Necessitas moras recusat.

Silius Italicus lib. 7. bel. pun.

Moras extrema recusat.

Necessitas omnia rapit.

Horatius Oda. 3. lib. 1.

Aequal lege necessitas

Sortitur insignes & imos

Omne capax mouet urna nomen.

Necessitas

FLORES.

276

Necessitas nedum homines, sed & animalia ingeniosa facit.

Manilius lib. 1. Astrono.

Sed cum longa dies acuit mortalia corda,
 Et labor ingenium miseris dedit, & sua quæq;
 Adiuuare sibi iussit fortuna premendo
 Se: cæca in uarias certarunt pectora curas
 Et quodcumq; sagax tentando repperit usus.

Persius in satyrarum proœmio.

Quis expediuit p'stitaco suum xæpi,
 Pica:q; docuit nostra uerba conaris
 Magister artis ingeniq; largitor
 Venter, negatas artifex sequi uoces.

DE NOBILITATE.

Nobilitas generis improbo ac desidio
 non prodest.

Ouidius epist. 11. Heroid

Quid iuuat adnota per auorum nomina cælo
 Inter cognatos posse referre Iouem?

Idem ad Pisonem.

Nam quid imaginibus, quid auitis fulta triumphis
 Atria, quid pleni numero, so consule facti,
 Profuerint, si uita labat? perit omnis in illo
 Gentis honos, cuius laus est in origine sola.

Iuuenalis satyra 8.

Stemma quæ faciunt, quid prodest Pontice longæ
 Sanguine

Sanguine censeri, pictosq; ostendere uultus
 Maiorum, & stantes in curribus Aemilianos?
 Quis fructus generis tabula iactare capaci,
 Famosos equitum cum dictatore magistros,
 Si coram Lepidis male uiuitur?

Ibidem.

Quis enim generosum dixerit hunc, qui
 Indignus genere, & præclaro nomine tantum
 Insignis? Nanum cuiusdam Athlanta uocamus,
 Aethiopem cygnum, paruam extortamq; puellam
 Europen, canibus pigris scabieq; ue uista
 Leuibus, & sicca lambentibus ora lucernæ
 Nomen erit pardus, tigris, leo, si quid adhuc est
 Quod fremit in terreis uiolentius. ergo cauebis
 Et metues, ne tuis Creticus aut Camerinus.

Nobilem fieri pulchrius est, q̄ nasci.

Iuuenalis 6. satyr.

Malo Venusinam, quàm te Cornelia mater
 Gracchorum, si cum magnis uirtutibus adfers
 Grande supercilium, & numeras in dote triumphos.

Ausonius in Solonis sentent.

Pulchrius multo parari, quàm creari nobilem.

Genus laudans suum, aliena, non sua laudat atq; extollit.

Ouidius lib. 13. Metamor.

Nam genus & proauos, & quæ non fecimus ipsi,

Vix

Vix ea nostra uoco.

Seneca in Herc. furente.

Qui genus iactat suum
 Aliena laudat.

Nobili genere nati, si male uiuunt,
 Si ipsos suumq; genus deturpant.

Horatius Oda. 4. lib. 4.

Doctrina, sed uim promouet insitam,
 Rectiq; cultas pectora roborant,
 Vtriusq; defecere mores
 Dedecorant bene nata culpa.

Iuuenalis satyra. 8.

Si tibi sancta cohors comitum, si nemo tribunal
 Vendit acerue comes, si nullum in coniuge crimen.
 Nec per conuentus, nec cui iacta per oppida curuis
 Vnguibus ire parat nummos rapitura Celeno,
 Tunc licet à Pico numeres genus, altaq; si te
 Nomina delectant, omnem titanida pugnam
 Inter, maioresq; ipsum Promethea ponas.
 De quocunq; uoles proauum tibi sumito libro.
 Quod si præcipitem rapit ambitus atq; libido,
 Si frangis uirgas sociorum in sanguine, si te
 Delectant hebetes lasso lictore secureis,
 Incipit ipforum contra te stare parentum
 Nobilitas, claramq; facem præferre pudendis.
 Omne animi uitium tanto conspectum in se

ILLVSTRIVM POETARVM

Crimen habet, quanto maior, qui peccat, habetur.

Plautus in Milite.

Qui bono sunt genere nati ingenio malo
Suapte culpa de genere capiunt genus: ingenium im-
probant.

Nobiles naturaliter æque sunt omnes, nec
ullus de genere est nisi utrius qui deditur est.

Boëtius metro 6. lib. 3.

Quid genus & proavos strepitis?
Si primordia uestra
Autoremq; Deum spectes,
Nullus degener extat,
Ni uitius peiora fouens
Proprium deferat ortum.

Nobilem superbum esse non decet.

Perfius satyra. 3.

An deceat pulmonem rumpere uentis
Stemmata quod Thusco ramum millesime ducis
Censoremue tuum, uel quod trabeate salutas?
Ad populum phaleras, ego te intus & in cute noui.

Nobilis ad misericordiam pronior
est, quam rusticus.

Quid. lib. 3. de Tristib.

Quo quisq; est maior, magis est placabilis ira.
Et faciles motus mens generosa capit.

Corpora

FLORES:

258

Corpora magnanimo satis est prostrasse leoni
Pugna suum finem, cum iacet hostis, habet.
At lupus & turpes instant morientibus urfi,
Et quæcunq; minor nobilitate fera est.
Maius apud Troiam forti quid habemus Achillem
Dardanij lachrymas non tulit ille senis.
Quæ ducis Aemathij fuerit clementia Pharo
Præclariq; docent funeris exequiæ.
Claudianus in Epig. satisfactionis
apud Hadrianum.
Prætereunt subiecta fera, toruiq; leones
Quæ strauisse ualent, ea mox prostrata relinquunt,
Nec nisi bellantis gaudent ceruice iuueni.

DE NOCTE.

Noctis descriptio lepidissima, quæ laborum
quies, nec non curarum mater esse dicitur.

Valerius Flaccus lib. 5. Argonaut.

Nox hominum genus, & duros miserata labores
Retulerat seßis optata silentiarebus.

Nocte latent mendæ.

Quid. lib. 1. de arte aman.

Indicio formæ noxq; merumq; nocet.

Ibidem.

Nocte latent mendæ, uitioq; ignoscitur omni.

Horæq; formosam quamlibet illa facit.

Kk ij

ILLVSTRIVM POETARVM

Consule de gemmis, de tincta murice lana,
Consule de facie, corporibusq; diem.

Idem lib. 4. Fasto.

Iam color unus inest rebus, ten. brisq; teguntur
Omnia iam uigiles conticuere canes.

Nox carnaliter amantibus nil mo-
derabile suadet.

Ouid. lib. 1. eleg.

Nox & amor, uinumq; nihil moderabile suadent,
Illa pudore uacat, liber amorq; metu.

Plautus in Bacchid.

Illecebrosius fieri nihil potest nox, mulier, uinum,
Homini adolescentulo.

Propertius lib. 3. eleg. ad Bacchum:

Semper enim uacuos nox sobria torquet amantes,
Spesq; timorq; animo uersat utroq; modo.

DE NOVITATE.

Nouitas gratissima est in re omni fere.

Ouid. lib. 3. de Ponto.

Est quoq; cunctarum nouitas gratissima rerum.

Titus Calphurnius aploga. 7.

Vilia sunt nobis quae cumq; prioribus annis
Vidimus, & sordet quicquid spectauimus olim.

Noua sunt ueteribus ac detritis meliora.

Ouid. lib. 4. de tristib.

Fortior

FLORES.

359

Fortior in fulua nouus est luctator arena,
Quam cui sunt tarda brachia fessa mora.
Integer & melior nitidis gladiator arenis,
Quam cui tela suo sanguine tincta rubent.
Fert bene praecipites nauis modo facta procellas:
Quam libet exiguu soluitur imbre uetus.

Res noua uarios euentus habet.

Cornelius Gallus.

Euentus uarios res noua semper habet.

Noua inquirentes summopere fugiendi
sunt, nam plerunq; sunt garruli, nec com-
missa fideliter retinent.

Horatius lib. 1. Epist. ad Lollium.

Percunctatorem fugito. nam garrulus idem est,
Nec retinent patula commissa fideliter aures.

DE OBEDIENTIA.

Obedientiae filiorum erga parentes
iniunctio notabilis.

Plautus in Trinummio:

Pater, adsum
Impera quid uis, neq; tibi ero in mora, neq; latebro-
se me abs tuo
Conspectu occultabo.

Kk ij

ILLVSTRIVM POETARVM

Terentius in Andria.

Neq; iftic, neq; alibi, ufquam erit in me moras

Obedire filij, hilariterq; quod decet,
parentibus peragere debent.

Plautus in Trinummo.

Feceris par tuis ceteris factis, patrem
Tuum fi percoles. per pietatem nolo ego cum impro-
bis te iuris,

Gnate mi, neq; in uia, neq; in foro ullum fermonē exequi,
Terentius in Andria.

Facis ut te decet

Cum iftic, quod poftulo, impetro cum gratia.

Obediendum est parentibus tantum in bonis,
nec non bene præcipientibus, at non è contra.

Plautus in Sticho.

An. Certumme est neutram ueftiarum persequi imperi-
um patris?

Pin. Persequimur. nam quo dedifti nuptum abire no-
luimus.

Ant. Curate igitur familiarem, ut potestis optume.

Pat. Nunc placet, cum rectè monftas, nunc tibi au-
fcultabimus.

Olympius Nemesianus ægloga 1.

Et parere decet iuffis, & grata iubentur.

Magistris & præceptoribus obediendum
effe, exemplo notabili docet.

Martialis

FLORES.

300

Martialis lib. 1. Epigram.

Leferat ingrato leo perfidus ore magistrum
Aufus tam notas contaminare manus.
Sed dignas tanto perfoluit crimine poenas
Et qui non tulerat uerbera, tela tulit.

Ouidius lib. 1. de art. aman.

Phyllirides puerum citharæ præfecit Achillem,
Atq; animos molli contudit arte feros,
Qui toties socios, toties exterruit hostes,
Creditor anno sum pertimuisse senem.
Quas Hector sensurus erat poscente magistro
Verberibus iuffas præbuit ille manus.

DE OBLIVIONE.

Lethes fluius infernalis ab animabus gra-
tatur obliuionem inducere dicitur.

Vergil. lib. 6. Aeneid.

Has omnes ubi mille rotam uoluere per annos
Lethæum ad fluium Deus euocat agmine magnot
Scilicet immemores supra ut conuexa reuifant
Rurfus.

Sillius Italicus lib. 13. bell. pu.

Sacro certamina fonti
Lethæos potat latices obliuia menti
Extrema, hinc auro fulgens iam lucis honorem
Sentit, & admoto splendet ceu fydere lunæ.

Kk iij

*Hæc anima cœlum repetunt, ac mille peractis
Oblita ætatem redeunt in corpora lustris.*

Non facile obliuioni traduntur quæ
quis diu didicit.

Seneca in Troade.

Dedit, cit an mus sero, quod d. d. cit diu.

Obluisci, neq; nouisse hominibus mos
est, cuius nihili sit faciunda gratia.

Plautus in Captiuis.

Mos est obliuisci hominibus

Neq; nouisse, cuius nihili sit faciunda gratia.

Obluisci amici alicuius non ualen-
tis expressio.

Quid. lib. 2. de Ponto.

*Non ego, si biberes securæ pocula lethes,
Excidere hæc credam pectore posse tuo.*

ibidem.

Nec Babylon æstus, nec frigora Pontus habebit,

Calthæq; Pestanas uincet odore rosas,

Quàm tibi nostrarum ueniat obliuio rerum,

Non ita pars fati candida nulla mei est.

Reliqua exempla è tur. de Impossibili pete.

DE OBSEQVIO.

Obsequium amicos parat.

Terentius in Andria.

Namq; hoc tempore,

Obsequium amicos, ueritas odium parit:

Obsequio uincuntur & domantur omnia.

Quidius lib. 2. de arte aman.

Flectitur obsequio curuatus ab arbore ramus

Franges si uires experiere tuas.

Obsequio tranentur aquæ: nec uincere possis

Flumina si contra, quàm rapit unda, nates:

Obsequium Tigresq; domat, tumidosq; leones,

Rustica paulatim taurus aratra subit.

DE OCCASIONE.

Occasionis descriptio elegans.

Ausonius in Epigram. simulacri occas.

Cuius opus Phidias, qui signum pallados eius

Quiq; Iouem fecit, tertia palma ego sum,

Sum dea quæ rara, & paucis occasio nota.

Quid rotula insistis? stare loco nequeo.

Quid talaria habes? uolucris sum, Mercuriusq;

Fortunare solet, tar do ego cum uolui.

Crine tegis faciem? cognosci nolo. Sed heus tu

Occipiti caluo es, ne tenear fugiens.

Quæ tibi iuncta comes? dicat tibi. Dic rogo quæ sis.

Sum dea cui nomen nec Cicero ipse dedit.

Sum dea quæ facti, non factiq; exigo pœnas,

Nempe ut pœniteat, sic Metanœa uocor.

Tumodo dic, quid agat tecum? si quando uolau,
 Hec manet, hanc retinent quos ego praterij.
 Tu quoq; dum rogitas, dum percunctando moraris,
 Elapsum dices me tibi de manibus.
 Plautus in Persa.
 Virtus est, ubi occasio admonet, dispicere.

DE OCIO.

Ocium summo pere fugiendum est, quia mal-
 torum malorum causa est.

Catullus ad Lesbiam.

Ocium Catulle tibi molestum est.
 Ocio exultas, nimiumq; gestis.
 Ocium reges prius, et beatas
 Perdidit urbes.

Vide de hac re tit. De Amore. Amor carnalis ocio

Ocium mentis ac corporis uirtus corrumpi-
 tur, nec non minuitur.

Ouidius lib. 1. de Ponto.

Cernis ut ignauum corrumpant ocia corpus
 Ut capiant uicium, ni moueantur aquae
 Et mihi si quis erat dicendi carminis usus
 Deficit, estq; minor factus inerte situ.

Ocia mentem uariam assidue praebent.
 Lucanus lib. 1. bel. ciuili.

Variam semper dant ocia mentem.

Ex ocio plus negocij, quam ex negocio habemus.

Ennius

Ennius in Iphigenia.

Ocio qui nescit uti, plus negocij habet,
 Quam cum est negocium in negocio.
 Nam cui quid agat institutum est, nullo negocio id agit,
 Studet ibi, mentemq; animumq; delectat suum.
 Ocioso initio animus nescit quid uelit
 Hoc id est enim, neq; domi nunc nos, neq; militiae sumus.
 Imus huc, hinc illuc: cum illuc uentum est ire illinc libet.
 Incertè errat animus, praeter propter uitam uiuitur.

Hoc est, propter aliam causam uiuitur, quam ut uiuatur:
 ut pote, propter laudem, propter uirtutem & c. Hos uer-
 sus cum ob sermonis elegantiam, tum uero maxi-
 me ad adolescentulorum ignauiam minuen-
 dam libuit huc adscribere.

Ocium moderatum corpori & animo prodest,
 immoderatum uero nocet.

Ouidius lib. 1. de Ponto.

Ocia corpus alunt, animus quoq; pascitur illis,
 Immodicus contra carpit utrunq; labor.

DE OFFICIO.

Officium bene exequi atq; perficere sapien-
 tis est, e contra uero stulti.

Horatius lib. 2. satyr. 3.

Si male rem gerere insani, contra bene, sani est.

Officium tempore congruo conficere qui uult,
 uigilare illum oportet.

Plautus in Rudente.

Vigilare

ILLVSTRIVM POETARVM.

Vigilare decet hominem
 Qui uolt sua tempori conficere officia.
 Nam qui dormiunt libenter, sine lucro, & cum malo
 quiescunt.

Parentes decet consuefacere filios, ut amore
 potius, q̄ timore recte faciant.

Terentius in Adelphis.

Hoc patrium est, potius consuefacere filium
 Sua sponte recte facere, quàm alieno metu.
 Hoc pater & dominus interest: hoc qui nequit
 Fateatur nescire se imperare liberis.

Officium coniugis est ipsa sedulitate amicos
 omnes uincere.

Ouidius lib. 3. de Ponto.

Pectore te toto, totisq; incumbere neruis,
 Et niti pro me nocte dieq; decet.
 Utq; iuuent alij, tu debes uincere amicos
 Vxor, & ad partes prima uenire tuas.

Officium nunciij est, ut ueridicus sis atq; fidelis.

Propert. lib. 3. eleg. ad Lygdamum seruum.

Omnis enim debet sine uano nuncius esse,
 Maioremq; timens seruus habere fidem.

Iudicis officium est, non tantum res, sed &
 tempora perferuari. Supra de Iudicio.

DE ONERE.

Onus sit leue ferendo bene.

Ouidius

FLORES.

103

Ouidius lib. 1. eleg. siue Amor.
 Cedimus? an subitum luctando accendimus ignem?
 Cedamus, leue sit, quod bene fertur, onus
 Vidi ego iactatas mota face crescere flammam,
 Et uidi nullo concutiente mori.
 Verbera p'ura ferunt, quàm quos iuuat usus aratri,
 Detraçant pressi dum iuga prima boues.
 Asper equus duris contunditur ora lupatis,
 Frena minus sentit, quisquis ad arma facit.

Onus cui impar sis, ne subueris.

Propertius eleg 9. lib. 3.

Turpe est quod nequeas capiti committere pondus,
 Et pressum inflexo mox dare terga genu.
 Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta,
 Fama nec ex equo ducitur ulla iugo.

Onus ut sustineas nitendum recto uertice.

Ouidius 2. de Ponto.

Sustineas ut onus nitendum est uertice recto,
 At flecti neruos si patiare, cades.

DE OPERIBVS:

Opera nostra a Deo dependent, quia illo
 nolente nihil agere possumus.

Lucanus lib. 9. bel. ciuil.

Hæremus cuncti superis temploq; tacente

Nil

ILLVSTRIVM PŒTARVM

Nil agimus nisi sponte Dei.

Ouidius lib. 1. Fasto.

Ingenium uultu statq; caditq; tuo.

Non parum interest naturæ instinctu
operari, & de industria.

Terentius in Andria.

Paululum interesse censes, ex animo hæc omnia,
Vt fert natura, si facias, an de industria?

Nullum opus est tam facile, quin difficile
fiat, si inuitus id facias.

Terentius in Heauton.

Nulla est tam facilis res, quin difficilis fiet.
Si inuitus facias.

Opera bona animum operanti addunt.

Valerius Flaccus lib. 2. Argonau.

Stabilem quando optima facta
Dant animam: maiorq; pijs audacia ceptis.

Ad operandum bona, exhortatio.

Ouidius lib. 13. metamor.

Deniq; quid uerbis opus est, spectemur agendo.

Idem lib. 1. de arte amandi.

Reddite depositum, pietas sua sœdera seruet,
Fraus absit, uacuas cædis habete manus.

Idem lib. 2. de arte amandi.

Cum mora non tuta est, totis incumbere remis
Vtile, & admissio subdere calcar equo.

FLORES:

204

In operis alleuius initio Dei auxilium implorandum est
potissimum, idq; aliorum exemplo.

Ouidius lib. 2. Metamor.

In noua fert animus mutatas dicere formas
Corpora, dij ceptis (Nam uos mutastis & illas)
Aspirate meis, primaq; ab origine mundi
Ad mea perpetuum deducite tempora carmen.

Ibidem.

Placuit cœleste placari

Numen, & auxilium per sacras querere sortes.
Atq; ut, si precibus dixerunt, numina iustis
Vista remollescunt, si flectitur ira deorum
Dic Themis, qua generis damnum reparabile nostri
Arte sit: & mersis ser opem mitissimarebus.

Idem 1. Fastorum.

Annue conanti per laudes ire tuorum
Deq; meo pavidos excute corde metus:
Da mihi te placidum, dederis in carmina uires.
Ingenium uultu statq; caditq; tuo.

DE ORATIONE:

Oratio illa est irrita quæ non fit deo.

Paulinus ad Ausonium.

Quæ non missa deo uacuis in nubibus hærent,
Nec penetrant superi stellantem regis in aulam.

Quid potissimum sit orandum.

Iuuenalis satyra 10.

Attamen

Attamen ut poscas aliquid, uoueatq; facellis
 Extâ, & candiduli diuina thomacula porci,
 Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano:
 Fortem posce animum mortis terrore carentem,
 Qui spaciū uitæ extremum inter munera ponat
 Naturæ, qui ferre queat quoscunq; labores:
 Nesciat trāsci, cupiat nil, & potiores,
 Herculis ærumnas creda: se uosq; labores,
 Et Venere & cœnis, & plumis Sardanapali.
 Monstro, quod ipse tibi possis dare, semita certe
 Tranquillæ per uirtutem patet unica uita.

Orandus est Deus, ut ea quæ homines mediocriter
 possident, conferuet, non ut uitam & opes conferat,
 quæ carnalium hominum prima uota sunt.

Horatius lib. 1. epist. ad Lollium:

Quid credas amice precari?
 Sit mihi quot nunc est, etiam minus, ut mihi u. u. am
 Quod superest æui, si quid superesse uolunt dii.
 Sed satis est orare Iouem, qui donat & aufert,
 Det uitam, det opes, æquum mihi animum ipsi parabo.

Iuuenalis satyr. 10.

Prima fere uota, & cunctis notissima temporibus
 Diuitiæ crescant, ut opes, ut maxima toto
 Nostra sit arca foro.

Ibidem.

Da spaciū uitæ, multos da Iupiter ar. nos.

Hoc recto uultu solum hoc, & pallidus optas.

Oratio deum ad misericordiam sæpe inducit.

Vergil. lib. 4. Georg.

Auditq; uocatus Apollo.

Ouid. lib. 1. de arte aman.

Hæc tora donauit Priamo prece motus Achilles.

Flectitur iratus uoce rogante Deus.

Martialis lib. 3. Epigram.

Et dominum mundi flectere uota ualent.

Orationes bonorum ac iustorum hominum ex
 audibiles sunt, impiorum uero minime.

Plautus in Rudente.

Supplicij facilius, si qui pius est, à dijs supplicans,
 Quàm qui scelestus est inueniet ueniam sibi.

Precatio ad deum, ut cultores suos honoret.

Ouid. lib. 8. Metamor.

Cura Deum dii sunt, & qui coluere colantur,

Oratio ad deum ob sapientiæ acquisitionem.

Boëtius metro 9. lib. 3.

Da pater angustam menti conscendere sedem,

Da fontem lustrare boni, da lucere perta

In te conspicuos animi desigere uisus,

Disijce terrena nebulas & pondera molis,

Atq; tuo splendore mita, tu nanq; serenum,

Tu requies tranquilla pijs.

Oratio ad deum, ad misericordiae, auxilijꝝ implorationem accommodata.

Vergil. lib. 2. Aeneid.

Iupiter omnipotens precibus si flecteris ullis
Affice nos, hoc tantum & si pietate meremur
Da deinde auxilium.

Seneca in Herc. furente.

O magne olympi rector, & mundi arbiter
Iam statue tandem grauibus arumnis modum,
Finemq; cladis: nulla lux unquam mihi
Secura fuit, finis alterius mali
Gradus est futuri. Et iterum.
Votum secundet, qui potest nostrum Deus,
Rebus lassus adsit.

Oratione blanda homines etiam praefraſti vincuntur.

Tibullus eleg. 4. lib. 3.

Ergo ne dubita blandas adhibere querelas,
Vincuntur molli pectora dura prece.

Orationis importunae castigatio.

Terentius in Andria.

Vides, quam iniquus sis praestudio, dum id efficias quod
cupis.

Neq; modum benignitatis, ne quid me ores cogitas.
Nam si cogites, remittas iam me onerare iniurijs.

DE ORNATV.

Nil

Nihil magis exornat mulierem, quam
boni mores.

Plautus in Mostellaria.

Mulier recte olet, ubi nihil olet.

Postea, ne quicquam ornata est bene, si morata est
male.

Pulchrum ornatum turpes mores peius caeno collinunt.

Idem in Penulo.

Pulchrum ornatum turpes mores peius caeno col-
linunt.

Lepidi mores turpem ornatum facile factis compro-
bant.

Ibidem.

Bono ingenio me esse ornatum, quam auro multo ma-
uolo.

Aurum in fortuna inuenitur, natura ingenium bonum.

Bonam ego, quam beatam me esse nimio dici mauolo.

Meretricem pudorem gerere magis decet, quam pur-
puram.

Magis quidem meretricem pudorem, quam aurum ge-
rere condecet.

Mulierum ornatus ac cultus detestatio

Propertius lib. 2. eleg. ad Cynthia.

Quid iuuat ornato procedere uita capillo,

Et tennes Coa ueste mouere sinus?

Aut quid Orontea crines perfundere myrrha,

Teq; peregrinis uendere muneribus?

ILLVSTRIVM POETARVM

Naturæq; decus mercato perdere uultu,
 Non finire in proprijs membra nitere bonis?
 Crede mihi non ulla tuæ medicina figuræ est.
 Nudus amor formæ non amat artificem.

Ouidius de faciei medicam.

At uistræ teneras matres peperere puellas.
 Vultis inaurata corpora ueste tegi,
 Vultis adornatos positu uariare capillos,
 Conspicuas gemmis uultis habere manus,
 Induitis collo lapides oriente petitos,
 Et quantos onus est aure tulisse duos.

Terentius in Heauton.

Nosti mores mulierum, dum poliuntur, dum comuntur
 Annus est.

Mulierum ornatus homines decipit.

Ouid. lib. 2. de re. amor.

Auferimur cultu gemmis, auroq; teguntur
 Omnia, pars minima est ipsa puella sui.
 Sæpe ubi sit quod ames inter tam multa requiras,
 Decipit hac oculos ægide diues amor.

De mulierum nec non uirorum ornatu,
 uide loc. de mulieribus, & loc. de uiris.

P

DE PACE.

Pacis encomium & commoda.

FLORES.

387

Tibul. eleg. 10. lib. 1.

Interea pax arua colat, pax candida primum

Duxit ad aratros sub iuga curua boues.

Pax aluit uites, & succos condidit uuæ,

Funderet ut nato testa paterna merum.

Pace bidens, uomerq; uigent, at tristia duri

Militis in tenebris occupat arma situs.

Rusticus è lucoq; uehit male sobrius ipso

Vxorcm plaustro, progeniemq; domum.

Ouid. 2. Fasto.

Sub iuga bos ueniat, sub terras semen aratas.

Pax cererem nutrit, pacis alumna Ceres.

Pace in hac uita nihil melius utiliusue est.

Silius Italicus lib. 11. bel. pu.

Pax optima rerum,

Quas homini nouisse datum est, pax una triumphis

Innumeris potior, pax custodire salutem:

Et ciues æquare potens.

Pacis inuocatio ac commendatio lepidissima.

Ouid. lib. 1. Fasto.

Frondebis Attiatis comptos redimitia capillos

Pax ades, & toto mitis in orbe mane.

Dum desunt hostes, desit quoq; caussa triumphi.

Tu ducibus bello gloria maior eris.

Pax homines decet, ira uero feras.

Ouid. lib. 3. de art. amandi.

ILLVSTRIVM POETARVM

Candida pax homines, trux decet ira feras.

Pacificus quietusq; in hac uita esse potest
is, qui uelocis æui memor est, atq; tempora
nunquam reditura tenet. i. cogitat.

Seneca in Herc. fur.

*Novit paucos
Secura quies, qui uelocis
Memores æui tempora nunquam
Reditura tenent.*

DE PARENTIBVS.

Parentes amore potius ad bonum assuefa-
cere debent filios, quam timore. nam amor
filiorum est, timor uero seruatorum.

Terentius in Adel.

*Hoc patrium est potius consuefacere filium
Sua sponte recte facere, quam alieno metu.
Hoc pater ac dominus interest: hoc qui nequit,
Fateatur nescire se imperare liberis.*

Parentes in filiorum præsentia à multis ab-
stinebunt, ne ipsi eorum exemplo edocti
in uitium, ad quod proclines sunt, erant.
Sed contrarium sæpe fit, & tunc non par-
ua castigatione digni sunt.

Iuuenalis satyra 14.

Plurima sunt Fuscine, & fama digna sinistra,

Et nihil

FLORES. 208

*Et nitidis maculam ac rugam figentia rebus,
Quæ monstrant ipsi pueris traduntq; parentes.
Si damnosa senem iuuat alea, ludit & hæres
Bullatus, paruq; eadem mouet arma fritillo:
Sic natura iubet, uelocius, & citius nos
Corrumpunt uitiorum exempla domestica magnis
Cum subeant animos autoribus. unus & alter
Forfitan hæc spernant iuuenes, quibus arte benigna,
Et meliore luto finxit præcordia Titan:
Sed reliquos fugienda patrum uestigia ducunt,
Et monstrata diu ueteris trahit orbita culpa.
Abstineas igitur damnis huiusce etenim uel
Vna potens ratio est, ne crimina nostra sequantur
Ex nobis geniti, quoniam dociles imitandis
Turpibus ac prauis omnes sumus: & Catilinæ
Quocunq; in populo uideas, quocunq; sub axe,
Sed nec Brutus erit, Bruti nec auunculus usquam.
Nil dictu foedum uisq; hæc limina tangat
Intra quæ puer est, procul hinc, procul inde puella.
Lenonum & cantus pernoctantis parafiti.
Maxima debetur puero reuerentia, si quid
Turpe paras, nec tu pueri contempseris annos,
Sed peccaturo obsistat tibi filius infans.*

Ibidem.

*Hospite uenturo cessabit nemo tuorum:
Verre pauimentum uitidas ostende columnas,*

LI iij

*Arida cum tota descendat aranea tela.
 Hic lauet argentum, uasa aspera tergeat alter,
 Vox domini infrenit instantis, uigamq; tenentis.
 Ergo miser trepidas ne stercore foeda canino
 Atria displiceant oculis uenientis amici,
 Ne perijsa luto sic porticus, & tamen uno
 Semodio scobis hæc emendet seruulus unus.
 Illud non agitas, ut sanctam filius omni
 Aspiciat sine labe domum, uitioq; carentem.*

Parentes mali nullam libertatem, ac
 frontem obiurgandi liberos habent.

Iuuenalis satyra. 14.

*Nam si quid dignum censoris fecerit ira.
 Quandoquidem similem tibi se, non corpore tantum
 Nec uultu dederit, morum quoq; filius, & cum
 Omnia deterius tua per uisigia peccet,
 Corripies nimirum, & castigabis acerbo
 Clamore, & post hæc tabulas mutare parabis.
 Vnde tibi frontem, libertatemq; parentis,
 Cum facias peiora ienex uacuumq; cerebro
 Iam pridem capui: hoc uentosa cucurbita querat!*

Parentes cupidi filios auaritiam ue-
 lunt, noliur sectari docent.

Iuuenalis satyra 14.

*Sponte tamen iuuenes imitantur cætera, solam
 Inuiti quoq; auariciam exercere iubentur.*

*Fallit enim uitium specie uirtutis & umbra.
 Cum sit triste habitu, uultuq; & ueste seuerum.
 Nec dubie tanquam frugi laudatur auarus,
 Tanquam parcus homo, & rerum tutela suarum,
 Certa magis, quàm si fortunas seruet easdem
 Hesperidum serpens, aut Ponticus.*

Parentes mali peiores habent filios, si ad auari-
 ciam ac reliqua uitia enuriti sint, & illi tandem
 in ipsos insurgunt, idq; iusto Dei iudicio.

Iuuenalis satyra. 14.

*Nam quisquis magni census præcepit amorem,
 Et leuo monitu pueros producit auaros,
 Et qui per fraudes patrimonia conduplicare
 Dat libertatem, & totas effundit habenas
 Curriculo, quem si reuoces subsistere nescit,
 Et te contempto rapitur, metisq; relictis.
 Nemo satis credit tantum delinquere, quantum
 Permittas: adeo indulgent sibi latius ipsi.
 Ergo ignem, cuius scintillas ipse dedisti,
 Flagrantem late, & rapientem cuncta uidebis.
 Nec tibi parceret misero: trepidumq; magistrum
 In cauea magno fremitu leo tollet alumnus.*

Parentes boni, si filios castigare uelint, tum
 matres ut plurimum, illis auxilio sunt.

Terentius in Heauton.

Matres omnes filijs

ILLVSTRIVM POETARVM

In peccato adiutrices, & auxilio in paterna iniuria
Solent esse.

Parentibus aliquid surripere æquitas,
pietasq; prohibet.

Plautus in Pseudulo.

Egon' patri surripere possim quicquam cauto seni
Atq; adeo si facere possem, pietas prohibet:

Parentes qui factis aut dictis fallere assuevit,
is & alios tandem faller, igitur liberi in bonum
auisefaciendi sunt.

Terentius in Adelphis:

Ea ne me celet consuefeci filium.

Nam qui mentiri, aut fallere insueuerit patrem, aut
Audebit, tanto magis audebit ceteros.

Parentes probos esse oportet, liberos
probiore habere cupientes.

Plautus in Pseudulo.

Probum patrem esse oportet,
Qui gnatum suum probiorem, quàm ipsius fuerit,
postulet.

Parentibus obediendum est in bonis, nam tunc illis
aduersari absq; scelere filij non possunt.

Plautus in Sticho.

Gratiam à patre si petimus, spero ab eo impetrassere:
Aduersari sine dedecore, & scelere summo haud possi-
mus.

Neg;

FLORES.

170

Neq; ego factura sum, neq; tu ut facias consilium dabo,
Verum ut exoremus, noui ego nostros, exorabili' st,

Parentes in periculis & necessitatibus consti-
turi minime deserendi sunt, idq; Aeneæ ex-
emplo.

Vergilius 2. Aeneid

Eia age chare pater ceruici imponere nostræ
Ipse subibo humeris, nec me labor iste grauabit,
Quo res cunq; cadent unum, & commune periculum,
Vna salus ambobus erit.

Parentes de liberorum absentia usq; adeo
non debent triftari, ut illi id sentiant, alias
utriq; parti male cedet.

Terentius in Heauton.

Aut ego profecto

Ingenio egregie ad miseriam natus sum, aut illud sal-
sum est,

Quod uulgo audio dici: Diem adimere ægritudinem
hominibus.

Nam mibi quidem quotidie augefcit magis de filio ægri-
tudo:

Et quanto diutius abest, magis cupio, tanto magis de-
fidero.

Chre. Pessimè istuc in te atq; illum consulis,
Si tam leni, & uicto animo esse ostenderis:

Nam si semel tuum animum intellexerit ille,

Prius

ILLVSTRIVM POETARVM

Prius perditurum te tuam uitam, & prius
 Pecuniam omnem, quam abs te emittas filium, hui
 Quantam fenestram ad nequitiam patefeceris,
 Tibi autem porro ut non sit suauē uiuere.
 Nam deteriores omnes sumus licentia.
 Quodcumq; incidit in mentem uolet,
 Neq; id putabit, prauum an rectum sit, quod petet.
 Tu rem perire, & illum non poteris pati.
 Dare denegabis? ibit ad illum illico,
 Quem maxime apud te ualere sentiet:
 Abiturum se abs te esse ilico minabitur.

Parentes uelint nolint, liberos a natura tracti diligunt.
 Seneca in Hippolyto.

Onimium potens
 Quanto parentes sanguinis uinculo tenes
 Natura? quam te colimus inuiti quoq;?
 Occidere uolui noxium, amissum fleo.

Parentum est iugiter monere liberos, ut se colant, & a
 malorum consortio se hominum segregent.
 Plautus in Trinummio.

Feceris par tuis cæteris factis, patrem
 Tuum si percoles per pietatem, nolo ego cum improbis
 ce uiris.

Gnate mi, neq; in uia, neq; in foro ullū sermonē exequi.

DE PARSIMONIA, SIVE
 conseruatione rerum.

Parta

FLORES.

273

Parta tueri non minor est uirtus, immo
 maior, q̄ noua acquirere

Ouidius lib. 2. de arte amandi.
 Non minor est uirtus, quam querere, parta tueri.
 Casus inest illic, hic erit artis opus.

Lucanus lib. 1. bel: ciuil.
 O faciles dare summa deos, eandemq; tueri
 Difficiles.

Ouidius de remed. amoris.
 Contrahe de multis, grandis aceruus erit.
 Claudianus lib. 2. in Stilico. laud.

Plus est seruisse reperiunt,
 Quam quassisse decus.

Non potest a Deo maior homini copia dari, q̄us
 recte ac parce frui possit ijs, quæ possidet.

Horatius lib. 1. epist. ad Iccium.
 Fructibus Agrippe Siculis, quos colligis Iccii
 Si recte frueris, non est ut copia maior
 Ab Ioue donari possit tibi: tolle querelas.
 Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus.
 Lucretius lib. 5. de nat. rerum.
 Diuitie grandes homini sunt, uiuere parcē
 Aequo animo, neq; enim est unquam penuria parui.

DE PARVO ET MODICO.

Paruo & modico bene, imo melius uiuitur ab illo, pre-
 sertim qui suo contentus est, & nihil amplius oprat.

Horatius

Horatius Oda. 16. lib. 2.

Viuuitur paruo bene, cui paternum
Splendet in mensa tenui salinum,
Nec leues somnos timor, aut cupido.
Sordidus aufert.

Idem Oda. 23. lib. 3.

Campestres melius Scythæ,
Quorum plaustra uagas rite trahunt domos
Viuunt, & rigidi Gethæ,
Immerata quibus iugera liberas
Fruges, & Cererem ferunt.
Nec cultura placet longior annua,
Defunctunq; laboribus
Aequali recreat forte uicarius.

Idem satyra 2. lib. 2.

Ieiunus raro stomachus uulgaria temnit.

Lucanus lib. 5. belli ciuili.

Ouita tuta facultas

Pauperis, angustiq; lares. ò munera nondum
Intellecta deum, quibus hæc contingere templis,
Aut muris potuit, nullo trepidante tumultu
Casarea pulsante manu?

Claudianus lib 2. in Rufi.

Viuuitur exiguo melius, natura beatis
Omnibus esse dedit, si quis cognouerit uti:
Hæc si nota forent, fruere mur simplice cultu,
Classica

Classica non fremerent, non stridula fraxinus iret,
Non uentus quateret puppes, non machina muros.
Seneca in Herc. furent.

Alium multis gloria terris
Tradat, & omneis fama per urbes
Garrula laudet, cœloq; parem
Tollat, & astris.

Alius curru sublimis eat,
Me mea tellus lare secreto
Tutoq; tegat.
Venit ad pigros cana senectus
Humiliq; loco, sed certa sedet,
Sordida parue fortuna domus.
Alte uirtus animosa cadit.

Tibullus eleg. 1. lib. 1.

Diuitias alius siluo sibi congerat auro,
Et teneat culti iugera magna soli,
Quem labor assiduus uicino terreat hoste,
Marta cui somnos classica pulsa fugent.
Me mea paupertas uitæ traducat inerti,
Dum meus assiduo luceat igne focus.

Paruo uti qui nescit in æternum, i. dum uiuit,
seruus est.

Horatius lib. 1. epist. ad Fuscum.

Ceruus, equum, pugna melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Implorant

Implorauit opes hominis, frenumq; recepit.
 Sed postquam uictor uiolens discessit ab hoste,
 Non equitem dorso, non frenum depulit ore:
 Sic qui pauperiem uerit, potiore metallis
 Libertate caret, dominum uehet imp. bus, atq;
 Seruiet æternum qui paruo nesciet uti,
 Cui non conueniet sua res, ut calceus olim
 Si pede maior erit, subue: tet, si minor, uret.
 Lætus forte tua uiues sapienter Aristi.

Non sunt contemnenda quasi parua, sine quibus magna constare non possunt.

Ouidius lib. 1. de re. amo.

Flumina magna uides paruis de fontibus orta,
 Plurima collectis multiplicantur aquis.

Idem lib. 2. de rem. amo.

Forssan hæc aliquis (nam sunt quoq;) parua uocabit,
 Sed quæ non profunt singula, multa iuuant.

Ibidem.

Tu tantum numero pugna, præceptaq; in unum
 Contrahere: de multis grandis aceruus erit.

Ex paruis fiunt magna.

Ouidius lib. 2. de art. aman.

Quem taurum metuis utulum mulcere solebas,
 Sub qua nunc recubas arbore uirga fuit.
 Nascitur exiguus, sed opes acquirit eundo,
 Quaq; uenit multas accipit amnis aquas.

Ibidem

Ibidem.

Dum nouus in uiridi coalescit cortice ramus
 Concutiat tenerum quelibet aura, cadet.
 Mox etiam uentis spatium durata resistit
 Firmaq; adoptiuus arbor habebit opes:
 Paruo atq; exiguo nihil est detrahendum.
 Tibullus lib. 1. eleg.
 At uos exiguo pecori furesq; lupiq;
 Parcite, de magno est præda petenda grege.

DE PASSIONE.

Quod durum fuit pati, meminisse
 dulce est.

Seneca in Herc. furen.

Quod fuit durum pati,
 Meminisse dulce est.

Horatius.

Gaudent ubi uertice raso
 Garrula securi narrare pericula nautæ:
 Vergilius.

Forssan et hæc olim meminisse iuuabit,

DE PATIENTIA.

Patientiæ effectus.

Claudianus, 2. Paneg. in laud. Stilico.
 Durum patientia corpus

S. 168. / Su. 12.

ILLVSTRIVM POETARVM

Instruit, ut nulli cupiat cessisse labori.

*Patiens is est, aduersa æquanimiter
qui sustinet.*

Seneca in Hercule Oeteo.

*Patiens, quisquis nouit famulum,
Regemq; pati. pepulit uires,
Vultusq; suos uariare potest:
Pondusq; malum casus animo
Qui tulit a quo.*

Patienti quæ facilia sint.

Ouid. lib. 2. de rem. amo.

*Posse pati, facile est, tibi ni patientia desit:
Protinus ex facili gaudia ferre licet.*

*Patientia duris in rebus gaudet.
Lucanus lib. 9. bel. ciuil.*

Gaudet patientia duris.

Lætius est quoties magno sibi constat honestum.

Silius Italicus lib. 6. bel. pu.

*Abstiste ò iuuenis lachrymis patientia cunctos
Hos superat casus longo reuirefcet in æuo
Gloria, dum cœli sedem, terrasq; tenebit
Casta fides, dum uirtutis uenerabile nomen
Viuet, eritq; dies tua quò dux inclite fata
Audire horrebunt, à te calcata minores.*

*Patientia leue fit, quicquid corrige-
re est nefas.*

FLORES.

274

Horatius Oda. 24. lib. 1.

*Durum, sed leuius fit patientia
Quicquid corrigere est nefas.*

DE PATRIA.

Patriæ amor immensus est.

Ouid. lib. 1. de Ponto.

Rursus, amor patriæ ratione ualentior omni.

Quod tua fecerunt scripta rexit opus.

Ibidem.

Non dubia est Ithaci prudentia, sed tamen optat

Fumum de patrijs posse uidere focus.

Nescio quo natale solum dulcedine cunctos

Ducit, & immemores non finit esse sui.

Quid melius Rhoma? Scythico quid frigore peius?

Huc tamen ex illa Barbarus urbe fugit.

Cum bene sint clause cauea Pandione natæ.

Nititur in syluas quæq; redire suas.

Assuetos tauri saltus, assueta leones

(Nec feritas illos impedit) antra petunt.

Idem 2. de Ponto.

Est aliquid patrijs uicinum finibus esse

Quæuis terra patria est.

Statius 8. Thebai.

Omne homini natale solum.

Ouid. 1. Fasto.

ILLVSTRIVM POETARVM

*Omne solum forti patria est, ut piscibus æquor,
Et uolucris uacuo quicquid in orbe patet.*

Ob patriæ liberationem Romani pleriq;
non solum ornamenta quæq; in commune
proponerant, sed & uitam expenderunt.

Silius Italicus lib. 12. bel. pu.

Sed enim non foemina cæsit

Mente æquare uiros, & laudis poscere partem:

Omnis præ sese portans capitisq; manusq;

Antiquum decus, ac direpta monilia collo

Certatim matrona ruit, belloq; ministrant.

Ibidem:

In medium certamine magno

Priuatæ cumulantur opes, nudare penates,

Ac nihil arcanos uitæ melioris ad usus

Seposuisse iuuat, coit & sine nomine uulgus.

Corpore sic toto, ac membris Roma omnibus usæ.

Exangues rursus tollebat ad æthera uultus.

Idem lib. 9 de Scauola.

Stabat cum primis media certamina pugna

Aspera semper amans, & par cuiusq; periculo

Scauola, nec tanta uitam iam strage uolebat,

Sed dignum proauo letum, & sub nomine mortem.

Is postquam frangi res, atq; augescere uidit

Exitium, breuis hoc uitæ quod cunq; relictum

Extendamus ait.

Patria

FLORES.

379

*Patriæ omnia debemus, ut Fabius
ad filium inquit.*

Silius Italicus lib. 8. bel. pu.

Iamq; hoc ne dubites longæui nate parentis

Accipe, & æterno fixum sub pectore serua,

Succensere nefas patriæ, nec foedior ulla

Culpa, sub extremas fertur mortalibus umbræ,

Sic docuere senes.

*Ob patriæ amorem dulce ac decorum
est mori.*

Horatius Oda. 2. lib. 2.

Dulce, & decorum est pro patria mori.

*Exulare fatius est, quam in patriam atq;
affines irrumperè.*

Seneca in Theba.

Melius exilium est tibi,

Quàm reditus iste: crimine alieno exulas,

Tuo redibis?

*Patriæ parens Cicero à Romanis ap-
pellatus ob patriæ liberationem.*

Iuuenalis satyra 8.

Roma patrem patriæ Ciceronem libera dixit.

Malo pater tibi sit Thersites, dummodo tu sis

Acacidae similis Vulcaniaq; arma capeffas.

Quàm te Thersite similem producat Achilles,

DE PAUPER TATE.

Mm ij

ILLVSTRIVM POETARVM

Paupertas æquanimiter toleranda est, nam
sic facientes, reddunt ipsam leuem.

Ouid. lib. 8. Metamor.

Sed pia Baucis anus, pariliq; etate Philemon
Illa sunt annis iuncti iuuenilibus, illa
Consenuere casa, paupertatemq; ferendo
Effecere leuem, nec iniqua mente ferendam.

Paupertas ingeniosum hominem atq;
uirtute prædium sæpissime facit.

Hora. lib. 2. Epist. ad Florum.

Et laris & fundi paupertas impulit audax
Vt uersus facerem.

Plautus in Sticho.

Nam illa omnes artes perdocet, ubi quem attigit.

Manilius lib. 1. Astron.

Sed cum longa dies acuit mortalia corda,
Et labor ingenium miseris dedit, & sua quæq;
Aduigilare sibi iussit fortuna premendo
Seducta in uarias certarunt pectora curas,
Et quodcunq; sagax tentando reperit usus.

Paupertas luxuriosum amorem unde pascat
non habet, at tamen hoc tanti non est
ut ideo pauper quis esse uelit.

Ouid. lib. 2. de re amor.

Non habet unde suum paupertas pascat amorem,
Non tamen hoc tanti est, pauper ut esse uelis.

FLORES.

27

Paupertas toleranda est magis quam amor.

Claud. anus de paup. amante.

Paupertas me seua domat, diruq; cupido:
Sed toleranda fames, non tolerandus amor.
Ibid. m. de eodem.

Efuriens pauper, telis incendor amoris,
Inter utrunq; malum diligo pauperiem.

Paupertas pari multa cogit incommoda.
Martialis lib. 11. Epigram.

O quantum cogit egestas.

Paupertas ridiculos homines reddit.
Iuuenalis satyra 3.

Nil habet infœlix paupertas durius in se,
Quam quod ridiculos homines facit.
Plautus in Sticho.

Iam inde à pauxillo puero ridiculus fui,
Eô, quia paupertas fecit ridiculus forem.

Paupertas solum beate approbar uiuere.
quia in maxima tranquillitate sira est, si
æquanimiter toleretur, diuitiæ uero è contra.

Seneca in Thyeste.

Stet quicumq; uolet potens
Aule culmine lubrico,
Me dulcis saturet quies
Obscuro positus loco,
Leui perfruar ocio.

Nullis nota Quiritibus.
 Aetas per tacitum fluat.
 Sic cum transferint mei
 Nullo cum strepitu dies,
 Plebeius moriar senex.

Ibidem.

Dum excelsus steti
 Nunquam pauere desisti, atq; ipsum mei
 Ferrum timere lateris, ô quantum bonum est
 Obstare nulli, carpere securas dapes.
 Humi iacentem scelera non intrant casam.

Idem in Hyppolito.

Quanti casus humana rotant
 Minor in paruis fortuna furit,
 Leuiusq; ferit leuiora Deus.
 Seruat placidos obscura quies
 Præbetq; somnos casa securos:
 Admota æthereis culmina sedibus
 Duros excipiunt notos
 Infanti boreæ minas,
 Imbriferumq; chorum.
 Raros patitur fulminis ictus
 Humida uallis.
 Tremuit telo Iouis altisoni
 Caucasus ingens, Phrygiumq; nemus
 Matris Cybeles, metuens cælo.

Iupiter alto uicina petit.
 Non capit unquam magnos motus
 Humilis tecti plebeia domus,
 Circa regna tonat.

Idem in Octauia.

Bene paupertas
 Humili tecto contexta latet.
 Quatiunt alta sæpe procellæ,
 Aut euertit fortuna domos.

Titus Calphurnius eglog. 4.

Vellit nam sæpius aurem
 Inuida paupertas, & dicit, uilia cura.
 Stadius lib. 3. Sylua.
 Pax secunda locis, & desidis oia uita,
 Et nunquam turbata quies, somniq; peracti.
 Nulla foro rabies, aut strictæ iurgia legis,
 Morum iura uiris solum, & sine fascibus æquum.

Paupertatem sustinere impotens ad pericula se exponit.

Horatius lib. 1. Oda. 1.

Luctantem Icaris fluctibus Aphricum
 Mercator metuens, ocium & oppidi
 Lau dat rura sui, mox reficit rates
 Quassas, indocilis pauperiem pati,

Paupertas excusat.

Petronius Arbiter.

Quisquis inops peccat, minor est reus.

Pauper foecilitatem suam haud cognoscit, nisi
foelices uideat ead. re.

Seneca in Hercule Octeo.

Nec sibi felix pauper habetur,
Nisi felices cecidisse uidet.

Paupere nihil asperius intractabiliusq; est,
si diuicias & dignitates assequatur.

Claudianus lib. 1. in Eutrop.

Asperius nihil est humili cum surgit in altum:
Cuncta ferit, dum cuncta timet, deseruit in omnes,
Ut se posse putent: nec bellua tetrior ulla est.
Quam serui rabies, in libera colla furentis;
Agnoscit gemitus, & poenae parcere nescit.
Quam subijt: dominiq; memor, quem uerberat, odit.

Pauper negligitur atq; contemnitur.

Ouidius lib. 1. Fastor. um.

In precio precium nunc est, dat census honores,
Census amicitias: pauper ubiq; iacet.

Terentius in Phormione.

Quia egens relicta est misera, ignoratur parens.
Negligitur ipsa: uide auaricia quid faciat.

Titus Calphurnius aeglog. 7.

O utinam nobis non rustica uestis inesset
Vidissem propius mea numina sed mihi sordes,
Nudaq; paupertas, & adunco fibula morfu
Obsuerant.

Pauper

Pauper timore uacat etiam inter scelestos situs.

Iuuenalis satyr. 10.

Pauca licet portes angusti uascula puri.
Nocte iter ingressus, gladium contumq; timebis
Et motæ ad lunam trepidabis arundinis umbras.
Cantabit uacuuus coram latrone uiator.

Ouidius de Nuce.

Sic timet insidias, qui se scit ferre uiator
Quod timeat, tutum carpit inanis iter.

Pauper, uilis & plebeius a' nullo reparatur,
etiam si quæq; animi bona possideat.

Horatius lib. 2. satyr. 5.

Et genus & uirtus nisi cum re uilior alga est.

Idem lib. 1. epist.

Si quadringentis sex septem millibus desint
Est animus tibi, sunt mores, & lingua, fidesq;
Plebs eris

Pauperes ad uirtutes haud facile emergunt.

Iuuenalis satyr. 3.

Haud facile emergunt quorum uirtutibus obstat
Res angusta domi.

Pauperes inertes miserrime uiuunt.

Plautus in Rudente.

Omnibus modis qui pauperes sunt homines miseri uiuunt,
Præsertim quibus nec quæstus est, nec didicere artē ullā.

Pauperes infames sunt.

Ausonius

Ausonius in Cleoboli sentent.
Turpis saepe datur fama minoribus.

Pauperes suspiciosi maxime sunt, atq; se
 negligi credunt.

Terentius in Adelphis.

**Omnes, quibus res sunt minus secūda, magis sunt nescio
 quo modo**

**Suspiciosi, ad contumeliam omnia accipiunt magis,
 Propter suam impotentiam se semper credunt negligi.**

DE PECCATO.

Ob peccata Deus per aquam diluuij uiuentia interemit
 omnia, dempto Deucalione cum Pyrrha coniuge sua,
 quod moraliter de Noe intelligi potest.

Ouidius lib. 1. Metamor.

**Pœna placet diuersa, genus mortale sub undis
 Perdere, & omni nimbos demittere cœlo.
 Ipse tridente suo terram percussit, at illa
 Intremuit, motuq; uias patefcit aquarum,
 Expatiatâ ruunt per apertos flumina campos,
 Cumq; satis arbuta simul, pecudesq; uirosq;
 Tectaq; cumq; suis rapiunt penetralia sacris,
 Si qua domus mansit, potuitq; resistere tanto
 Indiecta malo, culmen tamen altior huius
 Vnda tegit, pressæq; latent sub gurgite turres.
 Iamq; mare & tellus nullum discrimen habebant.
 Omnia pontus erat, decerant quoq; littora ponto.**

Mons

**Mons ibi uerticibus petit arduus astra duobus
 Nomine Parnafus, superatq; cacumine nubes
 Hic ubi Deucalio (Nam cœtera texerat æquor)
 Cum consorte tori parua rate uectus adhæsit
 Non illo melior quisquam, nec amantior æqui
 Vir fuit, aut illa reuerentior ulla deorum.
 Iupiter ut liquidis stagnare paludibus orbem
 Et superesse uirum de tot modo milibus unum,
 Et superesse uidet de tot modo milibus unam,
 Innocuos ambos, cultores numinis ambos
 Nubila disfecit, nimbisq; aquilone remotis,
 Et cœlo terras ostendit, & æthera terris.**

Peccatum corrigens proprium, quod sua
 interest facit.

Terentius in Adelphis.

**Ego in hac re nihil reperio quam obrem lauder tantope
 re Hegio:
 Meum officium facio, quod peccatum à nobis ortum
 est, corrigo.**

Peccatum celarum maius malum esse creditur.

Martialis lib. 3. epigram.

Quod tegitur, maius creditur esse malum.

Peccatum magnum occultum esse non potest.

Seneca in Hippolyt.

**Tutum esse facinus credis, & uacuum metu,
 Erras,**

Peccatum

ILLVSTRIVM POETARVM

Peccatum tanto maius est, quanto
peccans dignior est.

Iuuenalis satyr. 8.

Omne animi uitium tanto conspectius in se
Crimen habet, quanto maior qui peccat habetur.

Peccatum non, nisi uoluntarium sit.

Seneca in Hercule Oeteo.

Haud est nocens, quicumq; non sponte est nocens:

Idem in Hippolyt.

Recipe iam sensus hera

Quid teipsam laceras, aspectum omnium fugis?
Mens impudicam facere, non casus solet.

Peccatum semel qui uicerit haud gloriatur, quia absq;
peccati non remansit fomitis, ex quo quantum in se est
peccabit facillime.

Persius satyra. 5.

Nec tu cum obstiteris semel, instantiq; negaris
Parere imperio, rumpi iam uincula dicas.

Nam luctata canis non abripit, ast tamen illi
Cum fugit à collo trahitur pars longa cathenæ.

Peccatum nouum sæpissime supplicium habet.

Ouidius lib. 2. de Tristib.

Nos quoq; iam pridem scripto peccauius isto.
Supplicium patitur non noua culpa nouum.

Peccati cognitio utilis est summo-
pere, nam poenam minuit.

Ouidius

FLORES.

280

Ouidius lib. 2. elegiarum:

Aequo animo poenam, qui meruere, serunt:

Peccati confessio misericordiam impetrat.

Ouidius lib. 10. Metamor.

Numen confessis aliquod patet:

Ibidem lib. 11.

Mite deum numen Bacchus, peccasse satentem
Restituit, factiq; fide data munera soluit.

Peccati dolor ueniam impetrat.

Ouidius lib. 1. de Ponto.

Sæpe leuant poenas, ereptaq; lumina reddunt,
Cum bene peccati poenituisse uident.

Quem peccasse poenitet fere innocens est.

Seneca in Agamem.

Quem poenitet peccasse penè est innocens:

Peccati gloria nulla petenda est.

Ouidius lib. 2. de remed. amoris

Gloria peccati nulla petenda tui est.

Idem lib. 3. eleg.

Quis furor est, que nocte latent in luce saterit?

Et que clam facias facta referre palam?

Ignoto meretrix corpus iunctura Quiriti

Opposita populum submouet ante sera.

Peccati nouimenta, que intelliguntur per-
mutationes sociorum Ulyssis.

Boëtius metro. 4. lib. 3.

Vela

Vela Naritij ducis
 Et uagas pelago rates
 Eurus appulit insulae
 Pulchra quare fidens dea,
 Solis edita semine,
 Miscet hospitibus nouis
 Tacta carmine pocula.
 Quos ut in uarios modos
 Vertit Herbipotens manus
 Hunc apri facies fugit.
 Ille marmaricus leo
 Dente crescit & unguibus.
 Hic lupis nuper additus
 Fiere dum parat, ululatus.
 Ille tigris ut in aëa
 Tecta mitis obambulat,
 Sed licet uarijs malis
 Numen Archadus alitis
 Obsitum miserans ducem
 Peste soluerat hospitibus.
 Iam tamen mala remiges
 Ore pocula traxerant.
 Iam sues cerealia
 Glande pabula uerterant
 Et nihil manet integrum:
 Voce corpore perditis.

Sola

Sola mens stabilis super
 Monstra quæ patitur, gemit.
 O leuem nimium manum,
 Nec potentia gramina,
 Membra quæ ualeant licet,
 Corda uertere non ualent.
 Intus est hominum uigor
 Arce conditus abditæ
 Hæc uenena potentius
 Detrahunt hominem sibi,
 Diraq; penitus meant,
 Nec nocentia corpori
 Mentis uulnere seuiunt.

Peccati uenæ imploratio humillima.

Ouid. lib. 11. Metamor.

Ad cælumq; manus, & splendida brachia tollens,
 Da ueniam Lenæ pater, peccauimus, inquit.
 Sed miserere precor speciosoq; eripe damno.

Plautus in Asinaria.

Fateor me peccauisse, & me culpam commertum scio.
 Id adeo te oratum aduenio, ut æquo animo ignoscas mihi.
 Claudianus in Epigram. Satisfactionis.
 En adsum, & ueniam confessus crimina, posco.

Peccato ob stare, primum est in homine bonum, secundum, nosse peccati modum.

Nn

Seneca in Hippol.

Obstare primum est, uelle nec labi uia,
Pudor est secundus, nosse peccandi modum.

Peccata æqualia non sunt, ut Stoi-
ci posuere.

Horatius lib. 1. Saty. 3.

Quis paria esse ferè placuit peccata, laborant:
Cum uentum ad uerum est sensus, moresq; repugnant,
Atq; ipsa utilitas iusti propè mater, & æqui.

Ibidem.

Nec uincet ratio hoc, tantundem ut peccet, idemq;
Qui teneros caules alieni frigerit horti,
Et qui nocturnus sacra diuini legerit.

Peccata ut diuersa sunt, sic & poena
diuersa esse debet.

Horatius lib. 1. satyra. 3.

Deniq;, quatinus excidi penitus uitium iræ,
Cetera item neque uent stultis hærentia, cur non
Ponderibus, modulisq; suis ratio utitur: ac res
Ut quæq; est, ita supplicij delicta coercent?

Ibidem.

Adsit

Regula peccatis, quæ poenas irroget æquas.
Nec scutica dignum horribili sectere flagello.

Peccata in principio ressecanda sunt,

Iuuenalis satyra 1.

Tecum prius ergo uoluta
Hæc anime ante tubas, galeatum sero duelli
Pœnitet.

Idem satyra 3.

Defensor culpæ dicet mihi, fecimus & nos
Hæc iuuenes, esto, desisti nempe, nec ultra
Fouisti errorem, breue sit quod turpiter audes
Quædam cum prima ressecantur crimina barba.

Persius satyra 3.

Helleborum frustra, cum iam cutis ægra tumebit.
Poscentes uideas, uenienti occurrere morbo.

Seneca in Agamemnone.

Capienda rebus in malis præcepta uia est.

Silius Italicus lib. 1. bel. Pu.

Ocyus ite uiri, & nascentem extinguite flammam,
Ne seræ redeant post aucta pericula curæ.

Statius lib. 5. Sylua.

Mortalia quisquis

Pectora sero uidet, nec primo in limine sistit
Conatus scelerum, atq; animos infanda parantes,
Excitat illa die seuo.

Claudianus 2. in Eutro. lib.

Mygdonij cineres, & si quid restat Aeoï,
Quod pereat regni, certe non augure falso
Prodigij patuere mine, frustra q; peracto
Vulnere monstri feri præ sagia discitis anni.

Cautior ante tamen uiolentum nauita corum
 Prospicit, & tumida subducit uela procellæ.
 Quid iuuat errores mersa iam puppe sateri?

Peccata perpetranda non sunt, quia
 & si homines latent, tamen deo, qui
 cuncta uidet, aperta sunt.

Seneca in Hippolyto.

Credamus tamen

Astu doloq; tegere nos tantum nefus,
 Quid ille rebus lumen infundens suum
 Matris parens? quid ille qui mundum quatit
 Vibrans corrusca fulmen ætneum manu
 Stator deorum? credis hoc posse effici
 Inter uidentes omnia, ut lateas?

Ausonius in Thaletis senten.

Turpe quid ausurus te, sine teste, time.

Peccata omnia in hac uita purgabantur aqua
 & exitio, secundum quorundam opinionem,
 quæ ab Ouidio digna taxatur castigatione.

Ouid. lib. 2. Fastorum.

Omne nefus, omnemq; mali purgamine causam
 Credebant nostri tollere posse senes.
 Græcia principium moris fuit, illa nocentes
 Impia lustratos ponere facta putant.
 Actor idem Peleus, ipsum quoq; Pelæa Phoci
 Cæde, per Aemonias soluit Acastus aquas.

Veſtam

Veſtam frenatis per inane draconibus Aegæus
 Credulus immerita Phasida fouit ope.
 Ab nimium faciles, qui tristia crimina cædis
 Flumine a tolli poſſe putatis aqua.

Peccator felix non poteſt eſſe diu.

Auſonius in Cleoboli ſenten.
 Fœlix criminibus non erit diu.

Peccator rubore eiectio ſemel de attrita
 fronte, licet aſidue a conſcientia ſtimuletur,
 non erit tamen uno contentus crimine.

Iuuenalis ſatyra 13.

Nam quis

Peccandi finem poſuit ſibi, quando recepit
 Eiectum ſemel attrita de fronte ruborem?
 Quiſnam hominum eſt, quem tu contentum uideris uno
 Flagitio?

Peccator aſidue timet, etiam dei fulmen.

Ouid. lib. 2. elegiar.

Multa miſer timeo, quia ſeci multa proterue,
 Exempliq; metu torqueor ipſe mei.

Lucretius lib. 3. de natu. rerum.

At mens ſibi conſcia facti
 Præmetuens, adhibet ſtimulo, terretq; flagellis:
 Nec uidet interea qui terminus eſſe malorum
 Poſſit, nec qui ſit poenarum deniq; finis.
 Atq; eadem metuit magis, hæc ne in morte graueſcant.

Næ ij

ILLVSTRIVM POETARVM

Hic Acherusia fit stultorum deniq; uita,
Statius lib. 2. Theba.

O cæca nocentum
Consilia, ô semper timidum scelus.

Iuuenalis satyra 13.

Nocte breuem si forte indulsit cura soporem,
Et toto uersata thoro iam membra quiescunt,
Continuo templum, & uiolati numinis aras,
Et quod præcipuis mentem sudoribus urget,
Te uidet in somnis, tua sacra, & maior imago
Humana, turbat pauidum cogitq; fateri.
Hi sunt qui trepidant, & ad omnia fulgura pallent
Cum tonat exanimis. primo quoq; murmure cæli,
Non quasi fortuitu, nec uentorum rabie, sed
Iratu cadat in terras, & uindictæ ignis.
Illa nihil nocuit, cura grauiore timetur
Proxima tempestas, uelut hoc dilata sereno.

Peccator ueretur ne quando etiam post mul-
tum tempus deprehendatur.

Plautus in Truculento.

Pertimui postquam

Vna cura cor meum mouit, modo timeo, ne mea male
facta antiqua

Nunc senex inueniat omnia.

Peccatores dolorem, aut febrem, aut aliud
aliquod malum dum in se esse sentiunt, hoc
ob sua peccata prouenisse credunt.

Iuuen

FLORES.

284

Iuuenalis satyra 13.

Præterea lateris uigili cum febre dolorem
Si cœpere pati, missum ad sua corpora morbum
In festo credunt à numine saxa deorum
Hæc, & tela putant. pecudem spondere sacello
Balantem, & laribus cristam promittere galli
Non audent, quid enim sperare nocentibus ægræ
Concessum? uel quæ non dignior hostia, uita?

Peccatores obstinati deum malorum pu-
nitorem negant, quem tamen esse fatentur
esse est, dum puniuntur.

Iuuenalis satyra 13.

Si currant igitur cunctos punire nocentes
Quando ad me ueniet?

Ibidem.

Tandemq; fatebere letus
Nec surdum, nec Tyresiam quenq; esse decorum.

Improbi in hoc seculo laudantur atq;
extolluntur, probi uero contemnantur.

Quid. Epistola 14. Heroid.

Mittit Hypermnestra de toto modo fratribus uni,

Cætera nuptarum crimine turba iacet.

Clausâ domo tencor, grauibusq; coërcita uinclis,

Est mihi supplicij causa, fuisse piam.

Quod manus extimuit iugulo dimittere ferrum,

Sum rea: laudarer, si scelus ausa forem.

Nm iij

Seneca in Hippolyto.

Tristis uultus peruersa tulit
Præmia recti, castos sequitur
Mala paupertas, uitioq; potens
Regnat adulter.

Terentius in Phor.

His nunc præcium est, qui recta praua faciunt, Ge.
Verissime.

Peccatores extolluntur sæpiissime, ut
in posterum grauissime puniantur.

Claudianus lib. 1. in Ruffi.

Abstulit hunc tandem Ruffini pœna tumultum,
Absoluitq; deos, iam non ad culmina rerum
Iniustus creuisse queror, tolluntur in altum
Vt lapsu maiore ruant.

Peccatores etiam in hac uita puniuntur
quandoq;.

Horatius Oda. 2. lib. 3.

Raro antecedentem scelestum
Deseruit pede pœna claudo.

Peccandi uoluntas, quæ pro facto
habetur, sæpe punitur.

Iuuenalis satyra. 13.

Sparthano cuidam respondit Pythia uates.
Haud impunitum quondam fore, quod dubitaret
Depositum retinere, & fraudem iure tueri

Iurando

Iurando. quærebat enim quæ numinis esset
Mens, & an hoc illi facinus suaderet Apollo.
Reddidit ergo metu, non moribus, & tamen omnem
Vocem adyti dignam templo, ueramq; probauit,
Extinctus tota pariter cum prole, domoq;
Et quamuis longa deductis gente propinquis
Hæc patitur pœnas peccandi sola uoluntas.
Nam scelus intra se tacitum qui cogitat ullum
Facti crimen habet.

Peccatores maximi leuiter puniendi non sunt.
Seneca in Herc. furent.

Pectora tantis obsessa malis
Non sunt ictu ferienda leui.

Peccatores omnes sumus.

Terentius in Hecyra.

Mulier fecit. mirandum ne id est? Censen' te posse
Vllam reperire mulierem quæ careat culpa?
An quia non delinquant uiri?

Peccatores defendendi non sunt.

Horatius lib. 1. epist. ad Lollium.

Fallimur & quondam non dignum tradimus, ergo
Quem sua culpa premit deceptus omitte tueri.

Peccatorum reprehensio seruera

Horatius satyra 3. lib. 2.

Quisquis

ILLVSTRIVM POETARVM

Ambitione mala, aut argenti pallet amore,
 Quisquis luxuria, tristitue superstitione,
 Aut alio mentis morbo calet, huc propius me,
 Dum doceo insanire omnes, uos ordine adite.
 Danda est hellebori multo pars maxima auaris.

Nullus est quem non pudeat peccasse, &
 qui se non purgare nitatur.

Plautus in *Asinaria*.

Qui homo culpã admisit in se, nullus est tam parui precij
 Quin pudeat, quin purget sese.

Peccantem qui non uetat, eum possit, iubet peccare.

Seneca in *Troade*.

Qui non uetat peccare cum possit, iubet.

DE POENA.

De poena inferni superius tit. de Inferno
 ad longum dictum est.

Pœna inferenda est secundum peccati exigentiam.

Horatius *Satyra* 3, lib. 1.

Adsit

Regula peccatis, quæ poenas irroget aquas,
 Nec scutica dignum horribili sectere flagello.

Pœna non debet excedere modum.

Claudianus in epig *Satisfactionis*
 apud Hadrianum.

Me dolor incautus, me lubrica duxerit etas,
 Me timor impulerit, me denique egerit ardor,

Teta

FLORES.

285

Te tamen haud decuit paribus concurrere telis.

Pœna iusta æquanimiter est toleranda,
 nam iniusta difficillime toleratur.

Ouidius *Epist.* 5.

Leniter ex merito quicquid patiare ferendum est.

Quæ uenit indigne pœna, dolenda uenit.

Pœna qui fruitur ferus esse dicitur.

Claudianus in *Consulat. Manlij*.

Qui fruitur pœna ferus est, legumq; uidetur
 Vindictam prestare sibi cum uiscera felle
 Canduerint, ardet stimulis, ferturq; nocendi
 Prodigus, ignarus causæ,

Pœna maxima nobili uiro est in feruitem
 cadere.

Seneca in *Troade*.

Sipœna petitur, quæ pati grauior potest?

Famulare collo nobili subeat iugum.

DE POENITENTIA. N. 163. 2/5. 12.

Pœnitentes uere scelerum ac uisiorum
 alimenta eradicare debet.

Horatius *Oda* 24, lib. 3.

Scelerum si bene pœnuet

Eradenda cupidinis

Praui sunt alimenta.

Reliqua de poenitentia ex tit. de peccato, &
 tit. de Confessione pecc.

DE

ILLVSTRIVM POETARVM
DE PERFDIA.

Perfidia seu infidelitatis reprehensio,
atq; expressio uehemens.

Ouidius lib. 1. de Tristib.

Illud amicitia sanctum & uenerabile nomen,
Nunc tibi pro ulli, sub pedibusq; iacet.

Idem lib. 5. de Tristib.

Tu quoq; nostrarum quondam fiducia rerum,
Qui mihi confugium, qui mihi portus eras.

Tu quoq; suscepti curam dimittis amici,
Officij; pium tam cito ponis onus.

Sarcina sum fateor, quam si tu tempore duro
Depositurus eras non subeunda fuit,

Fluctibus in medijs nauem Palinure relinquis,
Ne fuge, neue tua sit minor arte fides.

Nunquid Achilleos inter fera prelia fidi
Deseruit lenitas Antomedontis equos?

Terentius in Adelphis.

Satis diu dedisti uerba nobis, satis adhuc tua nos frustra
ta est fides.

Propertius lib. 3. eleg.

Et scelus accepto Thracis Polymestoris auro
Nutrit in hospicio non Polydore pio.

Ouidius lib. 1. de Trist.

In caput alta suum labentur ab æquore retro
Flamina, conuersis solq; recurret equis,

Terra

Terra ferat stellas, cœlum scindetur aratro:
Vnda dabit flammæ, & dabit ignis aquas.

Omnia naturæ præpostera legibus ibunt.

Parsq; suum mundi nulla tenebit iter.

Omnia iam fient, fieri quæ posse negabam,

Et nihil est de quo non sit habenda fides.

Hæc ego uaticinor, quia sum deceptus ab illo,

Laturum misero quem mihi rebar opem.

Perfidus & proditores Romani olim spreuerunt.

Claudianus de bello Gildon.

Romani scelerum semper spreuere ministros.

Noxia pollicitum domino miscere uenena

Fabritius regi nudata fraude remisit,

In festo quem Marte petit, bellumq; negauit

Per famuli patrare nefas, ductosq; Camillus

Trans murum pueros obfessæ reddidit urbi.

DE PERIURIIS.

Periuria uitanda sunt, & ad hoc exhortatio utilis.

Ouidius Epist. 19. Heroid.

Vt ualeant, alia ferrum patiuntur, & ignes.

Fert alijs tristem succus amarus opem.

Nihil opus est istis, tantum periuria uita,

Teq; simul serua, meq; datamq; fidem.

Periuri hac in uita si primo non puniuntur,
tamen impuniti diu non sunt.

Tibullus

ILLVSTRIVM POETARVM

Tibullus eleg. 9. lib. 1.

*Ab miser, & si quis primo periuria celat,
Sera tamen tacitis poena uenit pedibus.*

Claudianus in Curetium.

*In prolem dilata ruunt periuria patris,
Et poenam merito filius ore luit*

*Et quas fallacis collegit lingua parentis,
Has eadem nati lingua refudit opes.*

Periuria uiri nihil curant modo libidinem ex-
plere possunt.

Tibullus.

*Sed iam nulla uiro iuranti femina credat.
Nulla uir speret sermones esse fideles,
Qui dum aliquid cupiens animus pregesit apisci:
Nil metuunt iurare, nihil promittere parcunt,
Sed simul ac cupide mentis satiata libido est,
Dicta nihil metuere, nihil periuria curant.*

Iurant intrepide, qui purant omnia
sub fortunæ imperio esse,

Iuuenalis satyra. 13.

*Sunt qui in fortunæ iam casibus omnia ponant,
Et nullo credant mundum rectore moueri,
Natura uolente uices & lucis, & anni,
Atq; ideo intrepidi quæcunq; altaria tangunt.*

DE PERSEVERANTIA.

Perseuerandi exhortatio notabilis in bonum,
quia sola perseuerantia brauium accipit.

Plautus

FLORES.

288

Plautus in Rudente.

*Idcirco moneo ego uos hæc, qui estis boni,
Quiq; atatem agitis cum pietate, & cum fide,
Retinete, porro post est factum, & letemini.
Perseuerandum est in aduersis atq; obdurandum.*

Ouidius lib. 3. eleg.

*Perfer, & obdura, dolor hic tibi proderit olim.
Sæpe tulit se sis succus amarus opem.*

DE PETITIONE.

Petitio iusta facilisq; esse debet.

Plautus in Amphit.

*Iustam rem & facilem esse oratam à uobis uolo.
Nam iuste à iustis iustus sum orator datus.*

Petitiones nostræ secundum Dei uoluntatem ordinandæ sunt, de quo uide titulum de Deo. Deus diligit. &c.

Petitio siue imprecatio ne quis male parta diu
retineat, sed male consumat omnia.

Ouidius Heroid. epist. 6.

*Nec malè parta diu teneat, peiusq; relinquat,
Exulet, & toto querat in orbe fugam,
Cum mare, cum terras consumpserit æra tentet,
Erret inops, expes, cæde cruenta sua.*

Petitiones hominum omnes fere uanæ sunt.

Plautus in Pseudulo.

*Stulti haud scimus, frustra q; scimus, cum quod cupient
ter dæri*

Petimus

ILLVSTRIVM POETARVM

*Petimus nobis, quasi quid in rem sit possimus noscere,
Certa amittimus dum incerta petimus, atq; hinc uenit
In labore atq; dolore ut mors obrepat interim.*

Petitionis inhonestę amica reprehensio.

Ouidius lib. 1. de Ponto.

*Ab nimium est quod amice petis, moderatius opta,
Et uoti quęso contrahere uela tui.*

Petita negare durum est, durius autem ante petitionem negare.

Martial lib. 2. epigram.

*Durum est Sexte negare cum rogeris,
Quanto durius antequam rogeris.*

Timide petens negare docet.

Seneca in Hippolyt.

Qui timide rogat,

Docet negare.

Eiusdem est & petentibus facilem esse, & fontibus diff. cilem.

Ouidius 4. de Ponto.

*Scilicet eiusdem est, quamuis pugnare uidetur,
Supplicibus facilem, fontibus esse irucem,*

Petitio assidua rei unius, tædium causat.

Ouidius lib. 4. de Ponto.

*Et pudet & metuo, semperq; eademq; precari,
Ne subeant animo tædia iusta tuo.*

Verum

FLORES.

289

Verum quid faciam? res immoderata cupido est.

Da ueniam uitio mitis amice meo.

Petenti cito dans, bis dat.

Ausonius in Epigram.

*Si bene quid facis, facias cito. nam cito factum,
Gratum erit, ingratum gratia tarda facit.*

DE PHILAVTIA.

Philautia, s. amor sui cæca est eo quod excoecat ipsos *φιλανθρωπε*

Horatius lib. 1. Oda. 18.

Subsequitur cæcus amor sui,

Attollens uacuum plus nimio gloria uerticem.

Idem hunc amorem improbum & stultum uocat lib. 1. Ser. Satyra iij.

Ego met mi ignosco Mæuius inquit.

Stultus & improbus hic amor est, dignusq; notari:

Hanc ob causam male Scholastici Theologi diff. minur, ordinatam charitatem a se ipso debere incipere.

Philautia sibi ipsi tantum bene uult suaq; tantum prædicat.

Terentius in And.

*Verum illud uerbum est uulgo quod dici solet,
Omnes sibi melius malle esse, quam alteri.*

Idem in Adelphis.

Quenquam ne hominem in animo institueret, aut
Parare quod sit charius, quam ipse sibi?

Ibidem.

Homine imperito nunquam quicquam iniustus,
Qui nisi quod ipse fecit, nihil rectum putat.

DE PHILOSOPHIA.

Philosophia colentibus se prodest, negli-
gentibus uero obest. Igitur ad illam con-
fugiendum est, idq; Horatij exemplo.

Horatius lib. 1. Epist. ad Mecenatē.

Vt nox longa quibus mentitur amica, diesq;
Longa uideatur opus debentibus, ut piger annus
Pupillis, quos dura premit custodia matrum:
Sic mihi tarda fluunt, ingrataq; tempora, quæ spem,
Consiliumq; morantur agenti gnauiter, id quod
Aequè pauperibus prodest, locupletibus atq;
Aequè neglectum pueris senibusq; nocebit.
Restat, ut his ego me ipse regam, solerq; elementis,
Non possis oculo quantum contendere lynceum,
Non tamen idcirco contempnas lippus inungi.
Nec quia desperses inuicti membra Gliconis
Nodosæ corpus nolis prohibere chiragra.

Philosophiæ incumbens uitam quietem
& tranquillam traducere ualebit, quia phi-
losophiæ studium cupiditatum uitiorumq;
refrenatio est, igitur illi sedulo incumben-
dum est.

Horat

Horatius lib. 1. Epist. ad Mecen.

Est quoddam prodire tenus, si non datur ultra.
Feruet auaritia, miseratq; cupidine pectus,
Sunt uerba & uoces, quibus hunc lenire dolorem
Possis, & magnam morbi deponere partem.
Laudis amore tumes, sunt certa piacula quæ te
Ter pure lecto poterunt recreare libello.

Iuuenalis satyra 12.

Plurima felix

Paulatim uitia atq; errores exiit omnes.

Seneca in Octauia.

Melius latebam, procul ab inuidia malis
Remotus inter coruscæ rupes maris,
Vbi liber animus, & sui iuris mihi
Semper uacabat studia recolenti mea.

Horatius lib. 1. Epist. ad Mecen.

Inter cuncta leges, & percunctabere doctos
Quaratione queas traducere lenitex æuum.

Persius satyra 5.

Petite hinc iuuenesq; senesq;
Finem animo certum, miserisq; uaticæ canis,

Philosophiæ speculatio hominon
parua consolatio est.

Seneca in Octauia.

O quàm iuuabat, quo nihil maius parens
Matura genuit, operis immensi artifex.

ILLVSTRIVM POETARVM

Cœlum intueri, solis & currus sacros,
Mundiq; motus, solis alternas uices,
Orbemq; phœbes, astra quem cingunt uaga,
Lateq; fulgens ætheris magni decus.

Philosophi a uicijs seiuncti fuere,
ideo felices dicuntur.

Quid. lib. 1. Fasto:

Quis uetat & stellas ut queq; oriturq; caditq;
Dicere? promissi pars fuit illa mei.
Felices animæ, quibus hæc cognoscere primum,
Inq; domos superas scandere cura fuit.
Credibile est illos pariter uitijsq; iocisq;
Altius humanis exeruisse caput.
Non Venus & uinum sublimia pectora fregit,
Officiumq; fori, militiæq; labor,
Nec leuis ambitio, per fusaq; gloria furo,
Magnarumue fames sollicitauit opum.
Ad mouere oculis distantia sydera nostris
Aetheraq; ingenio supposuere suo.
Sic petitur cœlum, non ut ferat Ossan olympus,
Summaq; Peliacus sydera tangat apex.

DE PIETATE.

Pietate uera, nulla uis maior esse dicitur.

Seneca in Thyeste,

Nulla uis maior pietate uera est.

FLORES.

Pietas homini tutissima uirtus est.

Vergilius in Aetna.

Et merito pietas homini tutissima uirtus.

Pietas abesse Christiano non potest.

Paulinus.

Pietas abesse Christiano qui potest?

Namq; argumentum mutuum est

Pietatis, esse christianum, & impij

Non esse Christo subditum.

Tam spectatae pietatis Aeneas fuisse perhibetur, ut illesus per ignem incederet.

Vergil lib. 2. Aeneid.

Descendo ac ducente deo flammam inter, & hostes
Expeditior, dant tela locum, flammæq; recedunt.

Quid. lib. 4. Fasto.

Hinc satus Aeneas pietas spectata per ignes,
Sacra, patremq; humeris, altera sacra tulit.

Ibidem.

An magis hunc morem pietas Aeneia fecit,
Innocuum uicto, cui dedit ignis iter.

Idem lib. 1. de Ponto.

Cum foret Aeneæ ceruix subiecta parenti,
Dicitur ipsa uiro flamma dedisse uiam.

Idem lib. 13. Metamor.

Non tamen euersam Troiæ cum mœnibus esse
Spem quoq; fata sinunt, sacra, & sacra altera patrem

ILLVSTRIVM POETARVM

*Pert humeris, uenerabile onus, Cithareius heros,
De tantis opibus prædam pius eligit illam,
Afcantiumq; suam.*

*Quanta pietas in Honorio fuerit.
Claudianus in Paneg. de iij. Honorij
consulat.*

*Tantaq; se pietas rudibus ostentat in armis,
Sic etas animo cæsit, quærentur in omnes
Imperium tibi serò datum.*

DE PIGRICIA.

*Pigri cauent ne eis inuideatur.
Plautus in Bacchid.*

Sibi ne inuideatur ipsi ignaui recte cauent.

*Qui piger est, nil est.
Plautus in Rudente.*

Opera

*Haud fui parcus mea, nimis homo nihil' st, qui piger est,
Nimisq; id genus odi ego male.*

*Pigri in dies actiones suas elongant,
qui haud exigua, ut digni sunt, casti-
gatione reprehenduntur.*

Persius satyr. 5.

*Cras hoc fiet. idem cras fiet: quid, quasi magnum
Nempe diem donas? sed cum lux altera uenit,
Iam cras hesternum consumpsimus, ecce aliud cras.*

Egrit

FLORES.

172

*Egerit hos annos, & semper paulum erit ultra:
Nam quamuis prope te, quamuis temone sub uno
Vertentem sese frustra se cætere canthum,
Cum rota posterior curras, & in axe secundos*

Martialis lib. 5. Epigram.

*Cras te uicturum, cras dicis Posthume semper:
Dic mihi; cras istud Posthume quando uenit,
Quam longe cras istuc ubi est? aut unde petendum?
Nunquid apud Parthos, Armeniosq; latet?
Iam cras istuc habet Priami, uel Nestoris annos.
Cras istud quænti dic mihi posset emi,
Cras uiues, hodie iam uiuere Posthume serum est.
Ille sapit quisquis Posthume uixit heri.*

DE POESI AC POETIS.

*Poesis picturæ similis esse dicitur.
Horatius in arte Poet.*

*Vt pictura, poesis erit, que si propius stes
Te capiet magis, & quædam si longius abstes.
Hæc amat obscurum, uolet hæc sub luce uideri
Iudicis argutum que non formidat acumen.
Hæc placuit semel, hæc decies repetita placebit.*

Poesis ad bonos mores facit.

Ouid. 3. de art. aman.

*Adde quod insidie sacris à uatibus absunt,
Et facit ad mores ars quoq; nostra bonos.*

Oo iij

Nec nos ambitio, nec nos amor urget habendi,
Contempto colitur lectus & umbra foro
Ibidem.

Scilicet ingenium placida mollitur ab arte,
Et studio mores conuenienter eunt.

Poetis pictoribusq; æqua potestas semper fuit.

Horatius in arte Poëtica.

Pictoribus atq; poetis

Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.

Poeta consummatus quandoq; etiam errat.

Horatius in arte Poëtica.

Sunt delicta tamen, quibus ignouisse uelimus.

Nam neq; corda sonum reddit, quem uult manus, &
mens,

Poscentiq; grauem per sepe remittit acutum.

Nec semper feriet quodcumq; minabitur arcus.

Ibidem.

Quandoq; bonus dormitat Homerus.

Poeta delectare aut prodesse debet,
uel ambo simul perficere, nam sic fa-
ciens omnem fauorem obtinebit.

Horatius in arte Poëtica.

Aut prodesse uolunt, aut delectare poetæ,
Aut simul & iucunda, & idonea dicere uite.

Ibidem.

Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,

Lectorem

Lectorem delectando, pariterq; monendo.

Quod Dei spiritus in Poetis sit, supra sit,
de Deo ostensum est, Dei spiritus &c.

Poetæ effectus, seu intimatio lepidissima eorum,
circa quæ uersari debet.

Horatius in art. Poët,

Ille bonis saueatq;, & concilietur amice,
Et regat iratos, & amet peccare timentes.
Ille dapes laudet mensæ breuis, ille salubrem
Iusticiam, legesq;, & apertis ocia portis.
Ille tegat commissa, ideoq; precetur, & oret
Ut redeant miseris, abeat fortuna superbis.

Poetarum dicta obscœna fugienda sunt.

Ouidius lib. 2. de remed. amo.

Eloquar inuitus, teneros ne tange Poëtæ.

Submoueo dotes impius ipse meas.

Poetæ sacra inter se communia habere dicuntur,
licet diuersimode eis urantur.

Ouidius lib. 1. de Ponto.

Sunt tamen inter se communia sacra Poëtis,

Diuersum quamuis quisq; sequamur iter.

Poeta consummatus & artem & naturam ad
carmen appositam habere debet.

Horatius de arte Poëtica.

Natura fieret laudabile carmen, an arte

Quæsitum est, ego nec studium sine diuite uena,

ILLVSTRIVM POETARVM

Nec rude quid proſit uideo ingenium alterius ſie
Altera poſcit opem, res, & coniurat amice.

Poete multa mentiuntur.

Ouid. lib. 3. eleg.

Exit in immenſum ſecunda licentia uatum,
Obligat hiſtorica nec ſua uerba fide.

Poete ſtudent famæ.

Ouidius lib. 3. de arte amandi.

Quid petitur ſacris niſi tantum fama Poëtiſt
Hoc uotum noſtri ſumma laboris habet.

Cura ducum fuerat olim, regumq; poete,

Premiaq; antiqui magna tulere chori.

Sanctaq; maieſtas, & erat uenerabile nomen
Vatibus, & largæ ſepe dabantur opes.

Ennius emeruit Calabris in montibus hortos
Contiguos penè Scipio magne tibi.

Nunc hederæ ſine honore iacent, operataq; doctis
Cura, nihil Muſis nomen inertis habet.

Sed famam uigilare iuuat, quis noſſet Homerum
Ilias æternum ſi latuiſſet opus.

Poetarum eſt ficta pertractare, quæ tamen
ſcritari conſona eſſe debent.

Horatius de arte Poetica.

Ficta uoluptatis cauſa, ſint proxima ueris.

Poetarum utilitas magna eſt, eo q̄ nos
Innumera docent bona.

Horatius

FLORES.

294

Horatius lib. 2. epiſt. ad Auguſt.

Scribimus indocti, doctiq; poemata paſſim.

Hic error tamen, & leuis hæc in tanta quantæ
Virtutes habeat, ſic collige, & c. reliqua quære tit. de

Carminibus.

DE POTENTIA.

Quanto potens maior eſt, tanto inferior eſt
dicitur, quia auidio timor angitur.

Seneca in Thyefte.

Anxius ſceptrum tenet, & mouentes

Cunctas diuitias, metuitq; cafus

Mobiles rerum, dubiumq; tempus.

Idem in Agamem.

Regnorum magnis fallax

Fortuna bonis, in præcipiti,

Dubioq; nimis excelsa loco,

Nunquam placidum ſceptra quietem,

Certum uic ſui tenuere alicem.

Alia ex alijs cura fatigat,

Vexatq; animos noua tempeſtas.

Non ſic Libycis ſyrtibus æquor,

Furit alternos uolucres fluctus.

Idem in Hercule Oeteo.

Tu quicumq; es, qui ſceptra tenes.

Licet omne tua uulguſ in aula

Centimo

ILLVSTRIVM POETARVM.

Centum pariter limina pulset,
 Cum tot poculis stipatus eas,
 Cum tot poculis uix una fides.
 Tenet auratum limen Erinny's,
 Et cum magnæ patuere fores
 Intran fraudes, cautiq; doli.

Ibidem.

Cestres Tyrio mollior ostro
 Solet impavidos ducere somnos:
 Aurea rumpunt tectæ quietem,
 Vigilesq; trahit purpura noctes.

O si pateant pectora ditum
 Quantos intus sublimis agit
 Fortuna metus? Brutia Coro
 Pulsante fretum mitior unda est.

Lucretius lib. 5. de nat. rerum,

Nunc aurum & purpura curis
 Exercent hominum uitam, belloq; fatigant.

Potentia humana breuis est.

Vergilius lib. 10. Aeneid.

Violentaq; pectora Turni
 Edocet, humanis quæ sit fiducia rebus.
 Ouidius lib. 2. Metamor.
 Nulla potentia longa est.

Claudianus de sepulchro spec.

Magna repente ruunt, summa cadunt subito.

Quanto

FLORES.

299

Quanto potens maior est, tanto humilior esse
 debet, & ad hoc admonitio notabilis.

Seneca in Thyeste.

Vos, quibus rector maris, atq; terræ
 Ius dedit magnum necis, atq; uitæ,
 Ponite inflatos, tumidosq; uultus.
 Quicquid à uobis minor extimescit,
 Maior hoc uobis dominus minatur.
 Omne sub regno grauiore regnum est.
 Quem diem uidit ueniens superbum.
 Hunc dies uidit fugiens iacentem.

Idem in Troade.

Quoq; fortuna altius

Euexit, atq; leuauit humanas opes,
 Hoc se magis suppressere felicem decet,
 Variosq; casus tremere, & metuentem deos
 Nimum fauentes magna momento obrui
 Vincendo didici.

Ibidem,

Minimum decet libere, cui multum licet,

Terentius in Adelph.

Ah Demea hoc tu facito, ut tecum animo cogites,
 Quam uos facillime agitis, quam estis maxime
 Potentes, dites, fortunati, nobiles,
 Tam maxime uos equo animo aqua noscere
 Oportet, si uos uultis perhiberi probos.

Cldua

ILLVSTRIVM POETARVM

Claudianus lib. 2. in Ruffi.

Desinat elatis quifquam confidit re rebus,
 Instabilesq; deos, ac lubrica numina discat.
 Illa manus, quæ sceptrâ sibi gestanda parabat
 Cuius se toties submisit ad oscula supplex
 Nobilitas, inhumata diu, miseroq; reuulsa
 Corpore, seralem questum post fata poposcit,
 Aspiciat, ne quis nimium sublata secundis
 Colla gerat, triuijs calcandus spargitur ecce
 Qui tibi Pyramidas, qui non cedentia templis
 Orna iura suos extruxit culmina manes.
 Es qui Sydonio uelari credidit ostro,
 Nudus patitur aues: iacet en qui possidet orbem
 Extremæ telluris inops, & puluere raro
 Per partes tegitur, nusquam, totiesq; sepultus,
 Senserunt conuexa necem, tellusq; nefandum
 Emolitur onus.

Idem in Epigram. Satisfactionis
 ad Hadria.

Iam iam supplicij fissos, humilesq; serenus
 Despice, quid tanta dignaris morte clientem?
 In breuibus nunquam sese probat Aeolus undis,
 Nec capit angustus Boreæ certamina collis,
 Alpes ille quatit, Rhodopæaq; culmina quassat
 Incubuit nunquam coelestis flamma salictis.
 Nec parui frutices iram merueret onantis:

Ingentes

FLORES

299

Ingentes quercus, annosas fulminat ornos.
 Ausonius in Cleoboli sentent.
 Quanto plus liceat, tanto libeat minus.

Vere potens est, qui cupiditatem subegit rationi, ut uerum dicitur. nam est contra facere impotentia est.

Boëtius metro 5. lib. 3.

Qui se uolet esse potentem
 Animos domet ille feroces,
 Nec uicta libidine colla
 Fœdis submittat habenis.
 Etenim licet Indica longe
 Tellus tua iura tremiscat,
 Et seruiat ultimo Thule,
 Tamen atras pellere curas,
 Miseratq; fugare querelas
 Non posse, potentia non est.

Potentia in exaudiendis precibus optime spectatur.

Ouidius 2. de Ponto.

Conspicitur nunquam meliore potentia causa,
 Quam quoties uanas non finit esse preces.
 Hoc nitor iste tui generis desiderat, hoc est
 A superis ortæ nobilitatis opus.
 Hoc tecum commune deis, quod utrinq; rogati
 Supplicibus uestris ferre soletis opem.

Potens sui est ille, cui licet in diem dicere, uicel. L. qui abscq; minimi perturbatione est, ut omnes deceat.

Horatius

Horatius Oda. 19. lib. 3.

Ille potens sui
Letusq; deget, cui licet in diem
Dixisse, uixi.

Potentes aggredi nemo tuto potest.

Seneca in Medea.

Nemo potentes aggredi tutus potest.

Potentum aditum multi colunt, auri, seu diuitiarum cupiditate ducti. Alij gloria & ambitione tracti, ut supra tit. de Ambitione dictum est.

Seneca in Herc. furen.

Ille superbos aditus regum,
Durasq; fores expe rs somni
Colit, ac nullo sine beatas
Componit opes, gazis inhians,
Et congesto pauper in auro.

Potentum consuetudo summo opere uitanda est.

Ouidius lib. 3. de Tristib.

Vsibus edocto si quicquam credis amico,
Viue tibi & longe nomina magna fuge.
Viue tibi, quantumq; potes prelustria uita:
Seuum prelustri fulmen ab arce uenit.
Nam quanquam soli possunt prodesse potentes
Non profunt, potius plurimum obesse solent.
Effugit hybernas demissa antenna procellas,
Lataq; plus paruis uela tumoris habent.

Ibidem

Ibidem.

Crede mihi, bene qui latuit, bene uixit, & intra
Fortunam debet quisq; manere suam.
Non foret Eumenides orbis si filius eius
Stultus Achilleos non adamasset equos.
Nec natum in flamma uidisset, in arbore natus,
Cœpisset genitor si Phaëthonta Merops.
Tu quoq; formida nimium sublimia semper,
Propositiq; memor contrabe uela tui.
Viue sine inuidia, mollesq; inglorius annos
Exige, amicicias & tibi iunge pares.

Horatius lib. 1. Epist. ad Fuscum.

Si quid mirabere pones
Inuitus, fuge magna, licet paupere tecto
Reges, & regum uitu præcurrere amicos.

Potentum opera secreta haud esse possunt.

Iuuenalis satyra 9.

O Corydon Corydon secretum diuitis ullum
Esse putas? serui ut taceant, iumenta loquentur.

Terrena potestas uerum bonum non
est, quia a malis habetur.

Boetius metro. 6. lib. 2.

Hic tamen sceptro populos regebat,
Quos uidet condens radios sub undas
Phœbus extremo ueniens ab ortu,

pp

Quos premunt septem gelidi triones,
 Quos notus sicco uiolentus aestu
 Torret arduos recoquens arenas.
 Celsa non tandem ualuit potestas
 Vertere praui rabiem Neronis?
 Heu grauem sortem quoties iniquus
 Additur saeuo gladius ueneno.

Potestas omnis est impatiens consortis.

Lucanus lib. 1. bel. ciuil.

O male concordēs, nimiaq; cupidine caeci
 Quid misere uiuat uires, orbemq; tenere
 In medio? dum terra fretum, terramq; leuabit
 Aer, & longi uoluent Titana labores,
 Noxq; diem caelo totidem par signa sequetur,
 Nulla fides regni socijs, omnisq; potestas
 Impatiens consortis erit, nec gentibus ullis
 Credite, nec longe fatorum exempla petantur
 Fraterno primi maduerunt sanguine muri.

Ibidem.

Miserando funere Crassus
 Assyrias Latro maculauit sanguine Carras.

Ibidem.

Stimulos dedit amula uirtus,
 Nec quenquam tam ferre potest Caesarue priorem,
 Pompeiusue parem.

potestas sola uirtute emitur.

Claudianus in paneg. de 3. Honorij consul.
 Luget auarities Stygijs innexa cathenis,
 Cumq; suo demens expellitur ambitus auro:
 Non dominantur opes, non corrumpentia sensus
 Dona ualent, emitur sola uirtute potestas.

DE PRAELATIONE.

Praelatio appetenda non est, nec reiicienda, quia a Deo est.

Seneca in Thieste.

Nec abnuendum si dat imperium Deus,
 Nec appetendum, frater ut regnes rogat.

Praelatione uix unus est dignus.

Iuuenalis satyra 15.

Quis enim bonus, & face dignus
 Arcana, qualem Cereris uulgi esse sacerdos,
 Vlla aliena sibi credat mala?

Praelatus clementissimus esse, amaritq; ab omnibus summo opere studere debet, & ad hoc exhortatio pulchra.

Claudianus de 4. Honorij Cons.

Sis pius in primis, nam cum uincamur in omni
 Munere, sola deos aequat clementia nobis.
 Neu dubie suspectus agas, neu falsus amicis,
 Rumorumue audius, qui talia curat inanes

Horrebit strepitus, nulla non anxius hora,
 Non sic excubia, nec circumstantia pila,
 Quam tutatur amor extroquebis amari.
 Hoc alterna fides, hoc simplex gratia donat.

Prælati obseruare debet quæ alijs
 iuber, eo, quod illorum opera & ex-
 empla in uulgi manant.

Claudianus lib. 1. in Sicilic. lau.

Scilicet in uulgi manant exempla regentum:
 Utq; ducunt lituos, sic mores castra sequuntur.

Prælati speculum est omnibus, in quo or-
 cultum uitium haud esse potest. igitur bene
 uiuere debet, & ad hoc exhortatio utilis.

Claudianus de 4. Honorij conf.

Hoc te præterea crebro sermone monebo,
 Ut te totius medio telluris in orbe
 Viuere congnoſcas, cunctis tua gentibus esse
 Facta palam, nec posse dari regalibus usquam
 Secretum uitij. nam lux altissima fati
 Occultum nil esse, finit, latebrasq; per omnes
 Intrat, & obstruos implorat fama recessus.

Prælati in se omnes uirtutes habebit.

Iuuenalis satyra 8.

Expectata diu tandem prouincia cum te
 Rectorem accipiet, pone iræ frena, modumq;
 Pone & auaricia, miserere inopum sociorum.

Offauides regum exhausta medullis.
 Respice quid moneant leges, quid curia mandet,
 Præmia quanta bonos maneant, quam fulmine iusto
 Et Capito, & Tutor ruerint damnante senatu
 Piratæ ciliicum.

Prælatorum castigatio perutilis de,
 eorum auri infructuosa accumula-
 tione, quæ Deo grata non est, sed
 mens bona, & uita uirtuosa.

Perſius satyra 2.

At uos

Dicite Pontifices in sacro quid facit aurum?
 Nempe hoc quod Veneri donat æ à uirgine pupæ:
 Quin damus in superis de magna quod dare lance
 Non possit magni Messala lippa propago
 Compositum ius, fasq; animi, sanctosq; recessus
 Mentis, & incoctum generoso pectus honesto.
 Hoc cedo ut ad moueam templis, & farre piabo.

DE PRINCIPIBUS.

Principis uirtus summa, qua cœclum
 petitur, quæ sit.

Seneca in Octauia.

Consulere patriæ, parcere afflictis, fera
 Cæde abstinere, tempus atq; iræ dare,
 Orbi quietem, seculo pacem suo.

ILLVSTRIVM POETARVM

Hæc summa uirtus, petitur hac cœlum uia.

Vergilius lib. 6. Aeneid.

Parcere subiectis, & debellare superbos

Ouid. lib. 2. de Ponto.

Regia (crede mihi) res est succurrere lapsis.

Idem lib. 1. de Ponto.

Est piger ad pœnas princeps, ad præmia uelox,

Cuiq; dolet, quoties cogitur esse ferox

Principis uirtus non parua est, subditos suos noscere.

Martialis lib. 8. epigram.

Principis est uirtus maxima, nosse suos.

Principes subditos suos fas idire haud debent.

Claudianus de 4. Honorij cons.

Hic tamen effectis nec fastidire minores,

Neu p:te præscriptos homini transcendere fines,

Principes publica potius, quam priuata curare debent, & non e contra, ut sit.

Claudianus de 4. Honorij cons.

Tu ciuem, patremq; geras, tu consule cunctis.

Nec tibi, nec tua te moueant, sed publica uota.

Plautus in Trinummo.

Hic pluris pauciorum gratiam faciunt pars hominum,

Quàm id, quod profit pluribus.

Principibus uiris placuisse, non est laus contemnenda.

Horat.

FLORES.

100

Horatius lib. 1. Epist. ad Sæuam.

Principibus placuisse uiris, non ultima laus est.

DE PRINCIPIO.

Principium omne difficile uidetur esse.

Ouid. lib. 1. de re. amo.

Sed tamen est artis tristissima ianua nostræ,

Et labor est unus tempora prima pati.

Aspicis ut prensos urant uigs prima iuencos?

Ut noua uelocem cingula ledat equum?

Terentius in Heauton.

Omnia hæc dum incipias grauiasunt, dumq; ignores, ubi cognoueris facilia.

Principium, dimidium totius esse dicitur.

Horatius lib. 1. Epist. ad Lollium.

Dimidium facti, qui caput, habet, sapere, aude, Incipe.

Au' onius in Epigram.

Incipe dimidium facti est cœpisse, super sit

Dimidium, rursum hoc incipe, & efficies.

Idem in Monosyl.

Incipe quid agas, pro toto est prima operis pars.

Principium habens bonum & sequentia bona habere dicitur.

Plautus in Persa.

Si quam rem accures sobrie, aut frugaliter

Pp iij

Solet illa recte sub manus succedere.
 Atq; Aedepol firme ut quisq; rem accurrat suam,
 Sic ei procedit post principia. deniq; si malus,
 Aut nequam³ st, male res uertunt, quas agit:
 Sin autem frugi³ st, eueniunt frugaliter.
 Hanc rem exorsus sum facete & callide.
 Igitur prouenturam bene confido mihi.

Principia negata si sint, sequentium
 rationem reddere non est.

Lucretius lib. 1. de natu. rerum.

Nisi prima fides fundata ualebit,
 Hauderit occultis de rebus, quo reserentes
 Confirmare animos quoquam ratione queamus.

DE PROBITATE.

Probitas in omne æuum durat.
 Ouidius de faciei medica.

Sufficit, & longum probitas perdurat in æuum,
 Perq; suos annos hinc bene pendet amor.

Probus homo est, quem non pœnitet, quam
 sit probus.

Plautus in Trinummo.

Is probus est, quem non pœnitet, quam probus sit, &
 frugi bonæ.

Proborum precium quod sit, & cur
 illorum societas eligenda.

Plautus in Trinummo.

Boni sibi hæc expetunt rem, fidem, honorem,
 Gloriam & gratiam, hoc probis precium³ st, eò mihi
 magis lubet
 Cum probis potius, q̃ cum improbis uiuere uaniticis.

Probo uiro placuisse non ultima laus est.

Horatius satyra. 6. lib. 1.

Magnum hoc ego duco,

Quod placuit tibi, qui turpi secernis honestum,
 Non patre præclaro, sed uita, & pectore puro.

DE PRODITIONE.

Proditor perdit uno tempore, que longo patta
 seruataq; exiit, ut de Ruffino dicitur.

Claudianus lib. 2. in Ruffinum:

Heu heu quam breuibus pereunt ingentia causis.
 Imperium tanto quæsitum sanguine, tanto
 Seruatum, quod mille ducum peperere labores,
 Quod tantis Romana manus contextuit annis
 Proditor unus iners angusto tempore uertit:

Ob proditionem Capitolij, acerrime Tar-
 peia est punita.

Ouidius lib. 14. Metamor.

Tacitusq; patresq; Sabini
 Bella gerunt, arcisq; uia Tarpeia reclusa
 Dignam animam pœna congestis exiit armis.

Idem lib. 2. de sine tit.

Non fuit armillas tanti tetigisse Sabinas

Vt premerent sacrae uirginis arma caput.

Ob prodicionem Capitolij Tarpeia in inferno
sepulta amarissimas poenas sentit.

Sillius Italicus lib. 13. bel. pun.

Illam autem, quae tondetur praecordia rostro
Alitis, in quantum resonat plangentibus alis
Armiger ad partus rediens Iouis, hostibus arcem
Virgo, immane nefas, adamto prodidit auro
Tarpeia, & pactis reseravit claustra Sabinis.

DE PROMISSIONIBVS.

Promissionibus diues quilibet esse potest.

Ouidius lib. 1. de art. aman.

Pollicitis diues quilibet esse potest.

Promissa seruanda sunt, & ad hoc exhortatio
tanto dignissima.

Terentius in Andria.

Immo. n. nunc maxime abs te oro atq; postulo Chremis
Vt beneficium uerbis initum dudum, nunc re coprobis

Promissa multa fidem eleuant.

Horatius lib. 2. epist. ad Florum.

Multa fidem promissa leuant, ubi plenius aequo
Laudat uenales, qui uult extrudere merces.

Promissa denegare homines non uerentur.

Terentius in Andria.

In denegando

In denegando modo quis pudor paululum adest,

Post ubi tempus est promissa iam perfici,

Tum coacti necessario se aperiant,

Et timent, & tamen res eos premit denegare.

Ibi tum eorum impudentissima oratio est:

Quis es tu? quid mihi es? cur mea tibi?

Heus proximus sum egomet mihi. At tamen ubi fides

Si roges, nihil illos pudet: hic ubi opus est non uerentur

illis, ubi opus non est, ibi uerentur.

Promissa non seruans aura uerna est inconstantior.

Ouidius epist. 5.

Mobilis Aesonide, uernaq; incertior aura,

Cur tua polliciti pondere uerba carent?

DE PROSPERITATE.

Prosperitas amicos cumulat atq; retinet,
aduersitas uero disperdit.

Ouidius lib. 1. de Trist.

Dum iuuat, & uultu ridet fortuna sereno

Indelibatas cuncta sequuntur opes.

At simul in tonuit, fugiunt, nec noscitur ulli,

Agminibus comitum qui modo cinctus erat.

Atq; haec exemplis quondam collecta piorum,

Nunc mihi sunt proprijs cognita uera malis:

Vix duo, tresue mihi de tot superestis amici,

Caetera fortune, non mea turba fuit.

Ibidem:

Donec

ILLVSTRIVM POETARVM

Donec eris felix multos numerabis amicos.

Tempora si fuerint nubila solus eris.

Appicis ut veniant ad candida tecta columbae,

Accipiat nullas sordida turris aues.

Horrea formicae tendunt ad inania nunquam,

Nullus ad amissas ibit amicus opes.

Vtq; comes radios per solis euntibus umbra est,

Cum latet hic pressus nubibus illa fugit:

Mobile sic sequitur fortunæ lumina uulgus,

Que simul inducta nube teguntur, abit.

Ausonius in Pittaci sentent.

Paucos amicos rebus aduersis proba.

Prosperitas nocet magis quam aduersitas.

Vergilius lib. 10. Aeneid.

Nescia mens hominum fati sortisq; futuræ

Et seruare modum rebus sublata secundis.

Ouidius lib. 1. de arte amandi.

Mens erit apta capi tunc, cum letissima rerum.

Vt seges in pingui luxuriabit humo.

Pectora dum gaudent, nec sunt astricta dolore

Ipsa patent, blanda tum subit arte Venus.

Tunc cum tristis erat defensa Ilion armis.

Militibus grauidum læta recepit equum.

Idem lib. 2. de arte amandi.

Luxuriant animi rebus plerunq; secundis.

Nec facile est aqua commoda mente pati.

Prosperitas

FLORES.

309

Prosperitas elatum hominem reddit.

Seneca in Oedipo.

Res secundæ non habent unquam modum.

Idem in Troade.

O tumide rerum dum secundarum status
Extollit animos.

Idem in Agamem:

Prospera animos efferrunt.

Silius Italicus lib. 1. bel. pu. sec.

Heu cæcæ mentes, tumefactaq; corda secundis:

Idem lib. 7. bel. pun.

Arrectæ spes Sydoniæ, feruetq; secundis

Fortunæ iuuenis.

Prosperitate Dei euanescit religio.

Silius Italicus lib. 7. bel. pun.

Etræe fumant felicibus aræ-

Stattius lib. 12. Theba.

Ignote tantum felicibus aræ.

Quod prosperitate extollendum non sit, neq;
aduersitate desperandum, exhortatio.

Seneca in Thyeste.

Nemo confidat nimium secundis,

Nemo desperet meliora lapsis.

Miscet hæc illis, prohibetq; Clotho

Stare fortunam, rotat omne fatum.

Ausonius in Periadri sentent.

Si foræ

ILLVSTRIVM POETARVM

*Si fortuna iuuat, caueo tolli.
Si fortuna tonat caueo mergi.*

In prosperitate positum meditari oportet, quo pacto
aduersitas ferenda sit, si accidat.

Terentius in Phormione.

*Quamobrem omnes cum secundæ res sunt, tum maxime
Meditari secum oportet, quo pacto aduersam ærumnam
ferant,*

*Pericla, damna, exilia: peregre rediens semper cogitet
Aut filij peccatum, aut uxoris mortem, aut morbum filij.
Communia hæc esse, & fieri posse, ut ne quid animo sit
nouum.*

*Quicquid præter spem cueniat, omne id deputare, esse in
lucro.*

Ouidius lib. 4. de ponto.

*Tu quoq; fac timeas, & quæ tibi læta uidentur,
Dum loqueris, fieri tristia posse puta.*

Prospera quanto magis delectabilia sunt,
tanto magis angunt si mutantur.

Horatius lib. 1. epist ad Fuscum.

*Quem res plus nimio delictauerunt secundæ,
Mutata quatient.*

DE PROVIDENTIA.

Providentiam multi negant ex casibus, & mala
morte honorum, & prosperitate malorum.

Ouidius

FLORES.

504

Ouidius lib. 3. elegia:

*Cum rapiant mala fata bonos ignoscite fasso,
Sollicitor nullos esse putare deos,
Viue tamen morte pure pius, cole sacra, colentem
Mors grauis à templis in caua busta trahet.
Vergilius æglog. 8.*

Nec iurare deum credis mortalia quenquam?

Claudianus lib. 1. in Ruffi.

*Sed cum res hominum tanta caligine uolui
Aspicere, lætosq; diu florere nocentes,
Vexariq; pios, rursus labefacta cadebat
Religio, causæ uitam non sponte sequebar
Alterus, uacuo quæ semina currere motu
Assumat, magnumq; nouas per inare figuras
Fortuna non arte regi. quæ numina sensu
Ambiguo, uel nulla putat, uel nescia nostri.*

Quod autem providentia sit qua deus inferiora cernit
regit & administrat quæq; in alio puniti cernant,
& si diu floreat, illud supra sit de Deo, Deus gubernat,
& hoc tit. de Peccato ostensum est.

Superior autem error ab ipso Claudiano statim
e medio his uerbis eodem libro tollitur.

*Abstulit hunc tandem Ruffini pœna tumultum,
Absolutiq; deos iam non ad culmina rerum
Inuistos creuisse quæror: tolluntur in altum.
Vt lapsu maior eruant.*

DE

ILLVSTRIVM POETARVM

DE PRVDENTIA.

Prudentia hominem instruit, ne quid
agat inconsultò.

Claudianus 2. paneg. in laud. Stiliæ

Prudentia, ne quid
Inconsultus agas,

Prudentia sensus & consilium miseris cum te destituit,
Ovidius 4. de Ponto.

Crede mihi miseris prudentia prima relinquit,
Et sensus cum re, consiliumq; fugit.

Prudentia fortitudine dignior est.

Valerius Flaccus. lib. 4. Argonau:
Sed te non animus, nec solis uiribus æquum
Credere, sæpe acri potior prudentia dextra.

Prudentiam habens, numen habere dicitur.

Iuuenalis satyra. 10.
Nullum numen abest, si sit prudentia.

Prudentis est nolle nocere cum possit,
stulti uero e' contra.

Ausonius in Bie sentent.

Quid prudentis opus? Cum possit nolle nocere.
Quid stulti proprium? Non posse, & uelle nocere.

DE PVDICITIA.

Pudicitia commendatio.

Propertius

FLORES.

207

Propertius lib. 2. eleg. ad Cynthiam.
Felix Admeti coniunx. & lectus Vlyssis,
Et quæcunq; uiri foemina limen amat.

Pudicitia non est auro uendenda.

Tibul. lib. 1. eleg. 9.

Admonui quoties, auro ne pollue formam,
Sæpe solent auro multa subesse mala.

Penelope pudicitia coniugalis
exemplum singulare.

Ouid. Epist. 1. Heroid:

Me pater Icarius uiduo discedere lecto
Cogit, & immensas increpat usq; moras,
Increpet usq; licet, tua sim, tua dicar oportet,
Penelope coniunx semper Vlyssis ero.

Idem lib. 3. elegia.

Penelope mansit, quamuis custode careret,
Inter tam multos intemerata procos.

Propertius lib. 2. eleg. ad amicam.

Penelope poterat bis denos salua per annos
Viuerè, tam multis foemina digna prociis.
Coniugium falsa poterat differre Minerua
Nocturno soluens texta diurna dolo.

Visura & quamuis nunquam speraret Vlysses,
illum expectando facta remansit anus.

Claudia pudicitia suspecta purga
trix miraculose,

29

ILLVSTRIVM POETARVM

Ouid lib. 4. Fasto.

Supplicis alma tuæ genitrix secunda deorum

Accipe sub certa conditione preces:

Costa negor, si tu damnas, meruisse fatebor.

Morte tuam pœnas iudice uicta dea.

Sed si crimen abest, tu nostræ pignora uitæ

Te dabis, & castas casta sequere manus,

Dixit, & exiguo funem conamine traxit.

Mira, sed è secna testificata loquar.

Mota dea est, sequiturq; ducem, laudatq; sequendo.

Index latitæ fertur ad astra sonus.

Claudia procedit læto celeberrima uultu.

Credita uix tandem teste pudica dea.

Silius Italicus lib. 17. bell. pun.

Hic prisca ducens Clausorum ab origine nomen

Claudia, non æqua populi male credit a fama

In puppim uersis palmisq; oculisq; profatur:

Cœlicolum genitrix numen, quod numina nobis

Cuncta creas, cuius proles terramq; fretumq;

Sydera; & manes regnorum sorte gubernat.

Si nostrum nullo uiolatum est crimine corpus

Testis diua ueni, & facili me absolue carina.

Tum secura capit funem, fremitusq; leonum

Audiri uisus subito, & grauiora per auras

Nulla pulsa manu sonuerunt tympana diuæ.

Fertur pronaratis, uentos impellere credas,

Contraq;

FLORES.

306

Contraq; aduersas ducentem præuenit undas.

Matronæ pudicæ raræ sunt.

Ouidius Epist. 15. Heroid.

At peccant aliæ, matronaq; rara pudica est,

Quis prohibet raris nomen inesse meum?

Iuuenalis satyra 6.

Tarpeium limen adora

Pronus, & auratam lunoni cede iuuenam.

Si tibi contigerit capitis matrona pudici:

Pauca adeo Cereris uittas contingere dignæ.

Pudicitia dos maxima iuuenulæ est.

Plautus in Amphit.

Non ego illam mihi dotem duco esse, quæ dos dicitur,

Sed pudicitiam, & pudorem, & sedatum cupidinem.

Pudicitia semel amissa, nulla arte
est reparabilis.

Ouid. Epist. 5. Heroid.

Tu quoq; clamabis, nulla reparabilis arte

Læsa pudicitia est, deperit illa semel.

DE PVDORÈ.

Pudor mulieres decet magis quam purpura.

Plautus in Pœnulo.

Meretricem pudorem gerere magis decet, quam purpuram

Magis quidem meretricem pudorem, quam aurum gerere condecet.

Qq 4

LLVSTRIVM POETARVM

Pudor mentem viresq; accendit.

Vergilius lib. 5. Aeneid.

Tum pudor incendit vires, & conscia uirtus;

Silius Italicus lib. 1. bel. Pun.

Tum pudor accendit mentem, nec conscia fallit
Virtus pressa loco.

Pudor arctis, necessarii sive in rebus absit.

Valerius Flaccus lib. 5. Argonaut:

Rebus semper pudor absit in arctis.

Pudor peccati secundum in homine bonum
est, eo quod tutum hominem reddit.

Seneca in Hippolyto.

Obstare primum est uelle nec labi uia.
Pudor est secundus.

Propertius lib. 2. ad Cynthiam:

Nam nihil inuitæ tristis custodia prodest

Quam peccare pudet, Cynthia tuta sat est.

Pudor olim populum regebat.

Ouid. 1. Fasto.

Proq; metu populum sine ui pudor ipse regebat,
Nullus erat iustis reddere iura labor.

Pudor semel cum perierit, iterum re-
dire nescit.

Seneca in Agamem.

Periere mores, ius, decus, pietas, fides,
Et qui redire nescit, cum perit, pudor.

FLORES

507

Valerius Flaccus lib. 7. Argonaut.

Et non reuocabilis unquam

Cessit a ore pudor, propior impleuit Erinnyis.

Pudorem qui amisit, perijt.

Plautus in Bachtidib.

Nam ego illum perisse duco, cui quidem perijt pudor.

DE PVERITIA.

Pueritiæ proprietas quæ sit.

Horatius de arte Poetica.

Aetatis cuiusq; notandi sunt tibi mores,
Mobilibusq; decor naturis dandus, & annis.
Reddere qui uoces iam scit puer, & pede certo
Signat humum, gessit paribus colludere, & iram
Colligit, & ponit temere, & mutatur in horas.

Cornelius Gallus.

Diuersos diuersa iuuant, non omnibus annis

Omnia conueniunt, res prius apta nocet:

Exultat lenitate puer, grauitate senectus,

Inter utrunq; manens stat iuuenile decus,

Hunc tacitum, tristemq; decet, fit clarior ille

Latitia, & linguæ garrulitate suæ.

Pueri discordias ex leuibus causis ut
gerunt, ira & mulieres.

Terentius in Hecyra.

Pueri inter se, quàm pro leuibus noxis iras gerunt.

ILLVSTRIVM POETARVM

Quapropter? quia enim qui eos gubernat animum in
firmum gerunt.
Itidem illæ mulieres sunt firmæ, ut pueri, leui sententia,
Fortasse unum aliquod uerbum inter eas iram hanc
conciuerit.

Pueri celant nihil, igitur nulla secreta
eis committenda sunt.

Seneca in Thyeste.

Tacita tam rudibus fides
Non est in annis, detegent forsan dolos;

Puero tanta debetur reuerentia, ut ni-
hil dictu uisûq; scdum limina ædium,
in quibus educatur, tangere debeat.

Iuuenalis satyra 14.

Nil dictu scdum, uisûq; hæc limina tangat
Intra quæ puer est; procul hinc, procul inde puellæ
Lenonum, & cantus pernoctantis parasiti.
Maxima debetur puero reuerentia, si quid
Turpe paras, nec tu pueri contempseris annos.

DE PVLCHRITVDINE.

Pulchritudo bonum fragile est.

Vergilius ægloga 2.

O formose puer nimium ne crede colori,
Alba ligustra cadunt, uaccinia nigra leguntur.
Mapeus Vehus lib. 13. Vergil. addito.

At nunc

FLORES. 308

At nunc Turne iaces, ubi nam generosa iuuentæ
Gloriæ & excellens animus? quo splendens altæ
Frontis honos? quonam illa decens tibi frontis imago?
Ouid. lib. 3. de Tristib.

Ista decens facies longis utiabitur annis,
Rugæq; in antiqua fronte senilis erit,
Inijciatq; manus formæ damnoſa senectus,
Quæ strepitum passu non faciente uenit.
Horatius lib. Epodon.

Fugit iuuentus, & uerecundus color
Reliquit ossa pellem amicta lurida.
Tuis capillus albus est odoribus.
Seneca in Octauia.

Florem decoris singuli carpunt dies.
Statius lib. 5. Syluarum.

Carpitur eximium fato Priscilla decorem,
Qualiter alia comam syluarum gloria pinus,
Seu iouis igne malo, seu iam radice soluta
Deficit, & nulli spoliata remurmurat auræ.

Pulchritudo amissa dum fuerit, dolo-
rem non mediocre causat.

Ouid. lib. 3. de Tristib.

Cumq; aliquis dicet, fuit hæc formosa, dolebis,
Est speculum mendax esse querere tuum.
Horatius Oda. 10. lib. 4.

O crudelis adhuc, & ueneris muneribus potens

ILLVSTRIVM POETARVM

*Inſperata tuæ cum ueniet pulma ſuperbia.
Et quæ nunc humeris inuolitant, deciderint coma,
Nunc & qui color eſt puniceæ flore prior roſæ
Mutatus Ligurinum in ſactem uerterit hiſpidam,
Dices: heu quoties te ſpeculo uideris alterum,
Quæ mens eſt hodie, cur non eadem puero fuit?
Vel cur his animis incolumes, non redeunt genæ?*

Ouid. l. b. 15. Metamor. de Helena.

*Flet quoq; ut in ſpeculo rugas aſpexit aniles
Tindaris, & ſecum cur ſit bis rapta requirit.*

Pulchritudo appetenda non eſt, quia
multis obfuit. de quo, & alijs de pul-
chritudine locis leg. tit. de Forma,

Pulchritudo mentalis durabilis eſt, ideo quaerenda.

Ouid. lib. 2. de art. aman.

*Iam molire animum, qui duret, & aſtruet formam.
Solutus ad extremos permanet illa rogus.*

R

DE RATIONE.

Rationis ſedes in capite.

Claudianus de uij. Honorij Conſu.

Hanc alta capitis fundauit in arte

Mandatricem operum, proſpecturamq; labori.

Ratio, nec decipit nec decipitur.

Manilius lib. 2. Aſtrono.

Nam neq; decipitur ratio, nec decipit unquam.

FLORES.

309

Qui non ira, ſed ratione mouetur, ille dijs
proximus eſſe perhibetur.

Claudianus in Conſulat. Manlij.

*Dijs proximus ille eſt,
Quem ratio non ira mouet, qui facta rependens
Conſilio, punire poteſt mucrone cruento.*

Quod ratio dictat, ſequendum eſt.

Perſius ſatyra. 5.

*Stat contra ratio & ſecretam gannit in aurem,
Ne liceat facere id, quod quis uitiat ibi agendo.*

Ratio ſine cauſa nulla eſt tam bona, quin
percat, ſi non defendatur in iudicio.

Ouidius epiſt. 19.

*Cur reus infelix abſens agor? & mea cum ſit
Optima: non cauſa ullo tuente perit.*

DE RAPINA.

Rapina eſt multis faciliſ ac tolerabiliſ.

Ouidius lib. 1. eleg. ſiue amo.

*Certior eſt multis, nec tam inuidioſa rapina eſt,
Preda uenit canis de grege plena lupis.*

Idem eleg. 10.

*Carpite de plenſ pendentes uitibus uuas,
Præbeat Alcinoi poma benignus ager.*

Tibullus lib. 1. eleg. 1.

ILLVSTRIVM POETARVM

At uos exiguo pecori furesq; lupiq;
Parcite, de magno præda petenda grege.

DE RECREATIONE.

Recreatio corporis quandoq; sumenda est.

Ouidius ad Pisonem.

Nec enim facundia semper

Adducta cum fronte placet, non semper in armis
Bellica turba manet, nec tota clasticus horror
Nocte dieq; gemit, non semper Gnosius arcus
Destinat, exempto sed laxat cornua neruo,
Et galea miles caput, & latus ense resoluit.

Ibidem.

Igneâ quin etiam superùm pater arma recondit,
Et Ganymedæ repetens conuiuia mensæ
Pocula sumit ea, qua gessit fulmina, dextra.
Horatius satyra 6. lib. 2.

Quo bene circa

Dum licet in rebus iucundis uiue beatus.

Persius satyra 5.

Indulge genio, carpamus dulcia, nostrum est
Quod uiuis, cinis & manes, & fabula fiet.

Martial. lib. 7. Epigram.

Viue uelut rapto, fugitiuaq; gaudia carpe,
Perdiderit nullum uita reuerfa diem.

Idem lib. 10. Epigram.

Gaudia

FLORES.

310

Gaudia tu differs, at non & stamina differt
Atropos, atq; omnis scribitur hora tibi.

Tibullus eleg. 8. lib. 1.

At tu dum primi floret tibi temporis ætas,
Uttere, num tardo labitur illa pede.

Virtutis studiosi se aliquando recreare solent.

Seneca in Herc. furent.

Post multa uirtus opera, laxari solet.

Virtute præditi se debent aliquando recreare,
sed moderare, quia tunc ad labores agiliores
atq; fortiores redduntur.

Statius lib. 4. Sylvarum.

Nostra fatiscit,

Laxaturq; chelys, uires instigat, alitq;
Tempestiua quies, maior post ocia uirtus.

Taliscantata Briseide uenit Achilles
Acrior, & positus erupit in Hectora plectris.

Vide de histit. de Ocio ad longum.

DE REGNO.

Regnum instabile est, ubi pudor, iurisq; cura,
fides, pietas, sanctitasq; abest.

Seneca in Thyeste.

Vbi non est pudor,
Nec cura iuris, sanctitas, pietas, fides
Instabile regnum est.

Regna

ILLVSTRIVM POETARVM.

Regna quo maiora sunt, eo ad grauiorem
casum sunt proniora.

Iuuenalis satyra. 10,

Ergo quid optandum foret ignorasse sateris
Setanum, nam qui nimios optabat honores,
Et nimias posebat opes, numerosa parabat
Excelsæ terris tabula, unde altior esset
Casus, & impulsæ præceps immane ruinae.
Quid Crassos? quid Pompeios, & illum
Ad sua qui domitos deduxit flagra Quirites?
Summus nempe locus nulla non arte petitus,
Magnaq; numinibus uota exaudita malignis

Seneca in Hercule Oetco.

Simul profecto premere felices deus
Cum cœpit, urget, hos habent magna exitus.

Regna uiolenta, id est, per tyrannidem acquisita,
longa, durabiliaq; non sunt.

Seneca in Herc. furente.

Rapta, sed trepida manu
Sceptra obtinentur, omnis in ferro est salus,
Quod ciuibus tenetur inuitis, scias,
Strictus tuctur ensis, alieno in loco
Haud stabile regnum est.

Idem in Troade.

Violenta nemo imperia continuit diu.

Idem in Medea.

Iniqua

FLORES.

317

Iniqua nunquam regna perpetuo manent.

Regnare diu nemo potest qui timetur tantum.

Seneca in Thebaide.

Qui uult amari languida regnet manu:

Inuisa nunquam imperia retinentur diu.

Regnum atq; odium a Deo simul coniuncta sunt,
adeo ut qui odium metuit, ne regnet quidem.

Seneca in Thebaid.

Regnare non uult, esse qui inuisus timet.

Simul ista mundi conditor posuit Deus,

Odium, atq; regnum.

Idem in Oedipo.

Odium qui nimium timet,

Regnare nescit, regna custodit metus.

Lucanus lib. 8. bel. ciuili. Ptoles
mei rationem adducens.

Ius, & fas multos faciunt Ptolemæe nocentes.

Dat pœnas laudata fides, cum sustinet, inquit,

Quos fortuna premit, satis accede, deisq;

Et cole felices, miseris fuge. sydera terra

Vt distant, & flamma mari, sic utile recto:

Sceptrorum uis tota perit, si pendere iusta

Incipit, euertitq; arces respectus honesti.

Libertas scelerum est quæ regna inuisa tuctur:

Regnare dicitur esse pœna.

Seneca

ILLVSTRIVM POETARVM

Seneca in Thebaid.

Pœnas quidem soluet graues,
Regnabit. Ioca. Est hæc pœna.

Regnum fraudes regnanti docet,
atq; sceleris uiam.

Seneca in Thyest.

Vt nemo doceat fraudes, & sceleris uiam,
Regnum docebit.

Regnum una non capit duos.
Lucanus lib. 1. bel. ciuil.

Nulla fides regni socijs omnisq; potestas
Impatiens consortis erit.

Seneca in Thyest.

Non capit regnum duos.

Idem in Agamemnone.

Quas non arces scelus alternum
Dedit in præceptis impia quas non
Arma fatigant?

Statius lib. 1. Thebaid.

Protinus attoniti fratrum sub pectore motus,
Gentilesq; animos subijit furor, ægraq; letis
Inuidia, atq; parens odij, metus, inde regendi
Sæuus amor. ruptæq; uices, iurisq; secundi
Ambitus impatiens, & summo dulcius unum
Stare loco, socijsq; comes discordia regnis.
Sic ubi delectos per torua armenta iuuenos

Agricola

FLORES:

Agricola imposito sociare affectat aratro.
Illi indignantes, quis nondum uomere multo
Ardua nodosos ceruix descendit in amos,
In diuersa trahunt, atq; æquis uincula laxant
Viribus, & uario confundunt limite sulcos:
Haud secus indomitos præceps discordia fratres
Asperat, alterni placuit sub legibus anni
Exilio mutare ducem, sic iure maligno
Fortunam transire iubent, ut sceptrâ tenente
Fœderes præcipiti semper nouus angeret heres.
Hæc inter fratres pietas erat, hæc mora pugnae
Sola, nec in regem perduratura secundum.
Et nondum crasso laquearia fulta metallo
Montibus, aut late Graijs effulta nitebant
Atria, congestis saxis explicitura clientes.
Non impacatis regum aduigilantia somnis
Pila, nec alterna ferri statione gementes
Excubie, nec cura mero committere gemmas
Atq; aurum uiolare cibis, sed nuda potestas
Armauit fratres. pugna est de paupere regno.

Regale bonum instabile est.

Seneca in Troade.

Quicumq; regno fidit, & magna potens
Dominatur aula, nec leues metuit deos,
Animumq; rebus credulum letis dedit,
Me uideat, & te Troianon unquam tulit

Documenta

ILLVSTRIVM POETARVM

Documenta fors maiora, quàm fragili loco
Starent superbi, columen euersum cecidit
Pollentis Asia, cœlitum egr: gius labor.

Manilius lib. 1. Astronomic.

Quot post excidium Troicæ sunt eruta regna?
Quot capti populi? quoties fortuna per orbem
Seruitium imperiumq; tulit, uarièq; reuertit?
Troianos cineres in quantum oblita refouit
Imperium? satis Asia iam Græcia pressa est.
Secula dinumerare piger, quotiesq; recurrens
Lustraret mundum uario sol igneus orbe,
Omnia mortali mutantur lege creata,
Nec se cognoscunt terra uertentibus annis
Exutas uariam faciem per secula gentes.

Regum pericula immensa sunt.

Seneca in Oedipo.

Quisquam ne regno gaudet? ô fallax bonum,
Quantum malorum, quàm fronte blanda tegis?
Vt alta uentos semper excipiunt iuga,
Rupemq; saxis uasta dirimentem freta,
Quamuis quieti uerberant fluctus maris:
Imperia sic excelsa fortuna subiacent.

Regnum perdere atq; in seruitutem
cadere, graue est.

Seneca in Thebaid.

In seruitutem cadere de regno, graue est.

Regna

FLORES.

Regna cum scelere sunt omnibus
exilijs grauiora.

Seneca in Theba.

Regna cum scelere, omnibus
Sunt exilijs grauiora.

Regnans à sanguine humano ut se
abstineat (seruato ramen æquitatis
iure) exhortatio notabilis.

Seneca in Herc. furente.

Sanguine humano abstine
Quicumq; regnas, scelera taxantur modo
Maiore nostra.

Regium est lapsis ac miseris succurrere.

Quid lib. 2. de Ponto.

Regia, crede mihi, res est succurrere lapsis.
Conuenit & tanto, quantus es ipse, uiro.
Seneca in Medea.

Hoc reges habent

Magnificum & ingens, nulla quod rapiet dies,
Prodesse miseris, supplices fido lare
Protegere.

Regiæ iussioni parere necesse esse, siue
æqua siue iniqua sit, tyrannice & ini-
que dictum est. Nam regem non nisi
iusta & honesta imperare decet.

Seneca in Octauia.

Rr

Mero. Insuperq; nostris pareant.

Seneca. Iusta impera.

Idem in Medea.

Aequum atq; iniquum regis imperium feras.

Med. Iniqua nunquam regna perpetuo manent.

Quod si rex honesta a suis subditis exigat, habebit omnes obsequentissimos.

Seneca in Thyeste.

Rex uelut honesta, nemo non eadem uolet.

Rex est qui iuste agit, & cuius animus culpa uacat.

Horatius lib. 1. Epist. ad Mecœnatem.

*At pueri ludentes, rex erit aiunt,
Si recte facies: hic murus abeneus esto,
Nil conscire sibi: nulla pallescere culpa.
Roscia dic sodes melior lex, an puerorum
Nenia? Quæ regnum recte facientibus offert,
Et maribus Curijs, & decantata Camillis?*

Ausonius in Monosyl.

Qui recte faciet, non qui dominatur erit rex.

Sis rex esse qui potest omnia iura in se retinet.

Claudianus de 4. Honorij cons.

Tunc omnia iura tenebis

Cum poteris rex esse tui.

Rex animum suum qui potest domare, maior est, quam si totum possideret orbem.

Horat

Horatius Oda. 2. lib. 2.

*Latius regnes auidum domando
Spirillum, quam si Libyam remotis
Gadibus iungas, & uterq; Pœnus
Seruiat uni.*

Regem opes non faciunt, sed animi tantum tranquillitas, & ille rex nihil metuit.

Seneca in Thyeste.

*Quis uos exagitat furor
Alternis dare sanguinem,
Et sceptrum scelere aggreditur
Nescitis cupidi arcium,
Regnum quo taceat loco.
Regem non faciunt opes,
Non uestis Tyriæ color,
Non frontis nota regie,
Non auro nitide trabes.
Rex est, qui posuit metus,
Et diri mala pectoris,
Quem non ambitio impotens,
Et nunquam stabilis fauor
Vulgi præcipitis mouet:
Qui tuto positus loco
Infrase uidet omnia,
Occurritq; suo libens
Fato, nec queritur moris*

Es 7

*Mens regnum bona possidet.
Rex est, qui metuit nihil,
Hoc regnum quisq; sibi dat.*

*Regis proprium est, aduersa æqua
nimiter tollerare.*

Seneca in Oedipo.

*Quid iuuat coniunx mala
Grauare quæstus? Regium hoc ipsum reor
Aduersa capere, quoq; dubius magis
Status & cadentis imperij moles labat,
Hoc stare certo pressus fortem gradu.
Haud est uirile terga fortunæ dare.*

*Regis est inuidiam pati posse.
Seneca in Herc. furente.*

Ars prima regni est, posse inuidiam pati.

*Regis magnanimi est, alteri regi ui-
tam donare.*

Seneca in Troade.

Est regis alti, spiritum dare regi.

*Rex amari qui cupit, remissa re-
gnet manu.*

Seneca in Thebaid.

Qui uult amari languida regnet manu.

Regem amari magis decet quam timeri.

Seneca in Octauia.

Nero. Decet timeri Casarem.

Seneca. At plus diligi.

*Regnare cupienti uia certissima est,
modica ut laudet.*

Seneca in Oedipo.

*Certissima est regnare cupienti uia,
Laudare modica,*

*Ad regis exemplum subditi uiuunt,
ideo illi speculum uirtutum, morum
ac patientiæ esse debent.*

Claudianus de 4. Honorij consul.

Componitur orbis

*Regis ad exemplum, nec sic inflectere sensus
Humanos edicta ualent, quam uita regentis.*

Mobile mutatur semper cum principe uulgius.

Quid. Epist. consol. ad Liuiam de mor. fil.

*Imposuit te alto fortuna, locumq; teneri
Iussit honoratum, Liuia perfer onus.*

Ad te oculos auresq; trahis, tua fata notamus,

Nec uox missa potest principis ore tegi:

Alta mane, supraq; tuos exurge dolores,

Infragilemq; animum, quò potes, usq; tene.

An melius per te uirtutum exempla petemus,

Quàm si Rhomanæ principis edis opus?

Regem decet patriam liberis suis præferre.

Seneca in Troade.

Præferre patriam liberis, regem decet.

ILLVSTRIVM POETARVM

Regem fides magis tuetur quam ferrum.

Seneca in Octavia.

Nero. Ferrum tuetur principem.

Seneca. Melius fides.

Regem iniustum magis opprimit uulgu,
quam iacentem. i. humilem calcar.

Seneca in Octavia.

Nero. Calcat iacentem uulgu.

Seneca. Inuisum opprimit.

Regem impium interimere sacrificium
deo gratissimum esse dicitur.

Seneca in Herc. furente.

Victima haud ulla amplior

Potest, magisq; opima mactari Ioui.

Quam rex iniquus.

Rex ut regi, sic reges omnes deo sub-
ijciuntur.

Horatius lib. 3. Oda. 1.

Regum timendorum in proprios reges,

Reges in ipsos imperium est Iouis

Clari, giganteo triumpho

Cuncta supercilio mouentis.

Seneca in Thyeste.

Omne sub regno grauiore regnum est.

Statius lib. 3. sylvarum.

Quid enim terrisq; poloq;

FLORES.

516

Parendi sine lege manet: uice cuncta geruntur,
Alternisq; premunt proprijs sub regibus omnis
Terra, premit felix regum diademata Roma,
Hanc ducibus frenare datum, mox crescit in illos
Imperium superis.

Reliqua quare in tit. de Deo, Deo,
subijciuntur &c. & tit. de Potentia.

Vi extortus a rege metus, grauis est.

Seneca in Octavia.

Nero. Metuant necesse est.

Seneca. Quidquid exprimitur, graue est.

Reges omnia quae liber audent, adeo
ut nullum hodie scelus reliquum sit,
quod in regno non deprehendantur.

Silius Italicus lib. 15. bel. pu.

Quid iam non regibus ausum?

Aut quod iam regni restat scelus?

Seneca in Octavia.

Nero. Fortuna nostra cuncta permittit mihi.

Ibidem.

Nero. Inertis est, nescire quod liceat sibi.

Regibus seruire qui nult iusta atq;
honestia omnia deponat necesse est. Nam
Auli regum fraudis est plena.

Seneca in Hippolyto.

Verum iusta, qui reges timet,

Rr iij

ILLVSTRIVM POETARVM

Deponat, omne pellat ex animo decus:
Malius est min. str regij imperij pudor.

Ibidem.

Fraus sublimi regnat in aula.

Lucanus lib. 8 bel. ciuil.

Exeat aula

Qui uolet esse pius: uirtus & summa potestas
Non coeunt: semper metuet, quem scæua pudebat.

Seneca in Agamemnone.

Iura, pudorq;

Et coniugij sancta fides

Fugiunt aulas.

Reges multi colunt, ut regio uallati
fauore, alios opprimere liceat.

Seneca in Herc. Oeteo.

Colit hic reges, calcet ut omnes,

Perdatq; alios, nullumq; leuet.

Tantum ut noceat cupit esse potens.

Reliqua pete ex tir. de Potentia, Po-
tentum aditus &c. & ex tir. de Am-
bitione.

Reges dubia pro certis timere solent.

Seneca in Oedipo.

Dubia, pro certis solent timere reges.

Cre. Qui pauit uanos metus ueros fatetur.

FLORES.

317

Regum manus longæ esse dicuntur.

Ouidius Epist. 15. Heroid.

An nescis longas regibus esse manus?

Regum ira grauis esse dicitur.

Seneca in Medea.

Grauis ira regum est semper.

DE RELIGIONE.

Religione neglecta multa atq; innumera mala
Iraita Deus immisit.

Horatius Oda 6. lib. 3.

Dij multa neglecti dederunt

Hesperia mala luctuosæ.

Festiuis diebus homines diuinis tantum uacare
debent, & ad hoc exhortatio lepidissima:

Ouidius lib. 1. Fasto.

Prospera lux oritur, linguis animisq; fauete:

Nunc dicenda bono sunt bona uerba die.

Lite uacent aures, in'anaq; protinus absint

lurgia, differ opus liuida turba tuum.

Tibullus lib. 2. eleg. 1.

Luce sacra requiescat humus, requiescat arator,

Et graue suspensio uomere cesset opus.

Soluite uincla iugis, nunc ad præsepia debent

Plena coronato stare boues capite.

ILLVSTRIVM POETARVM

*Omnia sint operata Deo, non audeat ulla
Lanificam pensis imposuisse manum.*

Hilaritas deo grata est, præcipue in festis,

Ouidius lib. 2. de Ponto.

*Dij quoq; ut à cunctis hilari pietate colantur
Trifliciam poni per sua festa iubent.*

Seneca in Octauia.

Parcite lachrymis urbis festo,

Letoq; die.

Diuinis in rebus id sumptus, quod
insumitur in lucro est.

Plautus in Milite.

*Quod in diuinis rebus sumas sumptus, sapienti lucro
est.*

Mens bona Deo offerenda est, non aurum.

Persius satyra. 2.

At uos

Dicite Pontifices in sacro quid facit aurum?

Nempe hoc quod Veneri donata à uirgine pupæ.

Quin damus id superis, de magna quod dare lance

Non possit magni Messala lippa propago,

Compositum ius, fasq; animi, sanctosq; recessus

Mentis, & incoctum generoso pectus honesto.

Hoc cedo ut ad moueam templis, & farre litabo.

Tibullus elegia 1. lib. 2.

Casti

FLORES.

518

*Casti placent superis pura cum mente uenite,
Et manibus puris sumite fontis aquam.*

Sacra peccatores contingere religio est,
igitur ab illis abstinebunt.

Vergilius lib. 2. Aeneid.

*Tu genitor cape sacra manu, patriosq; penates.
Me bello ex tanto digressum, & cæde recenti
Attrectare nefas, donec me flumine uiuo
Abluero.*

Ouidius lib. 2. Fasto.

Innocui ueniant, procul hinc, procul impius, estu.

Frater, & in partus mater acerba suos.

Cui pater est uiuax, qui matris digerit annos,

Quæ premit inuisam socrus iniqua nurum,

Tantalide fratres absint, & Iasonis uxor,

Et quæ ruricolis femina tosta dedit,

Et soror, & Progne, Tereusq; duabus iniquus,

Et quicumq; suas per scelus auget opes.

Idem epist. 7. Heroid.

Pone deos, & quæ tangendo sacra prophanas.

Non bene cœlestes impia dextra colit.

Silius Italicus lib. 17. bel. pu.

Tum puppe è media magno clamore sacerdos:

Parcite pollutis contingere uincula palmis,

Et procul hinc moneo, procul hinc quæcunq; prophane

Ferte gradus, nec uos casto miscete labori

Dum

ILLVSTRIVM POETARVM

Dum satis est monuisse dea: quod si quapudica
Mente ualet, si qua illesi sibi corporis astat
Conscia, uel sola subcat pia munera dextra.

DE REIS.

Reus absens peragi non debet, quo se
purgare possit.

Ouidius Epist. 19. Hero. d.
Cur reus infelix absens agor? & mea cum sit
Optima, non ullo causa tuente perit.

Reos defendere ob lucrum turpe est.

Ouidius lib. 1. eleg. siue amo.
Turpe reos empta miseros defendere lingua,
Quod faciat magnas turpe tribunal opes.

Reus uanos merus timens accusationem
ueram esse ostendit.

Seneca in Oedipo.
Qui pauet uanos metus, ueros fatetur.

DE REPREHENSIONE.

Reprehensio mitis potius esse debet quam seuera.

Plautus in Bacchidib.
Eia Lyde leniter qui seuiunt, sapiunt magis.
Minus mirandum est illic etas si quid illorum facit,
Quam si non facit. feci ego isthæc itidem in adolescentia

Reprehenfor aliorum absq; uitio esse debet.
Plautus

FLORES:

319

Plautus in Truculento.

Rationem dicam, quia qui
Alterum incusat probri, ipsi. m se intueri oportet.

Reprehenfor siue castigator morum, opere adimplere de-
bet, quod ore docet. & tunc populus eius præceptis facili-
me obsecundabit, quod si non fecit illud, tunc a populo sub-
sannabitur & exilabitur.

Ouidius lib. 6. Fastorum.

Sic agitur censura, & sic exempla parantur,
Cum iudex alios, quod monet, ipse facit.

Claudianus de quart. Honoris cons.
In commune iubes, si quid, censetq; tenendum,
Primus iussa subi, tunc obseruantior æ qui
Fit populus, nec ferre uetat, cum uiderit ipsum
Autorem parere sibi.

Et infra.

Nec sic inflectere sensus
Humanos edicta ualent, quam uita regentis.
Horatius lib. 2. satyra 1.

Si quis

Opprobrijs dignum latrauerit integer ipse
Soluetur risu tabulae, tu missus abibis.

Iuuenalis saty 2.

Loripedem rectus derideat, æthiopem albus.
Quis tulerit Gracchos de seditione quærentes?
Quis cælum terris non misceat, & mare cœlo
Sifur displiceat Verri, homicida Miloni?

Clodius

ILLVSTRIVM POETARVM

Clodius accuset mæchos, Catilina Cethegum?
In tabulam Syllæ si dicant, discipuli tres?

Reprehendens aliquem uere, ille
non debet desistere.

Ausonius in Thaletis sententia.

Cum uere obiurges, sic inimice uiuas.

Reprehendens obstinatum, uerba facere
mortuo dicitur.

Terentius in Phormione.

Verba sunt mortuo.

Plautus.

Nihil o pluris refert, quam si ad sepulchrum mortuo
dicat iocum.

DE REPUBLICA:

Respublica siue ciuitas illa bene munita est, si a
decem uicijs immunis sit, alioqui centuplex mu-
rus ad res seruandas exiguus erit & nihil.

Plautus in Persa.

Quid id, quod uidisti, ut munitum muro tibi uisu' sit
oppidum?

Persa. Si incolæ bene morati pulchrè munitum arbitror.

Perfidia, & peculatus ex urbe, & auaricia si exulant.

Quarta, inuidia: quinta, ambitio: sexta, obtrectatio:

Septimū, periuriū. Tox. Euge. Persa. Octaua indiligentiā.

Nona, iniuria: decuma, quod pessimum adgressu, scelus.

Hæc nisi inde aberunt centuplex, murus rebus seruandis

parū sit.

Ciuium

FLORES.

300

Ciuium facinora quæ sint, quos scurras uocant.

Plautus in Trinummus:

Nihil est profecto stultius,

Nec, stolidius, neq; mendaciloquius, neq; argutū magis,

Neq; confidentiloquius, neq; periurius, quam urbani

Asidui,

Ciues quos scurras uocant:

Qui omnia se simulant scire, nec quicquam sciunt,

Quod quicq; in animo habent, aut habituri sunt

Sciunt, id q; in aurem rex regina dixerit, sciunt: quod

Iuno fabulata sit cū Ioue: quæ neq; futura neq; facta sunt,

Tamen illi sciunt, falsone an uere laudent, culpant, quæ

uelint,

Non flocci faciunt, dum illud quod lubeat sciunt:

Ciuitates præclaras a deo destructas esse plerasq; ut
nihil ex illis præter nudum nomen remanserit.

Ouidius lib. 15. Metamor.

Sic magna fuit censuq; uirisq;.

Perq; decem potuit tantum dare sanguinis annos,

Hunc humilis ueteres tantummodo Troia ruinas,

Et pro diuitijs tumulos ostendit auorum.

Clara fuit Sparta, magnæ uiguerunt Mycenæ,

Nec non & Cecropis, nec non Amphionis arces.

Vile solum Spartæ est, altæ cecidere Mycenæ.

Oedipus

ILLVSTRIVM POETARVM

Oedipodionæ quid sunt, nisi nomina, Thebæ?
Quid Pandoniæ restant, nisi nomen, Athenæ?

DE REQVIE.

Requie carens durabile non est. Igitur ab opere
subinde cessandum est.

Ouidius Epist. 3. Herodi.

Quod caret alterna requie, durabile non est.

Seneca in Herc furenie.

Detur aliquando otium,

Quiesq; fessis.

Requies vires reparat, ac fessa membra renouat,

Ouidius epist. 3. Heroid.

Hæc reparat vires, fessaq; membra nouat.

Arcus & arma tuæ tibi sunt incitanda Dianæ,

Si nunquam cesses tendere, mollis erit.

Plura si desideras tit. de Otio, & tit. de
Recreatione consulas.

DE RESVRRECTIONE.

Epicurei & Stoici resurrectionem negant. Nam corruptum
semel idem numero reuerti non potest naturaliter, sed super
naturaliter indubie Deus potest, quod illos latuit.

Horatius oda 7. lib. 4.

Damna tamen celeres reparant cœlestia luna,

Nos ubi decidimus,

Quo

FLORES

321

Quò pius Aeneas, quò Tullus diues, & Ancus,
Puluis, & umbra sumus.

Et post pauca.

Cum semel occideris, & de te splendida Minos
Fecerit arbitria,
Non te Torquate genus, non te facundia, non te
Restituet pietas.
Infernis neq; enim tenebris Diana pudicum
Liberat Hipolytum.
Non lethæa ualet Theseus abrumpere charo
Vincula Perithoo.

Lucanus lib. 6. bel. ciui.

Nequeunt animam sibi reddere fata
Consumpto iam iure semel.

Seneca in Hippolyto.

Non unquam amplius
Conuexa tetigit supra, quimersus semel,
Adijt silentem nocte perpetua domum.

Reliqua pete è tit. de Inferno. Inferni
regreus non est.

Quod autem corruptum semel idem numero
permissione dei resummi possit. Ouidius lib. iij
de Pomro clare docet his uerbis, ubi Cæsari dei
ficato hanc potestatem attribuit.

Adde quod extinctos uel aqua, uel marte, uel igne
Nulla potest iterum restituisse dies.

55

ILLVSTRIVM POETARVM

Resistit multos, aut pœnæ parte leuauit
 Caesar, & in multis me precor esse uelit,

Resurrectio mortuorum datur secundum Platoniorum sententiam, quæ uera est, si intelligitur supernaturaliter, si uero naturaliter, ut uidetur, falsa est, ut supra dictum est.

Vergilius ægloga 4.

Pauca tamen suberunt priscae uestigia fraudis,
 Quæ tentare Tethym ratibus, quæ cingere muris
 Oppida, quæ tubeant telluri infundere sulcos.
 Alter erit dum Typhis, & altera quæ uehat Argo
 Delectos heroes erunt etiam altera bella,
 Atq; iterum ad Troiam magnus mittetur Achilles.

Valerius Flaccus lib. 3. Argonaut.

Patet ollis tanua Leti,
 Atq; iterum remeare licet, comes una sororum
 Additur, & pariter terras, & æquora lustrant.

Lethes fluius apud inferos esse dicitur, & cuius latices amara gustantes quæq; obliuioni tradunt, & sic ad propria reuerti uolunt corpora secundum Platoniorum sententiam. Ex qua hoc uerum elicitur, quod resurrectio mortuorum datur.

Vergil. lib. 6. Aeneid.

Et pauci lata arua tenemus
 Donec longa dies perfecto temporis orbe

FLORES:

123

Concretam exemit labem, purumq; reliquit
 Aethereum sensum, atq; aurai simplicis ignem.
 Has omnes ubi mille rotam uoluere per annos
 Lethæum ad fluuium deus euocat agmine magno,
 Scilicet immemores supera ut conuexa reuisant
 Rursum, & incipiant in corpora uelle reuerti.

Seneca in Herc. fur.

Intus immenso sinu

Placido quieta labitur Lethæuado,
 Demitq; curas.

Claudianus lib. 2. in Ruffi.

Quos ubi per uarios annos per mille figuræ
 Egit Lethæo purgatos flumine, tandem
 Rursum ad humanæ reuocat primordia formæ.

DE RUINA.

Ruina sero ueniens, solet esse maior.

Propertius lib. 2. ad Cynthia.

Si qua uenit sero, magna ruina uenit.

Ruinæ maximæ comparatio, quæ moraliter signat quod sublimiora appetenda non sunt, eo quod subitè illos imminet ruina.

Vergilius lib. 4. Aeneid.

Ac uelut annosam ualido cum robore quercum
 Alpini boreæ, nunc hinc, nunc flatibus illinc

ILLVSTRIVM POETARVM

Eruere inter se certant, it stridor & alte
 Consternunt terram concusso stipite frondes,
 Ipsa hæc scopulis, & quantum uertice ad auras
 Aethereas, tantum radice in tartara tendit.

Claudianus in Ruff. lib. 1.
 Tolluntur in altum

Vt lapsu maiore ruant.

Ouid. lib. de Ponto.

Omnia sunt hominum tenui pendentia filo,
 Et subito casu, quæ ualuere ruunt.

Seneca in Octauia.

Alte extulisti, grauius ut ruerem.

DE RVRE:

Ruris laus summa.

Olympius Nemesianus ægloga 2.

Forfitan indignum ducis, quod rusticus Alcon
 Te cupiam, qui mane boues in pascua ducam.
 Dij pecorum pauere greges, formosus Apollo,
 Pan doctus, fauni uates, & pulcher Adonis.

Ouid. 2. de Ponto.

Tempus in agrorum cultu consumere dulce est.

Rustica uita tranquillior est ciuili.

Horatius lib. epodon.

Beatus ille, qui procul negotijs,
 Vt prisca gens mortalium,

FLORES.

323

Paterna rura bobus exercet suis
 Solutus omni fœnori.
 Neq; excitatur classico miles truci,
 Nec horret iratum mare,
 Forumq; uitat, & superba ciuium
 Potentiorum limina.

Seneca in Hippolyto.

Non alia magis est libera, & uicio carens,
 Ritusq; melior uita, quæ priscos colat,
 Quàm quæ relictis mœnibus syluas amat.
 Non illam amaræ mentis inflammat furor,
 Qui se dicauit montium in fontem iugis,
 Non aura populi, & uulgus infidum bonis,
 Non pestilens inuidia, non fragilis fauor,
 Non ille regno seruit, ac regno inuidet,
 Vanos honores sequitur, aut fluxas opes,
 Spei metusq; liber, haud illum niger,
 Edaxq; liuor dente degeneri petit.
 Nec scelera populos, atq; inter urbes sita
 Nouit, nec omnes conscius strepitus pauet.

Rusticæ ac ciuili uitæ collatio.

Claudianus lib. 1. in Ruffi.

Hæc mihi paupertas augustior, hæc mihi tecta
 Culminibus maiora tuis: tibi quærit inanes
 Luxuries nocitura cibos, mihi donat inemptas
 Terra dapēs. rapiunt Tyrios tibi uellera succos,

ILLVSTRIVM POETARVM

Et picturata saturantur murice uestes,
 Hic radiant flores, & prati uiua uoluptas,
 Ingenio uariata suo, fulgentibus illic
 Surgunt structa thoris, hic mollis panditur herba
 Sollicitum curis non abruptura soporem.
 Turba salutantum latas tibi perstrepat aedes,
 Hic auium cantus, labentis murmura riui,

S

DE SACERDOTIO.

Sacerdotes, seu sacris mancipati sum-
 mopere honorandi sunt.

Ouid. lib. 1. de Ponto.

Vaticinor, moneoq;, locum date sacra ferenti.
 Non mihi, sed magno poscitur ille deo.
 Talia coelestes fieri praeconia gaudent,
 Ut sua quid ualeant numina teste probent,

Sacerdotum uiolatores haud parua
 poena afficiuntur.

Plautus in Rudente.

Quis homo est tanta confidentia,
 Qui sacerdotem audeat uiolare?
 At magno cum malo suo fecit hercle.

Sacerdotes concubenarios & quor-
 uis scelere etiam defoedatos sacra tan-
 gere non licet.

Tibul

FLORES.

24

Tibullus elegia. 1. lib. 2.
 Vos quoq; abesse procul iubeo, discedite ab aris
 Cui tulit hesterni gaudia nocte Venus.
 Casta placent superis, pura cum mente uenite,
 Et manibus puris sumite fontis aquam.
 Statius lib. 3. Syluar.
 Procul hinc, procul ite nocentes,
 Sicuti corde nefas tacitum, fessi q; senectus
 Longa patris, si quis pulsatae conscius unquam
 Matris, & inferna rigidum timet Acacon urna.
 Infantes, castosq; uoco.

DE SACRIFICIO.

Fides deo magis placet, quam sacrificium.

Ouid. epist. 19. Heroid.

Non boue mactato coelestia numina gaudent,
 Sed quae praestanda est, & sine teste fides

Sacrificium deo esse summam homi-
 nis sanctimoniam supra ostendi-
 mus tit. de Praelatione. Praelatorum
 castigatio.

Sacrificia impiorum deo abominabilia sunt.

Persius saty. 2.

O curae in terris animae, & coelestium inanes.
 Quid iuuat hoc templis nostros immittere mores,
 Et bona dijs ex hac scelerata ducere pulsat?

Ss iij

Plautus in rudente.

Atq; hoc in animum scelesti inducunt suum,
Iouem se placare posse omnibus hostijs.
Et operam, & sumptum perdunt: atq; id ideo
Fit, quia nihil ei acceptum est à periurijs.

Sacrificia immaculata, etiam si exi-
gua sint, deo summe placent.

Ouid. lib. 2. de Tristi.

Sed tamen ut fuso taurorum sanguine centum,
Sic capitur minimo thuris honore deus.

Horatius Oda. 23. lib. 3.

Tenihil attinet

Tentare multa cæde bidentium,
Paruos coronantem marino
Rore deos, fragiliq; myrto.
Immunis aram si tetigit manus.
Non sumptuosa blandior hostia
Mollibit aduersos penates
Farre pio, & saliente mica.

Silius Italicus lib. 4.

Iusta ite precari

Thure pio, cælumq; feros auertite ritus.
Mite, & cognatum est homini deus.

Statius lib. 1. sylvarum.

Qua nunc tibi pauper acerra
Digna litem? nec si uacuet Memania ualles

Aut præsent niueos clitumna noualia tauros
Sufficiam, sed sepe deis hos inter honores
Cespes, & exiguo placuerunt sarra salino.

Sacrificantes Deus exaudit, sæpissime poenam subtra-
hendo, si negligitur, acerrime punit.

Ouidius lib. 5. Fasto.

Nos quoq; tangit honos, festis gaudemus, & aris,
Turbaq; cælestes ambitiosa sumus.
Sæpe deos aliquis peccando fecit iniquos,
Et pro delictis hostia blanda fuit.
Sæpe Iouem uidi cum iam sua mittere uellet
Fulmina, thura dato sustinuisse manum.
At si negligimur magnis iniuria poenis
Solutur, & iustum præterit ira modum:
Respice Testiadem, flammis absentibus arsit.
Causa est, quod Phœbes ara sine igne fuit.
Respice Tantalidem, eadem dea tela tenebat
Virgo est, & spretos bis tamen ulta focos.
Hypolite infelix uelles coluisse Dionem
Cum consternatis diripereris equis.

Sacrificandi exhortatio dignissima.

Silius Italicus lib. 12. bel. p. 1.

Dij uota precesq;

Ferte modo, & tepidos aris libate cruores.
Nem date terga malis.

ILLVSTRIVM POETARVM

Sed enim ante omnia altaria fument.

DE SANITATE.

Sanitas pars est, sanari uelle.

Seneca in Hippolyto.

Precor furorem siste, teq; ipse adiua.

Pars sanitatis, uelle sanari fuit,

Sani facillime ægrotis recta consilia præbent.

Quid. epist. conf. ad Luuiam de mor. filij.

Heu mihi quam facile est, quamuis hoc contigit, omni

Alterius luctu fortia uerba loqui.

Terentius in Heauton.

Nonne flagitium est, te alijs consilium dare,

Foris sapere, tibi non posse auxillarier?

Idem in Andria.

Facile omnes cum ualemus recta consilia ægrotis damus.

Tu si hic sis aliter sentias.

Sanitate nihil melius neq; commodius in hac uita.

Horat. lib. 1. epist.

Si uentri bene, si lateri est, pedibusq; tuis, nil

Diuitia poterunt regales addere maius.

DE SAPIENTIA.

Sapientia Deo proxima esse dicitur.

Horatius Oda 12. lib. 1.

Proximos illi tamen occupauit

Pallas honores.

Sapientia,

FLORES.

920.

Sapientia, & uirtus duæ pennæ sunt, per quas
ad Dei cognitionem peruenitur.

Boëtius metro. 1. lib. 4.

Sunt etenim pennæ uolucris mihi,

Quæ celsa conscendant poli,

Quas sibi cum uelox mens induit

Terras perosa despicit.

Sapientia initium stulticia caruisse.

Horatius lib. epist. 1. ad Mæcænat.

Virtus est uitium fugere & sapientia prima,

Stulticia caruisse.

Sapientia fortunæ uictrix est, id est, sapiens
fortunæ haud subijcitur, quia fortuita quæq;
sua sibi subijcit sapientia.

Iuuenalis satyr. 13.

Magna quidem sacris, quæ dat præcepta libellis,

Victrix fortunæ sapientia.

Sapientia rectum docet, paulatimq; uicia
atq; errores ab homine exuit.

Iuuenalis satyra 13.

Paulatim uicia atq; errores exuit omnes

Prima docens rectum sapientia plurima felix.

Sapientia adiutorium necessarium est, siue
quo nihil bene fit, atq; dicitur.

Horatius de arte Poetica:

Tu nihil inuita dices, faciesq; Minerva.

Sapientia

Sapientiae commendatio illustris.

Lucretius de nat. re. 1.

Sed nihil dulcius est bene quam munita tenere
 Edita doctrina sapientum, templa serena
 Despicere, unde queas alios passimq; uidere
 Errare, atq; uiam palantis quaererere uita,
 Certare ingenio, contendere nobilitate,
 Noctes atq; dies niti praestante labore,
 Ad summas emergere opes, rerumq; potiri.

Sapientiae condimentum aetas est.

Plautus in Trinummo.

Sapientiae aetas condimentum si, sapiens aetati cibus est.

Sapientia non aetate, sed ingenio adipiscitur.

Plautus in Trinummo.

Non aetate, uerum ingenio adipiscitur sapientia.

Sapientiae inuentor Deus censendus est magis q̄ homo,
 ideo & caeterarum rerum inuentorib. praepoendus est.

Lucretius lib. 5.

Quis potis est dignum pollenti pectore carmen
 Condere pro rerum, maiestatisq; repertis?
 Quis uae ualet uerbis tantum, qui fingere laudes
 Pro meritis eius possit, qui talia nobis
 Pectore parta suo, quaesitaq; premia liquit?
 Nemo, ut opinor, erit mortali corpore cretus.
 Nam (si ut ipsa petit maiestas cognita rerum
 Dicendum si) Deus ille fuit, Deus inclite Memmi.

Qui

Qui princeps uitae rationem inuenit, eam, quae
 Nunc appellatur sapientia, quiq; per artem
 Fluctibus è tantis uitam, tantisq; tenebris
 In tam tranquillo, & tam clara luce locauit:
 Namq; Ceres fertur fruges, Liberq; liquoris
 Vitigeni laticem mortalibus instituisse.
 Cum tamen his posset sine rebus uita manere,
 Vt fama est, aliquas etiam nunc uiuere gentes.
 At bene non poterat sine puro pectore uiui.
 Quo magis hic merito nobis deus esse uidetur.
 Ex quo nunc etiam per magnas dedita gentes
 Dulcia permulcent animos solatia uitae.
 Hercules antestare autem si facta putabis,
 Longius à uera multo ratione ferere.

Sapiens Deo minor esse, & in se omnia
 bona habere dicitur.

Horatius lib. 1. Epist. ad Mecoenat.

Ad summum sapiens uno minor est Ioue, diues,
 Liber, honoratus, pulcher, rex deniq; regum.

Nullus sapiens bono fragili fedit.

Seneca in Hippolyto:

Quis sapiens bono

Confidit fragili? dum licet utere.

Sapientis est animum flectere ubi opus est.

Terentius in Phormione.

Quam

ILLVSTRIVM POETARVM

Quàm scitum est eiusmodi parare in animo cupiditatis
Quas cum aduersa res sient paulo mederi possis.

Idem in Hecyra.

Istuc est sapere, qui ubicunq; opus sit animum possis
fructere.

Sapientis est bonis bonum esse, ma-
lis uero e' contra.

Plautus in Bacchid.

Nullus fructi esse potest homo, nisi qui & bene & male
facere tenet

Frugi conuenit esse hominem pectus cui sapit.
Bonus sit bonis, malus sit malis: utcunq; res sit ita ani-
mum habeat.

Sapientis est non tantum praesentia scire,
sed & futura.

Terentius in Adelphis.

O Demea isthuc est sapere, nō quod ante pedes modo
Videre, sed etiam illa, quae futura sunt
Prospicere.

Sapienti nunciaste sat est.

Terentius in Phormione.

Ah dictum sapienti sat est

Sapientem omnia consilio prius experiri
debet, quam armis.

Terentius in Eunucho.

Omnia prius experiri consilio, quam armis sapientem
debet.

Sapientes

FLORES.

120

Sapientes siue superiorum rerum noticiam
habentes rati esse dicuntur.

Manilius lib. 2. Astrono.

Hae ego diuino cupiam cum ad sidera flatu
Ferre, nec in turbam, nec turbae carmina condam,
Sed caelo noscenda canam mirantibus astris,
Et gaudente sui mundo, per carmina uatis,
Vel quibus illa sacros non inuidere meatus,
Noticiamq; sui minima est quae turba per orbem.

DE SCELERE.

Scelus unius in omnes referendum non est.

Seneca in Hippolyto.

Cur omnium sit culpa, paucarum scelus?

Sceleris coacti culpa ad autores redit.

Seneca in Troade.

Quid iussa cessas agere? ad autores redit
Sceleris coacti culpa.

Scelera saepe in autorem suum redeunt.

Seneca in Thyeste.

Saepe in magistrum scelera redierunt sua.

Scelus prosperum, uirtus uocatur.

Seneca in Herc. furent.

Prosperum, ac felix scelus

Virtus uocatur.

Sceleris locum error ingens saepe obrinuit.

Seneca in Herc. furent.

Quis

*Quis nomen unquam sceleris errori dedit?
Sæpe error ingens sceleris obtinuit locum.*

Ob scelera immensa, quæ nunc regnant,
cælum, terra, atq; sol lugere debent.

Seneca in Herc. furent.

*Lugeat æther magnusq; parens
Aetheris alti, tellusq; ferax,
Et uaga ponti mobilis unda,
Tuq; ante omnes qui per terras,
Tractusq; maris fundis radios,
Noctemq; fugas ore decoro
Feruide titan.*

DE SCIENTIA

Scientia nihil dignius est in humanis:

Lucretius lib. 4. de nat. rerum:

*Nam nihil egregius, quàm res est cernere apertas
Ab dubijs, animus quas ab se protinus abdit.*

Scientiam negans esse, eam ponit atq; concedit.

Lucretius lib. 4. de nat. rerum.

*Deniq; nil sciri si quis putat, id quoq; nescit
An sciri possit, quo nihil se scire fatetur.*

Scire omnes appetunt naturaliter, sed mercedem doctori nemo uult soluere.

Iuuenalis satyr. 7.

*Quis color, & quod sit cause genus, atq; ubi summa
Quæstio, quæ ueniant diuersa parte sagittæ*

Nosse

*Nosse uolunt omnes, mercedem soluere nemo.
Mercedem appellas. quid enim scio, culpa docentis
Scilicet arguitur, quod leua in parte mamillæ
Nil sapit Arcadico iuueni.*

Scire hac in ætate oportet, quis capite
candido incedat. i. fideliter atq; iuste.

Plautus in Mustellaria.

Sapere ista ætate oportet quis capite candido.

DE SCRIPTO.

Scribendum est subinde amicis, eo quod
literæ raro ad illos perferuntur.

Ouid lib. 4. de Tristib.

Innumeri montes inter me, teq; uiæq;

Fluminaq; & campi, nec freta pauca iacent,

Mille potest causis à te quæ littera sæpe

Missa sit in nostras rata uenire manus.

Mille tamem causas scribendo uince frequenter,

Excusam ne te semper amice mihi.

Scribendum subinde amicis, ne a nobis
contemni uideantur, & ad hoc exhortatio.

Claudianus in episto. ad Olibrium.

Quid rear affatus quod non mihi dirigis ullos?

Nec redit alterno pollice ducta salus?

Scribendine labor? sed quæ tam prona facultas,

Carmina seu fundis, seu Cicerone tonas?

Cedere diuitijs animi fortuna fatetur,

Et tantas oris copia uincit opes.

An rarus, qui scripta ferat? quin tempore nullo,

Cessant Flammineæ puluerulenta uie.

Cum fluat ingenium, cum sit qui dicta reportet,

Quæ, nisi contemnor, causa relicta tibi?

Idem eadem epist.

Quin age rumpe moras, remoraturasq; sodalem,

Absens eloquio feruiliore doce

Crebraq; fecundo festinet littera cursu,

Digna tuis animis insinuanda meis.

Dignatus tenui Caesar scripsisse Maroni,

Et tibi dedecori scribere? Musa uale.

Idem ad Probinum.

Quem precor inter nos habitura silentia finem?

Quando dabit gratas littera nostra uices?

Me timidum, uel te potius dixisse superbum

Conuenit: alterius crimen uterq; tenet

Transfluxere dies, & dum scripsisse priorem

Pœnitet, æternas itur in usq; moras.

Sed quid agam? cœpisse uitat reuerentia uestri,

Hinc amor hortatur scribere, uincat amor.

Fors iuuat audentes, prisca sententia uatis,

Hac duce non dubitem te reticente loqui.

Et infra.

Ergo lacesitus tandem rescribere roganti.

Ouid. lib. 5. de Tristib.

Quod tua me raro solatur epistola peccas,

Remq; piam præstas, & mihi uerba negas.

Hoc precor emenda, quod si correxeris unum,

Nullus in egregio corpore næuus erit.

Ibidem.

Vtq; solebamus consumere longa loquendo

Tempora, sermoni deficiente die.

Sic ferat ac referat tacitas nunc littera uoces

Et peragant linguæ charta manusq; uices.

Quod tibi ne nimium uidear diffidere, sitq;

Uersibus his paucis admonuisse satis.

Accipe quo semper finitur epistola uerbo

Atq; meis distent ut tua fata, uale.

Amantium scripta relegenda non sunt,
sed igni mandanda.

Ouid. lib. 2. de re. amo.

Scripta caue relegas blande seruata puellæ.

Constantes animos scripta relecta mouent.

Omnia pone ferros, quamuis inuitus in ignes,

Et dic, ardoris sit rogus iste mei.

Scripta non præcipitanda, sed in no-
num annum præmenda sunt. h. tam
diu asseruanda donec & alij & tu ip-
se diligenter castigaris.

Horatius satyra. 10. lib. 1.

Sæpe solum uertas, iterum, quæ digna legi sint
Scripturus, neq; te ut miretur turba labores;
Contentus paucis lectoribus.

Idem de arte Poëtica.

Si quid tamen olim
Scripseris, in Metij descendat iudicis aureis,
Et patris, & nostras, nonumq; prematur in annum
Membris intus positus delere licebit,
Quod non edideris.

Scriptores materiam uiribus æquam
in omni scripto sumere debent.

Horatius in art. Poëtica.

Sumite materiam uestris, qui scribitis, æquam
Viribus, & uersate diu, quid ferre recusent,
Quid ualeant humeri, cui lecta potenter erit res,
Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo.

Propertius lib. 2. eleg. ad Mecænatem.

Quid me scribendi tam uastum mittis in æquor,
Non sunt apta mea grandia uela rati.
Turpe est quod nequeas capiti committere pondus,
Et pressum inflexo mox dare terga genu.
Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta.
Flamma nec ex æquo ducitur ulla iugo.

Titus Calphurnius ægloga 4.

Dulce quidem resonas, nec te diuersus Apollo
Respicit o iuuenis, sed magnæ munera Romæ

Non ita

Non ita cantari debent, ut ouile Menalce.

In omni scripti genere non tam sermonis
elegantia, quam fides & pietas exigitur.

Titus Calphurnius ægloga 4.

Quicquid id est, syluestre licet uideatur acutis
Auribus, & nostro tantum memorabile pago,
Dum mea rusticitas, si non ualet arte polita
Carminis, at certe ualeat pietate probari.

DE SENECTUTE.

Senectutis periphrasis.

Cornelius Gallus.

Stat dubius tremulusq; senex, semperq; malorum
Credulus, & stultus quæ facit ipse timet.
Laudat præteritos, præsentis despicit annos.
Hoc tantum rectum quod facit ipse putat.

Et infra.

Hæ sunt primitiæ mortis, his partibus ætas
Defluit, & pigris gressibus ima petit.
Non habitus, non ipse color, non gressus euntis,
Non species eadem quæ fuit ante manet.
Labitur ex humeris demisso corpore uestis,
Quæq; breuis fuerat iam modo longa mihi est.
Contrahimur, miroq; modo decrescimus ipsi,
Diminuiq; nostri corporis ossa putes.

Tt iij

ILLVSTRIVM POETARVM

Nec coelum spectare licet, sed prona senectus
Terram, à qua genita est, & reditura, uidet.
Fitq; tripes, prorsus quadrupesq;, ut paruulus in-
fans.

Et per sordentem flebile serpit humum.
Ortus cuncta suos repetunt, mortemq; requirunt,
Et redit ad nihilum, quod fuit ante nihil.

Hinc est quod baculo incumbens ruitura senectus
Assiduo pigram uerberere pulsat humum.

Et numerosa mouens certo uestigia passu,
Talio rugato creditur ore loqui:

Suscipe me genitrix, nati miserere laborum,
Membra uelis gremio seffa scruere tuo.

Senectus hie mi comparatur.

Ouid. lib. 17. meta.

Inde senilis hyems tremulo uenit horrida passu,
Aut spoliata suos, aut quos habet alba capillos.
Nostra quoq; ipsorum semper, & equicq; sine ulla
Corpora uertuntur, nec quod sumus uis, sumus uis
Cras erimus.

Senectus animi uires non debilitat.

Vergil. lib. 9. Aeneid.

Nec tarda senectus

Debilitat uires animi, mutatq; uigorem

Senectus ægra dicitur, quia ægritu-
dinibus plena obrepit.

FLORES.

Ouid. lib. 14. metamor.

Sed iam felicitas

Terga dedit, tremuloq; gradu uenit ægra senectus

Senectus arrogans ac loquax est.

Cornelius Gallus.

Se solum doctum, se iudicat esse peritum,

Et quod sit sapiens desipit ipse magis.

Multis licet nobis referens, eademq; reuoluens

Horret, & alloquium conspuit ipse suum.

Deficit auditor, non deficit ipse loquendo,

O sola fortes garrulitate senes,

Omnia ne quicquam clamosis uocibus implet,

Nil satis est, horret quæ placuere modo.

Arridet de se ridentibus, ac sibi plaudens

Incipit opprobrio letior esse suo.

Hæ sunt primitiæ mortis, his partibus ætas

Defiuit.

Senectutem quæ dedecent.

Cornelius Gallus.

Turpe seni uultus nitidi, uestesq; decoræ,

Atq; etiam est ipsum uiuere turpe senem.

Crimen amare iocos: crimen, conuiuia, cantus,

O miseri quorum gaudia crimen habet.

Senectus baculo gressum adiuuat.

Ouid. lib. 8. meta.

Membra leuant baculis, tardiq; senilibus annis.

Tt iij

Titus Calphurnius ægloga 5.

Aspicias ut nobis iam dudum milla querelas
Adferat, & baculum premat inclinata senectus.

Seneca in Herc. fur.

Iners senectus adiuuat baculo gradum.

Senectus multa commoda secum
adfert, atq; aufert.

Horatius in art. Poet.

Multa ferunt anni uententes commoda secum,
Multa recedentes adimunt.

Cornelius Gallus.

Tu ne sola tibi subdis miseranda senectus,
Cui cedit quicquid uincere cuncta potest.
In te corruimus, tua sunt quæcumq; fatiscunt,
Vltima quæq; tuo conficis ipsa malo.

Senectus iuuentæ similis grata csi.

Ausonius in Chilonis senten.

Grata senectus homini parilis iuuentæ.

Senectus magis morte metuenda est,
nam morbus est.

Iuuenalis saty. 11.

Non præmaturi cineres, nec funus acerbum
Luxuriæ, sed morte magis metuendâ senectus.

Terentius in Phor.

Senectus ipsa morbus est.

Senectutis incommodorum descriptio
notabilis.

Horatius de art. Poet.

Multa senem circumueniunt incommoda, uel quod
Querit, & inuentis miser abstinet, ac timet uti,
Vel quod res omnes timide gelidèq; ministrat:
Dilator, spe longus, iners, audiusq; futuri,
Difficilis, querulus, laudator temporis acti
Se puero, castigatoremq; minorum.

Iuuenalis satyr. 10.

Sed quàm continuus, & quantis longa senectus
Plenamalis, deformem & tetrum ante omnia uultum,
Disimilemq; sui, deformem pro cute pellem,
Pendentesq; genas & taleis aspice rugas,
Quales, umbriferos ubi pandit Tabraca saltus,
Inuetula scalpit iam mater simia bucca.
Plurima sunt iuuenum discrimina, pulchrior ille
Hoc, atq; ille alio, multum hic robustior illo,
Vna senum facies, cum uoce trementialabra
Et iam leue caput, madidèq; infantia nasi.
Frangendas misero gingiua panis inermi,
Vsq; adeo grauis uxori, natisq; sibiq;
Vt captatori moueat fastidia Cossio.
Non eadem uini atq; cibi torpente palato
Gaudia,

Et post pauca:

ILLVSTRIVM POETARVM

Præterea minimus gelido iam corpore sanguis
Febre calet sola, circumfilit agmine facto
Morborum genus omne, quorum si nomina quæras
Promptius expediam quot amauerit Hippia mæchos,
Quot Themison ægros autumno occiderit uno,
Quot Basilus socios, quot circumscriserit Hirrus
Pupillos.

Ibidem.

Ille humero, his lumbis, hic coxa debilis, ambos
Perdidit ille oculos, & luscis inuidet, huius
Pallida labra cibum capiunt digitis alienis.
Ipse ad conspectum cœnæ diducere rictum
Suetus, hiat tantum, ceu pullus hirundinis, ad quem
Ore uolat pleno mater ieiuna: sed omni
Membrorum damno maior dementia, quæ nec
Nomina seruatorum, nec uultum agnoscit amici.
Cum quo præterita cœnauit nocte, nec illos,
Quos genuit, quos eduxit.

Ibidem.

Vt uigeant sensus animi, ducenda tamen sunt
Funera natorum, rogius aspiciendus amatæ
Coniugis, & fratris, plenaeq; sororibus urnæ.
Hæc data pœna diu uiuentibus, ut renouata
Semper clade domus, multis in luctibus, inq;
Perpetuo mœrore, & nigra ueste senescant.

Boëtius metro 1. lib. 1.

Venit

FLORES.

334

Venit enim properata malis inopina senectus,
Et dolor ætatem iussit inesse suam.
Intempestiu funduntur uertice cani,
Et tremit effecto corpore laxa cutis.
Plautus in Menech.

Constitus senectute, onustum gero
Corpus, uires reliquere, ut ætas mala est, mors mala est
ergo.

Nam res plurimas pessimas cum aduenit, adfert,
quasi
Autumen omnes, nimis longus sermo est.

Senectutis memoria assidue retinenda est
quia homini non parum confert.

Ouidius lib. 3. de art. aman.

Venturæ memores iam nunc estote senectæ,
Sic nullum uobis tempus abibit iners.

Senectus odiosa est adolescentulis.

Terentius in Hecyra.

Odiosa est hæc ætas adolescentulis.

Emeritæ senectæ iam nulla premia dantur.

Claudianus de bel. Gildonico.

Deseror, emeritæ iam premia nulla senectæ.

Senes a noxijs omnibus nudati esse debent.

Horatius lib. 2. epist. ad Florum.

Non es auarus, abi, Quid cætera? num simul isto
Cum uicio fugere? caret tibi pectus inani

Ambitione?

ILLVSTRIVM POETARVM

Ambitione caret mortis formidine, & ira?
 Somnia, terrores magicos, miracula, sagas.
 Nocturnos lemures portentaq; Thessalari des?
 Natales grate numeras? ignoscis amicis?
 Lenior & melior sis accedente senectate?
 Quid te exempta iuuat spinis de pluribus una?
 Viuere si recte nescis, decede peritis.
 Lusiſti ſatis, ediſti ſatis, atq; bibiſti.
 Tempus abire tibi eſt, ne potum largius æquo
 Rideat, & pulſet laſciua decentius ætas.

Plautus in Milite.

Vacuum eſſe iſta te ætate hic decebat noxijs.
 Itidem, ut tempus anni, ætatem aliam aliud factum
 conuenit.

Senio ac uetustate confectis quieſcendum eſt.

Propertius eleg 26. lib. 2.

Miles depositis annosus ſecubat armis,
 Grandæuiq; negant ducere aratra boues.
 Putris & in uacua requieſcit nauis arena,
 Et uetus in templo bellica parma uacat.

Senes communiter auari ſunt.

Terentius in Adelph.

O noſter Demea.

Ad omnia alia ætate ſapimus rectius.
 Solum unum hoc uicium adfert ſenectus hominibus,

Atten=

FLORES:

339

Attentiores ſumus ad rem omnem, quàm ſat eſt.

Senes felices dicuntur per antiphrāſim.

Iuuenalis ſatyræ 10.

Rex Pylius (magno ſi quicquam credis Homero)
 Exemplum uitæ fuit à cornice ſecundæ.
 Felix nimirum, qui per tot ſecula mortem
 Diſtulit, atq; ſuos iam dextra computat annos.
 Quippe nouum toties muſtum bibit, oro parum per
 Attendas, quantum de legibus ipſe queratur
 Fatorum, & nimio de ſtamine, cum uidet acris
 Antilochi barbam ardentem, nam quærit ab omni
 Quiſquis a deſt ſocio, cur hæc in tempora duret,
 Quod facinus dignum tam longo admiferit æuo.

Senes immemores ſunt.

Seneca in Oedipo

Prima languet ſenem
 Memoria, longo laſſa ſublābens ſitu.

Senes reuerendi ſunt ſummopere, ex
 emplo antiquorum.

Ouidius lib. 5. Faſto.

Magna fuit capitis quondam reuerentia cani,
 Inq; ſuo præcio ruga ſenilis erat.

Ibidem.

Nec niſi poſt annos patuit tunc curia ſeros.
 Nomen & ætatis mite Senatus habet.

Et

Et infra.

Verba quis auderet cor am fene digna rubore
Dicere? Censuram longa senectâ dabat.

Iuuenalis satyra. 13.

Improbilas illo fuit admirabilis auro.
Cred:bant hoc grande nefas, & morte piandum
Si iuuenis uetulo non affurrexerat, & si
Barbato cuiunq; puer, licet ipse uideret
Plura domi farrâ, & maiores glandis q̄ceruos.
Tam uenerabile erat pr.ecedere quatuor annis,
Primaq; par adeo sacræ lunigo senectæ.

Senem acta generosa hominem reddunt.

Ouid. epist. conf. ad Liuiam de mor. filij:

Ipse tibi emissus nebulosum litus auerni
Sic liceat forti uerba tot ore sonet:
Quid numeras annos, uixi maturior annis.
Acta senem faciunt, hæc numeranda tibi.

Frons tristis senem decet.

Seneca in Hippolyto.

Læticia iuuenem, frons decet tristis senem.

Senum officium est iura, & leges noscere.

Ouidius s. Metamor.

I uera senes norint, & quid liceatq; nefasq;
Fasq; sit inquirant, legumq; examina seruent.

DE SERMONE.

Sermone

Sermone docto, ac hilari ioco terendum est
tempus hyemale.

Statius lib. 4. Syluarum.

Nobis uerus amor, mediog; Helicone petitus
Sermo, hilaresq; ioci brumalem absumere noctem
Suaferunt, mollemq; oculis expellere somnum.

Sermo utilis ac dulcis omnium suffragia sibi uendicat.

Horatius in arte Poetica.

Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.

Omnis hominum sermo, in his duobus monosyllabis, est, & non, uersatur.

Vergil. de Est. & Non.

Est, & non, cuncti monosyllaba nota frequentant,
His demptis nihil est hominum quod sermo uoluet.
Omnia in his, & ab his sunt omnia, siue negoti,
Siue oci quicquam est, seu turbida siue quietis.
Qualis uita hominum, duo quam monosyllaba uersant.

Sermo omnis siue colloquium in pauca confertendus est, ne suspectus fiat.

Seneca in Medea.

Suspecta ne sint longa colloquia, amputa.

Terentius in Phormione.

Cedo, quid portas obsecro, atq; id, si potes uno uerbo expedi.

Sermone

ILLVSTRIVM POETARVM

Sermone longo, uerborumq; ambage ac circuitu manifesta probanda non sunt.

Manilius lib. 2. *Astrono.*

Sed ne circuitu longo manifesta probentur,
Ipsa fides operi facit pondusq; fidemq;.

Sermo facundus in uia pro uehiculo est.

Vergilius lib. 8. *Aeneid.*

Ibat rex obfitus euo,
Et comitem Aeneam iuxta, natumq; tenebat
Ingrediens uarioq; uiam sermone leuabat.

Exempla sermonis, qui uno die non poterit absolui.

Vergilius lib. 1. *Aeneid.*

O dea si prima repetens ab origine pergam,
Et uacet annales nostrorum audire laborum,
Ante diem clauso componet uesper olympo.

Ouidius lib. 15. *metam.*

Desinet ante dies, & in alto Phœbus anhelos
Aequore tinget equos, quàm consequar omnia dictis
In species translata nouas.

Plautus in *Captiuis.*

Si ego item memorem, quæ me erga multa fecisti bene
Nox diem adimat.

DE SERVITUTE.

Seruum esse, durum & graue est.

Seneca

FLORES.

317

Seneca in *Troade.*

Durum, inuisum, graue est
Seruicia ferre.

Seruum innocentem fidelemue esse
Decet confidentem apud herum suum.

Plautus in *Captiuis.*

Decet innocentem seruum atq; innoxium,
Confidentem esse suum apud herum potissimum:

Propertius lib. 3. *eleg.*

Omnis enim debet sine uano nuncius esse,
Maioremq; timens seruus habere fidem.

Seruum oculos, manus, uerbaq; dormita habere decet.

Plautus in *milite.*

Non homini seruo suos
Domitos oportet habere oculos, & manus
Orationemq;.

Seruum scire decet potius quam loqui.

Plautus in *Epidico.*

Sed taceam optimum est, plus scire satius est,
Quàm loqui seruum hominem, ea sapientia est.

Seruum superbum esse non decet.

Plautus in *Afinar.*

Non decet superbum esse hominem seruum:

Seruum domini sui uoluntatem in pectus habere decet.

Vn

Plautus in *Perſa*.

Qui hero ſuo ſeruire uult, bene ſeruit ſeruitutem
 Ne adepot illum multa in pectore ſuo collocare oportet,
 Que hero placere cenſeat præſenti atq; abſenti ſuo.

Seruos complures omnes habere uolunt, nihil
 Interim curantes boni ne an mali ſint.

Plautus in *Mene*.

Clientes ſibi omnes uolunt eſſe multos bonine an ma-
 li ſient.

Id haud querit ant, res queritur magis quàm clientum
 fides.

Quoiuſmodi cluat: ſi eſt pauper, atq; haud malus,
 Nequam habetur: ſin diues eſt, habetur is cliens
 Frugi, qui neq; leges, neq; æquum neq; bonum uſquam
 colunt,

Sollicitos patronos habent, datum denegant, quod da-
 tum eſt.

Seruus eſſe debet, qui ſe non habet,
 & qui aſſidue concupiſcit.

Martialis lib. 2. Epigram.

Reges & dominos habere debet,
 Qui ſe non habet, atq; concupiſcit,
 Quod reges dominiq; concupiſcunt.

Seruus non eſt qui pio atq; egregio
 ſubiicitur principi.

Claudianus lib. 3. in *Stiliconis laudes*.

Fallitur egregio quiſquis ſub principe credit

Seruit

Seruitium, nunquam libertas gratior extat,
 Quàm ſub rege pio.

Seruo atq; captiuo ſi addatur malum, ad
 maius malum promptiſſimus efficitur.

Plautus in *mene*.

Homines captiuos qui cathenis uinciunt,
 Et qui fugitiui ſeruis inidunt compedes,
 Nimiſ ſulte faciunt mea quidem ſententia.
 Nam homini miſero malum ſi accedit ad malum,
 Maior lubido eſt fugere, & facere nequiter.
 Nam ſe ex cathenis eximunt aliquo modo,
 Tum compediti ianuam lima perterunt,
 Aut lapide excutiunt clauum.

DE SIMILITVDINE

Similitudinis maximæ, quæ ali-
 quando inter duos apparet, inti-
 matio iucunda.

Plautus in *Menechmis*.

Nam ego hominem homini ſimiliorem nunquam uidi
 alterum,
 Nec aqua aquæ, nec lacte lacti, crede mihi, uſquam ſi-
 millus,
 Quàm hic tui eſt, tuq; huius.

Simile ſuum ſimile naturaliter diligit, &
 eſt argumentum a contrario ſumptum.

ILLVSTRIVM POETARVM

Horat. lib. 1. Epist. ad Lollium.

Oderunt hilarem tristes, tristemq; iocosi,
Sedatum celeres, agilem gnauumq; remissi.

Iuuenalis.

Magna inter moles concordia.

Similium idem est iudicium.

Plantus in Mostellaria.

Postremo, si dictis nequis perduci, ut uera haec credas
Mea dicta, ex factis nosce rem, uides quae sim, & quae
fui ante?

Nihilo ego minus, quam nunc tu, amata sum, atq; uni
modo gessi morem,

Qui pol me, ubi aetate hoc caput colorem commuta-
uit,

Reliquit de seruitq; me, tibi itidem futurum credo.

Artifices eiusdem artis & professio-
nis sese mutuo amant.

Ouid. lib. 2. de Ponto.

Scilicet ingenijs aliqua est concordia iunctis

Et seruat studij fœdera quisq; sui.

Rusticus agricolam, miles fera bella gerentem,

Rectorem dubie nauita puppis amat.

DE SIMVLACHRIS.

Simulachra non esse deos.

Martialis 8. Epigram.

FLORES.

139

Qui fingit sacros auro uel marmore uultus,
Non facit ille deos, qui colit, ille facit.

Simulachris nihil prorsus diuinitatis inest.

Statius lib. 2. Theb. 4.

Nulla autem effigies, nulli commissa metallo
Forma dei, mentes habitare & pectora gaudet.

Non simulachra, sed deum uident
foelix est.

Ouid. 2. de Ponto.

Felices illi qui non simulachra, sed ipsos,
Quiq; deum coram corpora uera uident
Pro deo, simulachra coluntur perperam.

Ouid. 2. de Ponto.

Quos dedit ars uultus, effigiemq; colo.
Si homines nouere deos, quos arduus aether
Occulit, & colitur pro Ioue forma Iouis.

DE SIMVLATIONE

Simulare loco. f. & tempore prudentis est.

Vergil. lib. 1. Aeneid.

Talia uoce refert, curisq; ingentibus aeger,
Spem uultu simulat, premit altum corde dolorem.

Plautus in Trinummio.

Sapiens quidem pol, ipse fingit fortunam sibi.

Terentius in Adel.

Simulare certi est hominis.

Vide tit. de Dissimulatione.

ILLVSTRIVM POETARVM

DE SITI.

Sitienti etiam aqua dulcis est, nectarq; sapit.
Ouid. lib. 6. Metamor.

*Haustrus aquæ mihi nectar erit, uitamq; fatebor
Accepisse simul, uitam dederitis in undis.*

Sitis maximæ intimatio.
Ouid. lib. 5. Metamor.

*Non ego nostros
Abluere hic artus, lassatâq; membra parabam,
Sed releuare sitim: caret os humore loquentis,
Et fauces arent, ni xq; est uia uocis in illis.*

DE SOBRIETATE.

Sobrietas quanta commoda adferat corporibus nostris.

Hora, lib. 2. satyra. 2.

*Accipe nunc uictus tenuis, quæ, quantâq; secum
Adferat. in primis ualeas bene, nam uariæ res
Ut noceant homini credas, memor illius escæ
Quæ simplex olim tibi sederit.*

Et infra.

*Vides ut pallidus omnis
Cœna de surgat cubia: quin corpus onustum
Hesternis uitijs animum quoq; prægrauat una,
Atq; adfigit humo diuinæ particula auræ,
Alter ubi dicto citius curata sopori*

Mem.

FLORES.

910

Membra dedit, uegetus præscripta ad munia surgit.

DE SOLERTIA.

Solertia parit artes, egestas inquit, usus uero nutrit.
Claudianus lib. 3. de rapt. Proserp.
Prouocet ut segnes animos, rerumq; remotas
Ingens, a uias paulatim exploret egestas.
Vtq; artes pariat solertia, nutriat usus.

Solertia conando omnia uincere dicitur.
Manilius lib. 1. Astrono.

*Omnia conando docilis solertia uicit,
Nec prius imposuit rebus finemq; manumq;
Quam cælum ascendit ratio, cepitq; profundis
Naturam rerum causis, uiditq; quod usquam est.*

Solers homines pigros, qui nil esse dicuntur, odit.

Plautus in Rudente.

Opera

*Haud sui parcus mea: nimis homo nihil est, qui piger est,
Nimisq; id genus odi ego male.*

DE SOMNO ET SOMNIIS.

Somni uis eiusq; regie descriptio.
Ouid. lib. 11. Metamor.

*Est prope Cimerios longo spelunca recessu,
Mons cauus, ignauæ domus. & penetratua somni.*

Vs iij

Quo nunquam radijs oriens, meliusue cadensue
 Phœbus adire potest, nebulae caligine mixta,
 Exhalantur humo, dubiaeq; crepuscula lucis.
 Nil uigil ales ibi cristati cantibus oris
 Euocat auroram, nec uoce silentia rumpunt
 Sollicitiue cambusue sagacior anser.
 Non fera, non pecudes, non moti flamine rami
 Humanæ uocis sonum reddunt conuitia lingue,
 Muta quies habitat, saxo tamen exit ab imo
 Riuus aque Lethes, per quem cum murmure labens
 Inuitat somnos crepitantibus unda lapillis,
 Ante fores auri fecunda papauera florent
 Innumeræq; herbae, quarum de lacte saporem
 Nox legit, & spargit per opacas humida terras
 Ianua ne uerso stridorem cardine reddat.
 Nulla domo tota est, custos in limine nullus,
 At medio thorus est Hebena sublimis in antro
 Plumeus, unicolor, pullo uelamine tectus,
 Quo cubat ipse deus membris languore solutis.
 Hunc circa passim uarias imitantia formas
 Somnia uana iacent, totidem quot mensis aristas,
 Sylua gerit frondes, eiecit littus arenas.

Seneca in Herc. fur.

Veris miscens falsa: futuri
 Certus, & idem pessimus autor.
 Pater o rerum, portusq; uitæ,

LUCIS

Lucis requies, noctisq; comes.
 Qui par regi, famuloq; uenis,
 Placidus fessum, lenisq; foues
 Pavidum leti genus humanum,
 Cogis lentam discere mortem.

Somnus Astrea. i. iustitiæ filius, mortisq;
 frater esse dicitur.

Seneca in Herc. furente.

Volucer matris genus Astrea
 Frater dura languida mortis:

Somnus animi quies, malorum domitor, atq; huma-
 næ uitæ pars melior esse dicitur.

Seneca in Hercule. furen.

Tu ò domitor

Somme malorum, requies animi,
 Pars humanæ melior uitæ.

Somnus mortis imago esse dicitur.

Ouidius lib. 2. eleg.

Stulte, quid est somnus, gelidæ nisi mortis imago?

Longa quiescendi tempora fata dabunt.

Somnus homini a prandio non est bonus.

Plautus in Most.

Non bonus est somnus homini de prandio

Somnus diurnus animi cogitationes
 quandoq; s. refert.

Seneca in Octauia:

Quæcunq; mentis agitat infestus nigor,

ILLVSTRIVM POETARVM

Et per quietem sacer, & arcanus refert,
 Veloxq; sensus.

Claudianus in præfat. 3. lib.
 de rapt. Proserp.

Omnia, que sensu uoluuntur uota diurno,
 Tempore nocturno reddidit amica quies.
 Venator defessa toro cum membra reponit
 Mens tamen ad syluas, & sua lustra redit.
 Iudicibus lites, aurigæ somnia currus,
 Vanaq; nocturnis meta cæuetur equis.
 Gaudet amans, permutat nauis a mercibus,
 Et uigil elapsas querit auarus opes.
 Blandaq; largitur frustra sitientibus ægris
 Irriguus gelidæ pocula fonte sopor.
 Me quoq; Musarum studium sub nocte silentii
 Artibus assiduis sollicitare solet.
 Nanq; poli media stellantis in arce uidebar
 Ante pedes summi carmina ferre Iouis.

Somnus agrestium .i. pauperum lenis
 esse dicitur.

Horatius Oda 3. lib. 1.

Somnus agrestum

Lenis uirorum, non humilibus domos

Fassidit.

Somnus falsa neris miscet, futuri uel certus
 atq; pessimus auctor esse dicitur.

Seneca

FLORES.

Seneca in Hercule furent.
 Veris miscens falsa, futuri
 Certus, & idem pessimus auctor.

Ouidius lib. 2. elegia.

Tu leuis es, multoq; tuis uentosior alis,
 Gaudiaq; ambigua dasq; negasq; fide.

Somnia, fallacia, uana se fere omnia sum.

Tibullus lib. 3. elegia. 4.

Somnia fallaci ludunt temeraria nocte,
 Et pauidas mentes falsa timere iubent.

DE SPE.

Spes decipit multos.

Ouidius epist. 10. Heroid.

Tale nihil timeo, sed nec Medea timebat:

Fallitur augurio spes bona sepe suo.

Plautus in Rudente.

Nam multa præter spem scio multis bona euenisse.

Amp. At ego etiã qui sperauerunt spem decepisse multos

Spes in bonitate Dei retinenda est.

Ouidius lib. 1. de Ponto.

Quamuis est igitur meritis indebita nostris,

Magna tamen spes est in bonitate dei.

Spes longitudinis uitæ refecanda est.

Horatius Oda. 11. lib. 1.

Et spacio breui

Spem longam referes, dum loquimur fugit inuida

Actus

Actus, carpe diem, quàm minimum credula postero.

Spes precio emenda non est.

Terentius in *Adelphis*.

Ego spem precio non emo.

Spes timorq; homines maxime agitant.

Seneca in *Hercule furent*.

Turbine magno spes sollicitæ

Vrbibus errant, trepidiq; metus.

Terentius in *Andria*.

Ve misero mihi,

Vt animus in spe atq; in timore usq; ante hac at-
tentus fuit.

Itaq; postquam adempta spes est, lassus cura con-
fectus stupet.

Spes uitam hominum fouet.

Ouidius lib. 1. de *Ponto*.

Spes igitur poenæ menti Græcine leuandæ

Non est ex toto nulla relicta meæ.

Hæc dea, cum fugerent sceleratas numina terras

In dijs inuisa sola remansit humo.

Hæc facit, ut uideat cum terras undiq; nullas

Naufragus in medijs brachia iacet aquis.

Hæc facit ut uiuat fossor, quoq; compede uinctus,

Liberatq; à ferro crura futura putet.

Sæpe aliquem solers medicorum cura relinquit,

Nec spes huic uena deficiente cadit.

Carcere

Carcere dicuntur clausi sperare salutem,

Atq; aliquis pendens in cruce uota facit:

Hæc dea quàm multos laqueo sua colla ligantes,

Non est proposita passa perire nece.

Me quoq; conantem gladio finire dolorem

Arguit, iniecta continuitq; manu.

Tibullus *elegia ulti. lib. 2.*

Iam mala finissem leta, sed credula uitam

Spes fouet, & melius cras fore, semper ait:

Spes alit agricolus, spes sulcis credit aratis,

Semina quæ magno foenore reddat ager?

Hæc laqueo uolucres, hæc arundine pisces,

Cum tenues hamos abdidit ante cibus.

Spes etiam ualida solatur compede uinctum,

Crura sonant ferro, sed canit inter opus.

Spe sublata ab ipso animo, cito deficit homo.

Terentius in *Andria*.

Itaq; postquam adempta spes est, lassus cura confectus
stupet.

Spes anxia longaq; mentem extrahit, crue-
ciat ac longo uoro gaudia consumit.

Stattius lib. 1. *Theba.*

Spes anxia mentem

Extrahit, & longo consumit gaudia uoto?

Idem lib. 2. *Thebaid.*

Et qua non grauior mortalibus addita cura

Spes

ILLVSTRIVM POETARVM

Spes ubi longa uenit.

Sperare qui nihil potest, desperet nihil.
Seneca in Medea.

Qui nil potest sperare, desperet nihil.

Inesperata sæpius ac magis eueniunt,
quam sperata.

Plautus in Muffel.

Inesperata accidunt magis sæpe, quàm quæ speres.

Spes in res mortales collocanda non est,
quia caducæ sunt.

Silius Italicus lib. 7. bel. pu.

Spes heu fallaces, oblitaq; corda caducum
Mortali quodcunq; datur.

Spes & timor dubiam faciunt fidem.

Ouidius epist. 6. Heroid.

Alternant spesq; timorq; fidem.

DE STUDIO.

Studio literarum sedulo, præsertim in iuue-
nili ætate incumbendum est.

Tibullus eleg. 8. lib. 1.

At tu dum primi floret tibi temporis ætas
Vtere, non tardo labitur illa pede.

Claudianus de quart. Honorij cons.

Interea Musis animus dum mollior instet,
Et quæ mox imitere, legas, nec desinat unquam
Tecum grata loqui tecum Romana uetustas.

Studio non incensens uirio deditus erit.

Horatius

FLORE 3. 346

Horatius lib. epist. 1. ad Lollium.
Si non intendes animum studijs, & rebus honestis,
Inuidia, uel amore uigil torquebere.

Studium dolorem aufert.

Ouidius lib. 5. de Tristib.

Quot frutices syluæ, quot flauas Tybris arenas,
Mollia quot Martis gramina campus habet,
Tot mala pertulimus, quorum medicina quiesq;
Nulla, nisi in studio, Pieridumq; mora.

Sua quemq; studia delectant.

Ouidius lib. 1. de Ponto.

Scilicet est cupidus studiorum quisq; suorum,
Tempus & assueta ponere in arte iuuat.
Saucius euitat pugnam gladiator, & idem
Immemor antiqui uulneris arma capit:
Nil sibi cum pelagi dicit fore naufragus undis,
Et ducit ad re mos, qua modo nauit aqua.

Librorum copia absq; studio hominem
non reddit doctum.

Ausonius in epigram. a! Philomusum.
Emptis quod libris tibi bibliotheca referta est,
Doctum & grammaticum te Philomuse putas.
Hoc genere & chordas, & plectra, & barbita conde,
Hodie mercator, cras citharæ datus eris.

Studij remissi intimatio, ueniq; per-
pulgura imploratio.

Ouidius

Ouidius lib. 4. de Ponto.

Da ueniam faſto, ſtudijs quoq; frena remiſſi
Ducitur & digitis litera rara meis.
Impetus ille ſacer, qui uatum pectora nutrit,
Qui prius in nobis eſſe ſolebat, abeſt.

Studioſi intimario notabilis.

Iuuenalis ſatyra. 5.

At te nocturnis iuuat impaleſcere chartis,
Cultor enim iuuenum purgatus inferit aures
Frugę Cleantea.

DE STULTICIA

Stulticia carere eſt prima ſapientia.

Horatius lib. 1. epiſt. ad Mecœnat.:

Virtus eſt uitium fugere, & ſapientia prima
Stulticia caruiſſe.

Stulti proprium eſt uelle nocere dum
non poſſit.

Auſonius in Bię ſentent.:

Quid ſtulti proprium? Non poſſe, & uelle nocere.

Stulto qui aduerſatur ipſum inſanio-
rem reddit.

Plautus in Amphitryone:

Non tu ſcis Bacchę bacchanti ſi uelis aduoſariet,
Ex inſania inſaniorẽ facies, feriet ſapius.
Si obſeruaueris una reſoluaſ plagã,

Irritabis

Irritabis crabrones.

DE SVBDITIS.

Subditos regem ſeu dominum timere decet.

Seneca in Octauia,

Decet timeri Cęſarem.

Subditi indigna ut digna habere debent,
qua heri prælatiue faciunt ac imponunt.

Plautus in Captiuis.

Indigna digna habenda ſunt, herus quę facit.

DE SVPERBIA:

Superbia mores egregios inquinat.

Claudianus de quart. Honorij conſu.

Inquinat egregios adiuncta ſuperbia mores.

Superbia ſolenne uicium eſt ſecun-
dis rebus ac ingrara uirtutum comes.

Claudianus lib. 2. de Stilic. laud.

Quin ipſa ſuperbia longę

Diſceſſit, uitium rebus ſolenne ſecundis,

Virtutumq; ingrata comes,

Superbię maximę intimatio.

Ouid. lib. 6. metamor.

Sum felix, quis enim neget hoc? felixq; manebo,

Hoc quoq; quis dubitet? tutam me copia fecit.

Maior ſum quam cui poſſit fortuna nocere.

ILLVSTRIVM POETARVM

Superbus præcibus signisue à deo missis
non flebitur, ut de Turno dicitur.

Mapheus Vehius in Supplemento Verg.
Nec nostræ potuere preces inflectere durum,
Nec diuum portenta animum, quin arctius ignem
Spumabat ferus ore uomens, bellumq; ciebat.

Deus superbis restitit atq; eos humiliat.

Seneca in Herc. furente.

Dominare timidus, spiritus altos gere.
Sequitur superbos uictor à tergo deus.

DE TACITVRNITATE.

Tacere qui nescit, idem & loqui ignorabit.

Ausonius in Pyraci senten.

Loqui ignorabit, qui tacere nescit.

Taciturnitatis maximæ intimatio.

Plautus in persa.

Ne hoc quoiquam homini dicerem, edictum est mihi
Magnopere, nec quoiquam homini crederem, omnes
muti ut prius
Loquerentur hoc, quàm ego.

Taciturnitas & fides à seruis summo-
pere requiritur.

Terentius in Andria.

Nihil istac opus est arte ad hanc rem, quam paro,

Sed his

FLORES.

346

Sed his, quas semper in te intellexi sitas,
Fide, & taciturnitate.

Taciturnitatis nimix reprehensio.
Ausonius ad Paul.

Vnde istam meruit non felix charta repulsam?
Hostis ab hoste tamen per barbarâ uerba salutem
Accipit, & salue medijs interuenit armis.
Respondent & saxa homini, percussus ab antris
Sermo redit, reboat nemorum uocalis imago,
Littorei clamant scopuli, dant murmura riuui,
Somniferumq; canit sepes depasta susurrum.
Est & arundineis modulatio musica ripis,
Atq; arguta suis loquitur coma pinea uentis,
Incubuit folijs quoties leuis Eurus acutis,
Dindymaq; idæo respondent cantica luco.
Nil mutum natura dedit, non aeris ales,
Quadrupedesue silent. habet & sua sibila serpens,
Et pecus æquoreum tenui uice uocis anhelat.
Cymbala dant sictum, sonitum dant pulpita saltu
Tacta pedum, tentis reboant caua tympana tergus,
Isacasq; agitant Marcotica sinistra tumultus.
Nec do donoæi cessat timitus aheni,
In numerum quoties radijs ferientibus icte
Respondent dociles moderato uerbere pelues.
Tu uelut Oebalijs hebetes taciturnus Amyclis,
Aut tua Sigalion Aegyptius oscula signet,

Obnixus Pauline taces.

Ibidem.

Quis prohibet salue atq; uale breuitate parata
Scribere, felicesq; notas mandare libellis?

Tacenda loqui laudabile non est.

Ouid. lib. 2. de art. aman.

Eximia est uirtus præstare silentia rebus,

At contra, grauis est culpa, tacenda loqui.

Quam bene quod frustra captatis arbore pomis

Tantalus in media garrulus aret aqua.

Tacenda sunt tibi ipsi ea, quæ tace-
ri uelis ab alio.

Seneca in Hippolyto.

Alium filere quod uoles, prius file.

Horati. lib. 2. Epist. ad Quintium.

Nec retinent patulæ commissa fideliter aures.

Tacuisse minimus est labor.

Ouid. lib. 2. eleg. siue amo.

Quis minor est autem, quam tacuisse, labor?

Arcana commissaq; tacere qui ne-
scit, hic fugiendus est.

Horatius saty. 4. lib. 2.

Fingere qui non uisa potest, commissa tacere

Qui nequit, hic niger est, hunc tu Romane cauet.

Fideliter celanda sunt secreta, ne in odium
illius, qui commisit, incidas,

Iuuenid

Iuuenalis satyra. 9.

Hæc soli commissa tibi celare memento,

Et tacitus nostras intra te fige querelas.

Nam res mortifera est, inimicus pumice leuis.

Qui modo secretum commiserat, ardet & odit.

Terentius in Eunu.

Tu pol si sapiis, quod scis, nescias.

Idem in Heauton.

Nescias quod scis, si sapiis.

Arcana scrutanda non sunt, nec com-
missa effurienda.

Horati. lib. 1. Epist.

Arcanum neq; tu scrutaberis ullius unquam.

Commissumq; teges & uino tortus, & ira.

DE TEMPLIS.

Templa restauranda sunt a posteris,
ne delicta maiorum luar.

Horatius Oda. 6. lib. 3.

Delicta maiorum immeritus lues

Romane, donec templa refeceris,

Ardesq; labantes deorum, &

Fæda nigro simulachra fumo.

Brennus gallorum dux eo, quod Apol-
linis templum spoliaret, ipse cum
boro exercitu niuib; obruebatur.

ILLVSTRIVM POETARVM

Propertius lib. 3. eleg. de Auaritia.

Torrída sacrilegum testantur lumina Brennum

Dum petit intonsi Pythia regna Dei.

Aut mons laurigero concussus uertice duras

Gallica Parnasi sparfit in arma niues.

DE TEMPORALIBVS REBVS.

Temporalium rerum gloria breuis & ca-
duca est, ideo in eis sperandum non est.

Ouid. lib. 5. de Tristib.

Nos quoq; floruius, sed flos fuit ille caducus,

Flammaq; de stipula nostra breuisq; fuit.

Horati. Oda. 7. lib. 4.

Immortalia ne speres monet annus, & alium

Quæ rapit hora diem.

Frigora mitescunt zephyris, uer proterit æstus,

Interitura simul

Pomifer autumnus fruges effuderit, & mox

Bruma recurrit iners.

Temporalium rerum amissio durissima est,

Ouid. lib. 4. de Trist.

Sæpe etiam lachrymæ sunt me scribente profusæ,

Humidaq; est fletu litera facta meo:

Corq; uetusta meum tanquam noua uulnera norit,

Inq; sinum mœstæ labitur imber aquæ.

Dum

FLORES.

948

Dum uice mutata qui sim, fuerimq; recorder,
Et tulerit quo me casus, & unda subit.

Temporalibus frui bonis qui uult,
& animo & corpore ualeat necesse est.

Hora. lib. 1. Epist. ad Lollium:

Valeat possessor oportet,

Sic comportatis rebus bene cogitat uti.

DE TEMPORE.

Descriptio sedis temporis.

Claudianus paneg. 2. in laud. Stilco.

Est ignota procul, nostraq; imperia menti,

Vix adeunda deis, annorum squalida mater

Immensi spelunca cui, quæ tempore uasto

Suppeditat reuocatq; sinus, complectitur antrum,

Omnia qui placido consumit numine serpens,

Perpetuumq; uret squamis, caudamq; reducto

Ore uorat tacito, relegens exordia lapsu,

Vestibuli castos uultu longæ uae decoro,

Ante fores natura sedet, cunctisq; uolantes

Dependent membris animæ, mansura uerendus

Scribit iura senex, numeros qui diuidit astris,

Et cursus, stabilesq; moras, quibus omnia uiuunt

Ac pereunt fixis cum legibus ille recenset,

Incertum quid in aris iter, certumq; tonantis.

Proficiat mundo, quid uelox semita lunæ,

Xx iij

ILLVSTRIVM POETARVM

Pigraq; Saturni quantum Cytherea sereno
Curriculo, Phœbiq; comes Cylenius erret.

Temporis mutabilitas brevissima est,
nam citissime, & irreparabiliter labitur.

Vergilius lib. 3. Georg.

Et fugit interea, fugit irreparabile tempus.

Idem 10. Aeneid.

Stat sua cuiq; dies, breue & irreparabile tempus
Omnibus est vitæ.

Ou d. lib. 10 Metamor.

Labitur occulte fallitq; uolubilis ætas.

Et nihil est annis uelocius.

Idem lib. 15. Metamor.

Cuncta fluunt omnisq; uagans formatur imago.
Ipsa quoq; aſtudo labuntur tempora motu.
Non ſecus ac flumen. neq; enim conſiſtere flumen,
Nec leuis hora poteſt, ſed ut unda impellitur unda,
Urgeturq; eadem ueniens, urgetq; priorem:
Tempora ſic fugiunt pariter, pariterq; ſequuntur,
Et noua ſunt ſemper. nam quod fuit ante relictum eſt,
Fitq; quod haud fuerat, momentaq; cuncta nouantur.

Idem lib 6 Faſto.

Tempora labuntur, tacitisq; ſenſcimus annis,

Et fugiunt freno non remorante dies.

Idem lib. 3. de arte aman.

Eunt anni more fluentis aquæ.

FLORES.

49

Nec quæ præterijt curſu reuocabitur unda,
Nec quæ præterijt hora, redire poteſt.
Viendum eſt etate, cito pede labitur ætas,
Nec bona tam ſequitur, quàm bona prima fuit.

Idem lib. 1. eleg.

Labitur occulte, fallitq; uolubilis ætas,
Et celer amiſſis labitur annus equis.

Seneca in Hippolyt.

Volat ambiguis mobilis aliſ

Hora.

Auſonius in epigram.

Senſcimus, effugit ætas.

Obrepsit non intellecta ſenectus,

Nec reuocare potes, qui periere dies.

Tempus præſens aliam uitam alioſq;
mores poſtulat.

Terentius in Andria.

Nunc hic dies aliam uitam adfert, alios mores poſtulat.

Tempore congruo omnia faciendæ ſunt, nam hoc
præcipuum, ac omnium rerum primum eſt.

Ouidius lib. 1. de remed. amo.

Aggrediar melius tunc, cum ſua uulnera tangi

Iam ſinet, & ueris uocibus aptus erit.

Quis matrem, niſi mentis inops, in ſunere nati,

Flere uetat: non hoc illa monenda loco eſt.

Cum dederit lachrymas, animumq; impleuerit agrum,
Ille dolor uerbis emoderandus erit.

Temporibus medicina ualeat: data tempore profunt,
Et data non apto tempore uina nocent.

Quin etiam accendas, uicia, irritesq; uetando
Temporibus si non aggrediare suis.

Idem lib. 3. de Ponto.

Leta fere letus cecini, cano tristitia tristis.
Conueniens operi tempus utrunq; suo est.

Idem lib. 1. de art. amandi.

Nec semper credenda Ceres fallacibus aruis,
Nec semper uiridi concaua puppis aquae.

Boëtius metro. 6. lib. 1.

Cum Phœbi radijs graue
Canceri sydus inastuat,
Tum qui larga negantibus
Sulcis semina credidit,
Elusus Cereris fide
Quernas pergas ad arbores.
Nunquam purpureum nemus
Lecturus uiolas petas
Cum scæuis aquilonibus
Stridens campus inhorruit.
Nec quæras auida manu
Vernos stringere palmites
Vuis si libeat frui.

Autum.

Autumnus potius sua
Bacchus munera contulit.

Terentius in Heauton.

In tempore ad eam ueni, quod rerum omnium est primum.

Seneca in Medea.

Compesce uerba, parce iam demens minis,
Animosq; minime tempori aptari decet.

Tempore atq; uetustate consumuntur ac mollescunt
etiam durissima quæq; quia & omnia uiria tolerabiliora
fiunt.

Vergilius æglog. 9.

Omnia fert ætas, animum quoq; sepe ego longos
Cantando puerum memini me condere soles.

Idem in elegia de Mecœnatis obitu.

Tempora dispensat usus, & tempora cultus,

Hæc homines, pecudes, hæc moderantur aues.

Ouidius lib. 15. Metamor.

Tempus edax rerum, tuq; inuidiosa uetustas

Omnia destruitis, uitiatq; dentibus æui

Paulatim lenta consumitis omnia morte

Idem lib. 2. de arte amandi.

Lentescunt tempore curæ,

Vanescitq; absens, & nouus intrat amor.

Idem lib. 4. de Ponto.

Tabida consumit ferrum, lapidesq; uetustas,

Nullaq; res maius tempore robur habet.

Idem

ILLVSTRIVM POETARVM

Idem lib. 4 de Trist.

Tempore ruricolæ patiens fit taurus aratri,
Præbet & incuruo colla premenda iugo.

Tempore paret equus lentis animosus habenis,
Et placido duros accipit ore lupos.

Tempore pænorum compeſcit ira leonum,
Nec feritas animo, quæ fuit ante manet,

Quæq; sui iussis obtemperat Inda magistri
Bellia, seruitium tempore uicta subit.

Tempus ut extentis tumeat facit uua racemis
Vixq; merum capiant gæna quod intus habent.

Tempus & in canas semen producit aristas,
Et ne sint tristi poma sapore facit.

Hoc dentem tenuat terram renouantus aratri
Hoc rigidos silices, & adamanta terit.

Hoc etiam se uas paulatim mitigat iras.
Hoc minuit luctus, moestaq; corda leuat.

Cuncta potest igitur tacito pede lapsa uetustus,
Præterquam curas attenuare meas.

Cornelius Gallus.

Cuncta trahit secum, uertitq; uolubile tempus,
Nec patitur certa currere quemq; uia.

Martialis lib. 9. epigram.

Quid non longa dies? quid non consumitis anni?

Tibullus elegia. 4. lib. 1.

Longa

FLORES:

357

Longa dies homini docuit parere leones,

Longa dies molli saxa peredit aqua.

Annus in apricis maturat collibus uuas.

Annus agit certa lucida signa uice.

Claudianus lib. 2. in Eutrop.

Quid non longa ualebit

Permutare dies?

Olympius Nemesianus æglog. 3.

Omnia tempus alit, tempus rapit, usus in arcto est.

Ouidius lib. 2. de art. amandi.

Eximit ipsa dies omneis de corpore mendas,

Quodq; fuit uicium desinit esse mora.

Ferre nouæ nares taurorum terga recusant,

Assiduo domitas tempore fallit amor.

DE TERRA.

Terra mater est omnium.

Ouidius lib. 1. met. am.

Ossaq; post tergum magna lactata parentis:

ibidem.

Magna parens terra est, lapidesq; in corpore terra

Ossa reor dici, iacere hos post terra iubemur.

Ouidius lib. 2. Fasto.

Consultur Phœbus, fors est ita reddita: matri

Qui dederit primus oscula, uictor erit,

Oscula

ILLVSTRIVM POETARVM

Oscula quisq; suæ matri properata tulerunt,
Non intellecto credula turba deo.

Ibidem de Bruto.

Ille iacens pronus, matri dedit oscula terræ,
Creditus offenso procubuisse pede.

Lucretius lib. 2. de nat. rerum.

Vnde alma liquentes

Humorum guttas mater cum terra recepit.
Fœta parit nitidas fruges, arbutaq; læta,
Et genus humanum, parit omnia secla ferarum
Pabula cum præbet, quibus omnes corpora pascunt,
Et dulcem ducant uitam, prolemq; propagent.

Quapropter merito maternum nomen adepta est.

Terra in medio mundi sita sphaerica,
immobilisq; est.

Manilius lib. 1. Astrono.

Vltima subsedit glomerato pondere tellus.

Ibidem.

Est igitur tellus mediam sortita cauernam
Aëris, & toto pariter sublata profundo,
Nec patulas distenta plagas, sed condita in orbem
Vndiq; surgentem pariter, pariterq; cadentem.

In terram terrena quæq; reuertuntur.

Lucanus lib. 7. bel. ciuil.

Capit omnia tellus

Quæ genuit, cælo tegitur qui non habet urnam.

Lucre

FLORES.

372

Lucretius lib. 2. de nat. rerum

Cedit item retro de terra, quod fuit ante
Interras & quod missum est ex atheris oris,
Idrursum cæli stellantia templa receptant.

Diuersæ terræ diuersa producunt.

Ouidius lib. 1. de art. amandi.

Nec tellus eadem parit omnia, uitibus illa
Conuenit, hæc oleis: hic bene farra uirent.

DE TESTIBVS.

Testis ueridicus esse debet, & ad hoc
exhortatio digna.

Iuuenalis satyra. 3.

Ambigue si quando citabere testis
Incertæq; rei Phalaris licet imperet ut sis
Falsus, & admoto dicet periuria tauro,
Summum crede nefas animam præferre pudori,
Et propter uitam uiuendi perdere causas.

Testis falsi repræhensio notabilis.

Ouidius lib. 1. eleg. siue amo.

Non bene conducti uident periuria testes.

Testis oculus unus pluris est, quàm auriti decem;

Plautus in Truculento.

Pluris est oculatus testis unus, quàm auriti
Decem: qui audiunt, audita dicunt, qui uident planè sciunt
Testimo

Testimonium falsum leuiter & audecter multi
suscipiunt: modo id, de quo iurant, lateat.

Iuuenalis satyra 13.

Tam facile & pronum est superos contemnere testes
Si mortalis idem nemo sciat. aspice quanta
Voce neget, quæ sit fecte constantia uultus.
Per solis radios. turpeiaq; fulmina iurant.

DE TIMORE.

Timoris alicuius effectus, ipsiusq; intimatio.

Vergilius lib. 3. Aeneid.

Tum uero ancipiti mentem formidine pressus
Obstupui, steteruntq; comæ, & uox faucibus hæsit.
Idem lib. 12. Aeneid.

Illi membra nouus soluit formidine torpor,
Arrectæq; horrore comæ, & uox faucibus hæsit:

Ouidius lib. 5. Metamor.

Quid mihi tunc animi miseræ fuit? an ne quod agnæ est
Si qua lupos audet circum stabula alta frementes?
Aut lepori, qui uepre latens hostilia cernit
Ora canum, nullos audet dare corpore motus?
Occupat obsessos sudor mihi frigidus artus,
Ceruleæq; cadunt toto de corpore guttæ.

Idem lib. 1. Fausto.

Extimui, sensiq; metu riguisse capillos,
Et gelidum subito frigore pectus erat.

Lucanus

Lucanus lib. 1. bel. ciui.

Dirigere metu, gelidos pauor occupat artus,
Et tacito mutuos uoluunt in pectore questus.

Idem lib. 4. bel. ciuil.

Tam frigidus artus

Alligat, atq; animum subducto robore torpor.

Plautus in Amphitryone,

Timeo, totus torpeo.

Non adepol nunc ubi terrarum sim scio ubi roget,
Nec miser me commouere possum præ formidine.

Idem in truculento.

Neq; uiuus, neq; mortuus

Sum, nec quid nunc faciam scio, neq; ut hinc abeam,
neq; ut

Ad hanc rem adeam scio, timore torpeo.

Terentius in Andria.

Vix sum apud me, ita animus commotus est metu.

Stattius lib. 5. Theba.

Talia cernenti mihi quantus in ossibus horror,
Quisue per ora color? qualis cum cerua cruentis
Circumuenta lupis, nullum cui pectore molli
Robur, & in uolucris tenuis fiducia cursu,
Præcipitat suspensa fugam, iam iamq; teneri
Credidit, & elusos audit concurrere morsus,

Oui. lib. 2. faustor. de Lucretia loquens.

ILLVSTRIVM POETARVM

Illā nihil (neq; enim uocem, uiresq; loquendi,
Aut aliquid toto pectore mentis habet.)
Sed tremit, ut quondam stabulis deprensā relictis
Parua sub infesto cum iacet agna lupo.
Quid faciat, pugnet? uincetur femina pugnans:
Clamet? at in dextra qui uetet ensis erat.
Aufugiat: positis urgentur pectora palmis.
Tunc primum externa pectora tacta manu.

Timor resecandus est, & ad hoc ex
hortatio.

Ouid. lib. 3. de Ponto.

Desine mitem animum uano infamare timore
Sæua quid in placidis saxa uereris aquis?
S: neca in Hippol.
Aude anime, tenta, perage mandatum tuum,
Intrepida constant uerba.

Timor peiora suspicari facit.
Seneca in Herc. fur.

Prona est timori semper in peius fides.
Stattius lib. 3. Theba.

Tunc plurima uersat
Pessimus in dubijs augur timor.

Timor imperiosa res est.

Martialis lib. 11. epigram.

Quid si me tonsor cum stricta nouacula supra est
Tunc libertatem, diuitiasq; roget,

FLORES.

54

Promittam? nec enim rogat illo tempore tonsor,
Latro rogat: res est imperiosa timor.

Timor degeneres animos arguit.
Vergil. 4. Aeneid.

Degeneres animos timor arguit:

Timor ad fugam uelocem reddit.
Vergil. lib. 8. Aeneid.

Fugit illicet ocior Euro,
Speluncamq; petit, pedibus timor addidit alas.
Ouid. lib. 3. fasto.

Exilit, & uelox humili super aula fenestra
Te iacit, audacem fecerat ipse timor.
Cumq; metu rapitur, tunica uelata recincta,
Currit. ut auditis territa damna lupis.
Petronius Arbiter saty.

Quantum quisq; timet, tantum fugit.

Timor homini uires adimit.

Ouid. lib. 5. Fasto.

Abstulerat uires corporis ipse timor.
Idem Epist. 13. Heroid.

Vires subtrahit ipse timor.

Idem lib. 3. de art aman.

Crede quod iubeat, locus est, & nomen, & index,
Et quia mens semper, quod timet, esse putat.

Timor anxius omnia, quæ fieri possunt,
facta esse, credere cogit.

ILLVSTRIVM POETARVM

Ouid. epist. 13. Heroid.
 Nos sumus incertæ nos anxius omnia cogit
 Quæ possunt fieri, facta putare timor.

Timor abest, ubi summa adest miseria.
 Ouid. lib. 3. de Tristib.
 Non est quod timeas fortuna miserrima nostra est.
 Seneca in Oedipo.
 Cuius haud ultra mala.
 Exire possunt, loco in tuto est situs.

Ibidem.
 Solent extrema securos facere mala.

Mulieres naturaliter sunt timidae. nam
 hanc passionem deus, qui naturæ creator est,
 eis dedit ut inexpugnabiles non essent.

Seneca in Octauia.
 Mulier dedit natura cui prouum malo
 Animum, ad nocendum pectus instruxit dolis,
 Sed uim negauit, ut ne inexpugnabilis
 Esset, sed ægras frangeret uires timor.

Timere illos, quos uincere non potes,
 crux est maxima.

Ausonius in Thaletis sententijs.
 Crux est si metuas uincere quod nequeas.

Timere miserrimum est, cum quis
 nil sperat.

Seneca in Troade.

FLORES: 379

Miserrimum est timere, cum speres nihil.
 Timens nihil, iustus facile esse potest.
 Seneca in Octauia.
 Iustum esse facile est, cui uacat pectus metu.
 Timens nihil, minus gaudet.
 Martialis lib. 11. Epigram.
 Desperasse iuuat, ueluti iam rupta sororum
 Fila, minus gaudent, qui timuere nihil.

DE TYRANNIDE.

Tyrannidis descriptio.
 Claudianus de bel. Gildon.

Instat terribilis uiuis, morientibus hæres,
 Virginitibus raptor, thalamis obscænus adulter.
 Nulla quietes, oritur præda cessante libido,
 Diutibusq; dies, et nox metuenda maritis.
 Quisquis uel locuples, pulchra uel coniuge notus,
 Crimine pulsatur fal'o: si crimina desunt.
 Accitus conuiuia perit, mors nulla refugit
 Artificem, uarios succos spumasq; requirit
 Serpentum uirides, et adhuc ignota nouercis
 Gramina. si quisquam uultu præsentia damnet
 Liberiusue gemat, dapibus crudelis in ipsis
 Emicat ad nutum stricti mucrone minister.
 Fixus quisq; toro tacita formidine libat
 Carnifices epulas, incertaq; pocula pallens

ILLVSTRIVM POETARV.M

Haurit, & intentos capiti circumspicit enses,
 Splendit Tartareo furialis mensa paratu,
 Caedemadens, atrox gladio, suspecta ueneno.
 Vt uino calefacta Venus, tum senior ardet
 Luxuries, mixtis redolent unguenta coronis.
 Crinitos inter famulos, pubemq; canoram
 Orbatas iubet ire nurus, nuperq; peremptis
 Arridere uiris. Phalarim, tormentaq; flamma
 Profuit, & Siculi mugitus ferre iuueni.
 Quam tales audire choros.

Tyranni dum timentur, & ipsi timent.

Seneca in Oedipo.

Qui sceptra duro saeuus imperio regit,
 Timet timentes, metus in autorem redit.

Tyranni est misero uitam donare,
 felicem uero perdere.

Seneca in Herc. furente.

Qui morte multos luere supplicium iubet
 Nescit tyrannus esse, diuersa irrogat.
 Miserrum ueta perire, felicem iube.

Tyranni absq; caede crudelissima
 pauci ad mortem perueniunt.

Iuuenalis satyra. 10.

Ad generum Cereris sine caede, & uulnere pauci
 Descendunt reges, & sicca morte tyranni.

Seneca in Herc. Oetoe.

FLORES

Quota pars moritur tempore fati?
 Quos felices Cynthia uidit
 Vidit miseros abitura dies.
 Rarumq; est scilicet idemq; senex.

Tyranni in inferno sepulti amarissimas
 lucet pocnas.

Seneca in Herc. furente.

Vidi cruentos carcere includi duces
 Et impotentis terga plebeia manu
 Scindi tyranni.

Tyranni in nobiles insurgunt, ut
 de Nerone liquit.

Seneca in Octauiam.

Nero. Quis quid excelsum est, cadat,

Tyranni salutem suam quaerunt tantum.
 Valerius Flaccus lib. 5. Argonaut.

Nec Valgi cura tyranni

Dum suajit modo tuta salus.

Tyrannorum mala atq; uicia quae sint.

Claudianus de 4. Honorij Consul.

Qui terret, plus iste timet, fors ista tyrannis
 Conuenit, inuidant claris fortesq; trucidant.
 Muniti gladijs uiuant, septiq; uenenis
 Ancipites habeant artes, trepidiq; minentur.

DE TORMENTIS.

Per tormenta secreta saepe extorquentur.

Yy iiii

ILLVSTRIVM POETARVM

Seneca in Troade:

Coacta dices, sponte quod fari abnuis.

Ibidem.

Verberibus, igne, morte, cruciatu eloqui

Quodcunq; celas adiget inuitam, dolor

E pectore imo condita arcana eruet.

Neceſſitas plus poſſe, quam pietas ſolet.

DE TRIBVLATIONE.

Tribulatio homines ad deum conuertit.

Oui. lib. 11. Metamor.

Aſpera creſcit hyems, omniq; à parte feroces

Bella gerunt uenti, fretaq; indignantia miſcent.

Hic uotis numen adorat.

Idem lib. 3. Faſtorum,

Vincitur ars uento, nec iam moderator habenis

Vtitur, at uotis is quoq; poſcit opem.

Tribulatur quis quandoq; lenirer,
ur ex his ad tolerandum maiora, gra-
uioraq; fortior reddatur.

Ouid. Epist. conſol. ad Liuiam.

ſcilicet exiguo percuſſa es fulminis ictu,

Fortior ut poſſis claudibus eſſe tuis,

V

DE VENIA.

FLORES.

857

Veniæ facilitas peccati irritamen eſt.

Terentius in Phormione.

Noſtrapte culpa facimus, ut malis expediat eſſe

Dum nimium dici nos bonos ſtudemus, & benignos.

Veniam alteri præſtare facile debet
is, cui uenia eſt opus.

Seneca in Agamemno.

Det ille ueniam facile, cui uenia eſt opus.

Veniam poſcenti æquum eſt impendere

Horatius ſatyra. 3. lib. 1.

Qui ne tuberibus proprijs offndat amicum

Postulat, ignoſcat uerrucis illius. æquum eſt

Peccatis ueniam poſcentem reddere ruruſus.

DE VERE.

Deſcriptio uerni temporis.

Ouidius lib. 1. Faſto,

Omnia tunc florent, & tunc noua temporis ætas,

Et noua de grauido palmite gemma tumet.

Et modo formatiſ operitur frondibus arboſ,

Prodit & in ſummum ſeminis herba ſolum.

Et tepidum uolucres concentibus aëra mulcent,

Ludit & in pratis, luxuriatq; pecus.

Tunc blandi ſoles, ignotaq; prodit hirundo,

Et luteum celfa ſub trabe figit opus.

Tunc patitur cultus ager, & remouetur aratro.

Venia

ILLVSTRIVM POETARVM

Idem lib. 4. Fasto.

Vere nitent terra, uere remissus ager.

Nunc herba rupta tellure cacumina tollunt.

Nunc tumido gemmas cortice palmes agit.

Vere mouet curuas materna per aquora puppes

Ire, nec hybernas iam timuisse minas.

DE VERBO.

Verbum semel emissum reuocari non potest.

Horatius de arte Poetica.

Nescit uox missa reuerti.

Idem lib. 1. epist. ad Lollium.

Et semel emissum uolat irreuocabile uerbum.

Verba diligenter ponderanda sunt
anteq̄ proferrantur, ita ut quid, &
de quo, & cui dicas attendas.

Horatius lib. 1. epist. ad Lollium.

Quid te quoq; uiro, & cui dicas sepe uideto.

Mulierum uerba irrita, folijsq;
leuiora sunt.

Ouidius lib. 2. eleg.

Verba puellarum folijs leuiora caducis,

Irritaq; ut usum est, uentus & unda ferunt

Blanda uerba summopere uitanda sunt, eo
q̄ se primum his fallimur, moraliter.

Ouidius lib. 1. eleg.

Impia sub dulci mella uenena latent.

Verbis

FLORES. 558

Verbis damnum rei alicuius non tollitur.

Terentius in Adelphis.

Neq; tu uerbis solues unquam, quod mihi in re malefeceris.

Verbis leuatur dolor.

Ouidius lib. 5. Tristi.

Est aliquid fatale malum per uerba leuare

Hoc querulam Prognem, Halcyonasq; facit.

Hoc erat in gelido quare Peantius antro

Voce fatigaret Lymnia saxa sua.

Verba & iras cauidicus locat. i. uendit.

Seneca in Hercule furente.

Hic clamosi rabiosa fori

Iurgia uendens improbus, iras

Et uerba locat.

Verbum miserum ac pessimum est, habuisse.

Plautus in Rudente.

Grip. Pape diuitias tu quidem

Habuisti luculentas. La. Miserum isthuc uerbum, &

pessimum est, habuisse

Et nihil habere.

Verba siue uocabula uariantur indices,
ut arborum folia.

Horatius in arte Poetica.

Vt sylue folijs pronos mutantur in annos,

Prima cadunt, ita uerborum uetus interit etas,

Et

ILLVSTRIVM POETARVM.

Et iuuenum ritu florent modo nata, uigentq̄:

Et infra.

Mortalia facta peribunt,

Nedum sermonum stet honos, & gratia uiuax,

Multa renascentur, quæ iam cecidere, cadentq̄;

Quæ nunc sunt in honore uocabula, si uolet usus,

Quem penes arbitrium est, & uis, & norma loquendi.

Verba blanda, cantus, citharæ, lyra q̄s
animum hominis eneruant.

Ouidius lib. 2. de remed. amo.

Eneruant animos citharæ, cantusq̄, ly: aq̄,

Et uox & numeris brachia mota suis.

DE VERECVNDIA:

Verecundia in adolescente est optimum signum.

Terentius in Adelphis.

Erubuit saluares est.

Plautus in Amphit.

Decet uerecundum esse adolescentem.

Apud mensam uerecundari neminem decet.

Plautus in Trinummo.

Verecundari neminem apud mensam decet.

DE VERITATE.

Veritas nunquam latet.

Seneca in Troade.

Veritas

FLORES.

359

Veritas nunquam latet.

Veritas moras odit.

Seneca in Oedipo.

Quid uerba queris? Veritas odit moras.

Veritas odium parit, obsequium uero amicos.

Terentius in Andria.

Ninq̄ hoc tempore

Obsequium amicos, ueritas odium parit: *familiaritatem conuictum. facilitatem in uidiâ.*

Veritatis inimicus quis sit.

Martialis lib. 6. Epigram.

Oras Gallice me, rogasq̄; semper,

Durum est me tibi, quod petis, negare.

Vero uerius ergo quid sit audis:

Verum Gallice non libenter audis.

Veritatis intumescens exhorratio perpulchra.

Plautus in Mostellaria.

Nolo ego te assentari mihi.

Ego uerum amo, uerum uolo dici mihi: mendacem odi.

Horatius lib. 6. Epigram.

Dic uerum mihi, Marce dic amabo,

Nil est quod magis audiam libenter.

Nil facilius est, quàm uera dicere.

Terentius in Andria.

Si. Potin' es mihi uerum dicere? Da. Nihil facilius

DE

ILLVSTRIVM POETARVM

DE VETITIS.

Verita semper appetimus.

Ouidius lib. 3. eleg. siue amor:

Desine, crede mihi, vitia irritare uctando,

Obsequio uinces aptius ipse tuo.

Vidi ego nuper equum contra sua frena tenentem,

Ore reluctanti sulminis ire modo.

Constitit ut primum concessas sensit habenas,

Frenaq; in effusa laxa iacere iuba:

Nitimur in uetitum semper, cupimusq; negata:

Sic interdictis imminet æger aquis.

Verita magis placent quàm concessa & licita,
nec non ad ea omnes maxime anhelant.

Ouidius lib. 2. Fasto.

Quoq; minor spes est, hoc magis ille cupit.

Idem lib. 3. eleg. 4.

Quicquid seruetur cupimus magis, ipsaq; furem

Præda uocat: pauci, quod sinit alter, amant.

Seneca in Hercule Oeteo.

Illicita amantur, excidit quicquid licet.

Plautus in Trinummo.

Minus placet magis quod suadetur, quod dissuadetur
placet.

Ouidius lib. 3. eleg.

Cui peccare licet, peccat minus, ipsa potestas

Semina nequitiae languidiora facit.

DE

FLORES.

DE VICINITATE.

Vicinum malum aliquid mali uicino adfert.

Plautus in Mercatore.

Heu misero mihi.

Nunc ego uerum illud uerbum esse experior uetus:

Aliquid mali est propter uicinum malum.

Horatius lib. 1. epist. ad Lollium.

Ecquid

Ad te post paulò uentura pericula sentis.

Nam tua res agitur paries cum proximus ardet,

Et neglecta solent incendia sumere uitres.

Ouidius lib. 2. de reme. amor.

Proximus à tectis ignis defenditur egrè.

Malum uicinum habens, malus & ipse fit.

Iuuenalis satyr. 2.

Dedit hanc contagio labem.

Et dabit in plures. Sicut grex totus in agris

Vnius scabie cadit, & porrigine porci,

Vuaq; conspecta liuorem ducit ab uua.

Terentius in Andria.

Quid isthuc tam mirum est, de te si exem-
plum capit?

Inter uicinos odium immortale est.

Iuuenalis satyr. 15.

Inter finitimos uetus atq; antiqua similtas,

Immortale odium, & nunquam sanabile uulnus:

DE

DE VICISSITVDI-
ne rerum.

Omnium rerum uicissitudo est.

Ouidius ad Pisonem.

Ipsa natura uices subit, uariataq; cursus
Ordinat inuersis, & frontibus explicat annum,
Non semper fluidis adopertus nubibus æther
Aurea terrificis obcæcat sydera nymbis.
Cessat hyems, madidos & siccat uere capillos.
Ver fugit æstates, æstatum terga lacebit
Pomifer autumnis, nubibus cessurus, & undis.

Horatius oda 9. lib. 2.

Non semper imbres nubibus hispidos
Manant in agros, aut mare Caspium
Vexant inæquales procellæ
Vsq; nec Armenijs in oris
Amice Valgi, stat glacies iners
Menses per omnes, aut aquilonibus
Querceta Gargani laborant,
Et folijs uiduantur orni.

Idem Oda. 7. lib. 4.

Diffugère niues, redeunt iam gramina campis,
Arboribusq; comæ.
Mutat terra uices, & decrescetia ripas
Flumina prætereunt.

Frigora

Frigora mitescunt Zephyris, uer proterit æstas
In teritura, simul
Pomifer autumnus fruges effuderit, & mox
Bruma recurrit iners.

Terentius in Eunucho.

Omnium rerum uicissitudo est.

Propertius eleg. 9. lib. 2.

Omnia uertuntur, certe uertuntur amores,
Vinceris, aut uincis hæc in amorerota est.
Magni sæpe duces, magni excidère Tyranni,
Et Thebæ steterant, altaq; Troia fuit.

Plautus in Amphitri.

Nam in hominum ætate multa eueniunt huiusmodi.
Capiunt uoluptates, mox rursus miserias,
Iræ interueniunt, redeunt rursus in gratiam.
Verum iræ si quæ forte eueniunt huiusmodi
Inter eos, rursus si reuentum in gratiam est:
Bis tanto amici sunt inter se, quam prius.

DE VICTORIA:

Victoria cedendo acquiritur.

Ouid. lib. 2. de arte. aman.

Cedere repugnanti, cedendo uictor abibis:

Idem lib. 1. eleg. 2.

Cedimus? an subitum luctando accendimus ignem?
Cedamus, leue sit quod bene fertur onus.

Zz

ILLVSTRIVM POETARVM

Vide ego iactatus mota face crescere flammās.
Et uidi nullo concutiente mori.

Victor arma cum deposuit, & uic-
tus odium debet deponere.

Seneca in Herc. fur.

Cum uictor arma posuit, & uictum decet
Deponere odia.

Victor primo impetu ferotior est.
Seneca in Troade.

Victor feroces impetus primos habet.

Quid uictor facere & uictus pati de-
beat sciendum est.

Seneca in Troade.

Noscere hoc primum decet,
Quid facere uictor debeat, uictus pati.

Victori licet quicquid placuerit, ty-
rannice dictum.

Seneca in Troade.

Quodcumq; libuit facere uictori, licet.
Aga. Minimum decet liberē, cui multum licet.

Vitam donare uicto, decet uictorem.
Statius 8. lib. Theba.

Si decedit hostis

Iræ super satis est, uitamq; relinquere uictor;

Victis una salus est nullam salutem
sperare.

Vergi

FLORES.

Vergilius lib. 2. Aeneid.
Vna salus uictis nullam sperare salutem:

DE VIGILIA.

Vigilia ad studium homini haud parum confert.
Horatius lib. 1. epist. ad Lol.

Vt iugulent homines surgunt de nocte latrones,
Vt te ipsum serues non expergisceris?
Si non intendes animum studijs, & rebus honestis,
Inuidia, uel amore uigil torquebere.

Nimix uigiliae iuuenum corpora attenuant.
Ouid. lib. 1. de art. aman.

Attenuant iuuenum uigilatae corpora noctes.
Curaq; & immenso qui fit amore, dolor

Vigilare leue est, peruigilare uero graue.
Martialis lib. 9. Epigram.

Nam uigilare leue est, peruigilare graue.

Vigilandum est illi, qui temporis
uult negotia sua consicere.

Plautus in Rudente.

Vigilare deceet hominem

Qui uult sua temporis consicere officia.

Nam qui dormiunt libenter sine lucro, & cum ma-
lo quiescunt.

DE VINDEMIA.

Vindemiae mira ac elegans descriptio.

Zz 4

Olympus Nemesianus ægloga 3.
 Tum primum lætas ostendit pampinus uuas.
 Mirantur Satyri fronteis & poma Lyæi.
 Tunc deus (.s. Bacchus) o Satyri maturos carpite fructus
 Dixit, & ignotos pueri calcate racemos.
 Vix hæc audierant, decerpunt uitibus uuas,
 Et portant calathis, celeriq; illidere planta.
 Concaua saxa super ponunt, uindemia seruet
 Collibus in summis, crebro pede rumpitur uua,
 Vdaq; purpureo sparguntur pectora musto,
 Tum Satyri lasciuæ cohors, sibi pocula quisq;
 Obuia corripunt, quod fors dedit, hoc capit usus.
 Cantharon hic retinet, cornu bibit alter adunco.
 Concauat ille manus, palmisq; in pocula uerit.
 Pronus at ille lacu bibit, & crepitantibus haurit
 Musta labris, alius uenalia cymbala mergit,
 Excipit ac potat, saliens liquor ore resultat.
 Atq; alius latices pressis resupinus ab uuis
 Spumeus inq; humeros & pectora destuit humor.
 Omnia ludus habet, cantusq; chorosq; licentes.
 Et uenerem iam uina mouent, raptantur amantes
 Concubitu Satyri fugienteis iungere Nymphas,
 Iam iamq; elapsas, hic crine, hic ueste retentant.
 Tunc primum roseo Silenus cimbria musto
 Plena senex auidè non æquis uiribus hausit,
 Ex illo uenas inflatus nectare dulci,

Hester

Hesterniq; grauis semper ridetur Iaccho.

Non mihi tempero quin hic subnectam quæ de
 Baccho. h. uino uel uinea, & eius educatione,
 comitibusq; mira periphrafi idem Ne-
 mesianus eadem ægloga scribit.

Te cano, qui grauidis hederata fronte corymbis
 Vitea ferta plicas, qui comptos palmitè tigreis
 Ducis odorato persuius colla capillo.
 Vera Iouis proles, iam tunc post fulmina cœlo
 Sola Iouem Semele uidit, Iouis ora proflussum.
 Hunc pater omnipotens uenturi prouidus æui
 Protulit, & iusto produxit tempore partus.
 Hunc Nymphæ Fauniq; senes, Satyriq; procaces,
 Vosq; etiam Nymphæ uiridi nutritis in antro.
 Quin & Silenus paruum ueneratus alumnum,
 Aut gremio fouet, aut resupinis sustinet ulnis,
 Et uocat ad risum digito motuq; quietem
 Allicit, aut tremulis quassat crepitacula palmis.
 Cui deus arridens horrenteis pectore setas
 Vellicat, aut digitis aureis astringit acutas,
 Applauditq; manu: mutilum caput, aut leue mentum,
 Et summas tenero subducit pollice nareis.
 Interea pueri florescit pube iuuenta,
 Flauaq; maturo tumuerunt tempora cornu,
 Tum primum lætas ostendit pampinus uuas.

Zz 17

ILLVSTRIVM POETARVM

De uino & eius commodis simul & incom-
modis uide titulum de Ebrietate.

DE VINDICTA.

Vindicta gaudere indocti & uulgaris
animi est, & præcipue mulierum.

Iuuenalis s. 11. y. 17.

At uindicta bonum uita iucundius ipsa:
Nempe hoc indocti, quorum præcordia nullis
Interdum, aut leuibus uideas flagrantia causis,
Quantulacumq; adeo est occasio, sufficit ira.
Chrysippus non dicet idem, nec mite Thaletis
Iugenium, dulciq; senex uicinus Hymeto,
Qui partem acceptæ suæ inter uinclæ cicuta
Accusatori nollet dare.

Et post paulum

Semper, & infirmi est animi, exiguiq; uoluptas
Vltio.

Iuuenalis ibidem

Continuo sic collige, quod uindicta
Nemo magis gaudet quam femina.

Vindicta nulla potior, quam cum aduersari
sati formidine flectuntur.

Claudianus de bel. Getic.

Quæ uindicta prior, quam cum formido superbos
Flectit, & assuetum spolijs affligit egestas?

Vindi

FLORES.

Vindicta sæpe obfuit.

Seneca in Herc. fur.

Sæpe uindicta obfuit.

Vindicta dolorem minuit.

Ouid. lib. 1. eleg.

Ab tu ne dubita, minuet uindicta dolorem.

DE VI.

Vi quicquid exprimitur grane est.

Seneca in Octauia.

Quicquid exprimitur grane est.

Vim temperatam dii prouehunt, ijdem
uires omne nefas mouentes odere.

Horatius lib. 3. Oda. 4.

Vim temperatam dii quoq; prouehunt

In maius, ijdem odere uires

Omne nefas animo mouentes.

Testis mearum centimanus Gigas

Sententiarum &c: reliqua quære in titulo de Humilitate:

Vis absq; consilio sua mole ruit.

Horat. lib. 3. Oda. 3.

Vis consilij experts mole ruit sua.

Vim ui repellere licet.

Ouid. lib. 3. de art. amandi.

Iudice me fraus est concessa repellere fraudem,

Armaq; in armatos sumere iura sinunt.

Zz iij

ILLVSTRIVM POETARVM

DE VIRIS.

Virorum proprietates quæ sunt.

Horatius in art. Poet.

Conuersis studijs ætas animusq; uirilis
Quærit opes et amicitias, inseruit honori,
Commisisse cauet, quod mox mutare labore.

Viri mulieres fugere debent, idq;
Hippolyti exemplo.

Seneca in Hippolyto.

Detestor omnes, horreo, fugio, execror.
Sit ratio, sit natura, sit durus furor
Odisse placuit, ignibus iunges aq uas
Et amica ratibus ante promittet uada
Incerta syrtis, ante ab extremo sinu
Hesperia Thetis lucidum attollet diem,
Et ora damis blanda præbunt lupi.
Quam uictus animum foemina mitem geram.

Plautus in Stich.

Age tu

Altera utra sit conditio pensior, uirginem, an uiduam
habere?

Pinac. Quanta mea sapientia est, e malis multis ma-
lum, quod minimum est

Id minimum est malum, qui potest mulieres uitare ui-
let, ut quotidie

Pridie caueat, ne faciat quod pigeat postridie.

Vir

FLORES.

309

Vir muliere fortior esse dicitur ingenio
suo, seu natura

Ouidius epist. 18. Heroid.

Vrimur igne pari, sed sum tibi uiribus impar:

Fortius ingenium suspicor esse uiris.

Vt corpus teneris, sic mens infirma puellis.

Deficiam, parui temporis adde moram.

Virilis ætas autumnum adfamiliarur.

Ouidius lib. 15. Metamor.

Excipit autumnus posito seruore iuuentæ

Maturus, mitisq; inter iuuenemq; senemq;

Temperiaë medijs, sparsis quoq; tempora canis.

Viri hoc seculo non secus, ac mulieres ornantur.

Ouidius de faciei medica.

Nec tamen indignum si uobis cura placendi,

Cum comptos habeant secula nostri a uiros.

Fœminea uestri potiuntur lege mariti,

Et uix ad cultus nupta, quod addat, habet.

DE VIRGINITATE.

Virginem uitare fas non est.

Terentius in Adelphis.

Virginem uiciasti, quam te ius non fuerat tangere.

Virginitatis defensor Virginius eques Romanus

fuit, interimens filiam ne a Claudio uitaretur.

Nam pudicæ interemptor (inquit Valerius) quam
corruptæ pater esse maluit,

ILLVSTRIVM POETARVM

Silius Italicus lib. 13. bel. pun.

Virginia iuxta
Cerne cruentato uulnus sub pectore seruat,
Tristia defensi ferro monumenta pudoris,
Et patriam laudat miserando in uulnere dextram.

Virgo mala est, si aliter sapit atq;
parentibus placet.

Plautus in Persa.

Virgo atq; mulier nulla
Erit quin sit mala, quæ præter sapient, quàm placet pa-
rentibus.

DE VIRTUTE.

Exhortatio ad uirtutem amplexan-
dam lepidiissima.

Iuuenalis satyra 8.

Prima mihi debes animi bona, sanctus haberi
Iusticiæq; tenax, factis dictisq; mereris.

Ibidem.

Ne collapsa ruant subductis tecta columnis
Stratus humi palmes uiduas desiderat ulmos.
Esto bonus miles, tutor bonus: arbiter idem
Integer.

Silius Italicus lib. 12. bel. pun.

Perge age uince omnem miles uirtute laborem,
Et quantum humani possunt se tendere passus
Arduus accelera.

Valerius

FLORES.

360

Valerius Flaccus lib. 1. argonau.

Vos quoq; nunc uires animosq; afferte paternos.

Ibidem.

Ite uiri mecum, dubijsq; euincite rebus
Quæ meminisse iuuat, nostris nepotibus instent.

Idem lib. 5.

Surge age, & in duris haud unquam defice, cælo
Mox aderis, teq; astra ferent.

Ibidem.

Hortatur, supplexq; manus intendit Iason,
Nomine quenq; premens: ubi nunc promissa superba,
Ingentesq; minæ? mecum quibus ista secuti
Idem animi, certè uiso timor omnibus antro
Pertulerat, statim tamen, deus absuit ausis
Qui iterum idem aderit credo deus.

Ausonius ægloga de ambig. uitæ eleg.

Ergo nil quoniam uita est quod amemus in ista,
Nec tamen incassum fas est nos credere natos,
Autorem uitæ si iustum credimus esse,
Vita alia est nobis illi uiuendo paranda,
Cum quo post istam possimus uiuere uitam.
Illi autem stygias properent descendere ad umbras
Pythagoreorum stolidum qui dogma secuti,
Non nasci sese, quàm natos uiuere malunt.

Silius Italicus lib. 13. bel. pun. in perso-
na Alexandri Magni ad Scipionem.

ille

ILLVSTRIVM POETARVM

Ille sub hæc, turpis lenti solertia Martis
 Audendo bella expedit: pigra extulit astris
 Haud unquam sese uirtus, tum magna gerendi
 Præcipita tempus, mors atra impendet agenti.

Ibidem in persona Pomponia
 ad Scipionem filium.

Verum age nate tuos ortus, nec bella pauescas
 Villa, nec in cælum dubites te tollere factis.

Virtus aduersis in rebus fortior est,
 noscitur atq; apparet.

Silius Italicus lib. 1. bel. pu.

At duræ inuigilant mentes, molleq; reponunt
 Noctis opus, clausos acuunt extrema pericli,
 Et fractis rebus uiolentior ultima uirtus.

Ouidius lib. 4. de Tristib.

Mater iamq; tuis tristem uirtutibus imple.
 Ardua per præceps gloria uadit iter.
 Hæc tibi quis nosset felix si Troia fuisset?
 Publica uirtutis per mala facta uia est.
 Ars tua Typhi iacet si non sit in æquore fluctus,
 Si ualeant homines ars tua Phœbe iacet.
 Quæ latet inq; bonis cessat non cognita rebus
 Apparet uirtus arguiturq; malis.
 Dat tibi nostra locum tituli fortuna, caputq;
 Conspicuum pietas quo tua tollat habet.

Vttere

FLORES.

357

Vttere temporibus, quorum nunc munere freta es,
 Et patet in laudes æra lata tuas.

Seneca in Hercul. furent.

Lyc. Cur ergo regi seruit, & patitur iugum?
 Meg. Imperia dura tolle, quid uirtus erit?

Virtus in aduersis rebus stabilis atq;
 firma raro reperitur.

Ouidius lib. 5. de Tristib.

Rara quidem est uirtus quam non fortuna gubernat,
 Quæ maneat stabili, cum fugit illa, pede.

Virtus per se est appetenda.

Ouidius lib. 2. de Ponto.

Per seq; petenda est

Externis uirtus incomitata bonis.

Virtus ab homine nullis aduersitatibus
 auferi potest.

Boëtius metro. 1. lib. 1.

Ecce mihi lacere distant scribenda camœnæ
 Et ueris elegi siletibus ora rigant.
 Has saltem nullus potuit peruincere terror,
 Ne nostrum comites prosequerentur iter.

Virtus auro nobilior est.

Horatius lib. 1. epist. ad Mecœ.

Vilius argentum est auro uirtutibus aurum.

Virtus fuga uicij est.

Ibidem.

ILLVSTRIVM POETARVM

Ibidem.

Virtus est vitium fugere.

Virtus in precio non est.

Iuuenalis satyra. 1.

Probitas laudatur & alget,

Virtus in pulchro corpore est ualde grata.

Vergilius lib. 5. Aeneid.

Gratior è pulchro ueniens in corpore uirtus
Adiuuat.

Virtus laudata crescit,

Ouidius lib. 4. de Ponto.

Excitat auditor studium, laudataq; uirtus
Crescit, & immensum gloria calcar habet.

Idem lib. 5. de Tristib.

Deniq; nulla mihi captatur gloria, quæq;
Ingenij stimulos subdere fama solet.

Virtus maxima est, domare quæ cuncti
timent.

Seneca in Herc. furent.

Lyc. Obijci feris monstrisq; uirtutem putat:
Mege. Virtus est, domare quæ cuncti pauent.

Virtus merces est sibi met pulcherrima.

Silius Italicus lib. 13. bel. pun.

Ipsa quidem uirtus sibi met pulcherrima merces:

Claudianus in Consul. Manlij.

Ipsa quidem uirtus precium sibi, solaq; late

Fortunæ

FLORES.

560

Fortuna secura nitet, nec fascibus ullis
Erigitur plausuue petit clarescere uulgi,
Nil opis externæ cupiens, nil indiga laudis,
Diuitijs animosa suis, immotaq; cunctis
Casibus, ex alta mortalia despicit arce.
Hanc tamen inuitam blande uisigat, & ultro
Ambit honor, docuit toties à rure profectus
Lictor, & in medijs consul quæ situs aratris.

Virtutis bona quæ sint.

Plautus in amphit.

Virtus præmium est optimum, uirtus omnibus
Rebus ante et profecto, libertas, salus, uita,
Res, parentes, patria & prognati, tutantur, seruantur,
Virtus oia in se habet, oia adiunt bona quæ pene st uirtus
Silius Italicus lib. 15. bel. pun.

Mecum honor, & laudis, & læto gloria uultu,
Et dæcus & niueis uictoria concolor alis.
Me cunctis lauro perdu it ad astra triumphus:
Casta mihi domus, & celso stant colle penates.

Virtus sola nobilem, immortalem,
diuinumq; hominem facit.

Vergilius lib. 10. Aeneid.

Sed famam extendere factis

Hoc uirtutis opus.

Idem eleg. de Mecan. tis obitu

Marmora Mæonij uincunt monumenta libelli:

Viuitur ingenio, cætera mortis erunt.

Ouidius

ILLVSTRIVM POETARVM

Ouidius lib. 1. de Ponto.

Si modo non census, nec clarum nomen auorum,
Sed probitas magnos, ingeniumq; facit.

Horatius Oda. 2. lib. 3.

Virtus repulsæ nescia fordidæ
Intaminatis fulget honoribus,
Nec ponit, aut sumit secures
Arbitrio popularis auræ:

Iuuenalis satyra 8.

Tota licet ueteres exornent undiq; ceræ
Atria, nobilitas, sola est atq; unica uirtus.

Seneca in Herc. Oeteo.

Sed locum uirtus habet inter astra.
Vere dum flores uenient tepenti,
Et comam syluis hyemes recident,
Vel comam syluis reuocabit æstas,
Pomaq; autumnno fugiente cadent,
Nulla terris rapiet uetustas.
Tu comes Phæbo, comes ibis astris:

Ibidem.

Non est gemendus, nec graui urgendus nece,
Virtute quisquis abstulit fatis iter.
Aeterea uirtus Herculem flere uetat:
Fortes uetat mœrere, degeneres iubet.

Et infra de eodem Hercule.

Quid me tenentem regna syderei poli,

Cœloq;

FLORES:

109

Cœloq; tandem redditum planctu iubes
Sentire fatum? Parce nam uirtus mihi
In astra, & ipsos fecit ad superos iter.
Virtus in astra tendit, in mortem timor:

Martialis lib. 5. Epigram.

Sum fateor, semperq; fui Callistrate pauper,
Sed non obscurus, & male notus eques.
Sed toto legor orbe frequens, & dicitur, hic est:
Quodq; cinis paucis, hoc mihi uita dedit.

Virtus Scipioni uictoriam promittit,
illumq; conuertit ad se.

Silius Italicus lib. 15. bel. pu.

Hinc tibi non Tyrio uiciatas murice uestes,
Nec donum de forme uiro flagrantis amomi,
Sed dabo qui uestrum seuo nunc Marte fatigat
Imperium superare manu, laurumq; superbam
In gremio Iouis excisis deponere Pœnis.
Que postquam cecinit sacrato pectore uirtus
Exemplis lætum, uultuq; audita probantem
Conuertit iuuenem.

Virtus pro uitio sæpe habetur.

Ouid. lib. 1. de remed. amo.

Et mala sunt uicina bonis, errore sub illo
Pro uitio uirtus crimina sæpe tulit.

Virtus unita maior est, seipsa dispersa

Ouid. lib. 2. de re. amo.

ILLVSTRIVM POETARVM

*Forsitan hæc aliquis (nam sunt quoq;) parua uocabit,
Sed quæ non profunt singulis, multa iuuant.*

Virtutis amore qui non peccat, hic bonus est.

Horat. lib. epist. ad Quintium.

Oderunt peccare boni uirtutis amore.

Tu nihil admittes in te formidine pœnæ.

*Virtutis laus in actione consistit, si
ne qua uirtutis nomen futile est.*

Silius Italicus lib. 9. bel. pu.

Nam uirtus futile nomen

Ni decoris aasint patiendo tempora læti.

Claudianus de 1. Honor. conf.

Maior & utilior factæ coniuncta potenti

Vile latens uirtus, quid enim submersa tenebris

Proderit? obscuro ueluti sine remige puppis,

Vel lyra. quæ reticet, uel qui non tenditur arcus:

Plautus in Bacchidib.

*Quid mihi refert Chrysale esse nomen, nisi
factis probø.*

Celerem oportet esse amatoris manum.

Silius Italicus lib. 3. bel. pu.

Et qui sim nesciat omnis

Gens hominum, lætiq; metu decora relinquam:

Quid enim distant à morte silentia uitæ?

Virtuti ubiq; uacare licet,

Seneca in Medea.

FLORES 370

Nunc est probanda si locum uirtus habet:

Med. Nunquam potest non esse uirtuti locus.

*Virtutis uia ardua est. i. uirtutem am-
plecti difficile est.*

Ouid. lib. 2. de art. aman.

Ardua molimur, sed nulla nisi ardua uincunt:

Difficilis nostra poscitur arte labor.

Idem lib. 2. de Ponto.

Sed tendit in ardua uirtus.

Silius Italicus lib. 2. bel. pu.

Ardua uirtutem profert uia, pergite primi,

Nec facilem populus, nec notam inuadere laudem:

Idem lib. 15. bel. pu.

Ardua saxoso perducit semita cliuo,

Astera principio (nec enim mihi fallere mos est)

Prosequitur labor. ad nitendum intrare uolenti,

Nec bonæ conscendunt quæ fors infida dedisset,

Atq; eadem rapuisse ualet, mox celsus ab alto

Infra te cernes hominum genus, omnia contra

Experienda manent, quam spondet blanda uoluptas

Stramine protectus duro patiere sub astris

Insomnes noctes. frigusq; famemq; domabis.

Idem iustitiæ cultor, quæcunq; capeesses,

Testes factorum stare arbitrare diuos.

Claudianus de 4. Honorij conf.

Hanc tamen haud quisquam, qui non agnouerit ante

ILLVSTRIVM POETARVM

Sumet, & incertos animi p'acauerit æstus
Inueniet, longis illuc ambagibus itur.

Per Pythagoræ literam uirtutis ac
uoluptatis uia ostenditur.

Vergil. de litera Pythagoræ.

Litera Pythagoræ discrimine secta bicorni
Humana uita speciem præferre uidetur.
Nam uia uirtutis dextrum petit ardua callem
Difficilemq; aditum primum spectantibus offert,
Sed requiem præbet fessis in uertice summo.
Molle ostentat iter uia lata, sed ultima meta
Præcipitat captos, uoluitq; per ardua saxa.
Quisquis enim duros casus uirtutis amore
Vicerit, ille sibi laudemq; decusq; parabit,
At qui desidiam, luxumq; sequentur inertem,
Dum fugit oppositos incauta mente labores,
Turpis inopsq; simul miserabile transiget æuum.

Virtutis uia deseritur ob paupertatis
fugam, quia paupertas pro opprobrio
ab omnibus fere habetur.

Horatius od. 4. 2. lib. 3.

Magnum pauperies opprobrium, iubet
Quid uis & facere, & pati,
Virtutisq; uiam deserit arduæ.

Virtute exigua quæq; amplius nuntur,
ut de Roma liquer, quæ orbis reginæ
uirtute ciuium paucorum facta est.

Silius

FLORES.

370

Silius Italicus lib. 15. bel. pu.
Nec longe repetam modo Roma minanti
Impar E. d. n.æ, contentaq; crescere a sylo
Quo sese extulerit dextris.

Virtutem nemo amplecteretur aut
ei uacare posset, si præmia tollas.

Iuuenalis satyra. 10.

Tanto maior famæ sitis est, quam
Virtutis. Quis enim uirtutem amplectitur ipsam
Præmia si tollas?

Martialis lib. 8. epigram.

Ingenium sacri miraris abesse Maronis,
Nec quenquam tanta bella sonare tuba.
Sint Mecænates, non deerunt Flacce Ma
rones.

Vergiliumq; tibi, uel tua rura dabunt.

Virtute clari laudandi sunt ad aliorum
exercitationem Horatij exemplo.

Horatius od. 9. lib. 4.

Paulum sepultæ distat inertie
Celata uirtus. Non ego meis
Chartis inornatum silebo,
Totue tuos patiar labores
Impune Lolli carpere liuidas
Obluiones.

Pauper uirtute præditus dignior est atq;

Aaa iij

nobilior Nerone .i. imperatore iniquo,
& sceleribus contaminato, ut Nero fuit.

Iuuenalis satyra. 8.

Libera si dentur populo suffragia, quis tam
Perditus, ut dubitet Senecam pro ferre Neroni?
Cuius supplicio non debuit una parari
Simia, nec serpens unus, nec culeus unus?

Virtute insignem esse melius atq; eligi-
bilius est, quam in genere.

Iuuenalis saty. 9.

Hec satis adiuuenem, quem nobis fama superbum
Tradit, & inflatum, plenumq; Nerone propinquo
Sed te censori laudi tuorum
Pontice uoluerum si tu nihil ipse futur.e
Laudis agas: miserum est aliorum incumbere fama.

Ibidem.

Malo pater tibi sit Therfites, dummodo tu sis
Aeacidae similis, Vulcaniaq; arma capeffas,
Quam te Therfite similem producat Achilles.

Virtute insignes rari sunt,

Silius Italicus lib. 3. bel. pu.

Ire per ora

Nomen in aeternum paucis mens ignea donat,
Quos pater aethereis caelestum destinat oris.
Statius lib. 10. Thebaidos.

Rara dari, terrisq; solet contingere uirtus.

Virtu

Virtute ornati laus & intimatio.

Quid. lib. 3. de Ponto.

Principe nec nostro deus est moderatio ullus.

Iustitia uires temperat ille suas.

Statius lib. 2. Sylvarum

Viue Midae gazis, & Lydo ditior auro.

Troica & Euphrate supra diademata felix,

Quem non ambigui fasces, non mobile uulgus,

Non leges non castra tenent: qui pectore magno

Spemq; metumq; domas, uitio sublimior omni,

Exemplus fatis, indignantemq; reffellis

Fortunam, dubio, quem non in turbine rerum

Deprendet suprema dies, sed abire paratum

At plenum uita.

Ibidem.

Tu, cuius placido posuere in pectore sedem

Blandus honos, hilarisq; tamen cum pondere uirtus.

Cui nec pigra quies, nec iniqua potentia, nec spes

Improbata, sed melius per honesta & dulcia limes

Incorruptae fidem, nulloq; ex parte tumultus,

Et secreta palam qui digeris ordine uitam.

Idem auri facilis contemptor, & optimus idem

Comere diuitiis, opibusq; immite. e lucem.

Hac longum florens animi morumq; iuuenta

Iliacos aquare senes, & uincere praesta.

Virtute ornato nil esse dicitur con-
strarium seu difficile.

ILLVSTRIVM POETARVM

Ouid. l. b. 14. Meta.

Pone tamen Troiane metum, potiere petitis,
Elyfiasq; domos & regna nouissima mundi
Me duce cognofces. simulachraq; chara parentis
Inuia uirtuti nulla eſt uia.

Virtute prædium bona detestari non
deceat, ut nos Ulyſſes uiliter edocuit.

Ouid. lib. 3. Metamor.

Neq; enim benefacta maligne
Detrectare meum eſt, modo ne communia ſolus
Occupet, atq; aliquem nobis quoq; reddat honorem.

Virtute clarum non deceat immerita appetere.

Terentius in Andria.

Ego carine neutiquam officium liberi hominis eſſe puto,
Cum is nihil promereat, poſſulare id gratiæ apponi
ſibi Virtute

Virtute præditi coclum petunt.

Lucanus lib. 9. bel. ciui.

Ac non in Pharia manes iacere ſauilla,
Nec cinis exiguus tantam compeſcuit umbram,
Proſiluit buſſo, ſemiuſtaq; membra relinquens,
De genere mæq; rogam ſequitur conuexa tonantis,
Qua niger aſtriferis conſtititur axibus ær,
Quodq; patet terras inter iunæq; meatus
Semidei manes habitant quos ignea uirtus
Innocuos uitæ patientes ætheris imi

Fecit,

FLORES

373

Fecit, & æternos animam collegit in orbes.

Seneca in Herc. Oeteo.

Nunquam ſtygias fertur ad umbras
Inclita uirtus, uiuite fortes,
Nec letheos ſæua per annes
Vos fata trahent, ſed cum ſummas
Exiget auras conſumpta dies
Iter ad ſuperos gloria pandet.

Manilius lib. 1. Afrono.

An fortes animæ, dignatæq; nomina cœlo,
Corporibus reſoluta ſuis, terræq; remiſſa
Huc migrant ex orbe, ſuumq; habitantia cœlum
Aethereos uiuunt annos, mundi q; fruuntur.
Atq; hic Aecidas, hic ueneramur Atridas,
Tytidemq; ſerum terræq; marisq; triumphis. &c.

DE VITA.

Vita hominum breuiſſima eſt.

Vergilius lib. 10. Aeneid.

Stat ſua cuiq; dies, breue, & irreparabile tempus
Omnibus eſt uita.

Horatius oda. 4. lib. 1.

Vitæ ſumma breuis ſpem nos uetat inchoare longam.
Iam te premet nox, fabulæq; manes,
Et domus exilis Plutonia.

Idem Oda. 14. lib. 2.

Heu heu fugaces Posthume Posthume
 Labantur anni, nec pietas moram
 Rugis, & instanti senectæ
 Adfert, in domitæq; morti.

Idem lib. 2. epist. ad Florum.

Singula de nobis anni prædantur euntes.

Iuuenalis satyr. 9.

Festinat enim decurrere uelox
 Flosculus, angustæ miseræq; breuissima uitæ
 Portio: dum bibimus, dum ferta, unguenta, puellas
 Poscimus, obrepit non intellecta senectus.

Seneca in Oedipo.

Labimur seuo rapiente fato,
 Ducitur semper noua pompa morti.

Idem in Troade.

Quicquid sol oriens, quicquid & occidens
 Nouit, cæruleis oceanus fretus,
 Quicquid uel ueniens, uel fugiens leuat
 Atque Pegasus corripit gradu,

Plautus in Captiuis.

Et si peruiuo usq; ad summam ætatem, tamen
 Breue spaciū est.

Lucretius lib. 2. de nat. rerum.

Augefcunt aliæ gentes, aliæ minuuntur,
 Inq; breui spacio mutantur secula animantum,
 Et quasi cursores uita in lampada tradunt.

Silius

v bonny. f. M. 65. S. 7. martialij
 lib. 1. Epigram. ad Iulium.

Silius Italicus lib. 15. bel. pun.

Huc aduerte aures currit mortalibus æuum,
 Nec nasci bis posse datur, fugit hora, rapitq;
 Tartareus, ac secum ferre sub umbras,
 Si qua animo placuere, negat. Quis luce suprema
 Demisisse meas serò non ingemit horas?

Propertius lib. 2. eleg.

Ac ueluti folia arentes liquere corollas,
 Quæ passim calathis strata natæ uides:
 Sic nobis qui nunc magnum speramus amantes
 Forsitan includet crastina fata dies.

Vita hominum alcarum seu taxillorum
 ludo adsimilatur.

Terentius in Adelphis.

Ita uita est hominum, quasi cum ludas tessaris.
 Si illud, quod maxime est opus iactu non cadit,
 Illud quod cecidit forte, id arte ut corrigas, necesse est.

Vita defuncti periphrasis.

Nemesianus æglog. 1.

Quem nunc emeritæ permensum tempora uita
 Secreti pars orbis habet, mundusq; piorum.

Vita honesta flagitioq; carens nihil prodest,
 ubi dominus odit.

Seneca in Agamemnone.

Quid honesta prodest uita, flagitio carens
 Vbi dominus odit? Fit nocens, non queritur.

Vita

ILLVSTRIVM POETARVM:

Vita magis in precio est, quàm quæquæ; temporalia bona.

Ouidius lib. 5. Metamor.

Nihil ô fortissime præter

Hanc animam concede mihi, tua cætera sunt.

Vitæ breuitas iugiter in memoria retinenda est, & ad hoc exhortatio dignissima.

Horatius satyr. 6. lib. 2.

Viue memor quàm sis æui breuis.

Plautus in Mustellaria.

Loquar, si decet morem geras, uitam, quam sit breuis simul cogita quidem.

Vitæ spacium omnes naturaliter perunt optant;

Iuuenalis saty. 10.

Da spacium uitæ, multos da Iupiter annos,
Hoc recto uultu, solum hoc pallidus optas.

Quæ uitam beatiorcm efficiant.

Martialis. lib. 10. epigram.

Vitam quæ faciunt beatiorcm
Iucundissime Martialis, hæc sunt.
Res non parta labore, sed relicta,
Non ingratus ager, focus perennis,
Lis nunquam, toga rara, mens quietæ,
Vires ingenuæ, salubre corpus,
Prudens simplicitas, pares amici,
Coniunctus facilis, sine arte mensa,

Nox

FLORES.

Nox non ebria, sed soluta curis,
Non tristis thorus, at tamen pudicus,
Somnus, qui faciat breues tenebras,
Quod sis, esse uelis, nihilquæ malis,
Summum nec metuas diem, nec optes.

Vitam eripere homini quilibet potest, at nemo mortem, ad hanc enim aditus diuersi sunt.

Seneca in Thebaid.

Vbiq; mors est, optime hoc cauit deus.
Eripere uitam nemo non homini potest,
At nemo mortem: mille ad hanc aditus patent.

Vitam tranquillam qui affectat, hominum familiaritatem uidet, & ad hoc exhortatio.

Martialis lib. 12. Epigram.

Si uitare uelis acerba quædam,
Et tristes animi cauere morsus,
Nulli te facias nimis sodalem,
Gaudebis minus, & minus dolebis.

Viuentum est recte ob multa, præcipue tamen ut mancipiorum linguas contemnamus.

Iuuenalis satyr. 9.

Viuentum est recte tum propter plurima, tum his præcipue causis, ut linguas mancipiorum contemnas. Nam lingua mali pars pessima serui.

DE VITIIS.

Vitia

Vitia extirpanda sunt primò deinde
virtutes inferendæ.

Horatius *satyra. 3. lib. 1.*

Deniq; teipsum

Concute, num qua tibi uitiorum insauerit olim
Natura, aut etiam consuetudo mala. nanq;
Neglectis urenda filix innascitur agris.

Boëtius *metro. 1. lib. 3.*

Qui serere ingenium uolet agrum
Liberat prius arua fruticibus,
Falce rubos, filicemq; resecat
Ut noua fruge grauis Ceres eat.
Dulcior est apium mage labor
Si malus ora prius sapor edat:
Gratius astra nitent, ubi notus
Desinit imbriferos dare sonos.
Lucifer, ut tenebras pepulerit,
Pulchra dies roseos agit equos.
Tu quoq; falsa tuens bona, prius
Incipe collo iuga subtrahere,
Vera dehinc animum subierint.

Vitiorum uia lata est & plana, uirtutum uero
uia arduis, angusta, & ardua. Id moraliter
signat Auerni ascensus & descensus.

Vergilius *lib. 6. Aeneid.*

Facilis descensus auerni,
Sed reuocare gradum superasq; euadere ad auras

Hoc

Hocopus, hic labor est

Vitijs cæcus amor inest, ex quo futurum
omne despicitur.

Claudianus *lib. 2. in Eutrop.*

Sed quia cæcus inest uitijs amor, omne futurum
Despicitur, suadent breuem præsentia fructum,
Et ruit in uetitum damni secura libido.

Vitijs nemo caret, nec sine illis nascitur.

Horatius *satyra. 3. lib. 1.*

Nam uitijs nemo sine nascitur. Optimus ille
Qui minimis urgetur.

Persius *satyra 1.*

Auriculas asini quis non habet?

Propertius *lib. 1. eleg. ad Heremum:*

Vnicuiq; dedit uitium natura creato.

Mi fortuna aliquid semper amare dedit.

Vitiato corpore si bonus sis, est
quid maximum.

Martialis *lib. 12. Epigram.*

Crinè ruber, niger ore, breuis pede, lumine læsus,
Rem magnam præstas Zoile si bonus es.

Vitia relinquuntur aliquando præ tædio & impa-
tientia, ut Ouidij liquet exemplo.

Ouidius *lib. 1. eleg.*

Si tamen è nobis aliquid nisi nomen & umbra
Restat in Elysia ualle Tibullus erit.

Multi.

*Multa, duq; tuli, uitijs patientia uicta est
 Cede fatigato corpore turpis amor.
 Scilicet asserui iam me, fugiq; cathenas
 Et quæ non puduit ferre, tulisse pudet:
 Vicimus, & domitum pedibus calcamus amorem,
 Venerunt capiti cornua fera meo.*

DE VOLVNTATE.

*Voluntas pro facto habetur, dum
 facultas operandi abest.*

Ouidius lib. 9. Metamor.

*Temerata est nostra uoluntas.
 Vt nihil adijciam, non possum innoxia dici,
 Quod superest multum est in uota, in crimina paruum.*

Idem lib. 3. de Ponto.

*Vt desint uires, tamen est laudanda uoluntas,
 Hac ego contentos auguror esse deos.
 Hæc facit ut ueniat pauper quoq; gratis ad aras.
 Et placeat caso, non minus agna boue.*

Idem l. b. 4. de Ponto.

*Vt iam nil præstes, animi sum factus amici.
 Debitor, & meritum uelle iuuare uoco.
 Parua quidem fateor pro magnis munera reddi,
 Cum pro concessa uerba salute damus.
 Sed qui, quàm potuit dat maxima, gratis abunde est,
 Et finem pietas contigit illa suum.*

Nec

*Nec quæ de parua pauper dijs libat acerra.
 Thura minus grandi, quàm data lance ualent.
 Agnæq; tam lactens, quàm gramine pasta Phalisco
 Victima Tarpetos inficit ista focos.
 Idem ad Pisonem.*

*Quod si digna tua minus est mea pagina laude,
 At uoluisse sat est. animum, non carmina iacto.
 Iuuenalis satyra. 13.*

*Has patitur pœnas peccandi sola uoluntas.
 Nam scelus intra se tacitum qui cogitat ullum
 Facti crimen habet.*

Propertius lib. 2. ad Musam.

*Quod si deficiant uires, audacia certe
 Laus erit: in magnis & uoluisse sat est.*

*Voluntatem propriam excqui qui non
 potest, is quod possit efficiat.*

Terentius in Andria.

*Quoniam non potest fieri, id, quod uis,
 Id uelis, quod possis.*

*Voluntatem propriam, siue propositum
 non licet prosequi, cum res non finit.*

Terentius in Heauton.

Non licet hominem esse sepe, ita ut uult, si res non finit.

*Quot homines tor sunt uoluntates, mo-
 res, & sententiæ.*

Ouid. lib. 1. de art. aman.

Pectoribus mores tot sunt, quot in orbe figurae.

Qui sapit innumeris moribus aptus erit.

Horat. lib. 2. saty. 1.

Castor gaudet equis, ouo prognatus eodem

Pugnis: quot uiuunt capitum totidem studiorum

Millia.

Persius saty. 5.

Mille hominum species & rerum discolor usus:

Velle suum cuiq; est, nec uoto uiuitur uno.

Mercibus hic Italis mutat sub sole recenti

Rugosum piper, & pallentis grana cumini.

Hic satur irriquo mauult turgescere somno.

Hic campo indulget, hunc alea decoquit: ille

In uenerem putris.

Terentius in Phormione

Verum ita est.

Quot homines, tot sententiae: suus cuiq; mos.

DE VOLVPTATE.

Voluptas nulla sincera est atq; longa
ga in hoc seculo.

Quid. lib. 7. Metamor.

Vsq; adeo nulla est sincera uoluptas,

Sollicitumq; aliquid letis interuenit.

Idem lib. 6. Fasto.

Scilicet interdum miscentur tristitia letis,

Nec populum toto pectore festa iuuant.

Idem lib. 4. de Ponto.

Nulla dies adeo est australibus humida nimbis

Non intermissis ut fluat imber equis.

Nec sterilis locus ullus ita est, ut non sit in illo

Mixta serè duris utilis herba rubis.

Idem lib. 1. eleg. sed moraliter

Impia sub dulci mella uenena latent.

Horat. oda. 16. lib. 2.

Letus in praesens animus quod ultra est

Oderit curare, & amara lento

Temperet risu, nihil est ab omni

Parte beatum.

Iuuenalis. 10. saty.

Sed quae praecleara & prospera tanti

Vt rebus letis par sit mensura malorum.

Seneca in Thyeste.

Nulla fors longa est, dolor ac uoluptas

Inuicem cedunt, breuior uoluptas.

Ima permutat breuis hora summis.

Boetius metro. 7. lib. 3.

Habet hoc uoluptas omnis,

Stimulis agit fruentes,

Appiumq; par uolantum

Vbi grata mella sudit,

Fugit, & minus tenaci

Perit ista corda morsu.

Plautus in Amphitryone:

*Statin parua res est uoluptatum in uita, atq; etate,
Agunda præ quam quod molestum est: ita quouiq; compa-
ratum*

*Est in etate hominum, ita dicis placitum uoluptati ut
mæror*

Comes consequatur.

Idem in Curgulione.

Nulli est homini perpetuum bonum,

Iam huius uoluptati hoc adinuentum est odium:

Stattus lib. 1. Syluarum.

O seue nimium, grauesq; Parca

O nunquam data festa longa summis,

Cur plus ardua casibus patetis?

Cur seua uice magna non senescunt?

Claudianus lib. 1. in Stilic. laudes

Etenim mortalibus ex quo

Tellus coepta coli, nunquam sincera bonorum

Sors ulli concessa uiro, quem uultus honestat

Dedecorant mores. animus quem pulchrior ornat

Corpus destituit.

Voluptas uires luxuriæ non adimit.

Quid, lib. 1. de Ponto.

Nec uires adimit Veneris damnosa uoluptas:

Voluptas est spernenda.

Horattus lib. 1. Epist. ad Lollium.

Sperne uoluptates, nocet empta dolore uoluptas.

Voluptatis descriptio.

Sillius Italicus lib. 5. bel. pu.

Altera Achemenium spirabat uertice odorem

Ambrosias diffusa comas, & ueste resfulgens,

Ostrum qua suluo Tyrium suffuderat auro.

Fronte decor questus acu, lasciuâq; crebras

Ancipiti motu iaciebant lumina flammâs.

*Voluptatis promissorum depictio ad sci-
pionem, quibus nititur illum a uirtute re-
trahere.*

Sillius Italicus lib. 15. bel. pu.

Moneo certare periclis

Desine, & armifera caput obiectare procelle:

Ni fugis hos ritus te seua iubebit

Per medias uolitare acies; mediosq; per ignes.

Hæc patrem patrumq; tuos, hæc prodiga Paulum,

Hæc Decios stygias Herebi detrusit ad undas,

Dum cineri titulum, memorandaq; nomina bustis

Prætendit, nec sensuræ quisid gesserit umbrae.

At si me comitem puer, non limite duro,

Iam tibi decurret concessi temporis ætas.

Haud unquam trepidos abrumpet buccina somnos,

Sed current albiusq; dies, hor æq; serena,

Et molli dabitur uictu sperare senectum.

ILLVSTRIVM POETARVM

Voluptas irascitur ob repulsam à
Scipione passam, dicens affore tem-
pus, quod totum sibi orbem uendicaret,
quod luce clarius euenisse inuenit liquet.

Silius Italicus lib. 15. bel. pu.

Sed enim indignata uoluptas

Non tenuit uoces: nil uos iam demoror ultra,
Exclamat, uenient, uenient mea tempora quondam,
Cum docilis nostris magno certamine Roma
Seruiet imperijs, & honor mihi habebitur uni.

Volupratis mala quæ sint.

Silius Italicus lib. 15. bel. pu.

Inde aspice latè

Florentes quondam Luxus quas uerterit urbes.
Quippe nec ira Deum tantum, nec tela, nec hostes:
Quantum sola nocens animis illapsa uoluptas.
Ebrietas tibi fida comes, tibi luxus, & atris
Circa te semper uolitans Infamia pennis.

Voluptati deditus heredes non mul-
tum iuuat, eo quod quæq; bona pro-
dige uiuendo dissipat.

Terentius in Hecyra.

Sane Hercle

Homo uoluptati obsequens fuit, dum uixit, & qui
sic sunt,

Haud multum heredem iuuant.

FLORES.

380

Voluptate propria quisq; ducitur.

Vergilius ægloga. 2.

Trahit sua quæq; uoluptas.

DE VSV.

Vfus rei alicuius prodest, negligentia obest.

Ouid. lib. 1. amor. eleg. 8.

Aera nitent usû, uel his bona querit haberi:

Canescunt turpi tecta relicta situ.

Idem ad Pisonem.

Abdita quid prodest generosi uena metalli

Si cultore caret? quid incerti condita portu,

Si ductoris eget, ratis efficit? omnia quamuis

Armamenta gerat, teretiq; fluentia malo

Posit & excusso dimittere uela rudentes?

Vfu consumuntur & mollescunt
durissima quæq;.

Ouid. lib. 1. de arte amandi.

Ferreus assiduo consumitur annulus usu,

Interit assidua uomer aduncus humo.

Quid magis est durum saxo, quid mollius unda?

Dura tamen molli saxa cauantur aqua.

Ouid. lib. 4. de Ponto.

Gutta cauant lapidem, consumitur annulus usu,

Et teritur pressa uomer aduncus humo.

Lucretius lib. 1. de nat. re.

ILLVSTRIVM POETARVM

Quin etiam multum solis redeuntibus annis
Annulus in digito subter tenuatur habendo,
Stillicidi casus, lapidem cauat, uncius aratri
Ferreus occulto decrefcit uomer in aruis.

Idem lib. 4. de nat. rerum.

Nam leuiter quamuis quod crebro tonditur icſtu,
Vincitur in longo ſpacio tamen, atq; labafcit.
Nonne uides etiam guttas in ſaxa cadentes
Humoris longo in ſpacio pertondere ſaxa?

Propertius lib. 2. eleg. ad Cynthiam

Sed tamen obſiſtam, teritur rubigine mucro
Ferreus, & paruo ſæpe liquore ſilex

Vfus potentia quanta ſit.

Horatius de art. poet.

Multa renaſcentur, quæ iam cecidere, cadentq;
Quæ nunc ſunt in honore uocabula, ſi uolet uſus,
Quem penes arbitrium eſt, & uis, & norma loquendi.

Vfus nutrit artes, ſolertia parit.

Claudianus de rapt. Proſerp. lib. 3.

Rerumq; remotas

Ingenioſa uias paulatim exploret egeſtas,
Vtq; artes pariat ſolertia, nutriat uſus.

Magiſter artium eſt uſus.

Ouid. 2. de art. aman.

Adde quod eſt illis operum prudentia maior,
Solus & artiſices qui facit, uſus adefit.

DE

FLORES.

383

DE VSVRA.

Vſura & focnus una cum infidelitate & bello
ex hominum cupiditate manarunt.

Lucanus lib. 1. bel. ciuil.

Hinc uſura uorax, auidumq; in tempore focnus,
Et concuſſa fides, & multis utile bellum.

Vſura & focnus inopes trucidant.

Auſonius in æglog. de ambig. uita elig.
Si turpia lucra

Focnoris, & uelox inopes uſura trucidat.

DE UTILITATE

Vtile a decoro nunquam recedat.

Auſonius in Periantri ſentent.

Nunquam diſcedat utile a decoro.

Vtilitatem commodumq; alicuius rei habens, etiam
illius incommoda æquanimiter ſuſtinebit.

Terentius in Hecyra.

Multa ex quo fuerint commoda, eius incommoda æquum
eſt ferre.

Vtilitas propria honeſtati & amicitie
hodie anteponitur.

Ouidius lib. 2. de Ponto.

Turpe quidem dictu, ſed ſi modo uera ſatemur.
Vulgus amicitias utilitate probat.

ILLVSTRIVM POETARVM

Cura quid expediat prior est, quàm quid sit honestum,
 Et cum fortuna statq; caditq; fides.
 Nec facile inuenies multis de millibus unum
 Virtutem precium qui putet esse sui.
 Ipse decor recti, facti si premia desint,
 Non mouet: & gratis poenitet esse probum.
 Nil nisi quod prodest charum est, en detrahe menti
 Spem fructus auidae, nemo petendus erit.
 At reditus iam quisq; suos amat, & sibi quid sit
 Vtile, sollicitis computat articulis.

DE VVLGO.

Vulgus instabile est, & prosperam fortunam ut plurimum sequitur. Igitur inaniter ambitiosos extollit, ac deniq; premit.

Iuuenalis saty. 10.

Turba tremens sequitur fortunam semper, & odit
 Damnatos: idem populus si Nursia Tusco
 Fauisset, si oppressa foret secura senectus
 Principis, hac ipsa Seianum diceret hora
 Augustum.

Seneca in Herc. furente.

Inuidia factum, ac sermo popularis premet.
 Idem in Hippolyto,
 Tradere turpi fasces populus
 Gaudet, eosdem colit, atq; odit.
 Idem in Octauia.

O funestus

FLORES.

382

O funestus multis populi,
 Dirusq; fauor, qui cum flatu
 Vela secundo ratis impleuit,
 Vexitq; procul, languidus idem
 Deserit alto, seuq; mari.

Idem in Herc. furente.

Illum populi fauor attonitum,
 Fluctuq; magis mobile vulgus
 Aura timidum uoluit inani,

Horatius lib. 1. epist. de Mecoen.

Non ego uentosa plebis suffragia uenor
 Impensis cœnarum, & tritæ munere uestis.

Vulgi furoris ac iræ intimatio notabilis.

Ouidius lib. 5. Metamor.

Tum uero indomitas ardescit uulgus in iras,
 Telaq; coniiciunt.

Vergilius lib. 1. Aenei.

Sæuitq; animis ignobile uulgus,
 Iamq; faces, & saxa uolant, furor arma ministrat.

Populi foedus in unum mutuus amor pectit,

Boetius metro. 8. lib. 2.

Hic sanctos populos quoq;
 Iunctos foedere continet.

DE VVLNERE.

Vulnera statim medico referanda sunt, quod si non fiat, ægroto non parum nocet.

Vergilius

ILLVSTRIVM POETARVM

Vergilius lib. 3. Georg.

Non tamen ulla magis præfens fortuna malorum est,
Quàm si quis ferro potuit rescindere summum
Vlceris os: alitur vitium, uiuitq; tegendo.
Continuo culpam ferro compesce, priusquàm
Dira per incautum serpat contagio uulnus,

Vulnus obduratum non leuiter, sed igni,
ferroq; sæpe sanatur.

Claudianus lib. 2. in Eutrop.

Tunc decuit sentire nefas, tunc ire recentes
Deter sum maculas: ueteri post obruta morbo
Corpora, pæonias nec quicquam admoueris herbis.
Ulceras possessis alte suffusa medullis
Non leuiore manu, ferro sanantur, & igni,
Ne noceant, frustra mox ereptura cicatrix
Ad uiuum penetrant flammæ, quò funditus humor
Defluat, & uacuis corrupto sanguine uenis.
Arescat fons ille mali, truncantur & artus
Vt liceat reliquis securè uiuere membris.

Ouidius lib. 1. Metamor.

Cuncta prius tentanda: sed immedicabile uulnus
Ense recidendum est, ne pars sincera trahatur.

Vulnus incurabile non tractari arte melius
atq; tutius esse dicitur.

Ouidius lib. 2. de Ponto.

Vulneris

FLORES:

138

Vulneris id genus est, quod cum sanabile non sit
Non hoc tractari tutius esse puto.
Idem lib. 3. de Ponto.
Curando fieri quædam maiora uidemus
Vulnera, quæ melius non tetigisse fuit.

DE VULTV.

Vultus uirilis descriptio elegans.

Ouidius ad Pisonem.

Talis inest habitus, qualem nec dicere mœstum,
Nec fluidum, latum sed tetricitate decorum
Possumus: ingenitæ stat nobilitatis in illo.

Vultus animi est index.

Seneca in Thyeste.

Multa, sed trepidus solet
Detegere uultus: magna uolentem quoq;
Concilia produunt.

Idem in Agamemno,

Quid tacita uersas?

Licet ipsa fileas, totus in uultu est dolor.

Seneca in Hercule Oeteo.

Licet ipsa neges,
Vultus loquitur quodcunq; negas.

Ouidius lib. 2. Metamor.

Heu quàm difficile est crimen non prodere uultu.

Horatius

Horatius lib. Epo don.

Tacent: & ora pallor albus inficit,
Mentesq; percussa stupent.

Iuuenalis satyra. 1.

Ense uelut stricto quoties Lucilius ardens
Infremuit, rubet auditor, cui frigida mens est
Criminibus, tacita sudant præcordia culpa,
Inde iræ, & lachrymæ.

Seneca in Oedipo.

Effare dubitas? cur genas mutat color?
Quid uerba quæris?

Vultus hilaritas hospitiis haud
parum confert.

Ouidius lib. 8. Metamor.

Semper omnia uultus
Accessere boni nec iners, pauperq; uoluntas:

DE VXORIBVS.

Vxoris castitas amoris uinculum
insolubile est.

Seneca in Octauia.

Amor perennis coniugis castæ manet.

Vxores debent uiros honorare.

Plautus in Sticho.

Pudicitia est pater

Eos magnificare, qui nos socias sumpserunt sibi.
Quales

Quales debeant esse uxores.

Plautus in Sticho.

Pi. Scio, ut oportet esse, si sint, ita ut ego æquom censeo.
An. Volo scire ergo, ut æquom censes. Pi. Vt per orbem
cum ambulent,
Omnibus os obturent, ne quis meritò maledicat sibi.

Non uxor, sed facies, & pulchritudo,
ut plurimum amatur.

Iuuenalis satyr. 6.

Si uerum excutias, facies, non uxor amatur:
Tres rugæ subeant, & se cutis arida laxet,
Fiant obscuro dentes, oculiq; minores,
Collige sarcinulas, dicit libertus & exi,
Iam gratis es nobis.

Vxoris uirtus, non facies marito placere debet.

Seneca in Octauia.

Probitas, fidesq; coniugis, mores, pudor
Placeant marito.

Vxor bona proprio uiro contenta est.

Plautus in Mercatore.

Nam uxor contenta est, quæ bona est, uno uiro:

Vxor fidem uiro obseruare debet, & ad
hoc admonitio notari digna.

Ouidius lib. 5. de Tristib.

Nil opus est morte pro me, sed amore fideq;
Non ex difficili fama petenda tibi est.

Vxor.

Vxor, quæ uirum sefellerit, per sepe laudatur,
sed male

Ouidius lib. 2. de Tristib:

Cumq; sefellit amans aliqua nouitate maritum
Blanditur, & magno palma fauore datur.

Vxor priore peior inuenitur facile, me-
lior autem minime.

Plautus in Sticho:

Facile inuenies & peiorem, & peius moratam pater,
Quàm illa fuit: meliorem neq; tu reperies, neq; sol uidet:

Vxor, & proles cæca cupiditate seposita secum
dum Dei uoluntatem petendi sunt. nam ille scit
quid nobis conducatur.

Iuuenalis satyra 10:

Nos animorum

Impulsu, & cæca, magnaq; cupidine ducti
Coniugium petimus, partumq; uxoris, at illis
Notum, qui pueri, qualisq; futura sit uxor.

Vxorati quanta sit miseria.

Iuuenalis satyr. 6.

Semper habet lites, alternaq; iurgia lectus,
In quo nupta iacet minimum dormitur in illo,
Tunc grauis illa uiro, tunc orba tigride peior,
Cum simulat gemitis occulti conscia facti.
Aut odit pueros, aut ficta pellice plorat,
Vberibus semper lachrymis, semperq; paratis

In sta-

In statione sua, atq; expectantibus illam
Quo iubeat manere modo.

Terentius in Adelphis.

Duxi uxorem, quam ibi non uidi miseriam: Nam filij
Alia cura: porro autem dum studeo illis, ut quàm plu-
rimum

Facerem, contriui in quærendo uitam atque ætatem
meam.

Nunc exacta ætate hoc fructui pro labore ab illis fero,
odium,

Meam autem mortem expectant.

FINIS.

DE POETICA VIR-

TYTE, ET STUDIO HV-
manitatis impellente ad
bonum.

Antonio Mancinello auctore.

Antonius Mancinellus artium, & Medicinæ
doctori, philosopho item amplissimo
Antonio Petricæ. S.

POETAS, VE LITERNORVM,

& Latij præstantissime Doctor, elo-
quentiâ, bonosq; mores efficere, quâ
plurimi, et iure testantur. Vnde Fabi-
us uolumine 10. cap. 1. Plurimum di-
cit Oratori conferre Theophrastus le-
ctonem Poetarum, multiq; eius iudicium sequuntur, neq;
immerito. Nanq; ab ijs, & in rebus spiritus, & in uerbis
sublimitas, & in affectibus motus omnis, & in personis
decor petitur. Idem paulò inferius ait, Homerum omni-
bus eloquentiæ partibus exemplum, & ortum dedisse.
Strabo etiam lib. 1. Quis Homero præstantior ad eloquen-
dum? De moribus autem, cum multæ, & claræ, & dignæ
in eis sententiæ (ut apparebit) tum ipse Naso testimonium
præbet.

præbet. Is enim de Arte, uolumine 3. scribit.

Adde quod insidiæ sacris à uatibus absunt,
Et facit ad mores ars quoq; nostra bonos.
Est Deus in nobis, sunt & commertia cœli,
Sedibus æthereis spiritus ille uenit.

Fabius item in 10. de Alceo poeta ait: Multum & iam mo-
ribus confert. Strabo quoq; uolumine 1. commemorat
poeticam ab ineunte nos ætate ad uiuendi rationes addu-
cere, mores & affectiones edocere, res gerendas cum iu-
cunditate præcipere: & idcirco Græcorum ciuitates ab
ipso primordio eorum liberos in poetica erudisse. Iniu-
ria igitur à quibusdam damnari uidentur, præsertim
quod à catholica fide remoueant eis inuigilantes. Id equi-
dem ego falsum eorundem Poetarum uerbis ostendam.
Decem nanq; legis præcepta in ipsis reperi-mus, septem
quoq; mortalia uicia illos & damnare & prohibe-
re uidebimus, plurima item quàm opa-
tina edocere, quæ & tituli mon-
strant. Vale patriæ De-
cus. Datum Cal.
Aug. Anno.

M. CCCC. LXXXVI.

TITVLII.

huius libelli.

Poetarum laus, titulus primus,	tit. 2
De studio humanitatis,	tit. 3
Vnum deum, patrem omnipotentem, creatorem cœli & terræ, omniumq; rectorem,	tit. 4
Deum esse ubiq;	tit. 5
Deum esse omnibus æquum,	tit. 6
Deum gaudere fide,	tit. 7
Deum gaudere sola etiam uoluntate,	tit. 8
Deum colendum, & non spernendum,	tit. 9
De blasphemia,	tit. 10
Christum uenisse e cœlo, & uirginem,	tit. 11
Ne iures uane per eum,	tit. 12
Fidem seruandam,	tit. 13
Sabbata sanctifices,	tit. 14
Natali die & orandum, & sacrificandum,	tit. 15
Casti placere deo, & superis,	tit. 16
Habeas in honore parentes,	tit. 17
Non occisor eris,	tit. 18
Non fur,	tit. 19
Non mœchus,	tit. 20
Non testis iniquus,	tit. 21
Non ullius nuptam cupias,	tit. 22
Nec rem cupias alienam,	De su

De superbia & uana gloria,	tit. 23
De auaritia,	tit. 24
De luxuria,	tit. 25
De ira,	tit. 26
De gula,	tit. 27
De inuidia.	tit. 28
De acidia,	tit. 29
Vota & preces agendas,	tit. 30
Pœnitentiam iuuare,	tit. 31
Non credendum cantibus,	tit. 32
Solam peccandi uoluntatem haberi pro facti crimine,	tit. 33
Festa luce non esse uendendum, emendumue,	tit. 34
Vindictam queri non debere,	tit. 35
Animas immortales esse,	tit. 36
Infernum esse malorum poenam,	tit. 37
Puniri post mortem, qui ante non purgarint scelus,	tit. 38
Paradisum, seu beatorum locum inueniri,	tit. 39
Impium displicere deo,	tit. 40
Quid orandum à Deo,	tit. 41
Ira dei quid possit,	tit. 42
Venena non danda, nec scelera cogitanda,	tit. 43
Cultum honestum fore,	tit. 44
Quales esse oportet,	tit. 45
Aleam fugiendam,	tit. 46

Non esse publicanda malefacta, tit. 47
 Sacra non tangenda à prophanis, tit. 48
 Non esse facinus legere molles uersus, tit. 49
 Quare mortalium quidam à dei cultu abhorreant, tit. 50

DE POETICA VIR-

tute, & studio humanitatis impellente
 ad bonum.

Poetarum laus. Tit. I.

Cicero pro Archia.

A tqui sic à summis, eruditissimisque hominibus accepimus: Caterarum rerum studia, & doctrina, & præceptis, & arte consistere, Poetam natura ipsa ualere, & mentis uiribus excitari, et quasi diuino quodam spiritu inflammari. Quare suo iure noster ille Ennius sanctos appellat Poetas, quod quasi deorum aliquo dono atque munere commendati nobis esse uideantur. Sit igitur iudices, sanctum apud uos humanissimos homines hoc Poetæ nomen, quod nulla unquam barbaria uiolauit. Saxa, & solitudines uoce respondent. Homerum colophonij ciuem suum esse dicunt, Chij suum uendicant, Salaminij repetunt, Smyrniij uero suum esse confirmant. Charus fuit Aphricano superiori noster Ennius,

Itaque

Itaque etiam in sepulchro Scipionum putatur esse constitutus. Quid noster hic Magnus, qui cum uirtute fortunam adæquauit, nonne Theophanem Mitylenæum scriptorem rerum suarum in concione militum ciuitate donauit, & nostri illi sortes uiri, sed rustici, ac milites, dulcedine quadam gloriæ commoti, quasi participes eiusdem laudis magno illud clamore approbauerunt?

Plinius lib. 7. nat. hist. cap. 29.

Alexander Magnus inter spolia Darij Persarum Regis unguentorum serinio capto, quod erat auro gemmisque, ac margaritis preciosum, uarios eius usus amicis demonstrantibus (quando te debet unguenti bellatorum, & militia sordidum) inò Hercule, inquit, librorum homeri custodia detur, ut preciosissimum humani animi opus, quæ maxime diuini opere seruarietur. Idem Pindari uatis familiarie, penatibusque iussit parcere, cum Thebas caperet. Aristotelis philosophi patriam condidit: tantæque rerum claritati, tam benignum testimonium miscuit. Archilochi Poetæ interfectores Apollo arguit Delphis. Sophoclem trigici cothurni principem defunctum sepeliri Liber pater iussit, obsidentibus mœnia Lacedæmonijs: Lysandro eorum Rege in quiete sæpius admonito, ut pateretur humari delicias suas: Requisiuit Rex, quis supremum diem Athenis obijisset: Nec difficulter ex ijs, quæ deus significasset, intellexit: pacemque funeri dedit.

Ccc iij

Aristoteles lib. 1. Meteo.

Philomytes, & fabularum amator est aliquo modo philo-
sophus. quia fabula ex mirabilibus constituitur. *μυθολογία*
autem fabulorum, est nobis *μυθολογία* & fabula.

Strabo lib. 1. Geograph.

Sapientissimi, qui de poeticis quicquam elocuti sunt, pri-
mam quandam Philosophiam Poeticam esse adserunt.

Et inferius.

Antiqui uero Poeticam primam philosophiam quandam
esse perhibent, quæ ab ineunte nos ætate ad uiuendatio-
nes adducit, quæ mores, quæ affectiones edoceat: quæ res
gerendas cum iucunditate præcipiat. Posteriores uero so-
lum poetam ipsum sapientem esse asseruerunt. Quamob-
rem Græcorum ciuitates ab ipso primordio eorum libe-
ros in poetica erudierunt, non nudæ uicq; uoluptatis, sed
castæ moderationis gratia. Et infra. Nunquid
& poetarum auditoribus nihil confert ad uirtutem, ut lo-
corum multorum, & militiæ, & agriculturæ generi exi-
stant?

Fabius Quintilianus lib. 1.

Deniq; credamus summis oratoribus, qui ueterum poema-
ta, uel ad fidem causarum, uel ad ornamentum eloquentiæ
adsumunt. Nam præcipue quidam apud Ciceronem, frequen-
tius tamen apud Asinium etiam, & ceteros, qui sunt pro-
ximi, uidimus Ennii, ac Pacuuii, Lucilii, Terentii, Cæcilii,
& ali-

& aliorum inferi uersus, summa non eruditionis modo gra-
tia, sed etiam utilitatis, cum poeticis uoluptatibus aures ad so-
rensi asperitate respirent: quibus accedit non mediocris
utilitas cum sententijs eorum, uelut quibusdam testimo-
nijs, quæ propofuere, confirmant.

Idem lib. 5.

Sententijs quidem Poetarum non orationes modo sunt
refertæ, sed libri etiam Philosophorum, qui quanquam
inferiora omnia præceptis suis, ac literis credunt, repe-
tere tamen auctoritatem à pluribus uersibus non fastidie-
runt.

De Studio humanitatis.

Tir. II.

Cicero pro Archia.

Hæc studia adolescentiam agunt, senectutem oblectant, se-
cundas res ornant, aduersis profugium atq; solatiū præ-
bent: delectant domi, non impediunt foris, pernoctant no-
biscum, peregrinantur, rusticantur.

Aulus Gellius lib. 12. cap. 15.

Qui uerba Latina fecerunt, humanitatem appellarunt id
propemodum, quod Græci *παιδεία* uocant, nos erudi-
tionem, institutionemq; in bonas artes dicimus, quas
qui synceriter cupiunt, appetuntq; ij sunt uel maxime hu-
manissimi. Huius enim scientiæ cura & disciplina ex uni-
uersis animantibus uni homini data est. Idcirco huma-
nitas appellata est: idq; Cicero pro Archia inquit, Omnes

artes, quæ ad humanitatem pertinent, habent quoddam commune uinculum, & quasi cognatione quadam inter se continentur.

Vnum Deum patrem omnipotentem, creatorem
coeli & terræ, omniumq; rectorem. Tit. III.

Vergilius 10. Aeneid.

Tum pater omnipotens rerum cui summa potestas

habet:

O pater, ô hominum, diuûmq; æterna potestas:

Vergilius 4.

Ipse deûm sibi me claro demittit olympo

Regnator, cœlum, & terras qui numine torquet.

Homerus 3. Iliados

Iuppiter omnipotens, rerumq; æterna potestas

Cuncta tuo qui regna pater sub numine torques.

Ouidius 2. Tristium.

Iure igitur genitorq; deûm, rectorq; uocatur.

Iure capax mundus nil Ioue maius habet.

Plinius lib. 2. nat. hist.

Innumeros quidem credere, uidelicet deos, atq; etiam
ex uirtutibus, uicijsq; hominum, ut pudicitiam, concor-
diam, mentem, spem, honorem, clementiam, fidem, aut
(ut Democrito placuit) duos omnino, pœnam & benefi-
cium, maiorem ad secordiam accedat.

Deum esse ubiq;

Tit. III.

Vergilius

Vergilius æglog. 3.

Ab Ioue principium Musæ, Iouis omnia plena:

Ille colit terras.

Lucanus

Iupiter est quodcumq; uides, quodcumq; moueris:

Vergilius 6.

Spiritus intus alit, totamq; infusa per artus

Mens agitat molem:

Ipse enim est spiritus, sine quo nihil mouetur, aut regi-
tur.

Deum esse omnibus æquum.

Tit. V.

Vergilius 10. Aeneid.

Rex Iupiter omnibus idem.

Homerus 20. Iliados.

Deus æquus utrunq;

Respicit.

Sillius, 4.

Mite, & cognatum homini deus,

Deum gaudere fide.

Tit. VI

Acontius Ouidianus

Non boue mactato cœlestia numina gaudent:

Sed quæ præstanda est, & sine teste fide.

Deum gaudere sola etiam uoluntate.

Tit. VII.

Ouidius 3. de Ponto.

Vt desint uires, tamen est laudanda uoluntas.

Hac ego contentos auguror esse deos.

Hec

Hec facit ut pauper ueniat quoq; gratus ad aras,

Et placeat cæso, non minus agna boue.

Nec quæ de parua pauper dijs libat acerra

Thura, minus grandi quàm data luce ualent.

Deum colendum, & non spernendum. Tit. VIII.

Primo Georgicorum.

In primis uenerare Deos.

Nemo autem Poetas debet arguere, quòd deos, aut diuos dicant. Eo nanq; modo accipiunt illi, quo & Romana ecclesia. Legimus enim. Quoniam tu dominus altissimi super omnè terram, nimis exaltatus es super omnes deos, id est angelos sanctos, qui dicuntur dij participatiue. Daniel, 2. Exceptis dijs, quorum non est cum hominibus conuersatio. Ità Nicolaus de Lyra exposuit. Diuus etiam Cyprianus ait: Deos enim plures esse participatione nemo negat.

Vergilius Aeneid. 6.

Discite iusticiam moniti, & non temnere diuos.

Homerus 4. Iliados.

Contemni numen Olympi

Haud impune sinunt superi scelera impia, quanquam distulerint; culpas hominum grauiora morantur supplicia.

Homerus 24. Iliados.

Dignus honos superum.

Ibidem.

Ibo

*Ibo equidem, neq; enim contemnere fas est
Issa Iouis.*

Ibidem.

Nam uereor mandata Iouis

De Blasphemia.

Tit. IX.

Tibullus epist. 2. lib. 4.

*Nec nos insanae meditantis iurgia linguæ
Impia in aduersos soluimus ora deos.*

Christum uenisse e cælo, & uirginem.

Tit. X.

Vergilius e Sibylle dictis. Aegloga 4.

*Magnus ab integro seclorum nascitur ordo,
Iam redit & uirgo, redeunt Saturnia regna,
Iam noua progenies cælo demittitur alto.*

Ne iures uane per eum

Tit. XI.

Acontius Ouidianus.

Tantum periuria uita.

Ouidius 1. de Amoris.

Non bene conducti uendunt periuria testes.

Fidem seruandam.

Tit. XII.

Dido Ouidiana.

*Nec uiolasse fidem tentantibus æquora prodest,
Perfidie pœnas exigit ille locus.*

Ouidius in 3. Artis.

*Reddite depositum, pietas sua scœdera seruet,
Fraus absit, uacuas cœdis habete manus.*

Sillius

Silius lib. 2.

Neurumpite foedera pacis,
Nec regnis possertis fidem,

Sabbata sanctifices.

Tit. XIII.

Tibullus 1. eleg. 2.

Luce sacra requiescat humus, requiescat arator,
Et graue suspensio uomere cesset opus:
Omnia sint operata Deo, non audeat ulla
Lanificam pensis imposuisse manum,

Iuuenalis satyr. 6.

Ille petit ueniam quoties non abstinet uxor
Concubitu sacris, obseruandisq; diebus.

Natali die sacro, & orandum, & sacrificandum. Tit. XIII.

Tibullus 2. epist. 2.

Dicamus bona uerba uenit natalis ad oras,
Quisquis ades lingua uir, mulierq; saue.
Vrantur pia thura focis, urantur odores,
Quos tener è terra diuitemittit Arabs.

Casta placere Deo, & superis.

Tit. XV.

Tibullus 1. epist. 2.

Vos quoq; abesse procul iubeo: discedat ab aris
Cui tulit hesterni gaudia nocte Venus.
Casta placent superis, pura cum ueste uenite,
Et manibus puris sumite fontis aquam

Vergilius

Vergilius 3. Aeneid.

Hac casti mancant in religione nepotes

Habeas in honore parentes.

Tit. XVI.

Vergilius 2. Aeneid.

Eia age chare pater ceruici imponere nostra,
Ipse subito humeris, nec me labor ille grauabit.
Quo res cunq; cadent unum & commune periculum,
Vna salus ambobus erit,
Ascanium, Anchisenq; patrem, Teucrosq; penates
Commendo socijs.

Idem in 9.

Vnum oro genitrix Priami de gente uetusta
Est mihi, quam miseram tenuit non Ilia tellus,
Mecum ex cedentem non moenia regis Acestae.
Hanc ego nunc ignaram huius quodcunq; periculi est,
Inq; salutatam linquo, uox, & tua testis
Dextera, quod nequeam lachrymas perferre parentis.
At tu oro solare inopem, & succurre relictæ.
Hanc sine me spem ferre tui, hac audentior ibo
In casus omnes.

Non occisor eris.

Tit. XVII.

Iuuenalis satyr. 8.

Respice quid moueant leges, quid curia mandet,
Premia quanta bonos mancant.

Ouidius 2. Fasto.

*Ah nimium faciles, qui tristia crimina cædis
Fluminea tolli posse putatis aqua.*

Silius 4.

Cædumq; feros auertite ritus.

Ouidius in 3. Artis.

Vacuas cædis habete manus.

Non fur.

Tit. XVIII.

Iuuenalis satyra. 3.

Me nemo ministro

Fur erit.

Non meechus.

Tit. XIX.

Iuuenalis satyra. 14.

*Nil dictu fœdum, uisusq; hæc limina tangat
Intra quæ puer est, procul hinc procul inde puellæ
Lenonum, & cantus pernoctantis parasiti.
Maxima debetur puero reuerentia, si quid
Turpe paras, ne tu; pueri contempseris annos,
Sed peccaturo ob;stet tibi filius infans.*

Tibullus 3. lib. epist. 3.

Ah pereat didicit fallere si qua uirum:

Ouidius in arte.

*Odi concubinas, qui non utring; resoluunt,
Hoc est cur queri tangar amore minus.*

Tibullus.

*O fuge te tenere puerorum credere turbæ.
Nam causam iusti semper amoris habent.*

Ouidius 2. de sine tit.

Decepta

Decepta est opera nulla puella mea.

Non testis iniquus,

Tit. XX.

Iuuenalis saty. 8.

Esto bonus miles, tutor bonus, arbiter idem.

Integer ambigua siquando citabere testis,

Incertæq; rei, Phalaris licet imperet ut sis

Falsus, & admoto dicet periuria tauro.

Non ullius nuptam cupias.

Tit. XXI.

Ouid. lib. 3. artis.

Nupta uirum timeat, rata sit custodia nuptæ.

Hoc decet, hoc leges, iusq; pudorq; iubent.

Iuuenalis satyra 4.

Nemo malus felix, minime corruptor, & idem

Incestus, cum quo nuper uittata iacebat,

Sanguine adhuc uiuo terram subitura sacerdos!

Ouid. 2. Tristium.

Sed neq; me nuptæ didicerunt furta magistro.

Homerus 22. Iliados.

Coniunx erepta marito

Tanti causa mali, & belli reddetur origo

Tyndaris, & quicquid cum pellice uexit adulter,

Ouid. 1. de remedio.

Nil mihi cum nupta, Thais in arte mea est.

De superbia & uana gloria.

Tit. xxij. & xxiii.

Iuuenalis saty. 12.

Ddd

Vitrix fortunæ sapientia, dicimus autem
Hos quoq; foelices, qui ferre incommoda uita,
Nec iactare iugum uita didicere magistra.

Tibullus circa finem.

Procul absit gloria vulgi.

De avaritia, Tit. xxiii.

Iuuenalis saty. 12.

Non propter uitam faciunt patrimonia quidam,
Sed uicio cæci, propter patrimonia uiuunt.

Idem saty. 14.

Sed quæ reuerentia legum?

Quis metus, aut pudor est unquam properantis avarit

Mensura tamen quæ

Sufficiant census, si quis me consulat, edam:
In quantum sitis, atq; fumes & frigora poscunt,
Quantum Epicure tibi paruis sufficit in hortis,
Quantum Socratici cœperunt ante penates:
Nunquam aliud natura, aliud sapientia dicet.
Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit.

Iuuenalis saty. 8.

Modumq;

Pone & avaritiæ, miserere inopum sociorum

Ouid. lib. 1. Fasto.

Tempore creuit amor, qui nunc est summus habendi,
Vix ultra quò iam progrediatur habet.

Creuerunt

Creuerunt & opes, & opum furiosa libido:

Et cum possideant plurima, plura petunt.

In pretio precium nunc est, dat census honores,

Census amicitias: pauper ubiq; iacet.

Cicero 1. de legibus.

Quid enim foediùs avaritiæ: quid immaniùs libidinet

Ouid. primo de amoribus.

Turpe reos empta miseros defendere lingua,

Quod faciat magnas turpe tribunal opes

De luxuria. Tit. xxv.

Tibullus epistola. 7. tertij.

Quid quæror infelix, turpes discedite turæ.

Ouid. 2. de remed. amoris.

Ad mala quisq; animum referet sua, ponet amorem,

Ibidem.

Nec minus erucas aptum est uitare salaces,

Et quicquid Veneri corpora nostra parat.

Vtilius sumas acuentes lumina ruras,

Et quicquid Veneri corpora nostra negat.

Ouid. 9. Metamor.

Quò seror, obscæne procul hinc discedite flammæ.

Seneca in Hippolyto.

Compesce amoris impij flammæ precor.

Seneca in Octauia.

Ddd ij

Totum per orbem maximum est exortum malum
Luxuria pestis blanda.

Claudianus:

Luxuries prædulce malum, quæ dedita semper
Corporis arbitrijs hebetat caligine sensus.

Tullius in paradoxis.

Refrenet primum libidines, spernat uoluptates, iracun-
diam teneat, coerceat auaritiã, cæteras animi labes re-
pellat.

De ira. Tit. xxvj.

Iuuenalis saty. 8.

Expectata diu tandem prouincia, cum te
Rectorem accipiet pone iræ frena, modumq;.
Pone & auaritiæ, miserere inopum sociorum.

Homerus 8. Iliados.

Procul hinc procul ira recedat,
Quæ turbat sapientem hominem, cum falsa per artus
Humanos, sumi surgit crescentis ad instar
Pessima.

Idem 20. Iliados.

Iurgia iam cessent, mos est mulieribus iste,
Cum rixas acuunt, & se clamore soluto
Extra tecta ferunt, & uerba minantia iactant.

Horatius odarum 1.

Iræ Thyestem exitio graui

Stranere,

Strauere, & altis urbibus ultima
Stetere caussæ cur perirent
Funditus, imprimeretq; muris.
Hostile aratrum exercitus insolens.

Ouid. lib. 1. de sine titulo.

Sed nunquam dederis spaciosum tempus in iram:
Sæpe simulates ira morata facit.

De gula.

Tit. xxvij.

Iuuenalis satyra 11.

Interea gustus elementa per omnia quærunt,
Nunquam animo precijs obstantibus, interius sit
Attendas, magis illa iuuant, quæ plaris emuntur:
Nec nullum cupias cum sit tibi gobio tantum
In oculis. Quis enim te deficiente crumena,
Et crescente gula manet exitus, ære paterno,
Acребus mersis in uentre?
Tales ergo cibi, qualis domus, atq; supellex.

De inuidia.

Tit. xxviii.

Ouid. 3. Tristium.

Viue sine inuidia.

Tibullus circa finem.

Nil opus inuidia est, procul absit gloria uulgi.

Plinius 1. Epistolarum.

Neq; enim ego, ut multi, inuideo alijs bonum, quo ip-
se careo.

Ddd iij

Cicero pro L. Cornelio.

Est enim huius seculi labes quaedam, & macula, uirtuti inuidere.

De cecidia. Tit. xxix.

Iuuenalis satyra. 9.

Non erat hac facie miserabilior Crepereius
Pollio, qui triplicem usuram prestare paratus,
Circuit, & fatuos non inuenit. unde repente
Tot rugae? certe modico contentus agebas
Vernam equitem, conuiuia ioco mordente facetus,
Et salibus uehemens intra pomeria natis.
Omnia nunc contra, uultus grauis, horrida sicca
Sylua comae, nullus, tota nitor in cute.

Vota & preces agendas. Tit. xxx.

Vergilius 6. Aeneid.

Cessas in uota, precesq;
Tros, ait, Aenea cessas.
Ouid. 1. de art. aman.

Flectitur iratus uoce rogante deus.

Fastorum 5.

Saepe Iouem uidi, cum iam sua mittere uellet
Fulmina, thure dato sustinuisse manum.

Poenitentiam iuuare. Tit. xxxi.

Ouid. 1. de Ponto.

Saepe leuant poenas ereptaq; lumina reddunt
Cum bene peccati poenituisse uident.
Seneca in Thyeste.

Quem poenitet peccasse. penè est innocens.

Non credendum cantibus. Tit. xxxii.
Ouid. 1. de rem. amo.

Deme ueneficijs, carminibusq; fidem.
Dido Mantuana.

Testor chora deos, & te germana, tuumq;
Dulce caput, magicas inuitam accingier artes.

Solam peccandi uoluntatem haberi pro facti
crimine. Tit. xxxiiij.
Iuuenalis satyra. 13.

Has patitur poenas sola peccandi uoluntas.
Nam scelus intra se tacitum qui cogitat ullum
Facti crimen habet.

Vergilius in 6. Aeneid. eosdem docet
esse in tartaro.

Ausi omnes immane nefas, ausoq; potiti.

Festa luce non esse uendendum, emen-
dumue. Tit. xxxiiij.
Iuuenalis saty. 13.

Quae tam festa dies, ut censet prodere furem?
Perfidiam? fraude? atq; omni ex crimine lucrum
Quaeritum, & partos gladio, uel pyxide nummos?
Vindictam quaeri non debere. Tit. xxxv.
Iuuenalis satyra 13.

Ddd iiij

Quippe minuti
Semper, & infirmi est animi exiguiq; uoluptas
Vltio. continuo sic tollige, quod uindicta
Nemo magis gaudet, quam fœmina.

Animas immortales, Tit. xxxvi.

Ouid. 15. Metamor.

Morte carent animæ.

Tullius lib. 6. de Repub.

Et ut mundum ex quadam parte mortalem ipse deus æternus,
sic fragile corpus animus sempiternus mouet.

Manilius lib. 4.

An dubium est habitare deum sub pectore nostro,

In cœlumq; redire animas, cœloq; uenire?

Seneca in Thyeste.

Mortem aliquid ultra est? uita.

Infernum esse malorum poenam,

Tit. xxxvij.

Vergil. 6. Aeneid.

Hac iter elysium nobis. at læua malorum
Exercet poenas, & ad impia tartara mittit.

Gnosius hæc Radamanthus habet durissima regna

Castigatq; auditq; dolos, subigitq; fateri,

Quæ quis apud superos furto letatus inani

Distulit in seram commissâ piacula mortem.

Hic quibus inuisi fratres, dum uita manebat,

Pulsatus

Pulsatusiue parens, & fraus innexa clienti,
Aut qui diuitijs soli incubuere repertis,
Nec partem posuere suis, quæ maxima turba est,
Quiq; ob adulterium cæsi, quiq; arma secuti
Impia, nec ueriti dominorum fallere dextras,
Inclusi poenas expectant, &c.

Vendidit hic auro patriam, dominumq; potentem
Imposuit, fixit leges precio, atq; refixit.

Hic thalamum inuasit natæ, uetitosq; hymenæos.

Ausi omnes immane nefas, ausoq; potiti.

Ergo exercentur poenis, ueterumq; malorum

Supplicia expendunt, aliæ panduntur inanes

Suspensæ ad uentos, alij sub gurgite uasto

Infectum eluitur scelus, aut exurit igni.

Seneca tragœdia 1.

Certus inclusos tenet locus nocentes.

Puniri post mortem, qui non purgarint scelus.

Tit. XXXVIII.

Vergilius 6. Aeneid.

Gnosius hæc Rhadamanthus habet durissima regna,

Castigatq; auditq; dolos, subigitq; fateri,

Quæ quas apud superos furto letatus inani

Distulit in seram commissâ piacula mortem.

Cicero pro Milone.

Et poenam semper ante oculos uersari putent, qui peccauerint.

Paradisum, seu beatorum locum lauentur.
Tit. XXXIX.

Vergilius, s. Aeneid.

Deurnere locos letos, & amena uireta,
Fortunatorum ne norum, sedesq; beatas.
Hic manus ob patriam pugnando uulnera passi,
Quiq; sacerdotes casti dum uita manebat,
Quiq; pij uates, & Phœbo digna locuti.
Inuentas aut qui uitas excoluere per artes,
Quiq; sui memores alios fecere merendo.

Impium displicere Deo.

Tit. XL.

Dido Ouidiana:

Pone Deos, & quæ tangendo sacra prophanus,
Non bene cœlestis impia dextra colit.

Catullus.

Nec facta impia fallacium hominum cœlicolis placeat.

Seneca tragœdia 1.

Vt fert fama, impios supplicia uinculis
Seua perpetuis domant.

Quid orandum a Deo.

Tit. XLI.

Iuuenalis satyra 10.

Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano.
Fortem posce animum, & mortis terrore carentem,
Qui spaciū uitæ extremum inter munera ponat.
Naturæ qui ferre queat quoscunq; labores,
Nesciat irasci, cupiat nihil, & potiores

Herculis

Herculis ærumnas credat, seuosq; labores
Et Veneri, & cœnis, & plumis Sardanapali.
Permites ipsos expendere numinibus quid
Conueniat nobis, rebusq; sit utile nostris.
Nam pro iocundis aptissima quæq; dabunt dij.
Charior est illis homo, quam sibi nos animorum
Impulsi, & cæca, magnaq; cupidine ducti
Coniugium petimus partumq; uxoris: at illis
Notum qui pueri, qualisq; futura sit uxor.

Silius 4.

Iusta ite precati

Thure pio, cœcūntq; feros auertite ritus.

Ira dei quid possit.

Tit. XLII

Ouidius 5. Tristium.

Plus ualeat humanis uiribus ira Dei.

Homerus 5. Iliados.

Dura quidem res est mortalibus ira deorum.

Venena non danda, nec scelera cogitanda.

Tit. XLIII

Tibullus epist. 4. lib. 3.

Nec mea mortiferis infecit pocula succis,
Dextera nec cuiquam, certa uenena dedit,
Nec nos sacrilegi templis amouimus agros,
Nec cor sollicita et facta nefanda meum.

Idem 7. epist. 3. lib.

Quid queror infelix? turpes discedite curæ:

Cultum

Cultum honestum fore.

Tit. XLIII.

Phædra Ouidiana.

Sint procul à nobis iuuenes, ut fœmina, compti.

Fine coli modico forma uirilis amat.

Ouidius 1. de arte.

Sed tibi nec ferro placeat torquere capillos,

Nec tua mordaci pumice crura teras.

Forma uiros neglecta decet.

Quales esse oporteat.

Tit. XLV.

Iuuenalis satyra. 8.

Malo pater tibi sit Thersites, dummodo tu sis

Aeacidae similis, Vulcaniaq; arma capeffas,

Quam te Thersitæ similem producat Achilles.

Aleam fugiendam.

Tit. XLVL

Iuuenalis satyra. 1.

Et quando uberior uitiorum copia: quando

Maior auaritiæ patuit sinus? alea quando

Hos animos? neq; enim loculis comitantibus itur

Ad casum tabulæ, posita sed luditur arca

Pralia quanta illic despensatore uidebis

Armigero simplex ne furor sestertia centum

Perdere? & horrenti tunicam non reddere seruo?

Iuuenalis satyra. 14.

Si damnosa senem iuuet alea, ludit & hæres.

Ouidius. 1. de arte.

Disce

Disce bonas artes, moneo, Romana iuuentus.

Secundo de arte.

Sit procul omne nefas, ut ameris amabilis esto.

Non esse publicanda malefacta

Tit. XLVII.

Ouidius. 3. Tristium.

Crede mihi, bene qui latuit, bene uixit, & intra

Fortunam debet quisq; manere suam.

Seneca in Hippolyto.

Alium filere quod uoles prius file.

Ouidius 3. de amoribus.

Quis furor est quæ nocte latent in luce fateri?

Et quæ clam faciās facta referre palam?

Ouidius 2. de remedio.

Nec peccata refer.

Sacra non tangenda a' prophanis

Tit. XLVIII.

Vergilius. 2. Aeneidos.

Tu genitor cape sacra manu, patriosq; penates,

Me bello ex tanto digressum, & cedere recenti

Attrectare nefas, donec me flumine uiuo,

Abluero.

Dido Ouidiana.

Pone deos, & quæ tangendo sacra prophanas,

Non bene cœlestes impia dextra colit.

Non esse facinus legere uersus molles,

Tit. XLIX.

Ouidius

Ouidius 2 Tristium.

Non tamen est facinus molles euoluere uersus
 Multa licet castè non facienda legant.

Catullus.

Nam castum esse decet pium poetam
 Ipsum, uersiculos nihil necesse est.

Quare mortalium quidam a' Dei cultu
 abhorrent, Tit. L.

Iuuenalis satyra 10.

Omnibus in terris quæ sunt à Gadibus usq;
 Auroram, & Gangem, pauci dinoscere possunt
 Vera bona, atq; illis multum diuersa, remota
 Erroris nebula. quid enim ratione timemus,
 Aut cupimus?

Iuuenalis satyra. 13.

Rari quippe boni, numero uix sunt totidem, quot
 Thebarum portæ, uel diuitis ostia Nili.
 Sunt qui in fortunæ tam casibus omnia ponant
 Et nullo credunt mundum rectore moueri
 Natura uolente uires, & lucis, & anni,
 Atq; ideo intrepidi quæcunq; altaria tangunt:
 Est alius metuens ne crimen pœna sequatur,
 Hic putat esse deos: & peierat, atq; ita secum:
 Decernat quodcunq; uolet de corpore nostro
 Ipsis, & irato feriat mea lumina sistrò
 Dummodo uel cæcus teneam, quod abnego, nummos.

Vt

Vt sit magna, tamen certe lenta ira deorum est.

Silius 4.

Heu prima scelerum causa mortalibus agris
 Naturam nescire deum, ista ite precati
 Thure pio, cædumq; feros auertite ritus.
 Mite, & cognatum est homini Deus.

FINIS.

ARGENTORATI EX AEDIBVS

Vuendelini Ribelij, Anno

Domini 1549.

25. Idus Iunij.

